Porto zapłacone ryczałtem.

Рік V. Львів, четвер 3. квітня 1930. Ч. 25. (325)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Екуменічний Собор буде в р. 1931

ПАТ доносить з Риму: Ватиканські круги дають виразно до зрозуміння, що Св. Отець вирішив скликати Екуменічний Собор в р. 1931 на закінчення ювилейного року. „Джіорнале д'Італія“ потверджує ту відомість додаючи, що на Собор буде скликане духовенство цілого світа.

Нове правительство в Польщі

Полковник Славек іменований премієром. — Замкнення буджетової сесії сойму.

З Варшави доходять вісти, котрі свідчать, що політичні пристрасти між польськими таборами постійно зростають. Місія Яна Пілсудского не вдалася. Супроти того президент держави Мосціцкий іменував новим премієром полковника Валерія Славека, голову клюбу ББ. В склад нового правительства увійшли: Юзефский (внутр. справи), Залеский (загр.), марш. Йосиф Пілсудский (військо), Цар (справедливість), Червіньский (віроісповідання й освіта), Полчиньский (рільництво), інж. Кін (комунікація), Матакевич (публ. роботи), Пристор (праця й опіка сусп.), Бернер (почта), Матушевский (скарб), Квятковский (промисл і торговля). Рівночасно декретом президента замкнено буджетову сесію сойму з днем 29. березня.

Програмова заява премієра Славека. — Сойм буде розвязаний у травні?

До хвилі, коли замикаємо се число, є з Варшави опріч сплетень тільки такі правдоподібні вісти, що новий премієр Славек оповістить програмову заяву, більше економічного ніж політичного змісту та що сойм буде правдоподібно розвязаний уже в травні.

Арештування в Станиславові

Преса доносить: В день імянин марш. Пілсудского взяли участь в поході всі школи, взяла участь й українська гімназія. В часі дефіляди перед памятником незнаного жовніра кляса, котрої господарем є учитель Новосельський, за його прикладом не зняла шапок. Староста засудив Новосельського на 14 днів арешту. В помешканнях учеників переведено нічю ревізії й увязнено уч. VIII. кл. Л. Кобринського, З. Пісецького, П. Саноцького, й М. Головатого, а з VII. кл. Й. Придаткевича. Польська преса твердить, що в учеників знайдено відозви „Сурми“, брошурки видання УВО. і навіть зброю та саботажні інструкції. Заповідається новий, великий процес.

Студентські демонстрації в Познані

АВ доносить: В авлі познанського університету уладжено святочну академію в честь марш. Пілсудского. Підчас торжества кількасот студентів підняло ворожі оклики проти академії. На салю увійшла поліція та відділ „Стшельца“, але ректор візвав їх щоб вийшли. Коли академія скінчилася і публика виходила, студенти почали знов ворожо вигукувати, а як воєвода всідав до самоходу, заспівали похоронний марш Шопена. Вкінці мусіла поліція розігнати товпу студентів.

Релігійні переслідування не уступають

АТЕ доносить: Гонення духовенства в СССР. продовжується з попередною силою. Газети що дня приносять списки сіл і міст, у котрих опечатують церкви й виселюють духовних з области даного округа. Виселені знаходяться в розпучливім стані, бо всі совітські установи бойкутують їх і роботи священики не можуть дістати. Багато православних священиків складає свій священичий уряд. Газета „Безбожник“ оповіщує їх імена в рубриці: „Поривають з Богом“.

„Возвращается в виду бойкота“...

АТЕ доносить: Управа київської синагоги звернулася до київського почтово-телеграфічного уряду з предложенням, що буде платити спеціяльну велику оплату за доручування писем і депеш. Предложення її не принято. Як відомо письма адресовані до релігійних установ і духовних осіб больш. почта звертає висилаючим з дописко̀ю: „Возвращается в виду бойкота“.

Розпучливий хаос у селах СССР.

Больш. „Правда“ приносить описи розпучливого хаосу, який повстав у селах СССР. Відому статтю Сталіна взяли селяне за клич, касувати колхози і зачали з них виступати, розбираючи інвентар. Дійшло до того, що сегодня вже не знати, кілько колхозів ще істнує.

Тортурування ґен. Кутєпова

ПАТ доносить: В паризькій пресі оповіщено висліди слідства в справі схоплення на вулиці в Парижі рос. ґенерала Кутєпова. Кілька свідків бачило, як при берегах Нормандії тягнули на корабель звязаного мущину. Кутєпова завезли большевицькі аґенти до Москви, де його посадили в тюрму на Лубянці. Тому тиждень мав бути ще при життю. — „Ліберте“ доносить, що ґен. Кутєпова тортурують в Москві. Той орґан домагається, щоб Франція зірвала взаємини з Москвою, бо туґ ходить о злочин, поповнений большевиками на французькій території. (По новим вісткам ґен. Кутєпов мав уже померти в Москві).

Історичні підстави Катол. Акції

Вступний виклад до курсу католицької акції у Львові.

У Львівськім Університеті відбувся загально приступний курс католицької акції, що тревав тиждень. Розпочав його проф. Лев Гальбан, автор визначної праці про „Суспільні ідеали християнства в перших віках“ та низки инших праць на суспільно-християнські й церковно-правничі теми. Вступне слово перед тим виголосив латинський епископ-суфраґан Лісовский. Він підчеркнув велике значіння католицької акції, особливо в Галичині, котра знаходиться на межі світів західного й східного, в найближчім сусідстві зі збольшевиченим, занархізованим і здеморалізованим сегодня Сходом Европи. По тім проф. Гальбан відчитав свій вступний виклад про історичні підстави католицької акції. В нім подав багато цікавого й важного матеріялу, особливо актуального для наших українських відносин у Галичині.

Прелеґент підчеркнув передовсім, що католицька акція по своїй ідеї, завданням й історії не є нічим новим. Вона становить розвиток ідей, висловлених уже в Св. Письмі, особливо в Посланіях Апост. Павла, в творах Свв. Отців перших віків, зокрема у св. Ігнатія Богоносця, ідей та ідеалів, дійсно переводжених у життя в перших віках християнства, а також почасти й пізніше, зокрема в добі християнського відродження тобто в XII—XIII ст., потім на Тридентськім Соборі (середина XVI ст.).

Щойно в нових часах католицькі ідеали позірно затемнено розвитком новітного поганства, необмеженої в своїм визиску економічної „свободи“, державного абсолютизму й виключного націоналізму, відірваних від релігійно-етичних ідеалів науки й мистецтва.

Християнство в перших віках дало світові дві основні нові засади суспільного життя: 1) признання самостійної вартости й ґідности людської особи; визволення особи з неволі держави, инших людей і річей; перемогу особи над старинним поганським етатизмом, поневолюючим особу державі, над рабством і над недоцінюванням людської особи в порівнанню з матеріяльними добрами і 2) християнський солідаризм, котрий знаходить свій вислів у признанні людини частиною суспільства, основаного на засадах християнської етики й любови, в стремліннях до Царства Божого.

Та вже в середних віках, в часі відродження римського права з його крайним індивідуалізмом, признанням необмеженої нічим власности й свободи договору, з признанням необмежених прав за державою й державними владарями, засади старинного поганського світу вступили в боротьбу з засадами християнськими. Зріст поганської ідеольоґії знайшов свій вираз зокрема в крайнім розвитку самозамкнутих національних держав, що у своїй політиці внутрішній і зовнішній почали застосовувати аморальні методи, не рахуючись зі справедливістю, правом, моралю. До боротьби з тим станули найвизначніші папи, богослови й учені середних віків, зокрема папа Інокентій, котрий високо підніс ідею християнського універсалізму, далі св. Раймунд, св. Тома з Аквіну та ін. Одначе в XV-XVI ст. поганська ідеольоґія розвивається ще далі, а в XVII ст. вона

перемагає в суспільнім, економічнім і політичнім житті, в науці, мистецтві і т. д. Новітній суспільний устрій, новітній індивідуалізм (ліберальний і анархістичний), новітній синдикалізм — соціялізм, комунізм, колективізм і т. д. — все те збудовано на поганських засадах. Неначе даремно боролися з тим визначні представники католицької ідеольоґії („католицької акції“ якби ми сказали тепер) і католицькі богослови та письменники, серед котрих на особливу згадку заслуґує великий богослов і суспільно-релиґійний письменник Суарец. Переміг у суспільно-політичних відносинах дух Макіявелія, т. зв. „рація стану“, поставлена вище всяких моральних приписів, елементарної справедливости й навіть чести. Та перемога макіявеліевої ідеї про „рацію стану“, як найвищу суспільно-політичну засаду, знайшла свій вираз навіть у релиґійно-церковних відносинах (прим. у ґаліканізмі XVII ст.). Вона знайшла своїх адептів навіть серед деяких епископів!

Та ми є тепер свідками ідеольоґічного перелому. Незвичайно цікава під цим оглядом сучасна ідеольоґічна криза німецької історичної науки. Найвизначніші німецькі історики визнають сегодня, що „засада макіявелізму“ згубна в суспільнім життю. Ломання права, занехання моральних засад і справедливости чи то у внутрішній чи в зовнішній політиці приносять лише дочасні й дотого дуже сумнівні користи, та пізніше жорстоко мстяться на державах, націях і урядах, що допускалися злочинів у суспільно-політичнім життю. Ломання права державою, урядом, партіями, деморалізує громадянство й особливо молодь, нищить основні підстави суспільної морали й вкінці приводить той нещасний край, де діються такі річи, до дуже сумних наслідків. Найяскравіший приклад — новочасна Німеччина. Політика Бісмарка, збудована в значній мірі на макіявелевих „засадах“ принесла Німеччині нібито великі користи. Та нині бачимо, які непевні й ґрізні наслідки тих „користей“. Страшний погром могутної Німеччини підчас війни й теперішна її криза, котра невідомо ще чим скінчиться, стають страшним обвинуваченням проти політики ломання справедливости, права, моралі. Основне завдання сучасної історичної науки деякі німецькі історики бачать в боротьбі з макіявелізмом, у виявленні всіх страшних наслідків брутальної політики макіявелізму, розрахованої на коротку мету.

Цікаво, що вже 40 років тому з цілком анальоґічним засудом аморальної політики Бісмарка, к о т р и й „в с е в и г р а в, к р і м б у д у ч ч и н и“, виступив славнозвісний норвежський письменник Бернзон, але ту його критику й той „гороскоп“ підняли тоді на сміх навіть противники Бісмаркової політики. Бернзона признали сентиментальним фантастом. Та не пройшло 30 років від того часу і „пророцтво“ Бернзона справдилося: Бісмаркова політика потерпіла фіско, а думку Бернзона повторюють нині поважні представники німецької історичної науки.

Вельми характеристичні для сучасної ідеольоґічної кризи також думки славного французького фільософа Бергзона, котрий при одержанні премії Нобля сказав дуже цікаву промову. В ній підчеркував велику помилковість думки про користь сучасного технічного поступу, котрому не товаришить поступ моральний. Бергзон підніс, що без рівнобіжного і рівного з технічним поступу релиґійно-морального людство не тільки не поліпшить свого життя, а наразиться на катастрофу.

Нині відчуває вже світ недостатність, помилковість і згубність поганських засад в усіх сторонах індивідуального й суспільного життя. Ми на порозі відродження християнських ідеалів перших віків. До того відродження й має вести нас католицька акція.

Проф. Гальбан підносить теж значіння тої акції в Галичині, що стала тепер одним з передмурів християнського світу перед хвилями безбежного, руїнницького большевизму.

Над сими думками слід зупинитися докладніше нам, Українцям, у Галичині, бо ми передовсім повинні стати отим „передмурям“ християнського світу й культури.

М. П—ий.

——o——

Побиття проф. Студинського

Большевицька преса, котра в тій справі повинна бути найлучше поінформована, доносить:

„В четвер, 20. березня, двох студентів-петлюрівців побило голову Наук. Т-ва ім. Шевченка, акад. дра К. Студинського. Причиною хуліґанського нападу було те, що акад. Студинський відмовився підписати без відома виділу протест проти „червоного терору“ на Рад. Україні...“

Далі пише большевицька ґазета, що моральним виновником того нападу є „ундо-петлюрівська преса“, котра промовчує напад і тим його санкціонує.

„Найориґінальніше становище заняло в цій справі „Діло“. Воно... докинуло до неї кілька слів осудження „насильних метод політичної боротьби“. Такий осуд з журналістичного обовязку“ це глум із себе, з жертви нападу і з цілого світа. На щось подібного могло здобутися тільки „Діло“, яке поруч безхарактерности (оборона петлюрівщини!) ґрішить ще й жахливою тупоумністю.“

На все те замітимо: Ми не тільки виключно „з журн. обовязку“, а по найщирішому переконанні свому все виступаємо проти таких большевицьких способів, як фізичне нищення або побивання людей, котрі мають інакшу думку. Особливо страшним для публичного життя являється факт уживання таких метод молодю супроти старших членів власного громадянства. Проти таких метод мусить виступити кожда суспільність, котра хоче бути здорова. Одначе виступаючи проти такого реаґування на відмову професором К. Ст-м підписати якуб то не було заяву, треба рівночасно з осудом поступку двох молодих людей, котрі так реаґували, не менше рішучо осудити також радянофільську аґітацію, яку веде професор К. Студинський навіть у виданнях Наукового Тов-а ім. Шевченка, як про се наглядно свідчить найновіший, 150-ий том „Записок“ того Тов-а. Там у статті проф. К. Студинського п. з. „Звязки О. Кониського з Галичиною в рр. 1862—1866“, на ст. 338 читаємо дослівно таке: „І стала Галичина Піємонтом аж до часу, коли на Україні не поплило могутним руслом культурне й наукове життя у Всеукр. Академії Наук в Київі та инших наукових орґанізаціях при подиву ґідній матеріяльній і моральній підтримці з боку радянської влади“.

Як виглядає там та „подиву(!) ґідна“ моральна підтримка української культури й науки, се — як не мож лучше — ілюструє монстр-процес у Харкові проти діячів укр. культури й науки. На закінчення ще одно: Проф. Студинський відмовився підписати протирадянську заяву, кажучи, що не може сего зробити без відома виділу Н. Т. ім. Шевченка. Цікаво булоби знати, чи висше наведена большевикофільська аґітація за радянською владою, яка появилася зпід пера проф. Студинського в 150-м томі „Записок“, зроблена за відомом Виділу Наук. Тов-а ім. Шевченка?

——o——

ПРО КАТОЛИЦЬКУ АКЦІЮ

Недавно відбувалися щоденно вечером о год. 7. в університеті, в будинку бувшого галицького сойму у Львові відчити про католицьку акцію. Одна зі саль, де відбувалися ті відчити, була все переповнена публикою. В деякі дні переважала молодіж університетська, розуміється польська. Прелеґент проф. Др. Вол. Левандович у своїх відчитах виявнив ціль католицької акції в її відносинах до політики, до школи, до виховання.

Релиґія є і повинна бути чинником, що впливає на політику, на школу, на публичне виховання, на всякі устави і закони. Вона всюди домаґається своїх прав. Де ті права шанують, там є порядок і лад в суспільстві. І навпаки, де релиґія не має своїх прав, там нема порядку й гармонії ні в державі, ні в відносинах національних, ні навіть торговельних. Бо тільки релиґія дає напрям інтелектуальній праці дає напрям історії. Де не признається прав релиґії, там зачинає панувати грубий, бездушний матеріялізм. Церква не покривається з політичною партією, навіть колиб партія називала себе католицькою.

Релиґія має богато стичних пунктів з політикою і як добра політика, так і релиґія хоче добра народів та держав. Але їх ціль инша, тому і середники инші. Щоб релиґія могла тепер здобути незалежні їй права, не вистарчає вже душпастирування самих духовних: треба щоб і світські люде почувалися до обовязку співдушпастирування. Є місця, де душпастир має замкнений вступ, де на його акцію дивляться ворожо або в ліпшім разі скептично, а де чоловік світський має вступ і може справді богато зробити для релиґії. Се фабрики, варстати, станки, місця сходин молодіжи, так мужеської як і жіночої. Католицька Акція впроваджує релиґію у всі ділянки життя. Яка ціль К. А.? Вона не позволяє передовсім католикам партикуляризуватися, і взаїмно себе поборювати з великою шкодою для самої справи релиґії. Вона надає напрям католицьким родинам, нормує подруже життя. Вона формує думку по католицьки.

Чому напр. у Франції дійшло до переслідувань церкви, до викидання монахів і монахинь з монастирів, чому там такі безсильні католики супроти масонів? Бо масони йдуть одною лавою проти релиґії, а католики розбиті: одні республиканці, другі бонапартисти, треті роялісти, чи монархісти, і тому в борбі з масонерією, з атеізмом відносять поражки одну по другій. Вже Лев XIII. вказав монархістам у Франції безпідставність їх думки. Тому там нині йде тиха, але тревала боротьба проти релиґії, що католикам брак єдности; у власти стоять або отверті, або скриті вороги християнського світогляду. Одна лиш К. А. в силі уратувати католицьку Францію.

о. М. Каровець ЧСВВ.

——o——

Не чванись ні богацтвами, коли їх посідаєш, ні приятелями, тому що вони могутні, а хвали одного Бога, котрий не тільки все дає, а ще опріч того — самого себе тобі дати бажає. (Тома Кемпійський, I, 7, 6).

*

Партії крайної лівиці і правиці ґодяться в тім, що плютократія се якась таємна і зла сила, котра кермує світом і пє з нього кров... Я багато подорожував, знав політиків, банкирів, промисловців і бачив правительственні машини під кождою шириною. І мушу признатися, що ніколи мені не вдалося прилапати десь ту „таємну силу“ в хвилі її ділання. (Феррero: „Ілюзії людства“).

НА СЕЗОН ВЕСНЯНИЙ

заосмотрили ми склад у величезний вибір **новостей на солідні і модні плащі, костюми, сукні і т. д** — і пригадуємо нашим ощадним

ПАНЯМ

що як завсігди продаємо матеріяли **лиш** в першорядних сортах,

655 **А ДЕШЕВО** 3—20

ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА

45. РИНОК 45.

дім наріжний вулиці Ґродзіцьких.

МІЖНАРОДНИЙ СЕЛЯНСЬКИЙ КОНҐРЕС

В Берліні відбувся европейський конґрес селян, у котрім взяли участь представники селянства Німеччини, Чехословаччини, Анґлії, Голяндії, Ірляндії, Швеції, Норвеґії, Данії, Італії, Белыґії, Болгарії й Альбанії. На конґресі були окремі комісії для селянських справ країв латинських, північних, балтійських, середної Европи й Балкану.

(Нові вісти про той конґрес такі, що його урядили большевики. Німецька поліція повідбирала паспорти його учасникам).

——o——

ТЕРРОР У ГАЛИЧИНІ

В нагороду за проповідь, виголошену дня 16. III. с. р. з приводу експіяції за большевицькі переслідування реліґії в СССР., кинули тутешні большевики в ночі 18. III. о год. 10.50 каменюку обвинену шматою до моеї хати і вибили подвійні вікна. На шматі видруковано хемічним олівцем таке:

„Precz z hecą antybolszewistyczną! Pilnuj swego Boga i religję, a nie pchaj swego nosa do polityki! Religija to opjum dla mas!"

о. Тисовський Волод. — парох Калуша.

——o——

ДОПИСИ

БЕРЕЖАНИ **(Сценічна вистава укр. ґімн. молоді).** Драматичний гурток укр. молоді державної ґімназії під опікою о. проф. М. Залеського відіграв на сцені дня 11. березня ц. р. для шкільної молоді, а 12. березня для ширших кругів місцевого громадянства „Верховинців" в українськім перекладі Кс. Климковича. Цей поважний твір з романтичними знаменами, з любовю, одушевленням і вірно виявив перед численно зібраними видцями благородні черти характеру й побут геройської вітки нашого народа — Гуцулів та заразом глибоку траґедію людини, яку любов гір і рідні доводить до конфлікту з законом. Драму, під сценічним і психольоґічним оглядом дуже складну, відтворили молоді мистці зовсім вдоволяючо. Зокрема з похвалою годиться зазначити совісну працю молоді, її добру волю й глибоке розуміння та відчуття самого твору, особливож ідейне бажання прославити зі сцени в достойній обстановці українське слово та український побут. Важніші ролі відіграли слідуючі молоді артисти: З. Яворовська (Параска), А. Власов (Прокіп), О. Майданюк (Юра), О. Танчук (Максим), М. Іванкевичівна (Марія), А. Снаківна (Анна), Р. Романишин (Гершко), М. Демчишин (Мандатор), Л. Зацний (Булавний). Крім цего: Я. Смулківна і Е. Рисівна. Ґімназійний хор під орудою Р. Дурбака й ґімназійна орхестра під орудою А. Якимсова вдумчиво ілюстрували акцію драми.

Эгоизм каждаго и раздор всъх, что извнутри (для воли) есть зло, то самое снаружи (для ума и в представленіи) есть безмысліе. Отсюда наша практическая задача сдълать внъшнюю среду проницаемою для нашей воли или послушною нам, — и наша теоретическая задача — сдълать туже среду прозрачною для нашего ума, ясною или понятною нам: объ составляют одну и ту же задачу. И для исполненія ея прежде всего мы сами должны стать свътлыми и пронижаемыми для всего. Иначе возможно будет только внъшнее и насильственное, злое и безсмысленное подчиненіе. (Соловьев).

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Паломництво до Люрду. У відповідь на численні запити відносно паломництва до Люрду Марійське Товариство Молоді подає до відома, що до зголошення потрібні: 1. Імя і назвище, 2. становище, 3. день, рік і місце уродження, 4. місце замешкання й 5. місце горожанської приналежности. Кожний паломник мусить при зголошенню подати туру, якою хоче вертати домів або чи хоче по дорозі остати в якійсь місцевости до часу важности пашпорту. Для хорих учасників паломництва Марійське Товариство Молоджи подбає про окремий транспорт туди й назад, окремий харч, як рівнож і приміщення, але ціна для всіх остає та сама. Ніяких знижок не видається. Пригадується, що зголошення кінчаться з останнім днем квітня. Гроші висилати до Земельного Банку на конто „Паломництво до Люрду". — **Марійське Товариство Молоді, Львів, скринка почтова 108.**

Папський нунцій для Ірляндії. До Дублина прибув перший, від часів Кромвеля, папський нунцій Ірляндії, аепископ Робінзон. Два дні опісля вручив президентови держави свої документи. Витали його величаво духовні й світські власти, з президентом на чолі.

Нова секція конґреґації обрядів. Окремим „моту пропріо" Папа долучив до двох істнуючих секцій конґреґації обрядів ще й третю, історичну секцію.

Папський нунцій Цезаре Орсеніго перенесений з Будапешту на такеж становище в Берліні.

Громадяне сіл Цигани і Жилинці пов. Борщів, зібрані д. 16. марта 1930. по вислуханню реферату о. Д. Курдидика ухвалили таку резолюцію: Супроти страшного переслідування реліґії, яке терплять за Збручем наші брати від комуністів, в звязку з письмом св. Отця і наших Пр. Епископів, клонимо голову перед мучениками за віру в Росії і Україні, протестуємо як найрішучіше проти переслідування віри й урочисто заявляємо, що напружимо всі наші сили до боротьби з безбожним комунізмом, по думці Вітця всього Христіянства Папи Пія XI. (Слідують підписи).

——o——

Фарби, лякери, покости,
артикули господарсько-домові і т. п.
поручає у великім виборі найдешевше

Альойз Гибнер

Ринок 38.
Телєфон 25-13.

Азеф у початках діяльности

XVII.

Поглядівши мені кілька секунд пильно в лице, Іван Миколаєвич відійшов до постелі, присів, і винявши записник, став щось читати, держачи його так, що я не міг заглянути. Наставник нарочно підкреслював своє недовіря: прочитати щонебудь на таку віддаль було проти законів природи.

— Павлов говорить, що найвидніщого провокатора в партії зовуть Аугенев чи Аргенев.. Чи є такий у партії?

— Так, є такий, — відповів він поважом, піднімаючи на мене свої мрячні очі й більше не додав ні словечка...

— Ось на цю адресу ви перенесете весь транспорт. Прохаю, літератури в себе не задержувати!... Завтра або позавтра я відїзджаю.

Азеф відійшов не попращавшися. Більше з ним не прийшлося мені зустрінутися.

*

По двох тижнях одержав я лист від Ольги Іванівни: було конечно розмовитися зі мною про щось важне в означеному часі. Виявилося, що Азеф відїхав, а на його місце прибув новий керманич, який бажав бачитися зі мною. Скоро зявився високий, сухий добродій, в окулярах, зі сріблом у волоссі, з невеличкою борідкою, з привітливим обличчам „третього живла в земстві". Віднісся він до мене дуже сухо, про історію з Азефом не згадував ні словом і цікавився тільки провокацією в робітницьких колах. Я оповів усе, що знав. Метаморфоза з Павловом здавалася йому дуже дивна. Я, як міг, вияснив причини. — Чогож ви з ним возитеся? — Очі в нього строго заблестіли зпід окулярів.

Розмова велася ще до арешту Павлова й я відповів щось про можливість дістати від нього ще якінебудь відомости, хоч у душі не міг не признати справедливости завваги. Мою слабість щодо „співробітника", читач знає вже. По всій правдоподібности революціонер зрозумів це, бо замість відповіди тільки сердито здвигнув раменами. Більше говорити мабуть не було про що. Ясно, що повна відставка. Біль якоїсь обиди, отруйний сором, радість висвободження від тягару, що був мені не під силу, чергувалися в душі, коли я йшов у свою Ламандію.

У травні, здавши якось іспити, я відїхав із Петербурга. Зараз по мойому відїзді — знайомих, що дали мені адресу для транспорту, відвідала поліція. Хоч трусили докладно, само собою не найшли ніщо протизаконного.

Аж у половині вересня вдалося мені вернути в „цей город великий, умитий у невинній крови". Поселилися ми на цей раз на Петербурґському боці у двійку з товаришем. (К. А. Ерастов, студ. мед. академії, засуджений опісля в 1907 р. на каторгу в справі Боєвої орґанізації С.П.Б. Комітету П. С. Р.) й досі не зрозумілою мені й цікавою людиною. Непересічний ум і благородна душа чудно якось лучилася в ньому з дуже розсіяним і легкодушним веденням життя. Пізніше він зацікавився „революцією" й упав жертвою одної відомої провокаційної проби. Суд засудив його на 10 літ каторги, що склалася для нього дуже некорисно.

Наше спільне життя пішло дуже буйно. Не малий інтерес додавало йому відвідування „Ярів", „Зоольоґії" і т. п. заведень. Та я радо віддавався новому, малознаному ще проводженню часу, що помагало мені забувати сірі неприемности й заповнювало так або інакше життя відставного „діяча". Старих знайомих і загалом ідейну публику я нарочно виминав. Боявся почути різкі осуди про мою давнішу партійну діяльність. В Ольги Іванівни, пригадую собі, був я тільки раз. Літом „судді" дістали письмо від Центрального Комітету, яке підчеркало, що особистість Азефа стоїть „поза всякими підозріннями"...

(Далі буде.)

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

СОЦІЯЛІСТ. КОАЛІЦІЙНЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО Мілєра в Німеччині повалене власною соц. дем. фракцією. Причиною його упадку було те, що соціялдемократи відкинули проект обезпечення безробітних, хоч на нього згодилися провідники инших партій. На чолі нового, міщанського правительства стає д-р Бріннінґ з Мінстера, член катол. центра. Він має літ 44.

НОВИМ ПРЕЗИДЕНТОМ Банку Німеччини вибрано одноголосно б. канцлєра і б. міністра фінансів, д-ра Ганса Лютра. Він брав участь у лондонській конференції в 1924 р., на котрій принято плян Девеса. В рр. 1925—6 стояв на чолі німецької делеґації на конференціях в Льокарні й Женеві. Тепер був бурмистром міста Ессен. Його попередник др. Шахт, здібний фінансіст, уступив тому, бо не годився на приняття пляну Юнґа і на ліквідаційну умову з Польщею.

ПРОЦЕС РОСІЙСЬКИХ ПРОФЕСОРІВ. Совітська преса доносить, що в квітні відбудеться процес російських професорів унів. Платонова, Лихачева і Тарле, котрі стоять під закидом укривання в Академії Наук оригінальних документів зречення Николая II. і В. Кн. Михаїла Александровича. Платонову, котрий має вже 70 літ, закидають опріч того, що вів між молодю монархічну пропаґанду.

АНҐЛІЙСЬКИЙ КОРОЛЬ урядив у палаті Букінґгем двірське приняття на 600 осіб, представників політичного світа, армії, маринарки, летунства й дипльоматії. З того приводу вперве принято амбасадора совітів Сокольнікова (Брилянта). На тім приняттю король відійшов від звичаю і не приймав гостей, як все, стоячи, тільки засів на золотім троні, під золотим бальдахином, оточений достойниками Великої Британії.

ІТАЛІЙСЬКИЙ МІНІСТЕР рільництва, Ацерба, відвідав Будапешт, що порушило опінію політичних кругів всеї Европи. Припускають, що господарське порозуміння між Італією й Угорщиною подумане як противага Малій Антанті, котрої праці в господарській области зачинаються саме в Празі. Супроти того Італія увійшла в господарське порозуміння з Угорщиною й Австрією. З Будапешту поїхав італійський міністер до Відня, де відбув ряд конференцій.

НАХАБНІСТЬ СОВІТСЬКОГО ПОСЛА в Берліні дійшла до тої міри, що він в німецькім уряді заґр. справ запротестував проти участи баварського премієра д-ра Гельда в зборах католиків у Монахові, що протестували проти релїґійних переслідувань в СССР. Урядовий орґан баварської людової партії підчеркує, що се чисто внутрішні справи Німеччини і Німців, що роблять їх представники й совітам до того „засі".

——o——

НОВИНКИ

Прибічна Рада міста Львова ухваляючи 27-міліоновий буджет, відкинула внесок Українського Клюбу, щоби вложити в буджет дрібні квоти на українські ціли: 10.000 зл. на Національний Музей і 20.000 зл. на Укр. Театр. Проф. Хиліньский арґументував тим, що признання тих квот булоб — політичним актом. За внеском голосували окрім Українців члени жидівсько-народного клюбу і два Поляки: радник Джимуховский і др. Закшевский.

Такої дезорієнтації як тепер вже давно не було в Польщі. Польська преса пише, що події останніх днів здезорієнтували навіть найбільш досвідчених і спокійних людей. Кожда година приносить нові несподіванки і суперечні вісти. На тім тлі комуністи, уряджують у Варшаві ріжні демонстрації з прапорами, захвалюючи свій „рай", який створили в СССР. Словом — хаос поступає.

Пожежа в хемічній фабриці. У хемічній фабриці Датнера на Замарстинові, коло Львова вибухла пожежа. Смола, яку варено в кітлі, занялася, а від неї загорілися сусідні кітли з терпентиною і каляфонією. Вогнева сторожа зліквідувала вогонь.

Згоріла живцем корабельна залога. Корабель „Букамаранґа", наладований нафтовою ропою, плив по ріці Магдалина в Болівії. З невияснених причин вибухла пожежа і так швидко охопила корабель, що вся залога з капітаном живцем згоріла.

Польський священик Й. Ґоґолевский подарував нотаріяльним актом свій мурований поверховий дім у Тужині коло Лодзі зі всім урядженням Тов-у польських літератів.

Нова автобусова катастрофа. Автобус, який курсує між Варшавою і Люблином, впав сими днями у придорожний рів та на щастя обійшлось без людських жертв.

Електричне світло в Бродах. Минувшого місяця в Бродах пущено в рух міську електрівню. Доми мають світло, а деякі підприємства користають з електричної енергії, до порушування машин. В першу чергу освітлено площі і вулиці, які дотепер тонули в ночи в страшній темноті.

Торговельне представництво большевії у Відні зліквідовано. Концесію Альтмана (т. зв. „Ост") в Росії знесено, а майно тої фірми сконфіскували большевики. Віденська преса приносить про се вісти під титулом: „Край, що не заслутує на ніяке довіря".

„Соціялистическій Вестнік" доносить, що чрезвичайка в СССР. оповістила звіт про замахи на больш. урядників за 1929 рік. Тих замахів було поверх 10.000, з чого 3.676 закінчилося смертю комісарів і всяких совітських „служащих". З того видно, як щиро „любить" їх народ.

Д-р Степан Дмоховський

б. елєв Полікліники дентистичної у Берліні.

Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецезійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках каучукових, золотих і сталевих (Круппа нержавіюча сталь). Апарат Рентгена. 555 42-?

Збанкротував князь Бліхер, постійно живучий в Лондоні правнук відомого побідника Наполеона під Ватерльо.

В Ґаляцу в Ромунії згорів театр. Шкода виносить 10 міліонів леїв. Увязнено концесіонерів і двох функціонарів театру як підозрілих о підпал.

Заробітня скрута в Америці. В Каліфорнії зазначився катастрофальний зріст безробіття. Це використали очевидно комуністи й орґанізують заворушення. Під проводом комуністичного аґітатора товпа з 3.000 безробітних рушила під ратуш у Лос Анджелос. Дорогою розкидали демонстранти комуністичні летючки, які взивали всіх безробітних і робітників, що мають ще працю, щоб виступили одностайно. Проти демонстрантів вирушив відділ поліції з 400 зоружених поліціянтів і кількадесять тайних аґентів. Та товпа не вступилася й поліція вжила бомб, що викликають слези. Це помогло. Арештували до 50 демонстрантів, з яких більшість ранена.

——o——

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

† **О. Володимир Лотоцький,** емерит. катехит і ювілят упокоївся в Бучачи 15. березня 1930 в 83 р. життя (* 9. I. 1848 р.) Покійний належав до найбільше популярних осіб в Бучачи, де перебув 55 літ свого життя. Останні літа від всесвітної війни пережив в Василіянськім монастирі, де серед молитви й уединення приготовлявся до смерти. В похоронах крім духовенства місцевого й деканального взяло участь багато вірних, всі школи й представники місцевих властей. В. Й. П.

——o——

Жертви

о. Микола Бобровський, парох в Угнові 3 зл. на добру пресу — о. Микола Гочнюк, парох в Залучу над Збручем, п. Матіївці 3 зл. на пресу. — о. Лука Корвацький, парох в Куритові, п. Блюдники 1 зл. на пресу. — Гр.-кат. Уряд парох. в Заболотові 5 зл на пресу. — о. Ґрирорій Гавдуник, парох в Незвисках 1 зл. на пресу.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.



Артистична Переплетня миколи КРИВЕЦЬКОГО

Львів, Пекарська 1 ц. Тел. 36-24

Виконує: Почесні адреси і дипльоми. Пропамятні книги, Альбоми, Євангелія і т п. репрезентаційні оправи. 621 19-20



НАСІННЯ

ярин, квітів і господарське

з першорядних краєвих і заграничних плянтацій, з найвищою силою кільчення, поручає

ЕДМУНД РІДЛЬ

Склад насіння

Львів, Рутовського 3.

Подрібні цінники висилаю на жадання. 657 4—4

Маленький фейлєтон

ПРО НЕМИТЕ ОБЛИЧЧА І НОҐИ...

Що ви сказалиби про людину, котра ніколи не милаби свого обличча? Правда, що ви уважалиб таку людину некультурною? І слушно. Та се булаб ще р о з м і р н о невеличка некультурність в порівнанні з людиною, яка ніколи не миє — ніг. Чому? Бо обличча бодай часом обмиє дощ, очистить свіжий воздух, вітерець обдує. А ноги все в черевиках. Отже ноги потребують що найменше так частого миття як обличча.

До щоденного миття ніг треба вже змалку приучувати дітей. І то треба їх учити, щоб самі се робили, а не другі за них. В літі вистарчить в тій ціли літепла вода, настояла в кімнаті. В зимі треба на те огрітої води. Все одно, чи миється ноги рано, чи вечером, але вечером вигідніше. Коли нема часу, то треба обтерти ноги бодай мокрою шматкою, але ні одної днини не занедбувати того. Хто має особливо гострий піт, може вживати формаліни, якої за дешеві гроші одержить у кождій аптиці. При уживанні її треба поступати так: Вимочивши ноги, не витирати їх сильно, тільки притулювати рушник, а то длятого, бо формаліна це острий плин і дуже пече, коли дістанеться до ранки. А сильне витирання спричинює ранки. Формаліну наливати на тісно зімняту вату і притулювати її до всеї поверхні стопи і між пальцями. Уважати, щоб формаліною не затерти очей. По якімсь часі вона зовсім вилічує ноги від прикрого поту. (З лікарських порад).

Видає й редаґує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Рік V. Porto zapłacone ryczałtem Львів, неділя 6. квітня 1930. Ч. 26. (326)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. — Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Програмова заява премієра Славека

В осени нові вибори до сойму.

Всупереч припущенням, які принесла преса, програмова заява нового премієра міністрів у Польщі В. Славека не має економічного змісту, тільки політичний. Він виголосив її на засіданню клюбу ББ., з котрим хотів попращатися як його голова (його резигнації не прийнято). Його заява се просто зміст усіх його дотеперішних виступів: річева співпраця з теперішним соймом неможлива і треба буде просто зарядити нові вибори. Преса пише, що нові вибори малиб відбутися осеню. Опозиційна преса замічує, що з т. зв. програмової заяви премієра видко, що він і його уряд — не мають ніякої програми.

Православні дякують Св. Вітцеви

ПАТ доносить: Рос. кольонія в Римі в числі 200 людей з настоятелем правосл. церкви архим. Симеоном на чолі прислали Св. Вітцеви письмо такого змісту: Святий Отче! Члени рос. кольонії в Римі під глибоким вражінням зворушливих слів Вашого посланія до вікарія кардинала в Римі просять приняти вислів їх вдячности. В наших серцях будиться надія, бо той відклик до совісти віруючих викличе всесвітний протест і принесе побіду над богохульниками і над їх згубним ділом, над тими, що безкарно переслідують всі віроісповідання, над безбожними гнобителями нашої нещасної батьківщини. Рос. кольонія в Римі почувається щаслива, що може злучити свої молитви з молитвами всего світа, котрий просить Всемогучого Бога о помилування переслідуваних за віру.

Собор проти большевизму

Німецька преса підтверджує вісти, що св. Отець хоче скликати екуменічний Собор, перерваний в 1870 р. На дневнім порядку того Собора має бути м. і. поставлена точка про поборювання таких доктрин, які загрожують віру, нпр. большевизм. Собор мав би бути скликаний на кінець 1931 р.

Большевики бояться катол. Церкви

„Известія“ принесли передовицю, присвячену виступам катол. Церкви проти СССР. на цілім світі. Больш. орган вказує, що вплив катол. Церкви на маси представляє грізну небезпеку для СССР. і домагається широкої організації для підготовки робітництва в цілі опору проти хрестоносного походу, який приготовляється...

З „раю“ і в Персію втікають

З Царгороду доносять: З совітського Азербейджану населення масово втікає в Персію. Протягом одного тижня втекло туди 1254 родин.

І сіоністи мандрують в Сибір

ЖАТ доносить: Совітська влада знов заслала в Сибір групу сіоністів з 19 осіб, між ними відомих жидівських діячів: Авраама Ройзмана, М. Бельфера, Ісаака Каценельсона, Висневську і Б. Лева.

Криваві заворушення латинників

На днях було село Качанівка скалатського повіту тереном кривавих подій. Місцевий римо-кат. сотрудник о. Врубель одержав 3-місячну відпустку для поратування здоровля і мав виїхати до Франції. Не маючи грошей на дорогу просив парохіян, щоби зложилися на нього і сказав їм, що його виїзд це наслідок інтриг. Селяни схвилювалися і не пустили його, а присланого духовною владою лат. свящ. Щебровського зовсім не допустили до костела так, що він відав ключі греко-кат. парохови, а сам відїхав до Львова. Тоді о. Врубель зібрав около 2000 селян, пішов до гр.-кат. пароха і під загрозою насилля ключі відібрав та рушив з народом до костела на Богослуження. Повідомлений про це скалатський староста приїхав до села і хотів успокоїти селян та його не допустили до голосу. Тимчасом о. Врубель скинув начальника громади і громадську раду та приказав парохіянам роззброїти поліцію. По безуспішнім візванню, щоб люде розійшлися, дала поліція одну сальву в воздух, а коли се не помогло, другу в товпу. Один убитий на місці, один вмер від тяжкої рани, а 8 инших ранено. Староста візвав на поміч відділ кордонної охорони і тоді вдалося арештувати о. Врубля та вивезти з Качанівки, а в селі привернути спокій. Лат. митроп. курія засуспендувала о. Врубля, а костел на необмежений час замкнула. Польська преса пише, що все те лихо скоїлося на тлі помішання ума о. Врубля.

Вплив весни і красок на кров

Д-р Ерум оповіщує такі висліди своїх дослідів: Весна викликає в нас втому і т. зв. полярну блідість, получену з недокровністю, яку особливо виразно видно в подорожних, що перебувають у полярних краях в часі довгої тамошної ночи. Д-р Ерум переводив досліди також на кріликах. Часть їх держав у темноті, часть у ясних кімнатах і ствердив, що побут в темноті зменшує скількість крови і скількість червоних тілець у крови. Протягом 3 місяців побуту в темноті скількість крови меншає до половини. Побут в кімнаті з червоним світлом майже рівнається побутови в темноті. Зате сильно скріпляє кров побут в кімнаті з синим світлом. Зміна скількости крови весною се правдоподібна причина втоми.

ВІДОЗВА

До всего українського громадянства.

Ми вступили в ювилейний рік 30-ліття на владичому столі Й. Е. Митрополита Андрея. Раділи і радіємо від щирого й глибокого серця, що доводиться нам звеличити одного з дуже великих українських людей, яких знає не тільки наша теперішність, але й яких дало нам Боже Провидіння на протязі вікової історії нашого народу. Величаємо Його як Князя Церкви, як Мецената мистецтва, як Збирача розкинених скарбів нашої культури, як Опікуна всіх без ріжниці, в першу чергу нещасних, вбогих й обездолених. І не знати нам сьогодні, котра з цих прикмет більша, яка заслуга значніша. Бо кожна царина велика, кожна потребувала і потребує свойого речника. На кожній царині Ювилят недосяжений серед сучасних. Колиж стільки зділав Митрополит для скріплення нашої культурної сили й культурного значіння, то й на нас лежить обовязок не тільки словесно признавати заслуги Ювилята, не тільки задоволити себе більше або менше блискучими обходами, але також створити з нагоди Ювилею памятку цих днів, памятку, яка має носити імя Ювилята по вічні часи. Такою памяткою може бути **здвигнення шпиталю** тут у Львові. Створення такої установи, як виразника великого ідеалу любови ближнього, буде найкраще відповідати як Особі Найдостойнішого Ювилята, так і характерові Ювилею. Ми певні, що наш увесь загал, від найубожчих до багатих, чи вони походять з села, чи з міста, що увесь український загал зрозуміє видвигнену нами думку, прийме її з нетаєною радістю як свою та зложить лепту на жертвеннику найкращої ідеї любови, тої начальної сили в історії народів. Ми певні також, що Дорогий Ювилят буде вважати здійснення нашого пляну найкращою нагородою для себе за своє трудяче життя.

Дано у Львові, Станиславові, Перемишлі дня 17. січня 1930 р.

Почесний Комітет:

† Григорій Хомишин, Станиславівський Еписк.
† Йосафат Коциловський, перемиський Еписк.
† Никита Будка, патарський Епископ.
† Григорій Лакота, перем. Епископ Помічник.
† Іван Бучко, львівський Епископ Помічник.
† Іван Лятишевський, станис Епископ Поміч.
о. Анатасій Калиш, Ч С. В. В. Протоігумен оо. Василіян.
о. Йосиф Схрейверс, Візит. оо. Редемптористів.
Єромонах Климентій Шептицький, Ігумен Унівської Лаври Студ Устава.
о. Александер Бачинський, Архипресвитер Митроличої Капітули.

Ширший Комітет:

За Т-во Просвіта, Д-р Іван Брик. — За гр. кат. Богословську Академію, о. Д-р Осиф Сліпий. — За Наукове Тов ім. Шевченка, Д-р Кирило Студинський. — За Національний Музей, Д-р Іляріон Свенціцкий. — За Т-во Рідна Школа, дир. Ілля Кокорудз. — За Т-во Прихильників Освіти, през. Володимир Децикевич. — За Інститут св. Иосафата, о. Я. Перідон, ректор. — За Т-во Укр. Захоронка, Гординська Олена. — За Марійське Т-во Молоді, о. Д-р Іван Фіголь. — За Союз Українок, Олена Федак Шепарович. За Муз. Т-во ім. Лисенка, радн. М. Дрималик. — За Кооп. Укр. Театр, радник М. Дрималик — За висший Музичний Інститут, Д-р Ст. Людкевич. — За Т-во Дністер, дир. Я. Колтунюк — За Народну Торговлю, Микола Заячківський. — За Земельний Банк, Д-р Лесь Кульчицький, директор. — За Центробанк, Д-р Кость Левицький. — За Сільський Господар, о. Тит Войнаровський. — За Народну Гостинницю, В. Пащак, директор. — За Ревізійний Союз Укр. Кооператив, Іван Филипович, директор. —

За Центросоюз, І. Гарасимович, директор. — За Маслосоюз, Інж. Палій. — За Доставу, о. В. Лициняк. — За Карпатію, Бр. Янів, директор. — За Жіночу Спілку Труд, Олена Залізняк. — За Народну Лічницю, Вол. Децикевич. — За Сокіл, М. Заячківський, голова. — За Т-во Укр. Ремісників Зоря, С. Гевак. — За Марійське Т-во Пань, Ольга Бачинська. — За Укр. Адвокатів, Д-р Лев Ганкевич. — За Міщанське Брацтво, М. Заячківський. — За Т-во Учительська Громада, о. Володимир Радзикедич. — За Т-во Укр. Бесіда, радник Зенон Лукавецький. — За Союз Укр. Купців, Гр. Гануляк. — За Т-во Сила, о. Каштанюк. — За Т-во Праця, Михайло Стефанівський. — За Т-во Допомоги Інвалідам, посол Паліїв. — За Т-во охорони воєнних могил, Д-р І. Ґижа. — За Епархіяльний Комітет опіки над сиротами, о. В. Лициняк. — За Краєве Т-во Охорони дітей, през. Каратницький. — За Львівську Філію Т-ва Охорони дітей й опіки над молодю, Д-р Ів. Савчак. — За Старшину Бурс Кружка Р. Ш. УПТ, Ізидор Громницький. — За Т-во „Боян“, Іл. Гриневецький — За Т-во Бандурист, А. Гаврилів — За Укр. Гіґієнічне Т-во, Д-р Маріян Панчишин. — За Укр. Лікарське Т-во, Д-р М. Музика. — За Укр. Технічне Т-во, Інж. Рижевський. — За Т-во Вакаційних Осель, Ольга Бачинська. — За Т-во Луг, Д-р Дашкевич. — За Взаїмну Поміч укр. учительства, Степан Похмурський. — За Центральний Союз Укр. Студентів, Роман Зубик. — За Червону Калину, Петро Постолюк. — За Т-во Відродження, Д-р І. Раковський. — За Т-во Медична Громада, Р. Осінчук — За Т-во Укр. Техніків Основа, М. Мариняк. — За Т-во Будучність Е. Тишинська.

Діловий Комітет:

Преосвящений Д-р Іван Бучко, Львівський Епископ Помічник, голова. — Володимир Децикевич, сенатор, заступник голови. — о. Василь Лициняк, секретар. — Др. Степан Федак. Михайло Галущинський, сенатор. — Д-р Тит Бурачинський, скарбник. — Д-р Іван Куровець. — о. Пралат Леонтій Куницький, посол. — о. Александер Ковальський, крилошанин. — Д-р Станислав Людкевич. — Степан Гевак. Іван Охримович.

——o——

НА СЕЗОН ВЕСНЯНИЙ

заосмотрили ми склад у величезний вибір новостей на солідні і модні плащі, костюми, сукні і т д — і пригадуємо нашим ощадним

ПАНЯМ

що як завсігди продаємо матеріяли лиш в першорядних сортах,

655 А ДЕШЕВО 4-20

ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА

45. РИНОК 45.

дім наріжний вулиці Ґродзіцьких.

ГОТОВЛЯТЬ НОВИЙ ВЕЛИКИЙ ПРОЦЕС

Совітська преса доносить: В Харкові, на зборах спеціялістів і студентів сільсько-господарських інститутів „народний“ комісар земельних справ України, Демченко, говорив, що чрезвичайка відкрила новий заговір, котрий мав на ціли „підривати продукційні сили сільського господарства“ і „підготовляти підставу для буржуазії“.

Між обвиненими є:

1) Маньковський, б. член президії госплана, 2) Різников, 3) Дибольд, 4) Подільський, 5) Кононенко, член управи укр. селян. банку, 6) Центилович, референт земплана нар. комзема, 7) Абдула-Абдулевський, управитель статист. відділу укрсельбанку, 8) Онуфрієв, спеціяліст госплана, 9) Дідусенко, економіст, 10) Доленко, секретар курсів для спеців сільського господарства. Ще инша ґрупа „контрреволюціонерів“ мала працювати в ліснім господарстві України. До неї мали належати: 1) Гурський, 2) Колесників, 3) Шустов, 4) Коваленко, 5) Падалка і 6) Марченко. Вони, каже Демченко, старалися зберегти б. лісові масиви поміщиків. (Ну, а для колективів не треба лісових масивів?).

——o——

Приєднуйте нових Передплатників!

ДЛЯ ТЕРПЛЯЧИХ НА СХОРІННЯ НІГ

поручає обуву ортопедичну Л. НОВОСАД

Львів, вул. Словацького ч. 6. Тел. 8-25.

666 1-20

Одиноким певним средством забезпечити майбутнє своєї рідні, а собі спокійну старість — обезпечитися на життя в Товаристві.

„КАРПАТІЯ“

630 Львів, вул. Руська ч. 18. 7-10

Середновічна основа модерного шпитальництва

I.

Одна з найбільш величавих квіток христіянської чесноти се безперечно любов до убогих, опущених і потребуючих помочи хорих. Та любов уздібнювала христіян до поношення найтяжчих жертв в ціли піклування хорими братами в Христі. Тут пригадуємо основані св. Василієм Великим, епископом у Кесареї в Каппадокії, коло 370 р. по Христі, величавої „Василіяси“. Та інституція положена перед брамами Кесареї, була формальним містом, присвяченим добродійности й піклуванню хорими. Величава була також фондація Пантократора в Царгороді й римський шпиталь побожної вдови Фабіолі.

Первісною формою всіх тих лічничих установ був т. зв. „Ксенодохій“, свого рода приют, гостинниця, заїздний дім, тісно звязаний з церквою, що становив правдиве прибіжище для подорожних, бездомних, убогих, знайд і хорих. „Ксенодохії“ повстали найскорше на сході. Вони були там уже в половині 3. століття, а саме в містах Кесареї й Себасте (тепер Сівас у Малій Азії, на право від Кізіль-Ірнаку, має сегодня 65.000 населення). На заході такі інституції повстали значно пізніше.

Опріч „Ксенодохій“ основувано в богатьох місцях як на сході, так і на заході також иншого рода подібні заведення, головно в місцях, де відбувалися славні прощі („відпусти“), на гірських просмиках і при тяжких річних переправах. Такі заведення, у Німців „госпіци“, були призначені передовсім для подорожних, далі для тих, що захорували в дорозі та для хорих взагалі. Вони звичайно були ділом монахів і при них були монастирі. Найславніші з таких заведень збудовано на горі Сені в Ґраілських Альпах, на границі між Францією й Італією (ту гору в р. 1871 перекопано тунелем, довгим на 13 км.) та на горі св. Бернарда, в швайцарських Альпах (Ґравбінден), де тепер є також знана метеорольоґічна стація.

Хоч всі ті дуже корисні установи ратували життя і здоровля багатьом хорим, не були вони шпиталями у властивім того слова значінні, а саме з отсих причин: 1) В них знаходили приміщення не тільки хорі, але й подорожні, бездомні, знайди й убогі взагалі, словом — всякі люде потребуючі помочи. 2) В тих установах дуже часто не було фахових лікарів.

Щойно 13-те століття становить перелом в історії шпитальництва. В тім століттю повстають у деяких містах перші дійсні шпиталі. Початки тих шпиталів звязані з хрестоносними походами. Як відомо, одною з причин, котрі викликали ті походи, було те, що Фатиміди й Сельджуки, здобувши св. Землю Палестину, загрожували христіянські паломництва до Господнього Гробу. Се викликало обурення христіян в Европі; вже з кінцем 11 століття папа Урбан II. проголосив перший хрестоносний похід в 1095 р. (в р. 1099 Ґотфрід з Буйльону здобув Єрусалим). Хрестоносні походи викликали в Европі такий реліґійний запал, що з початком 13. ст. відбувся навіть хрестоносний похід дітей (1212 р.), головно француських і німецьких, з котрих багато вигинуло в дорозі від хоріб і невигод. Тоді значна скількість лицарства й сільського населення переходила міста й таборувала в них, розносячи ріжні пошести, котрі при тодішнім браку гіґієни й шпиталів загрожували містам просто катастрофою. Се й було причиною повстання перших шпиталів по містах вже на початку 13 ст.

Велику потребу та значіння шпиталів зараз з хвилею появи тої новини зрозумів папа Іннокентій III. (1198—1216), опікун цісаря Фридриха II. Той голова катол. Церкви був дуже практичний й енерґійний. За нього вплив Апостольської Столиці стояв найвище за весь час середновічча. Отже той папа як стій засягнув поради фаховців і взявся до уфундовання величавого, взірцевого шпиталю в Монтпеліє (у Франції).

Шпиталі появилися у Франції далеко скорше ніж в Італії. Найбільший сього рода „шпиталь“ у Франції був у Парижі вже від 7-го століття й називався „Готель Діє“, одначе славу найлучшого мав шпиталь у Монтпеліє. Коли його основано, про се докладно невідомо. Знаємо тільки те, що його заложив Ґвідо, основник чина св. Духа. Той чин, згаданий вперве в однім документі з 1198 р., був власне присвячений до основування й ведення шпиталів. Взірцевий шпиталь у Монтпеліє знищено в р. 1562, коли протестантський рух нищив безоглядно все, що було католицьке. Отже того досвідченого основника шпитального Чина св. Духа покликав Папа Іннокентій III. до Риму 1204 р. і дав йому припоручення зорґанізувати в Римі також шпиталь під іменем св. Духа, призначивши на ту ціль місце на т. зв. „Борґо“, близько церкви св. Петра і Ватикану, зараз коло мосту над Тибром. Те місце було вже освячене спеціяльною традицією, бо тут в р. 715 по Христі король Анґльосаксів Іна (котрий в 12 літ опісля зрікся престола й замешкав у Римі) побудував церкву й гостинницю, в якій князі й духовні анґльосаського походження мали бути виховувані в католицькій вірі. Та церква називалася „Церквою Святої Богородиці Діви Марії в Саксії“ (або Сассії), звичайно з додатком „Де Урбе“, або коротко „Схоля Саксонум“ (сіве Анґльорум). В р. 794 король Оффа з Мерції поширив ту школу новими дарами й побудував біля неї „ксенодохій“. Будівля та пару разів згоріла (816, 847) та її все відбудовувано аж поки завзята боротьба партій не зруйнувала її до самих основ. І тут, на тім найстаршім шпитальнім ґрунті Риму постановив Іннокентій III. заложити зовсім новий шпиталь. Довершив того діла ще в тім самім році, в котрім завізвав до Риму Ґвідона і поставивши нову будівлю, передав її під управу Ґвідона і Чина св. Духа своєю славною булею „Інтер опера пієтатіс“, в семім році памятного понтифікату свого.

——o——

УСІ КУПУЮТЬ

ЗАГРАНИЧНЕ І КРАЄВЕ СКЛО, ПОРЦЕЛЯНУ І КРИШТАЛИ ЛИШ У ПЕРШОРЯДНІЙ ФІРМІ

ОЛЕКСАНДЕР ОНИСЬКО

Львів, вул. Галицька ч. 20. Тел. 69-75.

567 20-30

Торжественне закінчення курсу Католицької Акції в Познані

(Спеціяльна кореспонденція „Н. Зорі“).

Виклади інструкційного курсу К. А. скінчилися в середу 19. III. Четвер цілий день присвячено рефератам з реліґійного, морального й орґанізаційного стану поодиноких епархій. Того дня мали свої реферати о. Горникевич з гр. кат. львівської епархії, а о. Голинський з гр. кат. перемиської еп. А що того дня еще рефератів з усіх дієцезій не вичерпано, тож і в пятницю 21. III. присвячено на них одну годину. Само торжественне закінчення курсу відбулося тогож дня о 12. годині.

На закінчення курсу прибули до салі викладів кард.-примас Гльонд і еп. Пшездзєцкий. Перший промовив нестружений в праці провідник курсу о. мітр. С. Адамський. Він коротенько представив перебіг праці цілого курсу. І так: Виклади заняли 101 годин. Крім того присвячено 1 день на реколєкційну конференцію, а три дні (четверги і неділі) на звиджування катол. інституцій, орґанізацій і взірцевих господарств. З числа 101 год. викладів присвячено аж 60 год. на само пояснення сути й дефініції К. А., 15 год. на пояснення відношення К. А. до душпастирства, школи і публіцистики, 6 год. на пояснення відношення К. А. до споріднених орґанізацій (церковних брацтв і Мар. дружин), 11 год. на пояснення правної й адміністраційної сторони К. А., 1 год. на пояснення програми Краєвого Евхар. Конґресу в Познані, котрий відбудеться в червні ц. р., а 8 год. на реферати з поодиноких епархій. Прелеґентів було 28, не вчисляючи до того осібних прелеґентів в часі реколєкц. конференції. Всі прелеґенти висказали о. С. Адамському свій подив з уваги і пильности учасників курсу в слуханню викладів, що з одної сторони облекшило прелеґентам їх працю, а з другої сторони свідчило о великім почуттю свідомости завдання в самих учасниках курсу. Вислід праці такий, що погляди на вельми скомпліковане питання К. А. в неодному вияснено і скристалізовано, а спірні питання оставлено до остаточного вирішення цілому Епископатови.

Дальше промовляв п. Попович, презес Кат. Ліґи зі Львова. Він іменем учасників курсу дякував кард. Гльондови за зорґанізування курсу, о. М. Адамському за провід, прелеґентам за їх працю. В імени Епископату еп. Пшездзєцкий побажав всім успіхів з курсу.

Вкінци промовив сам кард. Гльонд. Висказавши свою радість з успішного перебігу і закінчення курсу, перестеріг учасників курсу перед великими труднощами, які певно чекають їх по повороті до своїх епархій. Перша трудність — то політика. Вона вже днесь простягає свою руку до К. А. і бажає її підчинити під свій вплив. Належить вельми стеречися, щоб К. А. впливам політики не піддалася, а навпаки, належить доложити всіх старань, щоб якраз К. А. мала свій благородний вплив на політику, себто, щоби під впливом К. А. запанувала і в політиці католицька ідея. Друга трудність, яка чекає учасників курсу, то загальна байдужність, загальне незрозуміння цілі і завдань К. А. Кардинал заохотив учасників курсу, щоб тими труднощами не зражувалися і були готові на всякі жертви. К. А. — говорив кардинал — то діло Боже, а кожде Боже діло все повне хрестів і мучеництва. І К. А., хоч по своїм формам ще молоденька, видала вже своїх перших мучеників, якими є мученики мехіканські. Таких мучеників буде напевно більше. Дальше висказав кард. Гльонд свою подяку провідникови курсу о. Ст. Адамському і прелеґентам за їх тяжку працю, а учасникам свій подив і подяку за їх витревалість. Вкінці всім учасникам курсу уділив свойого архиєр. благословення в зреалізованню ідей К. А. в своїх дієцезіях.

о. О. О.

——o——

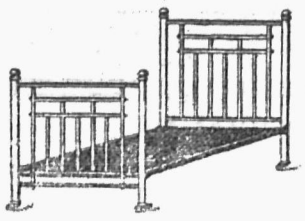

ЛІЖКА МЕТАЛЕВІ

тільки в найліпшій якости

поручає

АНТІН ҐАЛЬСКІ

Львів, вул. Собєского ч. 3.

635 7-52

На харківськім процесі

Сміла промова української письменниці.

АТЕ доносить: На питання предсідателя суду в харківськім процесі, звернене до обжалованої письменниці Старицької-Черняхівської, чому вона вступила до „Союза визволення України“, відповіла вона так: Радянська влада систематично перешкоджує українській інтеліґенції брати участь у громадянськім і політичнім життю, а комунізм змагає до викорінення в українськім народі національних традицій і приучує відноситися з погордою до історії української нації. Нині українська інтеліґенція посаджена на лаву обжалованих якраз за те, що вона боронить національних традицій. Диктатура пролєтаріяту се устрій чужий українській психольоґії. Обжалована як жінка протестує проти смертної кари. — Промова Старицької-Черняхівської зробила сильне враження.

Каждое хочет устранить все, — это есть зло и безсмысліе. Но само устраняется всьм — этот послъдній фактъ есть такое же зло и так же противорьчит міровому смыслу, как и первый. (Соловьев).

Фарби, лякери, покости,

артикули господарсько-домові і т. п.

поручає у великім виборі найдешевше

Альойз Гибнер

Ринок 38.

Телєфон 25-13.

Азеф у початках діяльности

XVIII.

Скандал із Азефом відходив уже в область історії, як в один прегарний вечір у нашій кімнаті появився мій старий „співробітник“. Товариша мого не було дома.

Дороге футро, шапка кримка, темний цвікер — надавали йому солідного вигляду молодого банкового урядника з протекцією, так що трудно було пізнати в ньому колишнього бідняка. По хвилі, коли він підійшов до світла та зняв цвікер, я аж злякався переміною, що склалася з ним. Худе, незвичайно довге, обличча було мертвецьки бліде. То тут то там темніли на ньому негарні сині тіни, виразно замітні навіть при вечірньому світлі. Одно око було мутне, значно більше від другого й повертало ся з трудом. Сідаючи на крісло, Павлов глухо, негарно закашляв.

Нещастя за нещастям! Літом він сильно перестудився, а місяць тому на роботі в ліве око вдарив осколок від зубила. Хоче тепер внести скаргу на господаря й дуже просить вказати йому доброго адвоката. Роботи має він тепер доволі, та доктори радять кинути й лікуватися. Без грошей не багато полікуєшся. Всі говорять, що за око можна дістати десять тисяч.

Я відповів, що радо пошукаю адвоката, та різко зазначив, що — колишнього знайомства між нами не може бути.

Треба було бачити, як схвилювався Павлов... Тепер він зовсім одинокий, бо зірвав з давніми товаришами й навіть боїться зустрінутися з ними. Я видав його, а тепер не хочу позволити йому навіть заходити до себе часом на хвилинку!... Читач, що не забув про нічну стрічу з соціял-демократом, мабуть не йняв віри тепер оповіданням Павлова й давно вже догадався про дійсні причини й мертвецької блідости й глухого кашлю та втрати ока. У менеж тоді не було й тіни підозріння... Нещастя Павлова зробили на мене глибоке враження. І коли він зі слізми в очах почав просити не переривати знайомства та спробував навіть станути на вколішках, — встоятися мені було неможливо.

Бувший провокатор став відвідувати нас що тижня. Мій співльокатор, що я йому оповів усе, відносився до цих відвідин поблажливо, тимбільше, що Павлов оповідав ріжні цікаві річи з робітницького життя й відносився до нього з великим поважанням. Меніж він за поміч, виявлену його родині в важкий час, постійно виявляв ознаки вдячности: то приносив якийнебудь особливий тютюн, то показував якийнебудь електричний прилад із проханням, узяти собі його на памятку. Відчіпитися від його дарунків було крайно трудно. Вкінці заявив він раз, що за спільною згодою з жінкою вони рішили подарувати мені якунебудь річ на памятку. Недавно бачив він в одній крамниці, на Сінній, незвичайно гарний кинжал і думає, що це бувби гарний дарунок.

Хоч я зовсім не мав охоти принимати дарунки від Павлова й тимбільше цінні, та невпинні його просьби й заманчива перспектива мати гарний кинжал — збили мене з тямки. Кажуть, кого Бог хоче покарати в того відбирає розум. Одиноким виправдуванням для мене в цьому случаю було, що я був зовсім далекий як від „революції, так і від охранного й мало цікавився Павловом. Я був навіть настільки дурний, що разом з ним ходив на Сінну, купити цей справді гарний кинджал, що його провокатор узяв до себе „відчистити“.

Вскорі потім, в одну нещасну падолистову ніч, я почув, що мене хтось осторожно будить. Страшно хотілося спати, та я розплющив очі й зачудований світлом і шумом, розглянувся. Наша велика кімната була повна незнайомих людей. Переважали ясні ґузики. Два однострої очевидно щойно оглянувши мої одяги, подавали їх із проханням одягнутися. Край стола, напроти постелі сидів мій співльокатор, зовсім зодягнений і скривлено усміхався. Дуже основний трус не дав ніяких вислідів, взяли, як звичайно тільки письма. По двох годинах, околодочний віз мене в „Хрести“ (тюрма). Співльокатора лишили в спокою.

Скоро познайомився я з товаришем прокуратора Скопинським. Проступків показалося безліч: 1) Приналежність до партії соціялістів-революціонерів, 2) підготовання злого наміру на життя одної високопоставленої особи, 3) аґітація серед робітництва, 4) аґітація серед сту-

Сукна НА УБРАННЯ МУЖЕСЬКІ, ВІЗИТОВІ І СПОРТОВІ, КОСТЮМИ І ПЛАЩІ ЖІНОЧІ; НА РЕВЕРЕНДИ ДЛЯ ВСЕЧ. ДУХОВЕНСТВА

в великім виборі. — Товари добірні. Ціни низькі. ПОРУЧАЄ:

Фабричний склад сукна
Людвик Ральский
Львів, Рутовського ч. 7.
664 (напроти катедри). 2—15

ОСИП НАЗАРУК

Галицька Делеґація в Ризі 1920 р.

(7) Зміст: Про трудности писання докладних споминів. — Інстинктовний страх перед большевиками. — Моя перша зустріч з ними в Ризі. — Між їх делеґатами були і два Галичани. — Вигляд Мануїльського. Як нас большевики гостили і що ми з ними перший раз говорили. — Старі історичні анальоґії та пригадки. — Дають зерно з кукілем, а хліба не печуть.

Написати докладні спомини навіть про кілька днів праці се дуже складна річ. Чому? Бо такі спомини складаються з описів 1) помічень, 2) рефлексій (думок), 3) рішень і 4) ділань. А кожда з тих складових частинок знов все дуже складна, а особливо тоді, коли її брати на папір в пізнішім часі. Помічення мають ріжні точки, з котрих їх робилося. Рефлексії є тодішні й теперішні, а обидві їх части необхідні. Так поміченя і думки, як рішення й ділання в даних кількох днях се виплив не тих кількох днів, тільки цілого життя людини, причім рішення й ділання се виплив дотогочасного життя, а перенесення на папір помічень і рефлексій се виплив ще дальшого життя. Все, що одиниця знає (досвід її власний та всеї її раси в цілій її історії) й відчуває (се друге нераз важніше від першого) складається на її помічення, погляди і рішення. Часто щойно в часі самого писання споминів автор усвідомляє собі ясніше свої колишні вражіння, відчуття і діла.

Коли я тепер беруся передовсім сам для себе розбирати моє тодішне душевне відношення до большевицької делеґації в Ризі, то найвиразніше виступає у мене в памяти якийсь ближче трудний до означення, інстинктовний острах перед взаєминами з нею, острах тим дивніший, що в тім часі був я доволі радикально настроєний. Які були основи й жерела того інстинктовного остраху, я не вмію висловити, але він був від самого початку і не зник до самого кінця, хоч між членами больш. делеґації були два Галичане (б. офіцир УСС. Баран і — назвиско другого я призабув — здається Хомин, обидва ідеалісти, сильно захоплені московським большевизмом, про що далі) тай особисто ще більше від них симпатичний мені Наддніпрянець Мануїльський, голова української частини больш. делеґації й заступник голови всеї їх делеґації, Йоффого. Хтось сказав мені, що батько Мануїльського був Українець, а мати Жидівка. Не знаю, чи се правда, але присутність у нім жидівської крови дуже можлива: він з вигляду чорний брунет, а в поведенні має мягкість і своєрідну чутливість, властиву інтеліґентним членам тої старої культурної раси, коли вони хочуть бути чемні. Барана знав я особисто ще передтим і навіть зробив йому якусь малу прислугу в Камянци Подільськім, в часі коли там стояли австрійські війська, перед котрими він укривався (говорили, що він ще на початку війни втік з австр. війська на російську сторону). Отже мені було розмірно легко увійти відразу в добре відношення з ним і через нього з иншими делеґатами. Було се вечером і сумерк уже западав, коли я в товаристві другого члена галицької делеґації, д-ра Мишуґи, застукав до дверей помешкання большевицької делеґації. У великій кімнаті, де панували студентські порядки, застали ми і Барана, котрий мене відразу пізнав, і згаданого висше другого Галичанина, ще молодого хлопця, і Мануїльського, котрого я вперве бачив й Оболенського (котрий все мовчав) і були ще якісь незнані мені люде, з вигляду подобали одні на великоросів, другі на Жидів. Тільки два Галичане та Мануїльський і Оболенський сиділи з нами весь час нашої першої, доволі довгої візити. Инші то виходили, то входили, то з сусідної кімнати, до котрої двері були весь час отворені, то з коридора, на котрім їх делеґація займала більше кімнат.

Перша розмова не була офіціяльна, тільки чисто товариська та взаїмно інформаційна, а з Бараном і особиста, про ріжних наших спільних знакомих, зовсім „як між своїми людьми“. Офіціяльного в тій розмові було тілько, що ми заповіли візиту голови нашої делеґації д-ра Костя Левицького, причім я підчеркнув, що се старший і дуже поважний чоловік не тільки віком, але й довголітною публичною працею. Вони радо приняли до відома заповідження тої вже так сказатиб офіціяльної візити. В часі розмови сам Мануїльський гостив нас якимись солодощами, привезеними з дому. Зробили чай. Словом, — атмосфера могла бути зовсім добра, а згаданий висше інстинктовний острах таки у мене був і не відходив. Мені чомусь не сходило з тямки отсе місце з літописі: „Тутъ же и бродницы быша старые и воевода ихъ Плоскиня...“ Тут мушу знов зробити значнішу диґресію, без котрої не можу представити своїх почувань і думок.

В тім часі я до своїх історичних повістей „Князь Ярослав Осмомисл“ і „Проти орд Джінґісхана“ перестудіював уже був м. і. наші дуже гарні старі літописи, деякі частинки так докладно, що досі можу з памяти цитувати цілі уступи, хоч розуміється не зовсім докладно. Найсильнішим і заразом найстрашнішим уважаю в літописях те місце, котре описує початок кінця нашої старої держави — погром наших князів над Калкою. На підставі наших жерел і чужих творів про тодішні способи воювання я так уявляю собі ситуацію в тій рішаючій хвилі нашої історії (підчеркую, що це моя уявна концепція, хоч і оперта на певних даних): Найздібніший наш полководець тих часів, галицький князь Мстислав Удатний, тесть Данила, порозумівшися тільки з великим ханом Половців, серед ночи і мряки переходить ріку Калку з галицькими й волинськими військами та з масою кінноти союзних Половців. Київського Великого Князя, Мстислава Романовича, не попередив про той перехід, бо хотів мати т. зв. в тих часах „честь першої крови“ у великій битві, то значить першого напору на таємничого ворога. Уважав себе і своє військо управленим до тої чести тому, що він прийшов з далекого Галича аж над Море Азовське, щоб — по теперішньому сказати — з ідеалізму боронити Київську Землю, бо Галицькій Землі Татаре безпосередно не загрожували. А що Мстислав Романович міг очевидно покликуватися на своє першенство як Князь Матери Городів Руських для себе, для свого війська жадати „права першої крови“, — отже „sicher ist sicher“, галицький князь рішився поставити його перед доконаний факт, перейшов Калку без нього і напав на Татар Галичанами, Волиняками й половецькими силами, рахуючи дуже льоґічно на те, що коли розгориться битва, тоді Кияне, Чернигівці і т. д. в добре зрозумілім власнім інтересі мусять поспішити йому на поміч. Чому? Бо в разі погрому його сил — самі Наддніпрянці (кажучи по теперішньому) не встоять опісля перед напором побідних орд татарських і наддніпрянські землі як найблизчі впадуть відразу жертвою, коли Галицька Земля все таки дальша матиме час приготовитися до оборони. Та в тім своїм зовсім льоґічнім міркуванні перечислився. Тут як на долоні показується, як у важних хвилях рішають нераз цілком ірраціональні чинники. Рішили й тут. А сталося се так:

Коли галицький князь переходив Калку, Татари тільки маркували оборону переходу через ріку і скоро подалися далі в степ, на схід сонця, щоб відтягнути Галичан від Київлян. Коли нарешті стали до битви, галицький князь знайшовся в обличчі чотирьох найздібніших вождів Джінґісхана. Його обскочили: Джебе-Нуян, Субутай-Бегадір („Хоробрий“), Тегір-Кган і Тешу-Кган з сильно переважаючими числом хмарами військ азійських. Їх техніка була висша від тодішної техніки европейських військ: уживали вже китайського винаходу, пороху, до висаджування окопів і якогось таємничого „штучного вогню“. Їх стратеґія була також висша. Се видно вже по тім, що вожди їх не йшли в вир

дентів, 5) організація вбивства Орлина й т. п. Читач знає вже скілько був я винуватий у поданих на мене проступках. Скопинський потрясаючи товстим зшитком аґентських звідомлень, то погрожував заслати мене в Східню Сибір, то змінюючи тон на ласкавий, обіцював відпустити „до неньки“, коли я „признаюся“... І найгидкіше — нераз залякував арештом моїх особистих, зовсім ні до чого непричасних, знайомих... Цілій справі надавав він незвичайно велике значіння. На допити мене возили з шістьома жандармами й кінними конвойними. Двічи водили на конфронтацію з якимись продавцями зброї. Словом, усе було обстановлене дуже торжественно.

Щоб хоч частинно пересвідчити прокуратора, я став говорити отверто, оповів усю історію з інтеліґентним провокатором, виминаючи, само собою, докладні вказівки та рішучо відмовившися від подання прикмет і назвищ. Скопинський був, видно, зацікавлений, впрочім по двотижневій забаві кітки з мишкою ярко змінив своє відношення, мабудь одержавши з охранного оцінку моїх зізнань. Почавши раз допит конфронтацією з купцями, що не признавалися до продажі кинжала, він став грімко кричати, що я збиваю його з тямки, що в моїх зізнаннях нема й десятої частини правди й т. д.

(Кінець буде).

ОСИП СТЕФАНОВИЧ раньше **РОМАН ЗУБИК**
ЛЬВІВ, вул. Галицька ч. 16.

поручає в великім виборі: **Шовки в ріжнородних виборах** по цінах конкуренційних

Вовни жіночі на плащі від	15·— зол.	Полотна на білля	1·50 зол.
„ „	5· зол.	Ковдри на ваті	24·— зол.
„ мужеські на рагляни	18·— зол.	Коцї вовняні	9·— зол.
„ „ „ одіння	10·— зол.	Капи, серветы, дивани, хідники.	

562 **Виключне заступство килимів косівськихГуцульського Мистества.** 20-30

битви, тільки ззаду кермували рухами військ, а наші, навіть князі, йшли до бою (тоді тяжко ранено в груди молоденького Данила). До того Джебе-Нуян (наголос на останних складах) був такий здібний, що на великій воєнній раді в Чорнім Городі „Кара-Корум“, котра вирішила завоювання світа, сам Джінґісхан сказав про нього так: „Між вами є один, якому ви всі не сягаєте навіть до кісток ніг його. Се Джебе-Нуян. І длятого не одержить він від мене самостійної команди, бо він у величезній здібности і силі своїй не годен зрозуміти слабости підкомандних військ і полководців“...

Але й ґеній Мстислава Удатного як полководця був великий. Він цілий день видержує надзвичайно заїлу і криваву битву з дуже переважаючим ворогом. Кілько гонців вислав він за той час до табора Киян, не довідаємося ніколи. Та Кияне затялися і не поспішили йому на поміч. А як вечір зачав кидати свої тіни на втомлені війська Мстислава Удатного, тоді Татаре зі своїх метавок кинули штучний огонь на кінноту Куманів — і вона втікаючи в дикім переполосі наперла на війська Мстислава та змішала їх. І зачалася масакра, в котрій вигибло 90 прц. Галичан і Волиняків (битву уважається дуже кривавою вже коли паде 15 прц. війська)*). Втікаючі попри київський табор Галичани і Волиняки не мали змоги схоронитися в нім: або їх не пустили до середини, або Татаре відтяли їм туди відворот. Попри укріплений і освітлений табор Наддніпрянців утікають рубані на степу останки західно-українських сил і ґоріючі на конях Половці. Два воєводи татарські женуть їх без уговку аж до Дніпра. Надзвичайним зусиллям удалося вратувати від смерти тяжко раненого князя Данила, сина Романа Великого. Кількох инших князів убили Татаре в часі погоні.

Та найстрашніша річ щойно зачинається: Два оставші татарські воєводи облягли укріплений табор Наддніпрянців, котрі оставили без помочі Галичан і зачали його здобувати приступом. Обляжені боронилися завзято і Татаре не могли здобути їх укріплених становищ. І тут зачинається вершок страшної катастрофи, котрого опис старий літописець зачиняє словами: „Тутъ же и бродныци быша старые и воевода ихъ Плоскиня, и той окаянный цѣловалъ крестъ ко Мстыславу...“

А коли Мстислав (київський) повірив йому як християнинови й заключив з ним, як татарським представником, умову про — розуміється „почесну“ — капітуляцію та вийшов з иншими князями і військом з укріпленого табора, — Плоскиня зі своїми бродниками вдарив на них несподівано, схопив їх, звязав і передав Татарам („предалъ ихъ связавъ Татаром“). Ті осягнувши в той спосіб легку побіду, справили Наддніпрянцям страшну масакру, а князів і 70 визначних старшин поклали звязаних під дошки, на котрих сіли обідати — і там князі в часі їх пиру й життя закінчили. Чисто східна картина хитрости й жорстокости.

„Татаромъ же побѣдившимъ Русьскыя князя, за прегрешение крестяньское пришедшимъ и до Новагорода Святополчьского дошедщимъ: не вѣдающимъ же Руси льсти ихъ, исходяху противу имъ со кресты, ини же избиша ихъ всѣхъ. Ожидая Богъ покаяния крестьяньскаго и обрати и вспять на землю Восточную...“

Дальше описує літопись, як Татаре знищили й инші краї („ины страны“)... „Ихъ же прельстивше и послѣди же льстию погубиша, иние же страны ратьми, наипаче лестью погубиша“.

Що „лесть“ (хитрість), котру старий літописець (надзвичайно скупий на слова!) так часто називає і так сильно підчеркує, не була нічим иншим, як теперішною пропаґандою, — се для мене не підлягає ніякому сумніву. О, наша стара історія дуже цікава і поучаюча! На жаль, з неї звичайно викладають загалови тільки зовнішню поволоку, а рідко коли саму суть. Звичайно історики висипають перед публикою трохи зерна, не рідко обильно змішаного з кукілем, та не мелять того зерна ні хліба з нього не печуть: нпр. у нас досі нема ні одного цікаво написаного систему нашої історії від її початків до наших часів, який можнаб дати в руки молодим хлопцям...

(Далі буде).

*) Літопись виразно пише, що ледви десятий з них спасся. А свій потрясаючий опис катастрофи над Калкою кінчить ляпідарно так: „Бысть побѣда на всі князи Рускыя, тако-же не бывало никогда же“. Суздальських князів там не було значить — стара літопись не рахує їх до князів руської землі, хоч руськими вони безперечно були, бо з нашої землі вийшли. Річ ясна, що Суздальщину уважалося тоді кольонією руської (нашої, по теперішному кажучи, української) землі.

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ
ІНЖ. К. КОТЕЦЬКИЙ І С-КА

ВСЯКОГО РОДА ПОРУЧАЄ ФАБРИКА
ЛЬВІВ 15, вул. Окружна (бічна Кульпарківська) ч. 9. — Тел. 57-48.

Дипльом рільничої вистави в Копичинцях. — Численні признання за добірний товар.

З останних днів ми одержали таке письмо:

...„Ми вже минулого року купували у Вас свічки стеаринові „С“ і єсьмо з них дуже вдоволені, бо свічки горять гарно, не коптять і поволи спалюються. До посилки прошу вложити ще два запальники (до запалювання свічок). — Остаю з глибоким поважанням і шлю щирі бажання як найкращого розвитку одинокої нашої фабрики свічок“

Должиця 5. лютого 1930 б 5 9-12 о. Антін Федоряк, парох.

Справи шкільні

(Допис з Заболотова в справі розпорядження Львівської Кураторії з дня 10. І. 1930 ч. І. 349/30 що до обмеження науки греко-кат. релиґії до 8 годин тижнево в двох 7-ми клясових школах Заболотова й утворення етату на посаду учителя релиґії в школах виділових в Заболотові повіту Снятинського).

Обовязуючий закон накладає на родичів обовязок виховування дітей у релиґійному дусі. Державні школи перебирають від родичів сей обовязок що до дітей у шкільному віці і в тій ціли у всіх школах впроваджена наука релиґії як обовязкового предмету. Та мабуть місточко Заболотів є винятком, бо інакше не можна собі пояснити заряджень Львівської Кураторії відносно науки релиґії (лише греко-кат.) в місцевих школах.

Є тут в Заболотові дві семи-клясові школи, в яких фреквенція дітей за послідні три роки представляється так: 1) Шкільний рік 27/28 — 274 українських дітей, 144 польських, 265 жидів, 2) шк. рік 28/29 — 271 українських дітей, 125 польських, 297 жидів; 3) шк. рік 29/30 — 264 українських дітей, 132 польських, 311 жидів.

І так для 132 польських дітей і 311 дітей жидівських є сталий учитель релиґії, а для 264 дітей українських нема. За австрійських часів і аж до 1923 р. була тут лише стала катехитура для греко-кат. дітей, а знесено її тому, що родичі не посилали дітей до польських шкіл. За послідні роки, коли число дітей греко-кат. і жидівських збільшилося, повстала знов потреба осібного катехита для греко-кат. дітей й учителя релиґії для дітей жидів. Заходом Станиславівської Консисторії о привернення катехитури греко-кат. релиґії Рада Шкільна Повітова ухвалила це ще в серпні 1928 р. — Львівська Кураторія в сій справі не дала дотепер жадної відповіди, лиш отворила посаду для жидівських дітей. На дальші заходи в сій справі Кураторія відповіла і залагодила посаду греко-кат. катехитури так, що розпорядком з дня 10. І. 1930 до ч. 348/30 заборонила вчити більше як 8 годин тижнево в одній школі. Се найлекша розвязка, не вчити дітей більше, щоб не було достаточно годин до утворення катехитури. Через це обмеження польські і жидівські діти вчаться по 2 години тижнево релиґії, а діти Українців по одній.

Таким чином для 132 дітей польських і 311 жидівських є сталі учителі релиґії, а для наших греко-кат. 264-х дітей не то що нема катехитури, але ще й не можна вчити приписаних годин т. є по дві години тижнево.

Чи в такому стані річи можливе належне виховування дітей в релиґійному дусі? А виховування це дуже потрібне, спеціяльно в Заболотівщині, де відносини страшні, грабіжи і морди на деннім порядку. Та Львівська Кураторія сего не бачить. І як тут виглядає рівноправність узнаних державою віроісповідань?

Проситься проте Українську Парляментарну Репрезентацію, щоби звернула увагу на ту справу і звернулася до міністра Освіти, щоб Кураторія у Львові відкликала висше згадане розпорядження що до обмеження релиґії греко-кат. до 8 годин і привернула давний стан науки по 2 години тижнево, як також полагодила справу посади учителя греко-кат. релиґії.

НОВОСТИ В ЖІНОЧИХ І МУЖЕСЬКИХ МАТЕРІЯЛАХ
поручає фірма
Стахевич і Абрисовський
У ЛЬВОВІ РИНОК 32.
642 5—12

Спеціяльна протикатолицька вистава

АТЕ доносить: В Київо-Печерській Лаврі урядили большевики спеціяльну протипапську виставу під назвою „Папство і православіє“. Та вистава має ярко протикатолицький характер і представляє, як католики переслідували православних колись і як переслідують тепер в Польщі. В окремім відділі поміщені ілюстрації участи католиків у протисовітських виступах. Спеціяльні больш. інструктори проголошують на виставі ярко протикатолицькі промови.

Суверенність народа се доктрина політичного раціоналізму, котра протягом 19 століття повалила всі доктрини містицизму держави. Людство ніколи не розуміло влади інакше, як представництво Бога або представництво народа... Инших засад нема, а мішані системи ніколи не усунули їх противенства, котре не дасться погодити. Політичний раціоналізм сегодня вже не звязаний з релиґійним недовірством. (Ферреро).

„GENEWA“ **Одинока українська галянтерія-Перфумерія**
Д. КОНЮХА Львів, Ринок 37 (побіч Нар. Торговлі) 568 19-52
поручає для реклями по фабричних цінах кольоратки, священичі капелюхи, шалі, шапки, пончохи, скарпетки, снігівці, „Tretorn“, кальоші, светери, жіноче і муж. білля, коронки, гафти, „Jägery“, косметику і перфумерію та забавки і пр.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Діячі української культури суджені тепер у Харкові

МИХАЙЛО СЛАБЧЕНКО.

М. Е. Слабченко народився в 1882 р. на Нерубайських хуторах під Одесою. Скінчив історично-фільольоґічний та юридичний факультет Одеського Університету, відтак іще Військово-Юридичну Академію. Виїздив також на студії до Парижа. В 1918 р. вибрали його приватдоцентом Українського Університету в Київі та в Камянці Под., а в 1919 р. доцентом Університету в Одесі. Від 1920 р. — професор Одеського І. Н. О. на катедрі історії України. Від 1926 р. — керманич Одеської філії Науково-дослідчої катедри історії України. — В 1928 р. надано йому почесний докторат історії української культури. Орґанізатор Наукового Товариства в Одесі. Член кількох наукових комісій. В 1929 р. став членом Української Академії Наук у Київі.

Наукову діяльність почав Слабченко ще як студент. Його науковий дорібок дуже поважний: около 20 великих праць та понад 200 більших і менших статтей і заміток по ріжних журналах, українських, російських і закордонних.

Свої праці присвятив Слабченко історії українського права та історії українського господарства. Вже в 1908/9 році він випускає в Одесі першу свою велику працю п. з. Малорусскій полкъ въ административномъ отношеніи. Историко-юридическій очеркъ (ст. 4 + 436 + III). В 1911 р. появляється в Одесі нова його велика праця п. з. Очерки по исторіи права Малороссіи XVII и XVIII вв. (ст. II + 292 + 2). Історії українського права присвячені і дальші праці: Діаріуш Ген. Войсковой Канцеляріи (Од., 1913), Центральные учрежденія Украины XVII—XVIII ст. (Од., 1913), Судівництво на Україні XVII—XVIII ст. (Харків, 1919) та инші. Головні праці Слабченка відносяться до історії господарства України XVII—XVIII ст. Зокрема: до історії господарства Гетьманщини, Запорожської Січи та України XIX ст. Найбільша його праця се монументальна „Орґанізація господарства України від Хмельниччини до світової війни“, якої ч. І. п. з. „Господарство Гетьманщини XVII—XVIII ст.“ обіймає 5 великих томів: Т. І.: Землеволодіння і форми сільського господарства; Т. ІІ.: Фабрика і промисл; Т. ІІІ.: Торговля і торговельний капіталізм; Т. IV.: Склад і управа державним господарством Гетьманщини XVII – XVIII ст.; Т. V. ч. 1.: Соціяльно-правова орґанізація Січі Запоріжської (Одеса—Київ, 1922—1928 р.: разом около 1200 сторін). А крім того ще: „Матеріяли до економічно-соціяльної історії України XIX ст. Тт. І—ІІ.: (Одеса, 1925—1927: ст. VIII + 318 і 278), „Феодалізм на Україні“ (Одеса, 1929) й ин.

Всі вичислені вище праці М. Слабченка, особливо найновійші, ціхує надзвичайне богацтво жерел (автор використав як друкований так і архівний матеріял), велика ерудиція, майстерна наукова аналіза, соціольоґічна концепція й сила блискучих спостережень і думок. В своїх працях встановляє Слабченко поняття українського економічного орґанізму, а процес економічного розвитку України студіює на тлі світової економіки. Глибокий знавець Гетьманщини і Запоріжжа, він є також одним із перших дослідників економічної історії України XVII—XIX ст. й безперечно найвидатніший нині історик українського господарства. — Зокрема його „Матеріяли“ се перша наукова проба історії України XIX ст.

Боротьба за збіжжа се одна з таємниць історії минувшини, якої ми вже не розуміємо. (Ферреро).

ВСЕВОЛОД ГАНЦОВ.

В. Ганцов ур. 25. XI. 1892 р. в Чернигові. По скінченню ґімназії вступив на історично-фільольоґічний факультет університету в Петербурзі, де студіював під проводом акад. О. Шахматова та проф. І. Бодуена-де-Куртене руське і словянське мовознавство. По скінченню університету в 1916 р. акад. Шахматов залишив його при своїй катедрі. В 1917 р. Ганцов вертає на Україну, де викладає в ріжних містах курси української мови і літератури. В 1918 р. Міністерство Нар. Освіти Української Держави покликає його як професорського стипендіянта до університету св. Володимира в Київі на катедру української мови. В останніх часах Г. працював у Всеукраїнській Академії Наук як керманич Комісії словника української живої мови. Се оден з найталановитших і найкращих молодих українських лінґвістів.

Перші наукові праці Ганцова появилися в 1920 р. Найважніші з них: 1) Характеристика поліських дифтонґів і шляхи їх фонетичного розвитку; 2) Діялєктольоґічна клясифікація українських говорів: 3) Чергові завдання української діялєктольоґії; 4) Проблеми нашої літературної мови; 5) Das Ukrainische in neueren Darstellungen russischer Mundarten; 6) До історії звуків в українській мові; 7) Особенности языка Радзивиловского (Кенигсбергского) списка летописи; 8) Діялєктичні межі на Чернигівщині. Праці ті печатано в „Записках історично-фільольоґічного Відділу Всеукраїнської Академії Наук“ у Київі, в „Известиях Отделения русского языка и словесности Академии Наук СССР.“ в Ленінґраді та в „Zeitschrift für slavische Philologie“ в Липську. Крім того Г. є одним із редакторів великого „Російсько - Українського Словника“, що виходить у Київі.

ОСИП ГЕРМАЙЗЕ.

О. Гермайзе з походження Караїм. Молодий талановитий український історик. Керманич Археоґрафічної Комісії Всеукраїнської Академії Наук у Київі. Професор Київського І. Н. О.

Наукові праці почав Гермайзе оголошувати друком від 1922 р. Важніші з них отсі: 1) Коліївщина в світлі новознайдених матеріялів; 2) Нові непорозуміння з Шевченком; 3) Нелеґальні відозви з приводу Шевченкових роковин; 4) Костомаров в світлі автобіоґрафії; 5) З історії сільського господарства в Лівобережній Україні XVIII ст.; 6) М. І. Костомаров; 7) Історичний огляд становища України на початку XIX ст.; 8) П. Куліш і М. Костомарів як члени Кирило-Методіївського брацтва; 9) 1905 рік; 10) Нариси з революційного руху на Україні Т. І.; 11) До історії Шевченкового села; 12) М. П. Драгоманов в українській історіоґрафії; 13) М. Бакунін і українська справа; 14) Декабристи й українство; 15) Матеріяли до історії українського руху за світової війни; 16) З історії селянських хвильовань та народницької пропаґанди на Чернигівщині 1870-х рр.; 17) Руїна і Дорошенко (Сторінка з історії української політики XVII ст.) й ин.

Гермайзе се історик передовсім громадських рухів на Україні в XIX ст. В працях своїх використовує обильно архівні матеріяли, що досі були недоступні. Се оден із краших українських істориків наймолодшого покоління.

Не знаємо ще, чи світова війна зі своїми 10 міліонами трупів була закінченням, чи стане початком довгої воєнної епохи. (Ферреро).

ГРИГОРІЙ ГОЛОСКЕВИЧ

Гр. Голоскевич ур. 4. XI. 1884 р. в с. Сопруньківцях, Ушицького пов., на Поділлю, де його батько був священиком. Середню освіту дістав у приворотській духовній школі і Камянець-подільській Духовній Семинарії. В 1906 р. вступив на університет у Петербурзі, на словесний відділ історично-фільольоґічного факультету, де під проводом акад. О. Шахматова студіював історію і діялєктольоґію української мови та був залишений при його катедрі. По скінченню університету в 1911 р. був учителем рос. мови в середніх школах у Ризі і в Петербурзі. В 1917 р. переїхав до Київа.

Перша наукова праця Г. появилася друком в Извѣстіях II. Отд. Акад. Наук у Петербурзі у 1910 п. з. Описаніе говора с. Бодачевки (Колодіевки) Ушицкаго Уѣзда Подольской губ. В слідуючих рр. Г. оголосив такі важніші праці: Евсевіево Евангеліе 1283 г. Опытъ историко-филологическаго изслѣдованія; Український правописний словничок з короткими правилами правопису (5 видань); Фонетичні записи двох українських казок с. Бодачівки, Ушицького пов. Под. ґуб. й ин.

Від 1923 р. працював постійно у Всеукраїнській Академії Наук у Київі як член-редактор Комісії словника української живої мови. Він також оден із редакторів „Російсько-Українського Словника“.

АНДРІЙ НІКОВСЬКИЙ.

А. Ніковський ур. 3. X. 1885 р. в с. Малий Буялик на Херсонщині. Ґімназію й університет (історично-фільольоґічний відділ) скінчив в Одесі. По скінченню університету 1912 р. рік учителював в Одеській ґімназії. В 1913 р. переїхав до Київа на редактора ґазети „Рада“, яку вів до вибуху війни в 1914 р., коли „Раду“ закрив рос. уряд. В 1914 р. був також редактором „Літ.-Наук. Вістника“ у Київі, а по його закриттю — журн. „Основи“ в Одесі. В 1917 р. відновив видання ґазети п. н. „Нова Рада“, що з кількома перервами виходила до заняття Київа большевиками в лютім 1919 р. В 1920 р. був міністром загр. спр. УНР. В останних роках працював в Українській Академії Наук у Київі.

Ніковський — літературний критик і публіцист.

Писати почав 1907 р. Писав у „Рідним Краю“, „Раді“, „Новій Раді“, „Літ.-Наук. Вістнику“, „Світлі“, „Україні“, „Основі“, „Украинской Жизни“, „Громаді“ й ин.

Важніші його статті: Вічна казка (про Олеся „По дорозі в казку“), Українська література і кріпацтво, Украинцы въ Холмщинѣ, Галичина въ ея прошломъ и настоящемъ (Очеркъ исторіи національной жизни русинъ въ Австро-Венгріи), Український правопис ч. І: Словничок, Російська критика і українське письменство, Екзотичність сюжету і драматизм у творах Лесі Українки, К. Михальчук як фільольоґ, Бібліотека Т. Шевченка, Трохим Зіньківський, Микола Вороний, Історична белетристика, Ліра П. Куліша, Розвиток літературної мови й ин.

—o—

БІБЛІОҐРАФІЯ

POLITISCHE GESCHICHTE DER DEUTSCHEN відомого історика Альберта Гофмана появився 5-й том, котрий доводить ту історію до великої війни. Се праця писана зі становища протестантського і ворожого католицизмови (гл. пр. том IV. ст. 34).

НОВІ ПРАЦІ ПРО ҐЕЛІЙСЬКУ ЛІТЕРАТУРУ В Анґлії появилися рівночасно дві нові праці про ґелійську стару кельтійсько-ірляндську і шкотську літературу. Перша має титул „Gaelic literature surveyed“, друга „The literature of the Highlands“.

Д-р Степан Дмоховський
б. елєв Полікліники дентистичної у Берліні.
Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.
Виконує усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецезійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках каучукових, золотих і сталевих (Круппа нержавіюча сталь). Апарат Рентгена. 555 43-?

Пекуча справа „Просвіти"

Дім Т-ва „Просвіта" у Львові, Ринок 10., се одна з найстарших і найкращих каменичь у Львові. Має вона три фронти: від Ринку 19.45 метрів, від вул. Руської 64.25 м. і від вул. Бляхарської 19.45 м. Збудовано той дім не в однім часі, але около 1760 р. князь Любомирський получив дві одноповерхові каменички від Ринку і кілька каменичок, згл. офіцин одноповерхових від вул. Руської і Бляхарської і надбудував над ними другий поверх так, що будинок в теперішнім виді стоїть около 170 літ. Коли побудовано згадані каменички й офіцини одноповерхові, годі сказати. Та цей будинок мимо великої історично-архітектурної вартости має ту хибу, що з огляду на неодностайну будову вимагає від часу до часу дбалої і коштовної консервації. Частину консервації цього будинку від Ринку переведено в рр. 1923 і 1925 коштом около 24.000 зол., а тепер негайних консерваційних робіт вимагають дальші части будинку тимбільше, що магістрат м. Львова наказав **найдалі до 30. мая ц. р.** відновити фасади каменици від вул. Руської і Бляхарської. Треба ще зазначити, що дім „Просвіти" належить до тих будинків, що стоять під охороною консерваторів і його віднова не така проста річ. Властитель не може поступати, як сам хоче і як йому подобається, але під оком консерваторів дім має зберегти всі прикмети давнини. Розуміється така віднова будинку дуже коштовна і коштуватиме не менше 30.000 зол. Ці кошти перевищають фінансову спроможність Т-ва „Просвіта", тому Гол. Виділ звертається до всього українського громадянства з просьбою о датки на ту ціль. Сеж ходить о дім „Просвіти", а тим самим о дім, який є власністю цілого народа, власністю кожного з нас. Ми хочемо вірити, що ні один український громадянин, до якого рук дійде ця відозва не відмовиться прийти з поміччю „Просвіті". **Не вимагаємо великих датків, але нехай всі жертвують,** а дім „Просвіти" прибере гідний вид без нового обтяження Т-ва „Просвіта", яке під нинішну пору потребує багато гроша на освітну роботу. Датки просимо пересилати долученим чеком. — Львів, у марті 1930. — Головний Виділ Т-ва „Просвіта" у Львові.

Маленький фейлетон

Замало цінимо стручкову поживу

Людський орґанізм потребує безумовно певної скількости білка в поживі. Він одержує її найвигідніше в формі мяса. Та без цього можна обійтися, коли вживається стручкової поживи, гороху, сочевиці, фасолі. Вони під оглядом білка дорівнюють мясови, тільки убогі на товщ. Длятого люде від найдавніщих часів інстинктовно вживали при стручкових кормах солонини й инших товщів. Слабі на серце люде повинні вживати стручкової страви тільки в формі зуп і т. п. Стручкові овочі треба бодай добу мочити в мягкій воді, то значить убогій на вапно, а де такої води нема, треба до неї додавати відповідного розчину з натрону. Одначе варити їх треба в тій самій воді, в котрій їх мочено, бо інакше зникають з них найбільш поживні частини. (З лікарських порад).

ГАЛЬО — РАДІО — ЛЬВІВ 652 4—30
Отсим повідомляю свою Поважану Клієнтелю, що окрім фабрикації і продажі лямп електричних нафтових, **виробів церковних** і гуртовної продажі жарівок, **отворив я спеціяльний ДІМ РАДІОВИЙ,** заосмотрений в найновіщі апарати ріжного рода, як також у всі части складові **і найлучші ДЕТЕКТОРИ** до відбору авдиції Радіо Стації Львів.
Для П. Т. Всеч. Духовенства, Земельних власників, Урядників і Учительства догідні услівя сплати при закупні Радіо знарядів.
МИХАЙЛО ПІШНОТ раньше Р. ДІТМАР БР. БРІННЕР
Львів, Пл. Марійська ч. 9, Тел. 20-04. Фабрика: дім власний, вул. Ґіпсова 30. Тел. 32-16.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Марійське Т-во Пань у Львові відсвяткувало торжественно золотий ювилей св. Отця Пія XI. 9. III. о. Провідник відправив Службу Божу на інтенцію Ювилята. Членки численно приступили до св. Причастія. 25. III. відбулися ширші сходини Товариства, на яких виділова, п. Стефанія Фіґолева, виголосила реферат про життя й діяльність Папи Пія XI. Після реферату сходини ухвалили одноголосно слідуючий протест: „Марійське Товариство Пань у Львові прилучується до загального протесту проти ганебних і варварських знущань над релігією, совістю й свободою поневолених людей на Великій Україні й в Росії. Рівночасно бажає нещасним братам, щоби в їх гнобленій країні та їх скорбних серцях запанував як найскорше побідоносно Христос Цар". — Львів, дня 25. березня 1930. За Управу: Ольга Бачинська, предсідниця, Марія Янович, секретарка.

З польського курсу Катол. Акції у Львові. Найбільше поширена Кат. Акція в Італії і там вона найсильніша. Фашизм Мусолінія має проти себе грізну і могучу силу, хоч К. А. ще не переведена як слід. Там одначе є вже зорґанізовані зєдинення мужеські („уоміні") і жіночі („фемінілі"), котрі мають 250.000 членів, з того мужеські 108.000. Є й окремі орґанізації молоді, які мають вже 500.000 членів, окремі дівчат, панночок („сіньоріне") і знов окремі з титулами академічними („лявреате"), окремі кружки учительок, окремі дівчат селянських і т. д. Є навіть окремі кружки для малих дівчат так звані „беняміне". Далі йдуть орґанізації аспірантів і ефективних членів. Вже наймолодші мають в руках статути і знають, що то є К. А. В Медіоляні католицький університет званий коротко: „Католіка". На той університет зібрали самі дівчата з Льомбардії 800.000 лір і одна з них привезла сі гроші до каси університету, щоби в той спосіб прийти з помічю своїм посестрам студенткам, будучим докторам прав, фільософії, медицини. Навіть докторат з теольоґії здають многі Італіянці світські, щоби знати основно правди католицької релігії. Пишучий сі стрічки мав нагоду їхати раз з двома інтеліґентними Італійцями, світськими людьми. Пізнавши по моїм поясі, що я монах, запитали мене з якого я чина. Коли я відповів, що Василіянського Чина, питає мене відразу той світський чоловік: Чому форма вашого агнцю при Службі Б. квадратова? Не будучи на се приготованим, відвертаю я його питання і кажу до нього: Чому форма агнця в лат. обряді є округла? На се відповів мені той світський чоловік: Perche la forma rotonda significa una perfezzione, una infinitá. Наші греко-кат. цивільні люде хвалять нераз буддизм, православіе, протестантизм або укр. автокефальну церкву, бо то кажуть „своя рідна". Не знаю, що на те сказалиб такі наші щирі католики як Ярослав Мудрий, Ізяслав, Михаїл Всеволодич? Ту показується правдивість слів польського прелеґента, що і світські повинні старатися о докторат з теольоґії — розуміється, хто може.

о. М. К.

—o—

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

ПРОГРАМОВА ЗАЯВА НОВОГО ПРЕМІЄРА НІМЕЧЧИНИ БРІННҐА (католицький центр) має такий зміст: Уряд задержує дотеперішний напрям у заграничній політиці, то значить мирний шлях відбудови впливу Німеччини. В фінансових справах стоятиме на становищі програми мін. Мольденгавера. В першу чергу подбає про скріплення німецького рільництва на сході держави (Комуністи відразу прийшли з внеском, щоб уділити вотум недовіря новому правительству. Причин не подали ніяких).

ПРЕМІЄР ПОЛЬЩІ СЛАВЕК зложив візиту клюбови соймових справоздавців в товаристві свого секретаря, капітана Ґужевского і промовив так: Характер людини все відбивається в її роботі. Цілі мого характеру покажуться скоро. Я не люблю говорити про свої заміри, поки я не підготовив їх здійснення. А ви, панове, для заспокоєння цікавости читачів хотілиб мати як найбільше інформацій навіть про те, чого ще нема. Не поділяю ваших змагань під тим оглядом. Прецінь можете писати цікаві річи про те, що вже Польща довершила! — На те голова клюбу ред. Базилевський подякував за відвідини і звернув увагу премієра, що справоздавці не хотілиб бути клюбом безробітних. Опісля запитав, чи устійнено вже термін нових виборів до сойму. — „Ні. Наперед мусить наступити успокоєння краю, а потому вибори". — „Чи ви підете по лінії заяв посла Яна Пілсудского?" — „Оден чоловік не може у всіх формах продовжувати замір другого". — „Чи ваше правительство буде урядом успокоєння?" — „Це залежить не тільки від мене"... — На тім закінчилася оригінальна розмова нового премієра з журналістами. Здається, що менше не сказав їм ще ніхто.

ФРАНЦІЯ, НІМЕЧЧИНА Й ПОЛЬЩА мають заключити союз, котрий становити-ме перше звено будучих Злучених Держав Европи. Таке доносить радикально-соціялістичний орґан „Ля Репіблік", що виходить в Парижі.

ВІДВОРОТ АНҐЛІЇ З ЕВРОПИ. В заграничній політиці Анґлії наступає засаднича зміна. Анґлія від часів уряду Мек Доналда навязує тісніші взаємини з Америкою й робить формальний відворот з Европи. Мек-Доналд приняв згори домагання Америки в справі зменшення числа анґл. кружляків з 70 на 50. Се уможливило Америці піти на уступки супроти Японії та згодитися на піднесення відношення фльоти Японії до своєї з 6 : 10 на 7 : 10. Остаточно порозуміння ще не осягнено, але в засаді воно вже є. Таким чином океанічні держави знайшлися бодай на шляху до порозуміння. Зате переговори в справі воєнних фльот т. зв. континентальних держав, особливо Франції й Італії, знаходяться на шляху до повного фіяска. Теперішна Італія домагається рівности з Францією, а та рівність на Середземнім Морі далаб Італії фактичну перевагу з тої простої причини, що Франція має аж три морські фронти і далекі кольонії, а кольонії Італії близькі.

ОБУВА МУЖЕСЬКА, ЖІНОЧА і ДІТОЧА 650 4-10
найлучша і найдешевша лиш у фірми
Л. Т. СКШИПЕК
Просимо переконатися і оглянути виставу
Раньше ПАСАЖ МІКОЛЯША, — **а тепер**
ВУЛ. ҐАЛИЦЬКА Ч. 4. Тел. 44-70.

НОВИНКИ

З нинішним числом залучуємо, почтові складанки призначені на датки на відновлення будинку „Просвіти“ у Львові.

Зима зложила нам знову візиту в перших днях квітня в формі снігу і приморозків, може сим разом востаннє. Покищо Львів увесь покрився снігом, як у найкращім зимовім місяци.

Мерзость запустінія запанувала в соймі у Варшаві. В соймовім будинку царить повна тиша. Посли розїхалися, з виїмком найзавзятіших політиканів, а ті, що остали, займаються переважно сплетнями, бо новий премієр не сказав їм нічогісенько про свої заміри.

На головнім двірці у Львові вломалися злодії до почтового уряду й забрали запас почтових марок вартости 400 тисяч зол. Інспіратора того влому Давида Гольцмана вже зловили. Учасник влому Парнес віддав часть марок. Оповідають, що Гольцман був у Будапешті катом за часів дуже крівавої влади большевика Белі Куна.

Хочуть силою вивозити і польських горожан. Польські часописи доносять, що в Вильні почався сензаційний процес проти 4 аґентів минської ДПУ. Польський горожанин Ян Куліковский параліжував почини діяльности комуністів. За це попав у спеціяльну ненависть минської ДПУ, яка визначила 30.000 рублів нагороди тому, хто живцем доставить Куліковського за кордон, у Минськ. На цю нагороду злакомилися чотири аґенти, котрих поліція арештувала, заки приготовили плян пірвання.

Славний шведський подорожник Свен Гедін подарував Стокгольмови всі свої рукописи, мапи, шкіци і збірки зі своїх далеких подорожей. Місто зробить з того окремий музей.

Де найбільше зеліза? Пруський професор гірництва д-р Местверт оповіщує: Найбогатші поклади зеліза на всій кулі земній знаходяться в Ляпляндії (найбільш на північ висунена частина Швеції й Норвеґії). Над поверхнею моря буде там 300 міліонів тон зеліза, а кожний метер у глибину дасть на просторі, де є зелізна руда, близько $1^1/_2$ міл. тон. Приблизно на 300 м. у глибину можна рахувати на певне істнування зеліза, а є значні простори, де поклади доходять і до 2 клм. грубости. Опріч зеліза є в студеній стрефі також мідь, нікель і инші скарби.

Посол Гондурасу при Ватикані. З Гондурасу (в середущій Америці), прибув по довгих століттях посол до Ватикану. Дня 14. січня с. р. новий заступник Гондурасу Де Ґрооте вручив Папі увірительні документи.

Спідлення рос. учених. Рос. преса доносить, що член рос. Академії Наук Ольденбурґ і проф. Щербатський вступили до „Союза безбожників“. — В Петрограді й Москві відкрили большевики спеціяльні школи для дітей, в котрих будуть „образувати“ аґітаторів-атеїстів для дітвори...

——o——

Біржа

ЗБІЖЖА: (за 100 кґ. льоко стація надан.). Пшениця дв. 35·50—36·50, пшениця с. 32·75—33·75— жито д. 17·50— жито сел. 16·—16·50—, ячмінь на мливо 17·—17·50 овес гал. 14·50—15, кукуруза 21·25—22·25, бараболя промисл. 2·75—3, фасоля біла 45—55, фасоля колір. 30—35, фасоля краса 40—45, горох $^1/_2$ Вікторія 24·75—26·75, горох пільн. 20·—21·— гречка 22·75—23·75 лен 66·50—68·50, любинь 24—25, конюшина червона 150—170, просо 26·75—27·75, сіно прас. 8·50—9·00, солома прас. 5—6.

ГРОШІ: Доляр ам. 8·89.

——o——

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ПЕРЕПЛЕТНЯ ПАВЛА БАБЯКА
у Львові, вул. Бляхарська 12.
Приймає всякі церковні роботи, як Євангелія, Служебники, старі книги, наклади, брошурування, канцелярійні книги і т. п., в круг переплетничої штуки.
646 4-5

МЕБЛІ КЛЮБОВІ
як також усі роботи тапіцерські і декораційні виконує на догідних услівях сплати
665 1-20
МАЛОПОЛЬСЬКА СПІЛКА ТАПІЦЕРІВ
Львів, вул. 3-го Мая ч. 5. Тел. 59 82.

Купуйте на Свята
в Адміністрації „НОВОЇ ЗОРІ“
отсі видання:

Бібліотеки Укр. Христ. Орґанізації

Ч. 1. Основи соціяльоґії	3·—	зол
Ч. 3. Спіритизм	2·—	„
Ч. 4. Життя св. Кирила і Методія	0·80	„
Ч. 5. Секти й сектанти	0·60	„
Ч. 6. Петро, перший уніятський митрополит України-Руси	1·50	„
Ч. 7 Греко-кат. Церква	0·95	„
Ч. 8. Д-р О. Назарук: Преса	3·00	„
Ч. 9. Борці за Церкву — св. Павло	2·—	„
Ч. 11. Др. О. Назарук: Вчасна весна в північній Алберті	0·50	„
ч. 12. о. Т. Галущинський: Найвищий Пастирський Уряд в Хр. Церкві	0 60	„
ч. 13. Зброя до оборони і наступу Начерк проповіди про пресу (добр. даток).		
Ч. 14. о. Т. Галущинський: Царство сатани наступає на нас	0· 0	„

Инші видання:

Др. О. Назарук: Гр.-кат. Церква і укр. ліберальна інтеліґенція	3·00	„
о. Др. Т. Галущинський: Думка і наука Церкви в питанню літурґ. мови.	0·20	„
Др. С. Томашівський: Десять літ україн. питання в Польщі.	1·50	„
Д-р С. Томашівський: Наша чільна партія у власнім зеркалі. Критичні замітки.	1·00	„
Д-р Ст. Томашівський: Про ідеї, героїв і політику.	2·00	„
О. Назарук: Роксоляна (повість)	12·00	„

НА СВЯТА
найкраще приладите всяку їду, якщо всі потрібні припаси купуватимете тільки в найстаршій українській кооперативі
„Народна Торговля“
яка продає від 1883 р. у своїх 24 склепах по більших містах:
СПОЖИВЧІ ТОВАРІ — муку, дріжджі, цукор, порошки до печива, меди, сушені овочі і т. п.
КОЛЬОНІЯЛЬНІ ТОВАРІ — риж, саґо, горіхи, міґдали, родзинки, перець ванілію, каву, чай, какао, та всілякі інші.
ВИНА, РУМИ, КОНЯКИ Й ОВОЧЕВІ НАПИТКИ.
663. 2—3


Артистична Переплетня миколи КРИВЕЦЬКОГО
Львів, Пекарська 1 ц. Тел. 36-24
Виконує: Почесні адреси і дипльоми. Пропамятні книги, Альбоми, Євангелія і т. п. репрезентаційні оправи. 621 20-20

НЕДУГИ ЛЕГЕНІВ. Туберкульоза легенів є неумолима і щорічно без ріжниці пола, віку і стану, скошує міліони людей. — При поборюванні грудних недуг та бронхіту, впертого та томлячого кашлю і т. п. примінюють лікарі „Balsam Thiocolan-Age“ Гонсецкого, що влекшуючи виділювання флеґми, скріплює орґанізм і самопочуття недужого, побільшує тягар тіла і усуває кашель. Уживається за порадою лікаря. Продають аптики. 659 3-10

УЖИВАЙТЕ! УЖИВАЙТЕ!
ЛИШЕ
ПАСТУ ДО ВЗУТТЯ
„ЕЛЄҐАНТ“
адреса:
ЛЬВІВ, КОРДЕЦЬКОГО ч. 51.
Тел. 60-04 591 17—20

УВАГА! УВАГА!
НА НАДХОДЯЧІ СВЯТА
Кожда родина мусить собі закупити слідуючі товарі:
ЛИШ ЗА 40 ЗОЛ.
Висилаємо: 1 штуку білого полотна в добрім ґатунку 17 метр., 1 простирало біле, 1 ручник „frole“ купелевий в найгарніших цвітах, 1 обрус коліровий на стіл в елеґантних десенях жакордових, 3 м. зефіру на святочну сорочку денну, 1 ручник вафлевий в добрім ґатунку, 1 хустку турецьку в прегарних цвітах, 1 пару скарпеток десеневих, 3 хусточки до носа і 1 чотирокутник шовковий останньої моди. То все разом висилаємо лиш за 40 зол., за післяплатою почтовою по одержанню листовного замовлення. Платиться при відборі. Кошта пересилки 3 зол. платить купуючий. — Без ризика! Купуючий нічого не ризикує, бо як товар йому не подобається приймаємо назад, а гроші звертаємо, або після бажання змінюємо товар. Замовлення адресувати:
Найтаньше жерело закупу
„Polski Towar“, Łódź Skrzynka pocz. 208.
УВАГА! До кождого комплету долучуємо безплатний купон премійовий. По надісланню 5 купонів висилаємо як премію даром: 1 сорочку денну з 2 ковнірцями з доброго зефіру, або 1 светер віденський т. зв. „pullover“.
667 Цінники висилаємо безплатно. 1-1

ЛІЖКА ПОЛЕВІ
ЛІЖКА металеві, залізні, тапіцеровані. Дротяні вклади
578 поручає
ВИРІБНЯ Л. ЯҐОШЕВСКІ
18-50 ЛЬВІВ, Личаківська 132.

НА РАТИ: ліжко залізне кухонне 14 зл., сіткове 40 зл., умивалка 5 зл., ліжко мосяжне 200 зл., матераци: 3 подушки 30 зл., волосінні 75 зл. Отоманки ґобелінові 55 зл., Канапки ґобелінові 55 зл., як також приймає перерібки **ФАБРИКА ЗАКС**, ЛЬВІВ, ЛІНДОГО 6, ТЕЛ. 79-99.
565 21—40


РІК ОСНОВАННЯ 1878.
На весняний і літний сезон
поручає наймодніші
КАПЕЛЮХИ і ШАПКИ
Фірма **АНТІН КАФКА**
Львів, вул. Галицька ч. 4.
Ціни знижені! Вибір великий!
412 14-?

Видає й редаґує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Рік V. Porto zapłacone ryczałtem Львів, четвер 10. квітня 1930. Ч. 27. (327)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Економічна криза в Польщі

Не приймають нового перзоналу до зелізниць і почт. — По части відправляють і старий.

З Варшави доносять: У звязку з економічною кризою в Польщі державні зелізниці і почти відчули діймаюче зменшення перевозу. А що сама зелізниця мусить місячно вплачувати найменше 5 міл. зл. до скарбу, отже не остає ніщо инше, як найдальше посунена ощадність. Длятого заборонено приймати новий перзонал до зелізниць і почт і навіть зменшують старий. Рішення приняття нової сили мусить бути в кождім випадку затверджене самим міністром.

Промова Св. Отця до вірних

про добрих горожан і добрих католиків.

Преса доносить. Св. Отець приняв далеґатів Марійських Содаліцій з Риму в числі 200 осіб і виголосив до них промову, в котрій сказав: Члени катол. акції можуть належати і до політичних орґанізацій, одначе тільки до таких, котрі не є суперечні з духом науки катол. Церкви. Дальше згадав, що кардинал секретар стану вислав до католиків усего світа письмо, котре взиває їх до акції, яка малаб на ціли скріплення почуття пошани також для політичної й суспільної єрархії. Се має на меті витворити зрозуміння обовязків добрих горожан держави і добрих синів катол. Церкви.

„Стрімголов у пропасть..."

Большевицькі орґани „Известія" і „Правда" принесли нову велику статтю Сталіна, диктатора СССР. Сталін пише, що сільські господарства ще не дозріли до колективізації, та що треба мати відвагу, признатися до ошибок і силу, як найскорше закінчити роблення блудів. Та „трудно задержатися в часі шаленого бігу і завернути на правильний шлях тих людей, що біжуть стрімголов у пропасть. Трудно в таких випадках задержатися в бігу цілим відділам, партії, трудно перестроїти ряди в бігу"... Стаття кінчиться заявою, що „кулаки" таки мусять бути знищені і що про зміну поведення супроти них нема мови.

Диктатура Сталіна захитана

Як його наступника називають Пятакова або Томського.

Московський кореспондент „Нае Фр. Прессе" помістив у тім дневнику (ч. 23. 550) цікаву і важну кореспонденцію, котрої зміст такий: Припинення радикального курсу в СССР. захитало становищем Сталіна, хоч на вістку про ту зміну ціни харчів упали в усіх містах совітської держави, а се значить, що продуценти ярин, молока і т. д., висказують своє довіря Сталінови. Одначе робітництво звернулося проти зменшення радикального курсу, а разом з ним і найнизші орґани партійного апарату. Чому? Бо при радикальнім курсі найбільш активні члени робітництва й партії наразилися суспільности, а тепер в разі зміни того курсу можуть потерпіти. Отже вони питають: На що було викликати бурю радикалізму і тепер трубіти до відвороту. Супроти того диктатура Сталіна захитана. Як його наслідників називають уже Пятакова й Томського. Перший був помічником Дзеджиньского (і страшно дався в знаки Українцям у Київі). Він має бути освічений і спритний політик. Другий се провідник фахових організацій, з т. зв. „правої" опозиції. Сталін має покищо в руках пресу і популярність між дрібно-міщанством й селянством.

Хмара шаранчі на 35 км. довга

Телеґр. Кор. доносить: Нові хмари шаранчі налетіли на Палестину, Трансйорданію й Арабію та загрожують Єгипет. Трансйорданію навістили дві хмари шаранчі, кожда довготи 15 клм. Вони заслоняють весь горизонт. З Суезу доносять, що від сторони Синаю, де та язва виводиться в найбільшій мірі, летить на Єгипет великанська хмара шаранчі, довга на 35 клм. Єгипетське міністерство рільництва висилало вже на Синай військо зі спеціяльними метавками вогню для боротьби з шаранчею, одначе всі його заходи показуються безуспішними.

Велике безробіття в Америці

Ґрін, голова „Америк. Федерації Праці", зложив сенатови у Вашінґтоні дуже песимістичний звіт про безробіття в Америці. Число зареєстрованих безробітних виносить 3 міліони 700.000. Коли правительство не возьметься енерґічно до поборювання безробіття, то наслідком його буде павперизм або революція.

Малярія як жерело буддизму

Поважний англійський дослідник Бурноуф, котрий значну часть свого життя присвятив фолькльорним студіям в Індії, виступив з оригінальною теорією. Він пише, що хороба малярії, котра там ніколи не вигасає, се найважніша причина повстання світогляду, який міститься в буддизмі. Европейські форми тої хороби се невинні недуги в порівнанні з азійською малярією. Вона страшна. Тамошня малярія викликає не тільки тяжкі фізичні болі й наслідки, але зміняє весь психічний настрій, робить людину апатичною, пригнобленою і спричиняє, що одиноким бажанням людини стає — скінчити життя (перейти в небуття, в нірвану). Хто навіть перебув тамошню малярію, той уже ніколи не вертає до здоровля, а його настрій на завше остає сумний і понурий. В тілі хорого витворені плясмодії, на завше кружляють у його крови, затроюють його мізок і нівечать всю радість з життя. А треба знати, що пр. на Цейльоні нема ні одної родини, в котрій не булоб хорих на малярію.

ВАЖНА ЕКОНОМІЧНА СПРАВА

На шляху розбудови молочарської кооперації.

Оборот Централі виказує за рік 127,000.000 зол.

Дня 26. березня ц. р. відбулися 18-ті з черги Загальні Збори Краєвого Молочарського Союза „Маслосоюз" у власній домівці при вул. Лещинського 20.

Збори, назначені на 10 год. зачалися о год. 11.45 під проводом голови Надз. Ради п. Ю. Павликовського, при участи 91 делеґатів, в тому 9 священиків. Провідник Зборів коротко представив 10-літню повоєнну працю „Маслосоюза", що почав її з недобитками на більш як 300 передвоєнних молочарень. У повоєнному часі діяльність „Маслосоюза" перейшла з першого підготовчого стану (перед 1924 р.) до формування орґанізаційної думки на 5-тому кооперативному Зїзді, який у висліді за послідне 5-ліття завершився обєднанням 725 продукційних одиниць — районових молочарень 35, молочарень 9, мішан. типу 205, сметанкових стацій 476, що разом обєднують 44.000 коров. Всеж таки нинішний стан виказує щойно 5—6 проц. зорґанізованого живого інвентаря, коли пр. в Данії обєднується 85 проц. живого інвентаря. Тут саме криється великий засіб перестрою народньої продукції, якраз в момент катастрофального заломання збіжевої продукції. Співпраця з Кр. Тов. „Сільський Господар" має збільшити дохідність поправленого живого інвентаря. З признанням треба віднестися до праці Управи і виконуючих орґанів „Маслосоюза", що зрозуміли нинішне господарське положення; його значіння в майбутньому найшло вислів у готовому начеркненому пляні розбудови механічних окружних молочарень, яких завданням буде зрівнати наш продукт якостево з продуктом передуючих в цьому напрямі країв. Згадав і про покійних працівників на тім полі, що ломали леди і торували шлях новій молочарській ідеї: бл. п. д-ра Е. Олесницького, оо. Нижанковського, Горалевича, Борачка, з новійших о. Баранського. Покійників вшанували присутні повстанням з місць.

Не маю змоги у короткому начерку передати цілий перебіг Зборів. Та зазначую, що це одинокі Збори, на яких не було найменшої дисгармонії. Всі бесідники висказувалися з признанням про працю молочарського проводу. Предложений Управою звіт на 30 сторінках вичерпуючо подавав підсумки зробленого і намічені пляни; а ілюстрований діяґрамами і образцями технічного поступу є показним научним вкладом в напрямі виховання нації в области економіки на карну, працьовиту і жертвенну спільноту. Для ілюстрації: за останній 1929 рік вивезено за границю 40 ваґонів масла (1928 р. 7 ваґонів). За цілий рік 1929 доставлено масла 1,615.374 кґ., на 60 проц. більше, як у минулому році. Молочарські кооперативи одержали за молочний продукт 11,051.576.06 зол. Рахунок оборотів Централі виказує, що через касу „Маслосоюза" переплило річно 127 міліонів. Нічого отже дивного, що в міжчасі виринула потреба набуття у Львові своєї домівки, що і сталося в минулому році ціною 25.000 долярів.

У висліді нарад Збори однодушно прихилились до внесків Надз. Ради і приділили з добутої надвишки проданого заграницею продукту 61.000 зол. — 6.000 зол. на зародову обору для членів

ДЛЯ ТЕРПЛЯЧИХ НА СХОРІННЯ НІГ
поручає обуву
ортопедичну **Л. НОВОСАД**
Львів, вул. Словацького ч. 6. Тел. 8-25.
666 2-20

„М. С.“, на контролю молока 5.000 зол., решта на вивінування централі. Із чистого зиску 82.554.75 зол. приділено 10 прц. до вплачених уділів, решту до зап. фонду. Межу вірительностей посунено до 2,000.000 зол., а кредитів до 40.000, що у майбутньому році розбудови інституції по лінії механізації, дає можність набуття матеріяльних середників. Доповняючий вибір вильосованих членів змінив старий склад ради остільки, що на місце заступн. Ради покликано сим разом представника Волині п. К. Вишневецького.

На закінчення зазначу маленьке бажання Управи, яка в ціли зліквідування недомагань низових підбудов не диспонує ще до нині енергійним фаховим проводом. Що більше, на низах тут і там особисті амбіції і тертя відсувають поважних робітників від праці, що при переоченню чи занедбанню справи може відємно відбитися на майбутній праці. Це ясний натяк на те, що ненаситних низів не вдоволимо навіть найкращими матер. успіхами, коли не вщіпимо їм рівночасно етично-моральних засад.

о. Вас. Пришляк.

Примітка редакції „Н. Зорі“: — Варт освітити ще й другу сторону медалі, про котру нас повідомляють, а саме факт, що в деяких околицях через надмірне давання на продаж молочних продуктів селянські діти, позбавлені молока і масла, зачинають виглядати так марно, як ніколи передтим. Се може тяжко відбитися на здоровлю цілих поколінь нашого народу.

——o——

НА СЕЗОН ВЕСНЯНИЙ
заосмотрили ми склад у величезний вибір **новостей на солідні і модні плащі, костюми, сукні і т. д.** — і пригадуємо нашим ощадним
ПАНЯМ
що як завсігди продаємо матеріяли **лиш** в першорядних сортах,
655 **А ДЕШЕВО** 5 20
ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА
45. РИНОК 45.
дім наріжний вулиці Ґродзіцьких.

СОЮЗ ДЕРЖАВ В ОБОРОНІ КИТІВ

В Берліні відбувається зїзд представників Анґлії, Норвеґії, Німеччини, Америки, Франції, Японії, Португалії та велико-британських доміній в ціли придумання способів, як охоронити від винищення найбільші сотворіння, які ще живуть, а саме китів. Президіює Анґлієць Сідней Чепмен, заступає його Норвежець Яґн. Тою справою займався в останне Союз Народів 1927 р. Нова нарада спричинена опінією „Світового Союза для використовування скарбів моря“, що має свій осідок в Копенгазі.

——o——

ХОЧУТЬ ВЕРНУТИ ДО РЕЛІҐІЇ

Тільки мають „одно застереження“...

Телеґр. Унія доносить з Ваймару: Міністер освіти др. Фрік, представник нац. соціялістів Турингії, заявив у соймі: Виховання молоді мусить бути відвернене від матерялізму й основане на християнстві, одначе з сильним обмеженням старого тестаменту. Школа повинна бути християнська, але не конфесійна.

Середновічна основа

Модерного Шпитальництва.

II.

Начальника першого шпиталю в Римі, Ґвідона, увільнив Папа Іннокентій III. від усякої влади епископів і пралатів. Шпиталь підлягав безпосередно юрисдикції св. Вітця. А що Ґвідо і всі його братчики чина св. Духа були ляіки і в їх домах не було духовних, отже Папа постановив, щоб у шпитальній церкві св. Марії було все найменше чотирох духовних, підчинених безпосередно Папі. Вони не сміли мішатися в недуховні справи шпиталя і були в тих справах підчинені Ґвідонови та його заступникам.

З новим шпиталем получено й дім для знайд, бо Іннокентій III. дуже болів серцем над сумною долею безпомічних, опущений дітей. І так з урядженням того шпиталю („Oshedale S. Spirito“) столиця християнства одержала взірцеву інституцію для хорих, знаменито ведену чином св. Духа. Той шпиталь скоро здобув собі світову славу з отсих причин: 1) Опіка над хорими визначалася в нім великою любовю до них. 2) Опіка лікарська була дуже добра, особливою зручністю вславилися оператори того шпиталю. 3) Управа шпиталю була взірцева.

Розуміється, в так урядженім шпиталю не було недостачі хорих. До того братчики св. Духа ходили час до часу в бідніші дільниці міста й самі вишукували безпомічних, хорих та брали їх до шпиталю. Взірцевий шпиталь ім. св. Духа в Римі викликав подив усіх паломників. Щире бажання Папи Іннокентія III., щоб такі шпиталі повстали в усіх християнських краях, здійснилося дуже скоро, бо вже в найближчих десятиліттях шпиталі ім. св. Духа повставали в ріжних християнських землях мов гриби по дощі. Нпр. у Німеччині перший такий шпиталь появився вже в три роки по його появі в Римі, а від р. 1207 до 1451 було вже в німецьких містах 150 шпиталів ім. св. Духа, а саме: в Ціріху 1207 р., в Констанції 1225, в Майнцу 1236, в Шпаєрі 1272, в Кольонії 1286, в Авґсбурґу 1252, в Мюнхені 1291, у Вірцбурґу 1319, в Пассав 1358, в Берліні 1278, в Мерані 1271, у Відні 1209 і т. д. Віденський шпиталь був збудований коло Кернтнермаркт'у. Рівно в 420 літ опісля мусіли його Віденці збурити, а то длятого, бо тоді надтягнув під Відень турецький султан Сулейман Великий, а той шпиталь був у такім місци, що міг послужити Туркам як знаменитий пункт опору до нападу на місто, отже його знищено в хвилі, коли Сулейман наближався під Відень.

Численні будови шпиталів в Европі се доказ, як християнський світ одушевився знаменитим прикладом св. Вітця Іннокентія III. Се тим більше замітне, що тодішні міста зовсім не були ні великі, ні людні. І так у 13 століттю Париж мав усего 50.000 душ, Лондон 20.000, а німецькі міста звичайно 5 до 10.000 мешканців. І такі малі міста рішалися, одушевлені прикладом Риму, на будову власних шпиталів, причім — розуміється — поносили великі жертви, щоб тільки злагіднити соціяльну нужду свого часу. Далеко більші й богатші були в тім часі українські міста.

——o——

НОВИЙ СПОСІБ ЛІЧЕННЯ СЕРЦЯ

Доцент др. Е. Фрайнд з клініки Венкебаха у Відні виголосив перед зборами лікарів відчит про новий успішний спосіб лічення хорих на серцеві корчі („Анґіна пекторіс“). Той спосіб полягає на ужиттю лучів Рентґена, котрі цілковито усувають ту тяжку хоробу. Прелеґент представив зібраним цілий ряд хорих, зовсім вилічених новим способом.

Католицька Акція в Італії

(З польських викладів на університеті).

Хоч елєменти К. А. були в Італії вже давніше, то найвиразніший ідеольоґічний і орґанізаційний її розвиток припадає на часи понтифікату нинішнього св. Отця Пія XI. Йому має завдячити К. А. кодифікацію й синтезу досьогочасної праці. Вступаючи на Ап. Престол застав Пій XI. в Італії такі католицькі світські орґанізації:

1) Орґанізація мужеської кат. молоді.

2) Орґанізація кат. жінок (від 1908).

3) Орґанізація жіночої кат. молоді, заснована за Венедикта XV.

До тих орґанізацій прийшла четверта, заснована вже за нинішнього папи, це Орґанізація кат. мужчин.

Найслабша з них то остання, а найсильніша орґанізація жіночої молоді.

Орґанізація К. А. в Італії є трьохступнева. Ось її ідеальна схема:

В парохії є прим. усі 4 роди орґанізації світських. Їх обеднує парохіяльний К-т. Крім того в парохії можуть бути інші реліґ. орґанізації, типу брацтв, Марійських дружин тощо. Але вони не обеднуються в К. А. безпосередно. Бо їхні статути дають їм спеціяльну ролю в реліґійнім життю, кермовану церковною владою. Їх контакт з К. А. є забезпечений в той спосіб, що 1) деякі їх члени належать рівночасно і до орґанізацій під 1—4, 2) вони мають своїх представників в парох. Комітеті.

Це очевидно ідеальна схема, бо не в кожній парохії є всі орґанізації. Треба також зазначити, що тих парох. К-тів є дуже мало, бо праця над скоординуванням ріжних орґанізацій є важка, особливо, коли ґрунт під орґанізацію К. А. підготований доволі пізно і слабо.

Тому, що К. А. це орґанізація мірян, головами Комітетів, усіх 3-х ступнів є світські люди. А що головне завдання цеї світської орґанізації, це співпраця в апостолятом Церкви, то звязок з Церквою запевнений системою іменування голов К-тів. В тій своєрідній орґанізації виступає якнайкраще дух К. А. і її характер.

Опріч того Церкву репрезентують в тих орґанізаціях так зв. церковні асистенти. Є ними безумовно священики. Тільки цей асистент то не просто духовник чи капелян орґанізації, обмежений до чисто духовних функцій. Навпаки церк. асистент це spiritus movens це anima invisibilis орґанізації. Це дійсний духовний провідник її. Його іменує церковна влада. Розуміється в парохіях є ним звичайно сам парох. В Центр. К-ті головою є світський, але ґенеральним секретарем є священик.

При Центр. К-ті є Інститут суспільної праці. Його завданням є провід усіх економічних кат. інституцій (похоронні каси, позичкові каси і т. п.), котрі через свій суто економічний характер не належать до Кат. Акції, але є в ідейнім звязку з Інститутом сусп. праці.

Стільки щодо орґанізації К. А. Додати ще треба, що італійські орґанізації мають найкращі статути не тільки одобрені, але перестудіовані, як найточніше, самим св. Вітцем.

Відповідно до суспільного зріжничкування мають поодинокі орґанізації ріжний внутрішний склад. Звичайно вони діляться на професійні секції. Колиж диференціяція є сильніша, то часто така орґанізація перетворюється в союз (федерацію) обеднаних тільки спільною управою професійних чи станових орґанізацій. (Від цеї стадії починають творити К. А. в Польщі — особливо в Познанщині).

Щодо праці, то взірцем її може послужити найстарша і найсильніша орґа-

нізація в Італії, а саме Орґ. Кат. Жіночої Молоді, яка має 500.000 членок.

Ця орґанізація гуртує дівчата, починаючи вже від 8 року життя. Члени її діляться на 1) наймолодших (бенямініі), 2) аспіранток і 3) дійсних членок. Щоби перейти з одної ґрупи до вищої, треба здати іспит. І так наймолодших обовязує наука 1) звичайного (доґматичного) катехизму, 2) катехизму орґанізаційного (про К. Акцію). Коли дівчинка не вміє тих двох катехизмів, не може перейти до вищої ґрупи аспіранток. Таксамо подвійний, але вже відповідно ширший катехизм обовязує обі вищі ґрупи. Так отже орґанізація виховує і образує свідомих і активник діячок К. А. Які є реальні вартости цеї праці, хай послужить цей примір: На опіці й на серці отих дівчат лежить удержання католицького університету в Медіоляні. Щорічно вони збирають для у-ту около 800.000 лірів (390.000 зол.). Другим таким практичним завданням це розбуджування одушевлення для справ місії між поганами (нпр. в Китаю). Це впоюється від наймолодших літ навіть через відповідні ігри.

Свої успіхи завдячує орґ. жін. мол. великому одушевленню деяких одиниць, а також дуже добрій системі орґ. праці. В тій системі є 3 степені: 1) масівка, 2) еліта, 3) апостолят. Праця спрямовується на виховання в католицькім дусі як найширших мас. Але в парі з тою працею йде інша праця, праця над підготовкою пропаґандистів. Через ріжні курси проходить отся будуча „еліта“ — а числить вона у згаданій орґанізації 8—10 тисяч членок. Та є між тими останніми яких 2 тисячі одиниць, котрі в цілости присвятили себе апостолятові К. А. Не вступаючи в монаші чини, вони творять немов світський чин. В постанові досмертного дівництва вони віддають всі свої зусилля на службу К. Акції.

Орґанізації К. А. це огнища культури релиґійної, економічної і суспільної. До недавна кат. орґанізації в Італії були слабі. Але зі зростом фашизму мусіли вони підтягнутися, бо в фашизмі стрінули небезпечного противника. Фашизм не любить К. А. Відносини є навіть напружені. З тим більшим завзяттям орґанізуються католики. Ціхує ті орґанізації ентузіязм і практичний життевий характер. Подав **Р. Г.**

——o——

Хто дає милостиню людям, які не хочуть працювати і пяницям, стає співучасником їх гріхів. „Одначе лучше зблудити в милосердю, ніж в суворости“. (Шпіраго за св. Хризостомом).

З судової салі

Або: Що значить погодитися з „Ділом“.

В 77. ч. „Діла“ появилася нотатка п. з. „Епільоґ справи проф. Томашівського проти „Діла“. В ній м. і. сказано:

„На розправі (4. IV.) явилися крім заступника прив. обвинителя адв. д-ра М. Глушкевича та оборонців обвинуваченых, а то посла д-ра Біляка за обвинуваченого І. Кедрина та п. Льва Петрушевича за обвинуваченого К. Личковського — візвані судом свідки проф. д-р В. Щурат, проф. д-р К. Студинський. Свідків тих допустив суд для переведення доказу правди, що в часі світової війни д-р Томашівський подав до австрійських властей донос на проф. Мих. Грушевського за нельояльність супроти держави та що в цьому випадку д-ру Томашівському залежало на тому, щоби з доцента стати професором університету, саме на місце проф. Грушевського. До переслухання тих свідків не прийшло, бо прив. обвинитель забрав назад свою скаргу після зложення заступниками обвинуваченых заяви, що інкримінованими статтями не мали зовсім наміру о с о б и с т о образити п. Ст. Томашівського, а критикували лише його публичну діяльність. З огляду на відкликання скарги суд поступування карне припинив і в той спосіб покінчилася та довга і прикра історія“.

Дійсно трудно зустріти т а к у вістку про таку просту справу як те, що кореспондент „Діла“ й одвіч. редактор „Ради“ перепросили в суді п. Т-ого, відкликали те, що понаписували й помістили (або виразніше кажучи признали, що неправду написали й помістили, бо правди ніхто не відкликає) і дали сатисфакцію ображеному, а тоді його заступник взяв назад скаргу. Замість так написати, в нотатці найбільше місця присвячено одному з тверджень обжалованих, яким все вільно твердити, що їм хочеться і навіть вільно їм аж до вироку в живі очи перечити очевидну правду. В данім випадку твердили обжаловані, що проф. С. Т. зробив „донос“ на проф. Грушівського, хоч він тільки зізнавав у його справі, завізваний судом і то зізнавав так, що на основі його зізнань справу проти проф. Г. суд припинив... Отже так „реферується“ судову справу вже після заключеної згоди, що читач мусить винести враження, немовби проф. С. Т. зі страху перед тим, аби йому не „доказали“ поганої річи взяв назад свою скаргу... То значить, що зараз по згоді того, що з „Ділом“ погодився, образило „Діло“ ще тяжше, ніж перед тою згодою. Чи жерела так уложеного звіту з судової салі шукати в тупоумности того, що її укладав, чи в злобі, чи в однім і другім, — бо ті річи йдуть звичайно в парі, — не беремося рішати.

До речі кажучи, звіт „Діла“ невірний, бо 1) на закиди п. Кедрина в „Ділі“ суд „доказів“ взагалі не допустив і засуд був певний; 2) таксамо не допущено „доказів“ на цілий ряд образ в „Раді“; 3) д-р Щурат був завізваний на смішний закид, начебто проф. С. Т. в „Літописи“ поборював справу укр. університету (він, що властиво одинокий в Галичині за той університет в тім часі й пізніше боровся); 4) на „доказ“ мнимого „доносу“ був покликаний лише проф. Студ., котрий в р. 1916/17 був потягнений до відповідальности за такий закид і в суді перепросив, — той сам проф. С., котрому „Діло“ в тім самім числі закидає, що „він виступає з нечуваними обвинуваченнями проти світочів укр. науки.“

Перепросини ображеного обвинуваченими, на підставі котрих адвокат проф. С. Т-го взяв назад скаргу, виглядали в ориґіналі так:

Rozpr. 4 kwietnia 1930 r. Oskarżeni Iwan Rudnicki i Kość Łyczkowski składają następujące o ś w i a d c z e n i e: Inkryminowanymi artykułami, naprowadzonymi w akcie oskarżenia nie mieliśmy zamiaru osobiście znieważyć oskarżyciela prywatnego Dra Stefana Tomaszewskiego, a tylko skrytykowaliśmy jego publiczną działalność. Wobec tego cofamy wszystkie osobiście obrażliwe wyrazy i za nie przepraszamy. Zastępca oskarżyciela prywatnego cofa oskarżenie, a oskarżeni zgadzają się na to. [Umorzono (art. 68 k. p. k.)].

З того видно, як „Діло“ зескамотовало рішаюче місце перепросин.

——o——

Що діється в краю

Недобре діється у нас.

На днях заїхав до нашого провінціонального місточка Ліська театр п. Карабіневича. Розіслали повідомлення навіть по селах. Як не поїхати? Цеж наш, український театр загостив до нас! А до того ще й еміґранти з Вел. України.

Але яке велике розчарування стрінуло нас! З яким огірченням опускав кождий салю по представленню! Театр це школа для народа, в якій кождий повинен почути щось гарного, доброго, повчаючого. З театру повинні ми виносити любов до свойого народа, заохоту до борби за свої права. А тут навпаки, ми почули щось таке, від чого здрігається серце чесної людини! „Король життя“ — з репертуару московського художнього театру! Змісту росказувати не буду, щоб не забирати місця, а цікавих відсилаю до книжки. Зазначую тільки це: все, що найгірше, там знайдеш! **Вільна любов, жий моментом, неґація і кпини з совісти і гріха!** Не треба більше! І з такими річами наші артисти ідуть в народ! Чого? Просвітити його хіба ні! Вбивати наші душі за наші гроші!

Дивує мене одно, а іменно це, що п. Карабіневич переїхав зі своїм театром цілу Галичину і Волинь і нігде ніхто не зареаґував на такі його вистави! А друге, що наші відвічальні люде, ці, які ще не пішли на услуги п. Лапчинського, не звернуть уваги п. Карабіневича на добір штук! З такими штуками як „Король життя“ їхати в народ, защіплювати бацилі ґанґрини в здоровий орґанізм народа, цеж явне шкодження.

Але один потішаючий момент дався запримітити в часі цеї вистави у нас. Мимо цего, що артисти як найкраще вивязалися зі своїх роль, то одначе не почули вони шумних оплесків публики в нагороду за це, а противно поважний громадянин п. Мартинюк заплатив „котюзі по заслузі“. „Забирайтеся від нас, щоб ми не бачили вас більше тут!“ Такі слова почули артисти п. Карабіневича в нас зі салі!

Так! Коли тут до нас на захід, — де свідомість національна ще така слаба, а ворожі впливи так сильно закорінені — має приїздити наш театр не на це, щоби скріпляти нац. свідомість та підбадьорувати духа народа, а по то, щоби вбивати це, що в нас доброго заховалося — то краще нехай не показується до нас.

о. Гр. Фуканьчик.

Азеф у початках діяльности

XIX.

Я розсердився й замість відповіди тільки здвигнув плечима та глумливо розсміявся. Його безборода й без цього неприємна фізіономія в одній хвилині викривилася. Махаючи кулаками, він дико закричав щось про каторгу, петлю та ще Бог знає про що. Видно було, не думав що говорить. Дальше було мені прикро, дуже прикро і колиб читач або вірніш читачка побажала знати кінець усеї історії, я позволивби собі відповісти тільки одною стрічкою з Верґіля: **nfantem, regina, inbes renovare dolorem** Додам, що ніхто більше не був арештований і що „справа остала в первісній темноті“, як сердито говорив пізніш моїм товаришам Скопинський.

Павлова, самособою, видали з головою й опиралися на його зізнаннях як свідка, про що я при першому пригідному случаю подав вістку „на волю“. Не знаю, що сталося потім з моїм „співробітником“. Та видавати на „зїдження“ дрібних аґентів, щоби спасти великого, коли його ловили революціонери, було там у звичаю...

Від того часу пройшло 10 літ, а я ще не можу загоїти цих ран, що їх завдав мені Іван Миколаєвич, хоч я давно живу новими думками й почуваннями, що засадничо осуджують злобу й ненависть. І тепер я не ненавиджу всіх наших „Іванів Миколаєвичів“, я жалію над ними...

КІНЕЦЬ.

Від Редакції: — Хто складає „Н. Зорю“ в річник і має підростаючого сина або дочку (бо в сих часах і дівчата наражені на такі страшні небезпеки, як описана тут), нехай дасть їм перечитати ці дуже інтересні і дуже поучаючі спомини Крестяніновa про Азефа. Нехай дасть, бо й тепер провокатори втягають молодь у засідки, а вона йде і ломиться на все життя, думаючи, що сповняє велику революційну місію, коли вона часто служить нанятим провокаторам тільки на те, щоб вони на ній заробляли „від штуки“.

Фарби, лякери, покости,
артикули господарсько-домові і т. п.
поручає у великім виборі найдешевше
Альойз Гибнер
662
Ринок 38.
Телєфон 25-13.
4—5

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Новий текст катехізму випрацював на припорученя св. Отця кард. Гаспаррі. Він буде випечатаний рівночасно у всіх мовах і заступить старий катехізм, випрацьований тому 300 літ кардиналом Белярміном (ПАТ).

З Риму доносять: Ходять слухи, що сего року на Великдень св. Отець вперве від 1870 р. уділить традиційного благословення „Урбі ет орбі“.

Гнильче, пов. Підгайці. Дня 30. марта 1930 р. відбулись тут Загальні Збори Читальні „Просвіти“, на яких по рефераті о. пароха: „Про національне і релігійне положення українського народу під пануванням большевиків“ однодушно ухвалено: „І ми громадяни села Гнильча підносимо свій голосний протест проти звірського знущанняся большевиків над релігійною і віруючою християнською людністю України й Росії, яка за свої релігійні і національні переконання проливає море сліз і крови. І як не маємо слів обурення на окреслення більшовицького террору, так знова висказуємо свій подив і почесть жертвам сього террору, котрі доповняють ряди мучеників за віру в Христа Бога. — (Слідує печатка читальні і підпис Президії Зборів).

Архиепископ Кентерберійський в обороні духовенства в СССР. В палаті Льордів обговорювано релігійне положення в СССР. Аепископ Кентерберійський заявив, що він має багато доказів на продовжування рел. переслідування в СССР. З зібраних відомостей виходить, що протягом останнього року засуджено на смерть 71, а на тяжку вязницю від 10-20 літ 112 духовн. осіб. Виключаючи небезпеку війни, пропонує аепископ, щоби британський уряд звернув увагу рад. влади на такі точки: 1) Признати цивільні права духовенству на рівні з иншими горожанами. 2) Дати змогу робітникам святкувати неділі в системі пятидневого дня праці. 3) Позволити на розповсюднення книжок до науки релігії. 4) Скасувати ограничення в справі навчання дітей в групах. 5) Занехати загального замикання святинь.

Громадяни села Мшанця п. Старий Самбір, зібрані в місцевій читальни „Просвіти“, вислухавши реферату місцевого священика о. Петра Мриглода про переслідування большевиками всякої релігії в совітах (а спеціяльно про гонення християн Українців) через замикання церков, вязнення священиків і вірних — одноголосно протестують проти всякого московсько-большевицького насильства і взивають своїх братів до витревалости в терпінню і мучеництві. Віримо сильно, що даремна війна большевиків з Богом і релігією — бо були часи, коли вже французькі революціонери уважали релігію за „пересуд“ та зникли вони з лиця землі, а величаві Божі храми стоять до нині по цілій державі, отже як у Франції, так само і на Україні та в Росії релігія перебуде всі гонення большевиків.

Маленький фейлетон

Як гартувати дітей

Гартувати дітей вільно тільки дуже обережно і ніколи не зачинати того робити перед їх 3-м або й 4-м роком життя. Не вільно їх гартувати відразу студеною водою, тільки наперед нехай привикають до свіжого воздуха. Щойно потому вільно деякі части діточого тіла змивати губкою, намоченою в літеплу воду, і то коротко. Гартування дітей (і дорослих) ніколи не зачинати в зимі, тільки в літі і то на сонци.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

ПОГОДИЛИСЯ ТРИ ВЕЛИКІ ДЕРЖАВИ Анґлія, Америка і Японія на морській конференції в Лондоні в той спосіб, що мають зменшити свої воєнні фльоти о 9 панцирників і не будувати ні одного нового протягом 6 літ. Обмежено також воєнні судна у всіх инших клясах. Се вже великий успіх тої конференції.

НА ЗАКАРПАТТЮ увязнили чеські власти 5 Українців під закидом їх приналежности до укр. таємної військової орґанізації, котра має мати на ціли відорвання Закарпатської Руси від Чехословаччини.

НІМЕЦЬКИЙ УРЯД Брінінґа одержав вотум довіря. За ним голосувало 252 послів, проти 187 (соц. дем. і комуністи).

У ФРАНЦІЇ що раз горячіше домагаються зірвання дипл. взаємин з СССР. а то ізза насильного вивезення большевиками ґен. Кутепова з французької території, що Французи зовсім слушно відчувають як образу своєї держави. З Парижа доносять, що поліція вспіла вже відшукати й увязнити шофера того больш. авта, котрим вивезено Кутепова.

АНҐЛІЙСЬКИЙ НАФТОВИЙ МАҐНАТ ДЕТЕРДІНҐ, представник фірми „Роял Детч“, прилетів з Лондону літаком до Парижа й зараз відвідав премієра Франції Тардіє. Що вони говорили, невідомо. Преса припускає, що Детердінґ переговорював у справі заосмотрення Франції в нафту на випадок якби Франція рішилася зірвати свої взаємини з СССР.

БЕРЛІНСЬКИЙ „РУЛЬ“ доносить, що відносини між Польщею й СССР. сильно заострилися. Представник Польщі мав заявити в Москві, що коли большевики не припинять пропаґанди на території Польщі, то польський уряд возьметься до рішучих способів.

БУВШИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ ПОСОЛ у Відні, Альберт Вашбурн, помер у „Рудольфінергавз'і“ в 64 р. життя, на затроєння крови. Він заступав Америку в Австрії від 1922 р. Віденська преса присвячує йому дуже теплі некрольоги. Канцлер Шобер з жінкою зложили кондоленційну візиту вдові по покійнім в палаті амер. посольства.

НАЙНИСША КАСТА В ІНДІЇ (т. зв. парія) творить нову партію, анґофільську. Нова партія оповістила вже відозву, в котрій підчеркує, що тільки при анґлійській владі можна сподіватися повного знесення кастовости в Індії.

В КАЛЬКУТІ (Індії) дійшло до крівавих уличних борб між націоналістами й поліцією. Є десятки ранених по обидвох сторонах. Безпосередною причиною тих борб має бути розпорядок анґл. влади, котрим заборонено вживати волів до тягнення тягарів у найгорячішій порі дня.

ТУРЕЦЬКА ОПОЗИЦІЯ РУХАЄТЬСЯ. Велике враження викликали в Туреччині острі статті орґану „Ярин Вердевс“ (Ранок) про господарку уряду та його внутрішну політику, — річ досі небувала в Туреччині. Орґан протестує особливо остро проти виїмкових законів для східних віляєтів.

ЯПОНІЯ виступила на морській конференції в Лондоні з ріжними застереженнями. Зміст їх такий, що вона не зрікається скріплювання своєї воєнної фльоти і договори обовязують її в справі зброєнь на морі тільки до 1936 р. Настрій на конференції песимістичний.

——o——

Д-р Степан Дмоховський
б. елєв Полікліники дентистичної у Берліні.
Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.
Виконує усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецезійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках каучукових, золотих і сталевих (Круппа нержавіюча сталь). Апарат Рентґена. 555 44-?

НОВИНКИ

Такого вже давно не було. „Діло“ в 77. ч. на самім переді атакує проф. Студинського м. і. за те, що він по своїй поїздці до Київа оголосив друком спомини і враженія про те, що не має нічого спільного ні з наукою, ні з Київом. Наше відношення до большевикофільської аґітації проф. С-го було все негативне. Одначе трудно не підчеркнути, що „Діло“ ті власне „спомини і враженія“, в котрих проф. С. аґітував так, як аґітував, само оповіщувало, що кождий інтеліґентний читач мусить ще памятати — і то оповіщувало за того самого редактора, котрий тепер містить такі осуди на тогож самого проф. С-го. Такого вже давно не було навіть у нашій пресі. Цікаво, чи і як на те зареаґують читачі „Діла“, чи їм уже все одно, читати в однім орґані всякі найбільш противні собі думки. Щоб закрити таке поведення без назви (бо й безхарактерність уже тут не підходить просто тому, що й вона має бодай позір льоґічности), — лає „Діло“ нас. Порядно лає.

Похорон сестри св. Отця Марії Сарто відбувся дуже торжественно. При великій участи достойників духовних і світських та мас народа відправлено тлінні останки покійної на двірець Терміні. Уряд Італії уділив безплатно перевозу тіла до родинної місцевости помершої.

Всі фабрики мила в Австрії творять оден картель. Переговори вже на укінченні.

В Німеччині збанкротували великі фабрики одягів Картен і Ляман в Берліні та братів Вертгаймерів у Хемніцу.

Капітан латвійського корабля „Еверене“, Мартин Хемін, одержавши наказ, їхати до Петербурга з набором, — збожеволів. Він переживав дуже тяжкі часи під большевицьким режімом і той наказ так на нього подіяв, що стратив ум.

В 93 р. життя померла в Байрайті вдова по славнім музику Ріхарді Ваґнері, Козіма Ваґнер. Вона була дочкою Франца Ліштa і 20 літ молодшої від нього його жінки ґрафині Д'Аґульт, з дому де'Флясіні.

Памятники Клємансо викликують обурення у Франції. З Парижа доносять: В „Ілюстрасіон“ печатаються памятники Клємансо, в яких він не ощаджує нікого, ні Фоша ані Пуанкаре. Се викликує негодування в численних колах французької суспільности. Дехто жадає здержання друку і спалення рукопису. Ґен. Вайґанд заповідає, що не позволить чорнити память Фоша і видасть книжку, яка зібє тези Клємансо.

Безпосередно до Риґи, Ревалю й Гельзінґфорсу можна вже їхати з Ґданська кораблями „Хоржуф“ і „Тчеф“, 1 і 15-го кождого місяця.

Поголоски про конкордат Франції, показалися передвчасними. Заявив це в парляменті міністер загр. справ Бріян.

——o——

Видає й редаґує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Porto zapłacone ryczałtem

Рік V. Львів, неділя 13. квітня 1930. Ч. 28. (328)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Кодифікація права східних Церков

По вісткам часопису „Кореспонденца“ праця над кодифікацією канонічного права Східних Церков, яку в Римі веде під проводом кард. Ґаспарі'я окрема комісія, стрічає великі труднощі. Причина їх у тім, що Східні Церкви заховують багато часто суперечних старинних звичаїв. Східні Церкви бережуть заздрісно своїх привілеїв. Тому в кодифікаційних працях треба оминати навіть найменші позори латинізації та пильно зважати, щоб ніякий обряд (візантійський, вірменський, сирійський, халдейський, маронітський, коптійський) не почував себе упосліджeним.

Продовжили день у Львові

На сесії львівського магістрату постановлено, що в літній порі (від 15. квітня до 15. жовтня) брами камяниць будуть отворені до год. 11 веч., а в порі зимовій до 10.30. Причини: Всі представлення кінчаться по год. 10, а в літі люде мати-муть можність довше перебувати в парках і на проходах за містом.

Ювилейні торжества в Будапешті

З приводу 900-ної річниці смерти св. Емериха, сина св. Стефана, угорського короля, Мадярщина орґанізує великі торжества. В маю відбудуться паломництва до визначніших відпустових місцевостий. В липні й серпні відбудеться загальний конґрес католицьких педаґоґів і провідників молоді, з участю заграници, міжнародний катол.-суспільний тиждень, вистава Т-ва мистецтва в Будапешті, історична вистава з часів династії Арпадів, Краєвий Конґрес катол. молоді, відкриття памятника св. Емерика, Евхаристійний Конґрес, Конґрес Марійських Конґреґацій, міжнародн. місійний конґрес, міжнародн. конґрес катол. лікарів в справі проблеми сексуальної етики, конференція католицьких парляментаріїв, публіцистів і знатоків міжнародного права та тиждень катол. літератури.

Франція грозить Італії війною

ПАТ доносить з Парижа: Непереднане становище Італії на морській конференції в Лондоні викликає в французській пресі сильне незадоволення. „Ле Птіт Бле“ пише, що підбурювання публичної опінії може пхнути Італію до війни проти Франції, з котрої Італія вийде мабуть не дуже задоволена. Муссоліні каже, що нема вічних договорів. Знаємо се. Миж бачили, як Італія в 1914 р. зірвала свої договори з Австрією й Німеччиною.

Занепад парляментаризму в Німеччині

Заява нового канцлера Брінінґа.

На засіданню Головної Управи німецької партії (катол.) центра виголосив член тої партії, тепер канцлер Німеччини д-р Брінінґ велику промову, в якій сказав, що чим більше парлямент стає безплодний і чим більше партії жеруться між собою, тим сильніше стає автоматично становище президента держави, котрий всім своїм авторитетом мусить підпирати кабінет міністрів.

Крах дідичів у Польщі

1.600 великих посілостей в б. Конґресівці перед ліцитацією.

З Варшави доносять: Велика земельна власність у б. Конґресівці в тяжкім положенні у звязку з загальною кризою. Земельне Кредитове Т-во виставило 500 маєтків на ліцитацію. Їх уратовано в останній хвилі. Від того часу економ. ситуація ще погіршилася і тепер стане там перед ліцитацією 1.600 великих посілостей, оскільки уряд не позичить їм значних сум.

Вибух у Верчанах коло Стрия

Осип Кіба розшарпаний на шматки.

Польська преса доносить: В залізничій будці Верчани коло Стрия Осип Кіба, літ 25, маніпулював необережно з ґранатом німецької системи, котрий вибух і розшарпав його на шматки. При нім знайдено ріжні льонти вибухові. Підозрівають, каже польська преса, приготування до політичного замаху, бо Кіба мав стояти у звязку з „Сурмою“.

Ціна масла сильно паде

Надмірна продукція масла в ріжних краях Европи.

Німецька преса доносить: На міжнародних ринках стверджено в останних часах надмірну продукцію масла. Данія не може вже продавати всего свого масла в Анґлії, отже сильно обнизила ціну. За її прикладом пішли на тій области також Швеція, Голяндія, Фінляндія і Латвія. А що сибірське масло в великій скількости дальше завалює ринки, отже тенденція цін масла має далі напрям зниженковий. Австрія думала знайти збут молочних продуктів, збільшивши продукцію кварґлів, одначе збут їх іде також слабо.

Відкриття телєпатичних ростин

Французький аптикар Ругіе оповістив висліди своїх цікавих дослідів, переведених в Мехіку над ростиною „яе“. Сік тої ростини зажитий людиною має викликати стан, у котрім людина бачить навіть найдальше положені річи, особи і т. д. Тепер анґлійський ботанік Р. Кук, що власне повернув з подорожі по Тибеті, оповістив, що відкрив там подібну до „яе“ ростину, котрої сік ужитий у ще меншій дозі дає такі самі телепатичні наслідки.

Традиційним шляхом

З приводу процесу проф. С. Томашівського з „Ділом“.

„Діло“ істнує від 1880 р. і весь час як „провідний орґан української опінії в Галичині“... Як таке воно весь час змінялося — відповідно до змін, що мали місце в настроях і світогляді Галичан. Отже воно було зразу „народовецьке“, потому „національно-демократичне“, пізніше „трудове“, вкінці „ундівське“. Було: „клєрикальне“ і „ліберальне“. Було: „консервативне“ і „поступове“. Було: „консолідаційне“ і „протимосквофільське“. Було: „галицьке“ і „всеукраїнське“. Було: „монархічне“ і „республиканське“. Було: „гетьманське“ і „протигетьманське“. (Бувало й одночасно, напр. в ч. 15 з 1924 р.). Було: „радянофільське“ і „протирадянофільське“ (кількома наворотами)... Було — і т. д. і т. д. і д.

Та під одним оглядом „Діло“ не змінялося за весь час свого існування. А то: що торкається нападів на визначні одиниці серед українського громадянства...

Переглядаючи річники „Діла“, рідко знайдете такий річник, у якім не булоб грубого нападу на одного або й на більше тогочасних визначних наших діячів. Однаково: церковних, культурних, політичних, однаково: Галичан і Наддніпрянців. На кого з визначних Українців „Діло“ не нападало на протязі свого істнування! На П. Куліша, на М. Драгоманова, на Ів. Франка, на М. Грушевського, на Ол. Барвінського, на кардинала С. Сембратовича, на Митрополита А. Шептицького, на Епископів Г. Хомишина і Й. Коциловського, на гетьмана П. Скоропадського, на през. Е. Петрушевича, на А. Кримського, на С. Єфремова, на Модеста Левицького і т. д. і т. д. без кінця — на людей всіх таборів і всіх напрямків аж по нинішній день. Останній у тім довгім ряді проф. С. Томашівський, на котрого „Діло“ устроїло формальну нагінку.

Які мотиви згаданих нападів „Діла“? Мотиви, звичайно, ті, що нападені йшли у своїй національній діяльности иншим шляхом, ніж шлях, який „одиноко“ доцільним уважало „Діло“. Або: що вони до діяльности тих панів, яких орґаном в даній хвилі було „Діло“, поставилися критично.

Свої напади на вичислених вище і ще багато більше невичислених українських діячів „Діло“ виконувало безоглядно і дуже грубо. Не мали в нього ніякого значіння неперестічні, часом і виїмкові, заслуги та десятки літ важкої публичної праці нападаних, ні їх громадянське становище. „Діло“ громило їх не перебираючи в словах.

Трудно наводити тут усего на доказ вище сказаного, бо се забралоб дуже багато місця в „Н. Зорі“ та зробило би з неї — „Діло“. Одначе пару зразків нападів, якими „Діло“ почастувало у свій час наших дуже визначних діячів, треба навести.

Перший з тих діячів, якого „Діло“ напало дуже різко вже в 1882 р., се П. К у л і ш, чоловік великої праці і заслуг. Притоку до нападу дала брошура Куліша п. з. „Крашанка Русинам і Полякам на Великдень“, видана у Львові в 1882 р. В ній Куліш, подібно як тепер С. Томашівський, порушив українсько-польське питання та поставився критично не тільки до Поляків, але й до нашої сучасности і минувшини. Якжеж відозвалося

ДЛЯ ТЕРПЛЯЧИХ НА СХОРІННЯ НІГ
поручає обуву
ортопедичну **Л. НОВОСАД**
Львів, вул. Словацького ч. 6. Тел. 8-25.
666 3-20

„Діло“ про брошуру П. Куліша, автора, що (як само „Діло“ тоді зазначило) „займає одно з найвидніших місць в нашій дотеперішній літературі й має незаперечну заслугу і славу одного зпоміж найзамітніших представників духового життя України“...

„Дивоглядна аберрація“, „справді азіятицька культура п. Куліша“, „на сором самим найелементарнішим правам льоґіки мисли і факту“ (то К у л і ш е в и „Діло“ так говорить!), „соромно се чути з уст аспіруючого (!) історика Руси такі нісенітниці“ (!), „п. К. непростимо іґнорує цілу поважну наукову історіоґрафію і в тій своїй іґноранції (!) здається шукати своєї ориґінальности“, „в історіософічних виводах п. К. не більше правди, як в решеті води“, „клеветливий на своє власне гніздо“, „погана та птиця, що своє гніздо каляє“ і т. п. і т. п. Отсе деякі тільки квітки стилю „Діла“ в нападі на діяча такої міри як Куліш. А на завершення: „Куліш поступає дорогою противною ідеям нашої народности, (просто зрадника з него робить!), її історичній минувшости і провідним ідеям її теперішности і стремлінням до кращої будучности“!*)

Другий грубий напад „Діла“, який тут покажемо як зразок, відбувся на особу Ів. Ф р а н к а. Хоч у рр. 1882—1884 Франко був співробітником „Діла“ й помістив у нім цілий ряд своїх статтей, то вже в найближчім, 1885-ім році „Діло“ писало про Франка з приводу його статтей на українські теми в „Курері Львовск-ім“ таке:

„Товчеться мов по пеклі руський Марко по польськім „Курері Львовск-ім“, п. Ів. Франко... о всіх відзивається так, що вороги не тільки якої там партії, але вороги Руси Галицької взагалі можуть затирати руки (але з того, як „Діло“ відзивається, то ніколи не затирають рук!); він „загальної руської справи вже більше не скомпромітує як доси її скомпромітував — і що найсумніше, задля личних амбіцій“...**).

А в р. 1887 з приводу статті Франка в петербурському польському „Краю“, в якій він висловився критично про політику тодішної головної політичної орґанізації народовців „Народної Ради“ та її діячів, „Діло“ нападало на нього так: „В п. Франку... чимраз скоріше відбувається метаморфоза — руські кости починають обростати Бог знає яким мясом!“...***).

В р. 1885 „Діло“ з черги напало також дуже грубо на митрополита, пізнішого кардинала С. Сембратовича за те, що він в політичних справах не пішов під команду „Діла“ і тогочасних галицьких політиків. Сей напад „Діла“ поміщений в чч. 46—47 за 1885 р. під заг. „Новий проєкт на знищення (!) Руси“.

Та найбільш ординарні напади діставалися від „Діла“ нашим живучим тепер Владикам: Митрополитови А. Шептицькому й Епископови Г. Хомишинові; ще р о з м і р н о менше грязно обходилося „Діло“, бодай досі, з перемиським Владикою, мабуть тому, що виручав його в тім „благороднім“ ділі другий таксамо „патріотичний“ і „національний“ орґан, тодішний „Український Голос“ — як не мож „краще“.

Кульмінаційним пунктом у деморалізуванню суспільности „Ділом“ і його нападами на нашу духовну Єрархію була атака в 182 ч. „Діла“ за 1908 рік у статті п. з. „Ad maiorem Poloniae gloriam“. Виписків з тої „статті“ не подаємо, а то з тої причини, що жертва тої небувалої напасти Ексц. Митрополит А. Шептицький обходить тепер, а разом з ним і громадянство, 30-літний ювилей свого високого уряду. Та думаємо, що те число „Діла“ ще є не тільки в руках, але і в памяти нашого духовенства і всеї суспільности.

Виписки з довго тріваючої безприкладної тровлі на станиславівського Владику, Преосвященого Григорія Хомишина, подавати трудно з инших причин. Напади „Діла“ на сего Владику йшли без уговку десятками літ — такі ординарні, такі грязні й обильні та притім нечувано глупі, що требаб окремої студії про ту деморалізацію, яку в той спосіб ширило „Діло“ між нашою суспільністю.

Як таке систематичне заливання гряззю найбільших діячів і найвисших умів даної суспільности затроює атмосферу, як деморалізує молодь і всю суспільність, сего хіба не треба довго пояснювати.

Та — кожда ґрупа, що має такий орґан, „варт“ його мати і в нім як у зеркалі виблискувати та себе оглядати. За ширення й наслідки деморалізації відповідає своєю опінією не тільки редакція орґану, в котрім таке діється, але й та ґрупа чи партія людей, котра такий орґан терпить, як також кожда инша ґрупа, що вяжеться з нею і кожда одиниця що такий орґан підпирає. Се відоме в цілім світі й ніде інакше не діється. Ніякі напади на другі ґрупи чи одиниці того факту не змінять.

До нових жертв „Діла“ належить сидячий тепер на лаві обжалованих у Харкові український учений С. Єфремов. Ще далеко перед його увязненням і слідством „Діло“ давало місце систематичним нападам на Єфремова, Кримського і тт., нападам, котрі закидали їм свого рода нельояльне поведення супроти Академії Наук у Київі та совітської влади. Щойно тоді, коли большевики уважали, що імя Єфремова вже „Ділом“ достаточно здискредитоване серед національних кругів у Галичині, приступили до увязнення Єфремова і його товаришів. Вони помилилися, бо реакція таки наступила, — розуміється, не від „Діла“, тільки від „Нової Зорі“ і молоді. Ще дня 7. XI. м. р. (коли масово увязнена українська національна інтеліґенція вже коло 6 тижнів мучилася в тюрмах чрезвичайки!) члени ред. „Діла“ не допустили до ухвалення протесту проти масових арештів українських учених на рад. Україні (гл. опис того в „Н. Зорі“ з 17. XI. 1929 ч. 288). Аж коли серед галицької суспільности зірвалася буря негодування з елементарною силою, — тоді доперва редактор „Діла“ пошкандибав за „Н. Зорею“, „Н. Часом“, „Неділею“ і т. д. Все те прецінь факти, всім відомі. І як звичайно буває у прозелітів, тепер „Діло“ з піною на устах кидається на того самого проф. Студинського, котрому воно просто уможливило ширення в галицькій суспільности радянофільства і зокрема уможливило підривання опінії Єфремова і тов.! Річ ясна, що проф. Студинський має тепер право відповісти „Ділу“, що він поступаючи так як поступав, був прецінь тільки виразником думки „Діла“, того ніби-представника „національної думки“ в Галичині! Колиб редактор „Діла“ був з самого початку поставився критично до виступів проф. С-го, а не разом з ним ходив до большевицького конзульства у Львові, то проф. С. був би тепер може й вдячний йому за те, що вратував його (ну й себе) від компромітації в очах усеї думаючої суспільности. В такім світлі представляється правдива історія смертельної нагінки большевиків на Єфремова й инших українських ученых! І такі річи діються на очах усеї суспільности, котра на все те мовчить! Хто, де і коли бачив більшу деморалізацію в якім небудь національнім таборі?!

Так тепер по правді виглядає наш „одинокий національний щоденник“ в Галичині!

Побіч проф. Студинського — остання жертва того „національного“ й високо „інтеліґентного“ та „морального“ щоденника се проф. С. Томашівський. За слова річевої критики політики УНДО останніх років переслідує його „Діло“ вже цілий рік. Не давши буквально ні одного арґументу (бо з порожного не наллеш) у відповіди на слушні й умотивовані твердження того ученого, ведепроти нього підїздову ненависну аґітацію, послугуючись перекручуваннями, повторюваними за иншими і „відповідним“ їх препаруванням. Останній доказ на те навели ми в попереднім числі „Н. Зорі“.

Колиж нарешті галицькі Українці дійдуть до тої свідомости, що одною з головних причин теперішного національного занепаду і головною гальмою уздоровлення наших відносин в Галичині являється повоєнне „Діло“ з його безнастанними скоками з одної противежности в другу, з його безприкладною безхарактерністю, повною безпринціпністю, глупою напасливістю й анархічною деструктивністю.

НА СЕЗОН ВЕСНЯНИЙ
заосмотрили ми склад у величезний вибір **новостей на солідні і модні плащі, костюми, сукні і т. д** — і пригадуємо нашим ощадним
ПАНЯМ
що як завсігди продаємо матеріяли **лиш** в першорядних сортах,
655 **А ДЕШЕВО** 6 20
ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА
45. РИНОК 45.
дім наріжний вулиці Ґродзіцьких.

Щаслива або нещаслива старість є плодом нашої дбайливости, або легкодушности. Тому подбайте про свою старість і обезпечіться в Т-ві
„КАРПАТІЯ“
630 **Львів, вул. Руська ч. 18.** 8-10

—o—

Слідом Бесідовського

Радника совітської амбасади револьверами присилували уступити.

Телеґр. Кор. доносить зі Стокгольму: Тут серед дивних обставин усунули з посади радника совітської амбасади Димитріївського. З Москви не одержав він безпосередно ніякої вістки про усунення, тільки зявилися три панове (очевидно чекісти) і з револьверами в руках зажадали від нього, щоб забирався з амбасади. Димитріївський оповістив у шведській пресі, що він до СССР. не верне й остане в Стокгольмі, де займеться науковими студіями.

—o—

В Москві буде „гарна“ парада

Больш. „Правда“ приносить програму больш. торжества, яке відбудеться 1. мая в Москві як відповідь на протисовітські маніфестації в світі. В часі „торжества“ грати-муть орхестри, зложені виключно з гармоній (московських „гармошок“), а перед Кремлем відбудеться дефіляда червоної армії. — Можна собі уявити, як виглядати будуть ті „гармошки“ в масі...

Кождого, хто провадить життя правдиво христіянське, люде викплять і збезчестять (1 Кор. 4, 13; 1 Пет. 4, 14) тай навіть будуть уважати його дурним (1 Кор. 4, 10). — Шпіраго.

*) „Діло“, 1882, ч. 25—26.
**) „Діло“, 1885, ч. 2.
***) „Діло“, 1887, ч. 136.

ОБУВА МУЖЕСЬКА, ЖІНОЧА і ДІТОЧА 650 5-10 найлучша і найдешевша лиш у фірмі **Л. Т. СКШИПЕК**
Просимо переконатися і оглянути виставу Раньше ПАСАЖ МИКОЛЯША. – а тепер **ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 4. Тел. 44-70.**

ОСИП НАЗАРУК

Галицька Делеґація в Ризі 1920 р.

(8) Зміст: Які дарунки одержав я від Мануїльського. — Як большевики не приняли моїх дарунків. — Проблем бродників — Значіння поцілунка Плоскині. — Благородність галицьких „вигонців". — Про добрі і недобрі прикмети психіки і вдачі галичан. — Одно неделікатне але потрібне питання до галицьких членів большевицької делеґації в Ризі.

Досі в моїй кімнаті лежать дійсно чудові видання Комуністичного Інтернаціоналу, котрі мені в Ризі подарував Мануїльський: папір їх трівкий, ілюстрації прекрасно виконані, зміст цікавий, всесторонний, відповідає на всякі можливі питання сучасности й минувшини, кидає проекції в будучність, — розуміється все в комуністичнім дусі. Се видання журнальні, поважного формату „ін кварто", з котрих кождий живий рух міґби багато навчитися, як робиться солідну пропаґанду. Видання ті дуже коштовні й очевидно призначені передовсім для большевицької еліти, „аристократії духа"; в масовій кольпортажі я їх не бачив. Зрештою у большевиків аристократом може стати кождий, хто вибється своєю працею й заслугами для їх партії. (Цікаво, що їх преса в порівнанні з їх журналами така страшно скучна).[1])

Ті гарні комуністичні видання, повні перворядної лести (пропаґанди) під адресою робітництва й інтеліґенції всіх країв і народів, все пригадують мені дотичне місце з нашої старої літописі, котре зачинається словами: „Тутъ же и бродницы быша старые и воевода ихъ Плоскиня и той окаянный цѣловалъ крестъ ко Мстиславу", а кінчиться словами: „наипаче же лестью погубиша".

Проблем бродників! Таємничий проблем (усеї!) нашої історії. Хто вони були? Чому так називалися? Які вони були? Куди ділися? Бо більше про них уже не згадують ні старі літописці наші, ні жадні инші жерела. Останній раз говорять про них, описуючи ту страшну катастрофу над Калкою (Річ ясна, що Татаре, побачивши наочно, до якої зради і провокації спосібні ті бродники, винищили їх скоро до тла, як з небезпечними зрадниками і провокаторами все роблять ті, що їх передтим уживають). А й передтим є про бродників тільки пару згадок і то ще коротших, ніж подана тут. А прецінь ті таємничі люде рішили про долю військ соборної України у далеких степах, а з тим і долю нашої держави. Рішили неґативно і страшно.

Назвище їх воєводи чисто українське. До того він був християнин, бо цілував хрест і наддніпрянські князі повірили тому цілуванню: видно, мусіли його знати й передтим як християнина і його підкомендних як християн. Дуже можливо і навіть правдоподібно, що в умові про капітуляцію, яку заключили з ними бродники іменем Татар, уложено й заприсяжено, що Наддніпрянці складають збрсю в своїм укріпленім таборі на березі Калки і що Татари відходять передтим нпр. на день дороги далі в степи, а розброєні наддніпрянські сили мають ескортувати аж до границі бродники, бо инакше трудно собі пояснити, як бродники могли їх звязати і передати Татарам та чому в тім вязанню не брали участи Татари. Літопись виразно пише, що бродники звязали і передали вязнів Татарам.

Від поцілунка безбожника Плоскині впала київська державність на яких сто літ скорше ніж галицька. Чому? Бо не будь тої зради, то невиключена річ, що наддніпрянські князі та взагалі правлячa верства, яка була в таборі над Калкою, булиб якось перебилися до дому, хочби і з такими стратами як Галичане. А так — їх просто вирізали. Річ ясна, що значить фізичне винищення проводу: нема кому правити, нема кому навіть розуміти штуки правління. Тоді влада сама собою мусить перейти в руки сусідів, як перейшла незабаром влада над Київом в руки галицького князя Данила, хоч до того часу не повторився вже другий напад Татар. Одначе й Галичане втратили над Калкою 90 процент своєї правлячої верстви, хоч все таки менше ніж Наддніпрянці, котрі в наслідок того, що повірили бродникам, були винищені основно. Та страта Галичан і пізніше поширення їх влади на Велику Україну, котрої не мали вже ким опанувати, бо правлячі чинники не виховуються так скоро, — рішили й про ослаблення західноукраїнської держави, котра від тоді також зачала нидіти.

Але хто були ті бродники, котрі на-

[1]) В три роки потому я, вже з Америки, пробував зреванжуватися за ті дарунки — своїми виданнями, протибольшевицького напрямку, порозсилавши їх рекомендованими пакетами до бібліотек на Рад. Україні. Та вони дійшли тільки — до Москви, відки їх звернено назад, що видно по печатках. Ті звернені пакетики показував я в Шікаґу Січовикам і навіть оповістив був у „Січи", що кождий може прийти й оглянути докази того, як Москва не допускає на „самостійну" Україну українських видань навіть до бібліотек.

„GENEWA" Одинока українська ґалянтерія-Перфумерія **Д. КОНЮХ** Львів, Ринок 37 (побіч Кар. Торговлі) 568 20-52
поручає для реклями по фабричних цінах кольоградки, священичі капелюхи, шалі, шапки, пончохи, скарпетки, снігівці, „Tretorn", кальоші, светери, жіноче і муж. білля, коронки, гафти, „Jagery", косметику і перфумерію та забавки і пр.

о. Т. ГАЛУЩИНСЬКИЙ ЧСВВ.

ІСТОРІЯ, КОТРА ЧАСТО ПОВТОРЯЄТЬСЯ

Чому зібрана з приводу свят товпа жидівського народу пішла проти Ісуса Христа?

(Рефлєксії на основі страсних розважань А. Гоундера).

В Христових страстях бачимо незглибимі таїнства, дивні події, проймаючі до глибини душі сцени, пориваючі блески геройських чеснот і величі духа Спасителя, але також діявольську злобу, підлість і нікчемність, людську неміч, лож і ненависть, хитрість і безхарактерну політику.

Між тими обявами є один на око здавалобся звичайний і мимо того не легкий до вияснення. Чому жидівський нарід, та велика святочна товпа, що з таким одушевленням витала в торжественнім поході Спасителя і викликувала: Осанна Давидовому Синови..., — нараз, за кілька днів, звернулася проти Ісуса Христа й жадала його соромної смерти на хресті?

Знаємо з евангелій, що на загал жидівський нарід любив Ісуса Христа. Жадно слухав його прекрасної науки, подивляв Його чуда, час від часу захоплювався так, що бажав навіть окликати Його царем. Тому завзяті вороги Спасителя в Єрусалимі, архиреї з фарисеями і садукеями дуже числилися з тим прихильним для Спасителя настроєм народу. Навіть коли остаточно на засіданню „Високої Ради" (Сангедрину) порішили смерть Спасителя, виразно заявили: „Но не в празник, щоб не було заколоту в народі" (Мат. 26,5).

І слушно могли того боятися бачучи, з яким одушевленням витав той нарід Ісуса, як свого Месію, як довідався про велике й незвичайне чудо воскресення Лазаря. Коли вкінці Сангедрин в ночи з четверга на пятницю увязнив Ісуса, сейчас перепровадив засуд смерти і то в ночи, з поминенням всяких правних приписів. Відтак зараз раненько передали Ісуса Пилатови, жадаючи затвердження засуду, щоб поставити нарід перед доконаним фактом. Пилат відразу полапався, що тут не ходить о провину Ісуса, лиш головним товчком є ненависть жидівської старшини й провідників. Длятого хотів ратувати Ісуса. А був звичай на свято Пасхи, звільняти одного вязня засудженого на смерть. Пилат знаючи, що простий нарід прихильно і навіть з одушевленням відноситься до особи Ісуса, поставив їм до вибору звільнити Ісуса, або знаного розбійника Вараву. Одначе дуже завівся. Хоч вибрав найгіршого злочинця, ні оден голос не обізвався за Ісусом Христом, лише всі мов навіжені зажадали звільнення Варави... Як пояснити таку наглу й несподівану переміну в настрою товпи?

Треба взяти під увагу, що велика святочна товпа, котра зібралася в Єрусалимі з приводу празника Пасхи, складалася з ріжних елементів. Осередок творило місцеве населення Єрусалиму. Воно ніколи отверто не стояло при Ісусі. Велика частина була економічно й суспільно залежна від старшини й Єрусалимського вищого священства, отже стояла зовсім під їх впливом. Загалом Єрусалим був головним товчком ворожого й непримиримого становища до особи й діла Спасителя. Дальше приходить велике число жидівських паломників. Оскільки походили вони з палестинських провінцій, особливо з Галилеї, то були привязані до Ісуса і навіть одушевлені Ним. То вони головно урядили Йому торжественний вїзд до Єрусалиму, викликуючи тим велике обурення членів Сангедрину і їх прихильників. Зате ті жиди, що прийшли з далеких країн Малої Азії, Греції, Риму, Картаґіни, Єгипту, Вавилонії й т. д. — по більшій части знали Спасителя лише зі слуху і не заняли до Його особи виразного становища.

Загалом положення було таке, що „Висока Рада" боялася народа і числилася з можливістю заворушень вкористь зненавидженого нею Ісуса. Тому з розмислом і скоро рано явилася перед Пилатом, поки ще не було багато народу на вулицях і коли велика скількість паломників була в святини при ранній жертві. Доперва постепенно товпа зачала зростати. Первосвященики і члени „Високої Ради" постаралися вже о те, щоб віддані їм місцеві люде заняли важніші місця в місті та криком і цькуванням робили відповідний настрій. Лискавицею розійшлася вістка про увязнення великого пророка. Сотки й тисячі бігли ведені цікавістю і нечуваною сензацією. Надто був се день, коли нарід мав жадати від римського намісника звільнення одного з вязнів.

І так підчас довшої перерви між першим і другим переслуханням перед Пилатом, в часі коли Ісуса проваджено до Ірода, наступила повна зміна положення. На вулицях і площах міста і перед палатою Пилата хвилювала стоти-

робили такого лиха? Є два пояснення їх імени. Одно каже, що імя „бродники“ походить від того, що вони пильнували бродів і переправ на степових ріках. Друге пояснення каже, що імя „бродники“ означає просто бродяг, степових волоцюг. Обидва пояснення годяться в тім, що бродники істнували на величезних незаселених просторах Донщини і нижнього Поволжа і що вони були християнами, походили переважно з нашого, руського народу і були предтечами пізнішого козацтва.

Коли і яким чином бродники появилися в степах? Коли — невідомо. Мабуть вже дуже давно. А спосіб їх появи в степах міг бути двоякий: добровільний і примусовий. То значить — могли се бути емігранти і (примусові) „вигонці“ з наших уже культурних земель, вигнані за всякі провини і переступства, котрі через те й могли мати глибокий жаль до тих, що їх вигнали. Се й могло бути одною з причин, що бродники получилися в степах з надтягаючою татарською силою тай опісля виступили проти наших військ.

Одначе не всі. З літописі виразно видно, що галицькі вигонці показалися благородними супроти своїх у ті страшні дні нашої історії. Дотичне місце описує, як надходили до Дніпра війська з ріжних наших земель під проводом старих і молодих князів наших, котрих вичисляє, додаючи: „Василька же не бѣ, бѣ бо в Володимерѣ младъ“ (а Данило трохи старший від нього, вже взяв участь у поході). І далі пише так: ...„мѣсяца априля придоша къ рѣцѣ Днѣпру, къ острову Варяжскому. И прииха ту къ нимъ вся земля Половецкая и Черьвниговцемъ приѣхавшимъ и Кияномъ и Смолняномъ и инѣмъ странамъ; всяномъ[2]) посуху же Днѣпръ перешедшимъ якоже покрыти водѣ быти отъ множества лодей, а Галичане и Волынци кийждо со своими князьми, а Куряне и Трубчане и Путивлици и кийждо со своими князьми придоша конными, а выгонци Галичькыя придоша по Днѣпру (очевидно має бути: по Днѣстру) и вси идоша въ море, бѣ бо лодей тисяща, и воидоша во Днѣпръ и возведоша порогы и сташа у рѣкы Хорътицѣ, на броду у протолчи: бѣ бо съ ними Домамѣричь Юрьгій и Держикрай Володиславичь...“

Гадаю, що старий літописець представив ситуацію зовсім ясно: На вістку про похід Галичан проти Татар зібралися й галицькі „вигонці“[3]) на Дністровім Пониззю і човнами доплили Дністром до Чорного Моря, потому пливучи попри морський беріг дісталися до устя Дніпра і пливучи горі Дніпром добилися аж до Порогів і стали коло Хортиці. Відси мусіли вислати своїх послів до галицького князя, предкладаючи йому поміч. Юрій Домамирич і Держикрай Володиславич були після всякої правдоподівности провідники галицьких вигонців так, як Плоскиня був провідник наддніпрянських бродяг, хоч текст літописі в тім місци не виключає й інакшого розуміння; бо так мусілосяб пояснювати ролю тих двох осіб, якби літописець був написав: „бѣ же съ ними“, а не „бѣ бо съ ними“. Се останнє можна розуміти й так, що Юрій Домамирич і Держикрай Володиславич були знані в тих часах галицькі воєводи або намісники з Дністрового Пониззя, котрі вже передтим порозумілися з вигонцями і навіть змобілізували їх тай тепер — річ природна — були з ними і провадили їх до збірної точки всіх наших сил. Але можлива й помилка переписувача літописі що до словечка „бо“. Ясно, що галицька влада приняла допомогу від наших вигонців, бо літописець вичисляє їх просто в складі наших сил як окрему групу. І річ рівно ясна, що вони чесно додержали слова та боролися до кінця разом з иншими силами, бо інакше літописець бувби таксамо остро осудив їх зраду, як осудив зраду наддніпрянських бродників. Дуже можливо і навіть правдоподібно що галицькі бродники-вигонці, котрі також мусіли знаменито знати степи і їх природу, головно причинилися до вратування останків галицько-волинських військ в часі страшної погоні від Калки до Дніпра, як також до вратування від смерти нашого пізнішого короля Данила, наслідком чого було продовження істнування Галицько-волинської держави ще на більше ніж сто літ.

Якби я й не знав того гарного свідоцтва старого літописця про велику любов Галичан до своєї малої Батьківщини, то й тоді бувби я, розуміється, все таки з більшим довірям звертався до тих.

[2]) Се слово досі незрозуміле.

[3]) У великій праці Срезневського: „Матеріялы для словаря древнерусскаго языка по письменнымъ памятникамъ“, в томі I-м на ст. 441 наведене се місце про вигонців, та не подано ніякого пояснення. Але передтим слова: „выгонити“, „выгоню“ пояснено так: изгнать: повели да выгонять прокаженаго...

ОСИП СТЕФАНОВИЧ раньше **РОМАН ЗУБИК**
ЛЬВІВ, вул. Галицька ч. 16.

поручає в великім виборі: **Шовки в ріжнородних виборах** по цінах конкуренційних

Вовни жіночі на плащі від	15·— зол.	Полотна на білля	1·50 зол.
„ „	5· зол.	Ковдри на ваті	24·— зол.
„ мужеські на рагляни	18·— зол.	Коци вовняні	9·— зол.
„ „ „ одіння	10·— зол.	Капи, сервети, дивани, хідники.	

562 **Виключне заступство килимів косівськихГуцульського Мистецтва.** 21-30

Фарби, лякери, покости,
артикули господарсько-домові і т. п.
поручає у великім виборі найдешевше

Альойз Гибнер **Ринок 38.** Телєфон 25-13.

сячна товпа; а в цілім місті грізно шуміла буря розбурханого народу. Довший час становище товпи до Ісуса було не вирішене. Галилейські паломники не могли зрозуміти, за що їх великий, чудотворний пророк стягнув на себе засуд смерти. Се прикмета товпи, що у неї рішають не докази, але враження і брутальна сила подій. Тут факти здавалися свідчити проти Ісуса. Вже те, що „Висока Рада“ засуджувала Його на смерть неначе грім приголомшило масу народу. Решту доповнили: лож, наклепи і їддю ненависти заправлена пропаґанда. — Рішаюче було тут зовсім незрозуміле масам поведення Спасителя. Здавалося, що нараз опустила Його велика неприродна сила, якою він розпоряджував. Без ніякого спротиву позваляє себе увязнити, волочити від суду до суду, бити, ругатися, висмівати. Добре успосіблені чекають на якесь ненадійне страшне вмішання Бога. А тут тимчасом бачуть жахливе бичування, увінчання тернєм і обнаження в очах цілого народу. Вся колишня любов, почитання й одушевлення товпи переміняється в — ненависть, погорду, обурення... І так приходить до страшного „Розпни!“

При таких нагодах виступає також з елєментарною силою суґґестія мас. Ще якась частина хиталася, держалася „по середині“ й очікувала наглої зміни. Але коли рев маси неначе рев бурі поніс ся по вулицях, пірвав за собою і нерішених. Шляхотніші почування ліпших людей потонули у вирі масового заворушення. Та побіда не прийшла Сангедринови так легко. Зі злоби, піддержуваної завистю і ненавистю, пожертвують не одно, щоб лиш позбутися зненавидженого противника: вони не сплять, не жалують ні ночи, ні радости свята, ні часу ні гроша... Порушують всі пружини, не занедбують ні одного чинника. Ризикують всім, навіть повстанням народу, кидають на карту все, і не відстрашуються ні одною перепоною. Така сила злоби, сила людей, котрі затуманені скривленою ідеєю, за всяку ціну ратують свій престіж навіть насильною і несправедливою смертю невинного. В противенстві до сеї енергії злоби дуже болючо виглядає бездільність і нерішучість добрих елементів! Що вони роблять, аби протиділати? — Майже нічо! Ученики сплять, втікають, зневірюються і нарікають. Прецінь Христос мав за собою великі маси людей, були між ними й такі визначні як Нікодим і Йосиф з Ариматеї. Одначе їм бракувало проводу, ясної програми, витревалости, мужества і сприту, словом всего того, що запевнює успіх.

Як часто та історія повторювалася! Повторяється й у великих відступствах народів від Христової Церкви. Нераз за кілька днів зміняється цілковито настрій цілих країв і народів. Те, що вчера ще було для них святе, дороге, цінне, — стає зненавиджене, прокляте і погорджене. З одушевленого „Осанна“ — переходить в дике: „Розпни“. — Треба лиш пригадати схизму, протестантизм, французьку революцію і большевизм. О, які гіркі і болючі розчарування мусіла нераз переживати св. Церква!

Тай тепер діється не інакше. Ще перед війною було розмірно спокійно і патріярхально по наших селах. Прийшла війна та її сумний конець, і ось бачимо інші настрої... Всякі протестантські секти находять приступ до нашого населення так колись до церкви привязаного, але на жаль за мало освідомленого. Ще сумніше масове перещіплювання схизми... Вистарчить неразнахабство одного схизматицького батюшки або заплаченого відступника, щоб запоморочити ціле село. Вкінці застрашаючий наступ більшовизму навіть серед наших освічених кругів!

До крику „Розпни Його“ — маємо анальоґічний обяв у сучасній ненависти до Христа і Його ідеї. Доки ще в народі живе віра в Христа, доки він дорожить Його наукою і ідеєю, доти темна сила не може нічого зробити. Длятого треба їм за всяку ціну ту віру підкопати, підірвати надприродний характер християнства, вичеркнути все, що Божеське й надземське. Дальший етап, се наруга, насмішки, лож, популяризування „науки“, — все те при помочи лихої преси. А наслідок того такий, що вперід сотки, потім тисячі, вкінці сотки тисяч заревуть: „Проч з християнством: На хрест з ним!“...

Так буває в меншій мірі з кождою правдивою і великою ідеєю й акцією. Вона також мусить перебути свою хрестну дорогу і свою Голгофту. Не легко зрозуміти, що значить взяти на себе велику ідею і посвятити для неї все... Се значить мати свій внутрішний, відрубний світ, неначе безперервне вдохновення, мати непоборимe бажання віддатися тій ідеї, проголосити її світови, здійснити її... Все те одначе приходиться такому чоловікови оплачувати на кождому кроці, морем терпіння незнаним для других. Хто счислить, кілько разів прийдеться йому продиратися крізь тяжкий досвід,

двох Галичан, котрі входили в склад большевицької делеґації, ніж до инших її членів, бо я вже й на основі власної життевої практики знав привязання Галичан до своєї землі і то без огляду на їх погляди. Галичане всюди обстоюють за своїми, де можуть і як можуть, часто навіть з великим нараженням себе — і се при всіх їх блудах чи не найлучша їх прикмета. Річ природна, вироди лучаються всюди (як нпр. Галичанин Ґадзіньский між большевиками), бо нема села без болота, не то цілого краю і племени. Та на загал беручи, се дійсно рідкі виїмки і зустрівшися в світі з Галичанином можна майже все полягати на нім, що він не обманить там, де ходить о галицьку справу, навіть коли той Галичанин злочинець. (Ту душевну привязаність до нашої бідної Галичини бачив я також у деяких галицьких Жидів, розсипаних по світі, від котрих зі зрозумілих причин трудно вимагати того самого, що від инших Галичан). Словом — пересічна мораль Галичан на загал замітно висша ніж у Наддніпрянців. Зате пересічна природна інтеліґенція й життевий сприт у Галичан на мою думку значно менші ніж у Наддніпрянців. Се видно скрізь і в їх приватних і в їх публичних справах: нпр. Галичане на загал не мають найменшого зрозуміння того, що не можна постійно вживати до своїх означених цілей інституції або орґану, що знаходиться в руках людей инших поглядів. Під тим оглядом Галичане просто куріозні...

Отже — виждавши нагоди, коли Мануїльський і Оболенський хвилево занялися якимсь невідомим мені больше-

УСІ КУПУЮТЬ
ЗАҐРАНИЧНЕ І КРАЄВЕ СКЛО, ПОРЦЕЛЯНУ І КРИШТАЛИ ЛИШ У ПЕРШОРЯДНІЙ ФІРМІ
ОЛЕКСАНДЕР ОНИСЬКО
Львів, вул. Галицька ч. 20. Тел. 69-75.
567 21-30

окрівавити серце задля невдяки і надати під тягарем зради? А мимо того не цофнути руки, не спроневіритися повіреній собі святости, нічим не сплямити свій непорочний прапор їдеї, не скривити, а стояти і витревати до кінця — до смерти...

Ті круги, що стоять на чолі суспільства, і котрим не понутру і невигідна така ідея й акція, бо бояться стратити свій престіж, вплив, значіння і тяжким коштом здобуту популярність - ужиють всяких способів, щоб, коли не вдасться їм ту ідею скривити на свій лад, — знищити її. Вперед намагаються у загалу підорвати довіря до свого противника; вишукують слабі його сторони, підсувають йому злобно видумані мотиви, особливо такі, які можна знаменито вихіснувати для демаґоґії серед мас. Відтак стараються постепенно інтриґами та всякими бічними впливами відчужити тих, що прихильно ставляться до справи й так повести діло, щоби з прихильників і приятелів зробити завзятих ворогів і якраз їх ужити до поборювання зненавидженої їдеї.

Коли їм і се удасться, тоді роблять остаточний наступ: Особи, звязані з ідеєю, обкидають болотом очернень, понижують і нищать в очах безкритичної товпи, щоб їх морально вбити. А потім упоєні „трійомфом" і задоволені „побідою" спочивають — в переконанню, що зненавиджений противник, обідраний з чести, лежить бездушно в замкненім гробі...

Все те булоб дуже страшне, дуже болюче, просто безнадійне, колиб не проникали тої тяжкої, пригнітаючої темряви й тої ночи терпіння золоті, повні надії проміння світлого дня Воскресення.

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ ВСЯКОГО РОДА
ІНЖ. К. КОТЕЦЬКИЙ І С-КА ПОРУЧАЄ ФАБРИКА
ЛЬВІВ 15, вул. Окружна (бічна Кульпарківська) ч. 9. — Тел. 57-48.
Дипльом рільничої вистави в Копичинцях. — Численні признання за добірний товар.
З останних днів ми одержали таке письмо:
...„Ми вже минулого року купували у Вас свічки стеаринові „С" і єсьмо з них дуже вдоволені, бо свічки горять гарно, не коптять і поволи спалюються. До посилки прошу вложити ще два запальники (до запалювання свічок). — Остаю з глибоким поважанням і шлю щирі бажання як найкращого розвитку одинокої нашої фабрики свічок"
Должиця 5. лютого 1930. 625 10-12 о. Антін Федоряк, парох.

виком, завдав я двом модерним галицьким бродникам, членам большевицької делеґації, досить неделікатне та для моеї орієнтації конечне питання:

— „Скажіть мені, але щиро, чи маєте ви тут якесь значіння?"

Питання се було очевидно більше звернене до М. Барана, бо другий Галичанин був ще надто молодий, щоб дійсно міг мати голос між старими большевицькими практиками. Він подобав радше на дитину, ніж на зрілого мущину і до того по його втомленім обличчу нездорової, землистої краски було видко, що він був фізично хорий.

(Далі буде).

——o——

Безвихідне положення рільництва

Світова преса займається тепер багато тяжким положенням хліборобів на цілім світі. Хоч в останних часах ціни на хліб декуди підскочили трохи, то на загал положення рільництва як було так остало просто безвихідне. Показується, що в Европі запотребування пшениці впало аж на 40 проц. в порівнанні з минувшим роком! З другої знов сторони хоч за морем жнива дали сего року пшениці менше на 270 міліонів бушлів, то запаси її зменшилися тільки на 10 міл. бушлів. В Канаді впала ціна пшениці о 65 центів. Всі заходи правительств, щоб поправити долю хліборобів, не доводять до нічого. Виринув плян, перемінити значну скількість пшеничних піль на пасовиска, одначе й від переведення того пляну в життя не багато собі обіцюють. Словом — положення рільництва безвихідне.

——o——

Змілітаризування Фашистівської міліції

Велика Фашистівська Рада ухвалила змілітаризувати міліцію і підчас війни включити її до армії, як добровольчий помічний корпус. Дотепер міліціонери служили добровільно і могли виступити зі служби, коли їм подобалося. Тепер мусить кождий міліціонер зобовязатися до 10 літньої служби. За це одержує пізніше він чи його родина певно означені права і привілеї. До кождої дивізії війська будуть долучені два баталіони міліції. Зовсім окремі баталіони творять студенти університету. Таким чином наступить побільшення армії. Фашистівська міліція має тепер около 300.000 узброених в кріси людей.

——o——

Наиболѣе сложныя и совершенныя существа природы — животныя, ничего не знаютъ о міровомъ смыслѣ, управляющемъ ихъ жизнью... Онъ чрез них, но не для нихъ обнаруживается. (Соловьевъ)).

Теперішне село

В нім ростуть застрашаючо радикальні впливи.

„Ржечпосполіта" пише: Польща се держава переважно аґрарна. Отже сільське населення має важну ролю. На жаль, міська інтеліґенція небагато знає, як живе село. А там зле діється і стає все гірше. Зі всіх сторін приходять вісти про страшне зіпсуття сільської молоді. Лінивство, пиянство й сексуалізм се головні ґріхи тої молоді, з котрих родяться инші. Злочинство росте застрашаючо. Кріваві порахунки на весіллях і забавах, ножівництво, прояви насильств і ненависти в родинах і між сусідами — все те на дневнім порядку. Село перелюднене. В карликоватих господарствах нема що зимою робити. До міста на роботу нема за чим іти, особливо серед теперішної кризи. І мимо того на селі трудно наймити пастуха чи робітницю, бо село має досить хліба і бульби. Отже їсти є що, а на тютюн і горівку вистарчить „даремщина", то значить запомоги, одержувані безробітними членами родин, що літом працюють у фабриках, при дорогах і т. д.

Таке село, а особливо розгукана в нім молодь, радо слухає ріжних аґітаторів без чести і совісти та скоро позбувається батьківських обичаїв і радикалізується цілком. До села приходять усякі „ліві" видання, що затроюють душу селян обіцяючи їм золоті гори, коли будуть слухати партійних дурисвітів. Майже в кождім числі „лівої" ґазети є напасть на катол. духовенство і підривання поваги Церкви. Се шлях до здійснювання радикального пляну — розділу Церкви від держави. Будять клясову ненависть серед темних мас селянських, переконуючи їх, що то вони повинні правити державою. А як при такім „правлінню" виглядалиб инші стани і фахи, нпр. промисл, купецтво і т. д., над тим не застановляються навіть ті аґітатори. Вони й не вірилиб, якби їм хто сказав очевидну річ, що тоді руїна захопилаб міста, а за ним й села.

Вибори до сойму вже недалеко. Можна собі уявити, яку демаґоґію розвинуть тепер усякі „ліві", особливо проти Церкви. Декуди, де ще вплив Церкви заховався сяк-так, ліві аґітатори одягнуться в овечу шкірочку й будуть удавати навіть католиків, щоб опісля в соймі голосувати проти Церкви, а за усуненням реліґії з публичного життя. Треба мати очи отверті на те, що позитивні чинники на селі розбиті і що ситуація з кождим днем гіршає...

Річ ясна, що протиділати радикалізації села може тільки орґанізоване поширення добре редаґованої католицької преси.

ГАЛЬО — РАДІО — ЛЬВІВ 652 6—30
Отсим повідомляю свою Поважану Клієнтелю, що окрім фабрикації і продажі лямп електричних нафтових, **виробів церковних** і гуртовної продажі жарівок, **отворив я спеціяльний ДІМ РАДІОВИЙ,** заосмотрений в найновіщі апарати ріжного рода, як також у всі части складові **і найлучші ДЕТЕКТОРИ** до відбору авдиції Радіо Стації Львів.
Для П. Т. Всеч. Духовенства, Земельних власників, Урядників і Учительства догідні услівя сплати при закупні Радіо знарядів.
МИХАЙЛО ПІШНОТ раньше Р. ДІТМАР БР. БРІННЕР
Львів, Пл. Марійська ч. 9, Тел. 20-04. Фабрика: дім власний, вул. Ґіпсова 30. Тел. 32-16

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Діячі української культури суджені тепер у Харкові

III.

ЛЮДМИЛА СТАРИЦЬКА-ЧЕРНЯХІВСЬКА.

Л. Старицька-Черняхівська ур. 1868 р. у Київі. Покінчила ґімназію. Дочка українського письменника Михайла Старицького.

Л. Старицька-Черняхівська се відома українська письменниця, поетка й авторка драм. Також наукова співробітниця Всеукраїнської Академії Наук у Київі.

Як поетка Ст.-Ч. належить до тих поетів, котрих то захоплює боротьба за рідний край, то перемагає у них нахил до чистої лірики, до співів, на теми особистого щастя або недолі.

Найважніші драматичні твори Ст.-Ч.: Гетьман Дорошенко (пєса на 5 дій), Жага (драма на 5 дій), Напередодні (історична сцена на 1 дію), Останній сніп (драматичний етюд на 1 дію), Розбійник Кармелюк (вистава на 5 дій і 6 відмін).

Крім того Ст.-Ч. писала також оповідання та переклади. Вона, побіч Ганни Барвінок, Олени Пчілки, Дніпрової Чайки, Лесі Українки, Наталії Кобринської й Уляни Кравченко, взяла участь уже в першім укр. жіночім альманаху „Перший Вінок“, що появився 1887 р. у Львові під ред. Івана Франка.

Ст.-Ч. написала до спілки з батьком більший історичний роман: Сотник Богдан Хмельницький (Перед бурею).

Ст.-Ч. написала також великий критичний нарис про М. Коцюбинського, який надрукувала в 1906 р. в „Кіевскій Старині“ й окремо п. з. М. М. Коцюбинскій. Опытъ критическаго очерка (Кіевъ, 1906. Ст. 105) та кілька инших.

Зокрема слід згадати ще її більші спомини про український театр на В. Україні п. з. Двадцять пять років українського театру (Київ, 1908. Ст. 118).

Як наукова співробітниця ВУАН. Ст.-Ч. збирала матеріяли до історії українського театру та вела термінольоґічну роботу в Театральній Секції Інституту Української Наукової Мови, працюючи над складанням „Театрального Словника“.

Словом: се одна з найвизначніших жінок сучасної України.

МИХАЙЛО ІВЧЕНКО.

М. Івченко ур. 1890 р. в селянській семї на Прилукшині. Середню освіту здобув в реальній школі в Ставрополі на Кавказі. Відтак працював як статистик в Полтаві. В 1915 р. переїхав до Київа.

Перші свої новелі І. почав друкувати в 1910 р. в російській мові у часоп. „Кубанскій Край“. Перше українське оповідання його з'явилося в 1916 р. у „Проміні“ (той орґан виходив у Москві). Далі він печатав чимало в „Літ.-Наук. Вістнику“ (Київ). Першу збірку своїх новель випустив у 1919 р. п. н. „Шуми весняні“. Після того вийшли отсі більші збірки його оповідань: „Імлистою рікою“ (1926), „Землі дзвонять“ (1928) і роман „Робітні сили“ (1929).

Перші новелі Івченка мають любовно-еротичний кольорит, що нагадує Арцибашева та Пшибишевського, а також Купріна та Андреєва. В дальших своїх оповіданнях малює він переважно сільське життя. Оповідання ті характеристичні своєрідною фільософією, ліризмом та стихійною любовю до землі.

ВІКТОР ДУБРОВСЬКИЙ.

В. Дубровський се науковий співробітник Інституту української наукової мови при Всеукраїнській Академії Наук у Київі й автор цілого ряду загальних та спеціяльних українських словників.

Він видав: 1) Московсько-українську фразеольоґію (Київ, 1917, ст. 147); 2) Московсько-український словник (К. 1918, ст. 542); 3) Українсько-московський словник (К. 1918, ст. 361, вид. 6-те); 4) Словник техно-хемічних термінів (К. 1920, ст. 31); 5) Словник технічних термінів (К. 1921, ст. 35); 6) Словник селєкційних термінів (К. 1921, ст. 22); 7) Словник сортівничо-селєкційних термінів (К. 1921, ст. 35); 8) Словник техно-хемічних термінів (К. 1922, ст. 66); 9) Словник хемічних термінів (К. 1923, ст. 34, вид. 2-ге); 10) Словник ботанічних термінів (К. 1926, ст. 64); 11) Російсько-український технічний словник (Видання друге, змінене та доповнене) (К. 1926, ст. 102 + [2]).

ВАЛЄНТИН ОТАМАНОВСЬКИЙ.

В. Отамановський се директор Винницької Філії ВБУ (Всенародної Бібліотеки України) та науковий співробітник Всеукраїнської Академії Наук у Київі.

Як директор Винницької Філії ВБУ. От. вельми заслужився коло її зорґанізування. Він наладив у ній працю не тільки технічну, але й наукову.

Зокрема О. заснував у Винницькій Філії ВБУ. т. з. Кабінет виучування Поділля, для якого виробив докладну програму діяльности. Програму ту він видав друком п. з. Краєзнавство на Поділлі, найближчі його завдання та потреби й роля в краєзн. праці Кабінету виучування Поділля (Винниця, 1926, ст. 13 + XV). Від 1924 р. згаданий Кабінет видає бібліотеку цікавих і цінних спеціяльних краєзнавчих моноґрафій про Поділля, яких доси вийшло вже 24 з ріжних ділянок (історія культура, природа) та ріжних авторів. У тім видавництві появилася в 1928 р. між ин. праця І. Кревецького п. з. Часописи Галицького Поділля.

Як науковий співробітник ВУАН. О. працював над історією Винниці, зокрема над „Винницькою мішанською громадою в XVI—XVIII ст“.

ВОЛОДИМИР ПІДГАЄЦЬКИЙ

В. Підгаєцький се професор Київського Медичного Інституту, науковий співробітник Всеукраїнської Академії Наук у Київі (Науково-Педаґоґічна Комісія), голова Секції охорони здоровля дитини, автор ряду наукових праць і підручників з области гіґієни та фізичного виховання.

Важніші наукові праці та підручники Підгаєцького такі: 1) Фізична Культура (Київ, 1923); 2) Евгеніка або наука про поліпшення майбутніх поколінь (Харків, 1924); 3) Що таке наукова орґанізація труда (Х. 1924); 4) Управління робочою силою в сільському господарстві (К. 1925); 5) Гіґієна сільсько-господарчої праці (Х. 1928); 6) Санітарна характеристика сільсько-господарських робіт (К. 1928); 7) Гіґієна праці для технічних ВИШ-ів та самоосвіти (Х. — К., 1929) й ин.

БІБЛІОҐРАФІЯ

С. П. МЕЛЬҐУНОВ: „Красный террор“ в Россіи. Берлин Ст. 312.

У звязку з процесом 45-х українських культурних діячів, що саме відбувається в Харкові, набирає особливої актуальности книжка відомого російського історика й публіциста С. П. Мельґунова, по своїм переконанням соціяліста, про „червоний террор“ в СССР. Книжка та, хоч появилася вже давніше, та появляється вона все новими виданнями в рос. ориґіналі й перекладах на инші мови, то в українській пресі не була відмічена. Се тим більш дивне, що в книжці подано чимало фактів „червоного террору“ саме на Україні, де він лютує без перерви і з особливою жорстокістю вже поверх 10 літ по нинішній день.

Книжка Мельґунова складається з широкої передмови автора п. з. „Ecrasez l'infame!“ і Post scriptum (про матеріяли), з 8 розділів про „червоний террор“ та з післяслова. Головне в книжці, се розділи про „червоний террор“. Вони такі: I. Інститут закладників; II. „Террор накинений“ (привернення кари смерти і демаґоґя большевиків); III. Крівава статистика; IV. На громадянській війні; V. „Клясовий террор“ (селянські повстання, робітничі рухи, інтеліґенція); VI. Самоволя Ч. К. (цинізм у мордуванню; катування і тортурування; розбещенність катів, „смертники“ (призначені на смерть); насильства над жінками; („притиск буржуазії“); VII. „Цвинтарі живих“ і „Доми мертвих“ (тюрма і заслання); VIII. „Краса і гордощі“ (склад Ч. К.; кримінальщина; провокація; „революційний правосуд“).

Годі в бібліоґрафічній замітці переповідати, хочаб і загально, зміст книжки Мельґунова. Книжка та страшна. Читаючи її, вас раз-у-раз проймає морозом від самого опису в ній звірських знущань большевицької Ч. К. (Чрезвичайная Коммиссія, чрезвичайка, че-ка) тепер Ґ.П.У. (Государственное Политическое Управленіе) над людьми. Звірства ті такі вирафіновані, що треба мати дуже здорові нерви, щоби навіть описи тих звірств дочитати до кінця. А щож говорити про тих нещасних людей, що на них большевицька Ч. К. ті звірства робила! І тому нема найменшої пересади в словах автора книжки, коли він на ст. 182 говорить дослівно так: „Все, що ми знаємо про старі російські тюрми, про „російську Бастилю“, як називали звичайно нпр. Шліссельбурґську кріпость — місце заключення важних політичних проступників — все те блідне перед тюрмами і режімом, які установила комуністична влада“...

В таких тюрмах і під таким режімом перебувають суджені тепер у Харкові найвизначніші діячі української культури. Чиж дивно, що дехто з них не панує вже над собою і — заломлюється?

На вступі до отсеї бібл. замітки згадано, що книжка Мельґунова появилася, крім у російськім ориґіналі (2 видання!), також у перекладах на инші мови. На жаль, між тими перекладами досі нема українського. Се дуже велика шкода. Бо книжка Мельґунова показалаб нашому громадянству, а особливо нашій інтеліґенції, що жде їх, колиб здійснилися бажання наших, на щастя — нечисленних радянофілів і наш край став тереном „діяльности“ большевицької Чеки.

——o——

Знамениті мужі, як св. Франц Ксаверій, благосл. Климентій, приймали нераз спокійно найтяжчі обиди від безбожників і якраз тим причинялися до їх навернення й поправи. (Шпіраго).

Постійна воля народів вяжеться з їх історичною місією. Та народи підлягають також переминаючим жадобам, нападам любови або ненависти, нападам ілюзій і опяніння (мріями), котрі можуть їх відвернути від їх постійних цілей і на довго знищити їх будучність. (Ферреро: „Єдність світа“).

Слово Божіе, образующее смыслъ міра, не естъ отвлеченная идея, а дѣйствительная и субстанціальная сила, которая обнимаетъ и опредѣляетъ собою всю жизнъ природы. (Соловьев).

Сукна в великім виборі. — Товари добірні. Ціни низькі.

НА УБРАННЯ МУЖЕСЬКІ, ВІЗИТОВІ І СПОРТОВІ, КОСТЮМИ І ПЛАЩІ ЖІНОЧІ; НА РЕВЕРЕНДИ ДЛЯ ВСЕЧ. ДУХОВЕНСТВА

ПОРУЧАЄ:

Фабричний склад сукна
Людвик Ральский
Львів, Рутовського ч. 7.
(напроти катедри).
664 3—15

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Важніші церковні річниці в р. 1930. Дня 28. серпня б. р. минає 500-ліття смерти одного з найбільших учителів Церкви, св. Августина. На день 16. травня б. р. випадає століття канонізації св. Альфонса Ліґорія, основн. чина ОО. Редемптористів. Дня 23. листопада припадає 400-річниця зрубання голови кардинала Томи Волсея, на приказ анґлійського короля Гайнріха VIII.

Протикатолицький рух у Сербії. В Белграді наступило остре напруження. Ходять поголоски, що нунцій виїде зі столиці. Військова диктатура, кермована звісними темними силами, щораз нагальніше зачинає активну боротьбу проти католицької Церкви та проти не-сербських національностий. Відноситься вражіння, що вже близьке заключення майже готового конкордату буде знова відложене. В аґрамських офіціяльних „Новост-ях" появився острий наступ проти Папи й Його заступника. Часопис той виступає проти замітного скріплення католицьких впливів у публичнім життю, головно проти теперішної політики Ватикану. Аепископ д-р Бауер зажадав сатисфакції й запротестував ізза цього.

Солотвина. Дня 16. 3. с. р. по мисли розпорядження Преосв. Орд. в Станиславові відправлено Богослуженя в парох. церкві в наміренню задосить учинення за зневагу св. Віри і за страдаючих християн під большев. ярмом на Україні і в Росії. Двох неділь безпосередно перед тим Богослуженням місцевий парох о. В. Грицей представив вірним у яскравих красках діявольську роботу большевії під оглядом релиґійним. Слідуючої неділі т. є. 23. 3. с. р. по вечірни зібралися вірні великим числом у Народнім Домі, де по інтереснім відчиті Вп. п. д-ра О. Чорненка з рамени читальні „Просвіти", котрий при кінці відчиту напятнував нікчемну політику большевицької влади під оглядом релиґійним і культурно-просвітним, ухвалено одноголосно таку резолюцію: „Супроти страшного переслідування, яке терплять наші брати за Збручем, ми громадяни клонимо голову перед мучениками за віру христову на Україні і в Росії, оголошуємо як найенерґічніший протест проти діявольського переслідування християнської віри і культури та заявляємо, що будемо готові кождої хвилі стати отверто до борби з безбожним большевизмом.

Парохіяни парохії Заріче, коло Старих Богородчан, зібрані численно дня 23. березня по Богослуженню на церковнім цвинтари, ухвалили одноголосно рішучий протест проти звірського переслідування католицької релиґії, віри і Церкви, проти масового вязнення і розстрілів найкращого квіту української інтеліґенції, духовенства і селян та проти насильного загарбання приватної власности на Великій Україні. До вас всіх, дорогі наші браття за Збручем, звертаємося з горячою просьбою, не упадайте на дусі, держіть високо прапор Христа! Ми молимося за вас, щоб милосерний Господь скоротив терпіння і вибавив вас чим скорше з неволі кровожадних комуністичних катів.

В Космачи, Богородчанського повіту відбулися 16. 3. в читальни „Просвіти" збори в справі переслідування большевиками релиґії та української інтеліґенції. Присутні на зборах громадяне в числі 212 ухвалили слідуючу резолюцію, котру переслано Апостольській Нунціятурі і Міністерству Закордонних Справ у Варшаві: „Зібрані громадяни села Космача, повіту Богородчани, протестують рішучо проти варварського переслідування релиґії й українських учених в большевицькій Росії та заявляють мученикам за св. віру і нарід український найбільшу пошану" (Слідують підписи й печатки).

Громада Пасічна (повіт Станиславів) рішучо протестує проти червоного терору в большевії (СССР), нищення святинь, переслідування і мучення християн, проти сатанічних виступів і хули на самого Бога. — Пасічна 16. 3. 1930". — Слідують підписи (204) і печатки уряду парохіяльного, громадського і тов. „Просвіта". Оригінал вислано до міністерства заграничних справ 16. III. 1930.

НОВОСТИ В ЖІНОЧИХ І МУЖЕСЬКИХ МАТЕРІЯЛАХ
поручає фірма
Стахевич і Абрисовський
У ЛЬВОВІ РИНОК 32.
542 6—12

Хто занадто дбає про добру славу у людей, у того остаточною метою стає не Бог, тільки честь. Такий чоловік стає зарозумілим (амбітним) і зате понижить його Бог (Лук. 14, 11). — Шпіраго.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

МЕМОРІЯЛ УКРАЇНСЬКОЇ ГРУПИ послів з ББ., предложений премієрови Славкови пп. Богуславським і Сегейдою, вказує на конечність узнати волинського правосл. архимандрита самостійним архиепископом.

НОВИЙ ПОДІЛ УКРАЇНИ на 6. господарських округів перевели большевики в такий спосіб: І-й округ — північна Україна (годівля худоби й молочна господарка), II. — середні ґубернії (продукція бурачано-цукрова), III. — полудневі (хліб), IV. — Поділля (дріб і сади), V. — давна Таврія (хліб), VI. — землі над долішнім Дніпром від порогів (електрифікація рільничої культури). „Комуніст" пише, що в той спосіб наступить спеціялізація рільничої продукції відповідно до кліматичних умовин (і розуміється політичних теорій рос. комуністів, котрі вже „виспеціялізували" всі свої землі та народи аж до повної нищети).

ВИЙШЛА КНИЖКА б. анґлійського дипльомата Гаральда Никольсона, в котрій він оповістив спадок свого пок. батька льорда Карнока, що був правою рукою льорда Ґрея. З наведених у ній документальних даних довідується світ несподіваних річей, а саме, що: 1) правительства Анґлії та Франції порозумівалися між собою перед війною у справі обсадження Бельґії на випадок війни з Німеччиною, котра їх у тім потому випередила. 2) Французький уряд кількома наворотами заявляв, що війни з Німеччиною не дасться уникнути і лучше її не відкладати. 3) Правительства Франції й Росії рішучо оперлися всім мировим предложенням Німців і Анґлійців, робленим в останних днях перед вибухом війни. 4) Анґлія була цілком під впливом політики Франції й Росії, а представник Франції Камбон писав до Ґрея таким тоном: „І хочу нарешті знати, чи поняття чести вже вичеркнене з анґлійського політичного лексикону?" Річ дуже цікава, що зараз після появи сеї оригінальної книжки тільки оденодинокий орґан „Дейли Гералд" приніс виїмки з неї, а вся инша анґл. преса очевидно вичікує на вказівки Форейн Офісу (анґл. уряду загр. справ), що писати про ту працю.

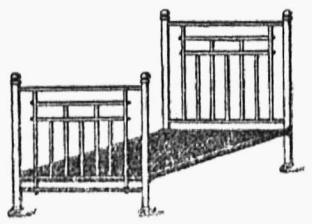

ЛІЖКА МЕТАЛЕВІ
тільки в найліпшій якости
поручає
АНТІН ҐАЛЬСКІ
Львів, вул. Собєского ч. 3.
635 8-52

„БОЖЕ, ОСВОБОДИ НАС ВІД ВЕРЗАЛІЮ!" Тими словами має зачинатися молитва у всіх школах Туринґії. Таку молитву, як доносять з Еренбурґа, має там приписати міністер внутрішних справ Фрік.

ПРЕЗИДЕНТОМ БРАЗИЛІЇ вибраний Юлій Престос, віцепрезидентом Соарес.

Маленький фейлєтон

Міґрена й епілєпсія

Нова теорія про їх звязок.

Ті дві досі таємничі хороби, міґрену (сильний біль голови) й епілєпсію (падачку) багато сучасних визначних лікарів уважає не тільки близькими собі хоробами, але й тотожними та лише квантитативно ріжними, хоч є між ними і значні ріжниці: При міґрені не тратиться притомности й вона не доводить до повного стуманення як епілєпсія. Навпаки, люде, що терплять на міґрену, се звичайно високо інтеліґентні одиниці. Одначе обидві хороби однородні й обидві повстають через подразнення мозкової „кори" й найближчих до неї частин мозку. Обидві звичайно дідичні. Обидві появляються рівночасно в роді, в одних його членах одна недуга, у других друга. І одна недуга переходить нераз у другу. Обидві недуги зменшується однаковим ліченням, а саме: уживанням головно ростинного й молочного харчу та ліками з брому й люміналю. Обидві недуги, як се вже доказано, повстають через орґанічні зміни в мозку: через якесь анатомічне ображення мозкової субстанції або кровоносних посудинок. Довго живуча ґіпотеза, що ті недуги се просто наслідки посудинових корчів, уже остаточно повалена. Без нарушення мозку нема тих недуг. Але щоб котра з них проявилася, треба ще опріч якоїсь причини, нпр. впливу алькоголю, запору жолудка, менструації й т. п. В залежности від того, котра часть мозку нарушена, та сама причина, нпр. алькоголь, викликає в одної особи епілєпсію, у другої міґрену. До лічення, а бодай до зменшування наслідків згаданих хоріб потрібне умірковане життя й уміркована праця, по можности в спокійнім місци, найлучше на селі. Так виглядає найновіще слово науки про ті покревні недуги. — (З німецького).

——o——

НОВИНКИ

Слідуюче число „Н. Зорі“ буде вже святочне і вийде в обемі 16 ст. з датою: Неділя, 20. квітня 1930.

Радісна вістка. Отсим можемо поділитися з нашими Читачами і прихильниками радісною вісткою, що наша катол. преса постійно розвивається. І так з великодним числом наш двотижневий орґан „Бескид“ переходить на тижневик. Щиро желаємо як найбільшого поширення тому дуже потрібному орґанови, видаваному Перемиською Епархіяльною Помічю.

Недуга о. Т. Бордуляка. Довідуємося, що відомий наш письменник о. Тимотей Бордуляк, парох в Ходачкові Вел. і декан, захорів тяжко на запалення легенів наслідком надмірного перепрацювання в парохії. Опіку над недужим удержує д-р Степан Зарицький, лікар з Кізлова. Желаємо Впр. о. Бордулякови, як найскоршого подужання.

Помер патріярх сербської правосл. церкви в 94 р. життя.

На 4 роки тюрми засудили большевики о. Рождественского в Ленінграді тільки за те, що він відмовився виголосити в церкві проповідь про 5-літний плян господарства большевиків, подаючи за причину, що той плян не має нічого спільного з релігією.

Впов. Остап Яхно, родом із Гаїв нижніх, дрогобицького повіту, син о. Якова Яхна, пароха в Залікті і Евстахії з Карпинських, осягнув дня 11. X. 1929 р. на Карловім університеті в Празі степень Доктора медицини.

В Німеччині збанкротували отсі великі фірми: фабрика панчіх Ґутфельда, фабрика модних товарів Сімона, велика торговля сталі Ліндберґа й фабрика черевиків „Герма“.

Товаровий поїзд скотився в пропасть коло стації Свінская на шляху Москва—Курськ. Упав 15 метрів в низ. 20 ваґонів розбитих. Число жертв в людях ще неустійнене.

Смерть 16 гірників наступила в м. Мон внаслідок вибуху ґазів.

Втонуло 16 моряків. Біля Лебу загонуло китоловне судно. Залога в числі 16 осіб утонула. Море повикидало деяких утопленіків на беріг.

Зміна редактора „Ґазети Польскої“. Дотеперішного ред. санаційної „Ґазети Польскої“, полк. Коца усунено, бо... в понеділковім числі помістив 11 статтей, які були напечатані в недільнім числі. Варшавська опозиційна преса пише з того приводу ріжні дотепні завваги.

Одностроїї для автобусової обслуги мають бути заведені з днем 1. травня. Шофери, їх помічники і кондуктори будуть носити покищо однакові шапки й опаски на рукавах з написом: „кондуктор“ або „шофер“. Пізніше будуть заведені й цілі одностроїї.

Згорів арсенал. З Бомбаю доносять: В арсеналі в м. Пуна, в головній секції виробу амуніції, вибухла пожежа, яку вдалося загасити при помочи місцевого ґарнізону. На щастя до експльозії не допущено. Причина пожежі невідома.

Борець Циганевич („Збишко“) з Галичини виграв процес з журналом „Те Ню-Йорк Америкен“. Той журнал помістив статтю про еволюцію, в котрій доказувано свояцтво людини з малпою і „на доказ“ того поміщено поруч себе фотоґрафію ґориля і згаданого борця. Борець заскаржив журнал за образу чести. Суд присудив йому 240.000 дол., котрі є від кого стягнути, бо журнал богатий. Мимоходом кажучи, той борець се гарний тип мущини і ґориля зовсім не пригадує.

—o—

Жертви

о. Йосиф Фльорчук, парох в Городку, п. Заліщики 1 зол. на пресу.

Біржа

ЗБІЖЖА: (за 100 кґ. льоко стація надан.). Пшениця дв. 36·50—37·50, пшениця с. 33·75—34·75— жито д. 19·50—жито сел. 18·25·—18·75—, ячмінь на мливо 18·—18·50 овес гал. 14·50—15, кукуруза 22·25—23·25, бараболя промисл. 2·75—3, фасоля біла 45—55, фасоля колір. 30—35, фасоля краса 40—45, горох ½ Вікторія 24·75 26·75, горох пільн. 21·—22·— гречка 23·50—24.50 лен 66·50—68·50, любинь 24—25, конюшина червона 150—170, просо 26·75—27·75, сіно прас. 8·50—9·00, солома прас. 5—6.

ҐРОШІ: Доляр ам. 8·90.

Оповістки

Греко-католицька Церква у Варшаві. Всім нашим громадянам передусім же перебуваючим у Варшаві та її околиці подаємо до відома, що від початку сего року утворено в Варшаві окреме душпастирство для греко-католиків. На сю ціль виключно віддано давну василіянську церкву при вул. Медовій 16 (середмістя напроти архіепископської палати). При сій церкві стало живе наш греко-католицький священик. Богослуження відбуваються в такому порядку: В неділі і свята о год. 11-тій. Співана Служба Божа з проповідю. Вечером о год. 6-тій вечірня і евентуально проповідь друга, та суплікація. В навечеря неділь і свят о год. 6-тій вечером Утреня зґл. Всеночне. У будні Служба Божа читана о год. 7-ій. Сповідатися можна кождого дня. Просимо також наших громадян перебуваючих у Варшаві чи околиці, щоби для спорядження списків подали до Управи Церкви (Варшава, Медова 16·5) своє імя, рік уродження, заняття, стан і точну теперішню адресу, коли ще сего доси не зробили. Порядок Богослужень великодних оголоситься пізнійше.

КОНКУРС.

Гр.-кат. парохіяльний Комітет в Турці н/С. приступаючи до будови нової мурованої церкви в Турці н/С. готов віддати в предприємство всі роботи сполучені з тою будовою.

Пляни будови і сліпий коштоспис до перегляду в канцелярії парохіяльній кождого дня крім неділь і свят від 1—15 мая 1930 р.

Оферти належити вносить на руки предсідника гр.-кат. парохіяльного Комітету о. Адріяна Левицького пароха в Турці н/С. до дня 30 мая 1930 р. **Комітет.**

672. 1 2.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

УЧИТЕЛЬКА ПРИЙМЕ ЛЕКЦІЮ з народних шкіл на провінції, приготовить до здавки. Зголошення: „Нова Зоря“ для: „Совісна“.
670. 1—3.

КУПУЙТЕ НА СВЯТА
ВУДЖЕНИНИ
й МЯСА
ріжного роду по дешевих цінах в одинокій українській фірмі
ТЕОДОРА ПЯВКИ
у Львові, вул. Руська ч. 16.
671 **Тел. 59-74.** 1—1
Замовлення з провінції полагоджується відворотною почтою.

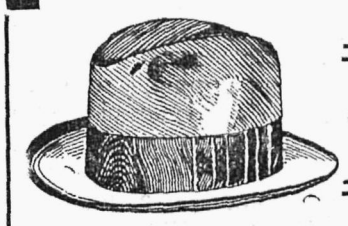

РІК ОСНОВАННЯ 1878.
На весняний і літний сезон
поручає наймодніші
КАПЕЛЮХИ і ШАПКИ
Фірма **АНТІН КАФКА**
Львів, вул. Галицька ч. 4.
Ціни знижені! Вибір великий!
412 15-?

НЕДУҐА ЛЕҐЕНІВ. Туберкульоза легенів є неумолима і щорічно без ріжниці пола, віку і стану, скошує міліони людей. — При поборюванні грудних недуг та бронхіту, впертого та томлячого кашлю і т. п. примінюють лікарі **„Balsam Thiocolan-Age“** Гонсенцкого, що влекшуючи виділювання флеґми, скріплює орґанізм і самопочуття недужого, побільшує тяґар тіла і усуває кашель. Уживається за порадою лікаря. Продають аптики. 659 4-10

ЛІЖКА ПОЛЕВІ
ЛІЖКА металеві, залізні, тапіцеровані. Дротяні вклади.
578 **поручає**
ВИРІБНЯ Л. ЯҐОШЕВСКІ
ЛЬВІВ, Личаківська 132.
19-50

НА РАТИ: ліжко залізне кухонне **14** зл., сіткове **40** зл., умивалка **5** зл., **ліжко** мосяжне **200 зл., матераци:** З подушки **30** зл., волосінні **75** зл. **Отоманки** ґобелінові **55** зл., Канапки ґобелінові **55** зл., як також приймає перерібки **ФАБРИКА ЗАКС,** ЛЬВІВ, ЛІНДОҐО 6, ТЕЛ. 79-99.
565 22—40

МЕБЛІ КЛЮБОВІ
як також усі роботи тапіцерські і декораційні виконує на догідних услівях сплати
665 2-20
МАЛОПОЛЬСЬКА СПІЛКА ТАПІЦЕРІВ
Львів, вул. 3-го Мая ч. 5. Тел. 59-82.

ПЕРЕПЛЕТНЯ
ПАВЛА БАБЯКА
у Львові, вул. Бляхарська 12.
Приймає всякі церковні роботи, як Євангелія, Служебники, старі книги, наклади, брошурування, канцеляріїні книги і т. п., в круг переплетничої штуки.
646 5-5

НА СВЯТА
найкраще приладите всяку їду, якщо всі потрібні припаси купуватимете тільки в найстаршій українській кооперативі
„Народна Торговля“
яка продає від 1883 р. у своїх 24 склепах по більших містах:
СПОЖИВЧІ ТОВАРІ — муку, дріжджі, цукор, порошки до печива, меди, сушені овочі і т. п.
КОЛЬОНІЯЛЬНІ ТОВАРІ — риж, саго, горіхи, міґдали, родзинки, перець ванілію, каву, чай, какао, та всілякі інші.
ВИНА, РУМИ, КОНЯКИ Й ОВОЧЕВІ НАПИТКИ.
663. 3—3

УЖИВАЙТЕ! УЖИВАЙТЕ!
ЛИШЕ
ПАСТУ ДО ВЗУТТЯ
„ЕЛЄҐАНТ“
адреса:
ЛЬВІВ, КОРДЕЦЬКОҐО ч. 51.
Тел. 60-04 591 18—20

Видає й редаґує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Рік V. Porto zapłacone ryczałtem Львів, неділя 20. квітня 1930. Ціна сего числа 40 сот. Ч. 29. (329)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Христос Воскрес!

Апостольський Візитатор для Бразилії

З Філядельфії доносять нам, що з поручення Апостольської Столиці виїхав на днях до Бразилії греко-кат. Епископ у Філядельфії Преосвящений Константин Богачевський в характері Ап. Візитатора. Його завданням є звізитувати в Бразилії наші гр. катол. Церкви і кольонії та загалом тамошне церковно-релігійне життя й відтак предложити звіт про те Апостольській Столиці. Ся місія, дана Преосвященому Константинови, являється знаком довіря й узнання за Його дотеперішну працю в Америці.

Міжнародний морський Апостолят

Хоч протестанти випередили католиків в урядженні тяжкої душпастирської праці для моряків, то й католики можуть уже виказатися гарними успіхами в тій области, головно дякуючи англійським і шкотським католикам. Катол. Централя „Апостоляту Моря“ знаходиться в Лондоні, а найбільші заслуги коло її зорганізування поклав світський Англієць мр. Ґаннон зі своєю жінкою як також о. Ротклиф. Тепер мають католики зорганізоване душпастирство для моряків у 115 пристанях ріжних країв (за останній рік прибуло 25) та 22.000 активних членів моряків (всіх катол. моряків є коло 400.000). Міжнародний орґан катол. п. з. „Апостолятус Маріс“ виходить у Роттердамі, в Голяндії. Крім того французькі католики видають орґан „Морська Молодь“. Президентом „Апостоляту Моря“ є архиеп. з Ґлесґова.

Цінні відкриття катол. університету

Відчитують таємничі надписи на Синайській пустині.

Наукова виправа Американського катол. університету й унів. Гарварда відкрила на Синайській пустині руїни святині богині любови Гатор з таємничими надписами, що відносяться до часу 2000 літ перед Христом. Англійські й американські учені не могли тих надписів відчитати. Щойно німецький професор Ґрімме вспів у тих надписах відшифрувати імя Мойсея і тої єгипетської княжни, що спасла його дитиною, коли він плив водою. Таким чином показується, що біблійне оповідання про те зовсім не належить до легенд. В лютім с. р. прибула на те місце друга американська наукова виправа й відкрила в розвалинах статую, цілу записану тими самими таємничими знаками семітського походження, а трохи далі 2 скелі, також записані. Надписи ті щойно відчитують.

На передодні великих неспокоїв в Індії

В Індії розрухи. — Барикади на трамваєвих шинах. — 7 англійських офіцирів і 19 поліцаїв ранено.

З Бомбаю доносять: Ґанді оповістив загальну жалобу з приводу засуду на тюрму президента індійського конґресу Негру і бурмистра Калькути Сен-Ґупти. Відбувся ряд жалібних віч. В Калькуті уставили Гіндуси на трамваєвих шинах барикади з бальків і каміння та підпалили кілька возів. Убили одного кондуктора й ранили 7 англійських офіцирів та 19 поліцаїв. — Ситуація вправді опанована, але такі прояви заповідають великі неспокої в Індії.

В Америці 7 міліонів безробітних

ПАТ доносить з Вашінґтону: Ґрін, голова „Федерації Праці“, сказав у торг. комісії сенату, що в Америці є тепер 3 міл. 700.000 людей без праці і що коли уряд хоче уникнути революції, мусить заопікуватися ними. Та Ґрін, се представник консервативної організації робітників. В радикальних кругах кажуть, що число безробітних доходить до 7 міліонів...

Руйнують найбільші церкви Харкова

Харківський міський „совіт“ ухвалив, розпочати розбирання найбільших і найкрасших церков у Харкові, а саме: Катедральну церкву св. Николая розбирають „для поширення головного ринку“ (а продавати нема що, бо вже все спродане, що було); церкву Мироносиць розбирають, щоб на тім поставити нову оперу, а церкву Каплунівську переміняють на готель...

Як кпять собі з народа

Большевицький проводир Селензев, начальник Новоселківського кредитового товариства в Катеринодарі на Кубані, оповістив околичним селянам, що на заграничні ринки треба — сушених дерганів. Отже селяне зачали масово ловити дерганів, нанизували їх на нитки й сушили. Коли Селезневу зачали масами доставляти новий „експортовий товар“, він заявив, що дергани „зле засушені“, бо треба їм було наперед проколоти шиї... Селезнева увязнили.

Справа національних меншин в Чехословаччині

Німці, Українці, Угри і ин. поставили спільний внесок в чеськім парляменті. Вони жадають утворення Комісії, яка мала б занятися всіми питаннями меншин. Жиди до внеску не прилучилися.

——o——

Сегорічний Великдень

Вже тисячний девятьсотний і трийцятий раз заблистіла на небі перша весняна повня місяця, по котрій у неділю святкують христіяне своє найбільше і найясніше свято — свято Воскресення Спасителя. За весь той час не багато було Великодних Свят, обходжених серед таких тяжких обставин, як сегорічні. На цілій кулі земній тяжить на всіх народах ще небувале безробіття — і міліони робітничих родин не має що в сей Великий День і в уста вложити. На одній шестій части всеї земної кулі до великої матеріяльної нужди долучився ще й небувалий гнет моральний: заборона відправ у церквах христіянських, котрі стоять замкнені страшною владою слуг Антихриста. Одна четвертина людства в Китаю кривавиться без уговку, а голод там такий, що живі вже не мають сили хоронити масово умираючих. А в густо заселеній долині Ґанґа в Індії, серед соток міліонів людей підіймається нова, великанська пожежа розрухів і революції. Словом — тріщать вязання цивілізації людства в найбільших країнах світа.

Та все те не булоб ще таке страшне, якби бодай серед оставшої частини світа, котра ще не захоплена очевидною руїною, не було ознак, котрі також віщують її. На жаль, є такі однаки — і ніщо не поможе замикати очі на те. Злий дух „лібералізму“ допровадив до того, що на кількадесять христіянських держав Европи лиш 5 (пять) задержує досі засаду нерозривности подружжа, тої головної основи трівкости суспільної цивілізації, наказаної самим Спасителем. Ось ті держави: Італія, Еспанія, Ірляндія, Австрія і Польща. Та і в тих останних краях невсипущо працюють злі сили бунту і розвалу, щоби зруйнувати те головне вязання трівкої культури, оперте на волі Божій. Річ ясна, що розвал поступає, бо на цілій кулі земній є вже тільки 12 країв, у котрих задержано ще засаду нерозривности подружжа. Опріч 5 висше названих признають законну нерозривність подружжа ще тільки отсі краї полудневої Америки з 70 міліонами населення: Аргентина, Бразилія, Болівія, Колюмбія, Перу, Параґвай і Чіле. Поза тими 12 краями нема вже ніде законно признаної нерозривности подружжа. Але й у тих краях руїна подружжа вривається всіми способами, головно через переходи з католицизму на инші віроісповідання, котрі таким чином стають предтечами знищення.

Одначе все те, — хоч яке воно грізне у своїх наслідках для кождого народа з окрема і для всего людства разом, — не повинно нас переймати знеохоченням, бо свята Церква католицька має в собі силу, дану їй самим Спасителем для спасення всего людства. Та сила непобідима длятого, бо се Божа сила. Німецький економіст Рошер, чоловік світський, пише, що корчик дикої рози ніколи сам не міг би себе ні нащіпити, ні виплекати на благородну розу, якби не постійна праця над ним людини, незмірно висшої від ростини; таксамо не булоб ніякого розвитку людства, якби не постійна опіка над ним Бога, незмірно висшого від чоловіка і не булоб можливости спасення для людства, якби не таємниця приходу на сей світ в особі Спасителя, котрий дав вічний приклад людям, як жити, як терпіти і як боротися.

ДЛЯ ТЕРПЛЯЧИХ НА СХОРІННЯ НІГ
поручає обуву ортопедичну Л. НОВОСАД
Львів, вул. Словацького ч. 6. Тел. 8-25.
666 4-20

Непобідимість катол. Церкви відчуває все людство, чого доказом може послужити той великий рух протесту проти реліґійних переслідувань, який розпочала Апостольська Столиця відомим письмом Св. Отця Пія XI. Непобідимість катол. Церкви розуміють і ворожі сили: відси їх лють на катол. Церкву і на всіх, що при ній стоять. Їх лють особливо звернена проти того, що в Церкві божественне. А „Божественне в Церкві все те, що має вселенський або католицький характер; а той характер має все те, в чім нема самолюбія й відокремлення — особистого, народного, місцевого і всякого иншого“ (Соловйов).

Длятого не тратьмо надії навіть у сих дійсно тяжких і страшних часах, коли тріщать основи всего людства. Не тратьмо надії, хоч знаходимося на самій границі великої катівні Антихриста і хоч заливає нас його пропаґанда вже не тільки зо вні, але і з нутра підкладана.

Треба віри, праці і жертв, а передовсім невходження в ніякі компроміси зі злом, — все одно чи те зло проявляється в виразнім обличчу большевизму, чи в менше виразнім радикалізмі, чи в ще менше виразнім „лібералізмі“ у всіх його видах. Те останнє зло найбільш небезпечне якраз тому, що воно найбільше закриває свою властиву суть.

Опершися з глибокою вірою о святу скалу Петрову й усвідомивши собі вартість і велике післанництво нашої невеличкої землі, при зорґанізованій праці й жертвенности, при запопадливім поширюванні нашої католицької преси і книжки вспіємо діждатися веселіших часів і радісного Великодня на всіх землях України і на цілім, тепер замраченім світі.

НА СЕЗОН ВЕСНЯНИЙ
заосмотрили ми склад у величезний вибір новостей на солідні і модні плащі, костюми, сукні і т. д. — і пригадуємо нашим ощадним
ПАНЯМ
що як завсігди продаємо матеріяли лиш в першорядних сортах,
655 А ДЕШЕВО 7-20
ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА
45. РИНОК 45.
дім наріжний вулиці Ґродзіцьких.

Програма правительства в Польщі

Проурядова преса так представляє програму нового кабінету Славека. Уряд премієра Славека хоче бути урядом діл, а не урядом програм. Він кладе натиск передовсім на господарські справи і в тій ціли приготовляє такі зарядження: 1) Урухомлення будівельної праці при помочи високих скарбових резерв. 2) Податкові пільги. 3) Значні урядові замовлення для промислу. 4) Комерціялізація державних зелізниць (котрі сегодня дають прямо дефіцит ізза надто високих тариф). 5) Льомбардові кредити для промислу в висоті 50 міл. зол. — Поживемо, побачимо, що буде здійснене з тої програми.

Ідолопоклонство се віддавання божеської чести сотворінню. Ідолопоклонство се злочин проти маєстату Бога. (Шпіраґо).

Нова обєдинительна політика Москви супроти України

З приводу харківського процесу 45-ох.

I.

Москва від найдавніщих часів стояла на становищи, що є тільки одна Русь від Тиси аж по Камчатку. Відповідно до того становища вона й вела свою політику супроти України. Се відома її політика „обєдинительна“.

Перший період тої „обєдинительної“ політики Москви се т. зв. збирання руських земель. В періоді тім Москва „обєдинила“ з собою ок. 9/10 українських земель. Залишилися „необєднані“ ще Галичина, Буковина і Закарпатська Русь, які Москва намагалася також „обєднати“ в 1914/15 рр.

Та самим тільки територіяльним „обєднанням“ українських земель Москва не вдоволилася. Вона бажала „обєднати“ їх також національно. Таке „обєднання“ й стала переводити негайно, після „обєднання“ територіяльного. Се відоме нищення національно-культурних особливостей України аж до повної заборони української мови та літератури в 1876 р.

Російська революція 1917 р. і розпад старої Росії перервали на хвилю процес дотеперішнього „обєднування“ України з Москвою. Україна знова відділилася від Москви, дотеперішнє насильне „обєднання“ мовне показалося доволі поверховним. Свідчила про се стихійна українізація, що обхопила була тоді цілу Україну.

Та дуже скоро Москва знова почала „обєднування“. Вона — тепер уже в формі московського большевизму — знова „обєднала“ насильно Україну з Москвою територіяльно, знишивши незалежну Українську Державу, що повстала була в 1918 р. над Дніпром. А після „обєднання“ першого степеня почалося й „обєднування“ другого степеня.

Зразу большевики стали живцем наслідувати і далі „обєдинительну“ політику Москви супроти України. Вони стали далі русифікувати її формально. Та скоро большевики завернули з того шляху. Сталося се на приказ самого Лєніна, котрий, шоб задержати кріпко Україну при Москві, готов був признати Україні, — як казав, — навіть дві (!) українські мови. Так повстала нова „обєдинительна“ політика Москви супроти України, анальоґічна до нової економічної політики (Непу), також твору Лєніна. Її суть: обєднати Україну з Москвою раз на завсіди культурно-психічно, залишаючи їй її українську форму, себто мову.

І від 1925 р. ми бачимо на Україні дуже ориґінальне явище: наказну українізацію при одночаснім безоглядним нищенню української культурно-психічної індивідуальности.

А в 1930 р. Москва по українськи судить у Харкові Українців, що хотіли визволити Україну зпід Москви... Вид величавий і своєрідний...

II.

Коли порівнаємо нову „обєдинительну“ політику Москви супроти України зі старою, то мусимо признати, що нова політика Москви для нас далеко небезпечніша, ніж стара.

Чому?

Бо вона загрожує Україні серіозним національним розколом.

В нас звичайно націю розуміють дуже поверховно. В нас націю ототожнюють з мовою. І тому наказна українізація, котру на Наддніпрянщині стала переводити Москва, викликала в нас нетаєне вдоволення. Мовляв: Москва зірвала нарешті з дотеперішною своєю „обєдинительною“ політикою супроти України, котру вела цілі століття. Москву навіть стали ставити в нас як зразок справедливого і гідного наслідування де інде вирішення українського національного питання.

А тимчасом: яка велика помилка! Щоби побачити і зрозуміти ту нашу помилку, слід звернути увагу на слідуюче:

Ні мова, ні навіть ціла етноґрафія не становить сути нації. Що се так, про се свідчить ряд народів, котрі хоч під оглядом мови творять цілість, то всеж таки національно вже відокремилися або відокремлюються. Свідчать про се нпр. Хорвати і Серби, Чехи і Словаки, Анґлійці й Американці і т. д., котрі хоч і мають одну спільну мову, то, не зважаючи на се, творять уже нині виразні окремі національні типи, і ту свою окремішність навіть свідомо плекають.

Яка причина такого національного розколу?

Головна причина: окремі історично-культурні умови, в яких жили і розвивалися поодинокі частини того самого народу й які витворили з них окремі культурно-психічні типи.

Також історія українського народу не є одноцільна. Вона від найдавніших часів розвивалася в ріжних частинах українських земель ріжно. Та найбільші ріжниці можна помітити в історичнім розвою Галичини і Наддніпрянщини. Замітив їх уже Драгоманів, котрий у своїх „Чудацьких думках“ написав таке: „..для Галичан... придніпрянська історія майже стількож чужа, як і приволжська, тоді як історія придніпрянська все таки має богато точок спільних з приволжською і приневською“ (значить: з загально-російською). У висліді: ми вже нині маємо доволі виразні два окремі українські культурно-психічні типи — галицький і наддніпрянський. Окремішність їх така замітна, що Драгоманів у своїх „Листах на Наддніпрянську Україну“ писав доєлівно так: „Досить окремі історико-культурні обставини Галичини і російської України, а через те літератури їх треба вважати коли не за зовсім чужі, то за дуже одмінні одна від другої.“ Драгоманів видав навіть книжку п. з. „Література російська, великоруська, українська та галицька“.

Отсе відчуження Наддніпрянщини від праукраїнської Галичини з одного боку і наближення її до Московщини з другого се, як згадано вище, наслідок спеціяльних історичних умов, в яких Наддніпрянщина довго жила. А ті спеціяльні історичні умови се її довге політичне і культурне співжиття з Московщиною та згадана вже вище „обєдинительна“ політика Москви супроти України. Та стара московська „обєдинительна“ політика супроти України клала, як сказано вище, головний натиск передовсім на нищення окремої української національної індивідуальности. Се дуже спинило розвій тої індивідуальности на Наддніпрянщині і її через те під оглядом розвитку ще більше випередила Галичина. Та всеж таки знищити українську національну індивідуальність старій Москві не вдалося. Бо одними тільки заборонами і переслідуваннями знищити такої річи не можна.

Зрозуміла се нова большевицька Москва. І почала на Україні нову „обєдинительну“ політику. Суть тої політики: не забороняючи української мови і взагалі всеї української етноґрафії, „обєдинити“ Україну з Москвою культурно і психічно. „Обєдинити“ через формування української культури і психіки в бажанім для себе напрямі.

І за те формування Москва взялася від 1925 р. та веде його незвичайно систематично. Вся та робота на Україні відбувається по докладно уложеним

Сукна НА УБРАННЯ МУЖЕСЬКІ, ВІЗИТОВІ І СПОРТОВІ, КОСТЮМИ І ПЛАЩІ ЖІНОЧІ; НА РЕВЕРЕНДИ ДЛЯ ВСЕЧ. ДУХОВЕНСТВА

в великім виборі. — Товари добірні. Ціни низькі. ПОРУЧАЄ

Фабричний склад сукна
Людвик Ральский
Львів, Рутовського ч. 7.
664 (напроти катедри). 4—15

Роман Дмовский про війну

Знаний провідник польських націоналістів (н. д.) Роман Дмовский оповістив на днях статтю, котра викликала великий шум в большевицькій пресі. Зміст тої статті такий:

Від якогось часу в великій політиці повоєнної Европи що раз більше мають до балакання спритні аферисти й комівояжери. Вони взяли вже в свої руки керму Европи і всего цивілізованого світа взагалі. Думають вони ясно і докладно, але на коротку мету. Вони хочуть скоро продати і дешево купити, а все инше їх не обходить. Шукаючи на світі місця, де ще можна би зробити добрий інтерес, світові аферисти з тугою дивляться на величезну зелену пляму, яка на шкільнім ґльобі означує землі Росії. Їх не дуже болить, що в тім краю діються страшні річи: великі злочини й жорстокости. Жерело їх журби те, що той край відрізаний від решти світа і виломаний зпід влади міжнародного капіталу та контролі комівояжера. Колиж комівояжер довідався нарешті про 5-літний плян упромисловлення Росії, то це вже зівсім зігнало йому сон з очей: бо замість поля визиску, Росія готова стати небезпечним суперником! І се викликало обурення комівояжерів. Большевики мали право нищити Росію, мордувати, заводити гнет і тиранію, якої навіть Росія ніколи не бачила, — але упромисловляти Росію, о... цего совість европейських й американських комівояжерів не зносить!.. І длятого пропаґують вони сегодня війну проти совітів та снують ріжні пляни, як поділити Росію. Та на чиє ризико перевести ту війну? Аферист не був би собою, якби миттю не знайшов відповіди на таке питання. Він знає, що ні одна з великих держав не піде на таку імпрезу, бо навіть якби хотіла, не може. Та є прецінь в сусідстві з Росією Польща, а з нею на ріжні воєнно-романтичні теми все можна поговорити. Отже говорять отверто, що Польщі треба поручити ту операцію. Показується, що все ще маємо репутацію дурнів, яких на все можна намовити. Якийнебудь жидок у своїй ґешефтярській голові постановить собі, що Польща буде на його команду провадити війну — і він переконаний, що має для неї принаду. Яку? Ано, Польща при поділі Росії має дістати землі на сході. Ті панове в приватних розмовах говорять це зовсім поважно, переконані, що ми навіть не поставимо собі питання, чи нам ті землі потрібні. Кажуть, що готові нам дарувати дуже багато тих „Нідерляндів". Є й ще одна принада: дають до зрозуміння, що Польща одержалаб позичку на ту війну, розуміється, на приличний процент. Сумне воно, що люде можуть нас уважати аж за таку дурну голоту, але факт фактом.

В Польщі люде про ті помисли і змагання або нічого не чули, або як чули, то уважають їх жартами, шуткою. Не знають, що на заході за кулісами говориться про се багато і говорять про се вже не тільки фінансісти, але й політики. Зрештою кождий, хто вміє уважно читати ґазети й думає над тим, що читає, мусів зауважати, що від кількох місяців у пресі ріжних країв розвивається плянова кампанія, котра очевидно становить приготування до якоїсь акції проти совітів. На ту кампанію Польща при своїм ґеоґрафічнім положенні не сміє замикати очей. І не треба помішати в омані тих, що хотілиб нас завести туди, куди ми не хочемо йти і заки надто далеко заґальопуються в своїх плянах, повинні знати, чого по нас можуть сподіватися, бо інакше необхідна операція може стати занадто болісна і занадто коштовна. — Коло цеї статті Дмовского знялася ціла заверюха. Совітська преса уважає ту статтю потвердженням своїх теорій, що буржуазні держави приготовляються до наїзду на СССР. і висказує свое обурення, що польська влада не займає ніякого становища в порушеній справі. На те відповідає польська преса, що Дмовский тепер людина приватна і вільно йому писати, що хоче...

——o——

Безробіття на цілім світі

Причини кризи на світовім ринку праці.

Безробіття обхопило вже цілу кулю земну й росте далі. По найновішим даним число безробітних в Америці доходить до 4 міліонів, то значить, що приблизно кождий пятий робітник не має там праці! В Анґлії є тепер коло 2 міліонів безробітних або 50.000 більше ніж весною м. року. Словом — всі краї опріч Франції захоплені безробіттям. Ріжниці між поодинокими краями тільки в степені хитання тої страшної появи. І так нпр. у Німеччині число безробітних протягом розмірно недовгого часу хиталося між 6.2 проц. (в липні 1928 р.) і 22.3 проц. (в лютім 1929 р.). В Анґлії хитання менше, а саме в рр. 1928—1929 виглядало воно так: від 9.6 проц. до 12.3 проц.

Причина тої ріжниці в тім, що безробіття в Анґлії се головно наслідок кризи у вивозовім промислі, а безробіття в Німеччині се головно наслідок кризи внутрішної конюнктури.

Безробіттям страждають тепер всі краї — за порядком, навіть дуже упорядковані й такі заможні як Бельґія, Данія, Ґоляндія, Швеція. І так від останного року перед війною (1913) пересічне число безробітних зросло до р. 1928 в Швеції з 4.4 проц. на 10.6 проц., в Данії з 7.3 на 18.4, в Бельґії з 2 на 4.5 проц. Тільки Франція є одинокий край Европи в котрім безробіття тепер менше ніж перед війною, а саме від р. 1921 (до того року було й у Франції 587.000 безробітних). Що більше! У Франції знайшло працю ще коло міліона чужих робітників. Причина того — відбудова знищених війною околиць. По скінченні відбудови буде й у Франції повно безробітних.

Якіж причини того загально-світового безробіття? Досі наводили всілякі: 1) Війна знищила незалежність багатьох рентієрів, котрі стративши майно через упадок валюти, мусіли шукати праці. 2) Знесено тут і там багато постійних військ з офіцерами, котрі стали безробітні. 3) Скріплення машинової продукції і т. и. Та всі ті причини за малі, бо безробіття є і в краях де не було інфляції, ні постійних військ. Головна причина в тім, що коли народи Европи билися, тоді в господарську систему світа вскочили „нові" великі країни: великі частини Азії, Африки й полудневої Америки, бо вони в часі довгої війни мусіли самі собі продукувати те, чого їм було треба: війна перервала звязок тих країв з промисловими державами Европи і то на чотири роки, в котрих тревали бої, і на дальших кілька літ, заки міг знов наладнатися сяк-так нормальний транспорт. За той час м у с і л и згадані краї продукувати самі все, чого їм було треба. А раз поставивши у себе сякий такий промисл, вони вже потому не хотіли і не могли руйнувати свого зусилля і надбання. Таким чином промислові краї Европи й Америки, скінчивши велику війну й наладнавши знов транспорт, — знайшлися перед дуже звуженими ринками збуту. До того великі землі б. Росії (одна шеста часть земної кулі!) ізза большевизму так якби не істнували в характері покупнів, бо зруйноване большевизмом населення не має за що купувати чужих виробів. На добавок усего того розгорілися на добре неспокої ще в двох найбільших що до населення краях: в Китаю і в Індії.

Всі ті причини довели до того, що тепер безробіття стало головною язвою людства на цілім світі й навіть не видно ще шляхів, якими можна втечи від тої страшної язви.

СИМПАТИЧНІ СЕНЗАЦІЇ В АНҐЛІЇ

Лондонський парлямент мав дві симпатичні сензації одного дня: виголосили свої перші промови два молоденькі посли — дочка Лойда Джорджа, панна Меґан і син Мекдональда Малколм. Звичайно молоді посли виголошують свої перші промови при майже пустих лавках, та сим разом парлямент був битком набитий. Дочка Лойда Джорджа виступила в скромній темно-синій суконці. Її приняли всі партії такою бурею оплесків, що мусіла переждати, заки могла говорити. Промовляла 20 хвиль приємним, мельодійним голосом, цілком річево, без ніяких реторичних фраз і без ніякої ґестикуляції, так улюбленої її батьком. Говорила про законопроект у справі помешкань для робітників. Промову її всі без виїмку приняли прихильно. Навіть посол Джонс, знаний з того, що все любить перериватися і детонувати перший раз виступаючих бесідників, сим разом не тільки заховувався спокійно, але коли дочка Лойда Джорджа скінчила говорити, він крикнув: „Знаменито, Меґан! Ви зовсім такі самі, як ваш батько! Браво!" — Старий Лойд Джордж весь час, коли його дочка промовляла, стояв у льожі, руки схрестивши на ґрудях і був дуже знервований, напружений і обличча мав весь час червоне. Колиж побачив, що перший виступ його дитини очевидно удався і весь парлямент бє браво, сам зачав їй також плескати... — Потому вийшов на трибуну син премієра Малколм Мек Доналд. Він говорив ще коротше ніж дочка Лойда Джерджа і таксамо чисто річево. Також його виступ перейшов удачно.

вказівкам з Москви. Вона обнимає все українське населення і всі области його життя. Маленькі діти в діточих захистах і садках, молодь у школах, робітництво, селянство, інтеліґенцію. Науку, літературу, мистецтво, пресу.

На наших очах твориться на Україні новий культурно-психічний тип, котрий хоч і говоритиме українською мовою, то — коли так потреває — культурно і психічно буде московський. Зокрема ґрозить повне відчуження Наддніпрянщини від Галичини. Про послідовности тих фактів — иншим разом.

——o——

„GENEWA“ Одинока українська галянтерія-Перфумерія
Д. КОНЮХ Львів, Ринок 37 (побіч Нар. Торговлі) 568 21-52
поручає для реклями по фабричних цінах кольоградки, священичі капелюхи, шалі, шапки, пончохи, скарпетки, снігівці, „Tretorn“, кальоші, светери, жіноче і муж. білля, коронки, гафти, „Jägery“, косметику і перфумерію та забавки і пр.

ЗНИМКИ З МОСКВИ

Найновіші враження очевидця з самого осередка червоного „раю“.

В „Волі Росії“ появляються цікаві нариси Вол. Лебедєва п. з. „В Росії“. Їх автор недавно вернув зі своєї нелеґальної поїздки до большевії. Наводимо тут кілька ярких уривків з тих нарисів:

„Ходиш по Москві в шапці-невидимці...

А на Свердловській, — колишній Театральній площі, — глянеш — зі звички і з захопленням — на прегарну квадриґу Великого театру і мимоволі шукаєш нескромним поглядом памятника Карла Маркса. Пошукаєш і найдеш... але тільки педестал з фінляндського ґраніту, що десятий рік жде на статую...

— Чому так довго не ставлять? — спитає чужинець провідника.

А провідник відповість:

— Не вистарчає засобів. Карло Маркс покровитель комуністичної Росії. Її патрон, її святий. Він її Йоан Хреститель і Йоан Богослов!... Пророк і основатель...

Його слово студіюють в „богословських“ академіях „воюючого марксизму“. Його слово розносять, — в черговім офіційнім толкованню, — „революційні марксисти“ („самі Жиди“ — сказав рабфаковець синові мого приятеля).

На Маркса присягають. Ним „провірюють“ науку, мистецтво, літературу, економіку, політику, судову практику і особисте життя. Для його слави руйнують і будують, переслідують і прославляють, нагороджують і розстрілюють. Його імени безліч улиць, площ, тупиків, провулків, бульварів, театрів, кінематографів, клюбів, касарень, кооператив, їдалень, каварень, магазинів, пароплавів, фабрик, радгоспів, колгоспів.

Щодня гомонить міліон разів над російською землею імя Карла Маркса.

І нараз: „не вистарчає засобів!“..., щоб поставити памятник на Свердловській площі, в Москві!

Коли ви спитаєте книгоношу, що біжить з мешкання до мешкання, зігнувшись під тягарем книжок, чи нема у него чогонебудь з творів Карла Маркса, він гляне на вас здивованими очима і скаже:

— Можу принести. З собою не маю. Не жадають.

— — — — — — —

Або йдеш по Москві і глядиш на безконечні покірні черги перед складами. Нема хліба, нема мяса, нема масла, нема цукру.

Стоять і чекають.

— Сьогодні нема. Приходіть завтра...

Покірно розохдяться люде.

— Тільки горілки у них скільки хочеш... бурчить дідусь. „Дідусь“ — та йому більш 50-ти літ... Для Москви це вже дідусь. В Москві на два міліони мешканців всього лиш вісімдесять тисяч у віці понад 60 літ...

Вимирає дідусь в Москві.

— — — — — — —

Поснідати? Вибирай, яку хочеш їдальню, в якім хочеш районі: „Їж на здоровля!“, „Мала Стрільниця“, „Мрія“, „Червоний Якір“, „Відень“, „Волга“, „Амур“, „Медвідь“, „Ілля Муромець“ і навіть „Балкан“.

Всілякі „страви“: вірменські, жидівські й і. Борщ, зупа, капусняк, мясо, котлети, макаран, бараболя, чорний хліб. Погано, мало і дорого. Зїв і забирайся, нема чого затримуватися.

Сусідки в трамваю говорять, хвилюються:

— Ну, куди вони поїдуть? Куди? Старі люди, у них меблі, річи. Куди дінути? Двацять літ жили на однім місци, — призбиралося. — Шукайте, наказують, мешкання за пядесять кільометрів від Москви... Попробуй, — пошукай! Там також перш усього спитають: „Позбавленці?“ („Лишенци“).

— Позбавленці... „У нас нема місця для таких“!... Лягай тай гинь.

— — — — — — —

Біля тріюмфальних воріт, знов селяни, селянки, діти. Просять хліба, на хліб, просять роботи.

— Чи не маєте, горожанине, роботи? і додають потверджуючо:

— Нема роботи в селі нема й у місті. Нема... Біда...

— В зимі, горожанине, буде погано.

І напів питаючи:

Кажуть, що індустріялізація дасть роботи?...

Індустріялізація — божество, котрому в жертву кидають все в державну фінансову піч. Всю країну.

Будують фабрики, значить, потрібно робітників до будови; побудували фабрики — потрібно робітників до фабрикації.

А безробіття росте і щораз то нові фабрики відкривають!

— В чому-ж справа?

В тому, — відповів на вчерашнім зібранню промовець: — що потрібно кваліфікованих робучих рук! На біржах труду їх мало. Біржа не встигає виповнювати жадань фабрик. І посилає некваліфікованих, яких через дві неділі приходиться звільнити. Село перенаселене...

— Розповідай, розповідай, — забурчав ззаду робітник, — знищили село, тому й роботи брак. І продавати нема кому.

Страстна площа... Трамвай здобуває штурмом товпа совурядників, робітників, субєктів і дітей. Міліціонер, з червоною палочкою і кондукторка швидко установлюють порядок. Всі мають входити задним помостом, а висідати передним. Інакше — кара...

І тоді, коли біля заднього помосту безконечний хвіст, бачу, як через передний поміст проходять якісь щасливі. Це власники сезонових білєтів — девятьдесять рублів іменний і сто двайцять на предявника, на три місяці, — і... члени ВЦІК-а, Моссовіту і ріжних совітів. Привілей диктаторів і маючих людей. Так... Та в зимі такий привілей не жарти!...

— — — — — — —

Знов лажу по Москві. Виходжу на Велику Лубянку. Минаю статую Воровського в підкові будинку наркомінделу, й ось переді мною, на Лубянці, здіймається величезний будинок ГПУ. Корабель смерти...

Послухав меґафону, який повідомляв, що на трийцять справ за сховання хліба „кулаками“ у двайцять пятьох винесено смертні(!!) присуди, — „найвищий вимір кари“... — йду куди ноги несуть.

— — — — — — —

Террор...

Террор — господар життя сьогоднішної Росії.

Дика хуртовина...

Засудженого на найвищий вимір кари, вбито. Розстріляно хабарника, спеца, селянина. Вбито селькора, комуніста, комуніста...

Террор, Террор, Террор...

Про нього кричить паща меґафону, про нього кричать моторні стрічки часописи, про нього кричать доми, памятники, урни...

— — — — — — —

Воробйові Гори тепер Леніна гори! — звідси в жовтні „17-го“ року бомбардували большевики Кремль...

Не у всіх завойовників було таке тверде, — та чи тверде? — серце...

— — — — — — —

В долі лежало величезне місто. В промінняхзаходячого сонця дріжали бані, дзвіниці, вежі. Москва — ріка ділила полудневу частину міста великанськими петлями. Просто у вгнутій петлі — Хамовники, праворуч у вигнутій — Замоскворічча. Вони кінчилися сіяючим Кремлем. Перетинаючи зелені Сокольники, плила Яуза, і ставки відзначували Бавманівський район. Далеко на переді, з центра Сокольників, з дивоглядного скупчення залізничних шляхів, відділювався шлях на Петербург. А з Ходинки підіймалися літаки.

Куди? Чи не в Европу?...

Европо — „Европо“, як далеко ти звідси, як безмірно далеко від цеї незрозумілої для чужинця фантастичної імперії, від цеї Москви, де меґафони кричать про кару смерти, де нема дідусів, де слово Свобода звучить як докір, насмішка і надія, де в кождім — як шепоче вістка-чутка — психіятричнім шпиталі дівчина-чекістка і день і ніч привиклим рухом руки обтирає лице колись оббризкане мозгом, де іменами революціонерів, мислителів і катів поназивали вулиці і площі, де під порожними склепами стоять безчисленні покірні товпи, де обличча прохожих „розумні“, як нігде більш у світі, де приносять найбільші жертви, де мученики доконують чудесних подвигів, де нікому не жаль минулого, де вогнем і залізом випалюють сучасне, де революція, розмахнувшись на шесту часть світа, давить в імя будучности тисячі і міліони!...

Париж, Лондон, Берлін Прага, Білгород — де ви? На другім кінці світа, на другій плянеті, в иншій стихії“...

Автор має рацію, ставлячи такі питання. Лиш перебуваючи на иншій плянеті або в иншій стихії, можна відноситися з такою рівнодушністю до того, що діється в нещасливій країні і виражати своє співчуття — лише словами. Лише словами...

——o——

Американці становлять 70 проц. в числі обезпечених цілого світа і тому в них є добробут. Найвищий час, щоби і ми пішли за примром практичних Американців і обезпечували своє життя в Товаристві

„КАРПАТІЯ“
630 Львів, вул. Руська ч. 18. 9-10

ШЕРФ-СКОРНИ
ОДИНОКИЙ СКЛАД АПАРАТІВ
і ПРИБОРІВ ФОТОҐРАФІЧНИХ
поручає по цінах приступних
всілякі складові части в обсяг той входячі.
ЛЬВІВ, вул. СОБІСЬКОГО ч. 5.
07-1 979

ОБУВА МУЖЕСЬКА, ЖІНОЧА і ДІТОЧА 650 6-10
найлучша і найдешевша лиш у фірми
Л. Т. СКШИПЕК
Просимо переконатися і оглянути виставу
Раньше ПАСАЖ МІКОЛЯША, - а тепер
ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 4. Тел. 44-70.

о. М. КАРОВЕЦЬ ЧСВВ.

ВЕЛИКДЕНЬ НА УКРАЇНІ

Хоч від Збруча по Дон і дальше той самий нарід живе, що у нас в Галичині, хоч говорить тою самою мовою, що й ми, хоч на Великдень співає таксамо Христос Воскрес, обходить з нами той самий празник празників і торжество торжеств, — то воно не те саме.

Ще досвіта відправляється там воскресна утреня і Служба Божа, святять паски і спішать скоро до дому. Скоро збирається молодіж на цвинтар коло церкви, граються, співають гагілок, дівчата роздають писанки, хлопці при тім видирають від них платочки, то є хусточки. Коло церкви зачинається вже від ранку життя. Дівчата гарно вистроєні, хоч по селах закинули селянську ношу і ходять в чорних ватованих кафтанах, які називають чомусь „польками" (описую с. Озаринці, Могилівського Окр.), зроблених в формі кльоша; мельодії гагілок зовсім відмінні як у нас, чути всего два-три тони і строфки кінчаться довжезним рефреном, який по кількох повтореннях так наприкриться, що годі перенести сей ніби речітатив ніби спів.

Коли у нас співає нарід Христос воскрес на переміну зі священиком, а відтак по стихах: Да воскреснет Бог і разийдуться врази Єго, яко іщезает дим, да іщезнут; Сей день єгоже сотвори Господь, возрадуємся і возвеселимся в онь", а нарід весь під небеса співає поважну, маестатичну пісню, навіяну якоюсь тугою за чимсь надземським, тугою до тої небесної Пасхи, якою є Христос, — то на Україні сего піднесення не відчувається, не чути величности мельодії: Христос воскрес, нарід не співає й так спільно, як у нас, хіба що десь почується барітон діякона чи псаломщика, але той голос чомусь відокремлений... І там на процесії несуть плащеницю і хоругви, але якось то всьо робиться без духа. Нема того вищого настрою на процесійнім ході навколо церкви, хоч на переді несуть аж три хрести. Є образ Христа, лише в гробі, нема живого в Пресв. Евхаристії; нема тепла того Сонця, яким є Христос під видом хліба. Нема того бальдахиму, під яким ступає Цар мира, що є Воскресенням і Життям. У них є лиш хоругви і плащениця.

Бідні ті православні наші брати Українці! Нема між ними на Великдень Ісуса Христа, бо вже більше як сто літ тому московське православіє завело у них „чистоту восточного обряду"; знесло мельодійні київські напіви, наш рідний виговір святих слів і величних гимнів в честь Христа, а завело своє московське, хоч може і гарне — але чуже для України і в мельодії і в вимові.

Побожніші православні Українці приходять численно до католицьких церков в свята, їм подобається не лише гарний спів у супроводі орґану, а деколи і дутої орхестри, але й той поважний торжественний похід зі св. Тайнами по вечірни навечеря Празника і по Службі Б. в сам день празника. Один з селян, запитаний, що йому найбільше подобається в „костьолі", сказав: „Той лад, порядок і тишина в церкві, де є більше людей як у нас, а чомусь тихіше як у нас бо у нас говорять, крутяться, виходять і сміються".

Се відноситься більше до сіл, бо по містах, як у Київі, Винниці, Могилеві панує також тиша на богослуженню.

На Великдень цілий день дзвонять, але і дзвонення не таке, як у нас: по черзі бе оден хлопець по другім у дзвінки в оден бік в такт, що виходить на якогось гопака. Коло церкви цілий день крики дітвори і молодіжи, якби то подвіря церковне було місцем лише для криків. І так тревае через три дні. Що ще сумніше, то пиятика на Великдень, а по ній бійка. Лікарі і фельчери (тепершна їх назва урядова: „помлік" — помічник лікаря, нарід називає їх по своїому: фершал) мають на празник Пасхи найбільше оглядин: побоїв, розбиття голови, каліцтва. Багато на Великдень потече буйної крови, а епільог пасхальних торжеств кінчиться в „нарсуді" (народнім суді). Не від того і старші, щоб не випити по чарочці. Я бачив як двоє старших пяних, — видно чоловік і жінка — йшли попід руки співаючи, а коло них мала дівчинка внучка йшла повагом, тримаючися за одяг баби і підбігала за ними.

Бувають і лікарі, що люблять забавитися з дядьками. Оден з дядьків в Озаринцях Максим Пшеничук, званий другим прізвищем, яким його всі кличуть „Казьонний", прийшов пяний до лабораторії (амбуляторії) та конечно хотів з лікарем ще випити. А вже передтим випив добре. Тому, що пяний викрикував і бив у двері, замкнув його доктор до комірки, де він ще буйніше кричав. Коли в почекальні хорі питали, що то за крик і рев, бо боялися, лікар сказав, що Максим Казьонний зійшов з ума. Коли далі Максим кричав і матіркував, запрошуючи так доктора випити ще по чарці, казав його доктор звязати і як буйного божевільного везти до дому. Максим кинувся на дядьків, що його везли, побив їх, але і ті дістали поміч і смертельно побили Максима. Лікар сказав їм опісля: „Яж вам говорив, що Максим збожеволів, на що ви його розвязали?" Так відплатився доктор нахальному Максимови, а передтим разом з ним пив. Такі сцени не є виїмкові, тільки типові.

Пиянство використовують большевики як аґітацію проти свят церковних. На паску поперебираються за попів, їздять по місті автами, перед церквами стають і перебраний за попа большевик витягає фляшку горівки і пе перед церквою, щоб тим осмішити духовенство. При тім сипляться богохульства і діявольський похід їде далі.

В сім році Україна обходить десятьліття панування большевиків. Большевики і Москва обходять ювилей радісно, а на Україні ангел смерти вже десятий рік кладе покотом красних її синів. Полягло їх вже сотки тисяч за волю України... Згадаю лиш про ті місцевости, де страшне пригноблення сум і жах налягали на цілім населенню, а які і я переживав. В р. 1920, як лиш Петлюра трохи напирав від Проскурова і Камянця, на Україні заарештовано яких 20.000 Українців і багато з них розстріляно: в 1921 р. в Браїлові арештовано 58 душ, переважно молоді, хлопців і дівчат за те, що вони приготовляли якусь штуку на представлення. Між ними ідейного хлопця, щирого Українця Мих. Лагоду, що акомпаніював на фліґельгорні з хором і орґаном, Вишинського (кат. лат. обр.), студента Сенницького, панну Риківну, дочку нач. почти та її батька; прав. священика з монастиря жіночого і діякона та других. Всіх у Жмеринці розстріляли. Панну Риківну вивели з тюрми до підвалу, казали їй розібратися і вона лише в білю з розпущеним волоссям станула під стінкою. Чекіст ще наглумився над нею і сказав до товариша: „Ех, какая хорошая девушка, жалко стрелять!" Ся героїня сказала ще: „Хоч нас постріляєте, то на наших костях таки стане Україна!" І за хвилю бухнула з її голови кров і забарвила стіну. Те саме сталося з другими арештованими. В р. 1922 на сам великий тиждень перед Великоднем в Могилеві Под. розстріляли 66 осіб, між ними також дівчат, як Закшевську, свідому Українку польського походження і других. Те саме діялося цілих 10 літ по цілій Україні і по нині діється...

І сего року сумно на Великдень на Україні. Тюрми повні селян, католицьких священиків (сих вже до решти поарештували, полишено лиш деяких, а саме тих, що зломилися їх душі) і православних. На Великдень тюрма в облозі. Сотки людей з родин приносять арештованим свячене, дають передачі, — і щасливі ті, що дістануть посвідку, що передача дійшла. Видко арештований ще живий.

Через три роки сидів у Могилеві молодий священик о. Маріян Соколовський разом з иншими арештованими. Добрі люди так католики (поляки), як і православні, навіть священик о. Василь Ясинський та другі, передавали свої передачі для бідного слуги Христового. Він чув як до тюрми долітав голос дзвінка-сиґнатурки зі святині католицької, де його сусід Українець, підносячи по утрені тричі хрест, співав: „Surrexit Dominus de sepulchro". Сего Великодня не понесе йому ніхто „передачі", він не поділиться вже свяченим зі своїми товаришами, бо його вже розстріляли, а його сусід вже в Галичині. Нікому посвятити парохіянам паски, а святині стоять осиротілі. Люди хоч зайдуть до кат. святині, то хіба поплачуть, бо пусті престоли, ніхто на них не сповняв церемоній очищення, мовчить величавий орґан. Ніхто не вбере на себе золотих риз, які ще є в Могилівській, б. вірменській катедрі.

*

Сумний сей Великдень для нашої Великої України. Її найкращі сини сидять замкнені, під тяжкою сторожею чекістів. Але по широкому світу пронісся вже голос першого з її синів, академика Єфремова: **Ми хочемо самостійної України!**

Христос Воскрес!...

——o——

„В Европі й Америці загальне голосування не є сегодня побідою маси, числа скількости. Той „збірний суверен" се певного рода потвора з величезним туловищем, дуже малою головою, з кігтями часом острими, звичайно понурена в тяжкім сні й дається послушно водити як баранець дитині. А часом поривають ту потвору напади фурії"... (Ферреро: „Єдність світа", уступ: „Суверенний народ").

УСІ КУПУЮТЬ
ЗАГРАНИЧНЕ І КРАЄВЕ СКЛО,
ПОРЦЕЛЯНУ І КРИШТАЛИ
ЛИШ У ПЕРШОРЯДНІЙ ФІРМІ
ОЛЕКСАНДЕР ОНИСЬКО
Львів, вул. Галицька ч. 20. Тел. 69-75.
567 22-30

ГАЛЬО — РАДІО — ЛЬВІВ 652 6—30
Отсим повідомляю свою Поважну Клієнтелю, що окрім фабрикації і продажі лямп електричних нафтових, **виробів церковних** і гуртовної продажі жарівок, **отворив я спеціяльний ДІМ РАДІОВИЙ,** заосмотрений в найновіщі апарати ріжного рода, як також у всі части складові **і найлучші ДЕТЕКТОРИ** до відбору авдиції Радіо Стації Львів.
Для П. Т. Всеч. Духовенства, Земельних власників, Урядників і Учительства догідні услівя сплати при закупні Радіо знарядів.
МИХАЙЛО ПІШНОТ раньше Р. ДІТМАР БР. БРІННЕР
Львів, Пл. Марійська ч. 9, Тел. 20-04. Фабрика: дім власний, вул. Гіпсова 30. Тел. 32-16

О. О. Ф.

РЕЛІҐІЯ І РЕВОЛЮЦІЯ

I.

Nihil novi sub soli або історія повторяється. Кажуть, що се перестарілі фрази, одначе таки деякі явища, найбільше ті, що торкаються психольоґії товпи, по більшій части остаються незмінимі, повторяються. Особливо коли візьметься під увагу явища у французькій суспільности підчас і по-революційні, то вони безперечно подібні до таких же явищ у теперішній СССР. Поминаючи сам террор з його ріжнородними експериментами, чисто, щоб так сказати, реальної натури, духова сторінка тої епохи великої французької революції, дає образ схожий з духовими явищами в совітській републиці. Це найкраще увидатнюється в справах віри і у відносинах до церкви та у настроях, характеризуючих народну масу і правлячі круги.

Якіж були реліґійні відносини у Франції підчас великої революції?

Для зясування умового стану тогочасної суспільности в названу епоху треба конечно висказати її реліґійні погляди і настрої, бо в нічім так не уявляється характер маси, як у її віруванню.

Коли революція переслідувала католицизм, то у всякому разі ошибочно думати, неначеб се відбувалося під гаслом свободи реліґійних переконань. Неуспіх культу „Розуму“ служить на це достаточним доказом. Суть справи лежить в тім, що з католицьким духовенством, як представником „реакції“, велася безперервна, жорстока боротьба, що конституція 1791 р. не могла осягнути підчинення духовенства революції, длятого в дальшій борбі зачала винищувати саме христіянство. Всеж таки в цім треба бачити не зворот до цілковитого атеізму і до заперечення всякого культу ідеї Бога, лише змагання замінити стару віру, підірвану вже письмами Вольтера і Руссо — вірою новою.

Таким робом революційну суспільність у Франції в 1789—1793 роках треба рахувати за віруючу, маючу певного рода містичний настрій.

Що дійсно так було, доказом того хай послужать події, які проявилися в ріжнородних формах реліґійного розбудження в 1791—1794 роках. Тоді виступають люди суєвірні як пр. Каліостро*), і притягають людей мнимим „откровенням“ тайн иншого світа. Екстази Сен-Медарських крикунів притягають до себе істеричними криками велику силу людий і звертають увагу самого парляменту до того степення, що він ухвалює збірку міліон сто тисяч ліврів в касу товариства св. Івана Предтечі на утримання заведення для малолітних дітий убогої верстви населення. Згадати треба також про маґнетичні сеанси Месмера**), котрі манили до себе легковірних адептів ріжними штуками так, що ніколи не було епохи більше обильної в шарлятанерію, званою оккультизмом, як саме у той час змагання, проникнути тайну недоступну для розуму. Загальне бажання збагнути це „невідоме“ зродило початки матеріяльного світогляду під новою формою містицизму. Каліостро і Месмер були уважані за нових пророків не менше чим Дідро або Гельветій.

Коли розвивалася революція, містичний настрій від того ще більше кріпшав. Після загально відомого правила моральні настрої суспільности все проявляються в час революційних подій у більшім степени. Під впливом пониження розумових спосібностий, умовий світогляд зуживається, а вибуяла вражливість товпи зростає до чудацьких розмірів. До того рода афектів можна зачислити і містицизм, як стремління до чогось висше-естественного і реалізації реліґійних ідей та їх символізації. Воно скоро находить собі вираз в масових психічних появах. В цім можна сміло віднайти повне примінення закона Декарта, строго відділюючого людський інтеллект від душі. Революційна нервність визиває іменно в масі незвичайне бажання бути очарованим а не переконаним*). Відси береться в неї витонченість чувств а пониження чисто розсудливих міркувань.

Атеізм в час найбільшого террору був лише „привилеем“ аристократії і хто зна, як каже д-р Робіне**), чи не було це одною з важнійших причин розгрому її самої та її приклонників. Тієї самої гадки про атеістів є навіть Жан Руссо.

Очевидно, що істнування ідеї Бога не підлягало при Революції ніякому сумнівови, а сам Ісус являвся в уяві революційних умів першим революціонером.

Дня 26. III. 1792 р. сам всевладний Робеспіер викладає Якобинцям своє „вірую“ без всякої політичної тенденції. Він говорить про Провидіння, що нас хоронить лучше ніж наша власна мудрість, про небесну Любов, що безперервно нас спасає, про предвічне Єство, що в особливий спосіб опікується Революцією. Ця бесіда викликала такі бурливі протести жирондистів, що предсідник зборів мусів перервати засідання, одначе більшість присутних, таки прилучилася до Робеспіера і в кілька місяців опісля мав він за собою подавляючу більшість загалу.

Серіє в Anecdotes inedites подає цікаву подію, характеризуючу настрій зібрання, що тоді надавало тон та його проводирів. На зборах якогось „ревкому“ поставлено під дискусію питання чи заховати і почитати Бога, чи ні? Якийсь крикун сказав: „Пора вже викинути це марево, а заступити його чимсь реальним. Я волів би бачити в наших храмах образ якогось Сцеволі чи Брута, ніж образ Бога, з котрого я не маю ніякої користи“. І товпа крикнула: „Нам не треба Бога — проч з Ним“... Але один з присутних сказав: „Погодіть товариші горожане — я є за захованням і за лишенням Бога, бо Він дав нам Революцію“. І очевидно товпа крикнула за ним: „Нехай жиє Бог“. Коли безвірні, як пр. Дантон, вживали способів насильства проти священиків або реліґії, загал звичайно обстоював за ними. Празник Божого Тіла в 1792 р. був причиною великого замішання і негодования загалу, коли комуна заборонила ґвардійцям, брати участь в поході, а деякі з горожан не прикрасили своїх домів вінцями та емблемами. Заборона празнування Навечерія Різдва і З. Королів, а також св. Ґеновефи визвала забурення і протести серед більшости населення Франції.

Революційна доба дає цілу низку прикладів появи деізму***). Бюст Гельветія, що красив салю жирондистів, на внесення Робеспіера розбито. Він сказав: „Колиб Гельветій жив тепер то був би побільшив число інтриґантів, що безпокоїли би спокій вітчини“. Цей висказ вистарчив, щоб на Гельветія кинути анатему. В такий момент ця сама доля булаб стрінула і статуї Дідра чи Вольтера, колиб вони були попали тоді під руки товпи.

Під впливом запровадження календаря „Розуму“ і заступлення церковних свят особами звязаними з революцією, в суспільности зачав ще більше розвиватися містицизм. В памятні дні, коли прилюдно прославляли якийсь подвиг героя або торжество якогось принціпу, задушевна екзальтація переображувала масу, що стреміла всіми силами душі до нових ідеалів. Тільки відроджена реліґія спосібна витворити подібні пориви.

*) Le Bon: La psychologie des foules.

**) Le mouvement religieux pendant la Revolution.

***) Деізм або вільнодумство, зване також „реліґією розуму“, признає Бога як Сотворителя одначе не як керманича світа. Деізм відкидає науку Церкви про обявлення.

*) Александер ґраф Каліостро, голосний італійський обманець і авантурник (*1743 †1795).

**) Франц Антін Месмер, лікар, *1734 †1815, основник теорії про т. зв. звірячий маґнетизм (месмеризм).

З нових поезій В. Лімниченка

ПРУЖИН!...

Понесли зі собою свіжу пісню і розколисані душі, а в душах — життєві пружини...

...Це — друзі мої. Молоді вірли, що в летах на вершини — шукають щастя! Великого, найвищого щастя...

А я прилип до ковчега й на низи життя закидую сіти. Ловлю душі...

І бачу пекло.

...Нема в душі пружин!
Друзі!
Пружин до душ!
Пружин!
Без них нема летів...
Без них — пекло!...
Пружин!

НА БАРИКАДИ!

Пожогою всіх наших сил
На всі можливі види
Випалюймо в душі сліди
Червоної огиди...

Ховаймо серце від іскор
Пекольної машини
І зі шляхів у світ звізди
Розкинъмо, рвім всі шини!...

Тамуймо наплив їх сміття
У наші загумінки:
Воно так липне до душі
Як гріх до злої жінки.

Якщо прогавимо цей час,
Потім — не буде ради...
До бою! — браття во Христі,
Вперед! На барикади!...

І ЗАТУЖИТИ ЗА СЕМЕЙНИМ ДОМОМ...

Поплистиб нам, душе, у царство рухів,
Де вихорі над вирами клекочуть,
Пройти би нам дороги очайдухів,
Що прутъ вперед, хоч і не хочуть...

Пірвати звязъ зі селищами будня
І гомоном блискуче бити в сонністъ —
Спалити кволу думку, наче трутня,
І перелити тишу в невгомонністъ...

Спрощатися з коханим сентіментом
І приховати безугавні скарби,
Зіжитися зі завжди свіжим ментом,
Привикнути до мандрівної торби.

Зависнути над прірвою невдачі
І блиснути рятунком, наче громом,
Збагнути волоцюг усі стежки жебрачі
І затужити за семейним домом...

ОСИП СТЕФАНОВИЧ раньше **РОМАН ЗУБИК**
ЛЬВІВ, вул. Галицька ч. 16.

поручає в великім виборі: **Шовки в ріжнородних виборах** по цінах конкуренційних

Вовни жіночі на плащі від	15·— зол.	Полотна на білля	1·50 зол.
„ „	5· зол.	Ковдри на ваті	24·— зол.
„ мужеські на рагляни . . .	18·— зол.	Коци вовняні	9·— зол.
„ „ „ одіння . . .	10·— зол.	Капи, сервети, дивани, хідники.	

562 **Виключне заступство килимів косівських Гуцульського Мистецтва.** 22-30

КИТАЙСЬКІ ІКОНОБОРЦІ

(Після сучасного опису місіонаря Геттіга).

Ранок. З золотими лучами сонця вливаються до моєї кімнати теплі подихи весняного леготу. Вже від досвітку гомонить улиця тим — таким питомим для хінських міст — „Зінґ-занґ'ом" метушливих купців. Понад тим гамором базару несуться з віддалі сиґнали військової трубки. Звуки такі чисті й ясні, що гадаєш — це давня мужва відбуває муштру. Та ні! — це не вона. Військо ще перед тижнем, серед темної ночи, опустило касарні. Відплили в Манджурію... „Щаслива вам доріженька! — Йдіть і не вертайте!..." — слали за ними родимці пращальний привіт. — „Велика дяка Богу, що ті мундіровані опришки не вспіли на відхіднім зрабувати наших домів!" — молилося неодно серце...

Міліція, що тепер весело витрублює і виспівує за містом — иншого покрою. Вона з сонцем встає, а пізним вечером йде на заслужений відпочинок. Карні ряди! Хайби важився який смільчак з того нового покоління, взяти в губу папіроску або опіюм закурити! За тютюнець — бамбусові буки, за опіюм — навіть смерть!... А хто важився заграбити добро безборонних горожан, той зробив це востанне у своїому життю. Це не повість, а дійсно лучалося таке... Так чесні Хінці між собою гуторили і радувалися.

Нажаль, завчасно...

На дворі чудова погода. Не всиджу. Нині тяжко мені сидіти над книжками і встрявати в замотані кривульки китайської азбуки...

В тім, як вихор впадає до мене слуга і репетує:

— Падоньку мій! вони святині валять!... торощать божків! Спішіть, отче, бо там кінець світа!...

Кинувсь я як полумінь, схопив капелюх і фотоґрафічний апарат, спішу... Не було чого так квапитися. Ми попали ще на сам „празник". Ще недавно робив я світлини в одній з найкращих паґод і туди я подався.

То-ж то там горіла робота!... Здавалося — пекло розпустило свої загони і тепер святкує біснуватий сабат... Не розкажеш і не розпишеш цеї несамовитої гульні... Серед невимовного гамору і лопоту, серед їдкого глуму і скаженого крику, серед радісних вибухів і ненависних вигуків — паде в руїну все: статуї їх божків, лямпади жертовники, вівлки, вся утвар святині... Серед непереглядних туманів пороху й диму увиваються сатанчуки і молотами, списами, топорами торощать усе, що віки їх праці здвигали... Справно їм іде робота. Страховинні ідоли з витрищикуватими очима, з вічною усмішкою на широких устах або жахливо вищіреними клевавками — се глиняні, пестро розмальовані кольоси... Вони легко піддаються руйникам безрадні божища і розпилюються в нірвані... Ще в святилищу чекають своєї черги у незрушимому квієтизмі два деревляні велитні. І їх не щадить товпа З завзяттям лупають топори груди тих велитнів і добираються до серця ідолів. Бо серця їх цілющі, дорогі... зі щирого срібла! Подумати: Кілька лутів чистого срібла! Ізза кількох мідяків Китаєць дасть собі й лидки проколоти, — а тут срібло!...

Довше і визиваючо глядів на розшалілу товпу лиш один мідяний лицар, але і його витягнено поза обсяг святині...

В цей спосіб одної днини, в одній лиш місцевости Хученґу, зверх тисячка ідолів — храмових і придорожніх — розпалася порохом, з якого ті ідоли повстали.

Пригляньмося ідолоборцям. Хто вони? Большевики? — Ніколи! Це чистої води націоналісти, яких кличем усе було: „Китай для Китайців!" Молоді обличча у військових черевиках. Поважний Китаєць не важився б на такий злочин. Бачив я мужів, що з огнем в очах, з давленим гнівом у душі, виносили з руїни святині — домовини, які зложили були під опіку богів аж до хвилі вічного упокою. Лиш новітне покоління може важитися на всьо. Воно робить глум з отсих слів давного поета: „Хочеш почути слово мудрости, спитай сідоглавого Старця"... Так старі бандурять! В кого трицятка на плечах, в того вже потах вогонь і блідниця ум опанувала!... Тому давай керму нам, молодим!...

Зайшов я до знайомого „давча", настоятеля бонзів, найученішої — на китайський спосіб — і щиро-сердечної людини. З непонятним стоїцизмом, з тихою резиґнацією говорив він до мене: „Отче, це ваша европейська зараза визвала з пекольних челюстий китайського смока на загибіль нашого царства"... В хвилі як це говорив, прийшов монах з віскою, що двох бонзів наложило на себе руки, бо не могли пережити своїх богів...

Тепер питання, яка ціль цеї руїни? Яка рація, який мотив цего перевороту, нечуваного в історії Китаю? — Хто коли зрозумів або потрафить збагнути китайську душу?

Що щось приготовляється видно було з частих балачок і писань навіяних духом „молоді". Всюди таке кидалось у вічі: „Ми, Китайці, повинні ізза наших ідолів паленіти! Вони спихають нас на уровень дикунів!" Це дійсно треба признати, що дивовижні хімери китайського культу зійшли на ґрунт найнищого фетишизму і кидали чорну тінь на культуру цего все животного народу.

Нині в Китаю торощать ідолів, а в новім поколінню наростає нова — психоза. Куди вона їх поведе? Сказав грецький фільософ, що нема і не може бути народу без божества, без культу, без жертовника, без священика... Це передовсім дотичить Китайців. Чим тепер китайський велит заповнить витворену порожнечу?...

К. П.

—o—

З нових поезій В. Лімниченка

МОЛИТВА.

Згадай мене, мій Боже!
Спімни мої хитання
І двоєвидний хід моїх хотінь,
Бо я надіюся на Твоє помагання
Таким, що їх приглушить земна тінь.

Хиткий та одинокий іду Тобі на стрічу
І бодрощі дорогами гублю!
Схилюся їх збірати, а день стається ніччу,
І не находжу їх, хоч і люблю...

Самітний і розбитий шляхи життя проходжу,
Жагою святе спрагнений мій дух.
Без Тебе ні життя, ні радощів не хочу,
Без Тебе й сам не знаю, де піду...

Без Тебе я — пустар, без Тебе я — сам сумнів,
Без Тебе щастя — це фальшивий тон,
Твої слова такі надійні та розумні,
Що з ними жити — це роскішний сон.

Згадай мене, мій Боже!
Спімни Свою дитину
І до душі зішли огонь новий,
Невидимим шляхом зайди в мою хатину
І рани духа ніжно розповий...

—o—

НОВОСТИ В ЖІНОЧИХ І МУЖЕСЬКИХ МАТЕРІЯЛАХ

поручає фірма

Стахевич і Абрисовський

У ЛЬВОВІ РИНОК 32.

542 7—12

СЕРЕДНОВІЧНА ОСНОВА МОДЕРНОГО ШПИТАЛЬНИЦТВА.

III.

Викликаний Папою Іннокентієм III. рух у напрямі будівництва нових, взірцево уряджених шпиталів, вийшов на добре також старим, напів шпитальним установам, бо і їх зачали більше цінити та модернізувати. І так старезний „Готель Діє" в Парижі, котрий дуже терпів ізза недостачі місця, перенесено на площу Нотр Дам, коло катедри. Той шпиталь зачали Французи уважати просто національною святістю. Світські й духовні зачали йому жертвувати значні суми, просто суперничаючи з собою в жертвенности.

Подібний запал в области шпитальництва запанував і серед Німців. Та ще в більшій мірі захопив він полудневі латинські народи, серед котрих вплив катол. Церкви був більший і глибше вкорінений. Брати і Сестри Чина св. Духа скрізь закладали шпиталі й управляли ними. Нпр. у Франції оснували вони не тільки знаменитий шпиталь у Монтпеліє, але також у Бар-сір-Об'і, Ню-Шато, Безансон'і й богатьох инших місцевостях. Шпиталь у Безансоні оснували й вели як брати так і сестри того Чина. Брати займалися в нім головно хірурґічними справами, сестри головно дітьми і вагітними жінками. Відділи: діточий і жіночий були строго відокремлені від усіх инших. Се мало дуже добрі наслідки, бо хоронило відокремлені відділи від інфекційних недуг і до того жінки та діти почувалися там мов свобідніше та не мали шпитальної атмосфери.

Також Анґлія завдячує перебудову своїх шпиталів і повстання нових великій папській ідеї. Славний шпиталь імени св. Вартоломея в Лондоні, заложений в XII. ст. для убогих й опущених хорих, зреорґанізовано з початком XIII. ст. на взір шпиталю ім. св. Духа в Римі. Ще сегодня істнуючий там шпиталь ім. св. Томи заложив 1213 Ріхард, ігумен з Вермонсдею. Оснований в половині XIII. ст. загальний шпиталь, званий „Вифлеємом" був уживаний потім частинно також як заведення для божевільних. Король Едвард VI., останній з династії Тудорів, хоч панував не довго (1547—1553), зробив дуже багато в области основування нових шпиталів, зате Генрих VIII., той сам, що зірвав з катол. Церквою, бо Папа не хотів йому дати розводу, зніс і зруйнував багато шпиталів і добродійних заведень; був се взагалі безоглядний тиран (зі своїх 6 жінок дві казав стратити). Д. б.

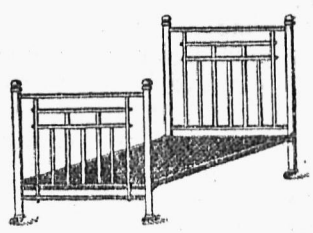

ЛІЖКА МЕТАЛЕВІ

тільки в найліпшій якости

поручає

АНТІН ҐАЛЬСКІ

Львів, вул. Собєского ч. 3.

635 9-32

З адораційного дня в Станиславові

Кілька вражінь і висновків учасника.

Понурий дощевий ранок. Сама природа так оздобила цей день жалоби, переблагання зневаженого Творця. Станиславів ще не прокинувся зі сну. На вулицях ще темно і спокійно.

Та монастирська церковця Пресв. Спасителя вже майже заповнена. Головний престіл купається в яснім світлі. На нім блестить монстранція з виставленими Найсв. Тайнами. Перед утаєним Ісусом клячать Його ранішні гості-почитателі.

Зачалася Служба Божа. Милий, гармонійний спів монахинь та їх вихованиць із сирітського захисту підносить торжественний настрій у присутних, розположує їх до молитви, до розмови з Богом. Нараз тихнуть співи, устають молитви. На проповідницю вступає священик-місіонар, щоб вірним відчитати пастирський лист Преосв. Владики. Падуть палкі слова, немов огненні стріли, вриваючись глибоко в серця. В уяві слухачів пересуваються жахливі сцени з большевицького пекла і нагадуються жорстокі звірства Неронів, Діоклеціянів, страшні богохульства, нечувані кривдинасильства над безборонним народом... І з подвійною ревністю линуть до евхаристійного Бога молитви-перепросини, несуться пісні-благання.

Ісус ні на хвилю не є опущений цего дня. Безперервною чергою зміняється біля нього почетна сторожа: священики, монахи, монахині, інтеліґенція, міщанство, робітництво, дооколичне селянство, всі хочуть сплатити Йому тим чином бодай в маленькій частинці довг любови і вдячности.

По полудні адорують богослови. Глибоке вражіння на всіх робить вже сам вид тої поважної, численної громади будучих священиків, що клячать у стіп свого Учителя. Се ми, що оставили все й пішли Твоїм слідом... — Могутно, маєстатично пливе їх пісня-молитва... І здається... неможливо, щоб Бог не вислухав тих своїх вибранців. „В єдности сила народу. Боже, нам єдність подай!“

Прогомоніла пісня, втихли останні її акорди, розбуджуючи у приявних ряд сумних і болючих рефлексій. — Так, справді в єдности сила народу. І якби так власні сини того народу були звернули свою енерґію та зусилля не на нищення й руйнування тої святої єдности — унії, а на її скріплення, — не стогнав би тепер той нарід під большевицьким чоботом, не бачив би своїх церков заміненних на коршми й доми розпусти...

Монастирська тиша знов переривається... Сим разом це учениці нашої Рідної Школи, семинара СС. Василіянок та жіночої ґімназії. У їх чистих, ніжних голосах пробивається зворушаюче співчуття для безталанних мучеників-закордонців. Їх очі, побожно звернені на Найсв. Тайни, вимовніше від слів висказують своє благання: — Потіш їх, Ісусе!... Нам годі. Ми радіб і на крилах злетіти на ті ледяні Соловецькі острови, завитати зі словом потіхи-розради у ті холодні, темні тюрми. Спасителю, утри слези тим нашим браттям! Вкороти їх муку-терпіння....

Вечеріє. А церква що раз то більше виповняється. Місцями годі вже і протиснутись. Починається проповідь. Нарід із захопленням слухає місіонарських слів. Минула наука, відспівали вже й суплікацію. А нарід все ще стоїть, не розходиться. Немов прикро йому розлучитися з Ісусом, утаєним під видом кусника пшеничного хліба. Та мабуть і ще щось приковує цю товпу тут у стіп Спасителя. Це той небувалий вид, що представляється її очам: На адораційних клячниках моляться клячучи перед Найсвят. Тайнами професори, адвокати, урядники. Славити Бога, минули вже ті часи, коли у нас слово „інтеліґент, учений“ уважалося синонімом індиферентного або й безбожного „ліберала“.

Та тут іще одна несподіванка. Що це за хор, що прямо електризує всіх своїм мельодійним співом? Це укр. ґімназисти прийшли — вони також — зложити свій поклін, данину любови евхаристійному Богови. Їх молоденькі, свіжі голоси так мило звенять, так любо годяться з собою. „Ти наше сонце, життя і рай! Витай між нами, Христе, витай!“

Яка ріжниця між цею заявою любови — та дикими, богохульними криками здеморалізованих комсомолців, ровесників наших ґімназистів! Як відмінно вона звучить і від тих атеістичних заяв нашого передвоєнного студентства, що бігло на сліпо за покликом всяких безсовісних „каменярів“ та під брутальними ударами їх заржавілих молотів тратило все, що мало найцінніше: свою віру, свою моральність...

І в цей день церковної та національної жалоби промінь надії протискається в засмучене серце: Нова доба зачинається в життю нашого народа, доба духовної обнови, реліґійного відродження.

Христіянин може і повинен любити свій нарід і свою народність більше ніж инші. (Шпіраго).

Д-р Степан Дмоховський

б. елєв Поліклініки дентистичної у Берліні.

Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках каучукових, золотих і сталевих (Група нержавіюча сталь). Апарат Рентґена. 555 45-?

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ

ІНЖ. К. КОТЕЦЬКИЙ І С-КА

ВСЯКОГО РОДА

ПОРУЧАЄ ФАБРИКА

ЛЬВІВ 15, вул. Окружна (бічна Кульпарківська) ч. 9. — Тел. 57-48.

Дипльом рільничої вистави в Копичинцях. — Численні признання за добірний товар.

З останніх днів ми одержали таке письмо:

...„Ми вже минулого року купували у Вас свічки стеаринові „С“ і єсьмо з них дуже вдоволені, бо свічки горять гарно, не коптять і поволи спалюються. До посилки прошу вложити ще два запальники (до запалювання свічок). — Остаю з глибоким поважанням і шлю щирі бажання як найкращого розвитку одинокої нашої фабрики свічок“.

Должиця 5. лютого 1930. 625 11-12 о. Антін Федоряк, парох.

І. ЛОБРУК

Професорова любов

Це видасться вам неймовірне, та будьте певні, що воно точнісінько так склалося від слова до слова. Професор Ґолдсміт мав мабуть пятьдесять літ, та виглядав ізза своєї вчености куди старший. Носив довге волосся, ходив все в півциліндрі, з якоюсь старою палицею та з бібліотекою повною книжок. Був знаний усім антикварям у Нідерляндії, Німеччині та Бельґії. Широко славився, як любитель старих видань і мав найповнішу збірку перших друків усіх німецьких і французьких книг. Про це тут і там написав дещо, та рідко коли його ймення було в часописах: „Ще час!“ — говорив.

— Ще час — так говорив і тоді, коли йому деякі знайомі й приятелі казали, що був би вже час оженитися йому.

Та, здається, в пятьдесятому році відчув, що наспів цей час. Жив в одній великій каменици, ніколи ні з ким не говорив у цьому домі, крім того, що платив воротареві точно що місяця чинш. Глядячи в своїому 50-му році на книжки кругом себе, над собою, під ліжком і над ліжком, дійшов до думки, що булоб добре мати біля себе якесь живе сотворіння, що порядкувалоб ці книжки і помоглоб йому переписувати старі рукописи. І того дня розглядався по всій околиці, чи нема такого сотворіння, що розумілоб його. Аж раз завважав, що в сторожа є вродлива донечка. Старався проходити саме попри кімнати,коли сторожівна прятала в них, глядів на неї крізь окуляри й усе думав, як то добре булоб, колиб ця дочка сторожа стала його жінкою.

Сторож і його дочка думали знов зі свойого боку, що професор не зла партія. Правда, він у літах, та може має великанські гроші, бо людина, яка могла видати величезні гроші на книжки — що тепер так мало ціняться, — мусить прецінь мати важкі міліони. Уложили плян і від тепер сторожівна все мило споглядала на старого професора. Він червонів, одначе все вважав, щоб переходити попри кімнати тоді саме, як дівчина чистила сходи.

— Все булоб добре, і дівчина не байдужа до мене, коби тільки гроші!

І одної ночі професор не міг спати: як дійти до грошей? З тяжкою мукою рішився продати свою бібліотеку. Він у літах і треба женитися, хоч утратить це, на що працював усе життя.

Коли йшов до антикваря, щоб предложити йому продажу бібліотеки, стрінув дівчину знов на сходах. І сам професор не знав як, та сказав до неї:

— Сьогодні в полудне, мила моя.

Поспішав вулицями й як прийшов до антикваря, той буцімто отягався та купив від Голдсміта бібліотеку за трицятьпять тисяч марок. Зараз заплатив йому всю квоту, бо боявся, щоби професор не роздумався.

Професор повагом вертався до дому. Розглядався по виставах, заглядав у блаватні крамниці й уже в думці купував одяги своїй будучій жінці. Стоячи так перед якоюсь виставою, почув чиюсь руку на рамени. Коли обернувся, побачив біля себе старого Еліяса, антиквара з Амстердаму.

— Еліясе, я продав бібліотеку.

— Кому?

— Вайсові за трицятьпять тисяч марок.

Еліяс спершу не міг няти віри, та коли йому професор повторив се вдруге, трохи не тріс із люти, що його старий конкурент здобув такий добрий заробіток і таку славну бібліотеку.

— А що ви, любий Еліясе, робите? —спитав професор радісно та сердешно.

— Задумую в цих днях їхати в Лондон, щоби британському музеєві продати одну рідкість?

— Яку рідкість?

— Одинокий примірник „Маскаріона“. Одинокий примірник на світі!

— Британському музеєві? Поки я на світі, того не буде! Кілько коштує?

— Сорок тисяч марок.

Професор Ґолдсміт добув із калитки трицятьпять тисяч марок, котрі щойно дістав за всю свою бібліотеку:

— Ось, будь ласка — каже — ось вам 35.000, а решту сплачу вам місячними ратами.

Узяв від Еліяса книжку і побіг з нею до своєї хати, радий та веселий, забувши зовсім про сторожеву дочку.

Переклав **ал.**

——o——

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

С. ТОМАШІВСЬКИЙ

Перемиško-руський князь, якого ми досі не знали

В 900-ті роковини смерти князя Генриха.

I.

Перегляньте всю нашу стару й нову історіографію, від літописця Нестора почавши, на вченім М. Грушевським скінчивши, а не знайдете ранішої вістки про перемиського князя як під р. 1086, коли вперше довідуємося, що в надсянськім городі княжив Рюрик Ростиславич, один із трьох буйних синів Ростислава Володимирича, романтичного князя тмуторокапського, зпід Кавказу...

Сидів він у Перемишлі, певно, не з самого того 1086 р., а якийсь час уже; та з другого боку початок володіння Ростиславичів в підкарпатських окраїнах Київської Руси ніяким чином не міг бути давніший, як у 1081 р. Яким способом сі молоді князі-ізгої (сироти) звили собі тут, на Підгірю, своє орлине гніздо, з якого виросла 300-літня Галицька Держава — сей найтривкіший політичний твір української історії — Святий знає. Жерела мовчать про се непроглядною таємною мовчанкою...

Не тілько про завоювання Рюриком Перемишля не знаємо нічого, а й про сам город, про все Посяння і все Подністровя в XI віці не маємо жадної старшої записки. Про попередній вік X. знаємо тілько те, що ніби в 981 (правдоподібно одначе в 992) Володимир В. ходив до „Ляхів“ і займив низку їхніх городів з Перемишлем на чолі. Дальше, не може бути в тому жадного сумніву, що до смерти Володимира (1015) перемиško-галицьке Підгіря входило в склад його держави. Та потім?

В цілій історичній літературі, як українсько-руській, так польській, загально приймається, що в часі 1015—1086 володінням підкарпатських земель чергувалися Київ і Польща. Ся остання буцімто мала Перемишль між 1018 і 1031 та між 1069 і більше-менше 1081; позатим, Перемишль мав би належати до Київської Руси.

Як читачі знають із моєї статті про Белз*), такі твердження не мають жадної наукової основи — вони є чистою догадкою істориків, нічим більше. Натомісць є ціла низка вказівок, що Посяння і Подністровя не належали ні до Пястовичів, ні до Рюриковичів, а до угорської династії Арпадовичів; — належали не як провінція, а як автономна держава. Про найважнішу з тих вказівок хочу саме сказати кілька слів, іменно про ту, по якій першим історично знаним князем Перемишля був Генрих-Емерик (ся друга форма імени пізніша і перероблена з першої) син угорського короля Стефана Святого.

II.

Се той самий князь, память якого, побіч памяти його батька, почитає Угорщина як свойого патрона. І в сьому якраз році заповіджені великі національно-релігійні торжества в честь св. Емерика, а се з приводу девятьсотліття його смерти**).

Чому саме в 1930 р. обходять Угри ті роковини, не розумію гаразд. В історичних жерелах подибуються ріжні дати смерти сього королевича, головно: 1030, 1031 і 1033, та для критичного історика не може бути найменшого сумніву, що тілько середня дата (1031) правдива, що зокрема перша з них — то очевидна помилка старого переписувача. Тому-то я писав би про св. Емерика як руського князя, щотілько в 1931 р., та коли з якихось там мотивів наші південні сусіди вибрали сей рік на ювилейний (я певний, що сталося се не з історичного неуцтва, так характеристичного для Українців; угорська нація з високо розвиненим історичним змислом мусіла мати важні практичні причини до приспішення свойого народного свята); коли отже так сталося, то й сьогорічний ювилей не повинен полишитися без особливої уваги українського громадянства. **Бо сьогорічне угорське свято є також святом першого історичного князя Перемиської Землі й мабуть усеї Галичини.**

Та з якої рації називаємо угорського королевича Генриха руським князем, коли історичні жерела мовчать про долю Галичини протягом сотки літ? Такий запит читача був би дуже на місци, і тому переходимо до відповіди. Так, жерела мовчать, та не цілком. Мовчать українські, польські й угорські, та в малім сьогодні городі середньої Німеччини, у Гільдесгаймі жив в часах нашого Ярослава Мудрого монах-літописець, що в анналах свойого монастиря записав під р. 1031: „Того самого року... **Генрих, син короля Стефана, князь Русів** (dux Ruzzorum) **сумно згинув, роздертий диком на ловах“.** От і все, що знаємо про руське князівство св. Генриха-Емерика (наш тогочасний літописець був би напевно назвав його Ондрихом).

Мало того — скаже хто. Певно, що небогато, коли цілих 900 літ ніхто не міг вгадати, де і яких Русів князем був той нещасливий королевич. Та всетаки доволі, щоб дійти до переконання, що тут мова про руського князя по сім боці Карпат, очевидно в Перемишлі. Не стану на сім місці, в ґазетній статті, вести читача скомплікованим шляхом критичної аналізи середньовічних історичних жерел. Зробив я се в окремій чисто-науковій студії, що появиться незабаром — у друку. Тут обмежуся тілько до кількох проведених там думок і до загального висновку.

III.

Наведена вище гільдесгаймська записка сучасника про смерть руського князя з роду Арпадів була вже під кінець XI. в. незрозуміла в самій Німеччині. Не лише щодо титулу Генриха, а й щодо причини смерти. Канонізація його, в очах тодішних письменників, просто виключала, щоб сей князь міг бавитися ловами та вмерти від дика... Списане на ґрунті широкого культу „Житіє св. Емерика“ малює його як ідеального молодого аскета, непричасного не то до ловецького спорту, а й до політичного життя, дарма, що він королевич і наступник престола. Тому-то инший німецький літописець, альтагенський, на переломі вв. XI-XII переписуючи гільдесгаймські записки змінив отсю останню про королевича Генриха таким способом, що пропустив незрозумілий йому титул „князь Русів“ і замовчав про трагічну смерть на ловах. В сій формі вістка ся в 2-ій половині XII. в., дісталася на Угорщину, де довгий час не було жадного літописання і так переходила від рода в род угорських літописців й істориків, з тим одначе, що кождий із них умів щось нового додати до історії святого королевича — додати одно з популярної традиції, а найбільше з власної буйної фантазії. Сим способом, одиноке сучасне і певне свідоцтво гільдесгаймського анналіста було цілком забуте й полишилося поза всею Емериківською літературою, а його місце забрали леґенди, перекази і видумки.

Гільдесгаймський літопис був друкований у Франції в сер. XVII., а в Німеччині на поч. XVIII. в., та угорська історіоґрафія доглянула його записку про королевича Генриха щотілько під кінець XVIII. ст. і з того часу по нинішний день не вміє дати собі ради з ним — не розуміє його. Правда, вістку про смерть на ловах, після довгої опозиції, вона в останніх часах приймила як правдиву, та Генрихів титул „князя Русів“ полишився для неї темною загадкою. Найрадше збувають історики сю справу мовчанкою, неначеб її не було, а коли вже мусять щось сказати, то запускаються в нетрі всіх можливих і неможливих здогадів, про те, що ті два слова можуть означати: добачувано в них князя Угрів, Семигороду, Славонії, Бігару, Словаччини, Моравії, навіть Австрії і Малопольщі! Ще найльоґічніша догадка декого з українських істориків, що тут мова про князя „Угорської Руси“, одначе й ся ідея не була як слід умотивована. А в тім, вона й нестійна, головно тому, що про Закарпатську Русь у 1031 не може бути й мови. І тому дивно, що в тих поверх 150 літних зусиллях нікому не прийшло на думку — шукати Русів князя Генриха-Емерика таки на самій Руси! А подумавши добре над сим, переконуємося, що се яйце Колюмба можна цілком добре поставити. Воно стане саме в тім місці, де в наших історичних жерелах царює, як я на початку висловився, непроглядна таємна мовчанка про політичне становище руського Посяння й Подністровя в часі 1015—1081. Не лише стане, а й найде добру підпору в инших вістках і фактах.

IV.

Наперед добре мати ось-що на увазі: За всю свою історію, Русь сягнула політично за Карпати тілько один-одинокий раз (на переломі XIII/XIV вв., коли до Галицької Держави належало Закарпаття з Мункачевом); до 1340 Польща тілько тричі на короткий час займала руську територію між Вепром і Бугом; натомість не було ні одного століття, від XI почавши, на XX скінчивши, щоб Угорщина довший або коротший час не володіла або хоч не змагала до володіння Галичиною. По літописним вісткам отся угорська експанзія на північний бік Карпат, почалася під конець XI в. боротьбою з Ростиславичами, а скінчилася за наших днів війною 1914—1918 рр. За весь той час успіхи чергувалися з невдачами.

Причина отсього історичного напору на північ за Карпати не лежала в якімсь національнім імперіялізмі Угрів. Ні, отсе відвічне змагання було геополітичною необхідностю їхньої країни; воно проявлялося на тімже самім місці ще перед приходом Мадярів над Дунай. Угорська політика супроти Руси мала на меті тілько користування **галицьким передпіллям** (glacis) як заборолом проти наїздів східно-европейських кочовиків: Печенігів, Торків, Половців, Татарів, а від кінця XVIII в. проти російської небезпеки. Посяння і Подністровя забезпечували головні переходи через Карпати і тому-то Угорщина постійно змагала або до тісного союза з галицькими князями з роду Рюриковичів або до заміщення їх князями й королями з угорських династій (Арпадів, Анжу, Габсбурґів й ин.).

А коли так, коли такий сенс угорсько-галицьких взаємин від кінця XI в. до наших днів, то вільно спитати: невже могло бути инакше перед 1099 — в епосі покритій темною мовчанкою нашого літопису? Очевидно, що ні.

Навпаки, в добі безнастанних наїздів печеніських (990—1036) і половецьких (від 1060) орд, нове угорське королівство св. Стефана, більше ніж коли-небудь пізніше, вимагало пильної оборони своєї північно-східної границі. Як довго жив Володимир В., що опер свою дер-

*) Див. різдвяне число „Н. З.“
**) Пор. відозви подані в ч. 24. „Н. З.“

жаву об Карпати і був у дружних взаєминах із Арпадами, Угорщина була розмірно безпечна: всі тяжкі удари Печенігів, союзників Польщі, видержувала Русь. Та коли не стало хрестителя Руси, становище Угорщини супроти кочовиків стало тяжке й мусіло спонукати її до оборонних заходів.

V.

Як загально відомо, трилітній заколот на Руси по смерти Володимира В. закінчився інтервенцією Болеслава Хороброго в користь зятя Святополка київського (1018). Притім бачимо зі здивуванням, що в тій акції беруть участь ще німецько-римський цісар Генрих (II) Святий і його шваґер Стефан угорський — до того часу оба вороги Польщі. Інтервенція скінчилася, скілько знаємо, якимсь непорозуміння між Болеславом і Святополком та прилученням „Червенських Городів“, себто землі між середнім Бугом і Вепром, до Польщі. Ся анексія, всупереч твердженням польської й української історіографії, цілком не обіймала Посяння й Подністровя. Вони не мали навіть безпосередної комунікації з Польщею. Отже що сталося з сими землями? Иншої відповіди не знайдемо, як тілько ось ту: Як „Червенські Городи“ опинилися, по відвороті з Киева в руках Болеслава, так Посяння й Подністровя полишилося під контролею Угрів й утворило скреме руське князівство під кимсь із роду Арпадів, вже тогді споріднених з Рюриковичами. Столицею того васального князівства міг в даних обставинах бути тілько Перемишль, як пізніше Галич і Львів.

Тут у Перемишлі, княжив очивидно й королевич Генрих (названий так на честь вуя-цісаря). Чи з самого 1018 р. — не знати; можливо, що перед ним тут сидів хтось із старших членів роду. Сам він був жонатий, здається, з руською княжною і не мав дітей (його Житіє говорить про тілесну непорочність сього подружя). В 1031 постигла його, як знаємо, трагічна смерть на ловах. Є рації думати, що ся сумна пригода сталася таки тут, у Галичині, і що звідси тіло молодого князя було перевезене до Столичного Білгороду й поховане в тамошній катедрі. Пятьдесять літ опісля (1083), за короля Володислава I, також близько спорідненого з нашими князями (одно жерело навіть зове його галицьким князем) прийшло до одночасної канонізації батька й сина: угорського короля Стефана й руського князя Генриха, його недоспілого наслідника. З того часу, оба стали патронами Угорщини й досі зазнають там великого національно-релігійного культу. Лише Галичина забула про свойого першого історичного князя. Як стілько инших своїх історичних представників...

Тому добре буде, коли тепер, у 900-ліття смерти св. Емерика, й наша країна вплете скромний листочок у вінець його безсмертної слави. Угорсько-національний характер святого не може бути перепоною в пошані для нього; сей характер витворився пізніше. А втім, нема оправданих підстав мати Угрів за наших історичних ворогів...

*

Що сталося з перемисько-руським князівством королевича Генриха? Доля його сповита непроглядною темрявою. До смерти Стефана (1038), воно мабуть оставало дальше при Угорщині й, можливо, мало окремих князів, як то пізніше бувало. В добі угорського заколоту (1038—1077) Галицька Русь грала, по всьому судячи, важну ролю. Вона була предметом суперечних змагань між Киевом, Угорщиною і Польщею, одначе про сі події тілько дуже глухі відгомони дійшли до нас (прим. оповідання Длуґоша про війну Болеслава Смілого з якимсь перемиським князем). Історична пітьма розкривається, як уже попереду сказано, щотілько в 1086, коли на історичній сцені цілком несподівано появляється самостійна Галицька Держава під талановитою династією Ростиславичів — близько споріднених (мабуть уже через свою матір) з рядом св. Емерика.

У Львові, 12. IV. 1930.

Математика виключає річеву толеранцію, то значить не знає поблажливости для блуда. Одначе ніякий освічений чоловік не буде другого переслідувати, зневажати або бити, коли той скаже, що 2×2 = 5. Так і Церква катол. приміняє річеву нетолеранцію супроти всякого блуда, зате все оказує особисту толеранцію супроти тих, що блудять. (Шпіраго).

*

Ідолопоклонство се найтяжший злочин на землі (Тертуліян), се перший і найгірший гріх. (Св. Григорій Наз.).

Сім медичних афоризмів

Без недуги не зналивб ми, що значить здоровля (Демокріт).

*

Найбільш благородне завдання медицини полягає на тім, щоб вона саме себе зробила непотрібною (Грізеліх).

*

Не тільки час то гроші, але й здоровля то гроші, тільки грошей не можна знов виміняти за здоровля (Рескін).

*

Хто пізнає зло, той уже на пів вилічився з нього (П. Мулфорд).

*

Чим хто менше вірить у Бога, тим більше вірить у мантіїв, астрольогів і „заклиначів“ (Карло Людвик Шляйх).

*

Добрий лікар мусить передовсім уміти лічити душу заки береться лічити хоре тіло (В. Ф. Шітте).

*

Сила духа показується найбільш ярко в часі заразливих недуг. Се вже річ доказана, що сильні духом люде найменше підлягають епідеміям (Гуфелянд, 1824).

——o——

З нових поезій В. Лімниченка

ЯКАСЬ ТУГА БРЕНИТЬ...

Гублю себе в борні зі сьітом та з собою,
Лишаю біль життя на крилах досягання...
Й хоч радісно мені бувати все з Тобою,
В душі вгніздилося якесь гірке ридання.

Якась туга бренить, мов шершень все над нею,
Щось плаче в глибинах, далеко, тихо, сонно...
Хоч глушу ці плачі шаленою борнею,
Вони все шевелять далеко, невгомонно...

І хоч гублю себе в борні, в поривнім чині,
Хоч топлю біль життя в розбурханнях досягнень —
У глибинах душі щось плаче ще й до нині...
...Якась гірка туга, невтишна спрага прагнень...

Поле, повне бурянів і терня очистимо найскорше підложенням огню; рівно скоро чистить серце зі всіх гріхів одна іскра Божої любови. Божа любов не зносить коло себе нічого злого. (Св. Хризостом).

Ів. КРЕВЕЦЬКИЙ.

Літературні забави в Галичині в XVIII ст.

О. А. Петрушевич у своїй „Сводн-ій галичско-русск-ій лѣтописи съ 1772 до конца 1800 года“, ч. II, ст. 314 під роком 1790 нотує друк: Zabawki literatów w kompanii pożytecznie bawiących się — Przemyśl, додаючи замітку: „появився тільки один зшиток з творами Андрея Вольфа, Валєнтого Горського, Анни Шептицької й ин“. Той сам друк історик польської преси Ст. Горскі уважає часописом, пишучи про нього: „З провінціяльних міст в історії преси Перемишль завначився „Zabawa-ми literatów w kompanji pożytecznie bawiących się“ (1790) (St. Gorski: Dziennikarstwo polskie. Zarys historyczny, ст. 59). А польський бібліоґраф Естрайхер зазначує згаданий друк у своїй Бібліоґрафії так: Zabawa literatów w kompanii. Przemyśl, Matyaszowski (1794) (K. Estreicher: Bibliografia polska. T. IX. ст. 799).

Щож се за друк: книжка чи часопис?

Вірний заголовок згаданого друку такий: Zabawa literatów w kompanii pożytecznie bawiącey się utworzona, a dla rozrywki kochającym nauki, wydrukowana. W Przemyślu. W Drukarni Antoniego Matyaszewskiego Biskup. Typografa. Формат м. 8⁰. Ст. 16 (ненумерованих, разом з загол. карткою). У Львові є в Університетській Бібліотеці і в Ossolineum.

Як видно вже з наведеного вище заголовку, наш друк не є ніяким часописом а найзвичайнішою, без зазначення зшитку, отже зовсім самостійною книжечкою. Книжечка та невеличка обемом. Та вона дуже цікава своїм змістом.

Який жеж зміст книжечки?

Відвернувши 1-шу заголовну картку книжечки, на картці 2-ій читаємо таке „Uwiadomienie“: „W Malczycach, w Rezydencyi JWIMCI Pani Anny z Trembińskich Szeptycki (!), Kasztelanowy Przmyskiey, liczne pierwszych Dostoyności bawiące się Grono, dla przepędzenia na pożyteczney Zabawie czasu, różnego rodzaju tworzyło Wiersze. Czytane wszystkich na wzaiem Utwory, bawiącey się Kompanii niezmierne sprawiły ukontentowanie; lecz gdy JWIMCI Pani Kasztelanowy, za przyznaniem całego będącey Kompanii Grona Utwór w dowcipnieyszych i dzielnieyszych okazał się wyrazach; stało się: Iż za iednomyślnym umówieniem się całey Kompanii ułożone są dzikie kadencye, aby z tych przez Nią, z tą zręcznością iak inny, Wiersz na przyięcie spodziewanego na ten czas do Malczyc JWIMCI X Biskupa Przemyskiego był utworzony“. „Каденції“, предложені пані Каштеляновій перемиській Анні Шептицькій, на основі яких вона мала заімпровізувати вірш на привитання Перемиського Епископа, були такі: Zaba, baba, kura, chmura, ogónek, dzwónek, worek, wtorek, imieniny, rodziny, łapka, czapka, Dominika, kanonika, kroki, boki.

Пані Каштелянова перемиська не відмовила просьбі гостей і негайно на основі вичислених вище слів заімпровізувала вірш. Вірш той надрукований у книжечці на картці 3-тій (ст. 5) п. з. Wiersz JWIMCI Pani Anny z Trembińskich Szeptycki (!) Kasztelanowy przymyskiey z okoliczności mającego przybyć do Malczyc JWIMCI X. BISKUPA Przemyskiego, podług podanych Jey przez Kompanią bawiącą się Kadencyi.

Текст вірша-імпровізації такий:

Jest Bayka; Że o króla kłaniała się Zaba
Dziś w Malczycach modli się o Biskupa Baba.
Każde Zwierze z radości kręci swóy ogónek,
A przybycie Biskupa głosi wszelki dzwónek!
Więcey ten dzień czcić pragnę niźli Imieniny,
Bardziey niż wszystkich Królów, Papierzów rodziny!
Gdybym miała Pochodnią sławną Dominika,
Albo biret Doktora, czyli Kanonika!
Głosiłabym to szczęście! piałabym iak kura!
Deszcz bym złoty spuściła! gdybym była Chmura!
Rzuciłabym Numizma! wreszcie cały Worek!
Choć stara, skakałabym, iak w ostatni Wtorek!
Byłabym pewna Myszka, gdyby On był łapka,
Chciałabym być Męszczyzną! by schylona Czapka,
Moy respekt oznaczała! a spieszne me kroki
Dążą, bym Mu służyła pod obydwa boki.

Крім наведеного щойно вірша-імпровізації пані Каштелянової є в нашій книжечці ще кілька инших подібних імпровізацій.

Так на картці 4-тій (ст. 7) читаємо знова „Uwiadomienie“: „W Kosinie, w Domu WImci Pani Kunegundy z Debolich Prekowy, Podsędkowy Buskiey, liczna

В 300-ліття унії львівських Вірмен

1630—1930.

Час, в якому осіла у Львові кольонія вірменських купців і політичних еміґрантів не дасться з цілою певністю означити. Поруч українських автохтонів були Вірмени найстаршими мешканцями княжого Львова, якого творці Данило Романович і Лев Данилович, оцінивши як слід їх торговельно-дипльоматичний змисл, наділили їх особливими привілеями до автономії включно. Вже в княжому Львові творили Вірмени окрему віроісповідну й національну громаду, якою правив війт і дванайцять „старших вірменського народу“. Мешкали в підніжжі Замкової Гори, на просторі поміж нинішним монастирем св. Онуфрія ЧСВВ. й церквою св. Пятниць. Там теж була їх соборна церква св. Анни й монастир св. Якова. Вірменська традиція каже, що по смерти останніх Львовичів, коли під брамами міста станув мазовецький князь Болеслав Тройденович, Вірмени найшлися в рядах найзавзятіших оборонців нашого Львова. Хроніки оповідають, що Тройденович прийшов під Львів з литовськими і мазурськими силами, хоч його покликали наші бояре як правного спадкоємця, бо він був по матери Рурикович. Мимо того Львів приняв його як наїздника, виставив проти нього залогу й замкнув брами. Щойно по довгих переговорах впустили його Львовяне на замок, причім і наші і чужі мешканці міста виступали солідарно.

Коли по тому в 1350 р. польський король Казимир зайняв і знищив старий княжий Львів, щоби в сусідстві його території закласти нове місто (нинішне середмістя), Вірменам відмежовано окрему полосу (обняту нин. вулицями Вірменською й Скарбківською) та затверджено їх дотогочасну автономію.

В 1363 р. збудовано тут вірменський собор, при чому будівничий Доріиґ, пристосовуючись до культових вимогів східньої церкви, построїв його в українсько-візантійському стилю на зразок тодіж таки збудованої нашої монастирської церкви св. Юрія, на котрої фундаментах стоїть наша теперішна архикатедральна церква, тільки повернена головним вівтарем до заходу. В томуж стилю була виведена й поліхромія вірменського собору, якої останки вдалося відкрити консерваторови Б. Янушови в 1925 році. В 1365 р. утворено у Львові вірменське епископство, узалежнене безпосередно від ечміяджинського православного патріярхату в Вірменії. В 1384 р. поширилася юрисдикція львівського вірменського владики і на Вірмен, перебуваючих на Волощині.

Хоч спільність віроісповідання єднала Вірмен з львівськими Українцями, то про якенебудь узгіднення акції обох народів, воюючих з львівським магістратом, котрий опинився в руках римо-католиків, переважно Німців, — ніколи не було мови. І не тільки не було про те мови, але Вірмени, переконані в своїй необхідности для міста, як товмачі й торговці ненавиділи „руську націю“ нарівні з патриціятом. Відгомін і доказ тої ворожнечі знаходиться в актах нашої львівської Ставропіґії з р. 1628, де м. и. кинено клятву на всіх тих Русинів, котрі навіть в будучности увійшлиб у взаємини з „віроломними і продажними“ Вірменами. Впрочім православя Вірмен далеко більше ріжнилося від православя Українців, ніж від офіціяльного у Львові римо-католицького обряду. В 1566 р. приїхав до Львова папський відпоручник о. Венедикт Гербест. Оглядаючи львівські костели, зайшов він і до вірменського собору, де приглянувшись вірменському богослуженню, висловив таку опінію:

„Церемонії вірменського богослуження дуже подібні до наших, в прісному й круглому хлібі, як у нас посвячують Тіло Господнє і Кров підносять для хорих тільки в крові (— вині) умочену гостію ховають, і таку також роздають поспільству, самі священики тільки з чаші при вівтарі пючи. При вівтарі служать у ризах, похожих на наші, священики в них жонаті, але женяться перед священством, а женяться з дівчиною і над ту, колиб померла иншої ніколи мати не можуть. Коли мають йти до вівтаря, заховують через кілька днів належну чистоту“.

Подібно висловився про вірменське православя також леґат папи Пія V. (1566—1572) кардинал Комендові.

Всеж таки, хоч ріжниця між вірменським і католицьким віроісповіданням не була надто велика і хоч вірменська духовна єрархія вже з XVI. віку починаючи склонювалася до унії з Римом, то вірменське поспільство боролося проти унії дуже завзято й на тому тлі доходило до частих конфліктів, яких вістря не злаґіднювала навіть інґеренція королівського авторітету.

Так приміром дня 16. мая 1569 р. оголошено у Львові королівську грамоту, що ліквідуючи непорозуміння між вірменським епископом Григорієм і вірними, присуджувала останнім:

„Щоби старші вірменського народу Владиці і його наслідникам належну честь віддавали і в ніякій справі не шкодили його повазі та не перешкоджували в судівництві. До священичого урядування, а саме до обрядів, св. Тайн й инших церковних чинностий, щоби не вмішувалися. Також щоби церковну посуду, срібне й золоте начиння як і инші річи потрібні до Богослуження, що з давен-давніх остають під доглядом вірменських старшин, священикам без найменшого опору до користування ними віддавали“ і т. д.

Наскільки одначе боротьба була загострена, вказує факт, що в даному випадку навіть королівський авторітет не зліквідував конфлікту. Вірменський Владика Григорій мусів здати позицію: покинув владичий престіл і взявши мандрівну палицю пішов поклонитися Святій Землі й Петровій церкві в Римі.

Тіеюж дорогою пішов наслідник Григорій Барсумас Богданович, що вступивши на львівське владицтво в 1579 р. відмовився від владичого престолу вже три роки згодом. За наслідників Богдановича зацарив серед вірменської кольонії мир, бачучи, що ґрунт для унії непідготований, вони виминали конфлікти, як могли.

Нова буря знялася над вірменською дільницею щойно в 1624 р., коли до Львова приїхав ечміяджинський патріярх Мельхіседек. Він не міг удержатися в старій столиці патріярхату і рішив заміняти її на владичий престіл у Львові. Именно Турки, торгуючи достоїнствами вірменської церкви, вимагали від нього 2.000 дукатів золотом, а він не міг заплатити тої суми й мусів уступити. Приїхав до Львова з ґірким почуттям кривди, вирядженої його церкві Туркаами та з твердою вірою в спочуття й можливість допомоги з боку Риму. Вірив, що унія львівських Вірмен з Римом послужить випадною базою для привернення незалежности вірменській церкві в подоланій бісурменами батьківщині. Одначе його великі рахунки перечеркнула — сіра буденщина вірменської вулиці. Признавши в Мельхіседекові ечміяджинського патріярха, Вірмени й не думали признати його львівським владикою. Що більше, в нутрі „вірменської нації“ повстали два ворожі сторонництва: Торосовичів і Голубовичів, кожне з них мало в поготівлі свого кандидата на владичий престіл, а обидві партії станули проти Мельхіседека. Мельхіседек, побачивши, що справа з його владицтвом програна, перехилився на бік партії Торосовичів, що спровадила свого двайцятькількалітнього кревняка, діякона Миколу Торосовича зі Стамбулу і представила його Мельхіседекови до посвячення.

Патріярх орієнтувався в положенні: Відразу зрозумів, що явне й торжественне посвячення молодого владики може зустітися з таким спротивом його противників, що замість церковного торжества матиме вірменська вулиця черговий скандал. Рішився отже поставити вірменську громаду перед доконаний факт. В четвер після свята Трьох Царів в 1627 р. висвятив Мельхіседек Миколу Торосовича потайки і хоч до церкви св. Якова на краківському передмісті вломилися узброєні сторонники Голубовичів, через підземні гробниці в церкві та зачали виривати молодого Торосовича

Kompania znayduiąca się, dla przepędzenia z pożyteczną rozrywką czasu, literacką zabawą zatrudniać się myśliła“. Отже на внесення пані консиліярової Антоніни з Вислоцьких Деболіни знова подано „дикі“ слова з умовою, щоби на їх основі і в порядку, в якім вони подані, зібрані гості імпровізували. Ті слова такі: Lew, Bóg, Płot, Piękność, Biblioteka, Rospacz, Wstążka, Woiaż, Wiosna, Bogaty. І гості знова стали імпровізувати.

Перший імпровізував ротмистр кінної литовської ґвардії пан Валєнтин Ґурский.

Початок його вірша імпровізації:

Pełniąc Twoie roskazy, piękna Rozyneto
Leię Ci wiersz z Słów Twoich; za Twoiąż podnietą
Chociaż stękam nad zdradą Rączki Twey pieszczonyi (!).
Że na pierwszym Ich miejscu LEW iest położony.

і т. д.

Другий з черги заімпровізував бужський підсудкович пан Тадей Прек.

Початок його вірша-імпровізації:

Nie tak mi straszny LEW z swoią postawą,
Choć mu BOG siłę dał nad wszystko zwierze;
Gdy na mnie pędzi cały impet żwawo,
Bo mu się oprzeć: chęć mię przecie bierze.
Jakoż gdy z sieci PŁOT na Niego stawiam,
W moc Go swą biorę i siły pozbawiam!
Jako Kobietka, która umie składnie,
Połączyć PIĘKNOŚĆ z przymiotami duszy,
Gdy mówi grzecznie, umizgnie się ładnie,
Wdziękami swemi każdego poruszy.
Ani się oprzeć nikt temu nie zdoła,
Gdy każdy Jey krok do kochania woła.
Ani filozof od tego wyięty,
BIBLIOTEKA Jego nie zasłoni,
Słodkim weyrzeniem Kobietki przeięty,
W każdym Ią mieyscu wzrokiem swoim goni!
Gdy wzaiemności żądaney nie widzi,
ROSPACZ Go męczy! i gniew z smutkiem bidzi!

і т. д.

Вкінці третій й останній заімпровізував пан Вольф. Він імпровізує прозою, бо „cudzoziemcowi polskim językiem w wyborney wymowie trudniey było tłumaczyć się“. Імпровізує на тему, що правдиве щастя мешкає не завсігди в палатах, котрі опираються на марморових стовпах. Отже: після безчисленних невдач і нещасть, з якими боровся як лев, Бог обдарував його дімком, котрий далі й описує: огородок з плотом, краса положення, в середині бібліотека і т. д. Кінчить висловом вдоволення з свого дому і щастя, що в нім панує.

Отсе зміст нашої книжечки.

Вона цікава для нас з отсих причин: 1) як рідкий стародрук, що появився на нашій землі, зокрема — в Перемишлі; 2) як сторінка культурного життя Галичини в XVIII ст. взагалі; 3) як зразок того, чим жила також українська культурна верства в Галичині в XVIII ст. Бож в тих часах (і ше довго опісля!) наша інтеліґенція в Галичині жила культурним життям польським.

——o——

Приятелями називаємо людей, котрі мають однакові засади і погляди, бажають собі добра, спомагаються взаїмно і живуть з собою щиро, без облуди. (Шпіраго).

з рук свого патріярха, що докінчував церемонії свячень, і хоч счинили страшний ґвалт в церкві, було вже за пізно. Владику вже посвячено. На Вірменській вулиці заворушилося мов у муравлищі. Найшовся навіть мандрівний єрарх, що кинув клятву на молодого владику, але цей не могучи добитися скинення клятви від ечміядзинського патріярха, де сидів уже противний унії турецький ставленик, рішився на крок, якого не посмів зробити ні один з його попередників. Дня 24. жовтня 1630 р. удався молодий владика Торосович до костела львівських Кармелітів (тоді на Галицькім передмістю, при нинішній улиці Кубалі, поперечній від улиці Баторія, якраз там, де тепер стоїть ґімназія до недавна ім. Франца Йосифа, тепер Баторія) — і тут зложив на руки латинського архиепископа Прухніцкого заяву свого приступлення до єдности з католицькою церквою. Не вирішувало це справи, — бо хоч за Торосовичем станув король, маґістрат, латинський архиепископ і єзуіти, то проти нього станула збитою лавою уся „вірменська нація“. Дійшло до того, що в 1634 р. мусів Торосович покинути львівське владицтво, поїхати до Риму й зложивши там урочисте запевнення про свій перехід на лоно католицької Церкви, виждати, заки у Львові утихомиряться пристрасти. Сталося це скорше, ніж він сам припускав. Недавні його противники, оборонці вірменського православя, почали нараз жалувати за своїм владикою і слати до Риму листи за листами, а в кожному „слізно молили“, щоби їх пастир вернувся до осиротілих овечок.

По шести роках Торосович таки вернув до Львова. І коли його виїзд до Риму виглядав радше на панічну втечу перед пімстою розшалілої юрби (він утікав нічю в товаристві одного-одинокого чоловіка, братчика з вірменського монастиря св. Анни), то поворот його в мури столиці був блискучою картиною тріюмфу Торосовича й унії.

На зустріч повертаючому з Риму владиці виїхав аж до Янова префект колеґії Театинів і суфраґан латинського архиепископа в окруженні кінних бандерій, утворених вірменським алюмнатом і вірменською світською молодю. Вірменський патриціят вирушив на привітання прогнаного шість років тому владики в пишних колясах, несених расовими кіньми в богатих турецьких нарядах. Тільки торгуючі турецькими кіньми й сідлами Вірмени могли собі позволити на таку роскішну кавалькаду. До того гурту прилучився й недавно прибувший з Перзії Вірменин Богданбек, що вийшов на зустріч епископови на милю поза місто, одягнений в пишний одяг східного посольства, в капелюсі обсипаному жемчугами і брилянтами. Довкруги нього поступав великий почот слуг, що мали на одягах понашивані дзвіночки й сталеві кільця, які при ході видавали милий делікатний звук. В руках несли вони малі хоруговки на списах. Ще в поли заставили „старші вірменської нації“ столи з богатою заставою і щойно по гучному бенкеті відбувся тріюмфальний вїзд Торосовича до Львова, котрий зароївся юрбою народу, „що до вікон і по вулицях тиснулася“... **М. Г.**

Не відкладаймо давання милостині на завтра, коли можемо дати зараз (Прип. 3, 28). Одначе милостиню маємо давати з того, що нам самим збуває, а не оголочуватися з того, що нам потрібне до життя взагалі й до удержання відповідного нашому станови. Христос Господь каже: „Що збуває, давайте на милостиню“. (Лук. 11, 41). По думці теольоґів вистарчить, коли дається на ту ціль 2 процент річних ощадностей. Якби так робили всі богатші, то вже тим можна булоб меншебільше зарадити загальній біді (Шпіраго: „Катол. Народ. Катехізм“, том II, про діла милосердя).

о ВАСИЛЬ МЕЛЬНИК

Книжка, її роля, її значіння, її вплив

Усякий народ змагає до власного щастя. Хоче заховстати вихри, що те щастя руйнують і завоювати свою майбутність. До такого власного щастя змагає й наш народ. Він теж хоче завоювати свою майбутність і добитися права на власне щастя. „А завоювати майбутність поможе нам, як каже видатний український вчений Сергій Єфремов — книжка і тільки книжка“.

Щож це таке: книжка?

Книжка це твір людської душі. Це прояв людського розуму й досягнень людини в царині духа й життя. Це джерело, цілюще й животворне джерело думок. Це скарбівня, в яку зложено великі вартощі життя: духові набутки! Книжка — це невичерпана криниця радощів правдиво освіченої людини, це друга дружина й вірна товаришка справді образованого чоловіка. Книжка — це така зачарована річ, ізза якої тисячі вчених зрікаються всіх инших радощів життя і над якою ціле життя просиджують, розвязки загадів життя шукаючи. Словом: книжка це скарб, який, на жаль, дуже часто, головнож на нашій землі, валяється в болоті...

Яке значіння книжки?

Значіння книжки головно в тому, що вона:

1. Уможливляє взаїмне порозуміння між людьми ріжних місць, віків і т. п. і

2. вірно заховує все, що через традицію підлягало би зміні.

Вонаж, ця книжка, по словам одного московського публіциста „це заповіт одного покоління другому... Це наказ передаваний вартовим, що йде на зміну...“ „За допомогою книжки — каже відомий анґлійський письменник Самуіл Смайлс —кожен письменний чоловік має право і змогу ввійти в царство розуму. Найбідніший може вступити в товариство великих фільософів і не буде вважатися несподіваним гостем“. Ось і тому великий Італієць Петрарка казав, що книжки, ці мертві приятелі, приємніші йому від живих. Бо „вони ніколи — каже він — не докучають мені й сейчас відповідають на всі мої запити. Одні розказують про давно минулі речі, інші розяснюють тайни природи. Одні навчають мене як жити, инші — як умирати. Одні розганяють своєю цікавістю мої турботи та звеселяють мій дух, инші загартовують мою душу й навчають стримувати свої бажання... Книжки відкривають всілякі шляхи до науки й мистецтва... За всі ці послуги вимагають від мене лиш одного: невеличкого, тихого кутика, деб могли спочивати. Бо радуватися присутністю цих приятелів краще в тишині й самоті, ніж серед бучної юрби“.

Данський критик Брандес каже, що книжки мають ще й ту перевагу над людьми, що „перш за все — вони розбуджують думки, чого від людей рідко діждешся; друге — вони мовчать, коли їх не питають, а між людьми таких прикмет обмаль“.

З поміччу книжки людина, що рветься на висоти життя, малу-помалу розкриває рубчики тієї великої заслони, що ділить нас від джерел істнування. Розгадує життєві питання й щабель за щаблем видряпується на верхи знання, з яких видно існуюче в перспективах минулого й прийдешнього.

Словом: книжка — це орудник у людському змаганні за ідеалами.

Вплив книжки.

Значіння книжки покажеться ще більшим, коли візьмемо під розвагу міць її впливу на тих, що з нею заприязнилися. По словам данського письменника Єрґенсена книжка „перетворює, зміняє й формує людські єства“.

Вона це тихе джерельце, що оживляє й скріпляє духовий орґанізм чоловіка. Вона мече в душі читачів проміння яснощів і світла. Її зміст окрилює людські душі великими ідеями й поривання-ми, пресвітлими забагами та змаганнями. Її нутро повне всяких можливостей і нераз „одна добра книжка“ — як каже згаданий Смайлс — „важніша в наслідках від великої битви“.

Хоч кожна книжка „перетворює, зміняє й формує“ людське істнування, та не кожна робить це в однаковій мірі та в однаковий спосіб. Бо не однакі є книжки. П. Бурже пише, що „з рукою на серці можна сказати, що не все одно: прочитати цю книжку чи інакшу“. Бо тим незамітним джерельцем, що вживотворює й зміцнює духовий орґанізм людини, є лиш добра книжка. А лиха книжка це, як каже оден німецький журналіст, маленька калюжка гнилі й отруї. Яснощі й світло переливаються в душу лише з доброї книжки, а зла книжка вливає в духове нутро людини бакцилі морального розкладу. Лиха книжка не окрилює душі великими ідеями й пориваннями. Навпаки! Вона розбуджує в читача найнижчі похоті й інстинкти та розположує його до упадку в багно розпусти.

Тому навіть соціялістичний журналіст Julius Vallés мусів признати, що „лиха книжка була причиною нещастя неодної родини, притокою сліз неодної матери і приводом труду багатьох суддів“. Зате добра книжка навернула на праведну дорогу неодну впавшу людину, чого наглядним прикладом являється життя святих Августина й Ігнатія з Льойолі.

Справедливо отже Proal називає „добрі книжки найбільшими добродіями, а лихі найгіршими лиходіями людства“.

Хаос в польських шкільних книжках

Польська преса пише: Вийшли з друку дві нові читанки, для III. кл. ґімн. і для V. відділу загальної школи. Обі мають тих самих авторів, але в одній книжці написано, що поет Штаф уродився 1870, а в другій, що 1878 р. Про Жеромского в одній усего пару слів і ні слова про те, хто він був, а в другій є вправді кілька стрічок життєпису та ні слова про значіння того письменника. Не сказано навіть, чи писав добре, чи зле: нехай ученик довідається про те, коли скінчить уже школи. Хто такий Серошевский, не сказано, зате Ґомуліцкого названо „майстром гарної форми“. Що Вежиньский дістав нагороду в Амстердамі — написали, але що Реймонт одержав нагороду Нобля — ні слова і т. д. — (Словом, лучше видавали ті самі Поляки свої підручники, коли над ними було німецьке міністерство просвіти у Відні)...

——o——

Розкопки важні для медицини

За старинним містом Перґамоном в Малій Азії відкопано дві величезні святині старогрецьких божків лічничої штуки, Асклепіоса й Телєсфороса. До тих святинь провадила галя довга на кільометер. З огляду на те, що там жив і працював славний лікар Ґаленус, котрого медичні твори мали вплив на ціле середновіччя, сподіваються там знайти ріжні важні для медицини річи.

——o——

„Мило-Центросоюз" виробу одинокої української фабрики
до праня -- в кождій українській хаті.
684 1—1

НОВІ ВИДАННЯ

Записки Чина св. Василія Великого. Том. III., вип. 3-4 за р. 1929/30.

I. Статті: Софійський собор у Київі і його відношення до візантійської архитектури (д-р В. Р. Залозецький). K. Féjérváry. De moribus et ritibus Ruthenorum и аналогичныя свѣдѣнія М. Беля и А. Сирмаи (д-ръ А. Петровъ). Рукописи бібліотеки монастиря св. Онуфрія ЧСВВ. у Львові (д-р Яр. Гординський). Християнство на Україні за часів кн. Ярополка I. (969-979) (Вяч. Заїкин). — II. Матеріяли: „Relacya o zamordowaniu bł. Józafata" (о. И. Скрутень ЧСВВ.). — Посіщення закарпатських монастирів ЧСВВ. в рр. 1755, 1756, 1765, 1809 (о. Гл. Кинах, ЧСВВ.). — Малярі-Василіяни на тлі західно-українського церковного малярства XVIII в. (М Голубець). — Причинки до життя і справи м. Мокр. Мечиславської, ЧСВВ. (свщ. Е. Майковський). — Життєписи Василіян (о. Й. Скрутень, ЧСВВ.). — Катальоґ Прокураторського Архіву в Римі (свщ. Кирило Королевський). — III. Miscellanea: Унійні видання і „руські" переклади А. Поссевіна в 1850-их рр. (Ів. Крипякевич). — З історії Папського Алюмнату у Вильні (В. Харкевич). — Скальний монастир у Розгірчі (В. Карпович). — Проєкт знесення нашого обряду (М. Андрусяк). — Василіянський монастир у Варшаві і його судьба (О. Кладочний). — Спір про початки Руси (В. Заїкин). — Сковорода в освітленню новійшої німецької літерятури (В. Залозецький). — Далі слідує пребогатий діл „Бібліографія", найсолідніше ведений зі всіх українських видань взагалі. Сей том обіймає 26 аркушів друку вел. 8⁰. Словом — сим видавництвом (котре редаґує о. д-р Йосафат Скрутень) поставив Чин св. Василія Вел. культурне діло, яке стоїть на рівні з найлучшими того рода світовими видавництвами і приносить справдішну честь нашій релігійній і національній культурі. Дібрані, інтересні теми й богацтво співробітників з ріжних областей роблять се видавництво першим що до якости українським науковим видавництвом на нашій землі. Не дивно, що численні Академії Наук на обох півкулях увійшли в обмін з сим видавництвом ОО. Василіян. — А.Ч.

Walerjan Charkiewicz: „Żyrowice—Łask Krynice..." Słonim, 1930 (Nakładem T-wa Krajoznawczego, Oddział w Słonimie). 16⁰. ст. 48.

Професор В. Харкевич, се знаток історії Унії на Білоруси й Литві, на що вказують його твори: „U Grobu Unji Kościelnej", Kraków 1926 (вичерпане); „Zmierzch Unji Kościelnej na Litwie i Białorusi". Słonim 1928; „Ostatnie lata alumnatu Papieskiego w Wilnie". Wilno 1929. Крім того: „З минулого Жиравецької Семинарії" (Записки Ч. св. В. В. III, 213) і „З історії Папського Алюмнату у Вильні" (Записки Ч. св. В. В. III, 552).

У всіх тих працях проявляється велика симпатія ВП. Автора до св. Унії і до Василіянського Чину. З особливим пієтизмом відноситься він до Жиравецького Монастиря ОО. Василіян, котрий свого часу т. є. в 17—18 ст. був осередком релігійного життя і найсильнішим заборолом Унії на Білій Руси. Та книжочка подає короткий начерк історії Жиравецького монастиря, його початок, розцвіт і занепад. Початок Жиравиць припадає на 1470 р. і звязаний з леґендою про появу чудотворної ікони Пр. Д. М. в лісі на грушці. Властивий розцвіт починається з 1613 р., коли каштелян Іван Мелєшко збудував у Жиравицях гарну церкву й монастир і спровадив там монахів Василіян. Лев Сапіга подарував значні посілости і тим улекшив повстання місточка і богато упосажив церкву. Першим ігуменом того ново-основаного Монастиря став Йосафат Кунцевич, пізніший археепископ полоцький і мученик за св. Єдність. „Святий Йосафат і його наслідники прямували свідомо до створення в Жиравицях осередка унійного руху... Побожна праця монахів найшла узнання серед найширших кругів людности і шляхти і спричинила велику жертвенність зі сторони маґнатів..." (ст. 13-14). Слава жиравецького монастиря стала така велика, що много-тисячні товпи паломників навідували се св. місце а між ними були й польські королі зі своїм оточенням як Володислав IV 1644 р., Іван Казимир 1651, Іван Собєский 1684, Август III 1744 і Станислав Август Понятовський 1784.

Найвисший розцвіт Жиравецького монастиря припадає на початок XVIII ст., коли Папа Венедикт XIII письмом з дня 15 квітня 1726 р. позволив на торжественну коронацію Жиравецької ікони Пречистої Діви Марії, котра відбулася у вересні 1730 р. Число учасників того торжества доходило до 140.000 людей, з чого в днях від 19—26 вересня 1730 р. приступило до св. Причастія 70.515 гр. католиків і 69.837 латинників (ст. 25). „Коронацію уладжено з царським блиском. На дорозі від Слонима поставлено шість тріюмфальних брам... Княжна Радивилова жертвувала по мистецьки виконані золоті вінці, висаджені дорогими камінями. На памятку того торжества вибито в Римі осібну медалю. Невидані до того часу товпи народа заповнили всі дороги, залюднили розлогі луки здовж берегів ріки Щари й оживили старі жиравецькі ліси... На чолі великого числа духовенства обох обрядів стояв київський митрополит Атаназій Шептицький і два епископи: володимирський і берестейський, також пінський і турівський..." (ст. 26—28).

В сто літ пізніше все змінилося... „В Жиравицях ще були Василіяни, але вже усувані зматеріялізованим і жадним влади світським клиром. Зліквідовано жиравецьку василіянську школу, а на її місце зорґанізовано духовну семинарію, котрої ректором зістав Антін Зубко, чоловік мірних спосібностей і нікчемного характеру. В укриттю й обережно провадив свою страшну роботу Йосиф Сімашко, головний ліквідатор Унії... Уніятська церква завмирала, а її розкладу доконували люде з гори, що самі не мали совісти і не шанували чужої совісти. В р. 1839 Уніятська гр.-кат. Церква перестала там існувати. Епископи й пралати стали одного дня „архиреями і протоєреями". Люде без віри не здобули для себе нової віри, але за те тисячам душ відібрали віру"... (ст. 29—30). — Нині вже по тім всім і память загинула. Сумно стоять старі василіянські мури. Колишній осередок і забороло св. Унії завмер. Може Пречиста Діва так колись почитана й величана в Жиравицях дозволить, щоб по двох століттях страшної зими, на ново пробудилася весна реліґійного й католицького життя на Білій Руси з осередком василіянського монастиря в Жиравицях. — Т. Г.

ОБУВУ мужеську, жіночу і дитинну найновіших фасонів з найлучшого матеріялу, як також обуву люксусову спортову, снігівці і кальоші по цінах конкуренційних поручає
НОВО ОТВОРЕНИЙ МАҐАЗИН
КАРОЛЯ ПСТРУХА
Львів, вул. Пілсудського, ч. 19.
1—15 674

Staatslexikon. Im Auftrag der Görres-Gesellschaft unter Mitwirkug zahlreicher Fachleute herausgegeben von Hermann Sacher. 5., von Grund aus neubearbeitete Aufgabe. 5 Bände. Lex.-8⁰ Bisher Band I—III. Freiburg im Breisgeu, Herder.

III. Band: Kapitulationen bis Panslawismus. Mit 73 Bildern und Kärtchen. (X S. u. 1936 Sp.; 5 Tafeln.) 1929. Ціна 32 М.; в полотно опр. 35 М.; у ½ франц. 38 М.

Давніше вийшли вже:

I. Band: Abel bis Fideikommis. Mit 74 Bildern und Kärtchen. (XII S. u. 1864 Sp.; 5 Tafeln) 1926. 32 М.; в пол. 35 М., у ½ франц. 38 М.

II. Band: Film bis Kapitalismus. Mit 56 Bildern und Kärtchen. (X S. u. 1882 Sp.; 5 Tafeln.) 1927. 32 М.; в пол. 35 М. у ½ франц. 38 М.

Вийшов уже III том лєксикону Т-ва ім. Ґерреса котрий вповні відповідає наміченій у 1922 р. програмі, яка висуває на перше місце питання взаємин між Церквою і державою. Ці питання вперше основно виложені з узгладненням сучасного церковно-державно-правного положення з католицького становища. Взаємини Церкви і держави в минулому і сучасному представлені вичерпуючо в ряді загальних статей і також у спеціяльних розділах, котрі доведені до останніх часів. Нпр. Конкордат з Прусією, заключений в половині червня м. р., вже узгляднений в окремім додатку і т. д. Перший раз в кат. літературі обговорена справа церковних фінансів. Той лєксикон дає ясний вгляд у цілість модерного державно-суспільного й культурного життя. Широко обговорені з кат. становища сучасні суспільні теорії й доктрини як марксизм, матеріялізм, націоналізм і т. д. Цей лєксикон є тому незвичайно цінна книжка, необхідна не лиш для того хто працює на церковно-суспільнім полі, але для кождої культурної людини.

Ледви чи й 1 проц. католицької готовости до ділання й катол. духових сил та матеріяльних засобів іде пересічно на найважніше католицьке завдання сих часів, — на пресу. І через те мусимо пропасти, коли в останній годині не наступить опамятання і зворот. (о. Адальберт Банґа Т. І. в „Шенере Цукунфт" з 3.XI. 1929).

Фарби, лякери, покости,
артикули господарсько-домові і т. п.
поручає у великім виборі найдешевше
681a
Альойз Гибнер
5—5.
Ринок 38.
Телєфон 25-13.

Свято угорських католиків

Центральний Комітет для уладження ювилейних торжеств в 1930 р. в честь св. Емерика, королевича угорського. (Budapest IV., Ferenciek—tere 7, Tel. 835-28. Адр. тел.: Emericus jubileum Budapest) Начальний Протектор: Ем. Кардинал Юстиніян Шереді, князь-примас Угорщини, архиепископ з Ештергому. Голова: Кароль Гусар, б. преміер, член палати Панів. Заступник голови: Др. Стефан Гас, еп. військовий. Делеґат до гостей заграничних: Франц ґр. Гуніяді, посол на сойм.

ПРОГРАМА

ювилейних торжеств на честь св. Емерика в Будапешті. З приводу 900-их роковин смерти св. Емерика, сина св. Стефана, кор. Уг., ладяться на Угорщині великі торжества. Подаємо головні точки програми.

В маю: 1) Паломництва до головніших відпустових місць Угорщини. 2) Церковні і шкільні торжества в цілім краю. 3) Торжественні засідання Угорських Наукових Товариств.

В липні і в серпні: 1) Міжнародний конґрес католицьких педаґоґів і вихователів молоді. Будуть ґрупи в ріжних язиках. 2) Міжнародний катол.-суспільний тиждень. 3) Вистава Товариства штуки в будапештенській виставовій салі. 4) Історична вистава з часів Династії Арпадів у народнім музеї в Будапешті. 5) Вистава церковної штуки в музеї артистів у Будапешті.

Від 15. до 20. серпня: 1) Конґрес катол. молоді краєвої і заграничної. 2) Посвячення памятника св. Емерика.

19. серпня: Великий евхаристійний конґрес католиків Угорщини і заграниці. Припускаєме число учасників: біля міліона. Рано: Служба Божа на полі. Через цілий день: В ріжних місцях міста 60 засідань, поділених на ріжні язики і професії. — Вечером: Евхаристійна процесія кораблями по Дунаю. Висланець Св. Вітця з епископами понесе Найсв. Тайну Евх. на гарно прибранім кораблі й буде благословити зібраних. За ним поїдуть на осібних кораблях представники інших націй і провінцій. Кораблі плівати-муть по Дунаю, а незлічима товпа вірних заповнить береги ріки, співаючи набожні пісні, Місто, мости і горби в околиці будуть освітлені. — Св. Отець під звичайними умовами уділяє всім вірним на цей день повного відпусту.

20. серпня: Свято св. короля Стефана. — Рано: Св. Причастя. Один міліон людей в краю приступить до св. Трапези. Перед полуднем: Історична процесія з мощами (правою рукою) св. короля Стефана. Процесія піде головними вулицями міста. Дня 19-го і 20-го VIII. виставлена буде корона св. Стефана в коронаційній церкві. Ту корону можна було видіти лише в часі коронації короля.

Від 20. до 23. серпня: 1) Загальний конґрес Марійських Дружин з осібними відділами для ґруп заграничних. 2) Міжнародна конференція товариства „Unio Cleri pro misionibus" і міжнародний конґрес місійний. 3) Міжнародний конґрес католицьких лікарів в справі проблему сексуальної етики. 4) Конференція католицьких парляментаристів, публіцистів і знавців міжнароднього права.

Від 20. до 28. серпня: Тиждень катол. літератури. Конференції преси і літерацькі. Кожнього вечера реферати про літературу інших народів. Крім цего обіймає програма торжественні вистави містерійні в театрах, вокальні і симфонічні концерти, виступи простолюддя, спорт, прогульки і т. п.

Для учасників видається спеціяльний білет. Цей білет дає право до великої знижки на желізних дорогах, в готелях, при закупі білетів до музеїв, вистав і на ріжні торжества, та при старанню о візу. Білети для учасників можна набувати вже від січня 1930 р. зі всіх европейських бюрах подорожи, отже і в Орбісі, ві всіх угорських королівських консулятах і в центральнім комітеті Ювилея св. Емерика (Budapest IV., Ferencik—tere 7).

Комітет радо уділяє пояснень ві всіх точках програми.

Громадам, товариствам і всім більшим ґрупам радиться звернутися прямо до цего Комітету.

Будапешт має дуже гарне положення над берегами Дунаю. Праву сторону, т. є Буду окружає ряд прекрасних горбків. Столицю Угорщини вважають одним з найкрасших міст світа. Поруч новочасних уладжень можна любуватися в старинних, тисячлітних, історичних памятках. Місто посідає натуральні купелі лічничі і дуже добрі та притім дешеві готелі. Є рівнож прегарні музеї, ґалерії образів і багато памятників. Чужинець, котрий раз відвідав Будапешт, все тужить, щоби знов загостити до сего міста. Ювилей св. Емерика дає хосенну нагоду відвідати столицю Угорщини.

Угорська ґостинність не забуде про нічо, щоб побут чужинців у Будапешті й на Угорщині з приводу Ювилею св. Емерика на все позістав у їх памяти. — („Загальний пастирський лист угорських Епископів" і „Відозву угорської молоді до товаришів инших націй", підписану проф. Тіґамером Тотом, помістили ми вже в 324 ч. „Нової Зорі" з 30. березня с. р. — Ред.).

——o——

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Новий деканат під назвою „Розлуцького" утворив Преосвящений Епископ Йосафат Коциловський, приділивши йому отсих 10 парохій: Головсько, Ясінку Масьову, Ластівки, Свидник, Ісаї, Туре, Явору, Волосянку Велику, Розлуч і Топільницю. Завідателем того деканату іменований о. Степан Козбур, парох в Ясінці Масьовій.

Батьківський дарунок від Папи. В Леондінґу в Горішній Австрії, в робітничій дільниці Унтербавмберґ будують провізоричну каплицю. Убогі мешканці сеї дільниці одержали невеликий, за ге батьківську дбайливість виявляючий дарунок від Папи, а саме пять комплетів церковних риз та всю потрібну церковну утвар.

Вистава ватиканських ґобелінів. У ватиканських городах стане незабаром новий будинок, у якому буде уряджена вистава всіх ґобелінів, що находяться в посіданню Папи. Вистава ся дасть перегляд того ткацького мистецтва від перших його початків.

Провідники молоді у Папи. Папа приняв на послуханню 2000 провідників молоді, які підчас 1 тиждень треваючого зїзду в Римі, простудіювали папську енцикліку про виховання молоді. Папа висказав свою радість ізза зросту католицького руху між молодю в Італії. Він сказав, що без орґанізацій молоді булоб католицьке життя немисливе, прямо неможливе.

Протест проти розводових судів. Кардинал Рульо та епископи провінцій Квібек і Іст Онтаріо внесли в спільнім пастирськім посланню протест проти проектованого урядом введення розводових судів, які істнують вже в инших провінціях. Єрархія перестерігає політичних керманичів і всіх католиків перед того рода пробами, які промощують дорогу збільшенню числа розводів. Розводів було 1908 р. в Канаді 51, а в 1928 р. вже 785. Послання цілком певно не остане без впливу, бо 75 членів правительства належить до католицької Церкви.

Історичні інститути в Римі спільно приступили до видання бібліоґрафії скарбів ватиканських музеїв, щоб дослідникам уможливити кращий доступ до них.

——o——

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

АНҐЛІЙСЬКИЙ ПОСОЛ з партії праці Малон, відвідав Львів і був м. і. в українських інституціях. З того приводу польська преса висказала своє незадоволення. Близький до урядових кругів „Курер Поранни" писав, що Малон вмішується у внутрішні справи Польщі. На доказ того наводить зміст інтервю пос. Малона, яке він дав ґазеті німецьких соціялістів „Фольксвілле", в якім заявив, що замітив тут „ряд болючих появ, які вимагають поважної уваги". — „Ґазета Варшавска" звернула увагу, що приїзд Малона до Львова стоїть у звязку з інтерпеляцією в анґл. парляменті, в справі невиповнювання Польщею принятих нею „меншостевих зобовязань". — З похвал, які Малонови виписує тепер польська преса, видно, що деякі наші політики знов помилилися, думаючи, що він „возьме нас в опіку".

АВСТРІЯ. По уступленні о. Зайпля провід христ. дем. партії обняв покищо посол Штеклер. Остаточно справу проводу вирішить в осени зїзд партії.

НІМЕЦЬКІ КОРЕСПОНДЕНТИ доносять, що становище диктатора СССР. Сталіна знов сильно скріпилося. Про яке не будь захитання його нема вже й бесіди.

В КОВНІ на Литві утворено нове посольство Злучених Держав Півн. Америки. Послом іменований Фолерстон.

ВІДЧИТ П. МІРОНЕСКУ ПРО ҐАҐСЬКУ КОНФЕРЕНЦІЮ. Ромунський мін. закорд. справ Міронеску виголосив у Соціяльнім Інституті в Букарешті цікавий відчит про висліди останньої Ґаґської конференції. Зачислення репараційних довґів Угорщини на рахунок належитостей угорських оптантів, котрих маєтки зліквідовано в Ромунії без відшкодовання, є великим фінансовим осягненням. Ґаґська конференція була також великим політичним осягненням Ромунії. Осягнення ці здобула Ромунія в великій мірі завдяки стислій співпраці з иншими державами Малої Антанти.

НАЙБІЛЬШ ТАЄМНИЧА ЗІ ВСІХ РІК НА ЗЕМЛІ — ріка Ніль знов зачинає ґрати велику ролю в міжнародній політиці. Та ріка видерла з дикої пустині найурожайнішу на світі полосу землі, на котрій повстала дуже стара й висока культура. Та ріка навчила людей, що праця інжиніра може бути більше хосенна ніж праця навіть найбільшого полководця. Хоч уже перед кількома тисячами літ старі Єгиптяне будували там чудові канали, греблі й озера, то доперва Анґлійці показали тепер, які дива може створити мирна людська праця. З хвилею скінчення там нової, величезної греблі коло Ассуану, котру знов великанським коштом мають піднести на 9 метрів висше, повстане проблем нового світового міста Хартуму, котре матиме до 50 літ таке значіння, яке мав довгі часи Царґород, бо стане перехрестним пунктом великих торговельних доріг між Каіром і Капом, між Арабією й західним побережжам Африки. І як міліони птиць злітаються в ті околиці на вирей, так міліони людей знайдуться незабаром у тім новім центрі світової торговлі. А з тим пересунеться значно вага і значіння ріжних дотеперішних держав і їх сили, впливу та плянів на будуче. Людство стане перед новою великою боротьбою за таємничу ріку. Мирна праця Анґлійців може викликати нові не дуже мирні змаганя. Такі гороскопи предсказують уже тепер найбільш таємничій ріці світа.

УКРАЇНСЬКЕ ПРОТИАЛЬКОГОЛЬНЕ Т-ВО „ВІДРОДЖЕННЯ" взиває український нарід святкувати торжественне свято Великдень без алькогольних напитків. ГРОШІ ЗА НАПИТКИ — НА РІДНУ ШКОЛУ.

НОВИНКИ

Веселих свят бажаємо всім нашим П. Т. Передплатникам, Прихильникам і Противникам.

Слідуюче (30-те) число „Нової Зорі“ вийде в обємі 8 сторін з датою 27. квітня 1930.

Автор споминів „Галицька Делеґація в Ризі 1920 р.“ не вспів їх доставити до сего числа „Н. Зорі“ ізза недуги.

Битих шляхів або „шос“ є в Польщі 43.436 км., в тім державних 13.358 км., воєвідських 9.369 км. і повітових 20.709 км. Воєвідство познанське має 14 разів тілько битих шляхів, що виленське, а саме: познанське 6.044 км., краківське 5.295, львівське 4.959, поморське 4.289, варшавське 3.959, — а виленське 434 км., волинське 890 км. і т. п.

Помер у Відні в 58. життя д-р Лев Бачинський, посол на сойм і голова соц.-радикальної партії. Покійний в останних літах свого життя не тільки не проявляв уже звичайної у загалу радикалів-інтеліґентів ворожости до Церкви, але й сам заходив до церкви. На жаль та його добра внутрішня еволюція не дійшла в нім послідовно до кінця. Похорон відбувся в Станиславові 17. с. м.

Загальна довжина залізничих ліній (нормально-торових) виносить у Польщі 17.208 км. Паровозів є 5.215, особових ваґонів 11.941, тягарових 144.652. В 1927 р. перевезено першою кл. 60.000 осіб, II. кл. 7 міл. 429.000, III. і IV. кл. 151 міл. 16 тис. осіб. Вузькоторових зелізн. є 2.288 км., на них 365 паровозів, 341 ваґонів особових і 8.023 товарових. За польських часів збудовано 568 км. нових торів, майже все на заході.

Ожили казки Андерсена. У звязку з торжеством 125-ліття уродин данського письменника Андерсена, улюбленого дітьми автора казок, уряджено в Копенгазі чудовий похід 600 дітей в костюмах, від 4-літних дітей почавши. Кожда дитина представляла одну з казочних осіб з творів Андерсена. Великий і прегарно виглядаючий похід принцесок, карликів, ґномів, чарівників, птиць і звірят викликав у столиці Данії велике враження.

—o—

Подяка

Отсим складаю прилюдну подяку Товариству **„Карпатія“** за скору ліквідацію виплати мені суми 1000·— (тисячу) американських долярів, як обезпеченої суми по бл. п. о. Михайлі Мрозовськім, пароху в Заліській Волі, що помер дня 12 січня 1930 року на запалення мозґових опон. Стефанія Мрозовська в. р.
685 1—1

Жертви

Впр. о. В. Грицей, парох в Солотвині 5 зл. на пресу.

о. Василь Залуцький, парох в Коршеві, коло Коломиї 2 зл. на пресу.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

УЧИТЕЛЬКА ПРИЙМЕ ЛЕКЦІЮ з народних шкіл на провінції, приготовить до здавки. Зголошення: „Нова Зоря“ для: „Совісна“
670. 2—3.

ВЖЕ ВИЙШЛА НОВА КНИЖКА

Бібліот. Укр. Христ. Організації п. н.

Борці за Церкву ч. I.

Св. Павло

Це життєписне оповідання нерелицював на українську мову А. Лотоцький за А. Кірхом, автором вичерпаних уже „Світил Сходу“ (ч. 2. Бібл. У.Х.О.). Книжка ся повинна знайтися в кожній приватній і публичній бібліотеці. Ціна книжки зі звичайним портом 2 зол., з порученим портом 2·50 зол. — Висилає

АДМІНІСТРАЦІЯ „НОВОЇ ЗОРІ“.
681 1—?

Конкурс

Гр.-кат. парохіяльний Комітет в Турці н/С. приступаючи до будови нової мурованої церкви в Турці н/С. готов віддати в предприємство всі роботи сполучені з тою будовою.

Пляни будови і сліпий коштоспис до перегляду в канцелярії парохіяльній кождого дня крім неділь і свят від 1—15 мая 1930 р.

Оферти належити вносить на руки предсідника гр.-кат. парохіяльного Комітету о. Адріяна Левицького пароха в Турці н/С. до дня 30 мая 1930 р. **Комітет.**
672. 2—2.

Дентист ЯКІВ НАСС

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування і винимання зубів, без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті після найновішої системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі.
673 1-6

П. Т. Урядовцям і студентам значна знижка. Полекші в сплатах. Тел. 65-73.

ВИБІРНІ, НЕДОРОГІ НАСІННЯ РОСЛИН ОКОПОВИХ І ОГОРОДОВИХ.

Спеціяльний цінник насінь кактусів.

Деревця і рослини. Кактуси і „Euphorbia“ etc.

поручає:

Д-р З. БАХ, Ринок 2, Львів,

683 **Телєфон 67—32.** 1-1

НЕДУГИ ЛЕҐЕНІВ. Туберкульоза легенів є неумолима і щорічно без ріжниці пола, віку і стану, скошує міліони людей. — При поборюванні грудних недуг та бронхіту, впертого та томлячого кашлю і т. п. примінюють лікарі **„Balsam Thiocolan-Age“** Гонсецкого, що влекшуючи виділювання флегми, скріплює орґанізм і самопочуття недужого, побільшує тягар тіла і усуває кашель. Уживається за порадою лікаря. Продають аптики. 659 5-10

УЖИВАЙТЕ! УЖИВАЙТЕ!

ЛИШЕ

ПАСТУ ДО ВЗУТТЯ

„ЕЛЄҐАНТ“

адреса:

ЛЬВІВ, КОРДЕЦЬКОГО ч. 51.

Тел. 60-04 591 19—20

НА РАТИ: ліжко залізне кухонне **14** зл., сіткове **40** зл., умивалка **5** зл., **ліжко мосяжне 200 зл., матераци:** З подушки **30** зл., волосінні **75** зл. **Отоманки** ґобелінові **55** зл., Канапки ґобелінові **55** зл., як також приймає перерібки **ФАБРИКА ЗАКС, ЛЬВІВ, ЛІНДОГО 6, ТЕЛ. 79-99.**
565 23—40

ЛІЖКА ПОЛЕВІ

ЛІЖКА металеві, залізні, тапіцеровані. Дротяні вклади.

578 **поручає**

ВИРІБНЯ Л. ЯҐОШЕВСКІ

ЛЬВІВ, Личаківська 132.

20-50

Важне для Аматорських Ґуртків і Жін. Кружків.

Накладом Видавництва „Світ Дитини“ вийшла сценічна картина в 2-ох діях

п. з. „СВЯТО МАТЕРИ“

яку написала п. Марія Козоріс-Барилякова.

Ця пєса дуже легенька до вистави і призначена на святочні торжества з нагоди

ДНЯ МАТЕРИ

в дні 12. травня кождого року.

Ціна 1 прим. 60 сот. (з перес. 80 сот.)

Жадайте по всіх книгарнях.

Ґуртові замовлення слати на адресу: **Накладня Мих. Таранька, Львів, вул. Зіморовича 3**

ЛІСОВІ ПЛЯНИ

виготовляє 686 1-1

Інж. БОГДАН ЛУЧАКОВСЬКИЙ

Збора, п. Завадка коло Калуша.

КИЛИМИ М. ХАМУЛИ

відзначені на Загальній Краєвій Виставі в Познані СРІБНОЮ МЕДАЛЕЮ,

у Львові, пл. Трибунальська ч. 1.,

ПОТАНІЛИ! ·:·:·:· **ПОТАНІЛИ!**

Користайте з оказії! Увага на фірму!
675 1-2.

Не купуйте тандити!



Найлучші вироби дістанете у

ПРОЦКА,

Львів, вул. Терціярська 10.

(бічна Клепарівської)

Ліжка, умивальні, стояки, уряджения для пенсіонатів, віль, бурс, ґабінетів лікарських і т. д.
682 1—10.

СВІЙ ДО СВОГО! СВІЙ ДО СВОГО

ПЕРЕПЛЕТНЯ

Петра Подоляка

ПОБІЛЬШЕНА і ПЕРЕНЕСЕНА

з днем 1-го жовтня ц. р. з вул. Жовківської 28. на вул.

ТРЕТЬОГО МАЯ ч. 11.

Виконує всілякі переплетн. вироби, як оправи Євангелій, Служебників, книжок до бібліотек, канцелярійні книги, та приймає всякі наклади :-: :-: до брошурования. :-: :-:

Поручається ласкавій дальшій увазі.
638 1—2

МАТЕРІЯЛИ ЦЕРКОВНІ,

брокати, кружева, ґафти, золоті й срібні лями та всі инші матеріяли для церк. риз та літурґ. цілей як нашивки, золоті й срібні френзлі, також Новости на весняний і літний сезон.
679

Дім товарів модних і шовкових

поручає: **Адольф Авербах**

ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 20, ТЕЛ. 7-54.

УВАГА: В коротці відчиняємо філію (дешевий склеп) при вул. Боїмів 5. (ріг вулиці Галицької). 1-1

Українська Книгарня й Антикварня

У ЛЬВОВІ, УЛ. РУТОВСЬКОГО Ч. 22.

Поручає на найдогідніших услівях всякого рода книжки краєвих і закордонних видань. Комплетує бібліотеки і дає ради при закладанню нових бібліотек.

627 1-1

МЕБЛІ КЛЮБОВІ

як також усі роботи тапіцерські і декораційні виконує на догідних услівях сплати

665 3-20

МАЛОПОЛЬСЬКА СПІЛКА ТАПІЦЕРІВ

Львів, вул. 3-го Мая ч. 5. Тел. 59 82.



РІК ОСНОВАННЯ 1878.

На весняний і літний сезон

поручає наймодніші

КАПЕЛЮХИ і ШАПКИ

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! Вибір великий!

412 16-?

Земельний Банк Гіпотечний

АКЦІЙНА СПІЛКА

ЛЬВІВ, вулиця СЛОВАЦЬКОГО ч. 14.

Телефон ч: 3-82, 52-92 і 75-32. Адреса телеграфічна: ЗЕМЛЕБАНК-ЛЬВІВ.

Конто в П.К.О ч.: 149.000. Жировий рахунок у Банку Польськім у Львові.

Акційний капітал зол. 5,000.000. — Власна камениця.

ВИКОНУЄ всякі банкові чинности,

ПРИЙМАЄ і ВИПЛАЧУЄ вкладки в золотих і долярах,

ПОЛАГОДЖУЄ перекази заграницю до всіх місцевостий світа,

ПЕРЕПРОВАДЖУЄ інкасо у всіх місцевостях в краю і заграницею,

КУПУЄ і ПРОДАЄ цінні папери, девізи валюти по курсі дня — на найкориснійших умовинах.

680 У ВСІХ КРАЯХ ЕВРОПИ Й АМЕРИКИ ВЛАСНІ КОРЕСПОНДЕНТИ. 1-1

Львівське Акційне Т-во Броварів

ПИВО

експорт. ясне

поручає

НА СВЯТА

свої знамениті вироби

669 1-1

ПИВО

баварське темне

ПОРТЕР ІМПЕРІЯЛЬ

Скрізь до набуття!

УВАГА! З огляду на велику конкуренцію просимо звертати увагу на етикети, фляшки і корки.

Видає й редаґує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Porto zapłacone ryczałtem.

Рік V. Львів, неділя 27. квітня 1930. Ч. 30. (330)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Вирок у харківському процесі

Що сталося з іншими?

У Великодну суботу вечером, якраз в часі коли в наших церквах правили резурекцію і співали „Христос Воскрес", проголосив окупантський суд большевиків слідуючий вирок у відомім харківським процесі 45-ох: На 10 літ позбавлення волі при строгій ізоляції засуджено: Сергія Єфремова, В. Чехівського, А. Ніковського, М. Павлушкова. — 8 літ такої самої кари одержали: Барбар, Ганцов, Дурдуківський, Холодний, Удовиченко, Підгаєцький. — 6 літ: Близнюк, Іваниця, М. Слабченко. — 5 літ: Старицька-Черняхівська, Гермайзе, Черняхівський, Гребенецький, Матушевський, Заліський, Голоскевич, Петро Єфремов, Болозович, Отамановський, Товкач. — 3 роки: Ботвинський і М. Чехівський. Всім досі вичисленим заострено ще кару позбавленням їх горожанських прав (після евентуального виходу з тюрми) на 2 до 5 літ. — 3 роки позбавлення волі без утрати горожанських прав: Т. Слабченко. — 3 роки позбавлення волі без утрати горож. прав і з завішенням кари на 3 роки: Марґуліс, Трезвинський, Шило, Івченко, Кривенюк, Туркало, Лагута, Біднова, Токарівська, Івченко, Добровський, Кудринський. — Видалені за межі України (значить: заслані в Московщину або в Сибір): Білий, Шарко, Страшкевич, Дога, Карпович, Щепотев, Панченко-Чаленко (Річ ясна, що багато з засуджених, особливо люде старші, скінчать життя в страшних тюрмах чрезвичайки. Що сталося з іншими українськими інтеліґентами, котрі були рівночасно увязнені, а під суд не попали, — невідомо. Досі не було вістки про їх увільнення. А тих увязнених було так богато, що везено їх до тюрем окремими поїздами, як свого часу доносила преса...).

Великодні Свята на Радянській Україні

Скріплення протирелиґійних демонстрацій.

АТЕ доносить: Головна рада безбожників на Україні предложила комуністичним орґанізаціям, увільняти з роботи тих робітників, що противні протирелиґійній пропаґанді. Відділи безбожників одержали припоручення, устроювати віча в ще не замкнених церквах і при помочи орхестр заглушувати спів віруючих людей. Спеціяльна протикатолицька секція союза безбожників скликає віча польських робітників і висилає аґітаторів у польські села для орґанізування протирелиґійних демонстрацій.

Як народ боровся з безбожниками.

Преса приносить такий опис перебігу Великодних Свят в СССР.: У Москві увязнено перед самими святами поверх 200 священиків і діяконів. Мимо того вірні самі зійшлися в ще незамкнених церквах і відправляли богослуження. У звязку з тим був цілий ряд бійок з безбожниками. В фабриках не явилося до роботи в часі свят до 30 проц. робітників. В Минську прийшло до кривавих сутичок віруючих з відділами чекістів, котрі перешкоджували в богослуженнях. В Койданові народ розброїв відділ чекістів. В Слуцьку в часі сутичок підпалено будинок місцевого райкома. В районі Свободи в часі бійки увязнили чекісти поверх 100 осіб.

Дар американських католиків для Св. Отця

Католицькі купці з Півн. Америки предложили св. Вітцеви в дарі уряджения телефонічної інсталяції з найлучшого матерялу в цілім Ґіття дель Ватікано та у всіх палатах, які в Італії належать до св. Вітця. Сама централя тої інсталяції мати-ме 800 чисел, а св. Отець мати-ме окреме получення зі всіми своїми палатами в Римі й поза Римом. Телефонічний апарат, призначений для св. Отця буде виконаний з масивного золота, а папський герб на нім з правдивого коралю.

Зброєння Німеччини

Польська преса бє на трівогу з того приводу, що німецький пацифістичний тижневик „Вельтбігне" оповістив подробиці про нові видатки Німеччини на будову укріплень здовж польської границі. Рівночасно німецька преса в Сх. Прусії принесла вістку, що тільки на закупно нових гармат для оборони побережа під Пілавою призначила Німеччина міліярд і двіста міліонів марок. Супроти того — пише польська преса — варшавсько-берлінська ідиля не потревала навіть місяць і не видержала ні одної зміни правительства в Берліні.

Хмара шаранчі на 100 клм. довга

Сотки огнеметів і літаків не можуть її спинити. — Шаранча нищить Палестину і Єгипет.

З Арабії надлетіла великанська хмара шаранчі й через Трансйорданію перейшла границю Палестини фронтом на 100 клм. Для боротьби з нею змобілізовано в Палестині все населення, 200 огнеметів і багато анґлійських літаків, котрі кидають на шаранчу бомби зі спеціяльними ґазами. Всі військові ґарнізоми беруть участь у боротьбі з шаранчею. Зелізничий шлях між Єрусалимом і Яфою покрила вона верствою поверх одного метра високою, прорвалася через військові лінії вогню й полетіла хмарою на Єгипет. Відти вислано напроти неї 400 огнеметів, 200 авт і багато літаків. — надармо. Шаранчі не вдалося спинити й вона незмірною масою навістила Єгипет. Протягом кількох годин цвитучі сади в Каїрі перемінилися в понуру пустиню. Шкоди обраховують на сотки міліонів стерлінґів.

ГАЛИЧИНА І РОСІЯ

З новоопублікованих документів б. Царської Канцелярії.

Перед нами нововиданий 150-ий том „Записок Наук. Т ва ім. Шевченка", в котрім поміщена між ин. стаття Ф. Савченка з Київа п. з. Справа про щорічну таємну субсидію львівському „Слову" (1875—1881). Стаття невелика обємом, але зміст її прецікавий. Бо в ній Ф .С. надрукував ряд автентичних документів тайної частини III. Відділу С(обственной) Є(го) И(мператорскаго) В(еличества) Канцелярії, що тепер зберігаються в Московськім Архіві Революції, про тайні „пособія" рос. уряду головному галицькому москвофільському орґанови „Слову", шо виходив у Львові в рр. 1861—1887 зразу під редакцією Б. Дідицького (1861—71), а відтак В. Площанського.

Вперше питання про субсидію „Слову" поставив перед III. Відділом Царської Канцелярії начальник Варшавського жандармського округа ґен. П. Оржевський.

У другій частині свого листа до головного шефа жандармів Росії ґен.-ад'ютанта Потапова з дня 28. лютого 1875 р. ч. 38 в справі Унії на Холмщині він писав так: „По слухамъ, начавшееся возсоединеніе произвело въ Галиціи сильное впечатлѣніе и есть поводъ ожидать давленіе на уніатовъ съ цѣлью окончательно совратить ихъ въ латинство. Положеніе уніатскаго духовенства въ Галиціи будетъ тѣмъ труднѣе, что во главѣ его стоитъ Митрополитъ Сембратовичъ, крайній папистъ. Въ 45 номерѣ выходящей въ Краковѣ газеты „Czas" помѣщено посланіе Сембратовича, которымъ онъ воспрещаетъ своему духовенству и прихожанамъ имѣть и читать львовскую газету „Слово". Принявъ во вниманіе, что газета „Слово" такимъ распоряженіемъ будетъ поставлена въ затруднительное положеніе и что она единственный заграничный русскій органъ печати, выражающій симпатіи Россіи и Православію, быть можетъ Высшимъ Властямъ угодно будетъ признать цѣлесообразнымъ назначить редакціи этой газеты денежную негласную субсидію. — *Петръ Оржевскій*".

Потапов зреферував зміст того листа цареви. Але цар і державний канцлер та статс-секретар Валуєв признали незручним давати „Слову" державну піддержку.

Коли признання для „Слова" субсидії в ціли здобування в Галичині симпатій для православія, яке Росія насильно заводила на Холмщині, в 1875 р. не вдалося перевести, то справу ту знов поставив в 1876 р. відомий Юзефович в Комісії „для пресѣченія украинофильской пропаганды" в інтересі боротьби проти українофільського сепаратизму. Останній 8-й пункт постанови у протоколі Комісії був такого змісту: „Предоставить шефу жандармовъ и спросить особое Высочайшее повелѣніе относительно оказанія поддержки издающейся въ Галиціи газеты „Слово". Тепер справа пішла гладше. Дня 18/30 мая 1876 р. ґен. Потапов запитував уже Юзефовича, як високе „пособіе" він вносивби признати „Слову" та яким шляхом і на чиє імя посилати його? Юзефович предложив признати „Слову" 2.000 австр. ґульденів річно, а виплачувати малоб рос. посольство у Відні через свого духовника о. Раєвського.

ДЛЯ ТЕРПЛЯЧИХ НА СХОРІННЯ НІГ
поручає обуву
ортопедичну **Л. НОВОСАД**
Львів, вул. Словацького ч. 6. Тел. 8-25.
666 5-20

Нарешті в однім акті Царської Канцелярії читаємо: „По ходатайству редактора Площанскаго объ отпускѣ ему субсидіи: Въ 27 день іюня 1876 года, по всеподданнѣйшему докладу Генералъ-Адъютанта Потапова, послѣдовало Высочайшее соизволеніе о назначеніи издателю выходящей въ Галиціи газеты „Слово“ въ видахъ обезпеченія ея существованія, ежегоднаго совершенно негласнаго пособія въ размѣрѣ двухъ тысячъ австрійскихъ гульденовъ съ тѣмъ, чтобы сумма эта ежегодно была отпускаема изъ Государственнаго Казначейства въ 3-е Отдѣленіе Собственной Его Императорскаго Величества Канцеляріи въ видѣ сверхсмѣтнаго дополнительнаго кредита къ § 2 ст. 8 дѣйствующей смѣты 3-го Отдѣленія на извѣстное Его Величеству употребленіе“.

І дійсно. Вже в липні 1876 р. переслано з Петербурга рос. послови у Відні кредитив на 2 тисячі австр. ґульденів для передачі їх приватно видавцеви **львівського „Слова“.**

Одначе після першої посилки 1876 р. дальші з невідомої причини були припинені.

В 1880 р. знова почалася в тій справі урядова переписка рос. міністра внутр. спр. Макова з тодішним шефом жандармів Дрентельном. Привід до того дав редактор „Слова“ Площанський, котрий в січні 1880 р. прибув особисто до Петербурга і впімнувся за „пособіями“. Та Дрентельн заки дав відповідь Макову на його реклямацію „пособія“ для „Слова“, звернувся наперед до ґенерал-ґубернаторів Київського і Варшавського та до начальника Варш. Жанд. Округи з запитом, що вони думають про „Слово“. Перший відповів варш. нач. жанд. ґен. Оржевский. Він заявився за уділенням „пособія“. Варшавський і Київський ґенерал-ґубернатори не виявили особливої уваги й інтересу до „пособій“ для „Слова“; їм треба було нагадувати й урґувати відповідь. Нарешті відповіли. Варшавський ґен.-ґуб. Коцебу заявився проти постійного щорічного „пособія“, предкладаючи дати Площанському „пособіе“ одноразове. При тім звернув увагу Дрентельна, що „Слово“ дістає вже щорічне „пособіе“ 500 рублів від рос. Міністерства Нар. Освіти. Київський ґен.-ґуб. Чертков заявився за „пособіем“. Тепер почалася розмова, письменна й устна, між Міністерством вн. спр. і III. Відділом Царської Канцелярії. Кінець-кінців справа була вирішена для редактора Площанського неприхильно. Свідчить про се письмо міністра вн. спр. ґен.-ад'ютанта ґр. Лоріс-Мелікова до Міністерства фінансів, яким він просить М-во фінансів здержати на будуче III-тому Відділови Царської Канцелярії суми, призначеної для „Слова“. Очевидна річ, що се могло наступити тільки за відомом та згодою самого царя.

Та на тім справа грошевого „пособія“ львівському „Слову“ не скінчилася. Остаточно й прихильно для „Слова“ вирішив її рос. міністр війни, виходячи з інтересів свого міністерства. Як жеж арґументував рос. міністр війни потребу „пособія“ для львівського „Слова“?

Про се довідуємося з рапорту міністра вн. спр. ґен.-ад'ютанта ґр. Лоріс-Мелікова, поданого цареви дня 27. III. 1881 р В рапорті тім між ин. читаємо:

„... Военный министръ... объяснилъ, что при тѣхъ военно-политическихъ условіяхъ, которыя опредѣлились со времени берлинской трагедіи (тут мова очевидно про берлінський конґрес 1878 р., на якім зревідовано в некористь Росії мир, заключений тогож року між Росією і Туреччиною в Сан Стефано) для насъ представляется настоятельно необходимымъ зорко слѣдить за всѣмъ происходящимъ по граничныхъ мѣстностяхъ сосѣднихъ къ намъ государствъ и что однимъ изъ найболѣе важныхъ средствъ къ полученію полезныхъ для насъ свѣдѣній является мѣстная славянская пресса, въ особенности органы намъ преданные, слѣдящіе за каждымъ враждебнымъ шагомъ нашихъ противниковъ. Изъ подобныхъ органовъ представляются по мнѣнію генералъ-адъютанта графа Милютина (тодішнього рос. міністра війни) найболѣе патріотичными, вліятельными и лучше организованными: львовская газета „Слово“ и святомартинская газета „Народныя Новины“ (словацька ґазета в м. Св. Мартин), которыя несмотря на достигшія крайнихъ размѣровъ преслѣдованія ихъ со стороны мѣстной администраціи, продолжаютъ настойчиво развивать въ своихъ соотчичахъ самосознаніе и искреннія симпатіи къ нашему правительству. Поэтому имѣя въ виду, что подписка на эти газеты стѣсняется до послѣдней крайности и редакторы ихъ изъ года въ годъ подвергаются непосильнымъ для нихъ убыткамъ и что въ случаѣ прекращенія названныхъ газетъ мы помимо потери преданныхъ намъ политическихъ органовъ лишились бы также весьма важныхъ незамѣнимыхъ никакими агентами источниковъ современныхъ военныхъ и политическихъ свѣдѣній о прикарпатскихъ земляхъ, генералъ-адъютантъ графъ Милютинъ полагаетъ со своей стороны вполнѣ соотвѣтственно оказать редакторамъ „Слова“ и „Народныя Новины“ денежную поддержку въ усиленномъ размѣрѣ...“ і т. д.

„Въ виду такого отзыва военнаго министра — пише далі міністр вн. спр. ґр. Лоріс-Меліков цареви — я долгомъ поставляю испрашивать разрѣшенія Вашего Императорскаго Величества на уплату издателю газеты „Слово“ господину Площанскому, согласно послѣдовавшему нынѣ отъ него ходатайству за истекшіе 4 года (1877—1880) по 2.000 гульденовъ и на ассигнованіе текущаго года усиленной субсидіи редакторамъ газетъ „Слово“ и „Народныя Новины“, а именно въ размѣрѣ: для первой 6.000, а для послѣдней 4.000 австрійскихъ гульденовъ въ годъ...“

На отсім рапорті написано зверху: *„Высочайше разрѣшено“* 27. марта 1881 года Генералъ-Адъютантъ *Гр. Лорисъ-Меликовъ“*.

Таким чином маємо вже понад усякий сумнів документами найвищих інституцій і осіб царської Росії ствердженe те, що галицькі москвофіли весь час заперечували. І тепер можемо вже поробити оперті на певних підставах висновки з тих фактів, шо й зробимо в „Новій Зорі“ на слідуючий раз.

НА СЕЗОН ВЕСНЯНИЙ
заосмотрили ми склад у величезний вибір **новостей на солідні і модні плащі, костюми, сукні і т. д.** — і пригадуємо нашим ощадним
ПАНЯМ
що як завсігди продаємо матеріяли **лиш** в першорядних сортах,
655 **А ДЕШЕВО** 8—20
ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА
45. РИНОК 45.
дім наріжний вулиці Ґродзіцьких.

Незаосмотрена родина стає по смерти батька по найбільшій части тягарем суспільности, коли батько не подбає про її майбутнє через забезпечення свойого життя в Т-ві
„КАРПАТІЯ“
630 **Львів, вул. Руська ч. 18.** 10-10

Відважний Анґлієць

„Алеж бо ми брехали“, каже.

Посол анґлійського парляменту Артур Понсоби б. підсекретар стану в закордоннім уряді, видав книжку про брехні Анґлійців в часі останної війни. Видав і пустив її по дуже низькій ціні: два шілінґи і 6 пенсів — на те, „щоб усі люде, котрі свого часу побожеволіли й вірили в брехні про страшні злочини Німців, сегодня прийшли до розуму або бодай могли прийти до розуму, коли се перечитають“, як каже автор.

А має він що сказати свому народови. Без брехні — каже — війна булаб неможлива. А ніде — каже більше безсоромно не брехали, як у нас, в Анґлії під проводом великого льорда Нортклїфа. Інакше неможливо булоб, пігнати на боєвища анґлійську молодіж. І ще треба було впоїти в суспільність погляд, що хто лиш сумнівається в ті брехні, той „нікчемний зрадник національної справи“.

Понсоби твердить, що вести війну „в обороні Сербії“ було неможливо, бо люде голосно говорили: „Чорт нехай бере ту Сербію!“.

Отже в Лондоні запанувала велика радість, коли Німці вмашерували в Бельґію. Мала, бідна, хоробра Бельґія! Ось було прекрасне ґасло. „Боронім її!“.

І тепер зачалося... Витягнено старі брехні про ріжних варварів і підмальовано на ново — тай пущено в рух. Пропаґанду брехні поведено так по майстерськи, що хоч не було буквально ні одного доказу, люде свято вірили в відрізувані руки і ноги, в насилування монахинь бельґійських, в мнимі погані вислови цісаря Вільгельма про анґлійське військо і т. д. без кінця!... Все те скріпило сильно рекрутацію в Анґлії й Домініях. А багато людей досі вірить, що вони „боронили правду“... Нпр. вірять досі, що Німці мали спеціяльну інституцію, в котрій „топили сало з трупів“ і т. и. байки. Не помогла навіть урядова заява Чемберлена в р. 1925., що все те були байки, що не було ні такої інституції, ні дітей з відрубаними руками, ні нічого подібного.

Понсоби обіцяє, що в слідуючій війні пускатимуть ще „лучші“ брехні, бо вже навчилися, як се робити на велику скалю.

Коли читати інтересні рецензії на ту відважну крижку, мимохіть приходить на думку, яка заялозена наша історія й поезія ріжними преріжними байками про наших „ворогів“ на протязі століть. Велике добро зробиви для нашого духа той історик, котрий завдавби собі труду, вичистити ті видумки. А добром булоб се длятого, бо тоді наш дух звернувсяб до пізнавання наших власних блудів, котрі доводили нас до приниження й упадку, замість все на ново затроювати себе вірою, що тільки „вороги“ були дуже злі, а ми все були прекрасні і добрі й тому ми в нічім невинні, а всему винні „вороги“.

Понсоби певно не здобуде собі тепер популярности своєю безоглядною працею. Але колись згадають його як великого педаґоґа своєї нації, педаґоґа правдивого, бо сказав їй — правду без обслон.

Приязнь то немов будівля на фундаменті. Коли тим фундаментом є страх Господень і любов Божа, тоді і тільки тоді буде трівка ціла будівля. (Шпіраго).

Галичина проти реліґійних переслідувань

ВЕЛИКЕ ПРОТЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ В СТАНИСЛАВОВІ. Дня 13. квітня сего року о годині 1. по полудни відбулося в великій салі кіна „Варшава“ всенародне віче українського громадянства міста Станиславова в ціли виявлення протесту проти релігійного і національного террору большевицької влади на Радянській Україні. По виборі президії, в склад котрої ввійшли: Впр. о. Стек (крилошанин і парох Станиславова), п. Др. Олесницький (адвокат і голова Філії „Просвіти“ в Станиславові) і п. Свістель (купець і голова ремісничого Т-ва „Зоря“), виголосив глибоко обдуману і до глибини душі потрясаючу промову п. Др. Волянський (адвокат і голова місцевого кружка У. П. Т.). З запертим віддихом слухали промовця учасники віча, що виповнили по береги простору салю з бальконами. Лиш на згадку, що між „суддями“ т. зв. харківського процесу засідає один галицький бродник, з Тернопільщини, якийсь Якимишин, пронеслися на салі численні оклики обурення: „Ганьба йому!“ Промовця нагороджено рясними і довготреваючими оплесками. — Одночасно ухвалено вислати до Міністерства Заграничних Справ слідуючі резолюції: Зібрані на всенароднім вічу в Станиславові в салі кіна „Варшава“, дня 13. квітня 1930 р. українські громадяне Станиславівщини, зединені з Вселенським Архипастирем Святійшим Отцем Папою Пієм XI-им у благальних молитвах до Всевишнього о всепрощення й відкуплення: — 1) приєднуються до протестів віруючих цілого світу проти доконуваного на всім просторі т. зв. Союзу Радянських Соціялістичних Республик безумного, варварського, правдиво сатанічного топтання найелементарнішого права й блага людини на свобідне єднання з Богом, та висказують своє глибоке й щире спочуття всім нещасним жертвам сего антиреліґійного террору; 2) клеймлять підступне, злісно-провокаторське, звірське, моральне й фізичне винищування українського народу на Радянській Україні, безпощадне позбавлювання його предківської землі, та наругу й вигублення його найкрасших синів і доньок взагалі, а з нагоди т. зв. харківського процесу проти членів Союзу Визволення України з Сергієм Єфремовим на чолі зокрема, та впевняють тих благородних і самовідречених борців за красшу долю Рідної Країни, що їх неповинна, мученицька кров стане причастям для грядучих вже освободителів України. — (З доручення предсідателя зборів подав сей допис о. С. Л.).

СТАРУНЯ. Парохіяне с. Старуні вислухавши в церкві листів св. О. Папи Пія XI. і Преосв. Еписк. Станиславівського Кир. Григорія, а опісля зібрані біля церкви вислухавши пояснення свого душпастиря і деяких свідоміших громадян про дявольську війну слуг антихриста з Господом Богом, про плянове нищення церков і Божих слуг священиків, про руйнування родинного життя через заборону церковних вінчань, про катування в звірський спосіб всіх оборонців проти насильств, — як найрішучіше протестують проти такого здичіння кровожадних червоних катів перед цілим віруючим і культурним світом таким голосом: 1) Протестуємо як вірні діти св. кат. Церкви проти нищення Божих святинь і їх богацтв та проти руїни св. Божих законів з церковним вінчанням включно. 2) Протестуємо проти звірської розправи з священством, укр. молодіжю та інтеліґенцією, яка боронить святощів Церкви й укр. нації. 3) Пересилаємо всім оборонцям — „нашого спільного“ — запротореним вязням на чолі з проф. Єфремовим братний привіт і співчуття. — Старуня, дня 22/3 1930. (Слідують три печатки і підписи. — Ред.).

СКАЛА НАД ЗБРУЧЕМ. Громадяни місцевости Скала над Збручем, пов. Борщів, зібрані дня 30. марта 1930 р., вислухавши рефератів про страшне переслідування всякої віри-реліґії, а передовсім християнської в Росії й на Україні, повзяли ось таку резолюцію: 1) Супроти страшного реліґійного переслідування, яке терплять наші брати за Збручем, ми, громадяни міста Скала в звязку з письмом Святійшого Вітця і Нашого Преосвященого Владики Кир. Григорія, клонимо свою голову перед мучениками за Віру Христову в Росії й на Україні та оголошуємо як найбільш рішучий протест проти звірського переслідування там Христіянської Віри й урочисто заявляємо, що напружимо всі свої сили до боротьби з безбожним комунізмом, по думці Вітця всього христіянського світа, Папи Пія XI. — 2) Видячи, кілько зла, так під оглядом моральним як і матеріяльним приносить борба зі всякою реліґією, зібрані заявляються за послідовною боротьбою проти пропаґанди безбожництва та большевизму в державі, в котрій живуть, а передовсім на східних пограничах, що безпосередно сусідують з совітськими державами. — Скала, дня 30. марта 1930. — **М. С.**

БАРИШ. Підписані громадяне обр. гр. кат. в Бариши заявляють свій протест проти безприміpних переслідувань христіянської віри взагалі, а католицької реліґії особенно в Росії й на Україні. Свій протест висилають підписані до міністерства справ загр. в Варшаві в ціли долучення його до протестів в цілій державі. — Бариш, 7/4 1930. **о. В. К.**

ГРОМАДИ ЗАРУДЄ Й ОБАРІНЦІ. Громадяне сел Зарудя і Обарінець, тернопільського повіту, зібрані на святочних зборах 16. III. 1930 р. в читальні „Просвіти“ в Зарудю, по відчитанні реферату про відносини в большевії, а особливо на Україні, одноголосно ухвалюють такі резолюції: 1) Протестують, як найрішучіше проти варварського в XX. столітті винищування віри в Бога червоними катами у всіх народів, що опинилися в пекольнім царстві большевії. 2) Жертвам большевицького здичіння і мученикам за віру і за народність свою, увязненим в большевицьких тюрмах і судищах, шлють своє співчуття. 3) Осуджують пропаґанду большевизму серед українського народу під Польщею та закликають всіх тямущих до самооборони перед большевицькою язвою, їх аґентами, їх часописами і книжками. 4) Домагаються резолюції сі подати до відома міністерству справ внутрішних і заграничних у Варшаві і часописам. — Зарудє, дня 16. марта 1930. (Слідує 8 печаток ріжних орґанізацій і дуже богато підписів. — Ред.).

„GENEWA“ Одинока українська ґалянтерія-Перфумерія Д. КОНЮХА Львів, Ринок 37 (побіч Нар. Торговлі) 568 22-52
поручає для реклями по фабричних цінах кольоградки, священичі капелюхи, шалі, шапки, пончохи, скарпетки, снігівці„ Tretorn“, кальоші, светери, жіноче і муж. білля, коронки, гафти, „Jägery“, косметику і перфумерію та забавки і пр.

Приятельські позички

Діється в одній столичній каварні. Д. Вещиков і д. Орлов розмовляють про сучасні економічні й фінансові питання. Д. Вещиков це многократний міліонер, а д. Орлов заняттям — людина без заняття. З чого він живе, цього не знає ніхто. А він сам найменьше.

Д. Вещиков сидить за столом і незвичайно зачитався в часописі. Д. Орлов підходить чемно до нього та дуже привітненько здоровить:

— Добридень і всего добра, гаразду й щастя, ласкавий добродію!

— Добридень, — відповідає д. Вещиков дуже млавим голосом.

— Будьте вибачні тисячу й пятьсот разів, що докучаю вам, та я в дуже прикрому положенні і тому змушений просити в вас помочі. Можеб і не звертався до вас, може й до иншого, та ви всеж найсимпатичніші... Я вас гарненько прошу позичте мені сто карбованців...

— На жаль не маю!

— Зважте, високоповажаний і інтеліґентний д. Вещикове, — що я більше як три повні дні, а це значить повних 72 годин, ні шматочка не покушав...

— Це може бути дуже немила справа, та я не можу помогти вам! Я сам не маю грошей.

— Як не маєте! Тільки не хочете дати мені. Ви, добродію Вещикове, забули, що був час, коли ви так по каварнях позичали гроші.

— Слухайте, не будьте такі безсоромні! Признаю, що був час, коли й я натягав людей по каварнях і вулицях, та я не робив цього так невміло, як робите це ви! „Я не їв три дні“. Це в вашому случаю найдурніша, найневідповідніша форма позичування! Це шабльоново й ця система вже давно без значіння.

— Чи ви мені ніяк не ймете віри?

— А й, скажімо, що я йму вам віри. Що прийде вам із цього? Чи ви думаєте, що цим сотворите гроші в моїй кишені? А коли ви три дні не вкинули шматка в уста, то відки можна мати довіря до вас?

— Щож маю говорити, добродію Вещиков, коли прошу в кого грошей у позичку?

— Слухайте, Орлове, я хочу впровадити вас у вмілість натягання... Уважайте добре, бо це одиноко добра й вигідна метода. Коли вам треба позички, ви не говоріть ніколи, що ви голодні, не зойкайте, не жалуйтеся, тільки так, гордо, від руки, гнівно скажіть цій людині: „Слухайте, прошу вас, чи не маєте при собі, случайно, 500 карбованців?“

— Пять соток? Чи це не буде забагато?

— Ні. Це найменше, що такий джентельмен, як ви, може прийняти! А коли ви це сказали, то дальше говоріть так:

— Слухайте, ви... той... як зовеся... перед годиною післав я свойого шофера до банку, щоби взяв мені з мойого депозиту 5.000 карбованців, та, здається, цей злодюга втік кудись із моїм „Каділяком“ і 5.000 карбованцями!

— Так маю казати?

— А вжеж! Не жахайтеся нічого. Це певна метода й я мігби з вами заложитися, що за першим разом малиб ви успіх.

— Хочете заложитися зі мною?

— Хочу. За сто карбованців. Чи пристаєте?

— Згода!

— А тепер розглядайтеся по каварні й як побачите якого приятеля або знайомого, вдаряйте на нього. Успіх запевнений, а я заробив 100 карбованців.

— Добре, я спробую.

(Орлов обходить усі столи, розглядається на всі боки, вкінці рішучою ходою вертається до д. Вещикова).

— Слухайте мене ви... той... як зоветеся... чи не маєте при собі случайно 500 карбованців? Знаєте, мій шофер перед двома годинами пішов до банку, взяти мій депозит 10.000 карб., та нема ні його, ні депозиту, ні мойого самоїзда, — здається чкурнув...

Сукна в великім виборі. — Товари добірні. Ціни низькі.
НА УБРАННЯ МУЖЕСЬКІ, ВІЗИТОВІ І СПОРТОВІ, КОСТЮМИ І ПЛАЩІ ЖІНОЧІ; НА РЕВЕРЕНДИ ДЛЯ ВСЕЧ. ДУХОВЕНСТВА
ПОРУЧАЄ:
Фабричний склад сукна
Людвик Ральский
Львів, Рутовського ч. 7.
664 (напроти катедри). 5—15

Кооператива „Священича Поміч“ у Станиславові

З приводу її загальних зборів.

Дня 27. II. с. р. відбулися звичайні річні, Загальні Збори кооперативи „Свящ. Поміч“, в Станиславові, за р. 1928. Її діяльність ограничається покищо до ведення торговлі річами, потрібними в церковнім богослужебнім ужитку. Звіт з діяльности і касовий, зложений вельми заслуженим для кооперативи директором Впр. о. Юст. Гірняком, повертався в тісних рамах торговельного підприємства, яке (обертаючи лиш невеличкими власними фондами, і 234 заявленими уділами, з котрих 95 ще недоповнені до цілої висоти 25 зл., і з одержаних 400 дол. від життевого асекур. товариства „Реуніон“, як безпроцентова позичка, титулом %, від переведених життевих убезпечень) успіло завдяки запопадливости Управи виказати значні успіхи. Чистий білянсовий зиск виказує квоту 2742 зл. Квоту цю, по відтриченню 1000 зл. призначених на по відтрученню 1000 зол. призначених на инші народні культурні ціли, приділено до корінного фонду.

Священича кооператива, виконуючи покищо, тільки маленьку частину роботи, зачеркненої статутом, не могла розуміється, викликати належного, живійшого захоплення сею інституцією, серед дієцезального духовенства, яке в значній части мало ще інтересується її розвитком і забуває, що тілько через розбудову станової кооперації, зможемо осягнути, не оден успіх в наших ідейних і матеріяльних справах. Як перший початок ширшої акції свящ. кооперативи вказав о. Гірняк на спробу видавництва книжок ролігійного змісту: як підручник малого катехізму для народних шкіл, історія біблійна старого і нового завіта, в образах з відповідними поясненнями вершом і дрібні книжочки, що містять щоденні молитви, вечірню, і молебни до Найс. Серця Іс. Христа і до Матери Божої та в кінци гарно виконані образи Царя Христа, що мають служити до однообразного переведення інтронізації Царя Христа, в наших парохіях. Всі ті видання, як дешеві і практичні находяться нині в десятках тисяч примірників, в руках шкільної молоді і вірних станиславівської дієцезії.

Дальшою важною ділянкою діяльности свящ. кооперативи, є розпочата новоосноваою філією в Бучачи, кольпортажа книжок релігійно-морального змісту, до чого головно має служити заснована при філії книгарня.

Сю преважну в нинішних часах справу, зрозуміла Управа священичої кооперативи, як далекосягаючу поміч для духовенства, в реалізованню клича Апост. Столиці, для поширення католицької акції, між українським народом на селі. Дальшою спробою в напрямі видавання пожиточних книжок має бути, як зачуваємо зладження ілюстрованого календаря для священиків на р. 1931, який кромі календарської части з місцем для вписування ріжних записок, та памятних подій в парохії, має обіймати богату часть інформаційну для священиків. Всякі службові пригадки, пояснення і руководства в справах душпастирських і церковних, перегляд українських католицьких видавництв, вісти про розвиток і стан церковного мистецтва, життеписи діячів, заслужених на церковно-релігійнім полі, по змозі і поважна белєтристика найдуть місце у тім календарі. В тій ціли мав уже завязатися спеціяльний редакційний комітет, для збирання потрібних матеріялів. Кромі справ злучених з релігійно - ідейним покликанням священичого стану, вказували деякі присутні на зборах священики і на поміч, з якою кооператива при дальшім розвою, повинна прийти духовенству в справах його незавидного матеріяльного положення.

Попри вічно отворену рану незабезпечених вдів і сиріт по священиках, вказувано на пекучу потребу якоїсь опіки над старшими і хорими священиками, що потребують лікування і відпочинку в санаторіях і кліматичних заведеннях, на потребу приютів, бурс та наукових стипендій для шкільних священичих дітий. Як пекучу справу підношено також оснування чи відновлення давної позичкової і щадничої каси для священиків, потребу похоронного фонду і инші справи. Як заохочуючий примір вказувано, учительську станову кооперативу „Учительська Поміч“, що з малих початків розвинулася в богату інституцію.

Маючи уже так гарний завязок станової орґанізації, що повстав майже з нічого, не тяжко булоб її дальше розбудовувати та поширювати, колиб усі священики зрозуміли вагу своєї кооперації і всі солідарно і точно свої кооперативні обовязки сповняли.

Та далеко не всі священики стали ще до нині, членами своєї кооперативи, а деякі ставши не доповнили своїх членських уділів. Много священиків і їх церкви, не заосмотрюють своїх запотребувань у власній кооперативі, і добре булоби, колиби Впр. оо. Декани звертали увагу своїх кондеканальних, при нагоді дек. соборів, на сей їх становий обовязок.

Як потішаючий, додатний обяв, зазначив о. директор Гірняк, що 45 церков, головно в Бучаччині, вступило як спомагаючі члени, до священичої кооперативи, через що набули право до звоpотів від закуплених у ній товарів, який їм вже сего року буде виплачений. Се повинно заохотити й инші церкви, піти за їх приміром, що уможливилоби їм мати участь в зисках і навіть моглоби довести до утворення запомогового фонду, для бідних церков, особливо при їх будові і віднові. Вже сего року почувалася кооператива до обовязку, уділити допомогу для церкви на Майзлях в Станиславові. Кооператива знов, кромі збільшення оборотових фондів, малаби ще і сей хосен з того, що торгуючи виключно з членами, булаб вільна від утяжливого оборотового податку.

По полагодженню справ уміщених на дневнім порядку і по замкненню дискусії над звітами, доповнено Управу і Раду Надзірну новими членами, якими стали: о. Мельник з Бучаччини і о. дек. Кульчицький з Підпечар.

Вкінці подякувано Впреосвященому Владиці, за вислання свого відпоручника на збори, в особі о. кан. Стека, який як предсідник проводив зборам, подякувано Управі і Раді Надзірній за їх успішні труди і закінчено збори, які були справді радісним проблиском нашого станового життя, що підніс на дусі всіх присутних почуттям, що в солідарности сила.

Учасник.

УСІ КУПУЮТЬ
ЗАҐРАНИЧНЕ І КРАЄВЕ СКЛО, ПОРЦЕЛЯНУ І КРИШТАЛИ ЛИШ У ПЕРШОРЯДНІЙ ФІРМІ
ОЛЕКСАНДЕР ОНИСЬКО
Львів, вул. Галицька ч. 20. Тел. 69-75.
567 23-30

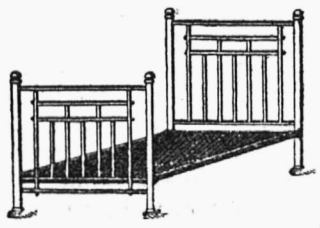
ЛІЖКА МЕТАЛЕВІ
тільки в найліпшій якости
поручає
АНТІН ҐАЛЬСКІ
Львів, вул. Собєского ч. 3.
635 10-32

— З вас раз людина! Чейже не думаєте натягнути мене?

— А вжеж, що вас! Миж заложилися, що я на першого знайомого в каварні вдарю й зажадаю в нього позички 500 рублів. У каварні крім вас не найшов я нікого. Хочу вас натягнути. Вам нема рятунку! Будьте консеквентні й заплатіть вашим добром Орлову готовиком цих 100 карбованців за заклад. Або дайте позичку, це для мене краще...

— Це крайня безсоромність! Я чесна людина й завсіди додержую слова. Коли вам не позичу жадної суми, ви виграли заклад. Це мене коштуватиме 100 карб. Коли дам вам позичку, це коштуватиме мене 400 карбованців, бо ви мусите мені зараз дати 100 карбованців за те, що ви програли заклад. Та щоб ви бачили, що маєте справу зі справжнім джентельменом, я даю вам бажану позичку й ви осьтак програли заклад. (Дає йому банкнот на 500 карбованців).

— Щиро дякую!

— Як дякую? Дайте мені здачу з 500 карбованців!

— Не можу! Верну вам її опісля, як матиму дрібні гроші.

— А коли це буде?

— Коли вернеться шофер з Каділяком з банку.

——o——

ГАЛЬО — РАДІО — ЛЬВІВ 652 7—30
Отсим повідомляю свою Поважану Клієнтелю, що окрім фабрикації і продажі лямп електричних нафтових, **виробів церковних** і гуртовної продажі жарівок, **отворив я спеціяльний ДІМ РАДІОВИЙ,** заосмотрений в найновіщі апарати ріжного рода, як також у всі части складові **і найлучші ДЕТЕКТОРИ** до відбору авдиції Радіо Стації Львів.
Для П. Т. Всеч. Духовенства, Земельних власників, Урядників і Учительства догідні услівя сплати при закупні Радіо знарядів.
МИХАЙЛО ПІШНОТ раньше Р. ДІТМАР БР. БРІННЕР
Львів, Пл. Марійська ч. 9, Тел. 20-04. Фабрика: дім власний, вул. Ґіпсова 30. Тел. 32-16

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ
ІНЖ. К. КОТЕЦЬКИЙ І С-КА

ВСЯКОГО РОДА ПОРУЧАЄ ФАБРИКА
ЛЬВІВ 15, вул. Окружна (бічна Кульпарківська) ч. 9. — Тел. 57-48.

Дипльом рільничої виставки в Копичинцях. — Численні признання за добірний товар.

З останних днів ми одержали таке письмо:

...„Ми вже минулого року купували у Вас свічки стеаринові „С“ і єсьмо з них дуже вдоволені, бо свічки горять гарно, не коптять і поволи спалюються. До посилки прошу вложити ще два запальники (до запалювання свічок). — Остаю з глибоким поважанням і шлю щирі бажання як найкращого розвитку одинокої нашої фабрики свічок“.

Должиця 5. лютого 1930. 6.5 12-12 о. Антін Федоряк, парох.

ОСИП НАЗАРУК

Галицька Делеґація в Ризі 1920 р.

(9) Зміст: Що відповів галицький член большевицької делеґації? — Большевизм як політичний спадкоємець царату. — Світова роля Галичини, двічи повторена. — Значіння свого престіжу і його свідомости. — Хто, коли і як спричинив упадок престіжу Галицької Землі. — Наслідки того факту. — Причина того факту або: Ніхто не винен, сама я, що така доленька моя. — Розмова з галицькими бродниками в рижськім ресторані.

Мій запит, — звернений до двох модерних галицьких бродників, котрі забрили до большевиків і дісталися аж до їх мирової делеґації, що мала велике значіння для всего Союза совітських „республик“, — був очевидно неделікатний своїм змістом: Чи мають вони значіння в тій значній делеґації.. Та мій тон, що йшов дійсно від серця, мусів їх видно переконати, що не задля пустої цікавости і не для діткнення їх завдаю їм таке питання, — бо М. Баран, помовчавши хвильку, відповів приблизно так:

— „Як знаєте, ситуація на фронті некорисна для нас (роз. ся: большевиків) і ми в примусовім положенні. Одначе партія зробить все, що в її силі, щоби влекшити долю Галичини. Зрештою, я ґадаю, що все те тільки до весни“.

Значить, не відповів мені прямо на моє питання. Та його відповіди було мені досить, щоб утвердитися в тім, в чім я й так уже дещо орієнтувався. Він очевидно вірив у партію (комуністичну) твердо й непоколибимо, та роля його і його товариша була дуже подібна до нашої: роля безсильних інвіґілянтів важної історичної події — з тою ріжницею, що вони могли засідати при столі, при котрім модерний московський бродник, шеф усеї їх делеґації, Йоффе, робив те саме, що колись Плоскиня: звязавши Україну кривавими ланцами, передавав її мозок, Галичину, нашим сусідам, тільки ще торгувався з ними за ціну тої передачі, причім і він правдоподібно вірив, що та передача тільки „хвилева“. Таку віру мали також всі царі російські, котрі уважали себе прецінь „збирачами руських земель“. І не тільки руських, але й всіх словянських земель. Річ ясна, що якби стара царська Росія була до кінця війни встоялася й разом з антантою побідила, то царська влада булаб урядувала не тільки в нашій Галичині, але й у Золотім Розі Царгороду, в святій Землі палестинській і на нашім Закарпаттю, а теперішня Чехія булаби скорше або пізніше опинилася в такім положенні, яке мала Фінляндія в б. Росії. Від проливу Берінґа коло Аляски і від Спокійного Океану аж по „золоту, святу, стовежасту“ Прагу і по землі Лужицьких Сорабів сягнувби був словянський велит таким великанським й одностайним простором земель, якого не мав ще ніхто, — опріч Джінґісхана. Нічим иншим, тільки продовженням мрії російських царів про універзальну державу (яка моглаб боротися за панування над цілим світом), являється також мрія большевиків. І була хвиля, коли та мрія була близька здійснення. Се було тоді, коли большевицька революція бухала мов пожежа на Угорщині, в Баварії, в Саксонії та зривалася в цілій Німеччині, а всі великі держави світа були такі перетомлені великою війною, що легко могли стати добиччу розвалу. З Баварії до Рену вже тільки крок землі. А якби большевикам удалося було стати на Рені, то Франція булаб довго не встояла. Після залиття Франції перекинення большевизму на анґлійські острови тай до Америки — булоб уже тільки питанням часу і більше нічим, бо по спаралїжуванні економічних взаємин Анґлії й Америки з цілим континентом Европи мусівби і в тих державах початися нестримний економічний і суспільний розвал, а пропаґанда докінчилаб його прекрасно, бо це сила далеко більша, ніж звичайно думають.

І хоч сегодня може нам се видаватися дуже дивним тай навіть неправдоподібним, але се факт, що розмірно невелика, гола й боса Галицька Армія спинила тоді дальший розлив большевизму, зовсім подібно, як 700 літ тому спинили Галичане над Калкою страшну татарську повінь, хоч до 90 процент їх лягло на боєвищі в степах. Татаре тоді побідили, але та побіда коштувала їх тілько крови, що не могли вже дальше займати країни й дійшли тільки до Дніпра, в погоні за останками наших сил. По дорозі вирізали населення тільки тих українських міст, корі самі капітулювали (заявили свій „невтралітет“, зовсім як в часі наступу большевиків на Україну за нашої памяти); а тих міст, котрі свого „невтралітету“ не заявили, зовсім не здобували, бо не мали чим: наш Мстислав Удатний порядно перетеребив татарські сили, хоч сам основно скрівавився.*)

Таким чином наша невеличка Галичина два рази вратувала европейську цивілізацію, давши Европі можливість, приготовитися до оборони перед несподіваним заливом її східним насильством. Таке велике може бути значіння маленької країни, — поки вона сама не зречеться свого престіжу. О, ті непорозуміння, які весь час були між Галичанами й Наддніпрянцями, се не були „пусті“ непорозуміння і не вільно задля них робити закиди нашим предкам. Причин упадку нашої старої державности треба шукати деинде, а не в обороні того престіжу, бо він власне держав нашу державність.

Сильний упадок того престіжу, того нашого значіння в наших власних думках про нас наступив за нашої памяти тоді, коли Галицька Національна Рада зреклася Галицької Землі на користь наддніпрянської влади, ще на власній території, у Станиславові, дня 3. січня 1919 р. Се було підрізанням „морального нерву“ нашої галицької державности і разом з тим державности всеї України, бо Галичина все була, є й досі її мозком. Акт з 3. січня 1919 р. се кольоніяльний акт України, котрий нашими власними підписами призначив усю нашу землю по обидвох боках Збруча на кольонію, призначив під впливом запаморочення теорією про „єдність“ того, в чім єдности не було й нема, а хіба — може бути колись, але тільки тоді, коли мозок не зречеться належного йому першенства прав і обовязків у відношенні до цілого тіла.

З хвилею, коли сам вибір представництва Галицької Землі, керуючись думкою на український схід, зрікався нашого права першенства і рішання на користь того сходу, те право рішання про всю нашу землю мусіло в послідовности перейти на Польщу і Росію з тої простої причини, що частина тих, на котрих Галичане дня 3. січня 1919 перелили своє право, зріклася його виразно на користь Польщі, а друга частина на користь Москви. Тут діло не в формалістиці, котра кождої хвилі з успіхом може бути відкликана, коли є моральна сила, конечна до такого відкликання. Але діло тут у психіці, котра становить передумову моральної сили, яка творить матеріяльну силу і кермує нею. А тої психіки, коли вона раз наросте і скристалізується, вже не годен змінити протягом одного покоління.

З тих всіх причин нема найменшої льоґіки в обуренні Галичан ні на Петлюрівців за те, що вони як представники наддніпрянської влади скористали з того права, яке на ту владу перелили самі Галичане, — ні в обуренні на галицьких бродників, котрі бачучи, до чого дійшло, заблудили душею аж у табор новочасних Татар. Все те було тільки послідовністю блуда галицького мозку України, блуда, який був роблений уже довго, а який тільки виразно проявився і зацвив у Станиславові дня 3. січня 1919 р.

Та прикро, дуже прикро було дивитися на тих Галичан, що тілом і душею віддалися Москві й повірили їй цілковито. Їх загнав до Москви брак усвідомлення престіжу Галицької Землі в українській справі, брак завинений не ними і не тими, що 3. І. 1919 р. ухвалювали в Станиславові згаданий висше кольоніяльний акт, тільки всею публичною думкою Галичан протягом довгого часу перед великою війною, або ще ясніше кажучи: недостача всякої теорії опертої на наших відносинах і на нашій традиції. Такі занедбання мстяться на потомках потомків тих, що їх завинили, як пімститься й на наших потомках неусвідомлення собі того, що ми пережили і переживаємо тепер.

Я вийшов з тими бідними галицькими бродниками до якогось ресторану, давши по дорозі знак д-рови Мишузі, щоб у відповіднім моменті щез як камфора (бо мені самому лекше було з ними говорити без свідка). Ми спільно зїли вечеру і розговорилися. В часі вечері — ми попали в якийсь доволі приличний кабарет — відбувалися на сцені танці, між ними й українські. Мих. Баран, дивлячись на ті танці, мелянхолійно заявив мені, що любить усякі прояви українства, але — йому вже все одно, чи йому комуністична партія скаже працювати на українській землі, чи нпр. в Туркестані, між Сартами. Річ була ясна, що не було чого й пробувати, підривати в нім довіря до Москви і світогляду, який вона в нім защіпила. А його товариш оповідав мені, як він останками своїх сил організував большевизм між Галичанами. Обидва були захоплені комуністичною ідеєю й горіли нею.

Ми розпращалися пізно в ночи. Обидва Галичане підпровадили мене чемно аж до мого готелю, бо їм наручніше було вертати вдвійку, ніж мені йти одинцем. Я був надзвичайно втомлений, не так пізним сидженням як пригнобленням тою розмовою з нашими...

(Далі буде).

——o——

*) Є твердження, що Татаре не посунулися тоді далі на захід длятого, бо буцім то дійшли до них вісти про смерть Джінґісхана. Та тепер уже відомо напевно, що се неправда, бо Джінґісхан помер аж в кілька літ після битви над Калкою, а саме 1227 р. Та битва коштувала Татар тілько крови, що вони могли посунутися дальше на захід аж тоді, коли підросло слідуюче їх покоління. А за той час вся середуща й навіть західна Европа була вже повідомлена про небезпеку, яка грозила від Татар і їх способів воювання.

Як огонь нищить ржу заліза, так любов нищить ржу гріха. (Св. Бонав.). —

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

В. МИРОПІЛЬСЬКИЙ

На світанку нашої історії

Нові студії про початки Руси. — Важність сеї теми. — Чи був коли-небудь „один русский народ“? Культурна та релігійно-церковна орієнтація Руси. — Чи здібні Русини-Українці до державної творчости й дисциплінованого життя? — Роля Варягів. — Звідки походить Русь: від Норманів, Тюрків, Франків, Галів чи... Жидів? — Руський каганат над Волгою в VII—VIII. ст. — Імовірне походження скандинавської культури з України. — Роля Аланів в історії Сх. Европи, Скандинавії й України. — Висновки.

Останніми часами помітно великий зріст заінтересування початковою історією Руси. Свідчить про це більше сорока розвідок і статтей, присвячених початкам Руси — в мовах українській, російській, німецькій, італійській, французькій, анґлійській, жидівській, чеській, болгарській, сербській, польській і ін. між ними — твори таких поважних і визначних учених, як пок. Шахматов, Платонов, пок. Пресняков († 1929), Ростовцев, Спіцин, Мих. Грушевський, Ст. Томашівський. Початкова історія Руси справді заслуговує на якнайбільшу увагу. В ній є моменти незвичайно цікаві не тільки з погляду наукового, але й церковно релігійного, національного, соціяльно-політичного і т. д.

Нпр., чималий інтерес і значіння в українсько-москвофільському спорі має питання, чи існувала національно-етнічна єдність сх.-словянських племен у VIII—XI вв. Коли вже й тоді сх. словяне не були одною національно-етнічною одиницею, то усувається всякий ґрунт для балачок про „один русский народ“; хоч розуміється протилежне рішення питання про єдність сх. словянства в найдавнішім часі не означає, що й нині сх.-словянські народи творять „одну націю“. Бо ясна річ, що вони могли національно самоозначитися, як окремі нації дещо пізніше, нпр. у XII—XIII в., як гадають деякі історики. Тут зазначимо лише, що деякі найвизначніші російські учені, як нпр. Спіцин доказують на підставі дуже солідних наукових арґументів, що єдности між південними (пра-українськими) та північними (пра-великоруськими) племенами не було і в VIII—XI вв., та що племена ті були навіть ріжного походження.

Друге не менше цікаве питання — про культурну „орієнтацію“ Руси. Під якими культурними впливами перебувала Русь у найдавніші часи? Які культурні елєменти — східні (арабсько-іранські), чи західні (римські), чи мішані византійські — лежать у праосновi нашої русько-української культури? В нас є церковно-політичні письменники, щиро переконані, що Україна від початків своїх черпала культуру лише з византійських чи східних джерел. Письменники сі мішають звичайно при тім Византію зі „Сходом“, хоч з історично-культурного погляду Византію лиш умовно, з великим застереженням, можна уважати за „Схід“. Але численні цілком обєктивні наукові досліди доводять, що у старій Русі з найдавніших часів перехрещувалися ріжні впливи східні, византійські й західні та творився синтез тих культур. Про певність західних культурних впливів у старій Русі свідчать виразно нпр. археольоґічні знахідки на Полтавщині, зокрема в Роменськім городиші багатьох річей західних типів з VIII—IX ст. Як бачимо, західні впливи сягали вже у VIII й IX ст. не тільки на Західну Україну, а й на Полтавшину!*)

З питанням культурної орієнтації стоїть у звязку і питання релігійно-церковної орієнтації Руси, питання про її взаємини з ріжними християнськими центрами IX—XI вв.: Римом, Охридою, Византією, Кавказом, питання про взаємини Руси з Апостольською Столицею.

Нарешті, цікаве питання — про соціяльно-політичні форми й характер політичного життя Руси в найдавнішій добі. У нас було чимало істориків, які твердили, що український нарід від початків свого історичного життя був і є народом анархічно-демократичного типу, для котрого ненависні „тверда влада“, міцно орґанізована державність і справжня монархія. В давній Руси, хоч і були „князі“, але вони ніби-то були лише начальниками війська, відправляли суд то що; по сутіж державний устрій старої Руси був кажуть скоріше демократично-республіканський, як монархічний. Інші історики знов гадають, що взагалі всі словяне й особливо словяне східні, передовсім Українці відзначаються пасивною вдачею, і що повстання руської держави завдячують вони виключно варягам-норманам. Такі однобічні погляди висловлювали не раз навіть досить поважні письменники. Та хто студіював історію державного ладу старої Руси, той знає, що саме південна Русь-Україна відзначалася більше розвиненою державністю і що саме в ній були досить слабі демократичні засади, значно слабші, ніж на великоруській півночі, в правдивих демократичних республіках Новгороду, Пскова, Вятки. Князі в давній Русі-Україні, як се блискуче виказав недавно померший визначний історик Пресняков, були не тільки воєнними сторожами й суддями, але й справжніми правителями, стисло звязаними з інтересами і життям своїх земель.

Ролю варягів, розуміється, теж не можна уявляти собі так, що се мовляв були одинокі творці руської державности, культури й Церкви. Питання про ролю варягів на Русі належить взагалі до найскладніших історичних питань. Чи правдиві слова літописи, що первісно Варяги і Русь були те саме? Чи варяжського походження були руські князі-Рюриковичі? Коли саме появилися варяги серед сх. словян? Чи були вони в Сх. Словянщині пануючою суспільною верствою, чи одним зі складників тої пануючої верстви, чи тільки військовими наємниками на службі у руських князів? Чи злилися вони скоро з місцевим сх.-словянським населенням чи довго заховували свою національну окремішність? Чи мали вплив на внутрішне життя сх. словян і який? Чи може навпаки, підпали сх.-словянським впливам? і т. д. Сими питаннями займаються історики вже більше 150 літ. Існує ціла низка суперечних поглядів, теорій і гіпотез. Останніми часами зроблено цілий ряд нових, іноді дуже сміливих, а часом аж дивовижно-комічних спроб вирішення питань „руського“ й „варяжського“. Так нпр. деякі автори, відкидаючи норманське походження Руси, виводять Русь від тюрків, франків, провансальських ґалів, і навіть... від жидів!**) Нові, недавно опубліковані чужоземні документи до істрії Руси 1-ої пол. X в. (про Олега, про руський похід на Схід в 940-их рр. і т. д.) внесли тільки ще більше плутанини в початкову історію Руси.

Одна з найсміливіших і найцікавіших новіших теорій про початки Руси се теорія Смірнова***) про існування руско-норманського каганату у водозборі горішньої й середньої Волги вже від VII—VIII ст. В теорії Смірнова безперечно чимало знайдеться похибок, ще більше необґрунтованих і гіпотетичних здогадів. Але основна ідея його теорії — здогад про дуже давню появу варягів-норманів у Сх. Словянщині заслуговує на увагу. Звязки Скандинавії зі Сх. Словянщиною й зокрема з Україною здається значно давніші, ніж се звичайно думають. Повстання державности й культури в Скандинавії й на українській території здається відбувалося під взаїмними впливами.

Скандинавські заґи і скандинавська мітольоґія вказують, начебто на південну Україну, як на центр, з котрого ширилася культура не тільки по Сх. Европі, але і в Скандинавії. Старинні заґи, переказані літописцями XIII в., особливо Гаймкрінґльзаґа Сноро Стурлесона, початки металічної культури в Скандинавії приписують Осам чи Азам, котрі мали прийти у Скандинавію з „далекого Сходу“. До їх приходу в Скандинавії невідомі були жадні металі; й уживано всяку зброю та всякі оруддя лише з каміння. Оси-Ази під проводом Одіна і „його роду“, перемогли по довгій боротьбі в дорозі Йотунів (Фінів) і Ванів (Словян), прийшли до Скандинавії зі зброєю з бронзи, що блистіла як золото, й запанували в Скандинавії. Сей славний провідник Осів-Азів Одін (або Вотан), що потім панував по словам заґ у Скандинавії разом зі своїми синами Валою і Во та з цілим „своїм родом“ Азами, в пізніших часах став головним богом норманів. Один (або Вотан), Вала і Во се як відомо трійця головних норманських богів. Взагаліж всі норманські боги називалися Азами. Митичною їх батьківщиною й місцем їх перебування вважалося „місто Азгард“ (край Азів).

В тих Азах-Осах вже віддавна ріжні дослідники, між ін. Гільфердінґ, Шафарик, Ранке, Реклю, бачили давних мешканців України Осів-Аланів, котрі в перших віках по Р. Хр. відограваали визначну ролю в історії Сх. Европи. Про походи й війни Аланів згадують навіть китайські літописи. Деякий час Аляни панували здається не тільки на території теперішної України, але також і в землях положених на північ від України. Згадки заґ про війни Осів (Аланів?) зі Словянами та Фінами, здається цілком вірні. Головним центром Аланів, як гадають, була територія озівсько-донського водозбору. В сім краю залишилися Аляни доXII в. Звідти робили вони свої воєнно-грабіжницькі походи на Схід (зовсім таксамо, як пізніше Русь) і в інші краї. Можливо, що якесь з аланських племен з якихось незнаних уже тепер причин помандрувало на північ аж до Скандинавії. Памятниками тої мандрівки мали лишитися деякі топоґрафічні назви, як Аляунські гори, Аланські острови (між Швецією й Фінляндією) й багато дрібних. Цікаво, що і в Саксона Ґраматика є згадка, що „місто Гочівамі (в котрім історики згідно бачать Смоленськ) засновано в часі великого переселення Одіна.“

Хтож такі були сі Аляни, Аляни-Оси, Аляни-Яси, Рокс-Аляни і т. д., котрі замешкували довший час східну Україну й відограваали визначну ролю в історії Сх. Европи в першім тисячоліттю по Р. Хр.? Донедавна панувала думка, що се іранське племя, близько споріднене з Персами. В невеличкім народі Осетинів, що живе тепер у горішнім Кавказі, добачували решткі аланського племени. Останніми часами під-

*) Пор. Спицын: Археологія в темах начальной русской истории. „Сборник статей, посвящ. С. Ф. Платонову“. Пб. 1922, стор. 10.

**) Франко-тюрську теорію походження Руси розвиває Фріцлер, провансальску — Шелухин, жидівську — Барац.

***) Смірнов. Волзький шлях і стародавні Руси, вид. ВУАН, Київ, 1928.

Д-р Степан Дмоховський

б. елєв Поліклініки дентистичної у Берліні.

Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках кавчукових, золотих і сталевих (Круппа нержавіюча сталь). Апарат Рентґена. 555 46-?

несено деякі сумніви, чи дійсно Аляни були іранцями. Вказується, що якби Аляни були справді іранського племени, то в мові сх. словян, а зокрема в українській мусілоб лишитися значно більше слів іранського кореня, ніж є тепер. В кожнім разі, Аляни-Оси мусіли відограти визначну ролю в історії старої Руси-України. Що більше, Аляни напевно були одним із тих складових етнічних елементів, з яких зложився український нарід. (Недармо, вже в геть пізніших часах Українців іноді називано „Рокс-Алянами“ або „Роксолянами“). Словяне при розселенню на Україні не винищували, але асимілювали місцеві скито-сармато-алянські племена. Се доводять і найновіші історично-археольоґічні досліди, синтезовані нпр. у цінній праці Ростовцева „Lés origines de la Russie kievienne“ („Revue des études slaves“, II, с. 5—18), де яскраво усталено непереривну тяглість культури Скитів, Сарматів і Алянів з пізнішою культурою руською (українською).

Отже виходить, начебто Аляни, давні мешканці України й одні з предків українського народу, дали початки культурі й державности Скандинавії. В такому разі пізніші рухи Норманів на Україну набирають цілком іншого освітлення. Розуміється, всі ці здогади про прихід Алянів у Скандинавію можуть мати лише значіння гіпотези. Бо ще за мало маємо матеріялу, щоб ті здогади перевірити. Та одно певне, що досліди над початками нашої стародавної культури й державности треба поширити на давніші віки. Культура великої „Руської“ держави св. Володимира Вел. і Ярослава Мудрого повстала безперечно не в IX—X вв., а мала значно давніший початок. Ту культуру дали нашим предкам не Византія й не Варяги-Нормани, але наша стародавна Русь створила її шляхом синтезу ріжних культурних елементів і византійських і східних, і норманських і богатьох інших, як творяться всі культури.

ОБУВУ мужеську, жіночу і дитинну найновіших фасонів з найлучшого матеріялу, як також обуву люксусову спортову, снігівці і кальоші по цінах конкуренційних поручає

НОВО ОТВОРЕНИЙ МАҐАЗИН

КАРОЛЯ ПСТРУХА

Львів, вул. Пілсудського, ч. 19. 2—15 674

Страшна катастрофа в церкві

Геройство священика.

З Букарешту доносять: В селі Костешті занялися в церкві від свічок ґірлянди штучних квітів. Протягом кількох мінут занялася вся церква. Повстала страшна паніка, в котрій погибло до 150 осіб. Священик до останного віддиху остав на проповідниці й читав Евангеліє, щоб успокоювати попавших в розпуку людей. Він погиб разом з сином, що остав коло батька. Досі розпізнано 108 звуглених трупів. Около 100 вдів удалося в розпуці на кладовище, заявляючи, що не приймуть поживи, щоб получитися зі своїми мужами, котрі погибли.

ОСИП СТЕФАНОВИЧ раньше **РОМАН ЗУБИК**

ЛЬВІВ, вул. Галицька ч. 16.

поручає в великім виборі: **Шовки в ріжнородних виборах** по цінах конкуренційних

Вовни жіночі на плащі від	15·— зол.	Полотна на білля	1·50 зол.
„ „	5· зол.	Ковдри на ваті	24·— зол.
„ мужеські на раґляни	18·— зол.	Коци вовняні	9·— зол.
„ „ „ одіння	10·— зол.	Капи, сервети, дивани, хідники.	

562 **Виключне заступство килимів косівських Гуцульського Мистества.** 23-30

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Промова Папи про чуда. По проголошенню беатифікаційного декрету блаженної Катарини Томас, в котрім описані зділані нею чудеса, Папа виголосив промову, в якій зясував становище христіян до чудес. Кождий христіянин обовязаний наслідувати приміри вірности Богу, які стрічаємо в життю Божих угодників. Кождий, навіть найслабший, може довершити чудесних річий, коли він вірний Богу.

Св. Причастіє в наміренню Росії. Француські катол. часописи повідомляють, що дня 19. марта с. р. приняло спільне св. Причастіє 11.000 членів федерації катол. студентів, прилучуючися до молитов св. Отця за переслідуваних у совітах.

Вистава комуністичної „культури“ в Берліні. За інтервенцією папського леґата мсґр. Чентоца дирекція поліції сконфіскувала деякі експонати, виставлені на Виставі комуністичної культури ІФА в Берліні. М. и. сконфісковано карикатуру Папи Пія XI. з револьвером у руці та образ представляючий проповідника і слухаючих його вірних, намальованих із баранячими головами. Також сконфісковано богохульний образ Христа, кисти „мистця“ Ґеорґія Ґроша.

НОВОСТИ В ЖІНОЧИХ І МУЖЕСЬКИХ МАТЕРІЯЛАХ

поручає фірма

Стахевич і Абрисовський

У ЛЬВОВІ РИНОК 32.

642 8—12

Найбільша церква в Анґлії. В Ліверпулю задумують збудувати церкву, яка буде найбільша в цілій Анґлії. Змістить вона 12.000 осіб. Буде в ній 27 престолів. Головний престол буде стояти 12 стіп над підлогою. При чоловій стіні храму стане освітлювана в ночі статуя Христа, яка буде видна далеко з моря.

Канонізація американських місіонарів. В червні с. р. відбудеться канонізація вісьмох американських і канадійських апостолів, які за голошення Христової віри між індіянами пролили свою кров. Між ними є 1649 р. замучений ірокесами місіонар Жан де Бребеф і вбиті гуронами єзуіти, Антін Даніель і Шарль Ґарніер.

Відповідь комуністів на пастирські послання. Кардинал Піфль видав послання в справі переслідування реліґії в совітах. Послання се було розліплене на вулицях Відня. В відповідь на се австрійські вільнодумці й комуністи порозліплювали в ночі поблизу віденських церков богохульну й нахабну „відповідь“ на се послання. Крім того на хресті церкви в Най-Сіммерінґ вивісили червоний прапор. В Інсбруку на сходах церкви св. Якова виписали червоною фарбою: „Реліґія — опій народів“. Цілий вхід до церкви засипали подертими примірниками катехізму й біблії. В Берліні й Крефельді висмарували стіни церков червоною й чорною краскою. В Дуісбурґу католики зарядили варту, щоб захоронити церкву перед комуністичними вандалами.

—o—

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

БОЛЬШЕВИЦЬКА ПРЕСА пише про неминучість війни Польщі з СССР., арґументуючи се твердження тим, що польський промисл не в силі видержати конкуренції з західно-европейським промислом, отже Польща мусить шукати збуту для свого промислу на сході та в тій ціли хоче відорвати Україну від Росії; до того марш. Пілсудський бажає реванжу за свій похід на Київ 1920 р., котрий не повівся.

АНҐЛІЙСЬКО - СОВІТСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДОГОВІР підписали в Лондоні Гендерзон і Сокольніков на основі найбільшого упривілеєння. Від того упривілеєння виключені 1) ті держави, котрі до війни входили в склад Росії, 2) пограничні азійські держави, 3) ті держави, котрі заключать цлову унію з СССР. Совітське торг. представництво і його льокаль в Лондоні одержує дипльоматичну незайманість. Торговельні орґанізації СССР. мають право посилати своїх аґентів також в анґлійські кольонії та домінії з виїмком полудн. Африки й Ірляндії. Ті аґенти ні дипльоматичних, ні конзулярних прав не мають.

БУРЯ В ІНДІЇ змагається. В Шіґаґонґу прийшло до тяжких розрухів. Повстанці заняли арсенал і підпалили його, убивши двох анґлійських майорів. Арсенал згорів до тла. Зелізничі поїзди висаджують з шин. Розрухи ширяться.

В ІНДІЇ ситуація стає все грізніша. Розрухи в Бомбаю приспішили приготування т. зв. цивільного непослуху. На великім вічу зелізничників ухвалено, спараліжувати рух також в той спосіб, що робітники постановили кластися на шини перед надходячими поїздами. Ґганді патронує тому рухови й розпочав уже виріб соли з морської води, чим ломить закон про монополь соли. Навіть новостворена протиреволюційна партія приняла до своєї програми засади Ґгандія про опір анґлійській владі, рівночасно осуджуючи кастову систему.

ПАНҐАЛЬОС ЗАСУДЖЕНИЙ НА 2 РОКИ. Б. диктатор Греції ґен. Панґальос засуджений на 2 роки тюрми і позбавлення горожанських прав та втрати старшинського степеня. Рівночасно засуджений і б. міністр Воґопульос на 2½ року тюрми.

СПРАВА ЗНЕСЕННЯ МИТ показалася на женевській конференції більше справою політичною ніж економічною й тому по довгих нарадах скінчилася на нічім. Не помогли ніякі арґументи, навіть такі, що або Европа економічно обєднається або перестане істнувати европейська цивілізація. Не помогло й показування на Злучені Держави Півн. Америки, в котрих зачався розквіт від часу знесення цлових барієр. Річ в тім, що менше промислові держави бояться визиску більше промислових і слушно бояться. На арґумент про розвиток Америки від часу знесення мит між стейтами відповідають, що там є повна свобода переселення зі стейту до стейту, чого в Европі перевести не можна.

СОЮЗ ШВЕДСЬКИХ УГЛЕКОПІВ вирішив 2828 голосами проти 825, зірвати всякі зносини з орґанізацією большевицьких углекопів.

—o—

ОБУВА МУЖЕСЬКА, ЖІНОЧА і ДІТОЧА 650 7-10

найлучша і найдешевша лиш у фірми **Л. Т. СКШИПЕК**

Просимо переконатися і оглянути виставу Раньше ПАСАЖ МІКОЛЯША, — **а тепер ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 4. Тел. 44-70.**

НОВИНКИ

Великий Львів. Рада міністрів ухвалила проєкт про розширення границь міста Львова.

Совітський червінець далі паде катастрофічно: за нього дають уже тільки 11 зол., а ще недавно давали 20.

81-літний інжинірський кандидат. У варшавській політехніці станув недавно перед іспитовою комісією 81-літний Едвард Клепацкий. Він здав іспит на присяжного ґеометра, хоч його питали дуже докладно.

Згорів млин. В Галущинцях, пов. Скалат вибухла пожежа в млині Мойсея Шенгальта. Повстала вона внаслідок розігріття оси, котра була близько дерев'яної стінки. Млин згорів.

Вибух у фабриці „Тов-а будови машин“ у Львові, при вул. Янівській 134, спричинив тяжке поранення трох робітників. Вибух кітла наступив наслідком неосторожної маніпуляції з огнем. Ціла ґаля машин знищена.

Людендорф проти Гінденбурґа. З приводу 65-тих роковин уродин ґен. Людендорфа видав його орґан „Фольксварте“ святочне число, в котрім остро виступає проти Гінденбурґа. Він пише, що Гінденбурґ допровадив своєю політикою як президент держави до поневолення Німеччини й утратив через те право, носити почесний однострій старої армії.

Відчування змін погоди. Угорські лікарі стараються вияснити в лікарський спосіб відчування змін погоди. Вони ствердили, що на 500 людей, які відчувають зміну погоди, 80 проц. має поопераційні близни, або глубші ушкодження в устрою костей і мязів. Лікарі твердять, що тканини людського орґанізму мають ґіґроскопійні свійства, які підлягають впливам змін вогкости, тиснення воздуху й електричних змін. Колиж тканина хора, тоді не ділає вже справно і ця несправність проявляється як біль. Ґіпотезу цю потверджує обставина, що переважно старші люде відчувають зміну погоди.

100-літні люди в Болґарії. Статистичний болґарський уряд стверджує, що на 100 тисяч мешканців Болґарії випадає аж 58 столітних людей, коли на таке саме число в Злуч. Державах припадає лише 4. Дальше стверджено, що всі ці люди їли майже виключно ростинні і молочні страви, передовсім квасне молоко. Алькоголю майже не вживали, дуже мало курили, зате вели діяльне життя. Женилися після трицятки і мали по 4—5 дітей. Всі вони жили на селі. З них тілько 44 потребувало лікарської поради.

Століття секти мормонів. Дня 6. квітня відсвяткувала століття свого істнування знана секта Мормонів, основана в Америці Джосефом Смитом. Вона має тепер 600.000 приклонників і розділилася вже на дві секти. Одна називається „Церква Ісуса Христа святих останних днів“, друга таксамо з додатком „Реорґанізована“. Се одна з найбогатших сект в Америці, бо бере десятину майна від кождого члена, що прибуває до неї й опріч того десяту часть доходів постійно. Від многоженства вже відказалася. Місіонарі її аґітують тепер також в Европі.

„Комуніст“ доносить з обуренням, що в селі Грушівці, де большевики замкнули церкву, нарід приступив до будови нової і що подібні річи діються в багатьох селах.

—o—

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

† **о. Іван Волосянський,** парох Сокаля, б. декан яворівський і сокальський помер в 69 р. життя і похоронений 3-го дня Великодних Свят у Сокалі. — В. Й. П.!

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

УЧИТЕЛЬКА ПРИЙМЕ ЛЕКЦІЮ з народних шкіл на провінції, приготовить до здавки. Зголошення: „Нова Зоря“ для: „Совісна“. 670. 3—3

Дентист ЯКІВ НАСС
Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.
Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування і винимання зубів, без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті після найновішої системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. 673 2-6

П. Т. Урядовцям і студентам значна знижка. Полекші в сплатах. Тел. 65-73

ШЕРФ-СКОРНИ
ОДИНОКИЙ СКЛАД АПАРАТІВ і ПРИБОРІВ ФОТОҐРАФІЧНИХ
поручає по цінах приступних всілякі складові части в обсяг той входячі.
ЛЬВІВ, вул. СОБІСЬКОГО ч. 5.
07-7 '919

МЕБЛІ КЛЮБОВІ
як також усі роботи тапіцерські і декораційні виконує на догідних услівях сплати 665 4-20
МАЛОПОЛЬСЬКА СПІЛКА ТАПІЦЕРІВ
Львів, вул. 3-го Мая ч. 5. Тел. 59-82.


РІК ОСНОВАННЯ 1878.
На весняний і літний сезон
поручає найновіші
КАПЕЛЮХИ і ШАПКИ
Фірма **АНТІН КАФКА**
Львів, вул. Галицька ч. 4.
Ціни знижені! Вибір великий!
412 17-?

УЖИВАЙТЕ! УЖИВАЙТЕ!
ЛИШЕ
ПАСТУ ДО ВЗУТТЯ
„ЕЛЄҐАНТ“
адреса:
ЛЬВІВ, КОРДЕЦЬКОГО ч. 51.
Тел. 60-04 591 20—20

НА РАТИ: ліжко залізне кухонне **14** зл., сіткове **40** зл., умивалка **5** зл., **ліжко мосяжне 200 зл., матераци:** З подушки **30** зл., волосінні **75** зл. **Отоманки** ґобелінові **55** зл., Канапки ґобелінові **55** зл., як також приймає перерібки **ФАБРИКА ЗАКС,** ЛЬВІВ, ЛІНДОГО 6, ТЕЛ. 79-99. 565 24—40

Рукописів Редакція не звертає

НЕДУҐИ ЛЕҐЕНІВ. Туберкульоза легенів є неумолима і щорічно без ріжниці пола, віку і стану, скошує міліони людей. — При поборюванні ґрудних недуг та бронхіту, впертого та томлячого кашлю і т. п. примінюють лікарі **„Balsam Thiocolan-Age“** Ґонсецкого, що влекшуючи виділювання флеґми, скріплює орґанізм і самопочуття недужого, побільшує тягар тіла і усуває кашель. Уживається за порадою лікаря. Продають аптики. 659 6-10

ЛІЖКА ПОЛЕВІ
ЛІЖКА металеві, залізні, тапіцеровані. Дротяні вклади.
578 **поручає**
ВИРІБНЯ Л. ЯҐОШЕВСКІ
ЛЬВІВ, Личаківська 132.
21-50

ВЖЕ ВИЙШЛА НОВА КНИЖКА
Бібліот. Укр. Христ. Орґанізації п. н.
Борці за Церкву ч. I.
Св. Павло
Це життєписне оповідання нерелицював на українську мову А. Лотоцький за А. Кірхом, автором вичерпаних уже „Світил Сходу“ (ч. 2. Бібл. У.Х.О.). Книжка ся повинна знайтися в кожній приватній і публичній бібліотеці. Ціна книжки зі звичайним портом 2 зол., з порученим портом 2·50 зол. — Висилає
АДМІНІСТРАЦІЯ „НОВОЇ ЗОРІ“
681 2—?

КИЛИМИ М. ХАМУЛИ
відзначені на Загальній Краєвій Виставі в Познані СРІБНОЮ МЕДАЛЕЮ,
у Львові, пл. Трибунальська ч. 1.,
ПОТАНІЛИ! ПОТАНІЛИ!
Користайте з оказії! Увага на фірму!
675. 2-2

СВІЙ ДО СВОГО! СВІЙ ДО СВОГО
ПЕРЕПЛЕТНЯ
Петра Подоляка
ПОБІЛЬШЕНА і ПЕРЕНЕСЕНА
з днем 1-го жовтня ц. р. з вул. Жовківської 28. на вул.
ТРЕТЬОГО МАЯ ч. 11.
Виконує всілякі переплетн. вироби, як оправи Євангелій, Служебників, книжок до бібліотек, канцелярійні книги, та приймає всякі наклади :-: :-: до брошурования. :-: :-:
Поручається ласкавій дальшій увазі.
638 2—2

Не купуйте тандити!


Найлучші вироби дістанете у
ПРОЦКА,
Львів, вул. Терціярська 10.
(бічна Клепарівської)
Ліжка, умивальні, стояки, урядження для пенсіонатів, віль, бурс, ґабінетів лікарських і т. д.
682 2—10.

Видає й редаґує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10

Porto zapłacone ryczałtem

Рік V. Львів, четвер 1. травня 1930. Ч. 31. (331)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8 II пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Перед Вселенським Собором у Римі

Як доносить преса, скликання Вселенського Собору в Римі наступить в осени або з початком зими. В Соборі возьмуть обовязково участь всі епископи всіх катол. обрядів, які мають свої дієцезії. Собор потреває цілий рік, тому епископи на той час мусять визначити заступників в своїх дієцезіях. В Польщі істнує, разом з гр. кат. 25 дієцезій, тому й таке число епископів виїде з Польщі на Собор до Риму.

Арештування у Львові

Тут увязнено значне число української молоді, переважно ремісничої під закидом приготування замахів на больш. конзулят. Між увязненими є: М. Власійчук, К. Саляк, Б. Стечишин, Б. Павук. Р. Щур, Ів. Ткачук і ин. У декого з них мали знайти відозви УВО, у декого по твердженням поліції навіть вибухові матеріяли. „Ґазета Поранна" пише, що ще не стверджено, чи ті „вибухові матеріяли" не належать до таких, яких уживається до стрілянини в часі Великодня.

Вибухові матеріяли

в переплетні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові.

Польська преса доносить: У звязку з арештуванням кількох молодих Українців відкрила поліція акцію, закроєну на ширшу міру, котра мала на ціли виконати ряд замахів дня 3 мая. Акцію відкрито припадково і припадково натрафлено на цілий арсенал екразиту, пироксиліни й меляніту, зложений в переплетні Наук. Тов. ім. Шевченка переплетчиком Саляком.

Бомба в сов. посольстві у Варшаві

У великій камяниці при вул. Познанській 17, котра сусідує з камяницею больш. посольства під ч. 15, відкрив помічник сторожа Качинський підозрілий дріт. Повідомлена про те поліція ствердила, що дріт той провадив через комин дому ч. 15 до пивниць больш. посольства. На кінці дроту відкрито 1-метрову бомбу, в котрій було 30 кґ. вибухових матеріялів. Слідство ведеться. Припускають, що бомбу підложили рос. еміґранти. Є також вісти, що се діло больш. опозиції. Одначе ті вісти мало правдоподібні.

Вибори на Волині

В окрузі Луцьк—Рівно—Костопіль відбудуться вибори до сойму 18. травня в окрузі ковельській 13. липня. Вибори до сенату відбудуться на цілій Волині 25 травня. З огляду на те, що Волинь становить традиційно орґанічну цілість зі Сх. Галичиною, вислід виборів на Волині все дуже важний і для Галичини, навіть на випадок, як би сойм мав бути розвязаний.

Страшна пожежа в Переворську

Опівночи вибух в Переворську пожар в жидівській дільниці коло Ринку, в домі шинкарки Сари Вайс біля маґістрату і старої божниці. Протягом години огонь обхопив 49 домів і божницю та склад бензини Ройзи Берґер. Пожежа була така велика, що видно її було аж у Перемишлі і Ярославі. З Ярослава і Ланьцута прибули на ратунок пожарні сторожі. 48 домів згоріло до тла.

Індія в огні розрухів

В Пешаварі (Півн. зах. Індія) прийшло до крівавих боїв між анґлійським військом і сторонниками Ґгандія. Гіндуси відбивали від поліції арештованих, причім облили нафтою два анґл. панцирні авта, підпалили їх, шоферів убили, а поліційного старшого десятника, що надїхав на моторі, посікли буквально на шматки. Потому пробували повстанці здобути поліційну касарню і телеґрафічний уряд. Тоді військо дало до них сальву. На місци остало 25 трупів. — Подібні вісти наспіли також з місцевостей Мадрас, Шіттаґонґ, Фені, Калькути й і. Ґганді розпочав також „похід проти пальм", з котрих роблять пальмове вино. Він заповідає, що обкопає ті пальми, щоб задемонструвати шкідливість алькоголю.

Петрушевич їде до Харкова

Телеґр. Аґенція Естонії принесла вістку, що б. диктатор Галичини, др. Е. Петрушевич мав довшу нараду з больш. послом в Берліні, Крестінським, у справі свого виїзду на територію СССР. Секретар д-ра Петрашевича, п. Проць (редактор „Укр. Прапора", котрий виходив довший час в Берліні) вже в Харкові, де при піддержці больш. влади веде підготовку на приїзд свого шефа. В Харкові мавби др. Петрушевич утворити нове „правительство для Галичини", в склад котрого мавби увійти й Семен Вітик, котрий уже кілька літ живе в Харкові (Як загально відомо, відносини між др. Петрушевичем і С. Вітиком все були такі напружені, що ледви чи вістка про їх співпрацю може відповідати правді).

Хліборобам зменшено доходовий податок

Міністерство скарбу приняло як пересічну ціну жита за 1929 рік 25 зол. за сотнар. Та ціна має служити як підстава до виміру хліборобам доходового податку. В 2 попередних роках принимано пересічну ціну сотнара жита поверх 40 зл.

ПО ПРОЦЕСІ 45-ОХ

Процес 45-х українських культурних діячів перед большевицьким трибуналом у Харкові закінчився. Їх засуджено. Вирок ми подали в 30 ч. „Нової Зорі". Богато літ тюрми, виселення з України себто заслання в Сибір або на жахливі Соловецькі острови, позбавлення всіх прав і становищ. Найбільше дісталося найвизначнішим українським культурним діячам. Для одних із них вимірена кара рівна карі смерти; бож вони її в большевицьких умовах не пережиють. Для других кара та рівнозначна зі зробленням з них фізичних і психічних інвалідів; бо тільки такими виходять з большевицьких тюрем їх нещасливі жертви, коли вони взагалі виходять із них. А для України харківський вирок в однім і другім випадку се тяжкий удар. Бо він позбавляє Україну її найкращих культурних діячів, яких у нас взагалі так небогато.

За щож большевики так покарали найвизначніших представників української культури на Наддніпрянщині? Їх покарали за те, що вони згідно з актом обвинувачення хотіли визволити Україну зпід Москви, себто відділити її від СССР. Нехай і так! Алеж усім аж надто відомий голосний клич большевиків про „самоопределение вплоть до отделения" себто „самоозначення аж до відділення". Алеж навіть „конституція УСРР." постановляє дослівно: „Входячи до складу Союзу РСР., УСРР. разом із тим залишає собі **право вільного виходу з Союзу РСР".** (див. Конституція УСРР. та АМСРР. Юридичне видавництво Наркомюсту УСРР. Харків, 1928. Ст. 9). І рівночасно: за **бажання** виходу України з СРСР. — процес і тяжка кара... Яка облуда, який цинізм!

Підчеркуємо з натиском слово: „за бажання". Бо, як виявив наглядно харківський процес, ні оден із засуджених поза теоретичне бажання не зробив ні одного кроку, який ішов би в напрямі чинного здійснення того бажання. Що більше! В богатьох із засуджених навіть те теоретичне бажання було таке слабке, що вони на процесі не обстоювали його далі, а деякі навіть осудили те бажання себто — самих себе... Як бачимо, засуджені українські культурні діячі під **політичним** оглядом не були для большевиків противником надто грізним.

Та всеж таки большевики їх судили і засудили як дуже небезпечних своїх ворогів. Чому? Бо вони були **українськими культурними** діячами.

Вже в статті „Нова обєдинительна політика Москви супроти України" в ч. 29 „Н. Зорі" за б. р. ми звернули увагу читачів на змагання Москви закріпити доконану нею політичну окупацію України ще окупацією культурно-психічною. І як недавно, щоб окупувати Україну політично, Москва жорстоко нищила і знищила фізично і морально українських національно-**політичних** діячів, так тепер, щоб окупувати Україну культурно-психічно, Москва почала нищити фізично і психічно українських діячів національно-**культурних.** Бо українські національно-культурні діячі, плекаючи українську **національну** культуру, стояли Москві так само на шляху до її мети: окупації України, як передтим стояли їй на тім шляху українські діячі національно-політичні.

Чи вдасться одначе Москві окупувати Україну культурно-психічно?

ДЛЯ ТЕРПЛЯЧИХ НА СХОРІННЯ НІГ
поручає обуву
ортопедичну Л. НОВОСАД
Львів, вул. Словацького ч. 6. Тел. 8-25.
666 6-20

Відповідь на се питання залежить від становища, яке в тім історичнім московсько-українськім двобою займе традиційний Піємонт України — Галичина.

А яке становище мусить заняти Галичина, щоб спараліжувати московсько-большевицькі затії супроти України, про се скажемо окремо.

——o——

Одна мова — дві нації

З приводу хорватського процесу в Білгороді.

В Білгороді відбувається тепер великий політичний процес, котрий звертає на себе загальну увагу не тільки на цілім Балкані, але і в цілій Европі. Сербський суд судить у тім процесі 24 Хорватів, між ними таких визначних людей як проф. Якова Еллачіча, б. посла д-ра Волод. Мачека, полк. Беґіча, Гадія, Бернардіча, далі представників хорватської акад. молоді, купецтва й урядництва. За щож їх судять? За зорґанізування терористичної ґрупи, котра стала пострахом сербської влади в Загребі. Ділом тої ґрупи — так твердить акт обжалування — замах на капітана Каледіна і підложення трьох пекольних машин. Та ґрупа мала плянувати замахи на сербського команданта міста й на команданта сербської залоги в Загребі та хотіла висадити у воздух поїзд, котрим з Загребу до Білгороду мала їхати депутація з чолобитнею до короля Олександра. За всі ті і ще инші річи грозить обжалованим кара смерти. Акт обжалування, котрий має 61 сторін машинового письма, закидає ще Мачекови, Еллачічови й Беґічови, що вони уділили тій орґанізації 15.000 динарів на купно зброї й вибухових матеріялів. А послови Мачекови закидає просто змагання до відірвання Хорватії від Югославії.

Серби уважають обжалованих за зрадників і злочинців, Хорвати — за патріотів й оборонців Хорватії перед сербським насильством. 160 хорватських адвокатів зголосилося до оборони обжалованих. Сербський суд допустив з них тільки сімох. На першій розправі головний оборонець б. міністр Трумбіч поставив ряд внесків, м. і., щоб суд відложив розправу і тим дав можність обороні бодай перестудіювати великі акти цілої справи. Сербський суд відкинув всі внески оборони. Тоді Трумбіч остентаційно поцілував головного обжалованого Мачека, на що всі присутні в салі Хорвати зачали з одушевленням кричати „живйо“, а сербський суд заборонив усякі маніфестації.

Другого дня розправи молодий хорватський субект з торговлі, 24-літний Бернардіч, зізнавав просто страшні річи про те, як його тортурували в сербській поліції в Загребі, щоб вимусити на нім зізнання проти Мачека і як сам директор поліції д-р Бадековіч приносив йому добрий харч, вино й циґарети, намовляючи разом зі слідчим суддею, щоб зізнавав проти Мачека... В муках зізнавав він усе, чого від нього хотіли, а тепер відкликає свої зізнання...

Так виглядають тепер відносини між Хорватами й Сербами після першого 10-ліття їх пожиття в одній державі, котру вони з великим запалом і добровільно та спільно творили на наших очах, покликуючись на те, що лучить їх одна кров й одна мова.

Та факти показують, що мимо „одної крови й мови“ Сербів і Хорватів ріжнить їх инша культура і психіка, витворена історією. Се дві нації, хоч мають одну мову. Культура православних Сербів нисша від культури катол. Хорватів. Та через свою чисельну перевагу Серби надають характер цілій державі й майоризують Хорватів, котрі через те й хочуть просто визволитися з „братерських обнять“ Сербів. І на тім тлі дійшло між ними до завзятої боротьби, якої наслідком є згаданий процес.

Не без вини в тій справі є й Хорвати, а саме через те, що захоплені необдуманими націоналістичними теоріями злилися 10 літ тому беззастережно в одну державу з Сербами — без огляду на культурні й психічні ріжниці, котрі є основними елементами, що творять нації.

Подібні відносини й подібну боротьбу, хоч і не в такій ще острій стадії, бачимо й між Чехами та Словаками. А в минувшині бачила її історія між теперішними Американцями й Анґлійцями, котрі говорили (й говорять) одною мовою й до кінця 18 століття творили навіть одну державу — анґлійську. Та не зважаючи на це зірвали з собою, виступили до збройної боротьби й утворили дві держави й дві нації.

ВІСТИ З „РАЮ“

Террор на Україні скріпився до ще небувалих розмірів.

Від знакомого редакції чоловіка одержали ми отсі найновіші вісти з червоного пекла, котре большевицькі аґітатори називають „раєм“:

Відколи большевики є на Україні, не було ще такого страшного террору як тепер. Хоч масові арештування були і передтим, то якась частина священиків все ще була на свободі і могла, хоч упадаючи на силах, бо маючи по 5—6 парохій, одна від другої віддалена о 30, 40 а то і 50, ба навіть більше верств, все ще таки хоч раз на 6 тижнів бути в кожній парохії. Між священиками католицькими є і старші люде, деякі поза 60 літ, а їзда простим селянським возом лихої української дороги нераз до 50 верств, або й більше сильно потрясала їх здоровлям. На зміну не приходив ніхто, бо нема там духовних семинарій, нема приросту духовних, а число працьовників з кождим днем маліло. В послідним році поарештовано дуже богато, а тепер переслідування віри і духовенства так католицького, як і православного сильно збільшилося. Крім жертв, згаданих в попередних числах „Н. Зорі“, приходять щоденно нові, ще більше застрашаючі. Знесено вже всяку конституцію дотично віри й релиґії. Стаття, то есть параґраф 351. закону УСРР. з 1927 р., яка гласить: „Визнавання будь якої релиґії або не невизнавання жадної релиґії не причиняється до жадних правообмежень і не дає жадних переваг“[1]) — в практиці на Україні не істнує. Священиків арештують, вивозять, терроризують. Церкви і костели замикають, переміняють на кіна або на станиці для жовнірів ДПУ.

Вивезений ще в маю 1929 р. з Браїлова до Київа о. Леонід Юркевич недавно завезений до Ленінграду, в наслідок тортурованьь зійшов з розуму. Се молодий ще, коло 45-літний священик, що перед кількома роками приймив католицизм (унію); він був також знаний з письменничої діяльности, був навіть членом кореспондентом Укр. Академії Наук.

Засуджений на розстріл о. пралат Пшерембель, зі зденервування осліп в тюрмі. З подільської губернії — то є з дієцезії Камянецької, арештовані нові католицькі священики, крім згаданих вже в попередних числах „Н. Зорі“, а саме: о. Іван Левинський, декан і парох Винницький; чоловік праці, але слабого здоровля. Для Галичан у Винниці був правдивим батьком. Оден з львівських Українців (Юліян С.) з вдячністю писав мені, що той ревний священик запомагав його як рідного брата всім чим міг. Для бідного скитальця був правдивим батьком; о. Ришард Шишко, папський шамбелян, парох Городка, а давніше при подомініканськім костелі в Камянци, який відступив був свій костел для нашої греко-кат. парохії від год. 7 до 11. щоденно ще в р. 1920, коли там були наші біженці; о. Казимір Нановський, парох Тарноруди; о. К. Кваснєвський, парох Проскурівський і його сотрудник о. А. Мйодушевський (в Проскурові є 16.000 парохіян); о. Кшивіцкий, парох з Капустян.

Для позору, що не всіх католицьких священиків арештується — полишено ще кілька одиниць, але чи всилі оден чоловік обслужити 15 до 20 парохій на віддалі 150 до 200 кільометрів? Люде позбавлені реліґійної потіхи, нема кому уділити умираючим св. Тайн, звінчати й охрестити. По католицьких церквах устала щоденна Жертва Служби Божої. При опечатуванню святинь діються зворушаючі сцени. В Умані (в київській ґубернії), коли салдати прийшли опечатувати костел, святиня була повна людей, які молилися і просили, щоб їм позволено відспівати останній раз перед опечатуванням дому Божого літанію до Матери Божої. Командір згодився на се, а коли по скінченню літанії вірні зачали співати „Під твою милость“, розлягся такий плач, що жовніри мусіли вийти, щоб самим не розплакатися й аж по скінченім співі, коли всі вірні вийшли, замкнули святиню.

Подібно діється і в Росії. В Ленінграді запечатали католицьку Катедру. Те саме зробили з церквою французьких кальвінів при вул. Большая Конюшная, 25. Сей кальвінський костел був уже опечатаний і потому відданий баптистам, бо зразу здавалося, що вони найбільше склоняються до большевицьких засад. Опісля і баптистів звідтам викинули а костел віддали на централю для ленінградських безбожників.

При замкненню кат. Катедри лучився такий епізод. Коли салдати ввійшли до Катедри, небуло там священика. Перед замкненням святині виломили салдати дверцята до кивоту й виняли пушку зі св. Тайнами. Одна жінка запротестувала проти такої зневаги і святотатства. Тоді командант відділу сказав до неї в гніві: „Не кричи, не бійся! — Коли хочеш дамо тобі твої святощі!“ І висипав з пушки св. Тайни до білого полотенця, яке підставила йому та женщина. Вона винесла їх з Катедри. По сім святиню запечатано. Се було грубе нарушення закона, бо стаття § 369. 2. виразно приписує, щоби при таких чинностях були представники рел. громади. Але до кого вносити скарги на такі безправства? Ті самі, що зневажають св. Тайни — є інспекторами рел. громад і скарга мусить бути внесена до їх рук.

В Нижнім Новгороді по замкненню костела зробили з нього касарню для ДПУ. В місцевости Макіївка кат. церкву замінили на кіно. В Свердловську комсоломці запечатали костел, не питаючи взагалі нікого. В Самарі замкнули костел на домагання кількох молодих жидиків. Уряд польський не може вмішуватися в цю справу з інтервенцією, хочби дипльоматичною, бо підписав рижський договір й уважає себе звязаний ним, але большевики не уважають себе

[1]) Ів. Сухоплюєв: Відокремлення Церкви від держави, з передмовою народнього Комісаря внутрішних справ В. А. Балицького: Юридичне видавництво Наркомюсту УСРР., Харків, 1929.

звязаними тим договором, бо протестували проти забрання православних церков на Волині. На мітинґах і в пресі в цілій Росії й на Україні кричать большевики проти сего.

Навіть те мінімальне право, яке большевики ніби дали віруючим, так стилізоване в кодексі, що можна його толкувати як хто хоче[2]). Притім кожду статтю кодексу на провінції ігнорують, наказів з Харкова не виконують. Урядники комітетів (мимоходом кажучи — всякі дядьки або парібки-комсомольці) отверто говорять: „Власть на местах!“ Революція — сеж анархія...

Які разячі безправства поповняють „орґани власти“ над безборонними духовними і їх родинами, нехай послужить на доказ отсей примір: Духовним відобрано не тілько помешкання, але священик не сміє замешкати навіть в сторожівці або дяківці, бо се тепер „державні доми“. Під самою церквою на церковнім подвірю, може мешкати жид, проститутка і всяка зволоч, які часто упиваються і кричать коло церкви а лаються найгіршими словами і їм дають ці помешкання за дармо, а священик, в самім парохіяльнім домі не може мешкати або кажуть йому платити по 500 карбованців місячно, коли він за цілий рік не має на своє життя 500 карб.

В Малахівці викинено на вулицю прав. духовного разом з 9 дітьми. Селянам заборонено приймати його до своїх мешкань, бо інакше їх самих викинуть на вулицю. В иншім місци в лютім викинено на вулицю другого священика з жінкою, яка була від 5 місяців вагітна. Те саме зроблено богатьом священикам в околиці Москви і там заборонили людям приймати їх на мешкання. Оден зі священиків, доведений до розпуки таким переслідуванням, повісився.

В московськім окрузі впала до церкви банда комсомолців (се кандидати на комуністів), кинулася на священика, 70-літного старця, обтяла йому бороду й опісля витягнула за волосся, побила й умираючого полишила на вулиці. В Краскові арештовано священика і діякона при самім престолі в часі богослуження, хоч арт. 115. кримін. кодексу говорить: „За перешкоду виконувати релиґійні обряди назначена примусова робота на речинець до шістьох місяців“. Та зараз під тим самим артикулом стоїть таке: „Перешкоджати виконанню релиґійних обрядів можуть так орґани влади як і окремі громадяни“ (на ст. 28. наведеного висше права)...

[2]) Кодекс права в укр. переводі, зредагований так погано, що волиться читати московський текст. В кодексі, який маю під рукою, є тільки русицизмів, що не можна без омерзіння читати: як слова: вскриття заміcть отворення, маштаб, жодний і множество иншых. І що дивніше, деякі наші „учені“ галицькі наслідують якраз ті погані форми, бо то мовляв наше „вкраїнське“.

ШЕРФ-СКОРНИ
ОДИНОКИЙ СКЛАД АПАРАТІВ
і ПРИБОРІВ ФОТОҐРАФІЧНИХ
поручає по цінах приступних
всілякі складові части в обсяг той входячі.
ЛЬВІВ, вул. СОБІСЬКОГО ч. 5.
676 3-20

Ще більше яркий примір: Одну жінку, матір четверо дітий, оскаржено, що дала помешкання для жінки прогнаного священика. За те повідомлено її, що й вона буде викинена на вулицю. Вона не спротивлялася, вернула до дому і приготовила обід для дітий. Коли діти сіли до обіду, сказала їм, щоб добре наїлися, заки їх викинуть на вулицю. Коли по якімсь часі прийшли аґенти ДПУ., щоб викинути її з дітьми з хати, двері були зачинені і на стукання ніхто не відповідав. Аґенти виломили двері і знайшли при столі матір з дітьми неживими. Мати в розпуці отруїла себе і дітей. „Культурні“ держави кажуть, що не мають права „мішатися“ до чужих справ, бо одних вяжуть договори, другі — що мають дипльоматичні зносини і т. д. Та по правді, вони всі причасні в тім, що там діється.

Коли хто видить, що його сусід другий збожеволів, ходить з сокирою по хаті і мордує дітей, то його обовязком є, виломати двері і збожеволілого звязати, ще й прикликати на поміч сусідів. Та може бути, що дійшло вже й до того, що одні держави бояться, щоб на випадок сутички з божевіллям на сході не заразилися божевіллям і їх люде. А знов другі не хочуть в те мішатися, бо їм доросші ріжні продукти, нафта, шкіри зі здохлих коней і свинячі шкіри та кишки, які з цілої України йдуть за границю і тому на богатій Україні нема ні хліба, ні сала, нема навіть мізерних кишок, щоб хоч такі „присмаки“ зїсти; як селянин поважиться забити для себе свиню, — його арештують, бо і селянин і свиня — се „власність держави“. Так виглядає соціялістичний рай.

Додам ще коротко, що крім о. Юркевича зійшли з розуму через террор большевиків отсі католицькі священики: о. Федукович з Житоміра й о. Антоній Доленґа-Келюс, який збожеволівши, маячив все, що ДПУ. прийшло його аретувати. По двох місяцях в шпиталі для божевільних у Винниці помер. Деякі дістали сильного розстрою нервового і хоч жиють, не встані працювати.

Арештованих священиків вивозять то на Сибір, то на Соловки, то знов чомусь повертають їх до Київа хіба для більшої муки допитами. Арештують також і світських як Українців так Поляків. Старого чоловіка Лепісецкого з Київа вивезли на Сибір і що тижня перевозять на инше місце. Сими днями вивезено захристіяна з Волочиськ на Сибір...

——o——

Помер граф Адальберт Штернберґ

У Відні в санаторії Фірта помер в 62 р. життя голосний свого часу посол до віденського парляменту, ґр. А. Штернберґ. Він походив зі старого німецького роду, котрий осів у Чехії й на Мораві к. 1200 р. Його предок Ярослав Штернберґ побив відділ Татар, котрі загналися аж туди в 13 ст. Члени того роду заслужилися також коло піднесення науки й культури чеського народу. Адальберт мав неспокійну вдачу. Він взяв участь у бурській війні і написав спомини з неї, в котрих досконало предсказав, як виглядатимуть битви в недалекій будуччині. З великим гумором виступив він на політичній арені як кандидат на посла і тим гумором так побив свого контркандидата, що він на 12.000 голосуючих одержав всего 52 голосів. З таким самим гумором промовляв покійний і в парляменті, де ніколи не говорив до річи, але все так дотепно й цікаво, що предсідатель уже не відбирав йому голосу. Кождого, хто йому перебивав, заганяв в кут своїми дуже зїдливими дотепами. Не щадив нікого, особливо остро нападаючи на соц. демократію і на двірську камаріллю. Раз напав навіть на самого цісаря Франца Йосифа, кажучи, що він уже за старий, щоб міг правити. Того йому ніколи не вибачили двораки, але сам цісар вибачив і навіть приняв на авдієнції, в часі котрої звернув йому тільки увагу, що він уже надто грубо поводиться зі своїми противниками в парляменті. На те відповів Штернберґ: „Ваша Величности! Вони не варт лучшого поведення!“ - „Може й маєте слушність“, сказав цісар сміючися. Покійний Штернберґ був чоловік оригінальний і високо освічений. Коли його питали, чому в парляменті ніколи не говорить до річи, тільки скаче з теми на тему, відповідав, що се менше скучно. Останні його слова перед смертю були: „Якже мені тяжко... Мій Боже, се вже кінець“. Був притомний до самого кінця.

——o——

Як жити весною

З давних давен думають люде, що з весною можна в собі „очистити кров“ питтям ріжних відварів з зел. Одначе нова медицина дає такі ради, як жити весною: Передовсім іти значно вчасніше спати ніж в зимі й ранше вставати. Харч весною повинен бути легкий, не товстий і зовсім без алькоголю. Особливо вказано уникати весною молодої свинини, нирок і печінки, з риби лосося й угра, далі ікри, устриць, раків, квашених огірків і корнішонів, гороху, фасолі й сочевиці (бо вони здувають), чеснику, редькви, бульби, капусти, квасної салати з виїмком делікатних її родів, листки салати кропити не оцтом але соком з цитрини. Дальше вказано уникати твердих яєць, чорного хліба, тяжких леґумін („мельшпайз“), тортів, сира, муштарди, паприки, перцю і взагалі всяких острих приправ. Зате добре весною споживати: молоко солодке і квасне, йоґурт, легкий чай, слабу каву й какао, легкі леґуміни, нпр. макаран, худе мясо волове, теляче, мозок, біле мясо птиць, делікатну дичину але без товстих сосів, шпінак, шпараґи, зелену фасольку, риж, мягкі компоти й усякі овочі, з риб добрий пструг. Дуже добрі лімоняди й инші овочеві напитки, навіть у більшій скількости. Зате дуже обмежити уживання вина, пива й усякого алькоголю. Сирі овочі дозволені, але чисто обмиті й доперва по полудні вказано їх споживати. Такої поживи вживати не довше як 4 до 5 неділь. Потому знов зміна. Добрі є часті проходи весною, на котрих треба глибоко віддихати, одначе уважати, щоб не втомитися. — (З німецького).

Маленький фейлетон

Весняні простуди

Весняні простуди належать до частих недомагань не тільки у дітей, але й у старших. Рада на те така: Передовсім треба уважати, щоб весною, навіть у гарні дні, не виходити на проходи в надто легкім одязі. Дальше — дуже важна річ, не сідати на землю, бо вона ще належно не висушена весною і простуда готова як стій навіть після короткого сидження на землі. Коли замітите, що вас або вашу дитину хочби злегка морозить, треба якнайскорше йти до дому і там витертися на сухо. Хто дістав катар, найлучше зробить, коли зараз положиться до ліжка й випе дві-три склянки горячої лімоняди або чаю з липового квіту. Не зле опріч того зажити й пів ґрама або цілий ґрам аспірини, щоб добре випріти. Тоді простуда не треває довго і переходить без комплікацій. (З лікарських порад).

НА СЕЗОН ВЕСНЯНИЙ
заосмотрили ми склад у величезний вибір **новостей на солідні і модні плащі, костюми, сукні і т. д.** — і пригадуємо нашим ощадним
ПАНЯМ
що як завсігди продаємо матеріяли **лиш** в першорядних сортах,
655 А ДЕШЕВО 9—20
ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА
45. РИНОК 45.
дім наріжний вулиці Ґродзіцьких.

Приєднуйте нових Передплатників!

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Галичина проти реліґійних переслідувань. Дальші протести реліґійного терору на В. Україні і в Росії надіслано з отсих місцевостей: Язловець, Заболотів, Війське, Милування, Висоцько Нижне (пов. Турка) й і. Тексти протестів подібні до тих, які ми подали в 30. ч. „Нової Зорі“, отже печатати їх трудно, бо орґан бувби завалений все тим самим матеріялом, тим більше, що протести дальше напливають.

Новітне урядження в церкві. В Монахові, в парохіяльній церкві св. Анни заложено на проповідальниці мікрофон. При його помочі, проповідь, виголошену проповідником, який має навіть слабий голос, чути виразно в цілій церкві. Таке урядження дуже практичне для великих, а не акустичних церков.

Фільософічно-теольоґічний курс у Лінцу. В осени буде відкритий у Лінцу, в Австрії, шістьлітний фільософічно-теольоґічний курс. Дотепер теольоґічні студії тревали там пять літ.

Дипльоматичний корпус при Ватикані. В склад дипльоматичного корпусу при Ватикані входило 1929 р. 12 послів і 21 представників. Послів при Апост. Столиці мають: Арґентина, Бельґія, Болівія, Бразилія, Чіле, Колюмбія, Німеччина, Франція, Італія, Перу, Польща й Еспанія. Заступників мають: Баварія, Костаріка, Велика Британія, Гаіті, Гондурас, Югославія, Лотва, Ліберія, Литва, Монако, Нікараґуа, Австрія, Панама, Портуґалія, Пруси, Румунія, Сан Сальвадор, Сан Маріно, Чехословаччина, Угорщина, Венецуеля.

Археольоґічний музей у катакомбах. В катакомбах Претекстата, які лежать між катакомбами св. Севастіяна й св. Калікста при вія Аппія, відкрито археольоґічний музей. Папська археольоґічна комісія від 1920 р. робила там великі розкопки. Відкрито в часі тих праць 5 високої мистецької вартости поганських саркофаґів з 3. століття. Саркофаґи ті треба було склеювати з дрібних відломків. Виставлені вони на публичний вид в атріюм музею в катакомбах. В тих катакомбах є велике число старохристіянських памяток мистецтва: різьб, алябастрових і порфірових стовпів, стінних образів і т. и.

——o——

Нові розкопки у св. Землі

Жидівський університет в Палестині відкопав останки прекрасної синаґоґи в Бет-Альфі, в Емеку (долина Їзреель). Відкрили мозаікову долівку святині з грецьким надписом, котрий каже, що ту святиню виставили будівничі Маріянос і Ханіна, батько і син. Далі є ушкоджений гебрайський напис, з котрого видно, що ту святиню збудувано за цісаря Юстина в поч. 6. ст. по Христі. Цікаво, що тоді жиди вживали в своїх синаґоґах образів з біблійним змістом. Вони уложені мозаїкою з натуральних камінів ріжної краски і представляють жертву Ісаака та зодіяк. Подібні речі знайдено і в синаґозі, котру відкопали в Джераш'і: там на мозаіковій долівці представлений прекрасно Ковчег Ноя зі звірятами: пантери, коні, ґазелі, птиці й и.

——o——

Новий патріярх сербської Церкви

З трьох кандидатів, вибраних сербським правосл. епископатом на патріярший престол, король Александер іменував патріярхом митрополита Варнаву. Його інтронізація вже відбулася в Білгороді. Новий патріярх має літ 51. Він уродився в Старій Сербії, а богословію кінчив у Петербурзі. До Росії схоронився також в часі окупації Сербії військами центральних держав.

——o——

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

НОВЕ НАПРУЖЕННЯ відносин між Польщею й Німеччиною викликане заключенням торговельного договору між Анґлією й совітами. Через той договір Анґлія почасти зневтралізувала великі впливи Німеччини в СССР. Большевики згодилися на те тому, щоб доскулити Німцям за їх наближення до Польщі в господарських справах. Тоді Німеччина зачала вицофуватися зі свого наближення до Польщі.

КРАСНАЯ ҐАЗЕТА напятнувала рух Ґандія в Індії як націоналістичний і буржуазний й осудила його зі становища комунізму як шкідливий. Се відплата большевиків Анґлії за те, що Анґлія заключила з совітами торговельний договір. Анґлія була приневолена підписати той договір длятого, що Москва скінчила недавно будову нової зелізниці, яка получила сибірську лінію з Ташкентом у полудневім Туркестані, через що скріпилося становище Москви в середній Азії та дало червоній Москві можливість, скріпити в Індії свою пропаґанду.

В НІМЕЦЬКІМ ПАРЛЯМЕНТІ принято т. зв. закони Янґа в поіменнім голосуванні 270 голосами проти 192 при трьох здержаннях від голосування. За приняттям голосували: Католицький Центр, соціялдемократи, Німецька Народня Партія й демократи. Баварська Народна Партія з виїмком трьох послів голосувала проти. З великою цікавістю очікувано висліду голосування в справі ліквідаційної угоди з Польщею. Вислід був такий: „за“ 236 голосів, „проти“ 217, 8 послів здержалося від голосування. Баварська Народна Партія голосувала проти законів Янґа длятого, бо центральне правительство не згодилося на домагання Баварії в справах фінансових, особливо в справі віддання краям податку від пива.

В АВСТРАЛІЇ має наступити перелом дотеперішної практики Анґлії, в її взаєминах з домініями. А саме на становище ґенер. ґубернатора, котрий заступає самого короля, має там бути призначений не присланий з Анґлії урядник, тільки уроджений в Австралії діяч, Ірляндець з походження, Ісаак Ісаакс. Се був би перший того рода випадок, за котрим очевидно підуть дальші, як ознаки усамостійнення доміній.

РЕСПУБЛИКА БЕЗ РЕСПУБЛИКАНЦІВ. Так назвав Австрію провідник христ. сусп. партії, б. канцлер о. пралат Зайпель, котрий по піврічнім відпочинку знов вернув до політичної праці й виголосив політичну промову на зборах. Він сказав м. и.: Називали і прозивали мене всіляко, нарешті й „руїнником“ своєї партії. Правда, є не одно, що я хотів би зруйнувати, але христ. партії я не зруйнував, вона навіть не зле розвивається. Тепер треба реформи партійного життя. Ми християнські суспільники, були всі вірними монархістами, коли валилася монархія. Тоді стали ми на становищі, що не вільно нам ізза смутку за минулим опускати в потребі свій народ тому, що він одержав республиканську форму правління. Треба грати на інструменті, який є, хоч не уважаємо його за останну мудрість. В Австрії властиво нема й досі республиканських партій, хоч є такі, що валили монархію. Республиканізм накладає на тих, що його визнають, більшу державну відповідальність, якраз тому, що нема монарха, нема того, що міг би робити порядок. Тимчасом замість республиканізму бачимо демаґоґію без почуття відповідальности.

ЖІНОЧА ПАРТІЯ в Німеччині, про котру ми вже писали в „Н. Зорі“, прибрала назву „Національної Спільноти Праці“. Вона проголосила, що стаючи на ґрунті реліґійнім, признає ваймарську конституцію й буде поширювати знання горожанських обовязків і прав.

Д-р Степан Дмоховський

б. елєв Полікліники дентистичної у Берліні.

Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках каучукових, золотих і сталевих (Krupna нержавіюча сталь). Апарат Рентґена. 555 47-?

НОВИНКИ

Хто так робить? Недавно померла у Львові жінка інж. полк. російської служби, Француза з походження, Марія Шантир (властиво Шантер), також французького походження. Погибла вона трагічно, ударена автом, по двох днях тяжких мук, у 46 р. життя. Оставила двох нелітних синів і 73-літну матір-старушку, без заосмотрення, як звичайно буває з еміґрантами. Річ зрозуміла, що посмертні плякати виготовлено в російській мові, бож усе життя покійної та її родини було звязане з Росією. Отже що діється? На значній скількости розліплених по місті посмертних плякатів хтось повиписував по українськи „руска свиня“. Хто се зробив, невідомо, та мусіло ту „благородну“ роботу виконувати бодай кількох людей. Подібні прояви заслугують на найостріший осуд усякої культурної людини, все одно, яких вона поглядів і переконань.

Старосто розвязало Т-во „Сокіл“ і чит. „Просвіти“ у Володимирцях, а воєвідтство затвердило рішення староства.

У Щирці увязнено директора каси Вол. Могильницького під закидом малверзацій. В касі відкрито досі брак 150.000 зл.

В Озірній, пов. Зборів, згорів млин Вольфа Фішера і Спілки та матеріял на будову дому Мих. Лескаля. Огонь був мабуть підложений.

10 міліонів зл. річно тратить робітництво в Польщі через страйки, як обчисляють „Статистичні Відомости“.

В 30. ч. „Н. З.“ під фейлетоном пропущено підпис Аверченка.

——o——

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

† о. Іван Яворський, парох Стрільбич, б. посол на сойм, упокоївся в Бозі 23. м. м. Покійний належав до найбільш енерґічних політичних діячів нац. дем. партії, особливо за часів намісника ґр. А. Потоцького. Багато уваги й часу присвячував справам нашого шкільництва й економічних орґанізацій. **В. Й. П.**

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Дентист ЯКІВ НАСС

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування і вининання зубів, без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті після найновішої системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. 3-6

673

П Т. Урядовцям і студентам значна знижка. Полекші в сплатах. Тел. 65-73

Важне для Аматорських Гуртків і Жін. Кружків.

Накладом Видавництва „Світ Дитини“ вийшла сценічна картина в 2-ох діях

п. з. „СВЯТО МАТЕРИ“

яку написала п. Марія Козоріс-Барилякова.

Ця песа дуже легенька до вистави і призначена на святочні торжества з нагоди

ДНЯ МАТЕРИ

в дні 12. травня кождого року.

Ціна 1 прим. 60 сот. (з перес. 80 сот.)

Жадайте по всіх книгарнях.

Гуртові замовлення слати на адресу: **Накладня Мих. Таранька, Львів, вул. Зіморовича 3**

Видає й редаґує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Porto zapłacone ryczałtem

Рік V. Львів, неділя 4. травня 1930. Ч. 32. (332)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 вол. місячно 2 вол. За кордоном 1/4- 1 амер. долар. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867

Нота большевицького уряду до Польщі

Большевики приготовляють собі аґіт. матерял.

Больш. посол Антонов-Овсієнко вручив мін. Залєскому ноту іменем уряду СССР. з приводу відкриття бомби в больш. посольстві у Варшаві. В ноті м. и. сказано, що такі річи можливі тільки там, де істнує скріплена протирадянська акція. Се може викликати далеко ідучі комплікації тим більше, що се не відокремлений випадок. У вересні 1927 відбувся замах Трайковича, 4. травня 1928 був замах на торг. преда Лізарева, 21. листопада 1929 був у Львові замах на конзуля Лапчинського, в квітні 1930 відкрито у Львові терористичний замах на конзулят СССР., а 7. червня 1927 навіть убито представника СССР. Войкова. Все те викликає велику небезпеку не лише для взаємин між СССР. з Польщею, але й для загального мира.

Характеристичний голос німецьких націоналістів.

Німецька націоналістична аґенція „Телеґр. Уніон“ доносить з Москви: Рада народних комісарів постановила в звязку з відкриттям замаху на больш. посольство у Варшаві зажадати від Польщі: 1) Розвязання всіх протисовітських російських, українських і білоруських орґанізацій у Польщі. 2) Видалення з Польщі визначніших рос. і укр. еміґрантів. 3) Острого покарання виновників замаху. 4) Заборони підбурювання проти совітів в польській пресі (Та вістка „Тел. Ун.“ мало правдоподібна але дуже характеристична для настроїв деяких німецьких кругів).

На випадок війни з совітами.

З Риґи доносять: В балтійських державах кружляють поголоски про можливість вибуху війни між Польщею й совітами. Шеф естонського ґенер. штабу оповістив у дневнику „Певаліс“ статтю, в котрій каже, що на випадок тої війни Естонія мусітиме мобілізувати і держати військо на совітській границі. В звязку з тим появилося й інтервю шефа латвійського ґенерального штабу. Він заявляє, що Латвія зробилаб те саме, що й Естонія, одначе він не вірить в можливість війни.

Домагаються скликання сойму

Партії центро-лівиці ухвалили одноголосно, звернутися до президента РП. з домаганням скликання надзвичайної сесії сойму і сенату ще в сім місяці. Той внесок підписали поруч „лівих“ також вшехполяки. Також консервативний „Час“ пише, що „зі всіх системів правління найгірший той, що уникає контролі суспільности“.

Замах на Св. Вітця?

Кореспондент берлінського орґану АВС доносить з Риму, що там підготовляли замах на св. Вітця. В катедрі св. Петра увязнила поліція три комуністки, котрі були переодягнені за монахині і старалися виконати замах (Вістка та вимагає підтвердження).

„Аґімса“ скінчилася

„Аґімса“ (програма Ґандія, що накликувала тільки до „цивільного“, пасивного непослуху) скінчилася і в багатьох містах Індії полилася кров. Як все, так і сим разом, рух, раз викликаний у масах, перейшов понад головою свого патрона, котрий його викликав. Супроти того Анґлія вислала на індійські води свою воєнну фльоту, стаціоновану коло Мальти на Середз. Морі та висилає поспішно й сухопутні війська, головно з полудневої Африки, бо в військах, набираних в Індії з Ґіндусів замітна вже подекуди непевність їх становища.

Конфлікт між Харковом і Москвою?

АТЕ доносить: „Правда“ повідомляє про острий конфлікт між українською Радою Народних Комісарів і московським правительством на такім тлі: Українські власти заборонили вивіз харчів у Московщину, бо й на Україні харчевий стан дуже тяжкий. Тоді місцеві власти зачали видавати населенню мясні продукти, призначені для Москви. Проти того Москва виступила різко. (На підтвердження тих вістей треба пождати, бо Харків не має можливости опертися в чім небудь Москві).

Літературні бриґади

„Правда“ доносить, що Державне Видавництво (т. зв. Держвидат) мобілізує письменників, ділить їх на т. зв. „літературні бриґади“ й висилає з Москви на провінцію, вести аґітацію за переведенням колективізації (АТЕ).

Чому в Европі стає холодніше

Ґольфштром щораз більше наближається до Америки.

Капітан одного з анґлійських трансатлянтійських кораблів, Артур Рострон, котрий від 40 літ робить службу на кораблях, що курсують між Европою й Америкою, виконав цікаві й важні зіставлення змін напряму ґольфштрому. Він виказує, що та великанська тепла струя на морі щораз то більше наближається до берегів Америки і через те Европа має все холодніші зими. Недалекий час, коли се відібється й на господарських відносинах Европи. Зате Ню-Йорк матиме клімат близький до тропікального.

Наша хронічна недуга

Як ми самі собі шкодили і далі не перестаємо шкодити.

В 30. ч. „Нової Зорі“ подали ми зміст „совершенно негласныхъ“ документів спеціяльної тайної частини III-го Відділу б. царської Канцелярії, в котрих виказано, які „пособія“ побирали з гадючих фондів царського правительства провідники галицьких москвофілів. Тепер зробимо деякі висновки з тих фактів, — висновки що до наших політичних неповоджень в минувшині і теперішности та невеселих перспектив на будуче, оскільки не усунемо наслідків тих фактів збірним зорґанізованим зусиллям. Ось ті висновки:

1) Не підлягає ніякому сумніву, що стара Австрія мала певні відомости про факти продажности частини — тоді найбільш показної — нашої галицької преси і тим самим представників інтеліґенції. Через те австр. намісникам Галичини було надзвичайно легко переконувати австрійське центральне правительство у Відні, що нашій суспільности в Галичині не треба давати ніяких уступок, бо се булоб рівнозначне зі скріпленням експозитури Росії на території Австрії. Наслідком того було і мусіло бути таке занедбування Австрією наших національних, соціяльних й економічних інтересів, якого Австрія не допускалася супроти ж а д н о г о иншого зі своїх народів. Та правду кажучи, не можна їй того навіть брати за зле, бо якаж держава на світі буде скріпляти в своїм власнім нутрі ті чинники, про котрі має в руках докази, що вони скоалізовані з її ворогом...

Се, що ми зреферували, відноситься тільки до одної коррупційної справи одної з москвофільських ґазет у Львові. А таких справ було багато і то майже на цілій нашій території так в Австрії, як на Угорщині. Знаємо вже і про се документно. Бо у виданій недавно в Москві переписці оберпрокурора Святішого Синоду Победоносцева наведені в оригіналі докази продажности угрорусського діяча Добрянського й галицького діяча о. Ів. Наумовича, з яких перший, як видно з його квіту, одержав був велику на ті часи суму 15.000 австр. ґульденів. Таких доказів мали правительства Австрії та Угорщини б о ґ а т о. Се й було причиною страшного винищування нашого населення в Галичині з початком війни в 1914/15 рр. І не можна дивуватися, що центральне правительство у Відні довгий час було глухе на всі представлювання наших послів, котрі твердили, що наша суспільність „невинна“. А не можна тому, бож австрійський уряд знав богато такого, чого ні наша суспільність, ні її офіціяльні представники не знали. І то знав на протязі довгого часу, знав певно. Отже ті талергофські могили, ті шибениці в Галичині і всі ті муки, які перейшло наше населення в перших роках війни, має воно завдячувати передовсім продажности і нельояльности представників своєї власної інтеліґенції москвофільського напрямку. Розуміється, се далеко не значить, що всі москвофіли в Галичині були продажні або бодай знали про ту продажність своїх провідників. Атже все те відбувалося шляхом „совершенно негласнаго пособія“, як правдиво зазначує царська Канцелярія. Одначе прий-

ДЛЯ ТЕРПЛЯЧИХ НА СХОРІННЯ НІГ
поручає обуву
ортопедичну Л. НОВОСАД
Львів, вул. Словацького ч. 6. Тел. 8-25.
666 7-20

шов час, коли ті „совершенно негласныя пособія“ продажним одиницям, що стояли на чолі одного з наших політичних таборів, відбилися страшенно голосним зойком десятків тисяч галицьких вдів і сиріт по своїх затортурованих і повішених мужах і батьках. О! — ті тисячі австрійських гульденів, які о. Раєвський і російські посли у Відні та російські консулі у Львові виплачували десятками літ о. Наумовичови, Добрянському, Площанському і цілій плеяді инших москвофільських редакторів та діячів, обліплені кровю невинних жертв всеї нашої суспільности, як москвофільської її частини так і української. Ось як виглядає правда. Вона показалася пізно, але таки показалася. Тепер уже знаємо документно не тільки причини безприкладного винищування нашого населення в перших роках війни, але також причини того, що ми в старій Австрії розвивалися найбільш хирляво зі всіх її народів і то під кождим оглядом, — та в хвилі, коли розліталася стара Австрія, ми не були і не могли бути підготовані до того, щоб мати сили, конечні для обстояння своєї території.

2) Підчеркуємо з притиском, що булоб великим блудом української політики, якби вона уживала тих фактів в цілі цькування розсипаних по нашім краю старих москвофілів. Се булоб по перше несправедливо, бо вони не тільки не знали про ті страшні злочини своїх провідників, але навіть самі і їх родини тяжко за них відпокутували. А по друге таке цькування довелоб тільки до розогнення відносин, а не принеслоб буквально ніякої користи в нашім тяжкім політичнім життю і становищі. Тут діло не в цькуванню, а в засадничім зрозумінню того, як мститься продажність на тлі тяємного порозуміння провідників хочби тільки одної партійної ґрупи з чужими чинниками, котрі мають на оці очевидно виключно свій власний інтерес.

3) Хоч які страшні були вище описані наслідки продажности провідників галицького москвофільства, та були й є від тих наслідків ще страшніші. А саме те, що через ті факти ми як збірна індивідуальність не були самі собою, а служили тільки як знаряддя в чужих безоглядних руках. Ми були тільки предметом купна-продажі. Продавали нашу суспільність провідники одного з її політичних таборів на свою приватну користь і на потреби свого легкого життя, заслонюючи свій тяжкий злочин спеціяльно на те придуманою ідеольоґією про будучу „могутність одного русского народу від Тиси по Камчатку“. І повірили в те як раз чисті духом в тім політичнім таборі, не знаючи і не припускаючи, що пропаґаторам нездійснимої „ідеї“ ходило о готівку, а не о ідеї.

4) Ще більшим політичним блудом булоб кормити нашу публичну думку поглядом, що всім тим нашим нещастям „винна“ Росія, її єхидна дипльоматія, її шпіонажа, словом — всякі діявольські сили, тільки не ми. Правдою є, що кожда держава старається уживати для своїх цілей таких способів і засобів, яких уживала царська Росія і яких у ще більшій мірі вживає теперішня большевицька Росія. Та діло в тім, що де инде такі способи чужих сил се аномалії на ґрунті народів, на якім ті чужі сили експериментують, а в нас ті аномалії перейшли в нормалії, очевидно з нашої власної вини. І поки тої нашої вини ми самі собі не усвідомимо, поти не можлива поправа відносин.

5) Так витворився в галицькій суспільности ґрунт податний на дальші подібні злочинні експерименти. Так повстала атмосфера, котра від часу великої війни не тільки не прочистилася, а ще більше затроїлася. Бо коли продажні провідники москвофільства управляли свій страшний злочин на нашій суспільности так „совершенно негласно“, що не знав про те навіть загал з їх власного табору, — то тепер є люди з нашої суспільности, котрі роблять той сам страшний злочин, але вже так роблять, що всі в цілім краю знають про жерела їх доходів і великих засобів на запаморочування нашої суспільности, але — не видно ніякого обурення. І не тільки не видно ніякого обурення. Але тих людей не ставиться поза скобки національного життя. З ними вдержують публичні і приватні взаємини, їх допускають до загально-національних інституцій, — словом перед нашими очима стоїть виразно розклад публичної моралі і навіть знищення самозаховуючого інстинкту.

6) Те знищення самозаховуючого інстинкту нашої суспільности все справно використовували наші противники. Так було за весь час нашої приналежности до Австрії, так було і в переломовім часі, коли стара Австрія розліталася. Тій політично дуже цікавій справі присвятимо окремо увагу в спеціяльній статті, наводячи докази, які недавно оповістили визначні діячі наших противників. Тут обмежуємося тільки до ствердження факту, що страшні політичні удари, які нас зустріли, булиб у такій мірі неможливі, якби не розклад нашої публичної моралі. Не забуваймо, що коли в 1919 р. представлено нас в Зах. Европі як большевиків, хоч тоді галицька армія якраз здержувала напір большевиків, а перейшовши потому на територію В. України, навіть пішла проти них війною, — то щож доперва моглоб бути тепер на випадок якого небудь нового перелому... Атже тепер вистарчилоб предложити рішаючим кругам Зах. Европи по одному примірнику тої маси большевицьких органів, яка появляється на території малої Галичини, як також виписки з деяких національних наших органів, щоб переконати політичний світ, що ми становимо не що инше, як тільки передпілля східного хаосу, уособленого в большевизмі. Про наслідки того не треба хіба розводитися.

7) Як далеко зайшов у нас розклад публичної моралі, видно з такого факту, що у нас на очах усіх можна співробітничати в органах навіть к і л ь к о х(!) засадничо собі ворожих таборів. Всі про те знають і ніхто на те не реаґує! Чи дивота, що в таких відносинах наш східний „опікун“, котрий тільки свій трикольоровий прапор перемалював на одноколоровий, уже зовсім не вяжеться „совершенною негласностю“, вже не старається навіть закрити своєї роботи на нашій території уживанням до своїх цілей орґанізацій та орґанів, основаних місцевими людьми бодай про око з иншою метою, — тільки сам „у власнім заряді“ основує тут усякі орґанізації та орґани, наймаючи просто до них наших людей. В цілім краю нема ні одної особи, яка цікавиласяб публичними справами і не знала того всего, навіть з подробицями. І мимо того нема в нашій національній пресі зорґанізованого систематичного відпору проти тих страшних фактів, котрі є рівнозначні з обявами грізної недуги національного орґанізму. Навпаки — є ще й скоки деяких національних орґанів на ту саму платформу заглади... Крайна пора здати собі ясно справу з того, що діється — і не тільки наріканнями, але й ділами приступити до прочищення атмосфери й уздоровлення нашого ґрунту. Головним способом у тім напрямі уважаємо розбудову і поширення української католицької преси, котра непохитно від самого початку держить лінію, яку здорова суспільність во імя свого життя і розвитку держати повинна.

о. Р. Г.

НОВІ МЕТОДИ ДУШПАСТИРСЬКОЇ ПРАЦІ

(Помічення молодого священика).

Здається, що мало котра проблема сучасної доби видвигається так помітно серед сучасних відносин, як нові методи душпастирської праці. Серед теперішнього загального помішання понять, серед великого занепаду моралі, серед взаїмної боротьби суперечних світоглядів, священик-душпастир повинен стати цілющим ліком і ратувати, що вдасться ще ратувати серед загальної руїни. Для того й душпастирська праця тепер не така проста і не така легка, як се було у нас колись за добрих і спокійних часів; вона тепер вимагає великих зусиль і посвяти. Нові часи, нові стремління, нові вимоги життя вимагають нового типу душпастиря до праці. І коли той новий тип душпастиря зуміє доглянути потреби людей, зуміє приноровитися до вимог часу, тоді доперва зможе відповісти своєму великому покликанню і званню.

Коли кинемо оком на релиґійно-церковні питання теперішної доби, замітимо, що багато присвячується питанню сучасного душпастирування. І цілком слушно. Як не зарадиться в час лихови й не подасться душпастирям практичних і доцільних метод, то годі буде успішно протиділати модерній протирелиґійній струї і скорше чи пізніше мусить прийти до повного занепаду релиґійного життя. Щоб бодай у маленькій мірі порушити дискусію над питаннями сучасного душпастирування, позволю собі на сторінках „Нової Зорі“ подати кілька практичних заміток відносно теперішньої душпастирської праці.

1. **Добра преса.** Ніхто вже нині не заперечує могутного впливу, який має преса на народні маси. Ми свідками того, кілько то лиха спричиняє большевицька, радикальна, або й т. зв. невтральна преса, котра масами заливає наші села і міста. А що розсилають її часто безплатно, люде жадні сензації радо її читають, помалу привикають і згодом переймаються її поглядами. І теперішня руїна, що так опанувала селянські й робітничі маси, се головно овоч злої преси. Оцінюючи отже вагу й силу друкованого слова, душпастир обовязаний кинути масово між нарід добру пресу й добру книжку, а де вони дійдуть, там певно скріпляться християнські переконання вірних. Богу дякувати маємо вже добрі ґазети і видавництва. Ходить о се, щоб масово поширювати їх і то по всіх селах і містах до найдальших закутин нашої країни. Для шкільної дітвори надається „Наш Приятель“. Крім того повинні ми подбати, щоб заможніші люде і наші читальні доконче передплачували „Нову Зорю“, „Правду“ і „Місіонар“. Передовсім популярний і гарно редагований тижневик „Правда“ дуже подобається селянам своїм народно-релиґійним змістом. При кождій церкві належить заложити парохіяльну бібліотеку, з якої моглаб користати сільська молодь. Також належить звернути увагу на те, кілько лихих часописів приходить до парохії та хто їх читає, щоб можна повести відповідну акцію. Не забувати час від часу подавати своїм католицьким часописам короткі, але інтересні дописи про події з життя даної місцевости.

2. **Добродійна акція.** Серед нинішних суспільних кличів і відносин дуже важна, я сказавби конечна, харитативна акція, котра так дуже відповідає душпастирському урядови. Нею можна ослабити вплив усяких лівих, котрі нібито „заступаються за бідними, покривдженими“, заступаються розуміється лише демаґоґічними фразами, за котрі кажуть собі добре платити. Тимчасом харитативна акція спить по селах, а головно по містах. А преціньо кождий душпастир має до ведення добродійної акції повно

нагод в часі року. Головно в часі свят і так званого парохіяльного посіщення. Тоді багато може помогти своїм братям, до чого вкінци він обовязаний, як Божий слуга й слуга милосердя. Навіть в найменших розмірах харитативна акція ведена душпастирем викликує серед вірних велике довіря і вдячність... Чому отже не користати з тої так прегарної ідеї?

3. **Суспільна акція.** Нераз говориться у нас про те, що священик не може обмежувати своєї дільности на церкву й захристію та повинен по можности працювати також на суспільнім полі. Повинен за всяку ціну здобути собі вплив на освітні й економічні установи своєї парохії. Він повинен мати рішаючий вплив на читальню, на вибір виділу, а се значить: мати вплив на духа громади. Повинен також дати почин до оснування економічних установ так, щоб піднести й поліпшити матеріяльне положення своїх вірних...

4. **Практичні проповіди.** Христос Спаситель висилаючи апостолів заповів їм: „Ідіть і навчайте всі народи... навчаючи їх заховувати те все, що я заповів вам“ (Мт. 28, 19). Знова на иншім місци сказав Христос: „я дам вам уста й мудрість, котрим не зможуть опертися ваші противники“ (Лук. 21, 15). — Добра проповідь, коротка, ясна, примінена до понять слухачів і їх життевих обставин може переломати всякі упередження. Та до таких проповідей треба належного підготовання, треба п о с т і й н о ї муравлиної праці, бо з порожного ніхто не налле. Хто легковажить проповідництво, про того можна сказати, що його вірні „покинені і полишені як вівці без пастиря“.

5. **Індівідуальне душпастирство.** Потреба т. зв. індівідуального душпастирства се стара проблема, а нова хіба лиш конечність теперішної хвилі. У многих випадках загальні поучення в проповідях чи сповідальниці не вистарчають. Багато вірних не ходить на проповіди й не буває у свого пароха в сповіди, передовсім по містах. Не остає иншої дороги, як самому шукати і зближитися до заблуканих. До того надається особливо час від часу доцільне й методично переведене відвідування своїх вірних. Тоді можна докладно розвідати не лиш про матеріяльний але і моральний стан своїх людей. Чи діти ходять до школи і до якої, чи знають правди віри; як часто приступають до св. Тайн; які передплачують і загалом чи читають часописи і книжки; до яких товариств і орґанізацій належуть і т. д... Також при инших нагодах, як при шлюбах, посіщеннях хорих повинен парох входити в особисті зносини з вірними, навязувати принагідні розмови, а тим чином певно зеднає собі повагу, довіря і любов у людей. Розуміється в тім індівідуальнім душпастирстві треба особливої розваги й такту, бо нерозважні бесіди й нетактовні відвідини принесуть радше шкоду й руїну, як успіх. Тих кілька скромних уваг позволив я собі кинути моїм братам-священикам в тій ціли, щоб дати товчок до дискусій на соборчиках, конференціях або инших принагідних зїздах. Нам здалисяб час від часу „душпастирські курси“ уладжені під проводом духовної Власти, щоб розбудити ревність, а також познакомити ширший загал священиків-душпастирів з новими методами праці й боротьби.

Прим. Ред. — Такі статті надаються головно до станових душпастирських часописів. Для інформації наших світських читачів заявляємо, що поміщуємо час до часу такі дописи з огляду на недостачу в нас фахових священичих орґанів і з огляду на поважне число передплатників-священиків, котрі інтересуються порушеними тут питаннями.

ОСИП НАЗАРУК

Галицька Делеґація в Ризі 1920 р.

(10) Зміст: Роля посла Е. Брайтера. — Хто винен? — Большевики готові віддати Польщі і пів України. — Візита Д-ра Костя Левицького у большевиків. — Що говорив нам Мануїльський а що Мих. Баран. — Як поводився Йоффе. — Що говорив Д-р К. Левицький про большевиків і що говорили большевики про пос. Брайтера.

Від сего місця маю вже до розпорядимости і свій власний дневник, котрий я оставив був в Америці й котрий прислали мені тепер, саме ту частину, що відноситься до Риґи. Отже тепер можу освітити докладніше фактичний стан, бо мій дневник докладніший від дневника голови нашої делеґації, містить в собі цілі промови до нас Мануїльського, Кедровського (делеґата Петлюри) і т. д.

Особливо цікава була роля львівського посла Ернеста Брайтера, Полякаідеаліста, котрий був членом нашої делеґації. Я до тепер унимався писати про нього, вязаний скрупулами, що се моглоб йому пошкодити на випадок, якби він хотів вернути до краю на старі літа. Та през. д-р К. Левицький, з котрим я в тій справі тепер радився, сказав мені, що се п. Брайтерови не може пошкодити, бо по перше він ледви чи думає про поворот, по друге Поляки думають про нього мабуть гірше ніж мають яку не будь підставу думати (вони можуть думати, що він був „зрадник“, який хотів взагалі розвалу польської держави, коли він того в дійсности не хотів, тільки обстоював самостійність Сх. Галичини на засаді рівноправности трьох її народів і в тім напрямі працював з нами солідарно і щиро); по трете він готов навіть мати жаль до нас, якби ми промовчували його ролю і його працю.

Отже — пос. Брайтер був нашим головним звеном у переговорах з большевиками в Ризі від початку до кінця. Він уже першого дня нашого побуту в Ризі, таки зараз по сніданню, поїхав до Мануїльського, де застав і М. Барана. Останній почав від того, що ми винні всему (чому, не сказав) і т. п., але обидва з Мануїльським говорили, що ідея самостійности Галичини добра. Чи вони аж тепер від пос. Брайтера довідалися, що ми стоїмо на становищі самостійности Галичини, пос. Брайтер, котрий оповідав нам при обіді перебіг своєї першої розмови з большевиками, — не міг сказати.

Того самого дня після обіду пос. Брайтер знов поїхав до большевиків. Вернув о год. 5 і сказав нам, що сим разом бачився вже з головою больш. делеґації. Йоффе заявив йому таке: „Хто знає, чи ми й половини України не відступилиб Польщі за мир, бо не можемо воювати з цілим світом. Мусимо внутрі працювати. Це потревае 2—3 роки. З вашою нотою приходите за пізно. Галичина лишиласяб по польськім боці для завішення зброї. А потому плебісцит. Припускаю, що й Поляки на те згодяться, бо і з ними зле...“ Йоффе радив нашій делеґації внести ноту, навязуючу до того, що большевики порушили галицьку справу.

Ми тоді зараз взялися до укладання ноти, яку я навів у 4-м уступі сих споминів з датою: Риґа, 27 вересня 1920. Укладання тої ноти скінчили ми о год. 6.30 веч.

Тогож дня приходив до нас урядник латвійської почти і дав нам вияснення, що висше згадувана наша депеша зі Штетина була доручена польській президії мирової делеґації.

Вечером був я з д-ром Л. Мишуґою у большевиків, що вже описано. Спати того дня пішли ми о год. 3. рано по виготовленні українських відписів і німецького перекладу згаданої ноти; о. Жан виготовив французький переклад. Заснути було трудно, бо недалеке „Варієте“ гуділо до рана.

Заповіджену большевикам візиту голова нашої делеґації д-р К. Левицький зложив на другий день, в понеділок 27. IX. 1920 о год. 6 веч. в товаристві пос. Брайтера, д-ра Л. Мишуґи і моїм. Візита тревала дві години. Неприсутність Йоффого оправдали большевики тим, що його нема. Приймав нас Мануїльський з двома Галичанами, Мих. Бараном і Хоминим, Оболенським і ще якимись мовчазними типами. Сим разом настрій був поганий, особливо два Галичане, члени большевицької делеґації, дивилися якось твердо і навіть ворожо.

Мануїльський почав застереженням, що „ми розходимося принціпово, але тактично можна йти разом“. Голова нашої делеґації виложив коротко ціль нашого приїзду і відступив слово мені для докладнішого виложення справи, що я й зробив.

Мануїльський запитав нас, як ми відносилисяб до комуністичної партії на випадок якби Галичина осягнула самостійність. Д-р К. Левицький відповів, що компартія булаб леґалізована. Дальше зійшла розмова на наші дотеперішні переговори з большевиками, причім я подав їм до відома зміст моїх переговорів з Літвіновом у Копенгазі. Верх інтересу в часі тої візити представляв запит Мих. Барана: „Чи вам відомо, що ми в Галичині скасували уряд Петрушевича?“ На те сказав я: „Так, відомо; від нас ходив навіть пос. Брайтер питати, що це значить; одержав відповідь, що „Революційний Комітет“, котрий іменем большевиків урядував у Галичині, не був ніяким правительством, тільки тимчасовою адміністративною владою“... На те Мануїльський сміючися: „Ну й тепер він теж без території“.

В часі розмови дали ми большевицьким делеґатам ріжні видання Галицького Уряду про нашу справу. Показалося, що вони навіть не знали, що такі видання істнують.

Мануїльський з притиском радив нам внести до обох президій мирової конференції, большевицької і польської, нову, третю з черги ноту й підчеркнути в ній: 1) що ми противні анексії Галичини, а обстоюємо референдум і 2) що всякі претенсії Польщі до Галичини на основі умови з Петлюрою здискредитовані. Притім додав, що нема спільної президії конференції і хто перехватить який акт, той його ховає, коли він йому невигідний. Ми відповіли, що вирішимо на своїм засіданні, що далі робити.

Тому, що большевицькі делеґати були вже довший час в Ризі ніж ми і мусіли знати, де льожують кореспонденти головних світових орґанів преси, запитав я їх про те. Мовчанка. Нарешті обізвався молодший Галичанин Хомин (він родом з повіта Камінка Струмилова) й поінформував мене, що в готелі „Бельві“.

В тім отворилися двері кімнати від коридора і станув у них голова всеї большевицької делеґації, Йоффе. В елеґантнім, чорнім одязі, як з голки. Обличча велике, дуже бліде й налите, в цвікері. В руці держав аркуш білого паперу. Побачивши нас, став у дверах, обкинув нас поглядом і не входив далі в кімнату, тільки кивнув на одного з присутних большевиків. Той підбіг до нього. Йоффе стоячи в дверах, дав йому той папір

ОБУВА МУЖЕСЬКА, ЖІНОЧА і ДІТОЧА 650 8-10 найлучша і найдешевша лиш у фірми Л. Т. СКШИПЕК Просимо переконатися і оглянути виставу Раньше ПАСАЖ МИКОЛЯША, — а тепер ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 4. Тел. 44-70.

Сукна в великім виборі. — Товари добірні. Ціни низькі.
НА УБРАННЯ МУЖЕСЬКІ, ВІЗИТОВІ І СПОРТОВІ, КОСТЮМИ І ПЛАЩІ ЖІНОЧІ; НА РЕВЕРЕНДИ ДЛЯ ВСЕЧ. ДУХОВЕНСТВА
ПОРУЧАЄ
Фабричний склад сукна
Людвик Ральский
Львів, Рутовського ч. 7.
664 (напроти катедри). 6—15

і пішов. Пос. Брайтер встав і поспішно пішов за ним, мабуть до його кімнати.

До кінця нашого побуту в Ризі Йоффе не говорив з ніким з нашої делеґації, тільки з п. Брайтером. І не ревізитував нас навіть в такий спосіб як латвійський міністер, хоч большевицька делеґація ревізитувала нас у нашім готелі ґреміяльно, про що пізніше. Розуміється, ми відчували це поведення Йоффого як обиду, особливо поважного голови нашої делеґації — і то обиду глупу, бож його безпосереднє знакомство з головою нашої делеґації зівсім булоб його не „обезцінило“ в очах польської делеґації (навіть якби вона довідалася про те). Хіба якраз навпаки.

Д-р К. Левицький не дав по собі навіть нам пізнати, що і його болить поведення голови большевицької делеґації. Одначе від часу тої візити говорив про большевиків: „Смердюхи, які нічого не робили ще в політиці тоді, коли я вже боронив хлопів без гроша як адвокат і тому нічого тепер не маю. Тому я „буржуй“. А вони, що нічого не робили, не є буржуї...“

Хоч я увійшов опісля в часті взаємини з большевиками в Ризі, то таки ніяково було мені питати їх, чому їх голова так поводиться. Зате цікавило мене, чому Йоффе приймає Брайтера за кождим разом. Я думав, чи не уважають вони його близьким собі по поглядам. Та переконався, що ні. Вони говорили про нього не інакше як „ліберал старої дати“. А приймав його Йоффе мабуть — просто тому, що він перший з нас до нього зголосився тай вже так остало.

(Далі буде).

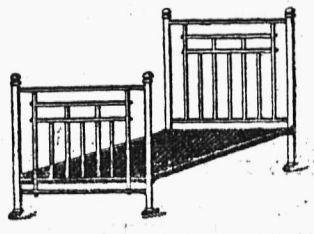

ЛІЖКА МЕТАЛЕВІ
тільки в найліпшій якости
поручає
АНТІН ҐАЛЬСКІ
Львів, вул. Собєского ч. 3.
635 11-52

Дивні противенства

„Дейли Експрес“ доносить, що відомий англійський дириґент, Алберт Котс, одержав від большевицької влади предложення, приняти місце в московській опері за 10.000 фунтів стерлінґів річно (близько 50.000 долярів). Він рішився дати остаточну відповідь по трьох місяцях пробного побуту в Москві. Приглянувшись обстанові, сказав: — Велика опера в Москві належить до найроскішніших у світі. В ній орхестра має 128 людей, трупа 1000 людей, рахуючи в те хор, балет, статистів і к. 600 робітників. Совітська влада витрачує на те великі суми...

Дійсно дивні противенства є у большевиків. Вони пр. „ударним порядком“ переводять збірку лахміття, або старого зеліза, або відбирають насильно слюбні перстені від голодних і знужденіих „горожан“, — а для насолоди своїх вибраних платять англійському дириґентови 50.000 долярів платні!...

ДОПИС З ПИНСЬКА

Священича конференція в справах церковної Унії з 23. і 24. квітня 1930 р.

На взір велеградських зїздів римокатолицький Епископ в Пинську З. Лозінський започаткував ряд хосенних конференцій у справі унійної акції на теренах обнятих польською державою. Сього разу була се перша пробна конференція, котра мала вказати, чи такі конференції, евентуально більші зїзди, дадуться перевести та чи будуть мати не лиш теоритичну, але й практичну вартість. Длятого не спрошувано сим разом епископів ані більшого числа учасників, а обмеженося до тих, що вже займаються унійною акціею і кореспондентів католицьких часописів. Як побачимо зі звіту, ся перша конференція дає надію, що такі зїзди є хосенні й потрібні та можуть багато причинитися до правильного ведення місії в ціли зєдинення наших відлучених братів. Всіх учасників було коло сорок. Заступлені були три національности: найчисленніше польська, відтак білоруська й українська; з Росіян не було нікого, хоч був запрошений місцевий православний архиєрей. Крім духовенства світського були також представники Чинів, а саме Товариства Ісусового обох обрядів, латинського й східного, Василіян, оден наш о. Редемпторист з Ковля й оден Маріянин зпід границі Лотви. Українців було чотири: о. Хомин. від редакції „Ниви“, о. Др. Чарнецький Чина Ізбавителя з Ковля і два Василіяне, о. Скрутень і о. Галущинський.

Дня 23. квітня Еп. Лозиньский відправив у семинарицькій каплиці читану Сл. Божу о призвання помочи св. Духа. Співали тамошні питомці польські і наші літурґічні пісні на переміну, а на конець гимн в честь св. Свщ. Йосафата: „Пісню слави заспіваймо“. По Сл. Божій Епископ мав коротку але богату змістом промову. В бесіді звернув увагу на трудности, які стрічає унійна праця. Кожде навернення є переломом у життю чоловіка й вимагає з його сторони великої жертви; часто треба йому наразитися на переслідування зі сторони найближших. Вправді Христос сказав, що не мир, а меч приніс на землю, одначе до нас належить впливати, щоб той меч не був остріший, як є, та щоб рани від нього були як найлекші; иншими словами, не треба побільшувати тих перепон, які вже є в самім акті навернення. Важніші є перепони в душах тих, що працюють в унійній акції. Тими перепонами може бути потрійний фанатизм, а саме: національний, обрядовий і релиґійний. Поборювати той фанатизм і руководитися лиш чистою апостольською любовю спасіння душ, се велике завдання кождого місіонаря. Треба робити все, що в наших силах, а успіх праці полишити ділянню Божої ласки.

Конференції відбувалися в авлі пинського духовного семинара. По виборі президії, до котрої увійшли Протоіґумен ОО. Єзуїтів східного обряду о. Пйонткевич, о. пралат Шуман і о. Галущинський, котрий проводив нарадам першого дня; перший виклад виголосив о. Й. Урбан, Т. І., звісний публіцист і редактор краківського „Пщеґльонду повшехнего“. Предмет його викладу був: „Поняття „соборна Церква“ у католиків і православних“. Звичайно розуміємо, що „соборна“ Церква, значить тілько, що католицька і вселенська. Так ту прикмету розуміли й розуміють католики, так також розуміли її і православні, передовсім богослови давнішої доби. Нове розуміння „соборности“, незгідне з поняттям католиків, впровадив Хомяков. Він поставив т. зв. „начало соборности“, що сторожем обявлення в Церкві не є найвисший пастир її Папа і непомильний учительський уряд, а „ціла Церква“. Церква після нього — се одноцільне духове тіло без жадного єрархічного авторитету. Се дало початок теперішньому скрайно демократичному напрямови в православній церкві, котрий так замітно проявився на православнім соборі 1917 р. в Москві, де допущено також світських, що і тепер бачимо в польській автокефальній православній церкві. Що таке розуміння поняття „соборна церква“ невластиве, виходить не лиш зі спротиву инших православних богословів, як митрополита Макарія і протоєрея Малиновського, але головно з первістних і найстарших славянських памятників, де в символі віри на місци „Соборную Церкву“ стоїть „католическую церкву“; слово „соборную“ стрічається доперва від XIV. ст. Прелеґент закінчив свій дуже інтересний і основно переведений виклад предложенням, чи з огляду на таке скривлення поняття слова „соборний“ не булоб вказане вернути до первісної форми „католическій“ або ужити якесь инше поняття, як всемірний, вселенський і пр. Нічо дивного, що по тім викладі розвязалася оживлена дискусія. Пішла вона в двох напрямах: одні були за задержанням слова „соборний“ при рівночасно докладнім поучуванню вірних о значінню того слова, инші з огляду на можливе помішання понять і використовування того православними воліли вернути до слова „католицький“. Розуміється само собою, що та дискусія мала характер лиш теоретичний, бо таку зміну можна впровадити тільки за виразним одобренням і дозволом компетентної церковної власти.

Дуже добрим доповненням наведеної дискусії був слідуючий реферат о. Др. К. Кулака, духовника і професора дух. семинара про „Двоякий напрям унійного руху на Руси в XVI. ст. — або про правдивий і ложний уніонізм“. На основі історичних даних виказав прелеґент, що праця над зєдиненням православних повинна йти не вширш а вглибінь; не ходить о масові, численні навернення, а о правдиві і свідомі. Передовсім треба вистерігатися всякої поверховности, нещирости, певного рода лапання, а дбати о католицьке освідомленя навернених. Заломання Унії на землях занятих царською Росією, крім инших причин треба приписати також слабому освідомленню вірних і нисшого духовенства. Багато приняло Унію лиш поверховно, без внутренного глибокого пересвідчення і тому так легко відкинули її.

(Кінець буде).

——o——

УСІ КУПУЮТЬ
ЗАҐРАНИЧНЕ І КРАЄВЕ СКЛО, ПОРЦЕЛЯНУ І КРИШТАЛИ ЛИШ У ПЕРШОРЯДНІЙ ФІРМІ
ОЛЕКСАНДЕР ОНИСЬКО
Львів, вул. Галицька ч. 20. Тел. 69-75.
567 24-30

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ
625 **ІНЖ. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-КА** 1-12
ВСЯКОГО РОДА ПОРУЧАЄ ФАБРИКА
ЛЬВІВ 15, ВУЛ. ОКРУЖНА (бічна Кульпарківська) ч. 9. — Тел. 57-48.

Лев Бачинський

Голова соц.-радикальної партії.

*1872 †1930.

I.

Зі смертю д-ра Льва Бачинського зникла з галицького політичного овиду одна з найбільш поучаючих постатей. А поучаюча була та постать не тим, немовби вона сама чогось учила, щось поучаюче або оригінальне чи замітне голосила. Ні тим, ні своєю експанзивністю в аґітації та розрухуванням мас покійний Л. Бачинський далеко не дорівнував між радикалами ні покійному вже Франкови, ні живучому ще Трильовському. Хибна є поширена думка, немовби постійні конфлікти пок. Бачинського з д-ром Трильовським були м. і. наслідком того, що пок. Бачинський був завсіди ворогом демаґоґії, а Трильовський ні. А хибна тому, бо Трильовський при всіх своїх блудах, зі всіх радикалів мабуть найдовше і найглибше вірив у доброту своєї роботи і тому закид демаґоґії до нього субєктивно якраз найменше підходить. Неможна того сказати про пок. Л. Бачинського. Та... De mortuis nihil nisi bene!

Отся латинська приповідка ніде й ніколи не відносилася до публичних діячів. Не відносилася й не могла відноситися, бо якби так було, то ні оден нарід на світі не мавби правди в своїй історії. Якби ту приповідку відносив хто небудь до публичних діячів, тоді не малиб ми ніяких даних про страшні вчинки Нерона і багатьох инших володарів, бо за їх життя так їх боялися, що ніхто навіть вдома не відважився б був що небудь менше підхлібне про них записати, а по їх смерти здержувалаб від оцінки їх діяльности — та приповідка. Тимчасом так не є. Всі народи мають у своїх історіях, хроніках і т. д. також постаті осуджені за їх діяльність — або всю, або в якімсь періоді їх життя.

І се власне вчить ті народи. Польська критика дуже остро переглянула все життя такого загально між Поляками признаного діяча, як Костюшко. Якраз тепер печатається у Франції надзвичайно остра праця Жоржа Клеманса про недавно помершого ген. Фоша. Словом — від найдавніших часів аж по наші дні публичні діячі не користають і не можуть користати з незайманости їх критикою після їх смерти. Діло тільки в тім, щоб та критика була справедлива, бо тільки правда вчить. Від правдивої критики по смерти не свобідні ні монархи, ні навіть Папи і то від своїх власних вірних, що доказує напр. великий твір Пастора. Якраз смерть людини, котра замикає круг її діяльности, дає можність оглянути все її життя й нема в публичнім життю нічого більше поучаючого, як правдиві посмертні характеристики публичних діячів. При огляді їх життя зобовязує засада: De mortuis nihil nisi veritas.

НОВОСТИ В ЖІНОЧИХ І МУЖЕСЬКИХ МАТЕРІЯЛАХ
поручає фірма
Стахевич і Абрисовський
У ЛЬВОВІ РИНОК 32.
542 9—12

Отже правда наказує ствердити, що пок. Л. Бачинський як радикальний діяч був у своїм поведенні далеко менше щирий і тимсамим більше шкідливий ніж Трильовський. Лев Бачинський, як чоловік здібний, по мистецьки критикував всіх і вся, не подаючи ніяких конкретних способів, як зарадити злу. Він навіть в оден і той сам час займав ріжне становище до тої самої справи. Клясичним прикладом такого поступування може послужити його становище в аґрарній справі за нашої влади: він зовсім інакше говорив на пленарних засіданнях Національної Ради, а зовсім інакше на засіданнях аґрарної комісії. Рівночасно виступав то дуже здержливо, — то дуже крайно, домагаючись „ділення панських і церковних ґрунтів без викупу“, — чим викликав велике здивування й обурення у наочних свідків, як пр. о. Юрика й радника Весоловського. Поведенням його в часі української влади були здивовані навіть Жиди, а провідник сіоністів др. Йонас говорив, що не є в силі вияснити собі поведення Л. Бачинського, котрий замість посвятити тоді всі свої сили справі своєї Батьківщини, волів ходити до суду на терміни, хоч був заможний чоловік.

Він взагалі за 20 літ свого побуту в Станиславові не приложив солідно руки до повстання ні одного товариства, а коли за польської влади став головою „Тов-а опіки над сиротами“, то 4 роки не скликав засідання — й таке потрібне Тов-о не проявляло жадного життя. Не годиться при обговорюванню цеї справи промовчати факт, що рівночасно станиславівський Владика Преосвящений Григорій Хомишин (котрого весь час так поборювали радикали!) удержував зі своїх скромних фондів три великі захоронки, даючи приют понад 150 сиротам. З тих приютів істнують два дотепер, оден для хлопців, другий для дівчат. При захисті для дівчат є школа шиття. Та Преосвященого Григорія представляли усякі наші радикали й ліберали як „ворога народа“, а зате пок. Льва Бачинського як найбільш заслуженого приятеля народа, котрий той титул здобув собі м. і. тому, що довго брав участь у поборюванню Церкви...

Такі наслідки дає „правдиве“ інформування суспільности й „відповідна“ аґітація — ведена всупереч фактам. А як се „виховуюче“ ділає на суспільність, не треба розводитися. (Далі буде).

——o——

ГАЛЬО — РАДІО — ЛЬВІВ 652 8—30
Отсим повідомляю свою Поважану Клієнтелю, що окрім фабрикації і продажі лямп електричних нафтових, **виробів церковних** і гуртовної продажі жарівок, **отворив я спеціяльний ДІМ РАДІОВИЙ,** заосмотрений в найновіщі апарати ріжного рода, як також у всі части складові **і найлучші ДЕТЕКТОРИ** до відбору авдиції Радіо Стації Львів.
Для П. Т. Всеч. Духовенства, Земельних власників, Урядників і Учительства догідні услівя сплати при закупні Радіо знарядів.
МИХАЙЛО ПІШНОТ
(Раньше Р. Дітмар Бр. Бріннер.
Львів, Пл. Марійська ч. 9, Тел. 20-04. Фабрика: дім власний, вул. Гіпсова 30. Тел. 32-16.

Ревізія у Всеукр. Академії Наук у Київі

Знайдено цінні і с т о р и ч н і документи..

В звязку з харківським процесом 45-ох окрема Комісія перевела ревізію в а р х і в і Всеукраїнської Академії Наук у Київі, де шукала за документами проти членів СВУ. В архіві комісія знайшла: оригінали універсалів Центральної Ради, папери ріжних українських політичних орґанізацій й друки з часів УНР., далі протоколи з нарад Гетьманського Уряду над аґрарною реформою, кілька листів Петлюри, протокол берестейського мира, українсько-польський договір, протоколи Ради Міністрів Гетьмана П. Скоропадського, західно-українські документи, грошеві банкноти УНР. й ин. Комісія заявила, що вичислені вище документи не належать до архіву Академії й зарядила, щоб особи, котрі завідували архівом, були потягнені до відповідальности. (В і д Р е д.: У Всеукр. Академії Наук у Київі істнує від ряду літ між ин. т. зв. Комісія для дослідів громадських рухів на Україні, що має завдання збирати, обробляти науково й публікувати матеріяли до найновішої історії України. Зібрані очевидно згаданою Комісією матеріяли й „знайшла“ ревізія і за них тягне до відповідальности архіварів Академії Наук... „Гарні“ умови наукової праці має Всеукраїнська Академія Наук у Київі!).

——o——

Митр. Діонізій дякує Св. Вітцеви

Правосл. митрополит Діонізій, голова авток. прав. церкви в Польщі, оповістив лист до св. Вітця Пія XI., в котрім висказує Йому „найщирішу, сердечну вдячність“ за викликання всехристіянського зєдинення в молитві на відраду й потіху пострадавшим за віру в СССР.

——o——

Дивні відкриття в Аргентині й Патаґонії

Др. Марія Терре, директор Ля-Плятського музею, оповіщує в звязку з вислідом наукової виправи в північні провінції Аргентини й у Патаґонію: До найдавніших земель полудневої Америки належать деякі частини Аргентини, а не Бразилії, як думали передтим. Найбільше з доісторичних чудовищ Нового Світа се „атлянтозавр“, велитенська ящірка; значно більша від арізонського „діпльо-докуса“, котрого скелет є в музеї Карнеґія в Пітсбургу (а відлив у Відні, присланий в дарі пок. цісареви Франц Йосифови І.). Одним з доісторичних чудовищ, відкритих у Патаґонії, був великанський звір „дедікурус“, покритий грубим панцирем, у котрий міг ховати також свою голову. Сильна й оригінальна зброя того велитня був його твердий хвіст, з великою булавою на кінці, заосмотреною в довгі острі кільці. Тим хвостом дедікурус легко ломав ноги своїм ворогам, причім голову спокійно ховав під свій панцир. Той звір жив уже в часах появи людей. В Патаґонії знайдено також панцири орлів, котрі були такі великі, що голови їх були більші від голов теперішних коней. Найбільший з тих орлів, „фороракус“, вигинув ще заки появилися люде.

Блудитъ той, хто рівнодушний для власної народности або навітъ випираєтъся приналежности до неї. Таксамо блудитъ і той, хто так переборщує в тій любови, якби народність була найвисшим добром людини. (Шпіраґо).

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Два незвичайні відкриття

Папирус з зовсім незнаним письмом. — Оригінальні акти процесу проти Орлеанської Дівиці.

З Каіра наспіла до Лондону вістка, що археольоґи єгипетського університету відкрили найбільше „Місто Мертвих“, яке досі взагалі відкрито в Єгипті. Його щойно відкопують, а вже натрафили на домовину архиєрея Ра-уе-ра, жреця богині Некгеб (єгипетської Афродити). Та домовина се майстерський твір єгипетського мистецтва. Вся вона зі срібла з золотими прикрасами. Та ще цінніща знахідка трьох подоб, вирізьблених з одного каменя, що належать до найстарших творів египетського мистецтва, на що вказує матеріял і спосіб виконання тих творів. Поруч того знайдено 54 инших, менших подоб. Та найдивніща знахідка се звиток папирусу, знайдений в домовині згаданого архиєрея, записаний завсім незнаним письмом. Воно не подібне ні до гієроґліфів, ні до демотичного письма, ні до жадного иншого з відомих дотепер. Відчитати його досі не вдалося. — Рівночасно повідомляють, що французький письменник, Піер Шампіон, котрий від довшого часу працює в рукописнім відділі Британського Музея, припадково відкрив там оригінальні акти процесу проти св. Йоанни д'Арк, „Орлеанської Дівиці“. Історики довго й надармо шукали за тими актами. На основі ріжних записок хроністів було відомо, що оригінальні акти того процесу знаходилися в приватній бібліотеці французьких королів аж до 17 ст. З початком 18 ст. стверджено, що ті акти пропали. Як вони дістались до Британського Музея, невідомо. Річ особливо цікава, що ті акти були втягнені в катальоґ рукописів того музея під фальшивим заголовком, що й було причиною, що так довго шукали їх без успіху. Хто і в якій цілі укрив ті акти в такий спосіб, не знати.

——o——

З новин чужих літератур

ЖИДИ В НІМЕЦЬКІЙ ПОЛІТИЦІ. Під таким заголовком вийшла книжка німецького журналіста дра Рудольфа Шая, накладом „Вельтферляґу“ в Берліні. Се свого рода цікавий білянс жидівської діяльности в німецькім життю від 1815 р. до нині. Дійсно інтересні речі наводить автор про жидів. Показується, шо багато німецьких діячів за цісарства, про котрих ніхто не припускав, що вони жиди, були жидами. Становище париїв і тяжке життя виробило в них величезну бистроту ума і змисл для реального відчування вартостей, змисл дійсности та дуже сильну волю. І тим вони все вибивалися на верх та все мали сильний вплив. Книжка заслугує на увагу.

ЗА ЩО СКОНФІСКУВАЛИ ЛЕКСИКОН. Жидівський лексикон, виданий на Угорщині, сконфісковано на основі оречення суду з такої причини: Проф. університету Едмунд Веселі, котрого в тім лексиконі названо „вихрещеним жидом“, вніс скаргу до суду за клевету, заявляючи, що він ніколи не був жидом. „8-Орайуйшаґ“ доносить, що в тім лексиконі названо б. жидами цілий ряд осіб, які ніколи не були жидами.

WESEN DES ANTISEMITISMUS. Так називається книга ґрафа Гайнріха Куденгове-Калєрґі, батька знаного тепер пропаґатора „Пан-Европи“. Батько його був австрійським дипльоматом, котрий пізнав багато світа й людей у своїх подорожах та здобув широку освіту. На тій основі спробував дати оригінальний перекрій історії антисемітизму від старинних до наймовіших часів, того проблєму, який належить до найбільше спірних проблємів з усіх. Син його пише, що антисемітизм увійшов по війні в найострішу фазу і є тепер більше пекучим проблємом ніж був коли небудь перед тим. Одна з найцікавіших познак тої праці полягає на тім, що автор зачинаючи студіювати жидівську справу був антисемітом, та в часі своїх студій змінив свої погляди.

KOSMOWA CZESKA KRONIKA. Z latinskeho przeložil Karel Hrdina. Прага, вел. кварт. 203 ст. Се головне жерело старої чеської історії вийшло з приводу тисячлітних торжеств св. Вячеслава на веліновім папері, а крім того два його видання (125 і 50 примірників) на спеціяльнім люксусовім папері. Се видання необхідне для кождого словянського історика.

GERMANOSLAVICA. „Philosophische Heften“, котрі виходять в Берліні (Ванзее, Робертґассе, 9), оповістили статтю Деборіна як передмову до Лєніна „Конспект Геґлівської науки льоґіки“. Хто хоче основно зрозуміти коріння большевизму, тому ся студія дуже влекшить це завдання

Ed. Taylor: FINANZPOLITIK UND STEUERWESEN DER REPUBLIK POLEN. Jena. Сторін 365. Се 12-тий том видавництва „Finanz- u. volkswirtschaftliche Studien“ під редакцією проф. К. Браєра в Бресляві. Праця Тайльора інтересна не тільки тим, що дає доволі ясний погляд на фінанси Польщі (зокрема міст у Польщі), але також цінна критикою дефіцитових державних предприємств, за великого числа монополів, за острої прогресії в податках ґрунтових і подвійного оподаткування доходу правних осіб.

СПОМИНИ КЕРЕНСЬКОГО. Вже й у мовах анґл. і французькій появилися спомини Керенського. Вол. Лазаревський характеризує ті спомини як атаку на здоровий розум і очевидність, повну путанини та противорічностей і дивується, як такий порожний чоловік міг бути хоч короткий час на чолі держави.

З ПРИВОДУ ПОВОРОТУ ДО ЗДОРОВЛЯ анґл. короля видали анґлійські письменники збірну працю п. з. „Книга Короля“. В ній взяли участь найбільш відомі письменники Анґлії, як Редярд Кіплінґ, Бернард Шоу, Джемс Баррі, Джон Голсворти, Артур Конан Дойл і т. д.

ПСИХОЛЬОҐІЯ ҐРУПИ. Так називається нова праця з области збірної психольоґії, пера анґлійського ученого В. Мек Дуґаля. В ній розглядає він психіку і характер народу та структуру народнього життя, послугуючись аналізою двох крайних типів ґруп: товпи, як незорґанізованої ґрупи людей, і війська, як ґрупи сильно зорґанізованої. Та цікава праця появилася вже й у польськім перекладі.

ДОМАШНІ ЗВІРЯТА. Д-р Р. Франсе оповістив цікаву студію про освоєння звірят. Він пише: Досі є племена, котрі не мають домашних звірят, пр. Отомаки над Оріноком, Ведди на Цейльоні, австралійські неґри в Квінсленді. Найстарше освоєне звіря се пес і то з породи „шпіців“. Про важну культурну працю в области освоювання звірят рішали два моменти: харч і релігійний культ. Дикого коня було трудніще освоїти ніж льва. Як відомо, лев зовсім не такий кровожадний як його малює уява й леґенда. Египетські фараони держали на своїм дворі львів освоєних як собак і в товаристві львів вибиралиса на лови й до бою. Коли лев не став загально уживаним домашним звірятем, то рішив про се тільки факт, що він потребує більше харчу ніж пр. пес. Про освоєння корови, а не лагідної серни рішило те, що роги корови подібні до півмісяця на небі й ізза того пр. Египтяне шанували корову як звіря божества Гатор, Вавилонці — Іштар, Фенікійці — Астарти і т. д. Рішив культ.

ЗА 5 СТОРІН ПИСЬМА 7.500 фунтів. Недавно відбулася в Лондоні ліцитація 5 сторінок рукопису славного анґлійського письменника Дікенса з твору „Pickwick Papers“, котрий мав 2.000 сторін в манускрипті. На тих 5 сторінках написано 132 стрічок. По завзятій боротьбі між анґлійськими й американськими учасниками ліцитації купив тих 5 сторінок американський книгар Д-р Розенбах за 7.500 фунтів стерлінґів (1 фунт = 4 дол. 88 ц.). Рівночасно продано автоґраф кількох стрічок поета Бурнса за 85 фунтів.

Dr E. Eberhard: „FEMINISMUS UND KULTURUNTERGANG. Die erotische Grundlagen der Frauenemanzipation“. Книжка ця видана накладнею Бравмілєра у Відні. Скоро розійшлася, як видно з другого її накладу. Автор сильно підчеркує в ній, що жіночий проблєм се головний проблєм сучасної культури. Критика пише про сю працю, що в ній використано буквально все, що про той проблєм писали і покликані і непокликані до того люде. Ебергард стоїть на становищи, що перетягнена струна фемінізму загрожує природним основам всякої культури на всіх областях. Катол. Церква вже давно побачила ту небезпеку й Апостольська Столиця не від тепер перестерігає перед модою переборщеного фемінізму. А тепер вже й учені доглянули, що криється в тім важкім проблємі.

НАЙБІЛЬША КНИГА АВТОҐРАФІВ. З Парижа доносять: Сюди приїхав Німець, Антін Гавптман, котрий уже третий раз обїздить земну кюлю, збираючи власноручні підписи визначних людей сучасности. Досі зібрав підписи 8 манархів, 10 президентів, 35 кардиналівв, 50 ґенералів, 22 премієрів правительств, 300 дипльоматів і 62 індійських магараджів та 200 визначних жінок, всего разом около 3.000 власноручних підписів в одній великій книзі. Між иншими дали йому свої підниси: Гінденбурґ, Гувер, Ґанді, Шов і ин. Ціль збирача — продати ту оригінальну збірку за добрі гроші й решту свого життя присвятити студіям над фільософією.

DIE DEUTSCHE DICHTUNG DER GEGENWART Ганса Наумана появилася в четвертім виданню і має 412 ст. вел. 8^8

З НОВИН ЕСТОНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ. Найбільший ест. прозаік Тамсар, викінчив другу часть своєї великої повісти „Право і справедливість“, а письменник Ґаіліт видав цікаву повість „Тома Нігернаді“. Новеліст Кароль Аст видав новий том новель „Крок в невідоме“, а молодий поет Шуц новий том поезій. Розе переклав І-ий том „Хлопів“ Реймонта, а театр в Таліні виставив „Весілля“ Виспянського і „Адвокат і рожі“ Шанявского. Естонське Тов-о Літератів заповіло цілий цикль перекладів з польського письменства.

В 500-ЛІТНУ РІЧНИЦЮ смерти литовського кн. Витовта рос. поет Бальмонт напише історичну штуку про нього. Литовський поет Людас Ґіра достарчив йому з доручення Литовського орґаніз. комітету торжеств у память того князя історичних матеріялів до тої праці.

Подав **А. Ч.**

Як черв'як, хоч має мягке тіло, може перегризти і найтвердше дерево, так згідливим поведенням можна побідити найбільш завзятого ворога і найгрубшого в поведенні чоловіка. (Беда).

Д-р Степан Дмоховський
б. елєв Поліклініки дентистичної у Берліні.
Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.
Виконує усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках кавчукових, золотих і сталевих (Kруппа нержавіюча сталь). Апарат Рентгена. 555 48-?

ОСИП СТЕФАНОВИЧ раньше **РОМАН ЗУБИК**
ЛЬВІВ, вул. Галицька ч. 16.
поручає в великім виборі: **Шовки в ріжнородних виборах** по цінах конкуренційних
Вовни жіночі на плащі від . . . . 15·— зол. Полотна на білля . . . . . 1·50 зол.
„ „ . . . . 5· зол. Ковдри на ваті . . . . . 24·— зол.
„ мужеські на рагляни . . . 18·— зол. Коци вовняні . . . . . 9·— зол.
„ „ „ одіння . . . 10·— зол. Капи, сервети, дивани, хідники.
562 **Виключне заступство килимів косівських Гуцульського Мистецтва.** 24-30

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Папортно, повіт Добромиль. — В днях від 19. III. до 23. III. с. р. відбулися тут великопістні Духовні Вправи, яких з великим успіхом уділяв Впр. о. Йосафат Федорик Ч. С. В. В. На закінчення відбулися сходини всіх місцевих, церковних та народних установ, на яких зібраний нарід в числі поверх 800 душ ухвалив одноголосно протест проти релігійного і національного гнету на Радянщині. (Слідують чотири печатки і підписи): За „Апостольство Молитви", за „Марійську Дружину", за „Кружок Марійського Союзу", за Коопер. „Любов-Згода", за брацтво „Св. Йосифа", за кружок „Сільского Господаря", за кружок „УХО-ї", за Зверхність громади в Папортні, за Зверхність громади в Сопітнику, за народню школу в Папортні: за читальню „Просвіти" в Кропивнику.

(Примітка: З протестів можемо печатати тільки короткі або більше характеристичні, бо інакше орган був би завалений масою того самого матеріялу. — Ред.).

Апост. Вікарій Малої Азії. Новоіменований Апостольський Вікарій Малої Азії мсгр. Едвард Тонна одержав з рук кардинала Ван Россум епископські свячення. Новий Апост. Вікарій іменований епископом Смирни.

Апост. Делегатом для Царгорода Папа іменував мсгра Марготті-я, з Конгреґації Східних Церков.

Наслідки протицерковної політики. Белградська церковна політика довела до сего, що нунцій мсгр. Пеллегрінетті офіціяльно віднісся до правительства в справі закидів, які урядовий орган „Новості" підняв проти Церкви, Папи та нунція. Щоб утишити обурення серед катол. населення, уряд видав розпорядок, заперестати публичну дискусію про „католицьку пропаганду". Загребський катол. Аепископ д-р Бауер написав у своїй відповіди на се: „Так, істнує інтернаціональна небезпека й інтернаціональний заговір, який загрожує релігійному мирови в Югославії. Але та небезпека не виходить ні від Церкви, ні від її Голови, Папи Пія XI., ні від катол. епископату та духовенства. Її видвигають інтернаціональні темні сили. Вона знайшла свій відгомін у статті „Новостей". А форсують ту небезпеку в тій ціли, щоб розбурхати в Югославії релігійну війну й підбурити до переслідування католицької Церкви".

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

БОЛЬШЕВИЦЬКА ВОЄННА ФЛЬОТА на Балтійськім Морі поставлена в стан поготівля. На конференції „комячейок" тої фльоти промовляли: командант тої фльоти Муклєвич і політ. комісар армії Гамарнік. Вони заявили, що червона фльота на Балтійськім Морі мусить бути в поготівлі, бо капіталістичні держави лагодяться до нападу на СССР. і той напад має розпочатися на Балтійськім Морі.

ДВАНАЙЦЯТЬ ДЕРЖАВ, а саме: Америка, Бразилія, Костаріка, Египет, Екваодр, Мехіко, Туреччина, Ґданськ, Ірляндія, Монако, Сан-Маріно й СССР. прислали своїх делеґатів до Гаґи на першу конференцію в справі кодифікації міжнародного права (СССР. тільки в цілях обсерваційних). Ту справу принято вперве в засаді ще тому 6 літ на основі шведського проекту, котрий предвиджував скодифікування міжнародного права етапами. Тоді вибрано комісію, злożену з правників, котра по довгих студіях приготувала до кодифікації три справи: 1) міжнародні правні відносини на територіяльних водах. 2) Управильнення державної приналежности осіб. 3) Відповідальність держав за шкоди заподіяні чужим горожанам особисто або в майні.

ЩО БУДЕ З ЕСПАНІЄЮ? Після смерти б. диктатора Еспанії ґен. Прімо де Рівери займається преса оцінкою його діяльности і доходить до таких висновків: Він при помочи диктатури безперечно охоронив рідний край від замішання, яке йому грозило, одначе не вспів створити нового устрою, ні навіть підготовити чинників, котрі могли би вести тягар влади. Патріотичний союз, який він творив, ріс тільки числено, а не проявляв майже ніякої здібности в будуванні нових відносин. Длятого з упадком диктатури, котра зрештою все представляє тільки переходову владу, Еспанія опинилася знов перед непевною будучністю.

РОЗДОР В „ЛЕЙБУР ПАРТІЇ". В Лондоні відбувся конґрес т. зв. незалежної партії праці. На нім 357 голосами проти 53 осуджено тактику послів „лейбур-партії" й уповажнено зорґанізувати в парляменті окрему фракцію послів тої партії, котра в потребі має право голосувати проти правительства Мек Доналда.

——o——

НОВИНКИ

До всього українського громадянства! Заходом Т-ва українських робітниць „Будучність" у Львові відбудеться в неділю 11. травня ц. р. о год. 17 величаве свято в честь Їх Ексцеленції Митрополита Андрея, Покровителя й Добродія Т-ва з нагоди трицятьлітного ювилею Його Митрополичої діяльности. Це свято відбудеться в реальности закупленій Ювилятом за 46.000 дол. під назвою „Захист св. Андрея" (Уляновка) при вул. бічній Стрийській ч. 3. перед стрийською рогачкою (на право). Цю реальність віддав Митрополит під заряд Сестер Милосердя для вжитку найбідніщої верстви укр. робітниць. Вдячні служниці та робітниці мають сим святом виявити свої щирі почування для їхнього Добродія, що своїм князівським даром подбав про долю найбільш спосліджених. Є народнім обовязком цілого нашого громадянства взяти масову участь в цьому святі, щоб віддати пошану і дяку нашому Ювилятови і дати доказ, що не є нам байдужна організація укр. робітниць. В першій мірі повинна взяти участь в цьому святі наша духовна і світська інтеліґенція, члени ювилейного комітету і відпоручники всіх наших укр. установ і товариств, щоби своєю приявністю звеличати це свято і практично здійснити клич: „Обніміте Брати мої Найменшого Брата!". — Головна Управа Т-ва „Будучність".

ШЕРФ-СКОРНИ
ОДИНОКИЙ СКЛАД АПАРАТІВ
і ПРИБОРІВ ФОТОГРАФІЧНИХ
поручає по цінах приступних
всілякі складові части в обсяг той входячі.
ЛЬВІВ, вул. СОБІСЬКОГО ч. 5.
676 4-20

Міністерство публичних робіт оповіщує, що в Польщі є 37.000 самоходів, найбільше в воєвідстві познанськім, бо 3.637, найменше в східних воєвідствах: тернопільськім 180, поліськім 146, новогрудзькім 115. По середині стоять воєвідства: львівське (1.193), варшавське (1.272) і краківське (1.274).

Торговля деревом в Чехословаччині оперта на тім, що той край унаслідив по Австро-Угорщині одну четвертину лісів і на своїм обшарі 14.040.800 га має 4.662.790 га ліса, котрий покриває 33.19% його простору. Сама Чехословаччина спотребує річно коло 17.5 міл. куб. м. дерева. Вона має коло 3.200 тартаків. Ізза того, як також ізза оживлення загранич. торговлі деревом голод на дерево росте навіть у тій країні, такій богатій на дерево.

В консервативній Анґлії все ще істнує т. зв. надворний поет, котрий в середних віках мав обовязок укладати вірші для вшанування ріжних торжеств. Тепер він того обовязку не має, але пенсію побирає в висоті 100 фунтів (близько 500 долярів) річно. До недавна надворним поетом був др. Роберт Брідж, котрий помер. Тепер між кандидатами на це вигідне становище називають кількох, між ними й письменника Редерда Кіплінґа.

Маленький фейлетон

I.

Про частинні змивання

Делікатні люде можуть загартуватися т. зв. частинними змиваннями, котрі треба робити уважно, щоб замість загартування не придбати собі недуги. Найлучше переводити такі змивання в ліжку під накривалом, губкою, замоченою в холодній воді й витисненою з води. Наперед витерти нею (піднісши сорочку) хребет і пояс, потім груди і живіт, вкінці руки і ноги, — все докладно осушивши. Ціле те змивання не повинно тревати довше, ніж пять мінут. (З лік. порад).

II.

Проковтнені монети

Нераз лучається, що малі діти проковтують монети, котрими бавляться. Небезпечно давати їм зараз на прочищення. Найлучше годувати їх тоді обильно смачно приправленим картофляним піре, т. зв. мяцканою картофлею, розмякшеною мякушкою з булки або хліба, рідкою кулешою і квасною капустою. Тоді проковтнений ґріш сам злегка посувається до виходу. Щойно коли се довго треває, можна дати на прочищення. (З лік. порад).

——o——

„GENEWA" Одинока українська ґалянтерія-Перфумерія **Д. КОНЮХА** Львів, Ринок 37 (побіч Нар. Торговлі) 568 23-52
поручає для реклями по фабричних цінах кольоградки, священичі капелюхи, шалі, шапки, пончохи, скарпетки, снігівці„ Tretorn", кальоші, светери, жіноче і муж. білля, коронки, гафти, „Jägery", косметику і перфумерію та забавки і пр.

З листів до Редакції

Високоповажаний Пане Редакторе!

Прошу ласкаво не відмовити моїй просьбі й умістити цих кілька слів яко пояснення до замітки в 327 ч. „Нової Зорі“ п. з. „В нашому краю діється недобре“. Цим спростовую мильні інформації подані в цьому дописі. На закид шановного дописувача, що мій театр має зараз нібито соціялістичний, а навіть большевицький нахил, відповідаю, що уважаю театр носієм мистецтва, штуки, а не витвором якоїсь партії чи пропаґатором якоїсь партії чи пропаґатором якоїсь думки, лівої чи правої. Що до вистави „Король життя“, штука яка була в репертуарі мого театру і яка тепер знята, можу сказати лише одно. Драма це передвоєнна, яку навіть дозволяли до постановки царські жандарми. Гадаю, що вже такі пильні цензори ніколи недопустилиб штуки з большевицькою барвою, як це твердить Шановний дописувач. Отож заспокоюючи цим Шановного дописувача, рішуче зазначую, що ніколи я не був і не буду прихильником ідеї большевизму і приятелем катів і наїздників моєї батьківщини. Доказ: З самих перших початків революції працював я лише на Україні і для України. Чинно боровся я з ними, чому доказом рани, які я поніс, беручи участь в повстаннях. В 1919 р. попадаю на еміґрацію, де і перебуваю до цього часу, чекаючи хвилі, коли знов зможу повернутись до рідної хати, знищеної большевиками та відвідати могилу батька священика забитого большевиками. — 25. 4. 1930. З правдивою пошаною **Панас Карабіневич,** директор Нового Українського Театру.

Примітка: Містимо сей лист з тим, що арґумент про перепущення згаданої драми царською цензурою зовсім не виключає правдивости замітів, які що до змісту тої драми під оглядом моралі зробив наш дописувач. З огляду на те, що згадана драма знята з репертуару, дальшу дискусію в тій справі уважаємо злишною.

——o——

Подяка

Почуваюся до милого обовязку подякувати ВП. Дент. Нассові, Львів, вул. Сикстуська 17, за совісне, дбайливе лікування зубів моєї доньки і за ніжне і гуманне поведення.

687 1-1 о. Стефан Макар.

Подяка

Довершивши щасливо і скоро, бо в протягу заледви 16 місяців, будови нової мурованої церкви в Мразници (ад Борислав), почуваємося до милого обовязку зложити сердечну подяку тим, котрі причинилися до здвигнення сеї величавої святині. Насамперед дякуємо Хвальній місцевій Громаді Мразниця, яка подарувала пів проц. брутто, з якого продажі комітет узискав 20.000 долярів на будову церкви. Се другий памятник громади Мразниця; перший, се українська ґімназія в Дрогобичи, на яку Мразниця зложила 12.000 дол. Дякуємо Впов. проф інж. Тимошенкови в Подєбрадах за гарні проєкти церкви, Впов. інж. Алекс. Пежанському зі Львова за пляни, кошториси та поради підчас будови, а Впов. інж. Львови Шелевичови з Бориславa за солідне і скоре ведення будови церкви. Подібно як Укр. Захоронку в Бориславі, так і церков, збудував п. Лев Шелевич з подиву ґідною солідністю. Впов. Пану проф. Холодному за артистичні проєкти вітражів а Впов. Пані Іді Желенській з Кракова за мистецьке виконання тихже вітражів. На кінци дякуємо всім чесним парохіянам, які своїми датками причинилися до построєння вітражів та дальше причиняються більшими жертвами до прикраси своєї святині. Воскресший Спаситель нехай нагородить Вам всім за Ваші труди і жертви. — Мразниця, в цвітни 1930. — о. Іван Ліщинський, парох і предсідник Комітету парохіяльного. Іван Лейбич, Олекса Андрушків, Стефан Янів, Олекса Лейбич, члени Комітету. 688 1-1

——o——

Рукописів Редакція не звертає

Подяка

Старшина Кружка „Рідної Школи“ ім. Б. Грінченка у Львові, Городецька 95, згідно зі своїм рішенням з дня 15. IV. ц. р має честь з повною приємністю зложити отсею дорогою щиросердечну подяку Впр. о. Гоянюкові Николаєві парохові в Залучу над Прутом і Впр о. Чубатому парохові в Перерові та їх свідомим П. Т. Парохіянам за писаночки прекрасного виробу гуцульського мистецтва, які вже продаються у Львові по всіх склепах „Маслосоюзу“ та в книгарні „Наукового Т-ва“ ім. Шевченка, але не в „Нар. Торговлі“. (як це мильно заподано в пресі) в користь лише „Рідної Школи“. 689 1-1

——o——

Жертви

Впр. о. Лесак Іван, парох в Добрячині, п. Кристинопіль 5 зол на лічничию ім Митр. ґр. Шептицького і 2·50 зол. на Укр. Інвалідів. — Впр. о. Олександер Хархаліс, парох в Опарівці, п. Стрижів, місто святочних желань складає 3 зол. на „Рідну Школу“ і 2 зол. на пресовий фонд

——o——

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Если маєте пропуклину,

замовте бандаж в найстаршім на світі Закладі спеціяльних, патентованих бандажів пропуклинових і черевних

690 1-4

М. ФРАЙЛІХА

Львів, вул. Городецька 35.,

там під ґарантією дістанете відповідний бандаж, або усі ґроші назад.

П Е Н С І О Н А Т И

Власний виріб! Ціни фабричні!

КОВДРИ двохсторонні від зл. 25·—

МАТЕРАЦИ з трави морськ. „ „ 38·—

ПОДУШКИ З ПІРЯ „ „ 18·—

ПОШІВКИ ГОТОВІ „ „ 3·—

ПРОСТИРАЛА на ліжка „ „ 5·50

„ ПІД КОВДРИ з ручними дірочками „ „ 11·—

КОЦИ ВОВНЯНІ „ „ 10·—

КАПИ ДО ПРАНЯ „ „ 10·—

ПОЛОТНА, РУЧНИКИ, ОБРУСИ, ДИВАНИ, ХІДНИКИ, ФІРАНКИ ДОБРЕ А ДЕШЕВО! продає

ФАБРИКА ПОСТЕЛІ І БІЛИЗНИ

А. ПЕТРУШЕВСКІ М. МЛЄКО, Львів **Коральницька 6**

691 **ЦІННИКИ ДАРОМ!** 1-3

ВЖЕ ВИЙШЛА НОВА КНИЖКА

Бібліот. Укр. Христ. Організації п. н.

Борці за Церкву ч. І.

Св. Павло

Це життєписне оповідання нерелицював на українську мову А. Лотоцький за А. Кірхом, автором вичерпаних уже „Світил Сходу“ (ч. 2. Бібл. У.Х.О.). Книжка ся повинна знайтися в кожній приватній і публичній бібліотеці. Ціна книжки зі звичайним портом 2 зол., з порученим портом 2·50 зол. — Висилає

АДМІНІСТРАЦІЯ „НОВОЇ ЗОРІ“

681 3—?

НА РАТИ: ліжко залізне кухонне **14** зл., сіткове **40** зл., умивалка **5** зл., **ліжко** мосяжне **200** зл., **матераци:** З подушки **30** зл., волосінні **75** зл. **Отоманки** ґобелінові **55** зл., Канапки ґобелінові **55** зл., як також приймає перерібки **ФАБРИКА ЗАКС,** ЛЬВІВ, ЛІНДОГО 6, ТЕЛ. 79-99.

565 25—40

НЕДУҐИ ЛЕҐЕНІВ. Туберкульоза легенів є неумолима і щорічно без ріжниці пола, віку і стану, скошує міліони людей. — При поборюванні ґрудних недуг та бронхіту, впертого та томлячого кашлю і т п. примінюють лікарі **„Balsam Thiocolan-Age“** Ґонсецкого, що влекшуючи виділювання флеґми, скріплює орґанізм і самопочуття недужого, побільшує тягар тіла і усуває кашель. Уживається за порадою лікаря. Продають аптики. 659 7-10

ОБУВУ мужеську, жіночу і дитинну найновіших фасонів з найлучшого матеріялу, як також обуву люксусову спортову, снігівці і кальоші по цінах конкуренційних поручає

НОВО ОТВОРЕНИЙ МАҐАЗИН

КАРОЛЯ ПСТРУХА

Львів, вул. Пілсудського, ч. 19.

3—15 674

Дентист ЯКІВ НАСС

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування і винимання зубів, без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті після найновішої системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. 673 4-6

П. Т. Урядовцям і студентам значна знижка. Полекші в сплатах. Тел. 65-73

МЕБЛІ КЛЮБОВІ

як також усі роботи тапіцерські і декораційні виконує на догідних услівях сплати 665 5-20

МАЛОПОЛЬСЬКА СПІЛКА ТАПІЦЕРІВ

Львів, вул. 3-го Мая ч. 5. Тел. 59-82.



РІК ОСНОВАННЯ 1878.

На весняний і літний сезон

поручає наймодніші

КАПЕЛЮХИ і ШАПКИ

Фірма АНТІН КАФКА

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! Вибір великий!

412 18-?

ЛІЖКА ПОЛЕВІ

ЛІЖКА металеві, залізні, тапіцеровані. Дротяні вклади.

578 **поручає**

ВИРІБНЯ Л. ЯҐОШЕВСКІ

ЛЬВІВ, Личаківська 132.

29-50

Не купуйте тандити!

Найлучші вироби дістанете у

ПРОЦКА,

Львів, вул. Терціярська 10.

(бічна Клепарівської)



Ліжка, умивальні, стояки, урядження для пенсіонатів, відь, бурс, ґабінетів лікарських і т. д.

682 3—10.

Видає й редаґує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Porto zapłacone ryczałtem

Рік V. Львів, четвер 8. травня 1930. Ч. 33. (333)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Увязнення Ґандія провідника Індії

Загальний протест Гіндусів і мусулман.

Бюро Райтера доносить з Бомбаю: В м. Джалалпур увязнено Ґандія на приказ британського уряду. — На вістку про те замкнули всі свої склади і крамниці не тільки Гіндуси по містах, але більшість мусулман, біржі застановили працю, а Союз індійських журналістів ухвалив застанову редаґування дневників та звернувся з відозвою до купців і населення, щоб не давати анонсів до тих орґанів преси, котрі ще виходять і бойкотувати їх на рівні з анґлійськими орґанами. — Провідник мусулман Ґаджі Тавесь час інтернування.

Індія в великій небезпеці.

З Бомбаю доносять: Жінка Ґандія заявила з приводу увязнення її мужа: Маю надію, що Індія відповість на несправедливе зарядження властей кинення гасла до боротьби. — З Кагарі доносять: Політична ситуація така, що поросте.

Обниження дисконту в цілім світі

В Анґлії й у Ню-Йорку знижено банковий дисконт з $3^1/_2$ на 3 проц., у Парижі з 3 на $2^1/_2$ (від 1898 р. не було ще у Франції низшого дисконту), в Берліні з $4^2/_8$ на $4^1/_8$, в Ґданську з $5^1/_2$ на 5. Можна очікувати, що скрізь наступлять знижки.

Небувала бійка в чехословацькім парляменті

При голосуванні над проектом у справі безробітних комуністи закинули зраду соціялдемократам і зачали на них кидати книжками та паперами. З того вивязалася небувала бійка. Перший ударив комуніст Штерн соціялдемократа Каца в обличча. Тоді с.-д. Кавфман двічи дав Кацови в обличча. Счинилася загальна бійка між тими обома партіями марксістів, котра тревала ще довго після замкнення засідання і з салі нарад перенеслася й до кульоарів. Останній виступ у ній дав нац. соціяліст Лянґер, ударивши в обличча комуніста Грушку. Словом, любляться соціялісти між собою.

Заговір большевиків в Америці

ТК. доносить з Вашінґтону: Преса повідомляє, що поліція впала на сліди комуністичного заговору. Вона мала відкрити численні письма, котрі дуже обтяжують провідників III. Інтернаціоналу. З тих письм виходить, що провідники большевиків в Америці, особливож у Ню-Йорку, одержали з Москви великі суми до розпорядимости (Ну, нарешті взялися большевики до підважування дійсно буржуазної, богатої держави, де ризико може бодай оплатитися. А то просто сміх брав дивитися, як вони досі даром витрачували гроші на викликання неспокоїв у таких бідненьких краях, як Естонія, Латвія і т. и., де навіть на випадок успіху нічим не можна поживитися).

Вже зняли дзвони в Київі

Вислали їх в Москву.

„Пролет. Правда“ доносить, що в Київі зняли большевики дзвони з отсих церков: З Володимирського Собора зняли дзвонів на 20 тон, з Десятинної Церкви на 34 т., з Михайлівського Монастиря 12 т., з Флорівського Монастиря 12.7 т., з Йонівського Монастиря 38 т., зі Св. Софії й и. Всі київські дзвони вивезли в Москву, де їх мають віддати „на потреби індустріялізації“...

Забирають все до останної курки

АТЕ доносить: „Правда“ повідомляє, що в селах під Москвою сконфісковано в селян все, навіть одяги, не кажучи вже про машини до шиття (Посідачів таких машин уважає комуністична влада „капіталістами“). В Тульськім районі забирають у селян все, до останної курки. „Правда“ признає, що се викликає велике обурення селянства.

Урагани в Америці й Азії

Небраску навістив на днях сильний ураган. Містечко Пендер зникло з поверхні землі. Ураган перелетів і над стейтом Кензас і над околицею міста Мільвоке над озером Мішіґеном. Весь час летів ураган зиґзаком. Є десятки убитих і сотки ранених людей. Матеряльні шкоди великі. Нові вістки доносять, що ураган полетів здовж ріки Міссурі.

Над полудневим Сахаліном і островом Токкаїдо пронісся страшний ураган, котрий спричинив смерть багато рибаків. Після дотеперішних обчислень шкода виносить около 5 міл. єн. Людських жертв начислюють коло 200. Тіла 94 погибших викинуло море на беріг, а поверх сто трупів ще не виловлено.

——o——

ПРОМИСЛ В ПОЛЬЩІ

Найновіша статистика (з лютого, 1930) приносить такі цікаві цифри з области промислу в Польщі:

Рід підприємства	Скількість заведень	Число робітників
1. Цементівні	5	2.315
2. Вапнярки	35	3.113
3. Цегольні	188	6.938
4. Гути скла	45	13.139
5. Фабр. порцеляни	13	4.214
6. Металеві	342	32.955
7. Машинові	235	34.582
8. Електротехнічні	34	4.432
9. Рафінерії нафти	14	2.398
10. Прядільні	427	105.349
11. Фабрики паперу	39	8.706
12. Гарбарні	61	3.428
13. Тартаки	369	25.701
14. Фабр. гнутих меблів	17	5.683
15. Броварі	61	4.932
16. Млини	96	3.038
17. Фабр. консерв	14	472
18. Фабр. обуви	19	1.676

Ті цифри обіймають лиш заведення, котрі були чинні в лютім сего року, то значить заведення найбільш відпорні на кризу, котрі вспіли удержатися, не припиняючи робіт. В Польщі найбільше число робітників затруднює промисл области прядільної й одяговоґ. На основі ще й инших доповнень виказує той промисл 332.978 занятих в нім осіб, з того майже третину (105.627) жінок. Річ дуже цікава, що 90 проц. виробів того промислу вивозить Польща за границю, а тільки 10 проц. продає вдома. Фабрики готових мужеських одягів істнують у Львові, Кракові, Варшаві, Познані, Бельску й Торуні. Опріч того в Варшаві, Тарнові, Озоркові і Бжезінах істнують більші предприємства, котрі виробляють готову одіж для народа ручним системом кустарним (хатним). Одяги для жінок продукують м а с о в о підприємства тим самим накладно-домашним системом головно в Варшаві, Познані, Бидґощі й Тарнові. Весь той виріб одягів опирається в 90 проц. на краєвих півфабрикатах. Привіз одягів ізза границі обмежується тільки до одягів люксусових, пр. оздобних пижам, дорогих одягів спортових, спеціяльних непромакаємих плащів і т. и. Той привіз впав значно, бо вартість його виносила в р. 1925 ще 29 міл. зол., а в р. 1928 вже тільки 2.111.000 зол.

Промислова продукція білизни обіймає властиво тільки мужеську білизну, вживану головно по містах. Хоч ціни тої білизни низші від заграничної, то ізза привички населення в Галичині й на Шлеську до виробів австрійських і чеських привіз білизни доволі високий: він представляв у р. 1924 вартість 8.500.000 зол., а в р. 1928 вартість 6.121.000 зол.

Вивіз білизни з Польщі дуже марний: в р. 1927 представляв вартість 223.000 зол., а в р. 1928 — 297.000 зол. Се позиції просто зникаючі.

Криза захопила майже всі области промислу в Польщі й майже кожде ремесло. До способів ратунку належать спроби картелів і фузій. І так на днях повстав синдикат фабрик паперу в Польщі. До нього приступили три великі папірні синдикату „Емкаес“, що витворюють лучший папір, далі фабрика Штайн-

ДЛЯ ТЕРПЛЯЧИХ НА СХОРІННЯ НІГ
поручає обуву
ортопедичну **Л. НОВОСАД**
Львів, вул. Словацького ч. 6. Тел. 8-25.
666 8-20

ґаґена, що продукує папір ґазетний і фабрика Зенґера в Пабяницях, продукуюча папір кольоровий, окладинковий і до опакування. Опріч того наступила фузія фабрик паперу Роберта Зенґера в Пабяницях і Спілки Акц. Штенгаґена, Вера і Сп. в Мишкові.

Криза в промислі гутничім стає все більша. Статистика з марта с. р. виказує, що в порівнанні з попередним роком у тім самім часі впала продукція в вальцівнях о 8 проц., у сталівнях о 16 проц., в великих печах о 26.77 проц., а в рурківнях навіть о 39.55 проц. Супроти того число робітників у тім промислі зменшено до 44.648. До того в копальнях зеліза під Ченстоховою заповіджено знижку робітничих платень о 10 проц. На загал ситуація фатальна. На добавок усего навіть інституції, створені великим накладом публичного гроша, як пр. т. зв. Східні Торги у Львові служать головно — реклямі чужих товарів. „Ґазета Сполечна“ з 1 мая с. р. ч. 60. пише, що ті Східні Торги поповняють просто суспільний злочин супроти держави, в котрій відбуваються, бо в таких тяжких часах пропаґують імпорт заграничних товарів. А „Гасло Подвавельске“ пише, що під патронатом тих Східних Торгів 18.000 жидівських аґентів заливає цілу Польщу чужими фабрикатами, висміваючи краєві вироби. Супроти того, що вони, оперті на чужих богатих фірмах, можуть давати товари на кредит, краєвий промисл не може з ними конкурувати. Управа Східних Торгів у Львові — пише той орґан — опинилася в значній мірі в руках Жидів, котрі виставили на тих торгах 70 проц. чужих товарів. На заміт, що в той спосіб заливають цілу державу чужими виробами і причиняються до браку праці в краю, відповів оден з тих аґентів: „Поляки можуть їхати до Арґентини, там є для них багато посад“. До того додає „Ґаз. Сп.“, що не виступає проти загалу Жидів у Польщі, тільки проти банди дармоїдів й комівояжерів, котра довела до того, що Східні Торги у Львові представляють з краєвого становища повне фяско: вони стали експозитурою віденської й берлінської тандити, котра забирає з краю великі міліони. А величезні кошти тих торгів покриває край й особливо місто Львів — з податкових грошей, котрі витискає з горожан, що попадають в розпуку ізза великанських податків. „Стоїмо перед загадкою, чи дальші видатки зубожілого Львова на ту ціль не будуть відбиванням грача головою о мур, як каже приповідка“. „В кождім разі — кінчить — ті Східні Торги у Львові се блямаж і викинений гріш...“

——o——

НА СЕЗОН ВЕСНЯНИЙ
заосмотрили ми склад у величезний вибір **новостей на солідні і модні плащі, костюми, сукні і т. д.** — і пригадуємо нашим ощадним
ПАНЯМ
що як завсігди продаємо матеріяли **лиш** в першорядних сортах,
655 **А ДЕШЕВО** 10—20
ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА
45. РИНОК 45.
дім наріжний вулиці Ґродзіцьких.

Доля катол. духовних в СССР.

О. Микола Щепанюк на Кавказі.

Після певних інформацій, які ми одержали з заграниці, Впр. о. Щепанюк гр. кат. парох Київа засуджений на 10 літ примусових робіт, знаходиться тепер при роботах лісових на Кавказі. Є се далеко лаґіднійша кара ніж побут на островах Соловки. Робітники мають обмежене число годин до роботи, тепер повинні робити всього 7 годин. Не знати лише чи той час праці є також обовязковий в сій лісовій роботі для політ. вязнів. Робітники мають свій „клуб“, де сходяться на читання ґазети, а деколи навіть представлення. Крім того в совітські празники як Лютневі, 1. Мая, Свята Жовтневі, вони вільні від роботи. Яка кара чекає о. Леоніда Юркевича, не відомо. Йому грозила висилка по за Украіну — отже або на Соловки або в Сибір, — а може також примусові роботи на Кавказі. Арештовані катол. священики латинські — як адм. Апостольський, о. Іван Свідерський, о. Максиміліян Туровський, декан Могилівський (на вістку про його увязнення його мати дістала удар серця і померла, а таких жертв з приводу арештования є більше), о. Віктор Строчиньский, декан Ямпімський, парох Мурафи, о. Станислав Каспшиковський, парох Сніткова, о. Францішок Чирський, парох Ярмолинець, о. Адальберт Кобець парох Фельштина, о. Ладиґо, парох Сатанова і декан і другі, — сидять ще в тюрмах, у слідстві. Инших вже давніше засудили і вивезли. Ціла дієцезія Камянецька остала без священиків, хіба що полишився оден другий, але зі зломаною душею. Розстріляний о. Соколовський; о. Ліневич перед арештуванням вспів утічи з одним православним священиком (сего однак застрілили на границі при переході), але о. Ліневич з перестраху нервово хорий.

——o——

Робітники спішать на поміч селянам

АТЕ доносить: З Донецького басейну повідомляють, що робітники масово покидають копальні й виїзджають у свої родинні села, кажучи, що йдуть боронити свою рідню перед колєктивізацією. „Комуніст“ пише, що масовий виїзд робітників на села робить неможливим здійснення 5-літного господарського пляну правительства.

——o——

Справа виборів на Волині

Як відомо, клюб ББ. не бере сим разом участи в виборах. З того приводу його власний орґан „Пшеґльонд Волиньскі“, що виходить в Луцьку, пише, що усунення ББ. від виборів влекшило протиурядову демаґоґію та що лучше було для ББ. програти вибори ніж не стати до боротьби, бо усунення з бою деморалізує горожан. Безпартійна „Земя Волиньска“ пише, що абстиненція ББ. від виборів викликала (між Поляками) хаос і дезорієнтацію. Те саме пише й преса вшехпольська, тільки ще острійше.

——o——

Розклад сельроба

„Укр. Голос“ приніс заяву довголітних скільських діячів „Сельробу“: Івана Вишні, Ів. Винника, Ст. Коваля й Андрія Кремінського, в котрій вони кажуть, що переконалися в шкідливости того большевицького творива і взивають робітників та селян, зірвати з чужими платними аґентами й орґанізуватися під укр. державницьким прапором.

——o——

ЧЕСТЕРТОН ПРО МИТРОПОЛИТА СЕРҐІЯ

Світової слави анґлійський католицький письменник Ґ. К. Честертон пише, що неслушно говорять, будьтоби большевики вміли лише руйнувати. Одну річ вони зберегли з незвичайною печаливістю й дуже старанню розбудували, а саме: шпіонську й терористичну систему царської охрани. Крім того большевицька держава подібна до царської ще тим, що й вона хоче мати свою „церкву“, яка булаби вповні й без застережень на її службі. Хоч офіціяльним „вірую“ цілого режіму є крайний матеріялізм, мимо того потурають вони старорежімному духовникови, якого терплять ще і то в характері „патріярха“ християнської церкви, але під тим услівям, що „не виступати-ме проти влади“. Та й се є наслідуванням великої „ошибки“, яку поповнила французька революція. Вона намагалася збудувати нову, штучну „католицьку“ Церкву. В сьому ділі знайшла вона поміч немногих циників, викиднів духовного стану, яких дійсні католики вважали за зрадників, а всі инші за „попів“. Коли „патріярх“ у своїй знаній заяві дементує закиди, будь тоби в Росії істнувало переслідування Церкви, так зараз пізнати недвозначно, якої се птиці голос. Слушно каже він, що стара православна церква незвичайно радо позваляла ідентифікувати себе з правительством. Треба лиш додати, що нова „православна“ церква виявляє ще більшу готовість до цього. „Патріярх“ каже, що в Росії „нікого“ не переслідують за віру, лише за дійсно тяжкий злочин (а саме: коли хто не є одної думки з правительством)... В сей спосіб виказували свою невинність всі гонителі віри та їх заушники. Первісні христіяни терпіли мучеництво не за свою реліґію, а лише за те, що казали, що якийсь там авантюрист, якого леґіони вибрали цісарем і який велів почитати себе як Бога — не є ніяким Богом. Також еспанська інквізиція була більше еспанська ніж римська, бо служила вона головно до викорінення маврів і їх союзників. Також анґлійських мучеників вішали й колесували за державну зраду, бо королева Єлисавета проголосила, що Служба Божа це державна зрада! Ніч Вартоломея була повстанням французького народу проти деяких протестантських оліґархів. Нинішня Росія є настільки противенством до сього, що тут чужоплемінна володіюча каста намагається викорінити й те „щось“, що завсіди становило суть, душу російщини.

——o——

Жиди на Угорщині вимирають

Пересторога Великого Рабіна Д-ра Гевеші.

Великий рабін Угорщини др. Симеон Гевеші виголосив у синаґозі в Будапешті проповідь, у котрій остро звернув увагу жидам, що вони йдуть прямо до повної загибелі через мішані подружжа, перехід на католицизм й обмежування числа дітей. Се грозить самознищенням жидівського племени на Угорщині. Рівночасно оповіщена статистика доказує, що в останних 10 літах тамошні жиди не тільки не виказують ніякого приросту, але ще 2%-тове зменшення. В останних 5 літах зменшилося там число уродин жидівських дітей о 13.3%. Число жид. студентів високих шкіл у Будапешті виносило ще в 1919 р. 4911, а тепер упало до 409 (Тут ділав уже й „нумерус клявзус“).

Хто надто дразливий на точці своєї чести, той якраз через те надає позір правди клеветі та впоює в людей переконання, що сам не вірить у свою вартість. (Св. Франц Сал.).

Економічні справи

Безвиглядність торговельних договорів.

Б. державний секретар Угорщини Елємер Гавтош виголосив у Відні виклад про культуру середньої Европи. В нім сказав:

Поки в середній Европі є такі малі держави, які потворено по війні, Европа не може прийти до рівноваги. Раз-у-раз чується про зривання торговельних переговорів. Чому сего не було перед війною? Річ в тім, що про торговельні відносини середущої Европи рішали перед війною договори між трома великими державами: Німеччиною, Австро-Угорщиною і Росією. Всі инші держави мусіли достосовуватися до їх постанов. Всі нитки торговельно-політичної сіти збігалися тоді в Берліні, а всю ту систему держала в купі засада найбільшого взаїмного упривілеєння. Завданням торговельних договорів до війни було — вимінювати лишень надмір продукції. Доказує се статистика. І так в р. 1913 велика Австро-Угорщина вивозила меньше продуктів за кордон, ніж тепер вивозить мала Чехословаччина, а в р. 1924 маленька Австрія вивезла більше товарів, ніж колись вивозили всі краї Австро-Угорщини! Се показує, що великі передвоєнні держави самі собі вистарчали, бо продукували майже все, чого потребували. Через розбиття великої Австро-Угорщини наступила така ненормальність, що нпр. Угорщина, котра до війни була краєм найбогатшим у дерево й сіль, спроваджує тепер 90% дерева і 100% соли, яких потребує! Австрія, котра до війни була краєм дуже богатим в уголь і цукор, мусить тепер спроваджувати ті річи, а цукор з далекої Яви коштує тепер у Відні менше, ніж цукор з близького Люнденбурґа.

Річ ясна, що краям, котрих населення позбавлене вдома продуктів першої потреби, не поможуть трівало ніякі торговельні договори. Постійний брак засобів першої потреби мусить викликати господарську нерівновагу, а та нерівновага перекидається і на політику. Всі держави потребують більшої господарської области, незалежної від латанини, яку хвилево доконують торговельні договори нових, малих держав. Длятого систем торговельних договорів показується безвиглядним у проблемі трівкого наладнання відносин.

——o——

Маленький фейлетон

Охороняйте природу!

„Ліга Охорони Природи" видала до суспільности відозву такого змісту:

1. Уважай, щоб не нищити легкодушно життя звірят і ростин і не робити їх предметом іграшки.

2. Уважай, щоби стіни печер, пні старих дерев і замітне — формою або величиною — каміння не були запаскуджувані надписами і знаками.

3. Пильнуй, щоби збережений був первісний вигляд всяких проявів природи.

4. Охороняй природну красу.

5. Не значи своїм нехлюйством місця свого побуту.

6. Памятки бери до свого серця, а не до своєї кишені.

7. Не заколочуй галасом маєстату урочиск.

(Ті вказівки про охорону безперечно гарні — требаб їх тільки поширити на народи, бо й вони під певним оглядом частинка живої природи, яку сотворила воля Божа).

——o——

УТЕЧА ІНТЕЛІҐЕНТІВ ВІД МАРКСИЗМУ

Віденський публіцист Ганс Засман представляє такий розвиток політичного відношення інтеліґенції до марксизму й соц.-демокр. в повоєнній Австрії.

Коли в 1918 р. впала стара Австро-Угорщина, лишилася маленька й убога Австрія, котра має всего 6 міліонів душ. Нова Австрія у своїй біді та пригнобленню подалася сильно на „ліво", бо туди звернувся загал її інтеліґенції. Гнала тих інтеліґентів „на ліво" непевність завтрішного дня і біда. З того скористала австрійська соціял-демократія: на всіх областях скріпив її доплив визначних інтеліґентних сил, учених, письменників, артистів усякого рода. Вони сотворили нову модну літературу, модну лірику, модну епіку, модну драматику, — все в дусі партії, до котрої загнала їх біда.

Та не довго трівало, як інтеліґенція побачила в нутрі соц. демокр. партії таке диво: старі провідники тої партії, котрі весь час проповідували революцію та грозили нею всім, в дійсности боялися тої революції далеко більше, ніж зубожілі купці й инше міщанство. А боялися вони тому революції, бо вона могла змести їх з їх дуже масних посад, які їм дала с. д. партія. Вони мали що стратити. Длятого провідники соціял-демократії самі відітхнули, коли влада знов перейшла в руки буржуазії, котру репрезентує старий директор поліції Шобер. Провідники соціял-демократів тільки удавали, що противляться тому. Вони далі „потішали" робітників „виглядами на соціяльну революцію", але самі боялися тої революції, як огню й робили все, що було в їх силі, щоб та революція не наступила.

Коли інтеліґенція зміркувала ту брехню, зачала таксамо масово покидати соціял-демократію, як недавно масово вступала в її ряди. І тепер відбувається власне щораз то більший відплив інтеліґентних сил від марксизму.

——o——

ДОПИСИ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ в березні, 1930 р. Сим разом можу подати вже більше потішаючі вісти з наших церковних відносин. По тяжкій, майже пятьлітній, боротьбі ситуація прояснилася. Щораз більше наші люде приходять до переконання, що лиш наша гр. кат. Церква се одинока основа нашого істнування і розвою тут в Америці. Завдяки невтомимій, постійній праці нашого Преосвященого Константина назріває нове покоління свідомих католиків, котрі вже не дадуть себе легко закричати ревунам. Жертвенність зростає так, що в протягу трех місяців Епископська Канцелярія могла роздати 10 тисяч долярів на добродійні ціли. Наш Владика виїзджає тими днями до Бразилії, де з поручення Апостольського Престола має звізитувати наші гр. кат. церкви. Це знак довіря й узнання для нашого Епископа. Дійсно треба подивляти його постійність і ту неустрашимість, коли то наші „патріоти"-ревуни цілі роки шкалювали і цькували Його і тут і в старім краю. Тепер та боротьба упала на цілій лінії. Тим одначе не треба себе зводити, що вже всі вороги нашої Церкви „скапітулювали". Вони лише змінили тактику й ідуть підпольною дорогою. Ми тут дуже докладно слідимо і ту боротьбу, що тепер ведеться в старім краю. Вправді завдяки рішучому становищу Вашого цінного часопису також устали хамські напади на наших Владик, особливо перемиського й станиславівського, зате одначе ціла ненависть і їдь впала на „Нову Зорю". Аж до нас доходять всякі закулісові змагання, щоб сей одинокий католицький часопис понизити або здискредитувати в очах некритичних людей. Треба лиш мужно й спокійно витревати, бо лож і ненависть не мають сили. Колись і для вас настануть відраднійші часи.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Отвертий лист епископа Лозіньского. Пинський епископ лат. обряду Лозіньский оповістив отвертий лист, в котрім з релиґійного становища схарактеризував відношення влади до Церкви. На те командант 84 полку піхоти, підполк. Завісляк, написав до еппа письмо, в котрім відмовив заяві епископа реліґ. характеру, скваліфікував її як „політичну летючку", сконфіскував ту заяву та заборонив її поширювати. Польська католицька преса пише, що се небувала річ, щоб підполковник позволяв собі на власну руку на такі річи і припускає, що він зробив се в порозумінні зі своєю владою.

Посвячування прапорів. Конференція австрійських епископів на основі розпорядку Конґреґації обрядів з 1924. устійнила норми для посвячування прапорів усяких орґанізацій. Не належить відмовляти церковного посвячення прапора не лише таким орґанізаціям, яких члени є діяльними членами католицької акції, але й таким товариствам, які не є протикатолицькі та в своїх статутах і діяльности не виступають проти засад науки віри й обичаїв. Зновуж таким місцевим ґрупам товариств, яких за їх кличі чи засади уважають протицерковними, вільно відмовити посвячення прапора, навіть тоді, коли вони в противенстві до кличів матірного товариства придержувалисяб католицької орієнтації. Політичним партіям, з огляду на понадпартійне становище Церкви, належить відмовити посвячення прапора. Кожде таке посвячення можна довершити лиш за дозволом дотичного Ординаріяту.

Ювилей французьких епископів. Недавно 6 французьких епископів обходило свій 25-літний епископський ювилей: кард. Лісон, епископ із Раймс; мсґр. Саґо ді Воро, епископ із Ажен'у; мсґр. Жібіє, епископ з Версалю; мсґр. Жієр, епископ із Байонни і мсґр. Ґреліер, епископ із Лявал'ю.

Навернувся анґліканський духовник. „Юнайверс" подає, що бувший анґліканський духовник Д. О. Давіс навернувся до катол. Церкви. Анґліканським духовником був він від 1928 р.

Новим нунцієм в Берліні став мнс. Цезаре Орсеніґо. Він уже прибув до Берліна, де його привитав іменем правительства Німеччини шеф. дипльоматичного протоколу ґр. Татенбах. Витали його також католицькі орґанізації з епископом др. Шрайбером на чолі.

Навернення й апостазія в Німеччині. Після церк. статистики Крозе-а, в 1927 р. в Німеччині приступило до католицької Церкви 7910 осіб. З них 7407 навернулося з протестантизму. Натомість 4663 католиків перейшло до ріжних инших віроісповідань.

1500-ліття Вселенського Собору в Ефезі. Під протекторатом Кардинала-Вікарія Помпілія повстав комітет, який має на ціли підняти приготування до достойного відсвяткування 1500-ліття третього Вселенського Собору в Ефезі (431 р.). На тім Соборі папу Килистина заступав александрійський патріярх Кирило, епископ Аркадій та Проект і священик Филип. Собор сей, осуджуючи єресь Несторія, признав фізичну злуку обох природ у Христі і Пречистій Діві Марії признав назву Богородиці.

Реферат н. т.: „Реліґійне і моральне тло Католицької Акції" виголосить директор архідієцезального бюра Кат. Акц. о. Т. Горникевич на сходинах студ. кат. Т-ва „Обнова", в четвер дня 8. мая о год. 18.30 при ул. Коперника 36, про що повідомляє своїх членів і запрошує гостей — Виділ.

Відшкодування за морд місіонарів. За морд епископа Версілія, одного місіонаря й трох китайських монахинь італійський уряд зажадав від Китаю відшкодування в хосен Чина Салезіянів, до якого належали помордовані місіонарі.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ПЕРШИЙ ДЕНЬ ТРАВНЯ був сего року розмірно дуже спокійний в цілій Европі. Нпр. у Відні не зібралося більше як 50.000 учасників, що на Відень значить дуже мало. В Парижі майже не видно було, що се святочний день Подібно було в цілій Німеччині. Тільки в полудневій Америці прийшло місцями до значного кровопролиття. Нпр. з Ріо де Жанейра доносять, що в м. Принцесас в уличних боях убито того дня 42 поліцаїв і треба було аж війська для привернення спокою. В Польщі той день перейшов на загал спокійно. У Львові була невеличка бійка коло памятника Собіського.

ЖИДІВСЬКИЙ НАЦ. ОРҐАН „Наш Пшеґльонд“ признає в 114 ч., що його табор зараз після маєвого перевороту порозумівався з урядовим табором і що готов се зробити також тепер під умовою, коли уряд не буде протеґувати „Аґуди“ (жидівських ортодоксів).

100 МІЛ. ДОЛЯРІВ позички одержала Австрія заходами канцлера Шобера, котрий стоїть на становищі: „Один нарід в двох державах“, то значить — не хоче получення Австрії з Німеччиною. Се підчеркує з признанням французька преса й пише, що на тій основі Франція не може бути противна політичному й економічному скріпленню Австрії.

ІЗЗА НЕСПОКОЇВ У НІМЕЧЧИНІ, які постійно викликають большевики, появився в німецькій пресі ряд голосів поважних державних мужів, котрих зміст такий: Досвід учить, що кождий край, котрий допустить до себе большевицькі представництва, стає напевно ареною скандалів. Доказують се вуличні бої в Німеччині, заговори і страйки в Анґлії, Франції і т. д. З того конечний висновок — випросити всі большевицькі представництва так політичні, як і торговельні. Користи з них і так нема ніякої, а шкоди величезні.

БОЛЬШЕВИКИ І РОМУНІЯ. Большевицька преса підіймає велику трівогу, кажучи, що Ромунія готується до нападу на СССР. З того приводу рос. публіцист Сакмаров пише: Большевики кажуть, що ціль Ромунії — відвернути війною увагу від своєї внутрішної кризи. Та на таку ціль вистарчилаб Ромунії війна з Болгарією, Угорщиною або Югославією. Пориватися Ромунії до війни з великою больш. державою, котра має коло тисячу воєнних літаків, коли Ромунія має їх коло 20, булоб очевидним самоубийством. Отже большевицька преса додає, що Ромунія ладиться до війни „по наказу“ Франції та других держав. Добре, що хоч не називають тих других держав і їх читачі можуть свобідно вибирати від Норвеґії аж до Греції. Цікаво, що в криках больш. преси, котрими підготовляється опінію на випадок нападу большевиків на Ромунію, звенять і нотки занепокоєння. Річ в тім, що большевики памятають про бунти деяких частин червоної армії, котрим казали йти на Китай. Хоч там лекше було відносити побіду над неозброеними Китайцями, а клопоти таки були. Тим більші можуть бути тут, на заході. Се і есть причиною остраху у большевиків.

ЄГИПЕТ погодився з Анґлією в справі суезького каналу, признавши Анґлії право мілітарної обсади Суези на 20 літ. Коли по упливі того часу не прийде між ними до згоди в тій справі, рішатиме союз народів. У справі Судану не прийшло між ними до порозуміння. Переговори відложено.

——o——

Д-р Степан Дмоховський

б. елєв Полікліники дентистичної у Берліні.

Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках кавчукових, золотих і сталевих (Круппа нержавіюча сталь). Апарат Рентґена. 555 49-?

НОВИНКИ

Платити за перевіз останків ґен. Бема має през. комітету спровадження тих останків до Польщі. Заплати близько 2000 зол. зажадало польське мін. комунікації за 200 км. т. зн. від границі до Тарнова і в разі незаплати грозить судом. (Туреччина, Югославія, Угри і Чехословаччина перевезли тіло польського ґенерала даром). Польський часопис, котрий подає цю вістку, дивується, що не жадають ще і цла, бо все можливе. Одночасно наводить кілька примірів тої можливости: Др. К. одержав з Парижа кілька зошитів наукової бібліоґрафії і мусів заплатити цло як за „катальоґ промислових виробів“. Инший польський вчений (природник) одержав коробочку з рідкими оказами комах для музею і також заплатив цло і то подвійне: від сушеного мяса і від виробів з дерева (коробочка). Часопис радить, щоб тому урядникови, котрий зладив ці жадання заплати, дати ордер високої інтеліґенції.

Бекон (солонина) з Польщі йде на анґлійський ринок в щораз то більшій скількости, а саме в р. 1926 — 180.249 цт., в р. 1929 — 285.633 цт. Вигляди тодівлі безрог не злі.

За шість годин можна буде від 1. червня доїхати літаком з Варшави до Букарешту (перестанки у Львові, Чернівцях і Галяцу).

Енерґічний шериф Оскар Вольф на Фльориді (в Америці) кілька разів домагався від дирекції зелізниці Атлентик Кост Лайн, щоб заплатила податок у висоті 40.502 дол. Коли упімнення не помагали, видав наказ, засеквеструвати і продати перших 5 товарових поїздів тої лінії, що прибудуть на стацію Авон Парк, зі всім, що в них буде. Се дійсно наступило. З продажі покрив податок.

Радіостація в Ватикані. Під проводом Марконія і під його особистим наглядом будується в Ватикані радієва стація, якої будова буде скінчена до двох місяців, ще перед упливом продовженого ювилейного року. Є вістка, що около 29. червня с. р. сам Папа надасть через радіо коротку промову до всіх християн світа, привіт до голов усіх заступлених при Ватикані держав та до місіонарів в Алясці й Японії.

Торговля невільниками в XX. ст.! З Єрусалиму доносять, що експерт Ліґи Націй др. Мейзан виготовив звіт для Ліґи про новий зріст торговлі невільниками. Невільництво істнує в Арабії, Судані й Абісінії. В Геджасі побирають навіть податок 300 франків від проданого невільника. В місті портовім Джідач торговиця невільниками істнує побіч европейських консулятів. Король Ібн Савд має сам кількасот невільників, що працюють в його добрах. Пересічна ціна за невільника виносить 100 фунт. анґлійс. (480 дол.). Ціна молодих муринок значно вища. Ціна старого невільника виносить від 20—40 фунтів. В Джемені невільництво так розповсюднене, що невільників є більше як вільних мущин. Кождий магометанин має бодай одного невільника.

——o——

Приєднуйте нових Передплатників!

Жертви

Впр. о. Юрій Бернат, парох в Городенці, к. Гусятина 2 зл. на пресу. 1—1

Впр. о. Кубаевич Дмитро, парох в Хоростькові зі збірки на „Писанку“ для Укр. Інвалідів 10 зол., а для політичних вязнів 20 зл. 1—1

——o——

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ПРОСЬБА до милосердних сердець. Є в Перемишлі вдова по священику, яка має сина неулічимо хорого, що від пятьох літ лежить хорий. Молодий многонадійний молодець (25 літ), бувший питомець семинара духовного. Коли він довідався, що їде паломництво до Люрд, повірив, що як там поїде буде вилічений чудесно, вірить що як там заїде, звідтам верне пішотою. Марійське Тов. Пань з Перемишля хоче помочи йому, але має за мало средств, длятого звертається до милосердних сердець загалу о датки на ту ціль. Поможіть! по можности, а Мати Божа стократно винагородить Вам той благородний чин. Датки слати на адресу „Марійське Тов. Пань“ Перемишль, найдальше до 25 мая ц. р. – Шашкевича ч. 15. (для хорого). — Другі часописи проситься о передрук. 696 1—2

ҐР. КАТ. УРЯД парох. в Яворі над Стр. п. в місци, пошукує совістної, солідної, сороклітної особи до заряду домом, від зараз. 692 1—2

Дентист ЯКІВ НАСС

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування і винимання зубів, без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті після найновішої системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. 673 5-6

П. Т. Урядовцям і студентам значна знижка. Полекші в сплатах. Тел. 65-73

ГУРТОМ І ДЕТАЙЛІЧНО!

КОШІ подорожні, ПУДЕЛКА форнірові, ФОТЕЛІ верандові, ЛІЖКА полеві, ЗАБАВКИ штука народня, КИЛИМИ, ЛЕЖАКИ

зл. 12·— поручає:

ЛЮДВИК ҐЕҐЕДІС

ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА ч. 11.

Телефон 26-09. Телефон 26-09.

ФІЛІЯ: вул. ГАЛИЦЬКА ч. 5.

695 **Телефон 30-32.** 1—10

ШЕРФ-СКОРНИ

ОДИНОКИЙ СКЛАД АПАРАТІВ і ПРИБОРІВ ФОТОҐРАФІЧНИХ

поручає по цінах приступних всілякі складові части в обсяг той входячі.

ЛЬВІВ, вул. СОБІСЬКОГО ч. 5.

676 5-20

ПЕНСІОНАТИ

Власний виріб! Ціни фабричні!

КОВДРИ двохсторонні від зл. 25·—

МАТЕРАЦИ з трави морськ. „ „ 38·—

ПОДУШКИ З ПІРЯ „ „ 18·—

ПОШІВКИ ГОТОВІ „ „ 3·—

ПРОСТИРАЛА на ліжка „ „ 5·50

„ **під ковдри** з ручними дірочками „ „ 11·—

КОЦИ вовняні „ „ 10·—

КАПИ до праня „ „ 10·—

ПОЛОТНА, РУЧНИКИ, ОБРУСИ, ДИВАНИ, ХІДНИКИ, ФІРАНКИ ДОБРЕ А ДЕШЕВО! продає

ФАБРИКА ПОСТЕЛІ ІБІЛИЗНИ

А. ПЕТРУШЕВСКІ М. МЛЄКО, Львів Коральницька 6

691 **ЦІННИКИ ДАРОМ!** 2-3

ПЕНСІОНАТИ

Видає й редаґує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10

Porto zapłacone ryczałtem.

Рік V. Львів, неділя 11. травня 1930. Ч. 34. (334)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Кривавий протест Індії

З приводу увязнення Ґандія.

У всіх більших містах північної Індії переведено дводневу жалобу з приводу увязнення Анґлійцями провідника індійського руху Ґандія. Всякий рух устав. Школи позамикано. Скрізь відбуваються маніфестації, котрі поліція розганяє стрілами й білою зброєю. Є багато ранених мужчин і жінок. Заступник Ґандія Аббас Тиябї визначив м. Джалалпур як місце осідку редакційного комітету конґресу.

Повстання у французькій Індохіні

З Лондону доносять: В м. Вінґ у франц. Індохіні дійшло до крівавої боротьби між франц. військом і повстанцями, котрі хотіли зрабувати европейську дільницю міста. 20 убитих, багато ранених. Розрухи викликали московські агітатори.

Кипить і в полудневій Африці

З Капштату доносять: У Ворчестері ґрупа муринів напала анґлійську патрулю з 14 поліцаїв, що переводила ревізію по домах за алькоголем. В бійці смертельно зранено капітана, команданта патрулі і двох поліцаїв. 7 неґрів убито, кількох ранено. З Капштату наспіла поміч. Бої тревають.

В Індії й Аргентині велике землетрясення

З Лондону доносять: В Бірмі велике землетрясення. Сильно потерпіла пристань Ранґун. Десятки убитих, 200 ранених. Місто Пеґу зруйноване цілком. Нема цілого ні одного дому. Воно горить. Тисячі жертв в людях. — Рівночасно депешують з Буенос Айрес про великий землетрус в аргент. пров. Мендоза.

Америка перед фінансовою катастрофою

З Ню-Йорку наспіли трівожні вісти про новий крах на тамошній біржі, котрий потягнув за собою також крах на біржах в Шікаґу, Сен Луїс, Лос Енджелос і Сан Франціску. Публична опінія уважає ті крахи передвістником великої фінансової катастрофи в Америці, одначе банкові круги не виказують занепокоєння.

Міністер Юзефский у Львові

Міністер внутрішних справ Юзефский у своїй подорожі по східних воєвідствах прибув і до Львова. З того приводу „Слово Польске“ помістило передовицю, в котрій пише, що у Львові „знаходиться центр протидержавної роботи, підпомаганий чужими аґентурами“ та вимагає „знищення умовин, що сприяють можливости такої роботи“ м. і. в области украін. шкільництва й культурних, суспільних та господарських організацій. Всюди, на цілім світі, буквально кожда державна нація, котра посідає території чужі під національним оглядом, старається передовсім забезпечити їх розвиток під кождим оглядом і в той спосіб заспокоїти їх. А тут „начальним постулятом“ має бути лише нищення. Ні словечка про якісь обовязки супроти народу сеї землі. Річ ясна, що таким „способом“ осягається тільки скріплення ворожнечі.

Міжнародний Трибунал Преси

В Ліоні у Франції відбулося засідання Викон. Комітету Міжнародної Федерації Дневникарів. Обговорювано проект Міжнародного Трибуналу Преси. В склад того трибуналу малиб увійти фахові журналісти, котрі видавалиб вироки в справах фальшивих документів і тенденційних вістей, які можуть становити загрозу мирови. В звязку з тим виготовлено гоноровий кодекс дневникарської етики. Проти нього зголосили спротив тільки деякі Німці й Австрійці, покликуючись на те, що контроля журналіста може полягати тільки на його власній совісти. По довгій дискусії принято компромісовий проект, уложений Анґлійцем Річардсоном і Росіянином Мілюковим, т. зв. „Декларацію прав дневникаря“. Опрацювання инших справ передано комісії при Головній Управі Федерації.

Князь Волконський католицьким священиком

„Стампа“ доносить: Б. фліґель-адютант царя Николая II. і військовий атташе при царськім посольстві в Римі, князь Волконський, має бути на днях висвячений на катол. священика в основаній недавно папою Піем XI. Російській Колеґії в Римі.

Американський Соломон у клопоті

Суддя Рус в Еванстоні знайшовся в клопоті з такого приводу: Пані Баттен і панна Арбол твердили, що кожда з них має право до малого песика. „Се проста до вирішення справа,“ сказав суддя. „Побачимо, до котрої з пань песик піде. Прошу його кликати“. — „Ходи сюди, Вілі!“ закликала пані Баттен. Песик як стій прибіг до неї й зачав її лизати руки. Тоді крикнула панна Арбол: — „Фанні, ходи сюди і стань гарно на лапки!“ Песик зараз побіг до неї і став на лапки. Суддя здивувався, пригадав собі Соломона і сказав: „Остає тільки розрізати того песика і дати паням по половині.“ — „Дуже добре!“ заявили рівночасно обидві пані, „не буде ні мені, ні тобі!“ Тепер суддя не знав уже, що робити й застеріг собі видання вироку до тижня.

УКРАЇНА І МОСКВА

Нове історичне завдання Галичини супроти большевицьких обединительних змагань.

I.

Від найдавніших часів і на протязі цілої історії Руси бачимо два змагання: обединительне і сепаратистичне. Обединительне змагання має на меті зберігти етнічну єдність всіх руських племен і витворити з них одну національність. Сепаратистичне змагання, навпаки, йде до розбиття згаданої єдности і до витворення з поодиноких ґруп руських племен окремих національних одиниць. В ріжних часах оба ті змагання виявляють ріжну силу. Та ніколи, аж по нинішний день, вони не припиняються.

Першим обединителем руських племен був Київ. Він уже в X ст., в часах Володимира Вел., обеднав під своїм проводом усі руські племена від Карпат аж по Москву, від Чорного Моря аж по Новгород. Обеднав передовсім політично. Слідом за обеднанням політичним почалося також обеднання культурно-психічне І хто знає, як виглядалаб нині національна карта Східньої Европи, колиб стара Київська Держава проістнувала була по нинішний день.

Але в XII ст. дотеперішнє передове становище Київа захитується. Перший смертельний удар завдав становищу Київа в 1169 р. суздальський князь Андрій Боголюбський. А добив його в 1240 р. Батий. Тоді на Сході Европи на перший плян виступає Суздаль а згодом Москва. Вони й стають новими обединителями земель — довкола себе.

Чи треба тратити богато слів на те, щоби з'ясувати, чим могло з часом завершитися таке обеднання під проводом Суздаля згл. Москви, колиб їм дійсно було вдалося обеднати на ново і трівало всі руські землі, які колись обеднав був довкола себе Київ? Витворення одного загально-руського типу але з перевагою в нім суздальщини згл. московщини на цілім просторі нинішньої Східньої Европи — отсе бувби оконечний вислід того обеднання.

Так не сталося. Бо одночасно з упадком Київа і виступом на перший плян Суздаля згл. Москви наступив оден історичний факт, котрий і був прямим наслідком обох згаданих. Той факт се в і д о к р е м л е н и я Г а л и ч и н и від загально-руської маси й утворення Г а л и ц ь к о ї Д е р ж а в и.

Відокремлення Галичини й утворення Галицької Держави мають в історії Східньої Европи величезне значіння. Бо се вперше чисто-українські землі відокремилися від земель загально-руських і створили п е р ш у ч и с т о у к р а ї н с ь к у н а ц і о н а л ь н у державу. Держава та згодом обеднала в своїх границях майже всі українські землі з Київом включно. Вона не допустила до обеднания українського племени з Москвою в оден руський народ та поклала трівкі основи під окрему українську національну індивідуальність.

Можна сміло сказати: Г а л и ч и н а в ж е в XII—XIV ст. с т в о р и л а У к р а ї н у я к о к р е м у н а ц і о н а л ь н у о д и н и ц ю.

І в тім, що було, але в своїх наслідках не минуло, є моральне оправдання для істнування українського сепаратизму від Москви. Той сепаратизм боронить уже давно створену індивіду-

альність. Боронить чогось, що жило і далі хоче жити. І в тім є неморальність Москви так царської, як большевицької, що вона хоче вбити живу істоту.

Бо Москва не дала за виграну. Вона, обєднавши з собою землі північноруські, почала обєдинительні змагання також супроти України. Поодинокі етапи тих змагань були: Переяслав (1654), Андрусів (1667), Полтава (1709), 1914/15, і 1918/20 рр. — отсе найголовніші тільки дати актів, яких остаточна мета: заволодіти Україною передовсім фізично. І треба признати, що се Москві у значній мірі вдалося.

Але одним тільки обєднанням фізичним Москва не вдоволилася. Вона забажала крім фізичного ще обєднання національного Вона захотіла, щоб був „одинъ русскій народъ“ на цілім просторі від Карпат аж по Тихий Океан. І ми бачимо як на протязі XIX—XX ст. Москва намагається осягнути се.

Як вона се робить?

Царська Москва поклала головну вагу на формальний бік справи. Наслідком того й був ряд заборон українського слова, живого і друкованого. Найбільш драконські заборони походять з рр. 1863 і 1876. Вони майже зовсім задавили українське слово на Наддніпрянщині та формально зрусифікували її, оставляючи мешканцям України глибоке почуття зазнаної обиди.

Обєднати Україну національно-культурно царській Москві не вдалося. Бо українське слово, проскрибоване над Дніпром, знайшло захист над Дністром. Галичина вдруге стала заборолом всеї України.

Те, чого не вдалося довершити царській Москві, взялася переводити в діло Москва большевицька. Обєднавши в 1918—20 рр. Наддніпряншину фізично, большевицька Москва, так само як Москва царська, забажала обєднати її ще глибше. І зачала обєднувати. Се обєднування ріжниться основно від обєднування попереднього.

В чім та ріжниця?

Стара царська Москва намагалася обєднати з собою Україну, одначе переводила се з о в н і ш н о. В тій ціли вона забороняла зовнішню українську форму, як нпр. мову, накидала Україні московський цибулястий стиль церков і т. п., включно до ізвощиків. Се нас дразнило й обижало, але не було таке небезпечне як те, що робить червона Москва, котра лишає в спокою такі зовнішні признаки як мову: вона добирається до душі, до самого нутра. Нова большевицька Москва намагається обєднати Україну в н у т р і ш н о. В тій ціли вона творить на Україні новий тип, який, зберігаючи зовнішню українську форму, бувби під культурно-психічним оглядом зовсім подібним до кождого иншого мешканця СССР. Вона творить новий тип культурно-психічно „всесоюзний“, себто московський. Щобиж якнайскорше виховати такий тип, Москва покористується для сього навіть місцевими мовами, між ин. й українською. Отут секрет большевицької українізації, молдавізації, татаризації, якутизації і т. п. „національної“ політики.

Не треба глибоко застановлятися, щоби зрозуміти, що нова обєдинительна політика большевицької Москви для України куди небезпечніша, ніж стара обєдинительна політика Москви царської. Бо коли царська Москва фактично тільки с п и н я л а розвій національної индивідуальности України то Москва большевицька індивідуальність ту в и р и в а є з к о р і н е м. Над Україною повисла небезпека, яка грозила їй тоді, коли на її національну індивідуальність посягав Суздаль, як рішалося наше бути чи не бути.

Як уже знаємо, тоді Україну врятувала перед небезпекою Галичина. Обставини зложилися так, що на Галичину паде подібний обовязок і тепер.

Як Галичина повинна виконати той обовязок, про се буде мова далі.

ДОПИС З ПИНСЬКА

II.

Третий з ряду реферат: Про закиди піднесені О. Королевським проти Унії“, виголосив в українській мові О. Й. Скрутень ЧСВВ. — Як відомо, в бельґійськім видавництві „Іренікон“ появилася брошура О. Королевського п. з. „Уніятизм“. Сей термін, видуманий автором, мавби вказати, що наша св. Унія вже в своїх основах невідповідна, що се не Унія, а „Уніятизм“. Дотепер ні оден противник Унії не виступив з таким апаратом закидів, як о. Королевський. Та не в переведенню арґументації її сензаційність, (бо в дійсности його арґументація досить слаба), але в сарказмі й іронії, з якими автор трактує традиційний шлях св. Унії, як також з огляду на становище, яке автор займає в римських кругах. Не дивно, що та брошура викликала великий несмак в католицьких кругах, а певного рода злорадність, „шаденфрайде“ у православних*).

О. Скрутень подав основи, на котрих автор сконструював собі термін „уніятизм“. Відтак перейшов головні його закиди звернені проти нашого обряду, виказуючи їх нестійність. В дискусії того дня о. Королевський не тільки не найшов оборонця, але навпаки деякі висказувалися ще досадніше, як о. Скрутень.

Другий день конференції розпочався також Службою Божою, котру в нашім обряді відправив о. Галущинський ЧСВВ. Перший виклад того дня мав о. д-р К. Ціховський, проф. церковної історії львівського університету на тему: „Причини невдач унійної праці в XIII, XIV і XV ст. (Ліонська і Фльорентійська Унія“). Реферат був основно й науково оброблений. Живо й інтересно подане було історичне тло, на якім відбувалися унійні змагання; передовсім такі знаменні для тої доби противенства між Сходом і Заходом. З одної сторони заснування в Царгороді т. зв. „латинського царства“ поглибляло нехіть і ненависть до католицького Заходу; з другої небезпека від Турків казала царгородським володарям шукати помочі у римських Папів. Звідси ті безнастанні навязування унійних переговорів і зривання, котрі в кінци скінчилися повною невдачею. Прелеґент закінчив увагою, що ті унійні стремління не могли увінчатися успіхами, бо не мали внутренного підготування, а виходили з політичних мотивів. Се важна історична наука і для нинішних часів.

Найбільш актуальну тему порушив у своїм рефераті о. А. Домбровський Т. І. східного обряду. Прелеґент говорив на тему: „Що промовляє нині за приняттям російської (синодальної) обрядової форми для навернених православних і які зміни були би вказані“. О. Домбровський стоїть на тім становиші, що треба безумовно лишити для навернених православних синодальну т. є. російську обрядову форму. Се становище основує на інструкції св. Конґреґації для схід. Церкви і на великім привязанню тамошних незєдинених до їх обрядів. Треба отже полишити все без зміни, хіба, як каже названа інструкція, якась обрядова форма противиласяб науці віри й обичаїв католицької церкви. Для лучшої орієнтації слухачів та для правильного наведення дискусії мав о. Л. Калинюк, галицький священик, висланий до Пинська до помочи в унійній акції, корреферувати на ту саму тему, але зі становища нашого гр. кат. обряду. І ось тут стрінула всіх прикра несподіванка. О. Калинюк, як корреферент, мав обовязок виказати можливість і хосенність впровадження н а ш о ї обрядової форми на місце російської синодальної. Як відомо, корреферент в данім випадку може мати особисто й інакші погляди, та це не увільняє його від обовязку, який бере на себе, приймаючи корреферат. Тимчасом о. Калинюк не тільки не сповнив свого обовязку, але станув на ще скрайнішім становиши, ніж о. Домбровський. Вперід зачав вичислювати ріжниці між синодальним і гр. кат. обрядом в Галичині, причім сильно пересаджував. Надто назвав наш обряд „мішаниною“, через шо „ми“ поза границями Галичини „стидаємося“ нашого обряду! На конець взявся до оборони о. Королевського, але так, що сам о. Королевський волівби, щоб тої і такої оборони не було. Щоб полагодити немилий інцидент, викликаний о. Калинюком, о. д-р К. Кулак, як орґанізатор зїзду, заявив, шо в програмі заповіджений був корреферат якраз зі становиша гр. католицького, і такий корреферат приняв на себе о. Калинюк. На жаль вийшло щось зовсім противного. Коли наперед булоб зналося про становище о. Калинюка, бувби його корреферат відпав, бо з огляду на виклад о. Домбровського, він був безцільний.

В дискусії треба було знова виступити в обороні нашої св. Унії та нашого обряду, що їх від кількох літ так завзято поборюють, осьмішують і понижають не лиш чужі, але на жаль і свої. Справді колись історики нашої церкви не могти-муть зрозуміти, чому в часах, коли на нашу Церкву наступав большевизм, коли неначе пошесть то тут то там кидалися всякі секти, коли схизма закидала свої сіти на нашу Лемківщину, коли пересадний націоналізм загрожував маревом „українізації“ Церкви, — тоді якраз зачалася зовсім без потреби обрядова боротьба, котра вже тілько лиха заподіяла нашій Церкві і св. Унії. А як знаменито ту боротьбу вихісновують політичні чинники і наші і чужі!

Наш обряд гр. кат. не є ніяка „мішанина“ як його назвав о. Калинюк, але одноцільна орґанічна будова в добі тисталітнього католицького життя, під вмілим проводом, опікою й одобренням найвищого авторитету католицької Церкви. Основи до того поставив славний Замойський Собор, в особливший спосіб апробований Апостольською Столицею, і він дав почин справді новій світлій добі в нашій Церкві. Дальший етап, то Львівський Собор. Оскільки нові часи й нові релиґійні вимоги жадалиб дальшої еволюції, так на це є компетентна церковна власть, в тім випадку Апостольська Столиця. Ми також цілком не маємо причини „стидатися“ нашого обряду, а радше можемо величатися ним, як величалися наші великі попередники і предки. Соромитися нам хіба тим, що сини нашої гр. кат. Церкви і то священики потрафлять так виговорювати на нашу минувшину та наш обряд. Такий виступ був недавно в Празі і тепер другий в Пинську. Дальше в дискусії стверджено, що інструкція дана св. Конґреґацією для Східної Церкви не урґує аподиктично береження без змін синодального російського обряду, але

*) Гляди: Orientalia Christiana Vol. XVIII.—1. (Aprili 1930) ст. 123—124.

НА СЕЗОН ВЕСНЯНИЙ

заосмотрили ми склад у величезний вибір **новостей на солідні і модні плащі, костюми, сукні і т. д.** — і пригадуємо нашим ощадним

ПАНЯМ

що як завсігди продаємо матеріяли **лиш** в першорядних сортах,

655 **А ДЕШЕВО** 11—20

ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА

45. РИНОК 45.

дім наріжний вулиці Ґродзіцьких.

ДЛЯ ТЕРПЛЯЧИХ НА СХОРІННЯ НІГ
поручає обуву
ортопедичну Л. НОВОСАД
Львів, вул. Словацького ч. 6. Тел. 8-25.
666 9-20

каже навязувати до традиції, яка була ще за часів Унії. Одначе важніші зміни застерігає своїй компетенції. Виявилося також, що т. з. синодальний обряд не є щось однообразне і скристалізоване, але кожда Епархія, і мало що не кожда парохія має свої звичаї й відмінні форми. Священики східного обряду, котрі працюють над нашими зєдиненими братами, самі признають, що з огляду на пошану і почитання св. Тайн мусіли впровадити деякі модифікації. І нема сумніву, що як унійна акція розвинеться і серед зєдинених розбудиться католицьке життя, то воно саме прорве закостенілі форми синодального обряду і піде по лінії, по якій пішов і наш обряд. Певно що тепер і тактика і душпастирське благорозуміння вимагає, не зміняти нічого, що на разі не конечне і така є інструкція Апостольської Столиці. Та все таки з часом великі скарби католицької Церкви не можуть бути недоступні для католиків східного обряду.

Останній виклад мав знов о. Й. Урбан Т. І. на тему: „Чинники і перепони унійної праці у нас під теперішню добу". Прелеґент порушив вперід язикові трудности. На північно-східних землях переважає білоруська мова, на полудневих українська; старше покоління уживає російської мови, молодше уважає її накиненою насильно царською Росією. Крім чисто язикових трудностей істнують ще инші перепони політично-національної натури. Тут входить в рахубу певного рода нехіть латинського клиру до східного обряду, а знова побоювання польонізації і лятинізації у незєдинених; се упередження і настрої, що повстали на основі вікових релігійних і політичних переживань; длятого не легко їх в короткім часі усунути й вирівнати. Бракує також одного авторитетного чинника, котрий провадив би унійну акцію по одній лінії і в однім напрямі, бракує ще Єрархії східного обряду. Тепер унійна акція в кождій дієцезії має свою відрубну тактику і форму, що не причиняється до успішного її ведення. Виклад був дуже інтересний і актуальний і треба було подивляти, як прелеґент умів по мистецьки будь що будь дражливі теми подати в дуже лагідній і тактовній формі

На конець порушено ще деякі формальні справи, а саме: чи вказане відбувати частіше такі зїзди й де. Всі приявні заявили згідно, що є потреба уряджувати такі конференції, бо як показалося, вони можуть багато причинитися до вирівнання поглядів, до взаїмного порозуміння і малиб велике значіння для унійної акції не лиш теоритичне, але й практичне. Також майже всі заявилися згідно, щоб такі зїзди відбувати в Пинську. Що приявні рішилися за Пинськом, то сталося головно задля особи Преосв. Еп. З. Лозіньского. Майже всі були захоплені апостольською ревностю і широкими католицькими поглядами достойного Пастиря, далекими від всяких національних чи політичних закрасок. Загалом весь час нарад настрій був погідний, щирий і навіть сердечний. В ціли лучшого переведення будучих зїздів вибрано орґанізаційний Комітет, в склад котрого вийшов з наших о. Т. Галушинський ЧСВВ. Порішено також виголошені реферати оповістити друком. Конференцію закінчено благодарственною піснею „Тебе Бога хвалим" і благословенням Найсв. Тайнами. Це кінцеве Богослуження відправлено в нашім гр. кат. обряді.

Учасник.

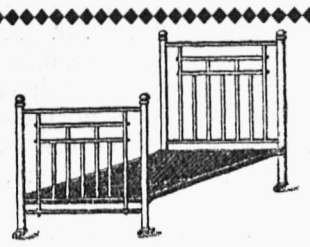

ЛІЖКА МЕТАЛЕВІ
тільки в найліпшій якости
поруча є
АНТІН ҐАЛЬСКІ
Львів, вул. Собєского ч. 3.
635 12-32

УСІ КУПУЮТЬ
ЗАҐРАНИЧНЕ І КРАЄВЕ СКЛО,
ПОРЦЕЛЯНУ І КРИШТАЛИ
ЛИШ У ПЕРШОРЯДНІЙ ФІРМІ
ОЛЕКСАНДЕР ОНИСЬКО
Львів, вул. Галицька ч. 20. Тел. 69-75.
567 25-30

11-тий травня

Затямте собі цей день — не забувайте його — пригадуйте раз-у-раз на протязі цілого тижня. Цеж день збірки пожертвовань на Вакаційні Осели. Зібраний в той день гріш дасть змогу і найбіднішій дітворі львівських сутерен виїхати на чотири-пять тижнів на село, скріпити марненьке тіло кращим обильнішим харчем, відітхнути свіжим воздухом, налюбувати очі незапорошеною зеленю лісів і лугів, блакитним небом, ясним сонцем. Воздух — сонце — зелень! Здається таке вселюдське добро для всіх, вживати його до схочу! А пречінь це добро люксус для богатьох. Воно люксус для великої громади міських дітий, яких батьки приковані до міста тяжким заробітком на хліб не можуть позволити собі ні своїм дітям хоч на короткий відпочинок на селі. І цілі сотки — тисячі дітей мусять у найгорячіший час проживати в розпалених мурах міста, дихати порохами, нудьгувати по вулицях не завжди у підходячому товаристві. Невжеж українське громадянство не спроможеться на те, щоб хоч невеличкій громадці своїх дітей запевнити той люксус, який для мілїонів других є щоденним хлібом? День 11. травня дає до цего нагоду. Пушки під церквами й нашими установами приймуть і найменшу жертву — касієрка п. Осипа Паньківська (Чарнецького 26) втягне у касову книгу кождий надісланий почтою датек — тепер черга на громадянство. Хайже в день 11. травня кожний Українець і кожна Українка прикрасять свою грудь відзнакою Вакаційних Осель — скромним на вид, але могутнім по суті доказом, що Український Львів дорожить здоровлям українських дітей.

——o——

ОБУВА МУЖЕСЬКА, ЖІНОЧА і ДІТОЧА 650 9-10 найлучша і найдешевша лиш у фірми Л. Т. СКШИПЕК
Просимо переконатися і оглянути виставу Раньше ПАСАЖ МІКОЛЯША, — а тепер ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 4. Тел. 44-70.

В. КАТАЄВ

Братня солідарність

Коли такий а такий поважний редактор став перед роком видавати ілюстрований радянський тижневик — що мав послужити „великій ідеї" в найширших народніх шарах (винято з передовиці) —був радий, веселий і наївний, мов яка молода стеноґрафка.

Огорнули його великі почування й він глядів на світ отвореними очима й веселим поглядом. Я добре пригадую собі цю молоду веселу людину, що своїх співробітників обсипала найкращими словами й широкою рукою давала завдатки.

— Так, так, приятелі мої, говорив редактор — перед нами великий і важкий обовязок: Маємо оживити великий радянський тижневик для читаючих мас. Нема іншого! „Непом" живеш, „Непом" можеш і робити. Ге... геге...

Співробітники кивали одобрююче головами.

— Звертаю вашу увагу вже наперед, голуби мої, що цей журнал мусить бути безумовно радянський журнал... червоний, що зважуся так сказати. Не розумієте? Ніяких сумнівів ні двоголових телят! Що, значиться, має бути джерелом нашого радянського тижневика, а? Чи, як другі часописи, маємо доносити як собака курить циґаретку й маємо це друкувати в чотириста примірниках? Чорт побери собаку, що читає ці часописи!

— Чорт! Побери! Собаку! Що! Читає! Ці! Часописи! — потвердили однодушно співробітники й усі однодушно відійшли в пиварню.

Це було саме перед роком. Задзвонив телєфон.

Тільки що редактор узяв слухавку, увесь був мовби не тямив себе.

— Слухайте — закликав — слухайте! Сензаційне! Нечуване! Двацять тисяч більше накладу! Появився! Так! Ліліпут появився! З бородою і з вусами! Світливця тут, щоб його! Нема! Авто по нього, авто!

За чверть години світливець увійшов у редакцію.

— Підіть, мій любий — при цьому поплескав світливця по рамени — підіть заразіско! Сензаційне! Нечуване! Невидане! Карлик із бородою й вусами! Заразіско світліть його! Поважно говорю, що подвоїмо наклад. Тільки, щоб нас наші конкуренти не перебігли!

— Не журіться — каже йому світливець. Ми виходимо в середу, а вони в суботу. Карлик буде наш! Ми перші покажемо світові карликову бороду!

Та бо й ті з суботи не гаяли часу! Та побачимо це пізніш.

На другий день редактор був перший у редакції.

— Чи є вже тут світливець? спитав секретаря.

— Ще не прийшов.

Редактор нервно закурив папіроску й нетерпляче покликав тих, що виходять у суботу.

— Гальо! Чи ще нічого не знаєте?

— Що ніби? — зчудовано й наївно спитав редактор тих других зі суботи.

— Карлик із бородою, а?

— Ну, що це?

— І з вусами! Карлик!

— Ну, так. Що є на річи?

— Хочете подати світлину?

— Розуміється. Чомужби ні?

— То значиться в суботу?

— Розуміється в суботу. Нам не спішно.

— А ми в середу, хі — хі...

На здоровля!

Редактор завісив слухавку.

— Бачиш його! Каже, йому не спішно. А добре знаю, що в нього голова трясеться з зависти. Бо чиж не смішно? Карлик із бородою та вусами! Це приключиться найбільше раз на тисячу літ.

Приступив світливець.

— Що є? Покажіть знимку.

Світливець здвигнув раменами.

— Ніщо надзвичайне: по перше не має більше як два до пять років. По друге, не має ні бороди ні вусів. Прошу!

Сукна в великім виборі. — Товари добірні. Ціни низькі.

НА УБРАННЯ МУЖЕСЬКІ, ВІЗИТОВІ І СПОРТОВІ, КОСТЮМИ І ПЛАЩІ ЖІНОЧІ; НА РЕВЕРЕНДИ ДЛЯ ВСЕЧ. ДУХОВЕНСТВА

ПОРУЧАЄ:

Фабричний склад сукна
Людвик Ральский
Львів, Рутовського ч. 7.
664 (напроти катедри). 7—15

ОСИП НАЗАРУК

Галицька Делеґація в Ризі 1920 р.

(11) Зміст: Чому ми не виготовили третої ноти? — Запросини чужих кореспондентів. — Довга цілонічна розмова з галицькими бродниками. — Сильно занятий день. — Кореспонденти чужої преси з візитами у нас. — Пос. Брайтер у Жидів. — Інформації від Білорусинів про Петлюру. — Ухвала нашої делеґації про спільну акцію з Литовцями і Білорусинами. — Меморіял у справі Галичини. — Знов вістки від Білорусинів. — Моя ранна візита у Мануїльського.

Вийшовши о год. 8 веч. з помешкання большевицької делеґації, пішли ми на вечеру до німецького ресторану, де ми постійно харчувалися. Цікаво, що Німці мають на чужині звичайно лучші ресторани, ніж у себе, в Німеччині. О год. 10 веч. відбули ми в своїм готелі „Вікторія“ засідання в справі третої ноти, яку радив нам внести Мануїльський. Вирішено не вносити т е п е р третої ноти.

В моїм дневнику маю записану арґументаціюД-ра К. Левицького, котра виглядала так: „Виходить, що становище большевиків (на мировій конференції) таке слабе, що навіть нас потребують і хочуть виграти нас проти Петлюри. Шило з мішка вилізло при кінці приязної бесіди Мануїльського. Ми з Петлюрою не йдемо, але годі на домагання большевиків вносити третю ноту, коли вони і двох перших не визискали. Зрештою мають акт протесту нашої Національної Ради проти договору Петлюри з Польщею, котрий ми їм вручили.“

Дня 28.вересня 1920 написав я й вислав листа до нашого парижського посла д-ра С. Витвицького, а в полудне був з д-ром К. Левицьким і п. Брайтером у якогось висшого латвійського урядника міністерства заґр. справ, Альбарта, котрий подобав на жида. Відти я з п. Брайтером пішов до кореспондентів чужої преси, щоб познакомитися з ними й запросити їх до нас на завтра. Прирекли прийти.

Пос. Брайтер пішов знов до Йоффе, щоб відчитав наші попередні ноти на мировій конференції. Обіцяв зробити се „по змозі“. А вечером від год. 8.30 мав я знов довгу розмову з галицькими членами большевицької делеґації, М. Бараном і Хоминым. Розмова та тревала до 4 над ранком. Кілько справ можна переговорити за такий довгий час! Мабуть усякі можливі: українські, російські, азійські, европейські, економічні, політичні, культурні, словом — розмова йшла дуже добре, вязалася. Баран заагітовував мене, щоб їхати до них, на радянську Україну і ставати там до праці, бо мають розмірно мало інтеліґентних сил. Він з запалом говорив мені, що там твориться зовсім новий тип людини і новий тип життя, що є безмірне поле для всякої ініціятиви в кождим напрямі, що на все те є потрібні матеріяльні засоби, яких влада не жалує, словом, що є де і є чим та на чім проявити свою енергію в твореннї нового життя, котре представляється дуже інтересно. Хомин підчеркував поодинокі справи, розмальовуючи їх по свому. В їх товаристві мене хвилево покидав той інстинктовний острах перед большевизмом, який я відчував, коли в розмові брали участь також люде виховані в російській атмосфері, одначе я, розуміється, не міг зобовязатися, що поїду до них, бо мав инший публичний обовязок: помагати през. Петрушевичови, довести галицьку справу до якогось кінця. Се я і говорив їм.

Цілий день (29. IX.) тревала возня з кореспондентами, аґлійськими, американськими, німецькими й російськими. Були у нас м. і. кореспонденти великих англійських дневників „Дейли Геральд-у“ й „Івнінґ Пост-у“ та довго конферували з нами. Був також представник цікаво редаґованого, місцевого рос. дневника „Сегодня“. Був і представник латвійської преси, котрий обіцяв ще тогож дня прийти ще раз, а не прийшов, аж на другий день. Прийшов і представник „Нае Фрає Прессе“, Телекі, і представник великого американського дневника „Шіґаго Трібюн“, Венямин Ґінсбурґ. Останній потішав нас, що опінія анґльосаського світа за нами. Не явився тільки ніхто від місцевої жидівської преси, отже пос. Брайтер пішов сам до редакції жидівського орґану „Дас Фольк“ і заніс наші ноти та инші інформації.

Той день був взагалі дуже занятий. М. і. відбули ми й першу конференцію з Литовцями, котрих представляв Нарушевич („Нарушевіціюс“). Тогож дня конферували ми вперве і з Білорусинами, котрі повідомили нас, що говорили з присутним у Ризі анґлійським полковником, котрий показався нашим прихильником. Дальше інформували нас, що між Петлюрою й Поляками наступило напруження й Петлюра носиться з думкою зірвати з ними, бо Домбський іменем Польщі признав радянську Україну. Вони радили нам, підперти в такій хвилі Петлюру.

Той день був такий занятий переговорами з чужими, що ми аж о год. 10.30 в ночи вспіли зачати засідання нашої делеґації. На тім засіданні д-р К. Левицький ствердив, що справа читання наших нот на мировій конференції вже не належить до актуальних справ (бо тимчасом зачалося острійше напруження між большевиками й Поляками). Зрештою наші ноти вже появилися в німецькім орґані „Ріґаше Рундшав“. Пос. Брайтер зложив звіт зі своєї візити у місцевих жидів. Вони були ворожо настроєні до Польщі (очевидно мали відомости про те, що діялося з їх одноплеменниками після виходу галицького війська зі Львова) та самі просили ,щоб ми дали їм брошури про нашу справу і готову статтю до поміщення в їх орґані. Засідання закінчилося ухваленням мого внеску, щоб „розпочати спільну з Литовцями й Білорусинами акцію, звернену проти польського імперіялізму“. Мені й пос. Брайтерови доручено увійти з їх представниками в тісніший контакт. Дальше ухвалено на внесок Д-ра К. Левицького: 1) Піддати Мануїльському, чого він має домагатися для Галичини в разі заключення мира з Польщею. 2) Уложити для большевицької делеґації відповідний меморіял у тій справі. Се й виконано. Відпис того меморялу мусить бути в актах Галицької Диктатури. Де вони тепер? У Відні, чи в Берліні, чи може д-р Петрушевич, котрий як тепер доносить преса — вибирається на радянську Україну, вислав їх уже або вишле до Харкова? Дуже се прикра річ, що не маємо зібраних в однім свобіднім місці оригінальних документів з часів наших змагань за свою державність. Се ж умовий капітал на будуче.

Те засідання було ще тим інтересне, що на нім жалувався д-р К. Левицький на д-ра В. Панейка й д-ра М. Лозинського за те, що вони, як самі мали йому казати, не читали санжерменського договору.

По засіданню, пізно в ночи зявилися знов Білорусини. Очевидно з якимись пильними вістками. Та з якими, не маю записано, бо я був дуже перетомлений попередною неспаною нічю.

Дня 30. IX. 1920 рано пішов я до Мануїльського. В моїм дневнику записано про ту візиту тільки ось що: „30. IX. Рано у М-о“. Більш нічого. Се знак, що й той день був такий горячий, що просто не було змоги, поробити записок. Та майже напевно можу сказати, що така ранна візита у Мануїльського мусіла стояти у звязку з тими вістками, які пізно в ночи принесли нам представники Біло-

---

— Гм, ніщо надзвичайне. Зівсім такий як і інші діти. Ніщо надзвичайне. Шкода.

— Я казав вам, що не треба спішитися. Цій дитині не дають спокою, а справді не знаю чому. Безнастанно світлять його. Саме переді мною був у нього світливець цих, що виходять у суботу. Цілісіньку годину був у нього й нікого не пускав у кімнату.

Редактор понуро глядів на світлину дитини.

— Тут щось не до ладу, сказав сумно. З Подражанським говорив я телефонічно. Неможливо, щоб він помилився. Говорив: велика, чорна борода. І вуси теж, великі чорні вуси. І бокобороди. Не розумію.

Редактор неспокійно взяв слухавку.

— Гальо! Ви значить у суботу подаєте портрет феноменальної дитини.

— Егеж, помістимо.

— З бородою й вусами.

— Так... і з бокобородами. Помістимо. І що ще?

— Гм.. і маєте світлину? З вусами, кажете?

— А вжеж. І з бокобородами. Маємо.

Редактор був у розпачі.

— А я маю дитину без бороди й вусів, як це? І без бокобородів?

— Це тому, що наш світливець більший від вашого.

— Що це значиться? Гальо! Чорт побери вас! — відложив слухавку — Злодюга!

Редактор ходив якийсь час по кабінеті, вкінці спинився перед світливцем.

— Візьміть авто й їдьте туди! Розслідіть справу! Коли виявиться, що йому приклеїли бороду, спишу протокол і виведу їх на позорище!

Редактор мов тигр ходив по кабінеті. За годину вернувся світливець.

— Ну, щож?

Світливець підійшов до стола, сів на кріслі й був блідий як смерть.

— Розслідили ви?

— Розслідив, — махнув рукою світливець і заплакав.

— Ну, таке! Говоріть! Що є, чи причепили йому бороду?

— Ой-ой... Насамперед...

— Ну?

— Насамперед відсвітлили маленя, а потім...

— Вбили його? Говоріть! Не зволікайте!

— Потім його...

— Ну?!

— Обголили!

Редактор схопився за голову. А потім плакав.

— О ти наш радянський, червоний бородатий Карлику? Чому я такий нещасливий?

——o——

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ
693 ІНЖ. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-КА 2-12
ВСЯКОГО РОДА ПОРУЧАЄ ФАБРИКА
ЛЬВІВ 15, ВУЛ. ОКРУЖНА (бічна Кульпарківська) ч. 9. — Тел. 57-48.

русинів. Річ ясна, що мусіли це бути вісти непокоячі нас, а саме про близьке порозуміння большевиків з польськими делеґатами — і я пішов, щоб довідатися про це більше з автентичного жерела. У воздусі чути було, що наближається вирішення. Тому занепокоєння наше було велике. (Далі буде).

НОВОСТИ В ЖІНОЧИХ І МУЖЕСЬКИХ МАТЕРІЯЛАХ
поручає фірма
Стахевич і Абрисовський
У ЛЬВОВІ РИНОК 32.
642 10—12

Лев Бачинський

Голова соц.-радикальної партії.

*1872 †1930.

II.

Кожда партія і кожда суспільність має таких провідників, на яких заслугує. Се стара правда. Вона в великій мірі відповідає дійсности длятого, бо провідники се викладники і представники способу думання суспільности чи ґрупи, до якої належать. Коли провідник висказує навіть в найтіснішім гурті інакші думки ніж перед загалом, коли він пр. опортуніст, а робить радикальну політику, тоді вина за таку противоріч-ність у його життю й діяльности паде також на суспільність, на очах котрої він може так поступати без ніякого спротиву та ще й репрезентувати ту суспільність. Такі прояви свідчать, що в даній суспільности нема одиниць, котрі вглибилисяб думкою в наслідки такого поведення провідника і здобулися на енерґію, побороти його. З такою суспільністю можна робити все, що кому завгодно, бо вона до здорового публичного житя незріла.

Отже фактом є, що за весь час галицького політичного житя не було в Галичині політичного провідника, настроеного більше угодово й навіть опортуністично, як пок. Лев. Бачинський, але рівночасно не було більше радикального промовця на вічах. Так було за старої Австрії, так було за нашої влади, так було й за польської влади. Наведемо оден яркий приклад. Коли перед заняттям Станиславова Поляками в 1919 р. зібрався на нараду ґурток наших визначних людей і в часі наради ствердженo брак амуніції, тоді з уст пок. Льва Бачинського впали слова: „Як не маєте амуніції, то капітулюйте.“ Не входимо в питання льоґічности того висновку, підчеркуємо тільки те, що ні оден з уміркованих не здобувся на такий вислів, а здобувся довголітний радикальний провідник. Таке становище покійного викликало тоді багато поговору. Але люде поговорили і перестали. Ні покійний не важився перед ширшим загалом виступити зі своїм властивим поглядом, ні близькі йому люде не важилися атакувати його перед загалом — з виїмком одного д-ра Трильовського. Та його атаки були надто неузасаднені, щоб могли мати вагу: він пр. закидав пок. Бачинському, що той хоче ширити унію на В. Україні, хоч Лев Бачинський все був ворогом Церкви.

(Далі буде).

Загальні Збори

Наук. Тов-а ім. Шевченка у Львові.

Від Виділу Н. Т. ім. Ш. одержали ми до поміщення слідуюче письмо:

Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові подає до відома, що Звичайні Загальні Збори Товариства відбудуться в осени цього року. Причиною спізнення багато робіт, які Виділ давно розпочав та які хотівби викінчити перед Загальними Зборами. А саме: великий ремонт бібліотки, музея, камяниць Товариства, книгарні та друкарні, справлення лінотипів у висоті біля 11.000 долярів і т. д. поставили до Товариства великі фінансові вимоги так, що доперва по виповненню їх Товариство буде в спромозі прийти перед Загальні Збори з відповідним звітом. Друк Хроніки за час урядування теперішнього Виділу вже розпочався і вона буде згідно з постановою статута розіслана всім членам Товариства перед Загальними Зборами. За Виділ: Наукового Товариства ім .Шевченка у Львові. Прийміть, Високоповажаний Пане Редактор, вислови глибокого поважання. **Др. В. Левицький** заст. голови; **Др. Р. Цегельський** секретар.

——o——

ДОПИСИ

ЄЗУПІЛЬ. Коли у нас скінчилися реколєкційні науки, які тревали тиждень, то висланникам діявола це видно неподобалося, що люди щоденно сходилися до Церкви, бо в ночі чи над раном якийсь діявольський запроданець виписав на дверах до захристії: „Проч з Папою, інквізицією — імперіялізмом!“ а на церковнім мурі: „Геть з Христом!... (далі нечитко). Можливо, що комуністичний ватажок, що виписав це чорною мазюкою, думав, що в сей спосіб ослабить враження „Посланія“ нашого Високопреосв. Владики, яке власне на Сл. Божій мало бути відчитане, але грубо помилився. Тільки обурення викликало це святотацтво. З великою увагою вислухали вірні „Посланія“, хоч не бракло і такого, що з кпинами підсмішкувався, а по полудні по вечірни на проповіді, коли священик говорив про цей злочин, порівнуючи злочинця з Юдою, нарід обливався горячими слізми. Відтак відбулися протестаційні збори. З великою увагою вислухали присутні реферату про переслідування в большевії й ухвалили відповідні резолюції. Колиж прийшлося до підписування протесту, то кількох збаламучених комуністичною дурійкою, а також „стовпи“ радикалів вийшли зі салі. Зате много людий, що не могли бути на зборах, самі потім приходили та численно підписували протест. Серед невідрадного господарського положення — комуністи видають масово не тільки свою „Силу“ й иншу бібулу, але й гроші, а незрячі радикали, хоч може не свідомо — помагають їм. На щастя тих комуністичних аґітаторів у нас ще не богато, але небезпека є. Ходять слухи, що ту комуністичну дурійку завів у нас абсольтент промислової школи в Станиславові і його поплечники, котрим руїнники обіцяють грошеве винагородження. — Треба пильно уважати на відносини і на ріжні аґітації, які мають вестися в промисловій школі та завчасу положити кінець тій отруї, яка мабуть звідтам тягне.

ЗАБОЛОТІВ. У нас сталася така подія: Коли по відбутім в церкві Богослуженю з відповідними поясненями про релиґійні переслідування в СССР. люди мали удатися на приходство в цілі підписання протесту, сельроби збилися в купи по дорозі і заступили людям дорогу, формально тероризуючи та вмовляючи в нарід, що це „обман“, що ніякого переслідування в СССР. нема та що священник хоче в той спосіб „хитро“ виманити підписи людей на будову церкви або на щось иньше „тайне“, в кождім разі на щось „недобре“. На жаль темний нарід повірив обманцям і злобним аґітаторам так, що тільки незначна часть не далася одурити та прийшла і свідомо підписала протест. Деякі з сельробів явно заявляли, що вони всі большевики і лише на большевиків чекають, а люди важаться підписувати протести проти большевиків! Цікаво, що се всьо відбувалося перед вікнами постерунку; вже „далеко зайшли“ в католицькій державі під оглядом большевизму...

——o——

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Апост. Вікарієм Норвеґії іменований норвежець мсґр. Оффердагль.

Жерела канонічного кодексу. Працю кард. Ґаспарія „Про жерела канонічного кодексу“ зросла вже до пятого тому. На основі опублікованих урядових документів буде можна видати вичерпуючі коментарі до нового кодексу канонічного права.

Комісії для справ Росії окремим папським „моту пропріо“ надано самостійність. Дотепер була вона підчинена конґреґації Східних Церков. Настоятелем її є еп. Д'Ербіні, який має стати кардиналом.

Новий наступ безбожників. Преса доносить: Начальний проводир безбожників Ярославський відкомандував 300 безбожницьких „бриґад“ до боротьби з релиґією по селах. Аґітаторів поробленo рівночасно державними урядниками, так, що непослух супроти аґітатора можна тепер підтягнути під непослух „урядовій особі“ а карати як контрреволюцію.

——o——

ГАЛЬО — РАДІО — ЛЬВІВ 652 9—30
Отсим повідомляю свою Поважану Клієнтелю, що окрім фабрикації і продажі лямп електричних нафтових, **виробів церковних** і ґуртовної продажі жарівок, **отворив я спеціяльний ДІМ РАДІОВИЙ,** заосмотрений в найновіщі апарати ріжного рода, як також у всі части складові **і найлучші ДЕТЕКТОРИ** до відбору авдиції Радіо Стації Львів.
Для П. Т. Всеч. Духовенства, Земельних власників, Урядників і Учительства догідні услівя сплати при закупні Радіо знарядів.
МИХАЙЛО ПІШНОТ
Раньше Р. Дітмар Бр. Бріннер.
Львів, Пл. Марійська ч. 9, Тел. 20-04. Фабрика: дім власний, вул. Ґіпсова 30. Тел. 32-16.

„GENEWA“ Одинока українська галянтерія-Перфумерія Д. КОНЮХА Львів, Ринок 37 (побіч Нар. Торговлі) 568 24-52
поручає для реклями по фабричних цінах кольоградки, священичі капелюхи, шалі, шапки, пончохи, скарпетки, снігівці, „Tretorn“, кальоші, светери, жіноче і муж. білля, коронки, гафти, „Jägery“, косметику і перфумерію та забавки і пр.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Індія, країна 300 мов і 2.400 каст

Сучасна популяційна і продукційна сила Індії. — Головні давні завойовники тої країни. — Велика ріжнородність її племен, мов, вір і каст. — Індійське мистецтво. — Як чергувалися в Індії европейські завойовники. — Надзвичайні заходи Анґлії для вдержання Індії. — Несподіванка з Афганістану. — Lionel Curtis, Муж Провидіння Анґлії й Індії та його характеристика.

Здається, що нема тепер на всім світі ні одного пресового орґану й ні одного інтелігентного чоловіка, котрий інтересується публичними справами, а не цікавився б Індією. Що буде з тим величезним і густо заселеним краєм, котрий знов розпочав кріваву визвольну боротьбу? Які там відносини? Як та боротьба зачалася? Вже стара українська література дуже цікавилася тою дивною країною високої культури, великих богацтв і казочних урожаїв.

Т. зв. Індійське Цісарство під протекторатом Анґлії має після найновішої статистики зпереду 9 літ 318,940.000 населення на 4,675.620 км.² (для порівнання: Польща мала в тім самім часі 27 міл. душ на 388.390 км.² простору). Головні міста Індії: традиційна столиця Дельгі (давне її імя Індрапрастра) 304.000 мешканців, Мадрас 527.000, Бомбай 1.176.000 і теперішна столиця Калькута 1.132.000. Головна пристань Індії знаходиться на острові Цейльоні в м. Кольомбо (в 1926 р. 11.100.000 реґістр. тон). Супроти Кольомба инші пристані мають значно менше значіння: Бомбай 2.200.000 тон, Калькута 1.800.000 і Карахі 900.000. З харчевих продуктів дає Індія річно: проса поверх 8. міл. тон, пшениці поверх 9 міл., кави поверх 13 міл., чаю поверх 163 міл. і т. п. З инших цінних продуктів річно: золота 12.000 тон, срібла 19.000, зеліза 1.016.000, нафти 1.191.000, соли 1.720.000, камяного вугля 22.236.000 і т. п. Її річний торговельний оборот виносить: з Анґлією близько два міліярди рупій, з Японією 749 міліонів, з Америкою 545, з Німеччиною 388, з Франціею 242, з Італією 232 міл. і т. п.

Індія се Італія для Азії, соняшна країна туги всіх її племен і народів, котра від непамятних часів стягала на Індію безліч усяких завойовників. Найстаршу з докладніше відомих нам інвазій зробили наші свояки, Арійці, в дуже давних часах, коли складалися гимни Ріґведи. Здається, що вони вдерлися до Індії долиною ріки Кабул, правого дочливу Інду, та заняли наперед „Країну сімох рік“ (т. є области Інду й Кабулю та Пенджаб). Відти серед кривавих боїв здобували віками великі области Джамна і святої ріки Ґанґа, про що й оповідає їх велика епопея Мага-Бґарата у 100.000 подвійних стрічок. Та епопея творилася приблизно 11 століть; найстарші її частини сягають 4-го ст. перед Христом. Високорівні Декган (значить: „Край полудня“) арійська інвазія на загал етноґрафічно не захопила — з одним поважнішим виїмком арійського племени Маратів, котре осіло в північно-західнім Деккані (й має тепер коло 20 міл. душ)... Арійські завойовники витворили помалу три строго відокремлені касти, то є кляси, кожда окремого звання (фаху) й окремого духа: каста священиків (браманів), войовників й осілих посідачів землі. Всі инші касти, як найнище стояча каста „чандаля“, далі „парія“ й около 2400 найріжніших підрядів каст, належать до первісних завойованих племен. На ті низші касти дивляться три висші з крайною погордою, а й вони самі між собою уважають себе взаїмно „нечистими“. Деяким з тих каст заборонений навіть вступ до святинь на молитву. Той кастовий дух такий міцний, що хоч буддизм зніс його був, він знов віджив.

По части під впливом тамошних поганських релиґій, по части під впливом горячого клімату*) й надзвичайної родючости землі та її богацтва затратилася там давна хоробрість Арійців. Опанували їх нахил до спокійного роздумування і байдужність. Наслідком того була недостача потрібного опору проти все нових завойовників. І так вже перський цар Дарій І. завоював 517 р. перед Христом частину земель над Індом. Потому дійшов туди як завойовник македонський цар Олександер В., котрий в р. 326 перед Хр. плив Індом аж до його гирла. В останнім столітю перед Рождеством Христа заливали Індію знов наші войовничі свояки Скити. Потому зачали Індію завойовувати магометани, головно з теперішного Афґаністану. Останній султан Афґанів, що держалися як володарі значної части Індії, погиб у бою з Бабером, вождом монголів, внуком Тімура, в р. 1526. Так повстало в Індії панування „Великих Могулів“, зване також татарським, зі столицею в Дельгі. За тої влади вся Індія включно з Деканом була зединена (опріч малих енкляв, що належали до Европейців) у руках Великого Могула Авренґзеба (1658—1707), котрий ширив ісламізм зі страшним фанатизмом. Та його величезна держава розлетілася зараз після його смерти, а весь край ослабили численні наїзди індоарійського племени Маратів і Перзів, останніх особливо за Шаха Надіра в 1739 р., що й підготовило остаточне опанування Індії Анґлійцями. Всі ті й безчисленні инші наїзди ріжних завойовників все щось оставляли по собі й так мішали істнуючі там раси і народи, що тепер тільки урядова статистика начисляє в Індії поверх 300 мов.

Разом з тим мішалися там і повставали ріжні культури, що найлучше видно на тамошнім мистецтві, особливо в будівництві, дуже богатім у ріжні форми. Воно звязане переважно з релиґійними культами. Розріжняють там отсі головні напрями мистецтва: буддійський, новобраманський, полудневоіндійський, індійсько-тибетанський й індійсько-магометанський. Характеризує те будівництво змаґання до величі й оригінальности в таких розмірах, що це не рідко аж разить Европейця, хоч є й прекрасні твори. Малярство визначається ґротесковістю й невіддаванням тіней, але й живою кольористикою та ніжністю в мініятурах. В нім є й немало світського елементу.

З европейських народів першими панами Індії були Португальці, котрі навіть добре там правили, лучше ніж у себе вдома, особливо їх віцекоролі Франц Алмейда (1504—9) й Альфонс Албукверк (1509—1515). В р. 1580 Еспанія завоювала Португалію і тимсамим припали їй також португальські кольонії. Коли проти Еспанії збунтувалася теперішна Голяндія, Еспанці заборонили Голяндцям торгувати індійськими товарами. Тоді Голяндці самі поплили туди й усадовилися на острові Ява 1595. Батавія стала там столицею їх посілостей і через неї йшла до Европи індійська торговля. Голяндці загорнули колишні що цінніші посілости Португальців. У 18 столітю відбулося в Індії завзяте суперництво між Французами й Анґлійцями, котре в 1799 р. скінчилося побідою Анґлійців — після довгих боїв з Маратами й иншими місцевими силами, підпомаганими Французами. В р. 1845 Анґлійці відкупили в Данців їх посілости в Індії й мали вже в своїх руках майже весь півострів. Всего того доконала властиво Компанія лондонських купців, котрій ще в р. 1600 королева Єлисавета дала привілей на торговлю з Індією. Щойно після великого повстання в 1857 р., котре було дуже небезпечне, скінчилося там панування згаданої компанії й 2. VIII. 1858 Індія стала коронним краєм Анґлії, а дня 1. січня 1877 і цісарством під анґлійським протекторатом.

Так виглядає коротенький перегляд історії Індії.

Ізза своєї великої урожайности Індія кормить не тільки своє власне населення (поверх шесту часть усего людства), але доставляє ще ріжних продуктів значній части світа. Не диво, що вся анґлійська політика останних століть змагає передовсім до вдержання влади Анґлії над Індією. Головно в тій ціли вибудувала Анґлія великим коштом кріпости, що стережуть її найкоротшого морського шляху до Індії: Ґібральтар, Мальту, Суез, Аден й и. здовж Середземного й Червоного Моря. Подібно забезпечила вона собі значним накладом крови, труду і гроша сухопутний шлях до Індії через Палестину, Мезопотамію й землі над Перським заливом (т. зв. шлях баґдадський). Таксамо в її руках знаходиться третій, довший шлях через океани Атлянтійський і Індійський зі стаціями на острові св. Олени та в полудневій і східній Африці. Від полуднего сходу береже для неї доступу до Індії величава й дуже коштовна кріпость Сінґапоре. А великим півколесом забезпечує для неї Індію влада над Індійським Океаном, оперта на побережжах східної Африки, полудневої Азії й Австралії.

Особливо від часу, коли Анґлія виграла велику війну за нашої памяти, виглядало, що Індія забезпечена для Анґлії надзвичайно сильно. З укінченням тої війни загранична політика Анґлії основно пересунулася. Коли до того часу Анґлія мусіла найбільшу увагу звернути на сильні европейські держави, зразу на Францію, потому на Францію в спілці з Росією, вкінці на Німеччину, то з укінченням тої війни Німеччина й Росія як мілітарні сили просто вийшли з рахунку, а Франція, хоч в Европі дуже сильна, ізза недостачі значнішої фльоти не представляє для Анґлії на морях ніякої небезпеки. Зате піднялися в тім часі дві нові суперниці: Америка і Японія. Вправді се ґрізні суперниці, одначе головна їх увага заанґажована на Спокійнім Океані. Отже виглядало, що Індія покищо зовсім безпечна для Анґлії. Через те й зробила Анґлія Індію немов своїм великим ґарнізоном для Єгипту, полудн. Африки, східної Азії, Австралії й усего Індійського Океану, держачи в Індії майже міліон добре вправленого війська.

На велике диво якраз в часі коли Анґлія стояла на самім верху своєї могутности малий Афґаністан відважився — розпочати війну з нею, панею світа (в літі 1919 р.). А ще більшим дивом було, що Анґлія пішла на уступки і признала повну незалежність Афґаністану, зрікаючись привілеїв, які передтим супроти нього вже набула. Вже тоді говорили й писали, що Анґлія зробила це зі страху за Індію. Тепер показується, що так воно й було: чутка й уважна анґлійська політика вже тоді бачила, на що

---

*) Про горячий і душний клімат Індії рішає не тільки її ґеоґрафічне положення, але й найвисший на землі систем гір Гімаляя (значить: „Домівка снігу“), що займають ареаль 650.000 км². Ті гори задержують маси дощевих хмар, гнаних монсунами від океану і не пускають їх до Тибету. Хмари виливаються на рівнину під Гімаляями і творять широкі та буйні простори багнистих лісів („тарай“), в котрих серед тяжкої спеки бушують льви, тигри, крокодилі й дуже їдовите гадля. Розуміється, є там і великанські простори доброї землі (за ґеоґрафом Г. А Дж[illegible]).



Удосконалені МАШИНИ до виробу ЦЕМЕНТОВОЇ ДАХІВКИ, ПОРОЖНЯКІВ, ЦЕМРИННЯ, ЖОЛОБІВ, СЛУПІВ, ПЛИТ, БЕТОНОВИХ РУР і т. п. поручає:

ФАБРИКА МАШИН РЖЕВУСКІ і СКА

Акційна Спілка в ВАРШАВІ.

Зиск невеличкої фабрики виносить в сезоні 5.000 до 6.000 зол. — Джерело поважних зисків для підприємчивих одиниць!

Представництво на Східну Галичину:

С-ка Акц. М. ВОЛЬСКІ і С-КА

у Львові, вул. Городецька ч. 2 Б.

628 13—20

Д-р Степан Дмоховський

б. елєв Поліклініки дентистичної у Берліні.

Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках кавчукових, золотих і сталевих (Круппа нержавіюча сталь). Апарат Рентгена. 555 50-?

заноситься в Індії й воліла погодитися з сусідним Афґаністаном, хоч при деякім зусиллю очевидно могла його зломати тим більше, що в самій Індії виробляла вже все, що потрібне до великої війни: авта, літаки, всяку зброю й амуніцію та одяг для війська. (Гл. В. Дебеліюс: „Велика Британія та її світова держава по війні").

Яким же чином могло дійти до того, що такі обережні й такі досвідчені та в правлінні випробувані Англійці, котрі до того бачили, на що заноситься в Індії, — не запобігли тому заздалегідь. Вони старалися запобічи тому і то старалися в дуже розумний спосіб. Державним мужем, котрий перший предвидів небезпеку і приватними зусиллями зорґанізував інтересну і впливову орґанізацію в ціли перебудови Великої Британії, був Lionel Curtis, невисокий англійський урядник в Трансвалю. В тій ціли зрікся він свого урядового становища, щоб весь свій час і всі свої сили присвятити великому ділу, опертому на щирости й доброму відношенні до опанованих Англією чужих земель, що признають навіть вороги (не виключаючи навіть недавно окрівавлених Англією Німців). Того сучасного мужа Провидіння Великої Британії характеризують як чоловіка наскрізь скромного, котрий позбувся всякого особистого честилюбства й підпорядкував свою особу під вимоги справи; на ніякі особисті напади не звертає уваги, але остро реаґує, коли загрожене його діло; зрікається всяких державних відзначень і не хоче навіть публичного признання за свою діяльність. У своїй орґанізації, що змагає до перебудови Велико-британійської Імперії під новим іменем Спільноти Націй („Commonwealth of Nations"), щоб навіть назва не разила ніякий край підчеркуванням ваги анґлійського центра, впровадив він звичай, виступати з правила не під своїм іменем. Одним з трьох завдань, яке собі поставив той великий діяч Англії, було: зробити з Індії правдиво рівноправного, свобідного й добровільного члена великої світової спілки націй. (Гл. S. Förster: „Pioniere des neuen Imperialismus").

Свою духову силу черпає він, як і всі дотеперішні великі діячі Анґлії, з релиґійного переконання, що Провидіння Боже дало Анґлійцям завдання, причинятися до упорядкування людського життя на великих просторах і до поступу всего людства.

Про його надзвичайно інтересну й доцільну ідеольоґію й орґанізацію та про те, чому вона покищо не довела до бажаного успіху в справі Індій, напишемо окремо. — А. Ч.

Якаж це глупота робити з дня ніч а з ночи день і для легкодушних утіх занедбувати свої обовязки перед Богом (св. Франц Сал.).

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

НА БУКОВИНІ в черновецькім повіті побідив при доповняючих виборах до парляменту д-р Василь Дутчак, укр. національний кандидат незалежного напрямку. На 37.373 голосуючих одержав він 16.161 голосів, отже 5.488 більше від кандидата урядової партії цараністів д-ра Ів. Бачинського і 8.363 більше ніж Еміль Сокор, сторонник посла Кракалії. Ці вибори доказують, що український нарід в Ромунії держиться мимо дуже тяжких обставин.

АББАС ТИЯБІ називається заступник Ґандія, котрого він визначив як будучого свого наслідника до веденя визвольного руху на випадок якби сам не міг його провадити. Аббас обняв уже провід руху в Індії.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ФІНАНСОВИЙ ДОРАДНИК Девей вернув до Варшави з подорожі до Франції й Ромунії. В Букарешті відбув він ряд конференцій у справі господарської співпраці Ромунії з Польщею. Незабаром поїде Девей втрете до СССР.

ОБУВУ мужеську, жіночу і дитинну найновіших фасонів з найлучшого матеріялу, як також обуву люксусову спортову, снігівці і кальоші по цінах конкуренційних поручає

НОВО ОТВОРЕНИЙ МАҐАЗИН

КАРОЛЯ ПСТРУХА

Львів, вул. Пілсудського, ч. 19.

4—15 674

КАНЦЛЄРА МАЛОЇ АВСТРІЇ Шобера приняли в Лондоні з великими почестями. Вся анґл. преса до урядової включно величає його як чоловіка, котрий запровадив порядок в Австрії. Деякі орґани називають його „австрійським Гінденбурґом". Цікаво, що до того хору похвал прилучилася також преса анґл. партії праці, хоч Шобер в Австрії сильно поборює соц. демокрэтію.

НАРАДИ В ЖЕНЕВІ НАД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ МИРА. Комітет безпеченства Ліґи Народів дискутував справу проєкту міжнародної конвенції про фінансову допомогу нападеній державі. Делеґат італійський поставив внесок, щоб Рада Ліґи свобідно рішала чи уділювати такої допомоги в кождім конкретнім випадку. Той сам погляд висказали делеґати німецький і бельґійський. Делеґат фінський спротивився тому поглядови і заявився за обовязковим характером фінансової допомоги евентуально нападеній державі.

КОНСТИТУЦІЙНА КОМІСІЯ ґданського сойму розпочала наради над зміною конституції вільного міста Ґданська. Проєкт змагає м. і. до значного зменшення числа послів сойму і сенату. На се згодилися всі міщанські партії разом з соц. демократами.

ПРЕЗИДЕНТ ФРАНЦІЇ Думерґ відвідав Альжир, де приняв місцевих вождів і нотаблів. Оден з найстарших віком місцевих вождів привитав президента арабською промовою, заявляючи, що населення Альжиру уважає Францію своєю вітчиною. Він подарував президентови гарного коня в дорогій упряжі на знак льояльности. Президент відповів: Моя вітчина стала вашою вітчиною, бо любить вас і бажає, щоб ви були її дітьми та заняли належне вам місце у великій родині народів.

НОВИНКИ

Ювілейне Свято в честь Їх Ексц. Митрополита Андрея, під протекторатом: Преосв. Д-ра Бучка і Преосв. Никити Будки, заходом Товариства грекокат. українських робітниць „Будучність", під покровом Прч. Діви Марії, відбудеться дня 11. травня в неділю ц. р. в Захисті Св. Андрея, (Улянівка) при вул. бічній Стрийській ч. 3. (перед стрийською рогачкою на право). Добровільні датки призначені на „Робітничу Домівку" Товариства „Будучність". Початок в годині 17-ій вечером. Програма Ювілейного Свята: 1. „Торжественна кантата" (хор Т. Купчинського), 2. Вступне слово — Е. Тишинська, 3. Бортнянський — концерт XXIII. Блаженні людіє (хор Т. Купчинського), 4. Деклямація, 5. Реферат — О. Гадзевич, 6. Народні пісні — хор „Будучність", 7. Деклямація, 8. а) А. Матюк — „Наша пісня"; б) М. Копко — „Де Сян пливе"; в) М. Леонтович — „Дума про Почаївську Божу Матір" — хор Т. Купчинського, 9. Привіт — делеґатки робітниць, 10. Народні пісні — хор „Будучність", 11. Деклямація, 12. Ф. Колесса „Вулиця" низка пісень дівочих і парубочих — (хор Купчинського). Закінчення.

Яка буде погода? Метеорольоґи предсказують, що сильна воздушна депресія, яка панує над Анґлією, посунеться тільки на північні краї, а середних країв Европи не зачіпить. В них будуть тільки короткі весняні бурі і недовгі дощі. Потому буде гарна і довга погода.

Крах на біржах в Америці приписують боротьбі двох маґнатських фінансових домів: Ротшільда й Морґана.

Анґлійський король Юрій V. відсвяткував 20-ліття свого правління дня 6. с. м. Того дня прибрано публичні будівлі державними фляґами, а в Гайдпарку уставлено батерію артилерії, котра о год. 12 в ночи віддала т. зв. королівську сальву (21 вистрілів). Такі сальви віддано того дня у всіх ґарнізонах і місцях постою маринарки.

Під Букарештом ограблено фінансового дорадника Польщі, американця Девея й жінку польського посла в Ромунії п. Шембекову.

Воздушна труба перелетіла над стейтом Техсас в Америці пасом, широким на 300 метрів, знищила багато будинків, убила 73 і зранила сотки людей.

Німецька опозиційна преса пише, що буджет на 100.000 німецької „Райхсвери" виносить на третину більше, ніж виносив буджет на півміліонову армію за цісаря Вільґельма.

Нюйорське радіо зачало передавати голоси звірят з тамошного звіринця, почавши від співу птиць, скінчивши на реві львів, тиґрів і слонів.

В північних стейтах Америки розпочалася вже від 7. мая давно небувала спека і посуха. Термометр у тіни виказує 30 степенів горячі.

Кінчать реґулювати річку Полтву на довжині 61 км. і відводнювати багна, які вона творить місцями. Ту роботу зачав іще австрійський уряд в 1907 р. Коли скінчать, зискають через відводнення 7.490 га землі.

Кільканайцять львів утекло зі звіринця в полудневій Франції й тепер нападають на худобу та поривають її. Уряджено великі лови на ту незвичайну в Европі звірину на свободі.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

УПРАВА ЮВЕНАТУ ОО. РЕДЕМПТОРИСТІВ В ЗБОЇСКАХ п. Знесіне подає до відома, що принимає учеників до першої гімн. кл. на шкільний рік 1930. Що до блищих інформацій прошу звернутися до Управи. 698 1—4

УЧИТЕЛЬ 39 літ, стану вільного, пенсіонований в дорозі ласки, шукає відповідної посади. Зголошення: „Нова Зоря“ „Емерит“. 699 1—1

ПРОСЬБА до милосердних сердець. Є в Перемишлі вдова по священику, яка має сина неулічимо хорого, що від пятьох літ лежить хорий. Молодий многонадійний молодець (25 літ), бувший питомець семинара духовного. Коли він довідався, що іде паломництво до Люрд, повірив, що як там поїде буде вилічений чудесно, вірить що як там заїде, звідтам верне піхотою. Марійське Тов. Пань з Перемишля хоче помочи йому, але має за мало средств, длятого звертається до милосердних сердець загалу о датки на ту ціль. Поможіть! по можности, а Мати Божа стократно винагородить Вам той благородний чин. Датки слати на адресу „Марійське Тов. Пань“ Перемишль, найдальше до 25 мая ц. р. – Шашкевича ч. 15. (для хорого). — Другі часописи проситься о передрук. 696 2—2

ГР. КАТ. УРЯД парох. в Яворі над Стр. п. в місци, пошукує совістної, солідної, сороклітної особи до заряду домом, від зараз. 692 2—2

Дентист ЯКІВ НАСС

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування і винимання зубів, без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті після найновіщої системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. 673 6-6

П. Т. Урядовцям і студентам значна знижка. Полекші в сплатах. Тел. 65-73

НЕДУГИ ЛЕГЕНІВ. Туберкульоза легенів є неумолима і щорічно без ріжниці пола, віку і стану, скошує міліони людей. — При поборюванні грудних недуг та бронхіту, впертого та томлячого кашлю і т. п. примінюють лікарі „Balsam Thiocolan-Age“ Гонсецкого, що вдекшуючи виділювання флєгми, скріплює організм і самопочуття недужого, побільшує тягар тіла і усуває кашель. Уживається за порадою лікаря. Продають аптики. 659 8-10

МЕБЛІ КЛЮБОВІ

як також усі роботи тапіцерські і декораційні виконує на догідних услівях сплати 665 6-20

МАЛОПОЛЬСЬКА СПІЛКА ТАПІЦЕРІВ

Львів, вул. 3-го Мая ч. 5. Тел. 59-82.

Єслиі маєте пропуклину,

замовте бандаж в найстаршім на світі Закладі спеціяльних, патентованих бандажів пропуклинових і черевних 690 2-4

М. ФРАЙЛІХА

Львів, вул. Городецька 35.,

там під гарантією дістанете відповідний бандаж, або усі гроші назад.

ЛІЖКА ПОЛЕВІ

ЛІЖКА металеві, залізні, тапіцеровані. Дротяні вклади.

578 **поручає**

ВИРІБНЯ Л. ЯҐОШЕВСКІ

ЛЬВІВ, Личаківська 132. 23-50

Приєднуйте нових Передплатників!

НА РАТИ: ліжко залізне кухонне **14** зл., сіткове **40** зл., умивалка **5** зл., **ліжко мосяжне 200 зл., матераци:** З подушки **30** зл., волосінні **75** зл. **Отоманки** ґобелінові **55** зл., Канапки ґобелінові **55** зл., як також приймає перерібки **ФАБРИКА ЗАКС,** ЛЬВІВ, ЛИНДОГО 6, ТЕЛ. 79-99. 565 26—40

Не купуйте тандити!



Найлучші вироби дістанете у

ПРОЦКА,

Львів, вул. Терціярська 10.

(бічна Клепарівської)

Ліжка, умивальні, стояки, урядження для пенсіонатів, віль, бурс, ґабінетів лікарських і т. д. 682 4—10.



РІК ОСНОВАННЯ 1878.

На весняний і літний сезон

поручає наймодніші

КАПЕЛЮХИ і ШАПКИ

Фірма АНТІН КАФКА

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! Вибір великий! 412 19-?

ШЕРФ-СКОРНИ

ОДИНОКИЙ СКЛАД АПАРАТІВ і ПРИБОРІВ ФОТОҐРАФІЧНИХ

поручає по цінах приступних всілякі складові части в обсяг той входячі.

ЛЬВІВ, вул. СОБІСЬКОГО ч. 5. 676 6-20

ГУРТОМ І ДЕТАЙЛІЧНО

ФОТЕЛІ верандові ЗОЛ. 8
КОШІ подорожні, ЛІЖОЧКА
К И Л И М И
З А Б А В К И
Тканини і кераміка народня
Л Е Ж А К И ЗОЛ. 12

695б 2-10 поручає

ФІЛІЯ: ГАЛИЦЬКА 5 **ЛЬВІВ** **ЛЮДВИК ГЕГЕДІС** КОПЕРНИКА 11.

Тел. 30-32. Тел. 26-09.

П Е Н С І О Н А Т И

Власний виріб! Ціни фабричні!

КОВДРИ двохсторонні від зл. 25·—
МАТЕРАЦИ з трави морськ. „ „ 38·—
ПОДУШКИ З ПІРЯ „ „ 18·—
ПОШІВКИ ГОТОВІ „ „ 3·—
ПРОСТИРАЛА на ліжка „ „ 5·50
„ під ковдри з ручними дірочками „ „ 11·—
КОЦИ вовняні „ „ 10·—
КАПИ до праня „ „ 10·—
ПОЛОТНА, РУЧНИКИ, ОБРУСИ, ДИВАНИ, ХІДНИКИ, ФІРАНКИ
ДОБРЕ А ДЕШЕВО! продає
ФАБРИКА ПОСТЕЛІ ІБІЛИЗНИ
А. ПЕТРУШЕВСКІ М. МЛЄКО, Львів Коральницька 6

691 **ЦІННИКИ ДАРОМ!** 3 30

СВІЙ ДО СВОГО! СВІЙ ДО СВОГО

ПЕРЕПЛЕТНЯ

Петра Подоляка

ПОБІЛЬШЕНА І ПЕРЕНЕСЕНА з вул. Жовківської 28. на вул.

ТРЕТЬОГО МАЯ ч. 11.

Виконує всілякі переплетн. вироби, як оправи Євангелій, Служебників, книжок до бібліотек, канцелярійні книги, та приймає всякі наклади :-: :-: до брошурования. :-: :-:

Поручається ласкавій дальшій увазі.

697 1—1

Рукописів Редакція не звертає

Обува на сезон літний!

жіноча, мужеська і діточа по зниженых цінах продає склад обуви

„КРАХА“ — Львів, Галицька 15. Дешево, бо в подвірю!

694 1—25

КОСИ

Господарі!

Тямте, що добра коса щадить Ваше здоровля і працю. Тому не купуйте дешевої тандити на ярмарках та у аґентів, заки не оглянете і не випробуєте у Вашій кооперативі

з охоронною маркою **КОСИ** з охоронною маркою

„ЦЕНТРОСОЮЗ-ЛЬВІВ“

Коса наша є з найкрашої стирійської сталі, подвійно в оливі гартована зі штивною пяткою і тонким полотном, галицької формн, дуже легка і зручна.

Центросоюз дає повну ґарантію за добру якість коси з охорон. маркою **„ЦЕНТРОСОЮЗ-ЛЬВІВ“** вибитою золотими буквами на синій пятці. 697 1—1

Видає й редаґує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Рік V. Porto zapłacone ryczałtem Львів, четвер 15. травня 1930. Ч. 35. (335)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Розширення границь міста Львова

Дневник законів ч. 35. з 10. с.м. оповіщує розпорядок ради міністрів про розширення границь м. Львова. З львівського повіта вилучено громади: 1) Замарстинів, 2) Клепарів, 3) Мале Голоско, 4) Знесіння, 5) Сигнівка, 6) Кульпарків, 7) з сільської громади Білогорще присілок Левандівку, 8) з Козельник частину від зелізничого тору Львів-Станиславів на північ, обмежену від сходу границею сільських громад Козельники і Сихів, 9) з Кривчиць частину обмежену лінією, що йде від точки зустрічи границь Львова, Кривчиць і Лисинич, здовж границі двох останних до точки, де та границя перетинається з границею присілка Яловець, далі здовж його границі і громади Кривчиці до точки, де перетинаються границі громад Кривчичі, Яловець і Лисиничі, відси здовж зелізниці Львів-Бережани. Весь той простір влучено до громади міста Львова.

Перед розвязанням соймів в Австрії й Польщі

ПАТ доносить: З огляду на те, що розгорілися політичні пристрасти в австрійськім парляменті, канцлер Шобер задумує розвязати парлямент і зарядити вибори на осінь. — У варшавськім соймі розійшлася поголоска, що декрет про розвязання сойму вже готов. Коли та поголоска правдива, то нові вибори відбулисяб у серпні.

Великі елєментарні нещастя

В Німеччині западається ціле місто. — На Угорщині шалів ураґан.

З Берліна доносять, що у підніжжа Гарцу отворилася земля і в пропасть западається помалу ціле містечко Віненбурґ (5.000 душ). Людям з малими виїмками удалося втечи. Копальню можна уважати за страчену. Вода в ній сягає до висоти 50 м. — З Будапешту доносять, що коло Серенешу на вижині Токайській шалів ураґан, котрий кидав дахами домів на кілька км. далеко. Ушкоджених коло 100 домів.

Земельна криза на цілім світі

„Нае Фр. Прессе“ помістила статтю д-ра Стракоша, котрий пише, що теперішна аґрарна криза вже третя за останніх сто літ. Перша криза була по наполеонських війнах і тревала 10 літ, друга наступила в половині 70-х рр. і тревала поверх 20 літ. Теперішна криза більша від обидвох попередних. Можна її побороти хіба міжнародними засобами. Швайцарський проф. Лявр предкладає створення міжнародного картелю для обмеження світової продукції. Инший проект домагається замкнення Европи для американського хліба високим цлом.

Індія в огні і крови

Боротьба за „Тобби“.

Політична боротьба Індії підсилена ріжними спонуками, м. и. боротьбою за „тобби“. Так називають Індуси горівку, яку виробляється з соку пальм. Ґанді проголосив боротьбу проти „тобби“, отже його сторонники стинають пальми, з котрих виробляють „тобби“. Поліція хотіла тому перешкодити, з чого прийшло до крівавої боротьби в м. Шоляпур, котре має 70.000 населення. Коли поліція дала кілька сальв до товпи, розярені тим Індуси здобули шість поліц. постеруньків, судовий будинок і всі шинки та підпалили їх. Розрухи ширяться. Транспорти війська в дорозі.

Пресові репресії в Індії.

Анґлійська влада в Індії зажадала від націоналістичних дневників „Тей“, „Ґіндустан Таймс“ і „Арюм“ по 5.000 рупій кавції, від тижневика „Ріясат“ 4.000, а від орґану каліфатистів „Міллат“ 2.000. Аж до зложення кавції всі ті орґани завішено.

Увязнення заступника Ґандія. — Жінка на чолі руху в Індії.

З Бомбаю доносять: В м. Набсарі увязнено Абаса Тіябйі, заступника Ґандія і 59 людей з його оточення в хвилі, коли зачинали похід до складів соли, котрі стоять під контролею держави. На чолі визвольного руху стала пані Сазоін Наіду.

Чому Індія побідить?

Преса приносить такий анекдот, а може й не анекдот. Оден анґлійський журналіст запитав провідника нац. руху в Індії, Ґандія:

— Чи ви рахуєте на успіх?

— Ми побідимо, відповів Ґанді, ми певні нашої побіди.

— Відкиж у вас така певність?

— Бо ще не було випадку, щоби слабість не побідила сили.

Увязнили головного муфті мусулман

Він не хотів підписати неправдивої заяви.

АТЕ доносить: Орґан приволжських Татарів „Міллі Юл“ повідомляє, що в Москві увязнений головний муфті Рзаетдін-бен-Фаретдін. Причиною його увязнення було те, що рішучо відмовився підписати заяву, немовби мусулмане в СССР. мали повну релігійну свободу. Большевицькому правительству, котре виступає перед Анґлією в ролі оборонця мусулман, дуже залежало на такій заяві.

За наші західні окраїни

Українська Громадо!

До галицьких міст з останками кращої минувшини належить призабутий Ярослав, старовинна посада Ярослава Мудрого і Ярослава Осмомисла. Девять віків минає оце від хвилі, як високо на західному березі „срібноленого“ Сяну піднявся серед густих пралісів острог з земляної огради і дубових засіків. То був замок „Ярославль“, під крилами котрого виросли місто і волость. Памяткою по тій давнині міста є його українські передмістя і повіт, ще доси у великій перевазі український. Щоби вшанувати ту величну подію і записати її пропамятним і необхідним ділом, ярославські Українці постановили в 900-сотну річницю міста здвигнути в ньому Український Народній Дім, якого нема. Нема ні дому ні салі, тої найважнішої вимоги культурного суспільства, хоч Українці на 26 тисяч населення в місті становлять четвертину. Приймаючи на увагу недостачу власного осередка, який лучив би всіх і був би підоймою культурно-економічного розвою, підписаний комітет рішив приступити до будови Ювилейної Домівки. Одначе сили Ярославців, виниценых війною, яка особливо тут, на лінії Сяну, була дуже люта, за слабі на таке коштовне діло. Ярославці уповають на поміч ширшої громади. Громадяне! Час не стоїть. Ми стукаємо до Вашого національного сумління і кличемо о поміч. Загрійте своє серце охотою на добре діло, щоб не проклили нас грядучі покоління за нашу легкодушність і байдужність. Не повинно бути людини, якаб не зрозуміла великої справи, о яку ходить. Тому поспішіть з допомогою на Український Народний Дім у Ярославі. —

Комітет будови: *о. крил. Хотинецький Кипріян*, епархіяльний візитатор, ярославський декан і парох, почесний голова, *о. Омелян Погорецький*, папський шамбелян і проф. ґімн. в Жовкві, *Д-р Станько Михайло*, адвокат в Хусті на Закарпатській Україні, почесний член, *Яросевич Евген*, інж. держ. катастру, голова, Проф. Д-р *Пеленський Йосип*, 1-ший містоголова, Проф. *Івашкевич Дмитро*, 2-ий містоголова, *Преторіюс Тома*, промисловець, *Рожек Ферд.*, учитель, 1 заст. скарбника, *Дуб Мих.*, комісар інсп. податк., 2 заст. скарбника, *Сливинський Петро*, уряд. банк., секретар.

Члени Комітету: *Бартошко П., емерит, Васьо Ів., столяр, Васюта Ів., швець, Васюта Дм., господар, Василюк Андрій, нач. залізн.; Вербенець Вас., учит., Вербенець, міщанин, Воробель Йосип, міщанин, Д-р Ґіліцінський Вол., адвокат; Ґіліцінський Йосип, масар, Ґолець Антін, міщ., Дуда М., емер.; Кашубинський Дм. інж. воєв., Левкевич Ант., масар, Ліськевич Ант., господар на Ставках; Ліськевич Ант., господар на Бродовичах, Литвин Андр., дир. канц. суд, Назаркевич Гр., будівничий, Осідач Осип, машиніст, Підгірський Анд., купець, Преторюс Іван промисловець, Д-р Прибитівський, дир. союзу кооп.; Санакевич Ів., коваль, Сливинський М., госп., Тріль Степан, машиніст, Федор Ів., госп., Шумилович Йосип, дир. канц. суд., Щебльовський П., госп., Оркевич Йосип, господар.* — Кромі цього підписали з міста й округи: *Білинський Гр., Д-р Бісик Н., Вачків Вол., і Марія, Василюкова Текля, Ґалань Мих., о. Гасько К., Ґіліцінська Олена, Зуб-*

ДЛЯ ТЕРПЛЯЧИХ НА СХОРІННЯ НІГ
поручає обуву
ортопедичну **Л. НОВОСАД**
Львів, вул. Словацького ч. 6. Тел. 8-25.
666 0-20

рицький Петро, Карпякова Катря, Корнят Михайло, о. Кобрин Алексій, Д-р Левинський Маріян, Перекаєць Мартин, Рожкова Ем., о. Сивак Гр., Д-р Хотинецький Роман, Шикула Петро, Ярославичева Ядвига, о. Ярка Теодор і Марія, Ярош Василь.

Від Редакції: Ми нерадо містимо такі поклики льокальних орґанізацій, котрі взивають всю суспільність, щоб помагала їм робити те, що вони самі своїми силами повинні робити на місцях. Одначе це дійсно виїмковий випадок, бо тут розходиться о ті Ярославові окраїни, де з колишнього нашого могутного життя лишилися тільки дрібні активні останки. Та якраз тій решті не повинні ми дати загинути. Треба підержати її длятого, щоб заслонити Перемишль і Львів, бо інакше після цілковитого упадку нашої Ярославщини прийде черга і на них. Не забуваймо, що кожда пядь нашої землі на Заході важніша для нас, ніж квадратова миля на Сході. А важніша тому, бо на тім Заході творилася наша індивідуальність, тут різьбилося наше обличча, тут приходила до свідомости наша душа, тут від непамятних часів було вже осіле культурне населення, якого під оглядом крови і психіки не мішали раз-у-раз дикі степові орди. І длятого в населенню наших західних окраїн криється велика потенціональна сила, яка може відограти дуже велику і добру ролю в будучности. І длятого ратувати ту приспану силу наказує всій нашій суспільности розум й інстинкт самозбереження. Вложений там моральний і матеріяльний капітал допомоги оплатиться напевно і то оплатиться стократно для всеї нашої землі. З тих всіх причин реальний відгомін у формі допомоги хочби тільки невеликими але масовими жертвами, буде добрим свідоцтвом для нашої суспільности. Отже не пустім сеї відозви без відповіди, на яку вона заслугує, а виповнім по можности скоро переказ на невеличку хочби квоту. Адреса: Т-во „Зоря“ в Ярославі, вул. Полкінська або: Чекове Конто ПКО ч. 409.975. Подвійно дає, хто скоро дає.

——o——

НА СЕЗОН ВЕСНЯНИЙ
заосмотрили ми склад у величезний вибір **новостей на солідні і модні плащі, костюми, сукні і т. д.** — і пригадуємо нашим ощадним
ПАНЯМ
що як завсігди продаємо матеріяли **лиш** в першорядних сортах,
655 **А ДЕШЕВО** 12—20
ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА
45. РИНОК 45.
дім наріжний вулиці Ґродзіцьких.

Язва насікомих в Европі

З Софії доносять: Шаранча спустошила вже цілком цілий ряд околиць на Балкані. Вона появилася вже й у північній Болгарії, особливо в місцевости Гатіна. Досі не кинулася ще на поля, тільки нищить ліси. — З Варшави доносять: В Познанщині й на Поморю появилися такі маси хрущів, що уряд мусів взятися до боротьби з ними. В тій цілі визначив 10 гр. від 1 літра хрущів.

——o——

Лев Бачинський

Голова соц.-радикальної партії.

*1872 †1930.

III.

Тільки в однім напрямі, протицерковнім, не зміняв Лев Бачинський своєї тактики. Під тим оглядом був покійний щирим ліберадом і не скривав своєї ворожости до Церкви, так, як це звичайно роблять наші ліберали. Хибно було написано в „Н. Зорі“ зараз після його смерти, що покійний в останних літах свого життя не проявляв уже ворожости до Церкви, але й сам заходив до неї. Се полягає на недокладнім поінформуванні. Пок. Л. Бачинський не змінив своєї тактики супроти Церкви аж до хвилі, поки не змогла його хороба, але й тоді нічим не показав, що відкликає своє попереднє становище. Вістка про його ходження до церкви, повстала на тій основі, що він ходив на гроби в часі Зелених Свят і раз на рік до Церкви, дня 1. листопада, очевидно з національно-демонстративного мотиву. Та до останної хвилі був ворогом Церкви. А що мав дар незвичайної вимови, то в своїх бесідах на вічах сильно причинявся до пониження авторитету Церкви й духовенства. Не минав ні одної нагоди, щоб не накинутися на Церкву, духовенство й особливо на Епископа, про котрого відзивався деколи просто вульґарними словами. Се робив не тільки на вічах, але й часто на засіданнях. Яке було його відношення до Церкви і віри, посвідчить пр. такий факт: Коли на зборах кооперативи „Народний Базар в Станиславові“ оден зі священиків виступив з предложенням, в неділю рано замикати базар, щоб перзонал міг бути на Богослуженню, тоді пок. Бачинський попав у лють і так кричав, визиваючи притім все духовенство обидливими словами, що всі були здивовані і сконстерновані. Опісля деякі члени виділу жадали від нього відкликання обид, але він того не зробив. Під тим оглядом був радикалом галицького покрою. Фальшива опінія про зміну його тактики супроти Церкви могла бути викликана, опріч висше наведеними причинами, ще й тим фактом, що родина покійного була реліґійна.

Поза своєю ворожістю до Церкви не був він ніякий радикал і то в жадній области і тому власне мав впливи. В станиславівськім воєвідстві був покійний мило бачений від самого 1919 р. Польські власти все його покликали до ріжних установ.

Яким же чином такий чоловік взагалі знайшовся між радикалами і як він так довго видержував між ними, хоч властиво не був радикалом, тільки ліберадом.

Та на перший погляд скомпліковано загадка має доволі просту розвязку, котра насувається сама собою кождому, хто бодай побіжно знав ту особистість і її життя. Л. Бачинський уродився 14. липня 1872 р. в Серафинцях (пов. Городенка) як син народного учителя, ґімназію скінчив у нормальнім часі в Коломиї, де й захопив його радикалізм, неясної й неозначеної марки, як захоплював тоді переважну часть нашої інтеліґентної молоді. Тоді захопилися таким самим радикалізмом і відомі наші письменники Василь Стефаник та Лесь Мартович, котрі також по своїй вдачі не були ніякими радикалами. І вони на свій спосіб відпокутували те, що попали на шлях життя, який не підходив їх характерови: Стефаник майже весь час проявляв просто відразу до преси своєї партії та десятками літ не печатав у ній нічого, а печатав свої твори в инших, зовсім не радикальних органах; а Мартович в ґрунті річи більше позитивний від Стефаника, гризучим глумом картав

ШЕРФ-СКОРНИ
ОДИНОКИЙ СКЛАД АПАРАТІВ і ПРИБОРІВ ФОТОҐРАФІЧНИХ
поручає по цінах приступних
всілякі складові части в обсяг той входячі.
ЛЬВІВ, вул. СОБІСЬКОГО ч. 5.
676 7-20

радикалізм селянських низів („Стрибожий дарунок“) і ще більше верхи нашої суспільности за їх нездарність до боротьби з неґативізмом („Забобон“). Старі радикали, Ів. Франко і В. Охримович і і. явно опустили радикал. партію. Л. Бачинський не міг сього зробити з отсих головних причин: 1) Він був все хоровитий, а боротьба за хліб і забезпечення собі будучности все його абсорбувала. Се не давало йому просто змоги занятися вистудіюванням чужих літератур про радикалізм, його суть і переломи. 2) В нашім письменстві не було за весь час його діяльности буквально ніяких замітніших політичних творів, опріч творів радикально настроених авторів (Драгоманова, Франка, Павлика й цілої плеяди дрібних наддніпрянських теоретиків). Ті плоди ума чи радше настроїв „лівих“ не зустрічали у нас ніякої теоретичної противаги зі сторони „правих“. І се лінивство всіх правих кругів української суспільности, котрі не випродуковали навіть початків ніякої систематичної теорії аж до кінця великої війни — було головною причиною того, що й нерадикали держалися радикалізму, держалися властиво по інерції та з певного рода психічного фасону; раз до нього приставши, не мали вже ні часу, ні сили волі, ні нагоди, щоб передумати своє становище. І плили традиційною струєю, з якою в глибині своєї душі не мали багато спільного. Так дійшло до того, що й Л. Бачинський, котрий по своїм суспільно-політичн. поглядам, яких набрався здається вже в часі своїх університетських студій в Чернівцях (хоч був там коротко) і навіть по своїй вдачі у зрілім віці стояв душевно на найбільш правім крилі УНДО (а може й там бувби виключений за недостачу радикалізму), — стояв формально на чолі радикальної партії. Та в дійсности він був у згоді з основою тої партії, котру становить заможніше, консервативне селянство („куркулі“), яке в суті річи не має нічого спільного з дійсним радикалізмом, котрий репрезентували пок. Павлик і К. Трильовський, перший в його значінні неґативнім і позитивнім (неозначенім бажанні зміни „на ліпше“), другий в його значінні виключно неґативнім (руйнувати все, що істнує, до самого кореня). Лев Бачинський не репрезентував радикалізму в жаднім його значінні. В своїх противоріччах і в своїй довготреваючій хоробі він скоро дійшов до песимізму.

Так виглядає душевна траґедія голови соц. радикальної партії, описана тут коротко на підставі довшої обсервації життя і діяльности покійного.

Поза тими основними проворіччами ум покійного був проворний і практичний. Він орієнтувався скоро і все знав, що робить та як впливає його робота або його „непротивленіе злу“. З тих всіх причин його участь у радикальній партії, котра весь час постійно воювала з Церквою, була далеко більше шкідлива, ніж пр. участь Трильовського, — з тої простої причини, що повага і природний розум Бачинського як не притягали до тої партії, то придержували при ній і її роботі серіознішу молодь, яку Трильовський своїм наскрізь неґативним поведенням бувби напевно розігнав. Длятого власне Церква не могла взяти і не взяла участи в похороні пок. Льва Бачинського, бо інакше булаб санкціонувала шкідливу боротьбу проти себе самої, яку весь час своїм іменем покри-

вав і сам робив покійний провідник тої партії, що обома ногами стояв у ній ціле життя, а головою і політичними думками був часто поза нею.

Та ще важніші причини того, чому Церква відмовила покійному християнського похорону, полягають на виразних приписах Церкви, котрі постановляють, що християнинови, котрий в життю не заховує приписів Церкви і її заповідей, особливо, що до сповіди і св. Причастія Великодного, а також в годині смерти не дасть ніяких доказів жалю і навернення, — не признається християнського похорону. Хоч хороба, яка звалила пок. Бачинського, тревала довше і хоч його відвідував місцевий парох, то хорий не показав охоти висповідатися й умерти як християнин. З тим і відїхав на лічення до Австрії, де й помер. Отсе були ті причини, задля яких Церква не взяла участи в його похороні. Взагалі у нас є одна дуже дивна поява, що люде, котрі все життя стоять здалека від Церкви або й поборюють її, обурюються, коли бачать, що Церква зовсім слушно в подібних випадках відмовляє участи в похоронах.

Поінформований.

——o——

Як у нас інформують суспільність...

Зі Станиславова пишуть нам: В 99 ч. „Діла“ з 8. V. с. р. появилася нотатка під заголовком: „Мін. Юзефський на інспекції“, в котрій подано, що слідує: „Дня 6. травня міністер внут. справ Юзефський приймав у Станиславові в воєвідстві делеґації. Був теж на авдієнції еп. Хомишин (без Преосв. — Прим. Ред.). — До того замітимо, що еп. Хомишин не був на ніякій авдієнції, тільки ревізитував міністра, котрий зложив йому візиту, подібно як ВПреосв. Митрополитови у Львові. Хто знає настрої, пануючі в деяких кругах, тому ясно, що згадана нотатка так стилізована в цілі дискредитування станиславівського Епископа в шовіністичних кругах, хоч річ ясна, що навіть якби Епископ, маючи якесь діло до міністра, перший пішов до нього на авдієнцію, не булоб у тім нічо страшного.

——o——

На кождого Папу припадає пересічний час правління 7 літ і 9 місяців (Шпіраго).

Маленький фейлетон

Taenia echinococeus

Особливо під увагу матерям.

Мами рідко коли люблять читати річи під такими мало зрозумілими заголовками. Та цим разом повинні зробити виїмок і перечитати, бо так називається пізно відкритий шкідник, дуже небезпечний для дітей. Це малесенький солітер, не довший як пів цнтм., а половину його довготи займає в певній порі около 500 дрібнесеньких яєчок. Той солітер живе в собаках і (рідше) в котах. Нераз можна бачити, як пес неспокійно крутиться і завзято облизується. То сверблять і дразняться його дозрілі части солітра, що видістаються з відходової кишки пса. Пес облизуючись, обмазує собі ніс, язик, і лапки та стає небезпечним розсадником тяжкої хороби, бо пси, з котрими бавляться діти, часто облизують дітям уста або їдять з ними з одної тарілки. Собачий солітер, доставшися до людини, витворює там кулі, величини пястука і більші, наповнені жовтою течю. Ті кулі усадовляються в кишках, в легких, в нирках і мязах і викликають тяжкі хороби та смерть, а лічити їх медицина ще не вміє. Отже обережно з собаками й котами! Не допускати їх за близько ні до себе, ні особливо до дітей. (З лікар. порад).

СЕРЕДНОВІЧНА ОСНОВА
МОДЕРНОГО ШПИТАЛЬНИЦТВА.

IV.

Особливо цінне свідоцтво Рудольфа Вірхова, знаного антропольоґа й професора медицини, одного з найголосніших німецьких учених 19 століття, котрий не належав до приятелів Церкви і папів. Отже Вірхов пише в II. томі своїх „Збірних розправ з области медицини і науки про епідемії“ на ст. 24—5: „Початок історії шпиталів імени св. Духа звязаний з іменем того папи, котрий зробив дуже смілу й широку спробу, зібрати всі людські інтереси в орґанізації катол. Церкви. Для Іннокентія III. були ті шпиталі одним з богатьох способів, якими він старався привязати суспільність до Римського Престола — і певно одним з найбільш успішних. Коли люде дивилися на те, як той могутний Папа, що упокорив цісаря і скидав з престолів королів, той невмолимий гонитель секти Альбіґензів, звертав свої очи повні милосердя на убогих і хорих, збирав на вулицях безпомічних й упавших, ратував від смерти через утоплення незаконних дітей, — то чиж се могло не викликати найглибшого вражіння?“... „Мимо всего можна признати, що католицькій Церкві і передовсім Папі Іннокентієви III. судилося відкрити в цілій повні жерело християнської любови й милосердя та в упорядкований спосіб розвести ту благодать на всі области суспільного життя. І вже з тої причини ніколи не загине інтерес до того мужа і його діл“.

Так пише основник поступової партії, котрий разом з нею боровся проти Церкви. І додає, що римський шпиталь („Ospedale S. Spirito“) був найбільшим і величавішим шпиталем усего християнства.

Коли передтим шпиталі будовано поза мурами міст, то шпиталі імени св. Духа будовано все внутрі міст. А поруч них ставлено інституції для знайд (підкинених й опущених дітей), котрі були тільки незначно звязані зі шпиталями. Притім з делікатности називано їх „Шпиталями для невинних“, а не для знайд, щоб дітей, які виходили з тих інституцій, не пятнувати на дальший шлях їх життя. Вірхов підчеркує, що доглядачі в тих шпиталях працювали по геройськи з любови до Бога й висказує бажання, щоб доглядачі в модерних шпиталях брали собі приклад з доглядачів у середновічних шпиталях. В деяких шпиталях уже дверники (з правила братчики-монахи або монахині) мали право приймати хорих. В инших треба було на те дозволу ігумена або ігумені. Нпр. статути французького шпиталю в м. Анжер зобовязували ігуменю, приймати хорих особисто або призначувати в тій ціли сестру „лагідної й добротливої вдачі“. Число хорих не сміло бути згори означуване, бо середновічні шпиталі уважалися немов власністю хорих, отже всі хорі мали право застукати до них і просити о приняття, розуміється в міру засобів дому.

——o——

Що діється в области податків

Познанська промислово-торговельна палата внесла до мін. скарбу меморял, в котрім домагається, щоб мін. наказало скарбовим урядам, уважати в податкових справах на тези, устійнені Найвисшим Адміністр. Трибуналом. Польська преса пише, що мін. скарбу дійсно розсилає рішення НАТ. до скарбових урядів, одначе не ті, котрі вигідні для податників. До того поодинокі уряди не все придержуються рішень НАТ., на котрі покликаються податники.

Надмір свободи це своєвілля, а воно провадить до невільництва (Плято).

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Папа проти удержавнення школи. Провідник французької „Національної Катол. Федерації“, ґенерал Кастельно, вручив Папі дві книжки, що обговорюють справу удержавнення школи: „Се Вре Вісаж де ль'Еколь інік“ професора Морнаі „С'Еколь інік контр лє бен коммін“. З того приводу кард. Пачеллі іменем Папи вислав до ґенер. Кастельно письмо в тій справі. Св. Отець у тім письмі кладе натиск у вихованню дітий на ненарушимі права родичів і Церкви. Право родичів до дитини таке взнесле і святе, що навіть Церква, яка сповняє боже післанництво на землі признає те право й шанує. Держава сповнить свій обовязок, коли помагатиме родині, а не тоді, коли займе її становище.

Папська Консисторія. По вісткам із Риму, Папа має дня 19. мая с. р. відбути тайну консисторію, в цілі іменування нових кардиналів. В кілька днів по тайній відбудеться прилюдна консисторія, з торжеством вручання кардинальських капелюхів. Нині імена кандидатів до пурпури ще не відомі. Ходять поголоски, що кардинальським достоїнством буде наділений еп. Михайло Д' Ербіні, президент Папського Східного Інституту. Кардинальське достоїнство мали би також одержати асесор Папської Консисторської Конґреґації аеп. Рафаїл Карло Россі і секретар Конґреґації Ради еп. Юлій Серафіні.

Кат. епископ в справі робітників. В м. Штайр (Австрія) наслідком економічних труднощів звільнено велике число фабричних робітників і урядників. Се дуже відемно відбилося на життю цілого міста. Справою занявся особисто епископ Лінцу Ґефлер. Їздив він до міністерства торговлі, до ґенеральної дирекції заведень Штайр, до банку, до премієра і вкінці одержав запевнення, що робітники й урядники будуть приняті до праці. Заходом епископа около 1000 родин, які ізза безробіття попали в нужду, одержали підмогу й опіку. Про подібну інтервенцію епископа писали в своїм часі анґлійські часописи в справі анґл. углекопів.

Міжнародний Марійський Конґрес. В днях від 21. до 22. серпня с. р. відбудеться в Будапешті Міжнародний Марійський Конґрес. Буде він заразом закінченням головних торжеств у честь св. Емерика. Орґанізацією Конґресу займається центр. бюро Марійської Конґреґації в Будапешті.

Реліґійна „толеранція“ у Франції. Громадська рада в м. Тілль, у Франції, на внесок радикала-посадника видала розпорядок, силою котрого, діти, котрі ходять до католицьких шкіл, не можуть користати з безплатних книжок і помочі в науці, признаної іншим дітям...

Проти переслідувань у совітах. Филя протестів проти совітського варварства поступає безперервно вперед. Виступають проти переслідувань товариства й установи не лише реліґійного характеру, але взагалі всі люди доброї волі, парляментарні фракції, члени урядів і т. д. В парлямантах домагаються на знак протесту прямо зірвання дипльоматичних взаємин з совітами. Одинокі лиш соціялісти, які буцімто поборюють комунізм виступають дуже остро проти протестів, а в обороні совітської системи. Впрочім нема в тім нічо дивного, бо відношення соціялізму до реліґії та його економічні засади по сути зовсім згідні з большевицькими засадами. Ріжняться лише методами.

Політики на реколєкціях. В новім реколєкційнім домі в Аувінкелі коло Будапешту 58 послів і 20 сенаторів відбуло замкнені духовні вправи. Між иншими взяли участь у реколєкціях Міністр справедливости Шітвай, б. президент міністрів Карло Гусар, посадник Будапешту Ріпка.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ІТАЛІЯ ЗБРОЇТЬСЯ. „Оссерваторе Романо“ пише: Недавно спущено на воду ряд нових воєнних кораблів. Се і ще більше рішення уряду про будову дальших воєнних суден, як того й можна було очікувати, збурило публичну опінію світа. Вправді Італія має право приготовлятися до оборони, але чи спроби договоритися до мира все будуть кінчитися новими збройоннями?...

ГОЛОВОЮ ХРИСТ. - СУСПІЛЬНОЇ партії в Австрії став міністер військовий Воґен. Коли о. Зайпель був соц. демократам терням в очах, то новий голова христ. соц. партії для них просто ненависний: він не любить перебирати ні в словах, ні в боротьбі, коли вже того вимагають обставини, Се уроджений вічевий бесідник, що не перебирає в аргументах, але здобуває успіх силою свіжости й удару.

АНҐЛІЙСЬКИЙ МІНІСТЕР КОЛЬОНІЙ льорд Песфилд уступає. На його місце приходить Вернон Гартшорн, б. міністер почт у першім робітничім кабінеті. Уступає також міністер копалень Турнер, а на його місце приходить майор Атлі, член комісії для Індії.

АРАБСЬКА ДЕЛЄҐАЦІЯ під проводом еміра Ебдала Араслана прибула до Ню-Йорку. В розмові з представником ЖАТ. (Жид. Аґенції Тел.) заявив емір, що одинокий шлях до порозуміння Арабів з Жидами в Палестині полягати може на знесенню деклярації Балфура (про створення для Жидів домівки в Палестині). Політичних змагань Жидів у Палестині Араби не стерплять. В Палестині нема місця для взаїмно виключаючих себе змагань Жидів і Арабів. Безпосередно говорити з сіоністами Араби взагалі більше не будуть, бо вже раз говорили з ними, але стратили до них усяке довіря тому, що сіоністи не чинять того, що обіцяють.

ЗБРАТАННЯ 4 РЕСПУБЛИК. Всі американські радіостації передали розмову президента Злучених Держав Півн. Америки Гувера з президентом Арґентини Іроґейен'ом, през. Чіле — ґен. Ібанезом і през. Ураґваю — д-ром Канпістеґуом. Та розмова це символ збратання 4 республик.

ОРИҐІНАЛЬНИЙ ВИСТУП ДИПЛЬОМАТІВ і їх жінок та дочок відбувся в Будапешті в 10-ліття обняття влади адміралом Гортієм як управителем Угорщини. Щоб допомогти угорським малярям, котрі знайшлися в великій потребі, уложив французький посол М. де Віен текст т. зв. „Перської фантазії“, а інсценізуванням живих образів до того тексту занялася жінка анґлійського посла леді Чилстон. На сцені виступали: жінка бельґійського посла, віцеґрафиня Давіньон, як оповідачка казок, американський атташе, майор Морґан як везир, його жінка як мати Алядіна, італійський атташе, полковник Оксілія як чарівник, радник німецького посольства Бенцлер як китайський цісар, а як численні статисти панове й пані з угорської аристократії: дочки угорського міністра загр. справ Валька, ґрафянки з родів Пальфи, Зіхи, Форґач, Шехень, Альмасси й инші дами з високих родів, звані у Відні звичайно „цукровими ґрафянками“. Публика була зложена з аристократів і дипльоматів ріжних народів, в богатих строях. В першім ряді сидів диктатор Угорщини Горті з жінкою, коло нього три архикнязі: Йосиф, Йосиф Франц і Альбрехт і дві архикнягині: Ізабелля й Авґуста, далі дипльомати, ґенерали, визначні музики, малярі й инші особистости. Той ориґінальний виступ відбувся в прегарній салі Музичної Академії. Критика висказується дуже похвально про відограння найкращої казки з тисяч і одної ночи про чарівну лямпу Алядина.

НОВИНКИ

Посвячення укр. ґімназії в Дрогобичі. Довідуємося, що дня 9. 6. ц. р. буде Преосв. Йосафат Коциловський на Празнику св. Тройці в Дрогобичі і при тій нагоді довершить посвячення тамошної української ґімназії.

З Українського Протиалькогольного Товариства „Відродження“. В днях від 28. до 31. березня ц. р. відбулася прилюдна збірка у львівськім і станиславівськім воєвідстві на ціль протиальокогольної боротьби. Всі збіркові комітети були обовязані до 8. квітня ц. р. переслати зібрані гроші і збіркові листи до Товариства „Відродження“, вул. Ґродзіцких ч. 4. Богато комітетів і поодиноких громадян не зробило цього на свій час, чим унеможливили замкнення підсумків збірки, яких під загрозою особистої відвічальности голови Т-ва жадають дотичні воєвідства. Тому прохаємо довше не задержувати висилки гроший та до 20. травня ц. р. переслати гроші і всі листи (використані і не використані). Для пропаґанди протиалькогольної ідеї видає Т-во „Відродження“ від січня 1930 р. свій журнал, який розсилається вже три місяці прихильникам нашого руху по 10.000 примірників місячно. Т-во „Відродження“ вже три рази просило о вирівнання передплати (по 3.60 зол. на рік), одначе 8.500 читачів ще не сповнило свойого обовязку і через те спричинило Т-ву великі грошеві втрати. — **Гол. Рада „Відродження“.**

Виїзд німецьких кольоністів. Німецькі кольоністи щораз то більше втікають з Радянщини. На днях виїхало знов 372 німецьких втікачів з Росії до Арґентини.

Міжнародний конґрес акторів майже всіх країв Европи й Америки відбудеться у Відні від 22. до 30. с. м.

Трісла поверхня землі. З Тегерану повідомляють, що біля Сальмас'у, на пограниччу Азербейджану утворилася в землі щілина на 2 милі довга. Озеро Уруміяль щезло під землею.

Залізничий випадок. На стації Славсько пов. Сколе вискочили на днях з шин 4 ваґони особового поїзду. Причина випадку погані, потріскані пороги, що не придержували добре шин. Людських жертв не було.

Смерть ґен. „Армії Спасеня“. Помер б. ґенерал т. зв. „Армії Спасення“, Брамвел Боот в 73 р. життя. „Армія Спасення“ се анґльосаська орґанізація, котра веде пропаґанду в 56 мовах у 80 краях світа і має 12.000 льокальних ґруп. Вона займається допомогою упавшим жінкам, проповідуванням евангелія на вулицях, поборює алькоголь і опій. Способи її пропаґанди чисто анґлійські: публичні співи і походи. Наслідником Боота вибрано Ґіґґінс'а.

В Ґвадальярі (в Мехіку) при торжественнім отворенні летничої стації тягарове авто вїхало на стовп, що підпирав трибуну видців. Трибуна завалилася і погребала 1200 людей. 6 убитих, 36 ранених.

Світова вистава котів відбувається в Парижі, в салі Ваґрам. Поруч прекрасних оказів котів перських, анґорських, афґанських і сіямських особливу увагу звертають коти зі славного буддійського монастиря в Бірмі (Індія). Тої породи котів є тільки около сто штук на цілій кулі земній і всі вони знаходяться в тім монастири. Гіндуси вірять, що душі особливо побожних монахів переходять у такого рода котів і дуже тих котів шанують. Дуже багато ґлядачів притягають до себе також коти бразилійські, подібніські до тиґрів і коти з острова Суматри, зовсім без шерсти, з дуже ґладкою шкірою.

Д-р Степан Дмоховський

б. елєв Полікліники дентистичної у Берліні.

Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках кавчукових, золотих і сталевих (Круппа нержавіюча сталь). Апарат Рентґена. 555 51-?

На статуї „Свободи“ погасло світло. При самім вході до ню-йорської пристані в Америці є великанська подоба „Свободи“ з горіючим смолоскипом, освітлюваним елєктрикою. Недавно ізза великої спеки зіпсувся елєктр. провід і світло „Свободи“ погасло. Направа проводу тревала пару днів. З того приводу противники заборони пиття алькоголю пустили дотеп, що світло свободи в Америці вже від хвилі заборони пиття алькоголю ледви мигтіло і зовсім природна річ, що нарешті погасло, бо свободи нема.

Новий спосіб лічення зиза оповіщує офтальмольоґічна клініка в Единбурзі при помочи спеціяльного апарату. Вже по двох візитах хорого, котрі тревають по 10 хвилин, наступає очевидна зміна в очах.

В 30 ч. „Н. Зорі“ був поміщений допис п. з. „Кооператива Священича Поміч у Станиславові“. У тім звіті з її загальних зборів за 1929 рік пропущено, що з квоти 1000 зол. призначено 500 зол. на підмогу вдів і сиріт по священиках.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ГУРТОМ І ДЕТАЙЛІЧНО!

КОШІ подорожні, ПУДЕЛКА форнірові, ФОТЕЛІ верандові, ЛІЖКА полеві, ЗАБАВКИ штука народня, КИЛИМИ, ЛЕЖАКИ

зл. 12·— поручає:

ЛЮДВИК ҐЕҐЕДІС

ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА ч. 11.

Телефон 26-09. Телефон 26-09.

ФІЛІЯ: вул. ГАЛИЦЬКА ч. 5.

695 Телєфон 30-32. 3—10

ПЕНСІОНАТИ

Власний виріб! Ціни фабричні!

КОВДРИ двохсторонні від зл. 25·—

МАТЕРАЦИ з трави морськ. „ „ 38·—

ПОДУШКИ З ПІРЯ „ „ 18·—

ПОШІВКИ ГОТОВІ „ „ 3·—

ПРОСТИРАЛА на ліжка „ „ 5·50

„ під ковдри з ручними дірочками „ „ 11·—

КОЦИ вовняні „ „ 10·—

КАПИ до праня „ „ 10·—

ПОЛОТНА, РУЧНИКИ, ОБРУСИ, ДИВАНИ, ХІДНИКИ, ФІРАНКИ ДОБРЕ А ДЕШЕВО! продає

ФАБРИКА ПОСТЕЛІ ІБІЛИЗНИ

А. ПЄТРУШЕВСКІ М. МЛЄКО, Львів Коральницька 6

691 ЦІННИКИ ДАРОМ! 4 зс

ПАРАСОЛІ ГОРОДОВІ

„ПАРАҐОН“

Львів, вул. Валова 9.

701 1-8

Видає й редаґує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Рік V. Львів, неділя 18. травня 1930. Ч. 36. (336)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Нові масові арешти на Україні

„За Свободу“ в ч. 128. приносять вісти з Москви, що в останніх днях відбулися на радянській Україні нові масові арешти української інтеліґенції, особливо в Харкові. Далі увязнено поверх 200 осіб. Причиною арештів має бути знов відкриття „контрреволюційної“ орґанізації, котра буцімто підготовляла переворот. У звязку з тими арештами й у пошукуванні нових жертв чека зарядила м. і. перегляд документів всіх пасажирів, що їдуть поїздами.

Сойм збереться 25. травня?

З Женеви доносять: Польський мін. Залеский заявив німецькому мін. загр. справ Курціюсови, що сойм у Варшаві збереться 25 мая. — Урядові круги в Варшаві заявляють, що сойм тільки тоді буде нормально працювати, коли вилучить політичні справи, а присвятить увагу справам господарським. (На рішення уряду в справі скликання сойму мав очевидно вплив вислід виборів на Шлеську, некорисний для проурядових кандидатів). Вістку сю відкликано.

Магометане масово втікають з „раю“

Преса доносить: В останних часах мусулмане зачали масово втікати з СССР. На днях президент Польщі одержав депешу від мусулманських втікачів з Криму й Уралу, котрі „в імя людськості“ просять, вставитися за їх гноблений нарід перед сов. правительством і Союзом Народів“. Подібні депеші надали вони до Св. Отця і до магометанських володарів. Головно жалуються на релігійний гнет і розстріли духовенства.

Нові форми кріпацтва

АТЕ доносить: Комісаріят праці в Москві видав розпорядок, на основі котрого жаден кваліфікований робітник ні інжинір не має права змінити місця праці. Інакше тратить право на одержання праці в инших фабриках. (Таким чином відоме з давних часів прикріплення селянина до місця їх побуту поширили большевики вже й на робітників та інтеліґентів).

Великий бунт в Індії

Селяни відмовили податків. — Йдуть наступом на урядові склади соли.

З Лондону доносять: Значне погіршення ситуації наступило в областях на північ від Бомбаю, де хлопи масово відмовляють плачення всяких ґрунтових податків. Те саме діється в окрузі Кгайляр'у. — Торговельна палата індійських купців у Бомбаю звернулася до віцекороля з письмом, у котрім каже, що правительство небаром пожалує того, що увязнило Ґандія. — Індуська поетка Найдуд дальше проводить наступом на урядові склади соли в Дгарзані.

Процес 60 Індусів

В Індії розпочався процес проти заступника Ґандія Тиябджі й 59 його товаришів.Вони держаться перед судом дуже бодро. Тиябджі відмовив зізнань, тільки відчитав коротку заяву, в котрій висказує радість ізза свого увязнення, признає, що його увязнили по всім приписам закона та заявляє, що бореться проти Анґлії, котра від 150 літ нищить Індію для власної користи. Инші обжалувані зложили однозвучну заяву, в котрій отверто заявляють, що хочуть повалити анґлійську владу.

Панахида за пок. А. Шаманека

„Молода Громада“ запрошує до участи в „Архиєрейській Панахиді“, котра відправиться у Львові, дня 20. травня 1930 о год. 7-мій вечір в церкві св. Юра з приводу десятьліття смерти начальника ґенеральної булави УГА бл. п. полковника Альфреда Шаманека.

12 міл. прим. Св. Письма продали в однім році

На 126-их річних зборах Британського і заграничного біблійного Т-ва ствердженo, що в останнім році продало Тов-о 12.175.292 прим. св. Письма в 630 мовах (12 мовах більше ніж м. р.). Таким чином біблія все ще найбільше читана книга людства. Цікаво, що те Тов-о за 126 літ свого істнування ніколи не мало ні довгу, ні недобору.

Інфляція в Большевії

Ще в р. 1923 було в большевії 730 міл. паперових грошей в обігу, покритих золотом до 35 проц. Тепер покриття впало нисше 16 проц. Червонець (10 рублів у золоті) рівнався зразу 5.1 долярам. Тепер так упав, що за кордоном вже ніхто не приймає большевицьких паперових грошей, бо ніхто не має до них довіря. Наслідком інфлячії дорожнеча росте з дня на день.

Проти надмірних податків

В Станиславові відбулося велике віче всего купецтва без ріжниці віросповідань, котре одноголосно ухвалило резолюції проти надмірних податків, жадаючи заміни податку оборотового — зарібковим. Особливо підношено скарги проти под. інспектора Карпова. (Вісти про надмірні податки приходять без уговку з цілого краю).

ПРО СУТЬ УКРАЇНСТВА

Як ту суть нищать большевики*).

До обєдинення України з Москвою змагають большевики двома способами: 1) через н и щ е н н я української національної (не етноґрафічної!) індивідуальности; 2) через т в о р е н н я нової індивідуальности, всесоюзно-большевицької, себто всеросійської. Пригляньмося обом тим способам.

Отже передовсім: Як большевики нищать українську національну індивідуальність?

Щоби відповісти на це питання, треба відповісти найперш на питання инше, а саме: В чім суть української національної індивідуальности, українства взагалі?

Загал нашого громадянства і навіть богато наших визначних діячів суть українства бачить в українській мові. Невживання української народньої мови в нашім публичнім життю в давніших часах робить тогочасне життя в очах нашого загалу „мертвим“, „ненароднім“, ненаціональним, хоч саме тоді українська національна індивідуальність виявлялася найбільш повно (віки XII—XIV, XVI—XVII). Адже тоді мали ми свою державність, або вповні суверенну, або бодай напів суверенну. І навпаки! Часи найбільшого національного занепаду (кін. XVIII — поч. XIX ст.) в нас загально вважають часами „національного відродження“ — тільки тому, що тоді кількох авторів видало свої твори в українській „народній мові“... Чи дивно, що при такім у нас погляді на українство большевицька „українізація“, себто частинне введення української мови в публичне життя, викликала серед наших людей такі прихильні настрої для московських окупантів України? Адже хто суть українства бачить в українській мові, то коли йому хто ту мову визнає, то це вже для нього найвисший здобуток і більше йому не потрібно вже нічого.

А тимчасом українська національна індивідуальність, українство, далеко не синонім української мови. Бо можна мати мову і літературу в тій мові і все таки не становити окремої національної індивідуальности. Доказ: Катальонці в Еспанії, Прованс у Фрації, Гох- і Плятдайч у Німеччині й ин. І навпаки. Можна не мати „своєї національної мови“, і всеж таки творити національну індивідуальність. Доказ: Ірляндці, Жиди й ин. Таксамо можна мати одну мову, і всетаки творити окремі національні індивідуальности, як це бачимо в Анґлійців й Американців, Сербів і Хорватів, Чехів і Словаків і т. д. Значить — не мова рішає.

В чім жеж суть національної індивідуальности?

Головна суть: і с т о р и ч н о - к у л ь т у р н а о к р е м і ш н і с т ь.

Окремі історично-культурні умови створили окрему українську національну індивідуальність. Умови ті це політичне відокремлення України від загально-руського, зґл. московського світа і зворот до Заходу та звязки з ним. У висліді первісні загально-руські елєменти на Україні стопилися з елементами західними Повстав новий руський

*) Гл. статтю „У к р а ї н а і М о с к в а. Нове історичне завдання Галичини супроти большевицьких обединительних змагань“ (в 34 ч. „Н. Зорі“).

ДЛЯ ТЕРПЛЯЧИХ НА СХОРІННЯ НІГ
поручає обуву
ортопедичну Л. НОВОСАД
Львів, вул. Словацького ч. 6. Тел. 8-25.
666 1-20

тип зі свідомістю історичної й культурної окремішности — тип український.

Отся свідомість історичної й культурної окремішности України від Москви завсіди була й є в очах Москви злочином. Для царської Москви була це „інтриґа“, для Москви большевицької — „контрреволюція“. Вона й намагається свідомість ту вирвати в Українців з корінем.

Як згадано вище, свідомість окремішности української національної индивідуальности випливає з двох жерел: з окремішности української історії, та своєрідности української культури. На ці два жерела й звернули, большевики свою особливу увагу, стараючися їх засипати.

Свідомість історичної окремішности викликує й піддержує свідомість власної історії в її національнім розумінню. Щобиж до цего не допустити, большевики поклали свою важку руку на українську історіоґрафію. Вони: 1) не дозволяють розглядати й викладати української історії з українського національного становища; 2) намагаються українську історію розглядати й викладати зі становища московсько-большевицького.

Як виглядає одно й друге в практиці?

Що торкається першого: української національної концепції в історіоґрафії — то вона з історичних видань УСРР. нині проскрибована. Старі українські історики, навіть найповажніші, не мають під тим оглядом майже ніякої свободи. Вони мусять вдоволятися публікуванням історичних фактів без відповідного освітлення, а то й самих тільки історичних матеріялів. Та й за те нападають на них різко большевики. Клясичним доказом того був напад большевицького історіоґрафа Матвія Яворського на зїзді істориків у Москві 1928 р. на заслужених українських істориків М. Грушевського та М. Василенка. Наперше за напрям, який він заступає в своїх історичних працях (народницький), а на другого просто за теми та публікування нагих історичних матеріялів з часів Гетьманщини! І не тільки нападають. Большевики намагаються взагалі припинити розвій українських історичних наук в УСРР. В тій ціли вони відмовляють матеріяльних засобів на історичну роботу і видання навіть такій установі, як Всеукраїнська Академія Наук у Київі, як про се докладніше пишемо в отсім числі „Н. З.“ в окремій статті. У висліді: українська національна концепція в історіоґрафії має нині змогу істнувати і розвиватися тільки поза межами УСРР. — в Галичині й на еміґрації. Та українських історичних видань галицьких й еміґрантських большевики на Україну для ширшого загалу не допускають.

Одночасно з проскрибуванням української національної історіоґрафії большевики намагаються створити свою „казьонну“ історіоґрафію. Головним „казьонним“ большевицьким історіоґрафом на Україні під теперішню хвилю є згаданий вище Матвій Яворський, що живе у Харкові. Він випродукував уже і разу-раз продукує далі цілу низку підручників з історії України, писаних в большевицькім дусі. В тих підручниках він всі змагання України до політичного і національно-культурного самоозначення або промовчує, або викривлює, або оплює. Зате як позитивні сторінки підчеркує ті факти в історії України, які йдуть по лінії обединительних змагань Москви. Як далеко доходить він під тим оглядом, свідчить нпр. ґльорифікування відомої московської креатури Брюховецького, який для каріери і наживи був сліпим виконавцем волі Москви на Україні. Та Яворський представляє його як борця за інтереси українських низів (які Москва підбурювала в своїх інтересах проти тих, що не йшли по лінії її бажань!). Цинізм казьонного большевицького історіоґрафа Яворського у відношенню до української історії дійшов до такої границі, що проти того зареаґував навіть большевицький поважний історичний журнал „Историк-Марксист“, котрий виходить у Москві...

Точно так само поступають з другим жерелом української національної свідомости: культурним в найширшім того слова значінню. Ярким доказом того є справа українського письменника Хвильового, правдивого робітника з роду і по званню. Він, як з природи дуже здібний чоловік, просто інстинктом відчув, що конечною передумовою скріплення культурного життя тої землі, на котрій уродився і виріс, являється її культурний звязок з Европою, з Заходом. Відчув се — і написав, без ніякої образи для Москви, без ніяких заднних думок. Висказав те, що серце відчувало, кажучи просто, що не тілько світа, що в Москві, але є його більше, в Европі. Яка шалена нагінка зачалася на того робітника і його ґрупу, котра при нім стала! Їх просто морально знищили, наказавши відкликати правду, яку проголосив Хвильовий, хоч він зовсім не твердив, що Україні треба звязку з Европою буржуазною. Одначе для Москви являється злочином все, що на Україні думає й відчуває згідно з индивідуальністю тої землі та її населення.

На тлі тої руїни, яку большевики свідомо витворюють в области нашої історії та культури, творять вони новий тип всесоюзного інтеліґента, позбавленого всякої реліґії моралі й етики, родинного життя і пошани до свого. В такім дусі виховують вони той „новий тип чоловіка“ від маленької дитини. Все те щось таке страшне, що в страхіттю не дорівнує йому навіть виховування яничарів Турками, котрі насильством забирали християнських дітей. Бо Турки на місце християнської реліґії і моралі всеж таки давали якесь поняття про Бога і обовязки. А большевики творять просто духову пустиню з цілих поколінь. І якаж українська нація може там творитися серед таких обставин?

——o——

ОБУВУ мужеську, жіночу і дитинну найновіших фасонів з найлучшого матеріялу, як також обуву люксусову спортову, снігівці і кальоші по цінах конкуренційних поручає
НОВО ОТВОРЕНИЙ МАҐАЗИН
КАРОЛЯ ПСТРУХА
Львів, вул. Пілсудського, ч. 19.
5—13 674

Кождому новому Папі повторяють слова: „Не доживеш літ св. Петра“ (котрий правив Церквою 33 роки). Ті слова досі справджувалися, хоч Папа Пій IX. правив Церквою майже 32 роки: 1846—1878 (Шпіраго).

НА СЕЗОН ВЕСНЯНИЙ
заосмотрили ми склад у величезний вибір **новостей на солідні і модні плащі, костюми, сукні і т. д.** — і пригадуємо нашим ощадним
ПАНЯМ
що як завсігди продаємо матеріяли **лиш** в першорядних сортах,
655 А ДЕШЕВО 13—20
ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА
45. РИНОК 45.
дім наріжний вулиці Ґродзіцьких.

Комісія для Росії
(Commisio pro Russia).

Апостольська Столиця щораз уважнійше слідить розвій реліґійних церковних справ на Сході і щораз більше займається справами східної Церкви. Вже Папа Венедикт XV. оснував св. Конґреґацію для східної Церкви, відтак прийшов Орентальний Інститут 1918 р., а від 1925 р. при св. Конґреґації для східної Церкви істнувала вже спеціяльна „Комісія для Росії“.

Недавно появилося „Motu proprio“ в „Acta Apostolicae Sedis“ (з 7. квітня 1930), котрим Св. Отець відлучив „Комісію для Росії“ від св. Конґреґації для східної Церкви і зробив її самоправною (sui iuris). Вона має підлягати лиш Папі (nullius auctoritati, nisi Nostrae, obnoxiam eam constituimus ac pronuntiamus). Мотивом сего зарядження являється трагічне положення Церкви в большевицькій Росії. Через те тамошня Церква вимагає особлившої уваги і треба надзвичайних способів ратування реліґії в тій нещасній країні. Президентом тої Комісії назначений тит. Еп. Михаїл Д'Гербіні.

Названий документ так определює компетенцію сеї Комісії. Їй повірено: 1) Всі справи Росіян так тих, що є у своїй батьківщині, як і тих, що находяться на еміґрації; 2) також справи католиків і загалом справи католицької Церкви в большевицькій Росії; 3) справи злучені з духовною обслугою і матеряльною допомогою російським еміґрантам. Таким чином та „Комісія для Росії“ це не лише найвисша інституція по св. Отцю для католиків східного обряду, але й для всіх католиків без ріжниці народности й обряду, котрі находяться на території большевицької Росії, то значить і для вірних латинського обряду.

До того додає від себе краківський „Пшеґльонд Повшехни“ з мая б. р. таке: „Як довідуємося приватно, до неї (т. є до „Комісії для Росії“) належати будуть справи, звязані з унійною акцією, то є з приєднуванням для Церкви відлучених східних на наших окраїнах, поза руськими епархіями бувшої Галичини“... (ст. 248). З того слідувалоб, що „Комісія для Росії“ має також велике значіння і для нашої гр.-кат. Церкви, особливо тим, що унійна акція буде відтепер ведена з Риму одноцільно, коли дотепер була та акція майже полишена компетенції поодиноких лат. епископів за сокальським кордоном. **Т. Г.**

ГАЛЬО — РАДІО — ЛЬВІВ 652 10-30
Отсим повідомляю свою Поважану Клієнтелю, що окрім фабрикації і продажі лямп елєктричних нафтових, **виробів церковних** і гуртовної продажі жарівок, **отворив я спеціяльний ДІМ РАДІОВИЙ,** заосмотрений в найновіщі апарати ріжного рода, як також у всі части складові **і найлучші ДЕТЕКТОРИ** до відбору авдиції Радіо Стації Львів.
Для П. Т. Всеч. Духовенства, Земедьних власників, Урядників і Учительства догідні услівя сплати при закупні Радіо знарядів.
МИХАЙЛО ПІШНОТ
Раньше Р. Дітмар Бр. Бріннер.
Львів, Пл. Марійська ч. 9, Тел. 20-04. Фабрика: дім власний, вул. Ґіпсова 30. Тел. 32-16.

„Мило — Центросоюз" „Мило — Центросоюз" „Мило — Центросоюз" „Мило — Центросоюз" „Мило — Центросоюз"
„МИЛО ЦЕНТРОСОЮЗА" — В КОЖДІЙ ХАТІ
„Мило — Центросоюз" „Мило — Центросоюз" „Мило — Центросоюз" „Мило — Центросоюз"
710 1—2

З наших внутрішних справ

Знов справа титулятури! — Дещо про признання Академії. — Відношення Василіян до „Н Зорі". — Справа ревіндикації церков і причини мовчанки „Н. Зорі". — Добачи и трісочку в Василіянськім катальоґу, а не добачили полєна в львівськім шематизмі.

В ч. 89. „Діла" з дня 25. квітня б. р. появилася нотатка п. з. „Сумні прояви" підписана „Обсерватором". Ми й не згадували б про неї, бо вона своєю злобною тупоумністю зовсім нагадує вже один такий напад в „Ділі" ч. 30. „За почуття міри", якби не відгомін тої нотатки в чужій пресі, а саме в „Ґазеті Варшавській" ч. 119 з д. 27. IV. б. р. п. з. „Ферменти всьруд духовеньства рускєґо". Не наводимо тут тексту тої нотатки, бо прикро повторяти нахабний напад вшехпольського часопису на особу Впреосв. Митрополита і на св. Юр. Ось і маємо перший „успіх" нападів кепського „обсерватора з „Діла".*)

О щож ходило? — Сталося „велике" нещастя, що у Василіянськім катальоґу, котрий до того ще не появився з друку, при персоналіях о. Галущинського й о. Скрутня має „стояти", що вони не професори Академії, а лише лектори при духов. Семинарії! В тім хіба нема „уйми" для Академії, тільки для обох отців професорів, що так їх понизив Василіянський катальоґ. І нема з того шкоди для Академії, бож від того, як написано у Василіянськім катальоґу, не залежить ні признання Академії, ні непризнання її ні духовними, ні світськими властями. Колиб „Обсерватор" з „Діла" сповняв примітивний обовязок кождого, що береться до полєміки з якимсь орґаном і читав той орґан, то знавби, що в „Н. З." була навіть вступна стаття про оснування Академії і був звіт з сьогорічної інавґурації. Видно, що тоді Василіяне „не заборонили" признати Академії її титулу в „Н. Зорі" (про мнимі заборони гл. далі). Поважніша вже друга справа, що „Н. З." „помимо натиску" зі Станиславівських церковних кругів, як каже добре поінформований „Обсерватор" з „Діла" — не згадала про інтервю Впреосв. Митрополита в справі ревіндикації церков. І додає, що цього „не допустили" Василіяне. Тут проявляється не лиш тупоумність але й злоба. Бо „Н. З." се орґан незалежний від ОО. Василіян. Рішаючий вплив на поміщування чи непоміщування чогось можуть мати лише власники й основники часопису, а вони занадто самостійні, щоб оглядалися на ОО. Василіян, чи їм се подобається, чи ні. Кажеться звичайно, що о. Галущинський стоїть близько „Нової Зорі". Так, але як голова УХО-ї є посередником між Редакцією а орґанізацією і тими кругами, що основали й провадять „Н. Зорю". — Отже Василіяне як такі тут ні причім, хотяй мусимо признати, що вони і цінять і попирають наш часопис, що вкінци є зовсім природне.

Не думаємо, щоби „Обсерватор" був аж такий обмежений і не знав того, але йому залежить просто на цькуванню проти Василіян, бо видно ще замало йому замішання в нашім церковнім життю.

Для успокоєння заявляємо, що не ОО. Василіяне впливали чи вимусили, щоб не забирати голосу в дуже важній і пекучій справі, ревіндикації церков, тільки Редакція знайшлася в тій справі в дуже тяжкім становищі й уважала, що ще для неї не час. Бо писати такі нісенітниці, які подав свого часу в „Ділі" „гр.-кат. священик", не тяжко, але виложити ту проблєму з точки історичної і правно-церковної не тільки дуже тяжко, але й без основних студій не можливо. На успокоєння „Обсерватора" можемо сказати, що Ред. звернулася до відповідних людей, щоби занялися вистудіюванням тої справи й освітили ту дражливу квестію.

Хто знає, як у нас лежать облогом всі области публичного життя на всіх просторах,як ніде нічого не оброблено досі основно в нашій науці й літературі, той не дивується, коли навіть дійсно учені люде не в силі дати на час або й взагалі не в силі дати відповіди на багато питань, які їм завдається. Подібно мається річ і в даній скомплікованій справі. Розуміється, редакція „Н. Зорі" пожде ще якийсь час і коли не одержить потрібного наукового апарату, освітить сама справу ревіндикації, як зможе і зуміє. Уважала Ред. вказаним ще здержатися на разі й тому, що політичні чинники занадто вихісновують ту справу — для своїх вузько партійних прямо виборчих цілей... Ось хочби взяти під увагу брошуру видану Укр. Парл. Репрезентацією п. з. „Процес за православні церкви". Є там поданий історичний огляд (ст. 39—44), а в нім говориться і про Унію, але так, що її впровадження представлено як політичний акт, по котрім „зараз же розпочалися переслідування православних"; коли кріваве й на-

*) На основі згаданого нападу в „Ділі" невідомі, може й ті самі автори сконструювали нову напасть у „Ґазеті Косцельній" з 11 мая с. р., чим окремо займемося.

„GENEWA" Одинока українська галянтерія-Перфумерія Д. КОНЮХА Львів, Ринок 37 (побіч Нар. Торговлі) 568 25. 52
поручає для реклями по фабричних цінах кольоградки, священичі капелюхи, шалі, шапки, пончохи, скарпетки, снігівці, „Tretorn", кальоші, светери, жіноче і муж. білля, коронки, гафти, „Jägery", косметику і перфумерію та забавки і пр.

С. КНЯЗЕВИЧ

Малполюди

„І чоловік, що був в чести, не розумів, уподобився до скотів нерозумних і зрівнявся з ними" (Пс. 48).

Присів я до радіоапарату і слухаю як бє живчик життя Европи. Люблю у вечірні години, коли сумерк заляже кімнату, ловити і впускати, мов у гості, филі зі світа, слухати його гамору, що говорить і чим дихає. А з ноток бесіди можна відчути все. Жию тоді „життям Европи". Забуваю за все, а переді мною мигають, мов на екрані скоминаючі фільмові картини, здогади, підсумки, взагалі — обличча даного народу.

— Гальо! Радіо Рома! — розноситься дзвінкий, жіночий голос. За хвилю чистий, мов хрусталь, спів розлягається по кімнаті. Що за кольористика, мягкість і милозвучність голосу! Відомо, Італія, колиска мистців і співаків.

Наставляю кондензатор на другі стації й ловлю місто за містом. Всюди грають — то опери, то концерти. Вправді музика ця має всеевропейський характер, але все таки кождий нарід додає свій темперамент, свою умілість. Різку, німецьку музику можна зараз відріжнити від симфонічно-мягкої, закрашеної певною мелянхолією, музики Славян. Верескліва труба Берліна відбивається яскраво від сентиментальної скрипки Чеха. Будапешт пописується своєю циганською музикою. Відень, як звичайно німець дає свої мудрі, обдумані „ратшлеґе" і комунікати. А Варшава бавить своїх слухачів „розмаітосьцямі", переплітаними „старопольським дотепом".

Звертаю филі на схід і чую монотонний плач-спів Турка зі Стамбулу. Кручу на Москву, хоч знаю, що там опріч слів буржуазія, пролетар, рабочий, колхоз нічо більше не почую. Та нині кидає там якийсь „таваріщ" громи на цілу буржуазну Европу і плювотинням окриває її обличча. Наставляю ухо на поетичну Україну, до того співолюбивого народу і думаю, що закінчу нинішну авдицію розколисаною степовою думою.

Говорить Харків... Чути пустомельство якогось безвірка, котрий грозить Богові, взиває суспільність до богохульних походів та диктує світові, щоб новий рік зачинався з жовтневою революцією, а не як доси християнський світ з днем 1. січня. — „Почекай, заки світ послухає тебе" — кажу до себе і кручу на Київ — серце України. Чейже там залунає, мов запашний степ, українська пісня...

Розчарування... Тут якийсь „учений" доказує „всему світови", що чоловік „це малпячий рід" й обрабовує людину зі всіх духових і моральних цінностей.

— Ах, ви малполюди! — думаю собі. — Не чув я і не видів, щоби з малпи став чоловік, але зате чую на власні вуха, що чоловік може знизитися до малпи і набрати її норовів та сліпо робити це, що йому другі кажуть.

Замкнув я апарат, щоб довше не слухати наруги з людської ґідности.

А та змиршавіла, зматеріялізована Европа чує той голос малполюда, що ругається і плює на неї... Чує зневагу своїх святощів — Бога. Бачить наругу правління. І допускає та дозваляє, щоб горстка злочинців доптала своїм брудним чоботом престоли, церкви і достоїнство людини.

І на все те мовчить, бо плюгавий віддих тої гидри запаморочив і її. Сеж плід її власних, довголітних випарів.

О ви філянтропи, добродії людства, оборонці людської чести, що за слово зневаги кидається в двобій! О ви, ліґи народів, о ви дипльомати і сильні сего світа, що звязуєте всякі пакти і засідаєте, як рівний з рівним, з тими злочинцями. Невжеж ви не відчуваєте осквернення і пониження себе самих, коли стискаєте руку представника влади, сплямленої кровю міліонів невинних жертв... Таж ваші вязні, що заповняєте ними свої тюрми, о ціле небо стоять висше від тих озвірілих людей. Чиж довго спати вам еще у пянім похмілю вчорашньої побіди та тупцяти в просонню під такт тої потвори?

Веселися, нещасна Европо! А тим часом хай демон Сходу заставляє свої сіти, щоб загнати й тебе, як тварину, у свою зоольоґічно-малпячу загороду.

Сукна НА УБРАННЯ МУЖЕСЬКІ, ВІЗИТОВІ І СПОРТОВІ, КОСТЮМИ І ПЛАЩІ ЖІНОЧІ; НА РЕВЕРЕНДИ ДЛЯ ВСЕЧ. ДУХОВЕНСТВА
в великім виборі. — Товари добірні. Ціни низькі. ПОРУЧАЄ
Фабричний склад сукна
Людвик Ральский
Львів, Рутовського ч. 7.
664 (напроти катедри). 8—15

сильне знищення Унії царською Росією називається в тій брошурі „масовим вертанням волинського і поліського населення до старої своєї віри“... ст. 43). Такі річи видає українська парляментарна репрезентація, в котрій більшість становлять уніяти, що в часі виборів покликаються на свою приналежність до гр. катол. Церкви, ба навіть прирікають „обороняти“ її! Такі річи редагує постійний співробітник „Діла“, котре жирується як католицький орган і в котрім навіть по тім всім співробітничають деякі катол. духовні!

Займаючи становище до справи ревіндикації, требаб очевидно й оден орган УНДО ревіндикувати до органів православної пропаганди, бо реклямує брошуру, написану в правосл. дусі... А зачинати з тим всім, у наших відносинах дуже неприємно. Про се говориться аж тоді, коли вже надто тягнуть за язик.

Не дивно, що православне „Воскресное Чтеніе“ так захвалює і поручає названу брошуру. Вже з того одного приміру бачиться, що се дуже дражлива й скомплікована справа, та щоб її належно освітити так зі сторони правно-церк. як і з політично-національної, треба основних студій і — головно — якраз перечекати, поки хаос не уляжеться і пристрасти не успокояться. А пождати з тим можна тим більше, що не наступило ще ніяке вияснення в самім ході процесу.

Вкінці чи часопис мусить сейчас поміщувати все, що якомусь кепському „обсерваторови“ прийде до його твердої голови? Ось нпр. ні „Нива“ ні „Діло“ зовсім не згадали про осудження Митрополичим Ординарятом дуже голосного пашквілю „В обороні прав гр. кат. Церкви“, хоч та справа довший час товклася на сторінках часописів і порушила цілий край. А прецінь чи „Н. Зоря“ робила їм ізза того які закиди? А прецінь для нашої Церкви річ рішучо важніша се, що діється у нас внутрі, ніж те, що діється поза нашою Церквою, навіть коли воно й дуже важне. Бо коли ми внутрі не будемо здорові, тоді напевно ніхто не звертатиме уваги на „занимання становища“ з нашої сторони в инших, дальших нам справах, — хочби в деяких наших органах піднимався не знати який крик.

То вже другий напад за те, що „Н. Зоря“ чогось „не помістила“. Раз вже таємничий криптонім „Жевкладенко“ підносив закид, що „Н. Зоря“ не помістила якоїсь там статті з „Ля Круа“, котру він читав у перекладі в польськім студентськім органі а тепер „Обсерватор“ закидає, що „Н. Зоря“ не писала про інтервю Впреосвящ. Митрополита, бо Василіяне „заборонили“... Що такі „Обсерватори“ можуть найтися, се вкінці нічо дивного, бо ріжні є люде на світі, але, що Ред. „Діла“ поміщує такі злобні нісенітниці, це вже не дасться оправдати.*) На жаль вже й загал так здеморалізований подібною публіцистичною напасливістю, що навіть мало хто реагує на це. Нема що казати, гарні переживаємо часи!

Дійсно сумні прояви освітили ми тут, одначе є в них і одна весела річ, котрою й закінчимо той ряд сумних проявів, щоб не занадто сумно настроювати сучасників тих подій. А та весела річ полягає на тім, що пильний „Обсерватор“, котрий закидає Василіянському катальогови (який ще не появився!), що він не дав належних титулів Василіянам, як професорам духовної Академії у Львові, — не доглянув, що якраз у львівськім шематизмі на 1930 р. (а той шематизм вже появився!) також не пишеться „Академія“, тільки — „Богословський Виділ“...! Цікаво, чи і який напад готовиться ізза того на шематизм львівської Архиепархії зі сторони „Обсерватора“ в „Ділі“.

Гадаємо, що на т а к е „безобразіе“ чейже повинно знайтися місце в „Ділі“, котре так хутко реагує на справу титулів і титулятури.

Також „Обсерватор“.

*) Коли „Діло“ не перестане містити дописів ріжних „Жевкладенків“ й „Обсерваторів“, у котрих „приписується“ иншим органам не тільки те, що вони мають містити і про що писати, але навіть те, к о л и (!) вони це мають робити, то не буде иншого способу оборони, як займатися докладнішим розбором вартости редакційного й інформаційного, ідеольогічного й фактичного матеріялу в „Ділі“ та його укладом і виказувати, що за хосен має наша публика з такого щоденника. Ми щиро не хочемо тим займатися — Ред.

ОСИП НАЗАРУК

Галицька Делеґація в Ризі 1920 р.

(12) З м і с т: Що оповідав нам представник лотишської преси. — Що оповістило про нас пресове бюро польської делеґації в Ризі. — Що ми на те прилюдно відповіли. — Чи годен чужинець зрозуміти наші справи? — Оден коментар до того й оден висновок з нього, опертий на практиці.

День 30. вересня 1920. був для нас дуже інтересний головно візитою інтеліґентного представника лотишської преси, Янзона, чи радше тим, що він нам сим разом приніс. А приніс він нам ясно представлений зміст того, чим проти нас аґітували між чужими Поляки, делікатно запитуючи нас, що ми на те кажемо. Те, що він говорив, передаю тут за моїм дневником: „Поляки кажуть, що Галицьке Правительство се фікція. Ніякий нарід його не вибирав. До того галицьке представництво само зрадило незалежність України, насамперед Денікінови, потому большевикам, а коли Польща заключила союз з Петлюрою, тоді галицьке військо піддалося Полякам. Те військо інтерновано й розпущено до дому, а верховна рада антанти дала Польщі мандат на Галичину до тої пори, коли буде вирішена справа приналежности Галичини. В Варшаві виготовлено проект широкої автономії для Галичини. Тут у Ризі мають Поляки з собою документ, що оден міліон галицького населення звернувся до польського правительства, що хоче остати при Польщі. Се ще взагалі не вияснено, чи мають Українці більшість у Східній Галичині, на всякий випадок їх відсоток у Львові ничтожний“.

Останні слова його інформації записані у мене в поспіху так, що тепер не знаю вже напевно, що вони мали означати: „в думі 2 Українці“. (Він говорив по російськи). Але й сього доволі, щоби зорієнтуватися. Що в тих польських інформаціях про нас були й твердження, які на чужих людей мусіли робити враження, це ясне. Цікаво, що те, що нам про аґітацію польських делеґатів про нас передав Лотиш, було ясніше від офіційяльного польського комунікату, оповіщеного проти нас в рижських часописах з датою: Рига, 30. вересня 1920. Дослівний зміст заяви Польського Пресового Бюра звучав так:

„З приводу вісток тутешної преси, які говорять про приїзд до Риги української делеґації з К. Левицьким і комуністом Брайтером на чолі, доводить польська аґентура до відома преси, що згадані особи нікого не репрезентують.

Ті елементи, котрі в р. 1918 заснували Українську Раду з Петлюрою на чолі і стояли у війні з Польщею, заключили з польською державою мир на основі признання автономії Східної Галичини й уконституування незалежної України на схід від ріки Збруч.

Тепер істнують дві українські держави: Україна Петлюри і Павленка, котра бореться проти большевиків і саме заняла Камянець Подільський, Проскурів і Ново-Константинів, — і Радянська Україна Раковського. Котра з тих партій побідить, покаже найблища будучність.

Третя Україна германофіла Петрушевича, котрий розеднався з Петлюрою й вислав до Риги делеґата Левицького, е легендою; ніякий український жовнір за нею не постоїть“.

Застановляючись тепер над тим, чи дати коментар до сеї заяви, приходжу до переконання, що лучше буде навести тільки тодішну відповідь, котру наша делеґація оповістила в рижській пресі зараз на другий день, Ось та відповідь:

Рига, 1. жовтня, 1920 р.

1. Польське пресове бюро пятнує п. Ернеста Теодора Брайтера, члена східногалицької делеґації, як „комуніста“. Намір ясний: здискредитувати делеґацію перед державами антанти. Е. Т. Брайтер, Поляк, довголітний посол міста Львова, від 1900 р., все стояв на прінціпі рівноправности всіх націй Галичини і як незалежний соціяліст все неустрашимо поборював надужиття галицьких верховодів.

2. Твердження, начебто Петлюра на чолі заснованої 1918 р. Української Ради заключив з польською державою мир на основі признання автономії Східної Галичини, суперечне з фактами, бо Петлюра від 1918 р. є тільки членом Директорії К и ї в с ь к о ї України, а ніколи не був членом Української Національної Ради Східної Г а л и ч и н и. На чолі цеї Української Ради для Східної Галичини стоїть як її президент від 1918 р. дотепер Д-р Евген Петрушевич, котрий ніколи не заключував з польською державою мира відносно Східної Галичини.

3. Правдою є, що істнують тепер дві українські держави: Київська Україна, котра передше належала до Росії й тепер заступлена на мировій конференції українським радянським правительством — і східно-галицька Україна, котра передше належала до Австрії, а котрої Національна Рада вислала прибувшу сюди східно-галицьку делеґацію. Що відноситься до Петлюри, то під цей час він разом з Поляками воює під Проскуровом проти совітських військ і не стоїть в ніякім звязку зі Східно-Галицькою Національною Радою.

4. Президентови східно-галицької Національної Ради, Д-рови Евгенови Петрушевичови, робить польська заява закид „германофільства“. В роках 1914—17, коли Поляки старалися о прихильність Німеччини, вони закидали тому самому Д-рови Петрушевичеви і його товаришам „антантофільство“, чим довели до запроторення тисячів галицьких Українців до австрійських вязниць.

5. Чи східно-галицьке питання належить до обсягу „легенд“, за які не стане ні оден український жовнір, — це доказують довголітні кріваві боротьби і невгаваючі повстання східно-галицького

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ
693 ІНЖ. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-КА 3-12
ВСЯКОГО РОДА ПОРУЧАЄ ФАБРИКА
ЛЬВІВ 15, ВУЛ. ОКРУЖНА (бічна Кульпарківська) ч. 9. — Тел. 57-48.

населення проти польської анексії, уперте спротивлювання Поляків проти плебісциту у Східній Галичині, як також становище держав антанти, котрі уважають Східну Галичину окремою державною територією“.

Тут таки трудно здержатися від коментара бодаи в однім напрямі. Думаю, що вже не дуже багато часу мине, коли вимруть сучасники описуваних тут подій — і тоді самим Українцям не легко буде відразу зорієнтуватися вже в путанині української політичної номенклятури часів визвольної боротьби. Що таке була „Центральна Рада“, а що „Українська Національна Рада“? Чому одна не називалася „Українська“, хоч також була українська? Чому обидві вживали перед чужими назви „українська“ на означення своїх територій? Чому одна з територій тих Рад, що уважали себе суверенами держав, називала себе перед чужинцями то „українською“, то „західно-українською“, то „східно-галицькою“? Чому представництва обидвох тих державних територій то лучилися з собою, то розлучувалися (навіть в однім і тім самім документі!), ба навіть поборювалися, заявляючи перед світом, що одно з другим не має з собою нічого спільного? Ба, до того приходить ще й номенклятура „київська“, галицька, українсько-руська і руська зі всіми їм відтінками...

Спробуйте ви так за 10 літ, або вже й тепер вияснити всю ту путанину таки нашому інтеліґентному чоловікови, оскільки він не є „фаховий“ політик, а побачите, як се трудно зробити. А щож доперва говорити про вияснення такого хаосу чужинцеви! Таж він при найлучшій волі тільки очі вибалушує і коли він щирий чоловік, то таки просто вам каже: „Ні, того я не годен зрозуміти!“ ...А сеж не дрібниця тоді, коли повстання нової держави залежить від признання вже істнуючих держав, а те признання залежить від публичної опінії в істнуючих державах. При всій бідности засобів, які ми мали, ще й така путанина, що у чужих мусіла викликати вражіння хаосу, який ще довго мусить варитися, заки осяде...

Та хто гадав, що всю ту путанину „видумали“ якісь кабалісти так собі, без причини і що того хаосу „не булоб“, якби ми були сказали „відразу“, що є тільки одна Україна, — той очевидно грубо помиляється. Атже практика доказує, куди такий „вихід“ виходить. З хвилею признання Галичанами одної України представники Наддніпрянщини ужили Галичини як еквівалєнту в ціли видістання користей чи мнимих користей для Наддніпрянщини, зглядно для Москви. Це не є ніякий вихід з ситуації, в котрій ми стали предметом торгу, таксамо як не булоб виходу з тої ситуації, колиб ми признали Москву за свій центр, бо тоді вона буде нами торгувати як своєю власністю за нашим власним дозволом. (Далі буде).

——o——

НОВОСТИ В ЖІНОЧИХ І МУЖЕСЬКИХ МАТЕРІЯЛАХ
поручає фірма
Стахевич і Абрисовський
У ЛЬВОВІ РИНОК 32.
642 11—12

ДОПИСИ

СТАНИСЛАВІВ. **(Спільне Свячене).** дня 11. квітня ц. р. відбулося в Станиславові в салі „Сокола“ „Спільне Свячене“, улаштоване Т-вом Укр. ремісників, промисловців і торговців „Зоря“. Вже вчасно перед заповідженим початком, почали сходитися укр. купці, ремісники та торговці міста Станиславова; не забракло й укр. інтеліґенції та представників всіх місцевих укр. товариств, яких запрошено зійтися, як велику, гарно сконсолідовану сімю. Хвиля та заповідалася тим більше гарно, що мали взяти в ній участь і два наші Владики: Їх Ексцеленція Кир Григорій та Преосв. о. Лятишевський, котрі дійсно завитали між нас у товаристві Станиславівського клиру. Наче батько родини поважно переходить Їх Ексцеленція Кир Григорій поміж своїми вірними дітьми, що тлядять на нього з діточою любовю, усміхом відповідає на поздоровлення. Здається, що кождого так і бажавби пригорнути під омофор свойого серця й наділити ласками Христа. Тишина. Увага всіх звернена на дорогу особу Владики, на похилу постать сивенького Пастиря-Батька; мимоволі в нашому серцю повстає думка, що не серед гараздів прийшлося Йому вибути чверть століття на Архієрейському престолі, а в слід за тим приходить цілий ряд поважних рефлексій... Владика довершує благословення брошен. Звуки пісні „Христос воскрес“ радістю наповняють простору салю укр. Сокола і серця вірних. Якаж це гарна хвиля! Боже, єдність нам дай! кождий цього в серцю бажає. Наче діти громадяться присутні біля свойого Дорогого Пастиря, а кожде з них стільки хотілоби сказати свойому Владиці. Та сам Батько-Владика витає своїх дітей: „Христос воскрес!... Це велика правда, що радістю наповняє наші серця... Це запорука і нашого воскресення і воскресення цілого нашого народу. Та заки Христос воскрес, скількиж терпіння Він переніс. І нам треба терпіти, і нам треба жертв, самовідречення і самопосвяти в життю і в діланню. Дорога Христа — це наша дорога; ідучи тою дорогою сміло можемо глядіти в будучність нашого народу“... А після цього так і поплили привіти, найперше від господарів Т-ва „Зоря“, побажання від присутних, щоби Всевишний не забував свойого народу, але щоби ми, з тою хвилиною радости всього людства, обновили також і наші серця в великих чеснотах віри, надії і любови. Спільне Свячене в одній хвилині замінюється в дійсно родинний гурток. Музика „Зорі“ гарним своїм виступом з цілою низкою воскресних народніх пісень, хор присутних, бесіди учасників так і чергуються між собою, щоби звеличати цю гарну хвилину нашої сімії. Забирають слово ремісники, торгівці, інтеліґенти, мущини і женщини, а всі вони лучаться в один мельодійний-гарний акорд: Отче, веди нас — Боже, єдність нам дай! Хвилина ця без сумніву, глибоко остане в памяти присутних, бо крім звичайної радости родинного Кружка, там можна було виразно добачувати ще щось иншого, щось більш потішаюче, від давна бажане, щось, що в життю Станиславівщини започаткує поважну, позитивну працю всього нашого громадянства на основі вічних правд Ісуса Христа для більшої слави Господньої і для кращого завтра, бурянами заростої нашої Батьківщини. „Видержати, не опускати рук, не тратити духа, а Всевишній певно благословити-ме всі наші змагання, всі наші труди і праці“. Тими словами прощав Батько-Владика своїх вірних діток. Ще раз залунали пісні: „Христос воскрес“, ще одно „Многая літа“ для Батька-Владики на відхідне, бо вже вечоріло... Прощаючи супроводжали присутні Дорогого Батька, а серця їх просили: „Отче, останься тут між нами“.

Учасник.

ШЕРФ-СКОРНИ
ОДИНОКИЙ СКЛАД АПАРАТІВ і ПРИБОРІВ ФОТОҐРАФІЧНИХ
поручає по цінах приступних всілякі складові части в обсяг той входячі.
ЛЬВІВ, вул. СОБІСЬКОГО ч. 5.
676 8-20

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Евхаристійний конґрес в Картаґіні закінчився величавою процесією, в котрій взяло участь коло 100.000 осіб.

Концерт в честь Св. Вітця в Самборі. Дня 11. травня ц. р. відбувся в нашому місті в салі „Сокола“ Великий Концерт в честь Святішого Вітця Пія XI. з приводу золотого ювілею Його священства, влаштований ученицями й ученіками середніх шкіл, — в сам день імянин Найдостойнішого Ювилята. На концерті явилася майже вся місцева інтеліґенція, шкільна молодь, міщанство, служниці та чимало духовенства з околиці. Хорами й музичними продукціями дириґував знаменито проф. ґімн. Н. Мацюрак, якого праці й енергії слід завдячити повний успіх концерту. Вступне слово виголосив ґімн. абітурієнт п. Дещик. Найкращою точкою багатої програми було сольо абітурієнтки п-ни Арк. Мацюрак, котра відспівала Ґунода „Аве Марія“ в супроводі терцету. Ґучні оплески були справедливою нагородою так за срібно-ніжний, ясний голос, як і за глибоке відчуття. Зворушлива і дуже гарна була деклямація ґімн. уч. VII. кл. п. Слиша, що виголосив Конїського: „Проповідь на горі“. Захоплююча також була ґра на скрипці семинариста п. Третяка. Фортепяновий дострій був у певних руках п. п. суддів Баранецького і Вол. Добрянського й уч. Тад. Добрянського. При кінци концерту промовив коротко о. сов. Ст. Білинський, проф. І. ґімн. дякуючи зібраним за участь у святі й молоді за його влаштування. Відтак о. кан. І. Ґмитрик, орд. шк. комісар відчитав телеґраму від Преосвящ. Еп. Йосафата з поздоровленням і архієрейським благословенням для шкільної молоді й учасників концерту та в імени Ординаріяту подякував усім, що причинилися до звеличання цього вечора. Піснею „Христос Воскрес“ закінчилося це гарне торжество.

Католики й сексуальна справа. Під таким заголовком виголосив проф. др. Колвин виклад на католицьких зборах. Він сказав: За час своєї 35-літної практики я переконався, що чим більше людей освідомлювати в сексуальних справах, тим більше стають вони неморальні. Вже 2 тисячі літ слухають катол. священики при сповіди, які ґріхи лучаються в тій области. Тайна сповіди остала ненарушена, а катол. Церква мала можливість основно пізнати ту справу. І длятого вона противиться обмежуванню числа уродин, бо штучне обмежування виховує нервозно-хорі покоління. Не замикаймож очей на досвід старинних народів: вони були сексуально добре освідомлені, але якраз тому згинули з розпусти. Те саме зустріне й сучасні нації, коли не навчаться опановувати тілесні похоти.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Українська наука в УСРР.

„Подиву гідна матеріяльна і моральна підтримка з боку радянської влади“.

Одним із найважніших, коли не найважнішим, аґітаційним засобом большевиків і радянофілів у нас є твердження про „могутне русло“, яким „поплило українське культурне і наукове життя у Всеукраїнській Академії Наук у Київі та инших наукових орґанізаціях при подиву гідній матеріяльній і моральній підтримці з боку радянської влади“. Таке дослівно написав між ин. в останнім 150-тім т. (на ст. 338) „Записок“ Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові його голова проф. К. Студинський.

Але одночасно з останнім 150-тим томом „Записок“ Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові вийшов також останній т. XXIV. (1929) „Записок“ Історично-Філологічного Відділу Всеукраїнської Академії Наук у Київі. А на вступі до того тому поміщена стаття п. з. Діяльність Історичної Секції Всеукраїнської Академії Наук та звязаних з нею історичних установ Академії в 1928 р. І щож читаємо в тій статті?

„Ріжні організаційні пляни — наводимо дослівно — здебільшого зісталися нездійсненими і перейшли до наступного року ще з меншими надіями на свою реалізацію — з огляду на те підрядне значіння, яке дістають історичні науки в нових плянах Академії. Секція не одержала дотації на свої науково-організаційні потреби; задумані комісії, експедиції, видання не могли вийти в життя; існування деяких введених уже в життя стало проблематичним і ледві могло продовжуватися“(ст. V — VI, підчеркнення Н. З.).

Далі подано цілий ряд фактів, які ілюструють наведені щойно слова. Отже передовсім: Катедра історії українського народу ВУАН., яку займає акад. М. Грушевський. Катедра та кермувала всею історичною роботою в ВУАН. Вона була центром для всіх Історичних Установ Академії: Історичної Секції, 10 академічних Комісій й ин. І одночасно: „Катедра гостро відчуває недостачу людських сил і матеріяльних засобів для здійснення праці, що силою, обставин лягають на неї... Катедра має тільки одного штатного співробітника, хоч в 1924 р. мала трьох; всі клопотання про відновлення тих трьох посад досі зостаються на жаль безуспішними“ (ст. XI).

Те саме й з Історичною Секцією ВУАН. „Історична Секція — читаємо — пережила в 1928 р. стадію збільшеної організаційної роботи з огляду на подані їй надії на спеціяльні дотації на її науково-організаційну роботу і потім тихого пригасання сеї робочої енергії, проектів і плянів, коли сі надії розвіялись. Так нпр. запроектовано було організацію серії комісій, присвячених взаємовідносинам і симбіозі української народности з сусідніми народностями: великоруською, білоруською, польською, словацькою, мадярською, молдавською, турецько-татарською. Дослідження сих взаємовідносин в минулому і сучасного симбіозу в пограничних мішаних територіях, в етноґрафічних островах має безсумнівно величезну вагу й інтерес з становища етнольоґа, історика, соціольоґа і т. д. Але за неодержанням обіцяної дотації се спинилося на орґанізації першої такої комісії, зложеної для проби — комісії українсько-молдавської... Але справа розбилася на недостачі потрібних для сеї Комісії засобів і можливостей, і се-ж не дозволило перейти до орґанізації инших академічних Комісій: на черзі стояла українсько-мадярська, але до її орґанізації не приступлено з браку потрібних засобів“ (ст. XI). „Таксамо застрягли — читаємо далі — в тих-же недостатках можливости розвитку пляни поширення закордонних звязків, притягнення до роботи закордонних учених, широкої популяризації в закордонних кругах української наукової праці і т. д.“ (ст. XI). „Тими-ж причинами неможливости відряджень за кордон, недостачі валюти для оплати закордонних доручень, гонорару за праці закордонних співробітників, то-що, гальмується розвиток наукових звязків з західними українськими землями“ (ст. XII).

З черги: „Комісія історії Київа. Комісія та присвятила богато уваги справі Музея м. Київа. Вона виробила плян Музея, тимчасовий кошторис, намітила місце для будови музеального будинку, обговорювала пляни будови і питання про тимчасове приміщення, займалася відбором річей для Музея з ріжних колекцій і т. д. Все те забрало богато часу й енерґії“. „Але поки-що — читаємо — справа посувається слабо — з огляду на фінансову сторону діла“ (ст. XVIII). Крім орґанізації Музея м. Київа Комісія постановила приступити до видавання свого щорічника, під заголовком: „Київські Збірники археольоґії й історії, побуту й мистецтва“; вони мали бути продовженням збірника „Київ та його околиця в історії та памятках“, що його в 1926 р. видало Державне Видавництво України. „Комісія довго сподівалася — цитуємо далі — що Державне Видавництво України схоче продовжити сей збірник згодом як постійне видавництво; робила заходи і перед Окр. Викон. Комітетом Київським про дотацію на се видання; діставала й обіцянки, але кінець-кінцем не бачучи їх реалізації“... і т. д. (ст. XIX).

Комісія для дослідження нової української історіоґрафії. Комісія та підготовляла бібліоґрафію української історії в двох виданнях: короткого підручника бібліоґрафії і повного бібліоґрафічного покажчика. Практичні потреби всіх, хто звертається до яких-небудь питань української історії з одної сторони, і певні культурно-національні мотиви — потреба мати повний образ історіоґрафічної роботи, що була одною з головних складових частин — і заразом — головних чинників українського національного руху, давно вимагають обох таких праць. Вістка, що Історична Секція ВУАН. рішила приступити до здійснення сього завдання, викликала живу радість серед усіх, хто цікавиться успіхами української історичної науки. „Але — читаємо досі — не найшовши спочуття у Плянової Комісії ВУАН., се завдання відкладається. Історіоґрафічна Комісія з своїми більше ніж скромними засобами буде переводити лиш деякі приготовчі роботи в сім напрямі“ (ст. XXIV).

Чи треба наводити більше подібних фактів? Звернемо хіба увагу читачів, що всі вони взяті тільки з одної области української науки...

Як теж „чудово“ ілюструють вони слова проф. К. Студинського, надруковані в „Записках“ НТШ.!

Вони ілюструють також казки про незвичайно прихильне відношення радянської влади до української культури, а зокрема до української науки, які оповідав підчас останнього свого побуту у Львові М. Скрипник, котрий саме як комісар народньої освіти УСРР, несе відповідальність за ті важкі умови, в яких знаходиться українська наука в УСРР.

Вкінці ще одно. На піддержку української науки большевики не дають потрібних засобів. Зате обильно дають їх на видавання цілого ряду большевицьких орґанів за кордоном, зокрема у Львові, між ними й останного дрантя.

—o—

НОВІ ВИДАННЯ

ІСТОРІЯ ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ ГАЛИЦЬКИХ УКРАЇНЦІВ з часу світової війни 1914—1918, з ілюстраціями на підставі споминів і документів, написав **Д-р Кость Левицький.** Третя часть (Ст. 497—777). Львів, 1930. Накладом власним. Друкарня ОО. Василіян в Жовкві. Ціна 12 зол. Книгарня Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10. Цею частю кінчиться цілий том Історії визвольних змагань галицьких Українців, написаний Д-ром Костем Левицьким, що обнимає всі важніші події від початку світової війни, 28. липня 1914. р. до Берестейського договору 9. лютня 1918 р.

Перед нами дуже цінна праця 70-літного сеніора наших діячів, уложена совісно і з муравлиною запопадливістю, видана старанно під кождим оглядом аж до прегарного паперу включно. Без тої праці не обійдеться жаден історик нашої землі від 1848 р. по наші кріваві дні. Річ ясна, що якби тої праці не зробив був Д-р К. Левицький, то серед наших відносин могли минутися цілі покоління, заки суспільність діждаласяб бодай подібної праці. Одначе тої праці не можна уважати історією. Це докладна хроніка, в котрій автор зі своїми думками майже не виступає. Навіть наші старі хроніки мають у собі розмірно більше живо-особистих характеристик і то зовсім виразних, не тільки поодиноких князів і инших осіб, але й цілих племен. Праця Д-ра К. Левицького се реєстр фактів і подій, се збірка документів, звітів з засідань, резолюцій, відозв, списків президій, промов, листів, описів авдієнцій, статтей, розмов, умов і т. п. Тільки дуже рідко лучається щось в роді висказання думки самого автора про якусь живу особу, як пр. в обороні пок. Василька і полемічна нотка, звернена проти передмови п. М. Саєвича до його перекладу споминів Масарика, що вийшли на днях. Навіть представлення „особистих прикмет“ цісаря Карла не можна назвати характеристикою, тільки ствердженням певних фактів, в роді того, що він „не був вихований як наступник престола, бо на нього не припадала черга“. Не пишемо того всего для роблення закидів ВП. Авторови, бо й такий рід письменства має свою велику, просто ґранітну вагу фундаменту. Одначе від діяча такої міри як Д-р К. Левицький можна очікувати не тільки такої праці, яку на основі його паперів і ґазет міг би зложити кождий инший солідний, інтеліґентний чоловік. Мабуть вся суспільність очікує споминів Д-ра К. Левицького, в котрих булаб представлена бодай спроба, дати особистий досвід його довгого і працьовитого життя, споминів, подібних до тих, що їх дали своїм суспільностям Масарик, Білінський, Дашинський, Гінденбурґ, Людендорф, цісар Вільгельм і безліч инших учасників великого світового перелому. Коли це не буде зроблене, то повториться історія з вислідом життєвої праці пок. Павлика, котрий оставив по собі щість чи сім томів дуже солідно виданої переписки Драгоманова, але не оставив життєпису того діяча і свого погляду на його



Удосконалені МАШИНИ до виробу ЦЕМЕНТОВОЇ ДАХІВКИ, ПОРОЖНЯКІВ, ЦЕМРИННЯ, ЖОЛОБІВ, СЛУПІВ, ПЛИТ, БЕТОНОВИХ РУР і т. п. поручає:

ФАБРИКА МАШИН РЖЕВУСКІ і СКА

Акційна Спілка в ВАРШАВІ.

Зиск невеличкої фабрики виносить в сезоні 5.000 до 6.000 зол. — Джерело поважних зисків для підприємчивих одиниць!

Представництво на Східну Галичину:

С-ка Акц. М. ВОЛЬСКІ С-КА

628 14—20 **у Львові, вул. Городецька ч. 2 Б.**

життя, котрий тільки він один міг дати, коли ту переписку міг видати перший лучший, навіть початкуючий учений молодець. Поступ думки народів власне полягає головно на тім, що їх визначні діячі дають своїм суспільностям в першу чергу якраз те, що тільки вони можуть дати, а не в першу чергу те, що всякий путящий чоловік може зробити. Хто знає Д-ра К. Л-о, той знає також, що він уміє оцінювати й характеризувати. Длятого цінні були б навіть його сторонничі оцінки людей і подій.

О. Н.

——o——

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ВІДКРИТО 59-ТУ СЕСІЮ Ради Союза Народів у Женеві під председательством делеґата Югославії, Маринковича. Анґлію заступає Гендерсон, Канаду Дандюран, Францію Бріян, Німеччину Курціюс, Польщу Залеский, Японію Нага, Персію Хан Ала. Говорять, що представник Польщі видвигне справу підвисшення Німеччиною цла і торговельного договору між Польщею й Німеччиною та що вирине також справа непорозумінь між Італією й Францією що до морських зброєнь.

СОЮЗ ПРОТИ ФРАНЦІЇ Й ПОЛЬЩІ мають заключити Німеччина й Італія. Муссоліні має робити заходи, щоб відтягнути Ромунію від Малої Антанти, котру також поборює. Ті вісти подає ПАТ за віденською „Арбайтер-Цайтунґ“. А „Ер Нувель“ пише, що досить одного потягнення пера Муссолінія, щоб викликати пожар в цілій Европі.

——o——

Коли маєте пропуклину,

замовте бандаж у найстаршім на світі Закладі спеціяльних, патентованих бандажів пропуклинових і черевних

690 3-4

М. ФРАЙЛІХА

Львів, вул. Городецька 35.,

там під гарантією дістанете відповідний бандаж, або усі гроші назад.

До Вп. Передплатників

В II. кварталі б. р. висилаємо упоминаючі картки всім нашим передплатникам, що залягають з передплатою. Тих Передплатників, що одержують часопис від довшого часу, а з оплатою залягають, просимо бодай ратально вирівнувати залеглість, бо в противному разі з днем 1. червня б. р. будемо змушені здержати висилку часопису. Буквально вся українська преса має того самого рака, що її точить: неправильне присилання належитости. Всі адміністрації наших ґазет мусять жалуватися прилюдно, а це перед широким світом дає свідоцтво низької культури всему нашому загалови. А вже найсумніша річ, коли Адміністрація, котра упоминаючись за належитість, сповняє тільки свій обовязок, — замість перепрошення одержує часом ще грубу лайку...

Адміністрація.

Рукописів Редакція не звертає

НОВИНКИ

Т-во гр. кат. українських служниць „Будучність“ гарно відсвяткувало мин. неділі свято ювилею ВПреосв. Митрополита Шептицького в салі відданого тому Тов-у до ужитку будинку на Уляновці. Реферат про значіння організацій наших робітниць виголосив о. Гадзевич. Співали хор мішаний під управою п. радн. Купчинського і хор наших робітниць, котрі виголосили також кілька деклямацій. На святі був присутний сам Ювилят Ексц. Шептицький й Епископи о. Н. Будка й о. І. Бучко. Свято мало дуже милий характер.

Помер шлеський епископ о. д-р Аркадій Лісецкий в 50 р. життя. Вечером кладучися спати, почувався зовсім здоров, а рано вже не жив. Лікар ствердив, що смерть наступила наслідком аневризму серця приблизно о год. 1 вночи.

У львівськім воєвідстві вломилися невідомі справці до каси дирекції публичних робіт і забрали 20.000 зол.

Загальні Збори Українського Академичного Т-ва в Берліні відбулися дня 7. травня ц. р. Вони ухвалили висловити щире співчуття українським діячам, яких окупаційний большевицький суд (19. IV. 1930) засудив на довгі й важкі роки тюрми за їх український патріотизм і за приналежність до Спілки Визволення України. По приняттю звіту старої Управи (за семестер уряджено девять сходин з рефератами і т. п.) і по уділенню їй абсолюторії вибрали Загальні Збори до нової Управи: на голову Т-ва (через аклямацію) д-ра Домета Олянчина, на секретаря студ. фільософії Михайла Антоновича і на скарбника студ. техніки Віктора Лебідь-Юрчика.

В Кракові помер знаний польський письменник Владислав Оркан. Вся його творчість була присвячена т. зв. Підгалю. В останних літах тяжко хорував і бідував. Вкінці одержав літер. нагороду з Варшави — перед самою смертю.

——o——

З листів до Редакції

До Хвальної Редакції „Нової Зорі“.

Просимо помістити в „Н. Зорі“ що слідує:

В 89 ч. „Діла“ з 25. IV. с. р. була поміщена замітка „Обсерватора“, в котрій є таке твердження: „Кажуть, що станиславівські церковні круги домагалися, щоби „Нова Зоря“ помістила інтервю Митрополита, але Василіяне не допустили до того“.

Щоб не ширилося баламуцтво серед суспільности та щоб таких річей не вихісновувано до аґітації, заявляю отсим, що церковні станиславівські круги полишили в тій справі Редакції повну свободу. Розуміється само собою, що якби церковні круги поставили якесь домагання, то ОО. Василіяне ані не хотілиб, ані не моглиб не допустити до того.

Станиславів, дня 11. V. 1930 р.

За „Комітет поширення католицької преси“ — **о. Д-р А. Бойчук.**

Примітка: В статті „З наших внутрішних справ“ знаходиться пояснення порушеного тут питання про ревіндикацію.

Д-р Степан Дмоховський

б. елєв Поліклініки дентистичної у Берліні.

Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках кавчукових, золотих і сталевих (Круппа нержавіюча сталь). Апарат Рентґена. 555 52-?

Біржа

ЗБІЖЖА: (за 100 кґ. льоко стація надан.). Пшениця дв. 36·75—37·75, пшениця с. 33·25—34·25— жито д. 15·50—16·00, жито сел. 14·00—14·50, ячмінь пашний 13·—13·50 овес гал. 13·50—14·00, кукуруза 22·25—23·25, бараболя промисл. 2·75—3, фасоля біла 45—55, фасоля колір. 30—35, фасоля краса 40—45, горох ½ Вікторія 23·75 25·75, горох пільн. 21·25—22·25 гречка 21·50—22.50 лен 66·50—68·50, любинь 24—25, конюшина червона 130—150, просо 26·75—27·75, сіно прас. 6·50—7·50, солома прас. 5—6.

ҐРОШІ: Доляр ам. 8·89.

Виказ „Милосердних Сердець“,

що помогли хорому питомцеви матеріяльно:

о. Дигдалевич — Лежайск	5·—	зол.
Надія Кульчицька — Нов. Санч	5·—	„
Ол. Саляк — Ходорів	10·—	„
Теодор Сцюрко — Жидачів	2.10	„
Е. Шарко — Львів	50·—	„
М. Косович — Підгайці	10·—	„
П. Ваврикова — Підкамінь	10·—	„
Т. Кузьмович — Соколівці	5·—	„
Яр. Цегельська — Янів к. Тереб.	5·—	„
Н. Н. — Фельштин	50·—	„
о. Ґела — Белз.	5·—	„
о. К. Медицький — Довжнів	2·—	„

(Дальше буде).

707 1—1 **Марійське Т-во Пань в Перемишли.**

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ЧЕРЧЕ. Відкриття першого сезону дня 1. червня. В першому сезоні ціни знижені. Проспекти і потрібні інформації висилає Управа Заведения-Черче почта Рогатин, або Дирекція Спілки — Львів, Ринок 10. І. Центробанк.

706 1-3

НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПЕНСІОНАТ в Ямній коло Яремча отвирається з днем 15. VI. 1930. з цілим удержанням. Зголошення на адресу: А. Тимкова Станиславів, вул. Красінського, ч. 27. 711 1-3

НОВОВІДКРИТА КНИГАРНЯ „РІДНОЇ ШКОЛИ“ у Львові вул. Сикстуська ч. 20 ч. телеф 87-42 (Дім Народної Гостинниці) має на складі: шкільні книжки, всякого рода літературні та наукові новости краєвих і заграничних видавництв, друки, шкільне та канцелярійне приладдя.

Замовляйте й купуйте в цій книгарні, бо ним причиняєтеся до скріплення і розбудови „Рідної Школи“, в якій куеться будучність нашої нації. 705 1-5

Жадайте проспектів і катальоґів.

УПРАВА ЮВЕНАТУ ОО. РЕДЕМПТОРИСТІВ В ЗБОЇСКАХ п. Знесіне подає до відома, що принимає учеників до першої гімн. кл. на шкільний рік 1930. Що до блищих інформацій прошу звернутися до Управи. 698 2—4

ФУТРА жіночі, мужеські готові — на замовлення, як також всякі перерібки на догідних місячних сплатах поручає і виконує

709 **М. МОШУМАНСЬКИЙ** 1-30

Львів, вул. Боїмів, 1. тель. 10-11

Приймає футра до переховування.

ОБУВА МУЖЕСЬКА, ЖІНОЧА і ДІТОЧА найлучша і найдешевша лиш у фірми **Л. Т. СКШИПЕК**

650 0-10

Просимо переконатися і оглянути виставу Раньше ПАСАЖ МІКОЛЯША, — **а тепер ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 4. Тел. 44-70.**

Важне для кооперативних і сільських крамниць!!!

Коси, серпи і т. п. продає виключно кооперативам і сільським крамницям на дуже догідних кредитових услівях, фірма

РІЛЬНИЧИЙ ДІМ ПРОМИСЛОВО-ТОРГОВЕЛЬНИЙ

„СТАЛЬКОС“

703 Львів, вул. Пястів, ч. 2., тель 71 29 1-2

МЕБЛІ КЛЮБОВІ

як також усі роботи тапіцерські і декораційні виконує на догідних услівях сплати 7-20

665

МАЛОПОЛЬСЬКА СПІЛКА ТАПІЦЕРІВ

Львів, вул. 3-го Мая ч. 5. Тел. 59-82.

Надзвичайна нагода для наших земляків!!!

З огляду на се, що збіжжа і набіл є в цім році значно дешевші, як в літах попередних і з огляду на господарчу кризу, фірма „Лодзька Продукція Ткацька (Łódzka Produkcja Włókiennicza) постановила прийти Вам з помічю і обнизити ціну усіх товарів до 50%, а купуючі у нас, т. є. просто з фабрики, оминають заразом цілий ряд гандлярів і похатників, котрі заробляють 100% на кождім артикулі, а в додатку доставляють найгірші товарі.

Користайте з доброї нагоди, бо тепер власне пора, коли кождий чоловік може заосмотритися в гарну і добру одежу, дуже дешево і то лиш в нашій фірмі, а іменно:

1. Полотно в красках. в найновійших десенях на сорочки, фартухи, сукні і убранка діточі Ціна за 1 м. = 1·10 зол.

2. Полотно — сирівець біле і кремове. Ціна за 1 м. = 1·— зол.

3. 1 штука полотна білого зі знаною маркою „Відзевської Мануфактури“, 17 мтр. найлучша сорта. Ціна за 1 шт. 22 зол.

4. Полотно на простирала, пішви і пішевки в червоній і рожевій красках. Ціна за 1 м = 1·70 зол.

5. „Тик“ пурпур — товар на всипи в червоній і рожевій красках. Ціна за 1 м. — 1·80 зол. і 2·80 зол

6. Зефіри анг. на щоденні сорочки мужеські і жіночі блюзки. Ціна за 1 м. = 1·60 зол.

7. Кретони і мусліни на літні сукні і діточі вбрання у всіх красках і десенях. Ціна за 1 м. = 1·20 зол.

8. Бендиліна-шовк на гарні сукні і блюзки, надаються до праня без утрати полиску. Ціна за 1 м. = 2·30 зол.

9. Корт вовняний, літний на вбрання мужеські, шир. подв. Ціна за 1 м. = 5 зол.

10. Анг.-товар на літні, вбрання шир. подв. Ціна за 1 м. = 7·— зол.

11. Бостон-Камгарн, надається на вбрання візитові, святочні і шлюбні, найліпшої сорти, о виробі гладкім, т. зв. чорний гранат, шир. подв. Ціна 1 м. = 16·— зол.

Маємо надію, що кождий читач вибере з вище наведених артикулів якесь запотребування і прийше до нас на адресу: „Лодзька Продукція Ткацька“ (Łódzka Produkcja Włókiennicza), Łódź, skr. poczt. 296, котре сейчас вишлемо почтою. Платиться при відборі товару. До кождої пачки понад 10 зол. долучуємо безплатну, вартісну нагороду.

ПОЗІР! Купуючий нічого не ризикує, бо коли товар йому не сподобається, приймаємо назад, а гроші звертаємо.

На жадання висилаємо безплатно докладний цінник усіх наших товарів. — 707. 1—2

Не купуйте тандити!



Найлучші вироби дістанете у

ПРОЦКА

Львів, вул. Терціярська 10.

(бічна Клепарівської)

Ліжка, умивальні, стояки, урядження для пенсіонатів, віль, бурс, габінетів лікарських і т. д.

682 5—10.

НЕДУГИ ЛЕГЕНІВ. Туберкульоза легенів є неумолима і щорічно без ріжниці пола, віку і стану, скошує міліони людей. — При поборюванні грудних недуг та бронхіту, впертого та томлячого кашлю і т. п. примінюють лікарі „Balsam Thiocolan-Age“ Гонсецкого, що влекшуючи виділювання флегми, скріплює організм і самопочуття недужого, побільшує тягар тіла і усуває кашель. Уживається за порадою лікаря. Продають аптики. 659 9-10

ГУРТОМ І ДЕТАЙЛІЧНО

ФОТЕЛІ верандові ЗОЛ. 8
КОШІ подорожні, ЛІЖОЧКА
К И Л И М И
З А Б А В К И
Тканини і кераміка народня
Л Е Ж А К И З о л. 12
695б 4-10 поручає

ФІЛІЯ: ГАЛИЦЬКА 5 ЛЬВІВ

ЛЮДВИК ГЕГЕДІС КОПЕРНИКА 11.

Тел. 30-32. Тел. 26-09.

ЛІЖКА ПОЛЕВІ

ЛІЖКА металеві, залізні, тапіцеровані. Дротяні вклади.

578 поручає

ВИРІБНЯ Л. ЯҐОШЕВСКІ

ЛЬВІВ, Личаківська 132.

24-51

РІК ОСНОВАННЯ 1878.

На весняний і літний сезон

поручає наймодніші

КАПЕЛЮХИ і ШАПКИ

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! Вибір великий!

412 20-?

Союз Кравців Львів Личаківська 15.

під управою ПІРКОВСЬКОГО ЯКОВА й ПАВЛА ЛІЛЯ

поручає всякі мужеські одяги, для Всч Духовенства реверенди, папістики по конкуренційних цінах.

708 1-32 **„Свій до свого“.**

НА РАТИ: ліжко залізне кухонне **14** зл., сіткове **40** зл., умивалка **5** зл., **ліжко мосяжне 200 зл., матераци:** З подушки **30** зл., волосінні **75** зл. **Отоманки** гобелінові **55** зл., Канапки гобелінові **55** зл., як також приймає перерібки **ФАБРИКА ЗАКС,** ЛЬВІВ, ЛІНДОГО 6, ТЕЛ. 79-99.

565 27—40

ПЕНСІОНАТИ

Власний виріб! Ціни фабричні!

КОВДРИ	двохсторонні	від зл. 25·—
МАТЕРАЦИ	з трави морськ.	„ „ 38·—
ПОДУШКИ З ПІРЯ		„ „ 18·—
ПОШІВКИ ГОТОВІ		„ „ 3·—
ПРОСТИРАЛА	на ліжка	„ „ 5·50
	„ під ковдри з ручними дірочками	„ „ 11·—
КОЦИ ВОВНЯНІ		„ „ 10·—
КАПИ до праня		„ „ 10·—

ПОЛОТНА, РУЧНИКИ, ОБРУСИ, ДИВАНИ, ХІДНИКИ, ФІРАНКИ ДОБРЕ А ДЕШЕВО! продає

ФАБРИКА ПОСТЕЛІ ІБІЛИЗНИ

А. ПЕТРУШЕВСКІ М. МЛЄКО, Львів Коральницька 6

691 **ЦІННИКИ ДАРОМ!** 5-30

ПАРАСОЛІ ГОРОДОВІ

„ПАРАГОН“

Львів, вул. Валова 9.

701 2-8

Обува на сезон літний!

жіноча, мужеська і діточа **по знижених цінах** продає **склад обуви**

„КРАХА“ — Львів, Галицька 15. Дешево, бо в подвірю!

694 2—25

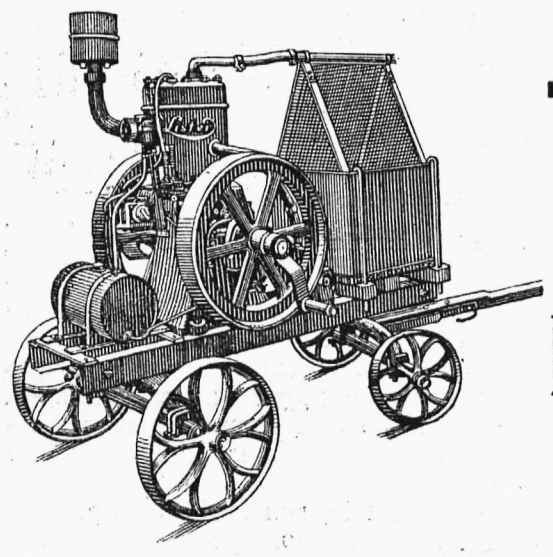

Чи знаєте вже

найлучші

найбільше економічні

найтреваліші

а при тім найдешевші

англійські

Мотори ЛІСТЕРА?

Жадайте всюди оферти і цінників

або звертайтеся до

РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ ФІРМИ

R. A. LISTER & Co., Ltd.,

702 а **Dursley (Anglja)** 1—12

Львів, вул. Ягайлонська ч. 24. **Телєфон 6-29**

Видає й редаґує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 1

Porto zapłacone ryczałtem.
Рік V. Львів, четвер 22. травня 1930. Ч. 37. (337)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.
Передплата в краю: 1/2-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Справа Злучених Держав Европи

Відповідь в тій справі мають держави дати до 15. липня.

Французький уряд переслав всім державам Европи, котрі належать до Ліги Народів, меморіял у справі створення Злучених Держав Европи. Він має 16 ст. машинового письма. Зміст його складається з трьох частей: вступу (історія проєкту), квестіонара, на котрий відповідь має бути дана до 15. липня, і з закінчення, в котрім підчеркується конечність створення европейської федерації. Нова конференція має міститися в рамах Союза Народів. Суверенність держав остане ненарушена. Рівнобіжно з Союзом Народів булаб утворена рада, що відбувалаб періодичні конференції дипльоматів і постійний секретаріят. Французька преса висказується на загал прихильно про той меморіял. Б. канцлер Німеччини Шайдеман признає потребу европейської федерації та вказує на економічні трудности в переведенні її. Він звертає увагу на те, що особливо тяжке становище держав, котрі переходять постійну кризу.

Вибори на Волині

Побіда Українців.

Вибори в 57 окрузі виб. (Луцьк—Рівне—Костопіль) дали такий вислід: Участь голосуючих 33 до 35 процент управнених. Бльок національних меншостей здобув 3 мандати і вибрав на листу 18. послами: Фельчера Лаврентія Серветника, рільника Олексу Дроздовського й адвоката Маврикія Ротфельда. Укр. соц. радикальна партія здобула 2 мандати й на листу 22 вибрала послами: учителя Івана Власовського й кооператиста Антона Нівінського. Сель-роб („Єдність“) вибрав (ліста 36) послом журналіста Михайла Дурделу. Значить не вийшов ні оден Поляк („Визволеню“ бракувало 500 голосів до вибору свого кандидата). Замітна річ, що число російських голосів зникаюче мале. Ті вибори це очевидна побіда Українців.

Грізна повінь в Станиславівщині

Після довгих дощів повінь в Станиславівщині прибрала грізні розміри, особливо в повітах Надвірна, Снятин, Коломия і Косів. Багато мостів зірваних. До деяких місцевостей доступ взагалі неможливий, бо залиті й підмулені шляхи зелізничі і звичайні. Сотки домів евакуовано. Стан води на Пруті й Рибниці піднісся декуди о 2.20 м. понад нормальний, на Черемошу й Бистриці (надвірнянській) о 3 м. Комунікація між Косовом і Снятином, між Жабем і Косовом зірвана. Великі простори піль і лугів залиті. Власти зажадали допомоги війська.

Велика повінь в Німеччині і Швайцарії

По довготревалих дощах ріки й потоки полудневої Німеччини виступили з берегів і зробили великі шкоди. Залито також багато залізничих шляхів. Міст у Равгенцелі зірваний. — Подібні вісти приходять також зі Швайцарії. Вода в Цюрихському Озері піднеслася на 90 цм., а в ріці Рен навіть на $5^1/_2$ метрів понад нормальний стан!

Рибний дощ у Ченстохові

На днях навістила Ченстохову дуже рідка поява: рибний дощ, котрий падав около 40 мінут. На землі, на хідниках, на подвірях, дахах і городах появилася велика скількість дрібних рибок, переважно живих. Нарід збирав ті рибки.

Підготовка вселенського собора православних

З початком червня виїдуть на Афон представники авток. правосл. Церкви в Польщі, митр. Діонізій й архиеп. Алексій Гродненський. З ними поїде для товариства й ректор інтернату богосл. факультету о. Савва Совєтов. Ціль їх виїзду — взяти участь в нараді представників правосл. краєвих церков, скликаній патріярхом Фотієм II. на день св. Тройці. На нараді мають обговорити справу скликання вселенського собора православних. Вістку ту подає „За Свободу“.

Поетка на чолі руху в Індії

„Юнайтед Прес“ доносить з Бомбаю: Нападами на державні склади соли в Дхарасані кермує індуська поетка Сараджані-Найду. Вона заявила, що рішилася вести боротьбу під гаслом: „Смерть або побіда“. Боротьбою — каже — я перенята, подібно як Орлеанська Дівиця й не боюся ні тюрми, ні смерти. Анґлійська влада вислала в Дхарасан всі війська з Джелапура, а склади соли оточила колючим дротом і барикадами мішків з піском. Анґлійські летуни далі бомбардують індуські села коло Пешавари. Індуську поетку увязнено та незабаром випущено.

Митрополит Сергій уступає

З Москви доносять, що митроп. Сергій рішився уступити зі свого становища. Його рішення поясняють тим, що угодова тактика митрополита супроти большевиків не знайшла співчуття ні серед духовенства, ні в народі.

Теперішний стан засівів

У звязку з майже безсніжною зимою найбільші шкоди зробили миши, особливо в конюшині. Пересічний стан засівів представлявся в Польщі в міс. квітні як слідує: Пшениця і жито 3.8, ячмінь 3.5, ріпак 3.6, конюшина 3.5 (5 означає стан знаменитий, 4 добрий, 3 пересічний, 2 мірний, 1 злий).

Не мусите їхати до міста, щоби зложити свої ощадности в банку. Можете це зробити при помочі складанок Почтової Каси Ощадности, які вишле Вам на бажання безплатно Кооперативний Банк
715 „ДНІСТЕР“ 1-?
у ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

ПРОЯВИ І ПРИЧИНИ

Економічної кризи в Польщі.

Інститут для дослідів конюнктур і цін у Польщі оповіщує цікаві факти і цифри. Вони вказують на те, що ріжниця між цінами продуктів рільничих і промислових постійно зростає. А це нехибний знак, що криза поглиблюється безнастанно й може довести до загальної катастрофи з непередвидженими наслідками. Ось ті цифри:

Коли ціни рільничих і промислових продуктів в 1927 р. означити цифрою 100, то бачимо від того часу такі зміни:

	Продукти рільничі	Продукти промислові
березень, 1929 —	91·6	104·7
березень, 1930 —	70·1	98·3

Се доказ, що протягом останніх трьох літ ціни промислових продуктів вправді обнизилися, одначе не значно. Зате ціни рільничих продуктів дуже впали, на повну третину в порівнанні з цінами в 1927 р. Се вже спадок просто катастрофальний для великої більшости населення, що в свою чергу мусить відбитися й на всім населенню. Бо коли рільник у рільничій державі знайдеться в тяжкім положенні, тоді й ніякий инший стан не буде мати легкого життя.

Ще цікавіші цифри виказують ціни продуктів (пів фабрикатів) підприємств скартельованих і нескартельованих:

	не скартел.	скартел.
березень 1929 —	103·6	100·2
березень 1930 —	94·8	99·8

Се значить, що скартельовані підприємства удержали свої ціни майже цілковито, не попустили навіть на пів відсотка, коли ціни рільничих продуктів упали на 30 відсотків!

Місячник „Конюнктура Господарча“ подає цифри, з котрих видно, як катастрофально паде прихід рільництва в Польщі. Той прихід з продажі збіжжа виносив:

в р. 1927/8	—	805.730.000 зол.
„ „ 1928/9	—	791.949.000 „
„ „ 1929/90	—	549.056.000 „

А що ціни по березні с. р. ще впали, то в оставших 4 місяцях сего господ. року стратить рільництво в Польщі ще найменше 150 міл. Отже сума зменшеного доходу рільництва виносить за розмірно короткий час коло 400.000.000 зол. тільки при самім збіжжу.

Та найцікавіші цифри подає виказ цін детайлічних промислових виробів, то значить виказ цін у дрібній торговлі. Ті ціни виносили в 1927 р. 100, в березні 1929 р. 108·6, а в березні 1930 р. 111·3. Се значить, що дрібні торговці мимо сильного упадку цін рільничих продуктів і мимо деякої знижки цін навіть у скартельованих підприємствах — свої ціни не тільки вдержали, але ще значно підвисшили! Се прояв дуже нездоровий, бо в таких відносинах, коли ріль-

ДЛЯ ТЕРПЛЯЧИХ НА СХОРІННЯ НІГ
поручає обуву
ортопедичну Л. НОВОСАД
Львів, вул. Словацького ч. 6. Тел. 8-25.
666 2-20

ництво дуже обнизило свої ціни, промисл майже удержав свої, а торговля свої ціни підвисшила, — рільництво просто усувається від ринку, перестає купувати, бо не має за шо. А се параліжує внутрішну рівновагу всего господарського життя цілої суспільности. Рільництво, промисл і торговля зачинають жити чи радше животіти поруч себе, а не разом з собою. На такім нездоровім ґрунті виростає й нездоровий овоч державного, сцентралізованого етатизму, котрий в свою чергу ще далі погіршує положення своїм бюрократизмом і звертанням податкових грошей на часто дефіцитові підприємства. Так витворюється блудне колесо мук усего населення, з котрого неможливо вийти тими шляхами, яких досі уживається. Буквально все населення під натиском тих відносин і до того надмірних податків паде економічно щораз низше, убожіє й павперизується.

Та висше подані цифри ілюструють тільки пересічні відносини. То значить, шо декуди, в першій мірі на сході, на українських територіях Польщі, відносини ще гірші. Ніякі спроби „управильнення“ тих відносин з центра не доведуть до нічого, хіба до погіршення. Таксамо на ніщо не придадуться таким занедбаним областям навіть переведені в життя великі проєкти для уздоровлення відносин в Европі, в роді французького проєкту Злучених Держав Европи, бо евентуальні користи з того, оскільки вони взагалі будуть для слабше розвинених держав, заберуть їх центри й лучше розвинені области. Одинока можливість ратунку для таких занедбаних областей се передовсім їх господарська самоуправа. Колиб такі области здобули собі законно признану і в життя переведену самоуправу, тоді і тільки тоді моглиб вони вратуватися перед цілковитим зубожінням і руїною, яка їм уже не тільки грозить, але яка їх вже захопила — без ріжниці народности людей, шо мешкають на тих областях. І длятого такі появи, як недавно відбуте в Станиславові віче купців без ріжниці народности, а потім в Галичі й инших містах нашої території, се появи корисні. Тільки треба їх усистемізувати й орґанізаційно поширити також на инші области економічного життя. Без такої боротьби наша територія буде тільки висисана аж до повної руїни всіх, що на ній животіють, так по селах як і в містах.

Приєднуйте нових Передплатників!

НА СЕЗОН ВЕСНЯНИЙ
заосмотрили ми склад у величезний вибір новостей на солідні і модні плащі, костюми, сукні і т. д. — і пригадуємо нашим ощадним
ПАНЯМ
що як завсігди продаємо матеріяли лиш в першорядних сортах,
655 А ДЕШЕВО 14—20
ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА
45. РИНОК 45.
дім наріжний вулиці Ґродзіцьких.

Найближчі завдання еміґрації

(На маргінесі нової книжки про рос. еміґрацію).

„Да здравствует эмиграція!“ — такий наголовок має книжка, шо недавно вийшла в Парижі в російських еміґрантських колах. Проблєм еміґрації сьогодні актуальний, живий, важний особливо і для нас Українців. З ним часто приходиться стрічати в життю і публіцистиці. Автор згаданої книжки — М. Гольденвейзер Любимов підходить до цего питання з иншої ніж доси, бо з практичної, життєвої точки погляду. Головно ходить йому про те, щоб пересічним, рядовим еміґрантам-землякам дати якусь ясну, означену вказівку, що й як треба робити зараз, в теперішню хвилю, шоб помогти своїй многостраждальній батьківщині й приблизити час повороту в рідний край.

Провідники „вожди“ російської еміґрації, котрим еміґрантські маси привикли були вірити, від котрих ті маси сподівалися й чекали вказівки й ради, — завели. Їх відчити з численною авдиторією, їх численні статті в еміґрантській пресі це загалом або взаїмні обвинувачення в минулих похибках, або обговорення майбутніх форм політичного й суспільного ладу Росії. Зате „ніодної — пише автор — практичної ради для негайної діяльности в істнуючих обставинах ніхто з еміґрантів не може витягнути з цілого потоку політичної полеміки вождів і орґанізацій“. Вони якбудьто таксамо добре „знають, чого хоче еміґрація“, як знали перед революцією, чого „хотів нарід“. Осліплені блеском своєї політичної премудрости, вони велично проходять мимо дійсних потреб „народу“-еміґрації. Тому вони не могли дати бажаної відповіди: шо робити зараз. І тому еміґрація тепер розчарована своїми провідниками. Бо навіть на те, шоб могти чекати, треба знати, що саме зараз робити, шоб мати силу жити.

В книжці „Да здравствует эмиграція“ вказане отсе найближче завдання, а саме: „Позаполітичне обєднання задля осягнення морального й матеріяльного успіху“. Бо „успіх це одинокий критерій, по котрому судитимуть еміґрацію в Росії й за кордоном“. Шляхи до успіху що їх вказує автор, цінні, бо ведуть до практичної, реальної мети й обовязком рос. еміґрації перед батьківщиною є зберегти для неї рідні культурні сили, виховати своїх людей, створити духову армію, сильну вірою в рідний край й готову на жертвенне для нього діло... Коли еміґрація виконає те завдання, так конечно потрібне, хоч так мало помітне, коли вона не розгубить духових сил свого народа, а виховає нових, добрих горожан, то її істнування перед її власним сумлінням буде оправдане. Перед історією — каже автор — вона оправдання не потребує.

——o——

В справі брошури

„Процес за православні церкви“.

Недавно появилася брошура п. з.: „Процес за православні церкви“. Частина перша. Опрацьована і зредаґована Володимиром Косоноцьким і Іваном Кедрином, а видана Українською Парляментарною Репрезентацією. — Не входячи в мерітум справи, брошура та написана авторами православними і в дусі православнім, а змістом є вона аґітаційна. — Сю брошуру, як ходять слухи, розсилається до тут. урядів деканальних з тим, щоб розповсюднювали її між клиром кондеканальним. З огляду однак на її зміст і ціль, як висше сказано, забороняється сю брошуру купувати і ширити. — Від Епископського Ординаріяту. — Станиславів, дня 1. мая, 1930. Ч. 3421/IV. (Гл. „Вістник Станиславівської Епархії“, р. 1930. Ч. IV.—VI).

ШЕРФ-СКОРНИ
ОДИНОКИЙ СКЛАД АПАРАТІВ
і ПРИБОРІВ ФОТОҐРАФІЧНИХ
поручає по цінах приступних
всілякі складові части в обсяг тої входячі.
ЛЬВІВ, вул. СОБІСЬКОГО ч. 5.
676 9-20

В ЗДОРОВОМУ ТІЛІ ЗДОРОВА ДУША

Цей клич старається здійснювати Українське Ґіґієнічне Товариство, дбаючи про поборювання недуг, які десятькують наш народ та про піднесення суспільного здоровля. Це Товариство нераз оповіщувало цінні статті з царини ґіґієни та суспільного здоровля. За рік свого істнування може воно виказатися поважною працею. З рамени Т-ва виголошено 151 викладів на ріжні теми: боротьба з туберкульозою, алькоголізмом, нікотинізмом, ґіґієна дитини, дорослих, хати, обістя на селі, як доглядати хорого, пошесні захорування, новотвори (рак), перша поміч в наглих випадках і т. д. У. Г. Т. устроїло кілька курсів і вистав: 3 курси про боротьбу з алькоголізмом; 1 санітарний курс для старших пластунок; 1 туберкульозний трьохденник (курс) для боротьби з туберкульозою; 2 протитуберкульозні вистави у Львові. У. Г. Т. улаштувало Туберкульозний Диспансер (порадню) у Львові в домівці Народньої Лічниці, при вул. Петра Скарги 4. Уділяється порад для туберкульозно хорих щоденно від год. 12—2 пополуд. Доси уділено порад 220 хорим. При Диспансері є ще сестра обслідувателька, яка має нагляд над хорими по домах. На майбутнє У. Г. Т. поведе боротьбу також з венеричними недугами і іншими, які даються найбільше відчути нашому населенню. Буде також дбати про фізичне виховання нашої суспільности, а передовсім нашої молоді. Подібні товариства у інших народів дуже цінені і мають тисячі членів. Наше Т-во має заледви 195 членів і то найбільше з кругів академічної молоді й лікарів. Решта нашої суспільности з браку належної свімости покищо пассивна. Але в імя запевнення життєздатности нашого народу, його оздоровлення, його кращого завтра не повинен ніхто відтягатися від членства в такому товаристві, яким є Українське Ґіґієнічне Товариство.

Зголошування в члени і вкладки членські слати на адресу: Українське Ґіґієнічне Товариство у Львові, Клушинська 3. Членська вкладка для інтеліґентів на становисках 6 зол., вписове 3 зол. Для решти населення і взагалі тих, що не всилі зложити 1 вкладки, член. вкладка 1 зол., вписове 1 зол.

УСІ КУПУЮТЬ
ЗАҐРАНИЧНЕ І КРАЄВЕ СКЛО,
ПОРЦЕЛЯНУ І КРИШТАЛИ
ЛИШ У ПЕРШОРЯДНІЙ ФІРМІ
ОЛЕКСАНДЕР ОНИСЬКО
Львів, вул. Галицька ч. 20. Тел. 69-75.
567 26-30

Стипендії для студіюючих дневникарство

Польське міністерство освіти дало стипендії на дневникарські студії за границею Леонови Вайнштокови (з сіоністичної „Хвілі“), Гієронімови Звежиньскому (з „Ґазети Варшавської“ н. д.), дрови Маріянови Хелміковскому (з „Курєра Познаньского“, н. д.) і Болеславови Фрилінґови (з „Курєра Польського“). — Розуміється, ні один український журналіст стипендії не одержав.

——o——

Енцикліка „Рерум Новарум“

Сего місяця минуло 39 літ від часу видання енцикліки „Рерум Новарум“. З того приводу римо-катол. духовенство розвинуло в цілім краю живу діяльність, котра пояснює народови значіння тої енцикліки й її автора, папи Льва XIII. та приготовляє вже на слідуючий рік велике паломництво польського катол. робітництва до гробу Льва XIII. Інструкції в тих справах можна набути в Секретаріяті Катол. Робітничих Стоваришень, Краків, ул. Потоцького, 11.

——o——

Нова колегія для питомців Ромунів в Римі

За доброчинністю св. Отця Пія XI. на горі „Джанікулюм“, недалеко Ватикану, в сусідстві згл. на тім самім терені, де двигнеться незабаром семинар імени св. Йосафата для наших питомців, має повстати й колегія для питомців Ромунів. Торжество заложення угольного каменя відбулося дня 12. V. ц. р. при участи всего ромунського Епископату, ім.: Їх Екс. Митрополита Василя Сучу, преосв. еписк. Френцію Вол., Алекс. Николеску і Юл. Госсу. Церемонії заложення уголь. каменя довершував Їх Ексц. кард. Сінчеро, секретар Сх. Конгреґації. Крім него були присутні кард. Фрігвірт, Ерле, Скапінелі, ван Россум. Торжество закінчилося промовою Митр. Сучу. Нова колегія в честь св. Отця Пія XI. матиме назву: „Pio dei Rumeni“.

——o——

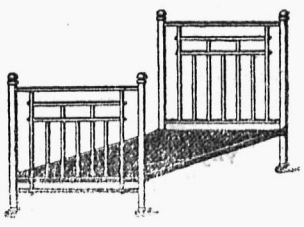

ЛІЖКА МЕТАЛЕВІ

тільки в найліпшій якости

поручає

АНТІН ҐАЛЬСКІ

Львів, вул. Собєского ч. 3.

635 13-52

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Милик (пов. Новий Санч). (Реколєкції ОО. Василіян на Лемківщині). Від кількох років йшла в тут. парохії сильна схизматицька аґітація, яку вела місцева й позамісцева москвофільська інтеліґенція. В наслідок цеї аґітації кільканацять родин, в половині минулого року спровадило до Милика вже давно обіцяного батюшку, який мав вивести всіх з „римської неволі“ та „навернути“ до віри батьків. Аґітатори думали, що коли Миличане побачать батюшку і то з бородою, то не лише самі за ним підуть, але й потягнуть за собою довколичні села. Тимчасом помилилися. Крім тих кільканацять родин, які за намовою аґітаторів спровадили до Милика схизматицького батюшку, ніхто на „православіє“ не дався взяти. Цего року відбулися для тут. парохіян в часі від 6 8 квітня тридневні реколєкції а на закінчення св. Сповідь і св. Причастє. Реколєкцій уділяв Всч. о. д-р Йосиф Чепіль, ігумен монастиря ЧСВВ в Перемишлі. Він своїми науками вже в тім короткім часі потрафив зєднати собі не лише вірних гр.-кат. Церкви, але також „православних“, які вже в другім дні реколєкцій майже всі ходили на його науки. З яким захопленням слухали тут. парохіяни наук реколєкційних і які винесли з них користи, вистарчить згадати, що мимо цего, що вся шкільна й позашкільна молодіж була висповідана і також богато зі старших ще перед реколєкціями і хотяй вже в часі реколєкцій богато людей сповідалося і причащалося, то на кінець реколєкцій приступило ще до св. Сповіди і св. Причастія близько 600 людей. Рівнож мило було бачити Лемків які від давних часів упереджені до всего, що католицьке, як на закінчення реколєкцій в однім моменті розкупили цілу пачку медаликів (150 штук) а ще й більше булиб забрали, колиб не було бракло і поставали в два ряди, щоб їм ці медалики і також куплені молитвенники поблагословити і надати відпуст. На кінець треба ще зазначити, що з 22 схизматицьких родин в Милику вернуло назад в часі реколєкцій до гр.-кат. віри 10 родин так, що „православіє“ не має тут що робити. Давби Бог, щоб бодай що кілька років відбувалися по наших лемківських парохіях такі реколєкції — тоді напевно „православіє“ не малоб тут приступу. — Учасник.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

КРАКІВСЬКИЙ „ЧАС“ приніс у 105 ч. більшу статтю підписану буквами Р. В. про „Актуальні питання православної церкви в Польщі“. В ній зазначує, що православіє не увільнилося ще від служби політичним цілям і що пануюча в нім система самодержавія ієрархії веде до упадку клира і до зведення релігії виключно до зовнішної обрядовости. Се т. зв. консисторська метода, котрій автор протиставить методу „правдивої“ соборности (Хто має рішати про те, що значить „правдива“ соборність, не каже). Митрополитови Діонізієви закидає, що він хотів би викрутитися від „правдивого“ собору.

ДО ЕСПАНІЇ вернув з заслання відомий письменник Унамуно й виголосив в „Атенеум-і“ острий виклад, звернений проти короля, котрому закинув ужиття Прімо де Рівери як знаряддя до переведення диктатури. Далі предсказував, що таксамо як упала диктатура, впаде й королівська влада Бурбонів. Хороба крови, на котру терплять всі сини короля, се кара Божа за всі гріхи і злочини династії Бурбонів. — З приводу того викладу Унамуна прийшло до маніфестації, в котрій ранено 40 осіб. Університет замкнено. Союз студентів проголосив 24-годинний страйк і заявив свою солідарність з Унамуною, одначе застерігся проти викликування неспокоїв.

ФРАНЦУСЬКА ПРЕСА бє на трівогу з приводу нового зброєння Італії. І так „Еко де Парі“ пише, що Італія горячково скріпляє свої морські бази в пристанях Сицилії, Сардинії й инших островів і всюди будує нові склади воєнних засобів. У сардинській пристані Маддалена й на островах Сан Пієтро та Сан Антіохо уставлено нові далекоспосні гармати.

В КИТАЮ знов розгорілася війна. Ґенерали Фенґ і Єн-Сі-Шан розбили нанкінську армію Чан-Кай-Шека, котра стратила коло 10.000 людей в убитих, ранених і пропавших. Від неї відобрано 150 гармат і 300 кулеметів. Обома арміями командують штаби з офіцирів европейських, американських і японських.

КАТОЛ. „ҐЕРМАНІЯ“ пише, що торговельні взаємини між Німеччиною й СССР. змаліли до зера. Договори не забезпечують в СССР. ні майна ні життя чужинцям. Супроти того трудно говорити про вірність договорови, який заключено в м. Рапалльо.

О. Н.

КУПЕЛЕВА МІСЦЕВІСТЬ ЧЕРЧЕ

З вакаційних споминів.

Мабуть небагато є місцевостей, які робилиб таке приємне враження як Черче (властиво Чернче, значить: Чернече „общежитіє“ — чернців, монахів, котре тут було перед століттями).

Образово кажучи, Черче робить таке враження, якби на нім і його найблищій околиці особливо спочала колись Божа рука й оставила по собі благословенний відтиск. Такі тут лагідні горбки і лагідні долинки, які можна оглядати вже на фотоґрафічній знимці.

Се враження привітности ще скріпляється, коли оглянути чисті помешкання селян, з домівками-підлогами, з обширними кімнатами, з фіранками в вікнах і — що дуже цікаве — з надписами, вирізаними на сволоках, коли їх будовано, причім поруч імени господаря дому видніє й імя господині — дуже гарний і культурний звичай. Обійстя великі, господарські будинки охайні. І все те було тут уже заки охайні. І все те було тут уже заки Черче стало купелевою місцевістю.

Розуміється, найбільш благословенним представиться Черче хорій на костолом людині, коли вона скупається в масній, чорній боровині та попивши кілька днів води з „осмого жерела“, відчує також управильнення свого жолудка. Але йдім по порядку.

Я приїхав до Черча 23 липня 1929 р. від сторони Станиславова. День був дуже горячий. Поспішний поїзд мав виїхати зі Станиславова о год. 7·36 рано, а виїхав о 8·30, бо „спізнили Ромуни“, як говорила на стації прислуга. До Ходорова мав прибути 8·34, а відти вже звичайнний поїзд виїздив о год. 10·30 і мав прибути до Рогатина о год. 11·21 перед полуднем. Та до Ходорова прибув о год. 9·30, а далі вже все пішло добре — з тим тільки, що того року дирекція купелевого заведення не робила реклями в часописах. І тому не знати було, де висідати. Вправді кондуктор у поїзді говорив мені, що з малої стаційки Потік (котрий перехрещено недавно на „Поток Малопольскі“) блище до Черча ніж з Рогатина, одначе не знав, чи в Потоці є на стації які фякри або авта. Отже я рішився їхати до Рогатина. Там взяв я фякра й заплатив йому до Черча 10 зол., хоч їзда з Потока до Черча коштує 1 зол., бо купелеве заведення висилає до поїздів свій віз. Та годі. Зате мав я доволі гарну проїздку фякром.

Черче робить враження великого й заможного села. А два будинки нашого купелевого заведення, хоч оба покищо з дерева, представляються далеко краще й імпозантніше, ніж я собі уявляв по дорозі.

Візник поміг мені занести мій пакунок до купелевого ресторану. Всі кімнатки в купелевім заведенні були заняті й обіду ще не було. Але обід, зовсім недорогий, бо по 2 зол. 50 гр. і не злий, незабаром подали. А за вказівками Дирекції знайшов я кімнату у селянина 1 елети, таки зараз коло заведення, за 70 зол. місячно, з трьома ліжками і з тим, що можу платити тижнево й виїхати собі по тижни. З того помешкання був я дуже задоволений, бо кімната далеко більша ніж у заведенні, та вечерами не грала до пізна близько музика.

Ще того дня взяв я сірчану купіль за 3 зол. 50 гр. Боровинову купіль дають тільки на припорученння лікаря.

Зараз по купелі оглянув я три жерела: 9 а), 9 б) і 8 = ку. Особливо „вісімка“ імпонує значною скількістю води, яку з себе викидає. А рве так, що склянку може вирвати з руки, коли її легко держати. Вода „вісімки“ дуже смачна. Всі жерела холодні.

Третього дня одержав я вже купіль з грітої чорної боровини. Лізти перший у те горяче, мясне болото — доволі ніяково.

Простирала мали тільки тонкі, „панські“, а булоб далеко лучше, якби мали

Д-р Степан Дмоховський

б. елєв Поліклініки дентистичної у Берліні.

Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках кавчукових, золотих і сталевих (Krupna нержавіюча сталь). Апарат Рентгена. 555 53-?

НОВИНКИ

Розділ жертв на „Рідну Школу“ з коляди парохій Станиславівської Епархії: 1) На школу СС. Василіянок у Станиславові 1000 зл. 2) На школу в Миловаю 500 зл. 3) На „Р. Школу“ в Станиславові 2.130 зл. 62 с. і 1 доляр. 4 На будову укр. гімназії в Станиславові 50 зл. 5) На „Р. Ш.“ в Звинячи 250 зл. 6) На „Р. Шк.“ в Надвірній 250 зл. 7) На школу СС. Служебниць у Глубічку 500 зл. Разом 4.680 зл. 62 с. і 1 доляр. (Гл. „Вістник Станиславівс. Епархії“ ч. IV—VI).

„Свято Матери“. Отсим подаємо до відома всім установам та Аматорським Гуртками, які приготовляють виставку сценічної картини Марії Козоріс-Барилякової п. з. „Свято Матери“, що ся пєса апробована і дозволена до прилюдних вистав рескриптом львівського Староства Гродзкого з дня 6. мая 1930. до ч. 216/ог. пр. Отже при повідомлюванню повітових адміністраційних властей належить подати число цего дозволу.

Випадок у млині. Стефан Ординанс, робітник у млині в Тернополі при вул. Федьковича ч. 5., здіймав пас з головної трансмісії та так неосторожно, що колесо схопило його за полу і кілька разів обернуло. Покаліченого відвезено до шпиталя.

Вовки під Здолбуновом. В здолбунівськім повіті на Волині появилися вовки і роздирають худобу.

——o——

НОВІ ВИДАННЯ

Памятка 30-літнього Ювилею Владицтва Галицького Митрополита Кир Андрія Шептицького. І. Історія чудотв. Ікони Божої Матери в церкві св. Юра у Львові. ІІ. Митрополит Андрій Шептицький, Його життя і діла. Львів, 1930. Ціна 50 сот. Ст. 16. (Чистий дохід призначений на будову шпиталя ім. Митрополита Андрія Шептицького у Львові).

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

НОВОВІДКРИТА КНИГАРНЯ „РІДНОЇ ШКОЛИ“ у Львові вул. Сикстуська ч. 20 ч. телєф 87-42 (Дім Народної Гостинниці) має на складі: шкільні книжки, всякого рода літературні та наукові новости краєвих і заграничних видавництв, друки, шкільне та канцелярійне приладдя.

Замовляйте й купуйте в цій книгарні, бо цим причиняєтеся до скріплення і розбудови **„Рідної Школи“**, в якій куеться будучність нашої нації. 705 2-5

Жадайте проспектів і катальогів.

ЧЕРЧЕ. Відкриття першого сезону дня 1. червня. В першому сезоні ціни знижені. Проспекти і потрібні інформації висилає Управа Заведення-Черче почта Рогатин, або Дирекція Спілки — Львів, Ринок 10. І. Центробанк. 706 2-3

НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПЕНСІОНАТ в Ямній коло Яремча отвирається з днем 15. VI. 1930. з цілим удержанням Зголошення на адресу: А. Тимкова Станиславів, вул. Красінського, ч. 27. 711 2-3

МОЯ ТЕПЕРІШНЯ АДРЕСА: Яблінка вижна, p. Turka n. Str. o. Михайло Вовчик. 7.3 1—1

ПЕНСІОНАТИ

Власний виріб! Ціни фабричні!

КОВДРИ двохсторонні від зл. 25·—
МАТЕРАЦИ з трави морськ. „ „ 38·—
ПОДУШКИ З ПІРЯ „ „ 18·—
ПОШІВКИ ГОТОВІ „ „ 3·—
ПРОСТИРАЛА на ліжка „ „ 5·50
„ під ковдри з ручними дірочками „ „ 11·—
КОЦИ ВОВНЯНІ „ „ 10·—
КАПИ до праня „ „ 10·—
ПОЛОТНА, РУЧНИКИ, ОБРУСИ, ДИВАНИ, ХІДНИКИ, ФІРАНКИ ДОБРЕ А ДЕШЕВО! продає

ФАБРИКА ПОСТЕЛІ ІБІ ЛИЗНИ
А. ПЕТРУШЕВСКІ М. МЛЄКО, Львів Коральницька 6

691 **ЦІННИКИ ДАРОМ!** 6-3

Надзвичайна нагода для наших земляків!!!

З огляду на се, що збіжжа і набіл є в цім році значно дешевші, як в літах попередних і з огляду на господарчу кризу, фірма „Лодзька Продукція Ткацька“ (Łódzka Produkcja Włókiennicza) постановила прийти Вам з помічю і обнизити ціну усіх товарів до 50%, а купуючі у нас, т. є. просто з фабрики, оминають заразом цілий ряд гандлярів і похатників, котрі заробляють 100% на кождім артикулі, а в додатку доставляють найгірші товарі

Користайте з доброї нагоди, бо тепер власне пора, коли кождий чоловік може заосмотритися в гарну і добру одежу, дуже дешево і то лиш в нашій фірмі, а іменно:

1. Полотно в красках, в найновійших десенях на сорочки, фартухи, сукні і убранка діточі. Ціна за 1 м. = 1·10 зол.
2. Полотно — сирівець біле і кремове. Ціна за 1 м. = 1·— зол.
3. 1 штука полотна білого зі знаною маркою „Відзевської Мануфактури“, 17 мтр. найлучша сорта. Ціна за 1 шт. 22 зол.
4. Полотно на простирала, пішви і пішевки в червоній і рожевій красках. Ціна за 1 м = 1·70 зол.
5. „Тик“ пурпур — товар на всипи в червоній і рожевій красках. Ціна за 1 м — 1·80 зол. і 2·80 зол
6. Зефіри анг. на щоденні сорочки мужеські і жіночі блюзки. Ціна за 1 м. = 1·60 зол.
7. Кретони і мусліни на літні сукні і діточі вбрання у всіх красках і десенях. Ціна за 1 м. = 1·20 зол.
8. Бендиліна-шов на гарні сукні і блюзки, надаються до праня без утрати полиску. Ціна за 1 м. = 2·30 зол.
9. Корт вовняний, літній на вбрання мужеські, шир. подв. Ціна за 1 м. = 5 зол.
10. Анг.-товар на літні, вбрання шир. подв. Ціна за 1 м = 7·— зол.
11. Бостон-Камгарн, надається на вбрання візитові, святочні і шлюбні, найлішої сорти, о виробі гладкім, т. зв. чорний гранат, шир. подв. Ціна 1 м. = 16·— зол.

Маємо надію, що кождий читач вибере з вище наведених артикулів якесь запотребування і прийше до нас на адресу: „Лодзька Продукція Ткацька“ (Łódzka Produkcja Włókiennicza), Łódź, skr. poczt. 296, котре сейчас вишлемо почтою. Платиться при відборі товару. До кождої пачки понад 0 зол. долучуємо безплатну, вартісну нагороду.

ПОЗІР! Купуючий нічого не ризикує, бо коли товар йому не сподобається, приймаємо назад, а гроші звертаємо.

На жадання висилаємо безплатно докладний цінник усіх наших товарів. 707 2 2

МОТОРИ, МАШИНИ, ТРАНСМІСІЇ, СТАЛЬ, апарати до гашення „МІРА“, знаряди РЕМІСНИЧІ і ГОСПОДАРСЬКІ
714 1—15

поручає торговля заліза
МАРІЯН КЕРСЬКИЙ і ФЕЛІКС КОНДЗЬОЛКА
Львів, вул. Коперника ч. 4.

грубі верети. Та се очевидно поправиться і мабуть вже поправилося.

Лежу в болоті, з котрого зрештою людина взята і в котре й обернеться, — аж тут надходить знакомий і зачинає деклямувати:

„Pytał raz Litwin djabła czy Pińczuka:
„Czemu ty siedzisz w błocie?“
і т. д...

Весело між своїми людьми (навіть коли вони сваряться).. Мимохіть пригадався мені побут в Карльсбаді і в далекій Канадійській купелевій місцевости Бенф: хоч там розуміється богатше урядження, то таки тут приємніше. А для хорого настрій значить богато. Зрештою в Бенфі й урядження не дуже богатше, хоч то місцевість світова!

Все товариське життя обертається тут коло купелевого ресторану. Тут і ґазети є („Діло“, „Нова Зоря“, „Słowo Polskie“, „Kurjer Codzienny“) і шахи і музика до пізна грає і танцюють і всяко бавляться. Словом — весело.

На прогульки ходять до недалекого дубового ліска, на поля і на кладовище, де є й стрілецькі могили.

Вечерами й виклади бувають. Дня 26. липня мав оден знакомий лекцію про свої вражіння з радянської України. Все хвалив, що там бачив, навіть те, що церкви стоять точно на тім самім місци, на котрім стояли й перед революцією... Цікаві помічення можна було притім робити на значній части на нашої публики: вона така легка до заангітування як мабуть ні одна инша публика на світі. Тільки говоріть! — Усему повірить як стій, з виїмком розуміється правди, до зрозуміння котрої треба якогось зусилля ума. Та публика така, що мабуть ще не зараз можемо сподіватися можливости виховання до своєї держави. Ой не зараз...

Та очевидно се ні трохи не зменшує значіння сеї купелевої місцевости, котру двигнула ґрупка наших селян при помочи народного учителя п. Бігуса (цікаво, що він латинник) і згодом кількох инших інтеліґентів. Се перший того рода випадок підприємчивости у нас, котрий дійсно може заімпонувати.

Здається поверх 10 днів був я в Черчі. За той час було і гарно і дощисто. Та все було мені там приємно. Думаю, що коли хто шукає відпочинку на долах, а не стати його на далеку подорож за кордон, котра вимагає передовсім значнішого часу (бо довша їзда втомляє і після неї треба ослабленому відпочивати, заки зачне відчувати вакації), — то трудно знайти лучшу місцевість ніж Черче. Тільки треба завчасу забезпечити собі помешкання, а не спускатися на „якось воно буде“, бо під тою „девізою“ трудно знайти спокійні й добрі ферії.

——o——

ПАРАСОЛІ ГОРОДОВІ „ПАРАГОН”

Львів, вул. Валова 9.

701 3-8

ГУРТОМ І ДЕТАЙЛІЧНО!

КОШІ подорожні, ПУДЕЛКА форнірові, ФОТЕЛІ верандові, ЛІЖКА полеві, ЗАБАВКИ штука народня, КИЛИМИ, ЛЕЖАКИ зл. 12·— поручає

ЛЮДВИК ГЕҐЕДІС
ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА ч. 11.
Телєфон 26-09. Телєфон 26-09.
ФІЛІЯ: вул. ГАЛИЦЬКА ч. 5.
695 Телєфон 30-32. 5—10

Рукописів Редакція не звертає

Видає й редаґує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Porto zapłacone ryczałtem.

Рік V. Львів, неділя 25. травня 1930. Ч. 38. (338)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867

Програма надзвичайної сесії сойму

Скликаному на пятницю соймови (без сенату) предложено надзвичайно обильну програму праці. В склад її входить ряд додаткових кредитів, між ними політично найцікавіший проєкт кредитів ще на рік 1927-8, в котрім розходиться про голосне переступлення буджету на пів міліярда зол., з чим лучиться справа б. міністра Чеховича (референт пос. Ліберман). З инших цікавіших проєктів: новеля до закона про охорону льокаторів, закон про карно-адміністраційне поступовання, зміна карних приписів про обовязок військової служби, проєкти продажі державних ґрунтів, податки для сільських громад, пільги для нових будинків і и. Опозиція внесе вотум недовіря для уряду, але пізніше.

Індія в огні повстань

Умови Ґгандія.

Індуську поетку Найду увязнено вдруге в хвилі, коли кермувала нападом на маґазини соли 2.000 добровольців, що проривали кільчасті дроти. Сто осіб ранено. — В північно зах. Індії пробував викликати повстання Бодшаг Ґул. Він зранений бомбою. Повстання його здавлене. — В будинку конґресу Індусів зробила анґл. поліція ревізію, сконфіскувала всі папери та увязнила всіх урядників конґресового бюра разом з головою конґресу Наріманом. — „Дейли Геральд" доносить, що Ґганді згодивсяб на анґло-індійську конференцію, котра сповнилаб отсі умови: 1) Запевнити конституцією незалежність Індії. 2) Знести податок від соли й заборонити продажу високо-процентового алькоголю та привіз заграничного сукна. 3) Політичні вязні будуть зараз випущені. 4) Мусить бути виконана решта умов, вичислених давніше в листі Ґгандія до віцекороля Індії, між ними обниження видатків на військо та ухвалення й переведення в життя ряду політичних законів (Гл. окрему статтю про Індію в сім числі).

Куди йдуть українські гроші

Б. француський комуніст, Жорж Карріє, котрий розсварився з большевиками, оповіщує ось що: У Франції цілий ряд ґазет, явних і підпольних, виходить урядовим коштом СССР., нпр.: „Юманіте", „Ля Казерн", „Лє Конскрі", „Ля Паж де Жанлє Ґуєн", „Ля Репіблік Увріер" і инші. Хоч „Юманіте" виказує офіціяльно наклад 230.000 примірників, то вона таксамо дефіцитова як і всі инші большевицькі ґазети у Франції. Деякі з них розсилаються зовсім даром. Все те пожирає великанські суми грошей, котрі приходять з СССР. Карріє пише, що комуністична партія у Франції держиться виключно грішми, які присилає уряд СССР. Ось куди йдуть гроші, здирані з голодного населення України!...

Нова „реліґія" між Поляками

КАП (Катол. Аґенція Пресова) доносить: „Віці", тижневик Союза сільської молоді в Польщі, котрий має підпертя чинників урядових й особливо серед частини учительства, щораз то більше займається реліґійними справами. „Теольоґ" того орґану творить нове поняття христіянської реліґії. Про Бога як Сотворителя взагалі не згадує, тільки пише, що христіянська реліґія се „могутна моральна сила в зернах слова Сина Теслі (!) з Назарету, котра має безнастанно бурити (!) все, що тхне бездушністю старих форм... Реліґія — після нього — то безуспішне (!) усовершування, то жерело реформаторства і безнастанної переміни суспільного ладу... Далі накликує той „теольоґ" просто до повороту до реліґійних метод давних поганських Словян, котрі після нього не знали ніяких священиків і тішиться, що в селах уже появився такий тип „вільного чоловіка", „правнук і спадкоємець давних Словян"... (Сей бодай послідовно „вертає" до „віри батьків"...).

Найбільша школа талмудистів

Вона буде відкрита в Люблині 19. червня с. р.

Надрабін Меір Шапіра з Пйотркова поставив собі за ціль свого життя, створити інституцію для студій над талмудом, котра під оглядом орґанізації й випосаження в нічім не уступалаб модерним університетам і академіям. Фонди на ту інституцію збирав літами, головно в Америці. Вкінці діждався скінчення 5-поверхової будівлі для найвисшої талмудистичної школи („єшіво"), котру збудовано в Люблині. В тій школі буде місце для 500 студентів, котрі вже мають висшу освіту. Убогі студенти одержать там приміщення даром. Дня 19. червня с. р. відбудеться відкриття тої інституції. Прибудуть жидівські делеґації з ріжних сторін світа. Сподіваються прибуття около 100.000 чужих гостей.

Повстання комуністів в Китаю

З Шангаю доносять: Китайські комуністи опанували вже цілий ряд міст і сел у провінції Гупег та частинно спалили їх. Тепер ідуть на Ганкав і підступили вже під місто Гаршван та жадають контрибуції від населення того міста й околичних осель.

Пос. Вальницький засуджений на 2 роки

Суд у Вильні засудив посла Кирила Вальницького на 2 роки тюрми за те, що 4. V. 1928 р. в часі процесу Білоруської Громади підносив оклики в судовім будинку на честь обжалуваних. Разом з ним робили тоді те саме комуністичні посли Варський і Бітнер, котрі втекли до Росії. Оборонець Вальницького зголосив відклик, а прокуратор поставив внесок, щоб Вальницького не арештувати аж до остаточного вирішення справи.

Найліпше збережете свої ощадности в Кооперативному Банку

715 „ДНІСТЕР" 2-?

у ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20

який приймає вкладки в золотих або долярах на 7% і ручить за них цілим своїм майном, що обіймає між іншим три реальности у Львові і дві більші посілости в обємі понад 2.000 морґів землі.

ІСТОРИЧНЕ ЗАВДАННЯ ГАЛИЦЬКОЇ ЗЕМЛІ*)

Галицька Земля вже два рази відіграла в історії України велику історичну ролю.

Перший раз Галичина відіграла історичну ролю в XII—XIV ст., коли політична точка тягару в тодішній загально-руській державі пересунулася була з Київа на північ і коли передову ролю в формуванню загально-руської індивідуальности обняв Суздаль згл. Москва. Тоді Галицька Земля перша відокремилася від загально-руської держави і створила окрему галицьку державу. Держава та з часом обєднала з своїх границях майже всі українські землі з Київом включно. Се була перша чисто українська держава взагалі. В ній і почала формуватися окрема національна індивідуальність — українська.

Другий раз Галицька Земля відіграла історичну ролю в XIX., ст. коли царська Росія знова намагалася обєднати Україну з Москвою і в тій ціли указами з 1863, 1876 і 1881 рр. засудила була українство Наддніпрянщини на смерть. Тоді українство знайшло захист знов у Галичині. Тут воно не тільки перетрівало найтяжчі часи, аж до першої революції в Росії, але й розвинулося в шир і глиб.

В третє Галицька Земля стала перед історичним завданням нині, коли Москва, тепер большевицька, намагається знова обєдинити Україну з собою в одну цілість. В тій ціли большевицька Москва знищила вже державну незалежність України і зробила з неї свою провінцію. А далі: Москва намагається знищити також українську національну індивідуальність та створити на Україні нову індивідуальнілть всесоюзно-большевицьку себто всеросійську. В тій ціли вона проскрибувала все, що творить і піддержує свідомість української національної окремішности: національну історію, національну літературу, національну школу, національну пресу — духову національну (не етноґрафічну!) культуру взагалі.

В чімжеж лежить тепер історичне завдання Галицької Землі.

Воно лежить у тім самім, в чім лежало в XII—XIV і XIX вв.: в недопущенню до обєдинення України з Москвою в одну цілість. Отже — в творенню окремої української національної індивідуальности, яку Москва не дозволяє творити тепер на Україні.

Програма праці над творенням окремої української національної індивідуальности така многосторонна, як многосторонне сучасне українське національне життя. Підчеркну тут найважніші моменти.

З історії творення ріжних національних індивідуальностей знаємо, що

*) Див. статті в „Н. З": Україна і Москва в ч. 34 і Про суть українства в ч. 36.

ДЛЯ ТЕРПЛЯЧИХ НА СХОРІННЯ НІГ
поручає обуву
ортопедичну Л. НОВОСАД
Львів, вул. Словацького ч. 6. Тел. 8-25.
666 13-20

головну ролю в тім процесі відгравали окремі історично-культурні умови, в яких кристалізувалися ті індивідуальности. Такі окремі історично-культурні умови, в яких кристалізувалася українська національна індивідуальність, були також в історії України. Пізнати ті умови, прослідити докладно процес творення окремої української національної індивідуальности в минулім: всі позитивні і негативні чинники того процесу, щоб на основі історичного досвіду повести дальше успішну працю в тім напрямі в сучасности і будуччині, — отсе перше історичне завдання, яке виконати має обовязок Галицька Земля в области історіографії.

І з задоволенням треба ствердити, що Галицька Земля має вже історика, котрий вперше в українській історіографії відмітив і підчеркнув в історії України головні умови і моменти кристалізації окремої української національної індивідуальности. Се проф. Ст. Томашівський і його знаменита „Українська Історія“. Жаль тільки, що тої „Історії“ маємо досі тільки ч. І-шу, котра обіймає лише старинні та середні віки й дає огляд тільки політичного розвитку України. Дальші, нові часи і також огляд господарського та культурного життя України автор обіцяє дати в дальших частинах. Щоб вони появилися як найскорше!

Суто український національний підхід проф. С. Томашівського до української історії повинен знайти наслідувачів серед инших галицьких істориків, передовсім молодих. Він повинен створити в українській історіографії цілу нову національну історичну школу. Створенням такої історичної школи Галицька Земля й виконалаб своє перше історичне завдання в сучасній хвилі.

Перше — та не найважніше. Бо самого тільки пізнання умов, в яких формувалася досі окрема українська національна індивідуальність в минулім, як і пізнання самого процесу того формування ще за мало для того, шоб бути і далі окремою національною індивідуальністю. Для того треба продовжати той процес далі свідомо і чинно. Продовжати на основі здобутого через пізнання національної історії досвіду. А досвід той говорить нам, що головним чинником, котрий формував у минулім нашу національну індивідуальність, була — поруч із політичною окремішністю — окрема своєрідна духова культура України. Плекати і розвивати ту українську культурну окремішність чи там своєрідність і значить — плекати і розвивати окрему українську національну індивідуальність. І в тім саме друге історичне завдання Галицької Землі в сучасній хвилі.

Та що становить суть української культурної окремішности?

Українська історія стверджує, що українська культурна окремішність се синтеза елементів культури загальноруської з елементами культури західноевропейської. І справді. Українська культурна окремішність виявляється завсіди наглядніше тоді, коли культурний звязок України з Европою був живіший. І показується наглядніше там, де звязок той був сильніший і триваліший. А що одно і друге мало місце передовсім на західно-українських землях, то й українська культурна окремішність на тих землях далеко більше скристалізована, ніж на землях східно-українських. Зокрема найбільш скристалізована вона на Г. Землі, котра перша вже в XII ст. відділилася від загально-руської маси та ніколи вже до звязку з нею не вертала. І котра сильніше і триваліше, ніж яка небудь инша українська земля, вдержувала і вдержує звязок з культурою Европи.

На чім же той звязок полягав і полягає?

В першій мірі на лучности з католицьким Заходом в области церковній. Се не припадок, що переговори з Апостольською Столицею в справі церковної Унії на ширшу міру вела вже княжа влада Галицької Землі. Вправді вели такі переговори і київська княгиня Ольга і претендент на київський престол Святополк, одначе там на самих переговорах і скінчилося. В Галичиніж і на Волині, котра тоді входила в склад Галицької Держави, Унія з Апостольською Столицею була за князя Данила формально і фактично довершена — і на тій власне підставі маємо ми в нашій історії першого й одинокого короля в західнім леґальнім того слова значінню. Політичні причини довели опісля до часового знівечення того великого діла, одначе воно таки воскресло на тій самій области і на значній її частині вдержалося по нинішну днину. А треба памятати, що і в тих часах і пізніше аж у глибину XIX ст. звязок із Заходом в области церковній означав повний звязок культурний. Він у великій мірі має і нині подібне значіння та ніколи не перестане його мати. Отже поглиблення того церковного звязку з катол. Заходом рівнозначне не тільки з релігійним оживотворенням нашого народу, що очевидно являється найважнішою справою, але воно рівнозначне також зі скріпленням нашої національної окремішности і тим самим з створенням нашої національної індивідуальности.

Щойно в 2-ій пол. XIX ст. стають замітніші також чисто світські струї в области культурних звязків. І сеї области не слід занедбувати. Як раз на ній видно вже ріжницю нашого духа в порівнанню з духом Москви. Річ ясна, що також Москва черпає зі своїх звязків з Заходом певний зміст в тій области світської культури. Та в тім якраз річ, що саме вона черпає. Вона брала і бере з Заходу його негативні прояви в далеко більшій мірі, ніж позитивні. На наших очах сей процес видав свої овочі на землях давної Росії.

Отже вдержання і поглиблення нашого традиційного звязку з Апостольською Столицею як воплоченням католицизму та перенимання від західної культури всього, що в ній позитивне а що пізнати головно по тім, що воно не є противне Церкві, — отсе та в загальних чертах зарисована напрямна наших змагань в культурній области.

І. Кревецький.

Новий етап на манівцях

З приводу одної статті в „Gaze'ti Kościeln'iй“.

В 19 ч. „Ґазети Косьцельної“ з 11. мая с. р., орґані польських священичих стоваришень, призначенім для цілої Польщі, появилася звернена м. і. проти „Нової Зорі“ стаття п. з. „Niezdrowe przejawy“. При тій статті редакція „Ґаз. Косьцельної“ додала таку замітку від себе:

„Niniejszy artykuł nie pochodzi od Redakcji. Zamieszczamy go jednak chętnie, bo wytykaliśmy nietakty jednej strony, należy więc i stronie drugiej powiedzieć słowa prawdy“.

В тій інтересній замітці впадають в очи три річи: Перша це те, що редакція „Ґазети Косьцельної“ дискретно промовчує навіть загальне означення кругів, з яких одержала до поміщення згадану статтю. — Друга річ, се те, що вона радо („хентне“) містить згадану статтю. Третя замітна річ це те, що редакція польського священичого орґану стає виразно на становищі автора чи авторів тої статті, бо називає ту статтю — правдивою

Таким чином на овиді боротьби проти „Нової Зорі“ появився свіжий для неї противник і то не якийбудь, бо старий польський орґан, призначений для всего польського духовенства, орґан, котрий виходить уже 37-ий рік. Все те показує, що мабуть маємо перед собою початок акції, закроєної на ширшу міру. Отже маємо обовязок, придивитися тій акції.

Який же зміст тої таємничої статті, котра „не походить від редакції“ польського орґану? Відки вона походить, побачать читачі самі, коли передамо її зміст. Зробимо це уступ за уступом, подаючи до поодиноких уступів свої коментарі. Отже стаття таємничих авторів каже таке:

I. „Руське духовенство у Східній Малопольщі поділилося на два табори: оден бажає наблизитися в літурґії — (на якій основі це написано, невідомо) — й дисципліні до латинського Костела, другий бажає очищення з зовнішних латинських домішок.“

Наш коментар: Перші чотири слова вказують на те, що 1) або ту статтю писав Поляк (бо Українцеви дуже тяжко булоб ужити номенклятури „Східна Малопольща“ та „руске духовенство“), 2) або такий Українець, який посунувся навіть до заперечення назви свого Рідного Краю і до признання „титулу“ Малопольщі (на зразок „Малоросії“), аби тільки піддобритися польській редакції та знайти місце в ціли дошкулення „новозорянам“. Третю евентуальність, що редакція сама змінила номенклятуру, можна уважати за дуже неправдоподібну, бо редакція, котра додає від себе замітку в роді висше наведеної, не робить уже потому таких змін у чужій статті.

II. „Боротьба тих таборів відбувалася в католицьких орґанах „Нива“ і „Нова Зоря“; нерідко також і „Діло“ містило в тій справі статті й замітки, надіслані з кругів духовенства, котре належить до партії УНДО.“

Наш коментар: Цей уступ цікавий тим, що таємничі автори — зрештою зовсім слушно — не рахують „Діла“ до католицьких орґанів. Дальше інтересний цей уступ як доказ, що автори статті орієнтуються доволі добре в психіці наших священиків з „Діла“ і хочуть се дати до пізнання своїм противникам, бо стилізують свої на око невинні твердження так, немовби хотіли сказати:

НА СЕЗОН ВЕСНЯНИЙ
заосмотрили ми склад у величезний вибір новостей на солідні і модні плащі, костюми, сукні і т. д. — і пригадуємо нашим ощадним
ПАНЯМ
що як завсігди продаємо матеріяли лиш в першорядних сортах,
655 А ДЕШЕВО 15—20
ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА
45. РИНОК 45.
дім наріжний вулиці Ґродзіцьких.



Удосконалені МАШИНИ до виробу ЦЕМЕНТОВОЇ ДАХІВКИ, ПОРОЖНЯКІВ, ЦЕМРИННЯ, ЖОЛОБІВ, СТОВПІВ, ПЛИТ, БЕТОНОВИХ РУР і т. п. поручає:

ФАБРИКА МАШИН РЖЕВУСКІ і СКА

Акц'йна Спілка в ВАРШАВІ.

Зиск невеличкої фабрики виносить в сезоні 5.000 до 6.000 зол. — Джерело поважних зисків для підприємчивих одиниць!

Представництво на Східну Галичину:

С-ка Акц. М. ВОЛЬСКІ С-КА

628 15—20 **у Львові, вул. Городецька ч. 2 Б.**

„Бачите? Ми хоч виразно того не кажемо, але знаємо, що ні „Діло“ не є католицьким орґаном, ні жаден катол. священик не буде в нім співробітничати з реліґійних мотивів, тільки з політичних, як член і аґітатор УНДО.“ — Такі нюанси можуть походити тільки зпід пера Українця. А з того виходить, що ту статтю могли укладати Поляк з Українцем. Значить — перед нами „малополяки“ з нашої крови і кости, котрим залежить уже тільки на „очищенню“ нашої літурґії й на тім, аби ми не наближалися до дисципліни, яка панує в церкві. Все инше, опріч розуміється „знищення“ тих, що хочуть дисципліни й порядку, — їм байдуже.

III. „Не булоб у тім нічого злого, оскільки булаб це боротьба о засади і булаб ведена в спосіб, який відповідає католицьким часописам.“

Наш коментар: Цей дуже характеристичний уступ можна буде зрозуміти в цілій його глибині і красі аж тоді, коли передамо зміст цілої статті. Але вже тут можна зробити такі висновки з нього: 1) На основі цего уступу можна вже зовсім напевно сказати, що се вже не писав Поляк, бо Поляк як чоловік католицької культури, ніколи не скаже, що нема нічого злого в тім, колиб католицькі священики писали про католицькі справи нпр. в „Роботніку“, котрий весь час воює з катол. Церквою (а річ ясна, що автори тої статті, котрі оперують навіть нюансами з нашого публичного життя, мусять напевно знати, що в „Ділі“ були такі брутальні напади на катол. Церкву і єрархію, яких навіть „Роботнік“ ніколи не містив!). Отже ця стаття писана дальше рішучо нашим чоловіком з характеристичним для нього хаотизмом в полеміці й хитрістю, яку дальше освітимо. Тут підчеркуємо, що далі в цілій статті нема вже мови про ніякі засади, тільки ще раз ужито того слова в прикметниковій формі, так собі, мимоходом. Чи це має бути „апосіопезіс“, щоб тим сильніще вдарити тих, проти кого вона звертається, чи прояв звичайної забудькуватости українського хаотика, трудно сказати. Так само трудно виробити собі поняття про те, чи наші „малополяки“ розуміють під засадами реґули, правила, чи беруть це поняття в фільософічнім значінню початку й найглибшої основи буття, думання, хотіння і ділання, чи — взагалі нічого не розуміють під тим поняттям, тільки ужили його так собі, бо „випадає зачіпити за висший стиль“, коли малополяк пише до польської ґазети.

IV. „На жаль („Нестети!“), що до метод уживаних в „рускей прасе“ треба — кажуть — зробити поважні застереження. Випімнула це „Ґазета Косьцельна“ у своїм часі „Ниві“, коли її редактором був о. др. Костельник, отже має обовязок, вказати тепер і на „Нову Зорю“, котрої полемічні методи, втягання в боротьбу епископів, а особливо явна нехіть до митрополита Шептицького, будять загальний несмак і згіршення.“

Наш коментар: Значить — „льоґічно“ ставить участь о. К—ка в „Ниві“ поруч участи о. Г—о в „Н. Зорі“, хоч перший був редактором „Ниви“, а другий ніколи не був редактором „Н. Зорі“. І нападає на о. Г—о за річи, яких той не робив... Тепер вже кождий зрозуміє, чому „Ґаз. Косьц.“ радо помістила цю статтю. І якжеби нерадо містити статтю, котра твердить, що в „рускім обозе“ і в „рускей Церкві“ все таке погане і низьке, що будить просто несмак і то загальний та й ще до того публичне згіршення! Твердить і своє твердження підкріплює ще двома иншими твердженнями, а саме: 1) що „Н. Зоря“ втягає в боротьбу епископів (а це прецінь вільно робити тільки „Ґазеті Косцельній“, котра допускає в тій же самій статті закид, зроблений Епископам станиславівському й перемиському, що не прислали депеш на отворення Богословської Академії у Львові); 2) що „Н. Зоря“ проявляє нехіть і то явну до свого власного Митрополита! (Це друге твердження „підкріплять“ малополяки далі новим твердженням, опертим на свідомім фальшуванню статті з „Н. Зорі“, а першого твердження вже нічим більше не підпирають).

V. „Для зорієнтования в тій справі належить зазначити, що душею й інспіратором „Н. Зорі“ є ігумен львівських Василіян о. др. Теодозій Галущинський, котрий в перших літах повстання польської держави був ректором гр.-кат. Дух. Семинарії.“

Наш коментар: Ось тут маємо ту сіль, що так муляє світлі малопольські оченята і не дає їм спокійно спати! Ось де криється інспіратор всіх нетактів і публичного згіршення на цілу „Малопольску Всходню“, згіршення такої міри, що навіть „Ґазета Косьцельна“ признає його — згіршенням. Не дивота, що подається й важніший момент з біоґрафії того укритого у василіянськім монастири у Львові чоловіка, а саме, що він був навіть ректором в дуже важних для Польщі перших літах її існування, коли будувалися її основи (а що такий страшний чоловік міг тоді вложити в душі тих, котрих виховував, лучше нехай знов „апосіопезіс“ покриє, бо інтеліґентні польські читачі прецінь і без того додумаються того, що покриває „апосіопезіс“)...

VI. „Може бути, що о. Галущинський має причини до незадоволення, — але форми, в яких він їх виявляє, свідчать, що о. „ігумен“ (в лапках!) затратив почуття границі, де кінчаться справи загальної, засадничої натури, а де зачинається приватна справа і питання особистої амбіції. Наведемо кілька прикладів...“

Наш коментар: Довго треба шукати подібної методи у виявлюванню злоби і клевети, як проявлена в цім уступі статті, яку „Ґазета Косьцельна“ назвала від себе „словами правди“... Без найменшої тіни доказу закидають людині, що вона справи засадничої натури (висше була мова про літурґію й католицьку дисципліну!) мішає зі справою особистої амбіції. Тут уже своїх тверджень не підпирають навіть твердженнями, тільки звичайними підозріннями і свідомим фальшуванням.

VII. „Отже для „Н. Зорі“, орґану par excellence католицького, найвисший в краю зверхник гр.-кат. Церкви є тільки „безперечно католиком без застереження“ (мова про митроп. Шептицького).“

Наш коментар: Хто завдавби собі труду, переглянути вже близько пять річників „Н. Зорі“, а в сім році хочби чч. 306, 320—321, 326, — той переконавсяб, що тільки злобний інтриґант може писати про якунебудь „нехіть“ до особи ВПреосв. Митрополита. Дозволимо собі навести тільки оден цитат з „Н. Зорі“: „Ні один дослідник не лиш нашої, **але й всесвітної** історії Церкви не буде міг перейти ні мовчки, ні рівнодушно попри ту справді історичну особистість“. Так пише про ВПресв. Митрополита хто? — о. Т. Галущинський. І на який ще висший діяпазон можливо закроїти оцінку якого небудь діяча? Хто має хоч одробину смаку, незатроєного інтриґанством, тому ясно, що поза тим можливі вже тільки несмачні „похвали“. Але... наші малополяки навели висше цитований „приклад“ про „католика без застереження“. Ніхто з членів редакції не пригадує собі, де і коли в „Новій Зорі“ мали бути ужиті такі слова. Та навіть якби й були, то стверджуємо, що малополяки свідомо, хитро але очевидно сфальшували те місце, додаючи до нього слово „тільки“, котре цілковито зміняє значіння того місця (підчеркуємо: коли взагалі таке місце було, бо „полеміст“ ніде не наводить числа). Вкінці запитуємо: Чи при оцінці нпр. великих і найбільших полководців для підчеркнення ваги зрозуміння їх головного завдання, нема майже в усіх їх біоґрафіях, що це був „жовнір без застережень“...? Ґенерал — жовніром названий є жовніром „без застережень“, значить зі всіми його прикметами, в першій мірі з прикметою послуху своїй владі. Сеж найбільше признання, яке можна дати навіть найвисшому ґенералови. Але, розуміється, інтриґанти і з найвисшого признання роблять „обиду“, бо инакше не булиб інтриґантами.

VIII. „Тільки два рази в своїй історії переживав Станиславів таку велику хвилю. Був то перед літами день інтронізації епископа Хомишина, а тепер епископа-суфраґана Лятишевського.“

Тут малопольські інтриґанти подали (в знаках наведення!) цілком сфальшоване місце з „Н. Зорі“ в надії, що ніхто того не буде контролювати, бож се коштує праці. Те місце звучить так:

„Подібне сильне вражіння, як оповідають старі люде очевидці, мав Станиславів тільки раз — коли перед четвертиною століття *висвячувано* й інтронізовано теперішного Епископа-ординарія,

ГАЛЬО — РАДІО — ЛЬВІВ 652 11-30

Отсим повідомляю свою Поважану Клієнтелю, що окрім фабрикації і продажі лямп електричних нафтових, **виробів церковних** і гуртовної продажі жарівок, **отворив я спеціяльний ДІМ РАДІОВИЙ,** заосмотрений в найновіщі апарати ріжного рода, як також у всі части складові **і найлучші ДЕТЕКТОРИ** до відбору авдиції Радіо Стації Львів.

Для П. Т. Всеч. Духовенства, Земельних власників, Урядників і Учительства догідні услівя сплати при закупні Радіо знарядів.

МИХАЙЛО ПІШНОТ

Раньше Р. Дітмар Бр. Бріннер.

Львів, Пл. Марійська ч. 9, Тел. 20-04. Фабрика: дім власний, вул. Ґіпсова 30. Тел. 32-16.

Сукна НА УБРАННЯ МУЖЕСЬКІ, ВІЗИТОВІ І СПОРТОВІ, КОСТЮМИ І ПЛАЩІ ЖІНОЧІ; НА РЕВЕРЕНДИ ДЛЯ ВСЕЧ. ДУХОВЕНСТВА

в великім виборі. — Товари добірні. Ціни низькі. ПОРУЧАЄ:

Фабричний склад сукна
Людвик Ральский
Львів, Рутовського ч. 7.
664 (напроти катедри). 9—15

Преосв. Григорія Хомишина...“ (Гл. „Н. Зоря“ з 2. II. 1930. ст. 1).

До того замітимо, що титул того опису звучить: „Торжество **висвячення“,** а не інтронізації. Той титул напечатаний такими великими буквами, що доволі трудно в пресі знайти більші букви. Отже, що роблять малопольські інтриґанти? Просто — фальшують. При помочи сфінґованого ніби цитату, вмовляють в чужу публику, що „Нова Зоря“ описуючи інтронізації (!), не згадала про — враження і великі товпи народа, які були також при інтронізації тоді ще станиславівського Епископа а тепер Митрополита Шептицького. І додають, що то ми „тенденційно“ „упрощуємо історію“ (!!), бо поминаємо ще такі (!) події у звязку з Владиками: Шептицьким, Кочиловським і Пелешом. Тимчасом ні оден з тих трьох Владик не був висвячуваний у Станиславові, а в „Н. Зорі“ було описане враження з торжества в и с в я ч е н н я рукоположення, а не приїзду й форми інтронізування. Величезні товпи народа і великі враження були прецінь при кождій подібній незвичайній події, не виключаючи може ще більших чисто світських подій, як пр. приїзд або переїзд цісаря, — алеж того не описувано в „Н. Зорі“, тільки торжества висвячення, що виразно сказано в цілім описі і то не раз.

До того додамо, що світський кореспондент „Н. Зорі“, котрий зладив той опис, совісно випитував у Станиславові також львівських священиків, чи не було у Станиславові ще якого висвячення Владики — й одержав від всіх (правдиву) відповідь, що не було та й так написав. А інтриґанти обертають кота боком і фальшують на очах опис тай — наводять свою власну злобу як „доказ“ злоби других супроти ВПреосв. Митрополита, котрого буцім то „боронять“...

Ось уже всі „закиди“, які інтриґанти вспіли вишукати проти „Н. Зорі“ — за близько пять літ її істнування!... Більше не могли, а й ті два явно оперли на сфальшуванню власного виробу. Думаємо, що кождий безсторонний читач запитає: І як ті люде не соромляться виступати з такими річами перед публикою тай ще до того перед чужою? І як їм несовісно лучити імя Митрополита з власною нікчемністю?

IX. „До якої загорілости доходить та боротьба, свідчить вимовно стаття одного з поважних і стареньких („сендзівих“) священиків, уміщена в „Ділі“, в котрій є мова про доноси й обжалування, які з певних кругів духовенства висилано проти митрополита Шептицького до св. Столиці.“

Наш коментар: Цей зразок інтриґи вже не відноситься до „Н. Зорі“ як такої, але для цілости враження з тої інтриґи треба і тому уступови придивитися. Отже — в першій части інтриґи бється на о. Галущинського як ігумена Василіян, в другій части інтриґи клевечеться про доноси, не кажучи виразно, хто робить доноси, але покликуючись на „єднего з сендзівих капланів“, то значить на одного зі „священиків з Діла“, котрі від десяток літ виписують під анонімними масками Бог вість що. Криптонім покликується на аноніма, а обидва очевидно інтриґуються — і це має бути „доказ“... Чи не скорше інтеліґентний читач набере враження, що коли вже мова про донос, то радше ту інриґу, напечатану в „Ґазеце Косцельней“ можна уважати алеґатом до підготовлюваного колись доносу? Мовляв, „навіть“ польська ґазета таке писала.

X. Десята й остання частина інтриґантської статті відноситься до ще невиданого катальоґа Чина СВВ., котрий знаходиться в коректі й у котрім титули (!) о. Галущинського й о. Скрутня мають бути подані (ми того катальоґу ще не бачили, бо він ще не вийшов) нарочно (!) не як професора і лектора Богосл. Академії у Львові, тільки в „Гр.-кат. Дух. Семинарії“, аби в такий „хитрий спосіб“ образити Академію тому, що її створив ВПреосв. Митрополит... Сей закид уже щось таке комічне, що граничить з проявом недорозвиненого дітвацького ума тим більше, — що в виданім уже шематизмі львівської Епархії замість „Академія“, також напечатано „Богословський Виділ“... Та цей уступ арлекінияди кінчиться закидом на адресу Епископів станиславівського й перемиського, що вони не вислали депеші на отворення тої Академії. Отже „ґідно“ кінчиться робленням того, що нам закидається як злочин (хоч ми того ніде не зробили!), а саме: втяганням поведення Владик нашої Церкви до ґазетної полеміки, опертої на очевидній інтризі... І то втяґання їх до того в чужій пресі, в польській пресі, на радість і втіху тим, що так дуже люблять бачити в нас „смутні прояви“.

Ціла та стаття кінчиться в оригіналі так:

Pod jakimkolwiek kątem patrzeć na to — są to przejawy niezdrowe i smutne. Слідує підпис — криптонім: St. Cz. „Лицар“ — мабуть збірний — сховав свою інтриґантську головку.

В кождого, хто з застановою перечитав ті місцями виразно клеветничі місцями по дітвацьки злобні видумки, фальшування й натягання, вирине неодно питання: Хто це робить? В якій цілі? Які мотиви такої „роботи“? Чому з тою злобою йдуть аж до польського орґану, хоч прецінь в українських орґанах перемелювали вже те саме цілими роками?

На кінці пару слів правди на адресу ред. „Ґазети Косцельної“:

Якби до нас прийшов допис з атаком на двох католицьких епископів та священика, що визначно займається катол. рухом, як також з атаком на катол. ґазету, — то ми звернулисяб по інформації до нападених тим більше, колиб інтриґа була така очевидна, як тут. Отже сумний це обяв у „Ґазети Косцельної“, що вона далася ужити як знаряддя очевидної інтриґи. І тим більше дивно, як вона може грати ролю менторки в наших церковних справах...

——o——

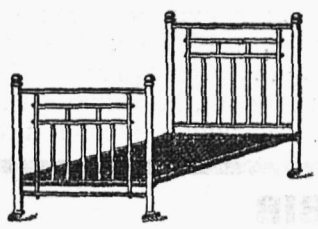

ЛІЖКА МЕТАЛЕВІ
тільки в найліпшій якости
поручає
АНТІН ҐАЛЬСКІ
Львів, вул. Собєского ч. 3.
635 14-52

Непорозуміння

„Діло“ в ч. 108 з 18. с. м. в своїй „культурній“, „спокійній“ і „повній річевого змісту статті“ подало, що напад на ОО. Василіян і на „Нову Зорю“, поміщений в тімже „Ділі“ з 25. IV. ч. 89. під псевдонімом „Обсерватор“ походить від „видатного і заслуженого церковного та громадського (!) діяча“.

Колиб ми були скорше про се довідалися, то певно у відповіді на ту напасть булиб ужили лагіднійших висказів. На жаль ніхто не міг ані на хвильку припустити, щоб „визначний і заслужений церковний та громадський (!) діяч“ міг поміщувати такі дописи і то в „Ділі“. Ми по змісті припускали, що се пише один зі знаних вже нашим кругам „оборонців“ гр. кат. Церкви.

Також Обсерватор.

ШЕРФ-СКОРНИ
ОДИНОКИЙ СКЛАД АПАРАТІВ
і ПРИБОРІВ ФОТОҐРАФІЧНИХ
поручає по цінах приступних
всілякі складові части в обсяг той входячі.
ЛЬВІВ, вул. СОБІСЬКОГО ч. 5.
676 10-20

Лист совітського конзуля у Львові

Больш. конзуль у Львові п. Лапчинський розіслав до визначних українських діячів, учених, учителів і инших людей, переважно здалека стоячих від політики, лист з інформаціями про відомий процес проти 45 українських культурних діячів, що відбувся недавно в Харкові. В тім листі твердить, що наша суспільність „зле“ поінформована про той процес, а він поінформує її „добре“. Лист цей має виразний характер політичної агітації, — річ небувала в поведенні чинника, якому прислугує право екстериторіяльности.

ДОПИСИ

ЗБОРА КОЛО КАЛУША. Доношу Вам про цікаву подію, яка лучилася у нас. Дня 16. мая с. р. по полудні наптягнула сильна буря з уливним дошем і сильними громами, що валили раз за разом над нашим селом. Нараз точно 3·45 з полудня страшно загриміло й ударив такий перун, шо аж потрясло цілим селом. Перун ударив в нашу Церкву, в хрест середної найвисшої бані, перелетів Іконостасом у долину осмаливши його, отворив і вирвав Царські Врата, кинув вирвану дошку з одвірка Іконостаса перед св. Престіл а відламок перекинув через св. Престіл за нею, потручав свічки на св. Престолі, запалив над Ц. Вр. ґірлянду цвітів, котра згоріла, вдарив в дахівку в Ц. В. запалив диван на підлозі, котрий почав горіти а з тим і підлога й одвірки Ц. Врат. Огонь розгорівся і точно о год. $1^1/_2$ підписаний і 20 люда завважавши дим, що почав діставатись через розбиті в Церкві вікна (перун вибив 50 шиб), поспішили до Церкви й угасили огонь, — церква булаби згоріла ціла, бо вже вогонь почав обнимати Іконостас. Люде що збіглися на голос дзвона, увиділи і пізнали, що тут одинока ласка Божа, що огонь так помалу змагався і що не погоріла їх Церква, дякували і сердечно молилися Всевишному, що помилував і охоронив їх від страшного нещастя — утрати їх Дому Божого. — о. Антін Лучаковський, парох.

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ
693 ІНЖ. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-КА 4-12
ВСЯКОГО РОДА ПОРУЧАЄ ФАБРИКА
ЛЬВІВ 15, ВУЛ. ОКРУЖНА (бічна Кульпарківська) ч. 9. — Тел. 57-48.

ОСИП НАЗАРУК

Галицька Делеґація в Ризі 1920 р.

(13) Зміст: Що нам сказав англійський представник. — Большевики готові до зимової кампанії. — Систематичний Німець-журналіст. — Грозить зірвання переговорів. — Напруження улягається. — Делеґат уряду Петлюри про тодішну ситуацію.

Дня 1. жовтня 1920 р. поділилася наша делеґація роботою в той спосіб, що Д-р К. Левицький пішов з перекладчиком о. Жаном до шефа англійської місії, полковника Талента, посол Брайтер до шефа большевицької місії, Йоффе, а я занявся журналістикою й журналістами. Хоровитий Мишуґа вже зачав занепадати на здоровлю з перенервування, не міг вставати, жалувався, що не може навіть через телефон говорити, бо дуже стрикає йому в ухах, що у нього проявлялося вже в Берліні.

Вечером на спільнім засіданні ділилися ми враженнями з перебутого дня. Вони були такі: Д-р К. Левицький оповів про вислід своєї візити в анґлійській місії. Полк. Талент (або „Талант“, як його „українізував“ д-р К. Л.), чоловік молодий, коло 30-ти літ, на Анґлійця не виглядає, бо сміється. Знає лучше по російськи, ніж по німецьки, отже я говорив до того Анґлійця по українськи і він мене менше-більше розумів. Насамперед зазначив, що ми невизнані Анґлією, отже він говорить з нами „дискретно“. Я вияснив йому, чого ми тут приїхали, а о. Жан (котрий як Канадієць знає також анґлійську мову) повторив йому те саме для певности ще по анлійськи. Ми підчеркували гнет, якого зазнаємо на своїй землі. Полк. Талент відповів: „В Лондоні нічого не знають про поведення Поляків у Галичині. Зрештою тепер Анґлія не може на Поляків натискати. Я сам мала особа, до мене належать тільки балтійські справи. Неофіціяльно прошу, дати мені інформаційні брошури про вашу справу“. Я просив його, щоб передав наші інформації в Лондон. Він дякував, що ми його відвідали і випитував, як дійшло до того, що Поляки заняли Галичину. Були два моменти, в котрих він тішився: раз, коли я сказав йому, що земля під нафтою се наша земля, а другий раз, коли я заявив, що може бути Франція протекторкою Польщі, то може бути Анґлія нашою протекторкою й обняти протекторат над Галичиною як свого рода східною Швайцарією. В тій хвилі був він дуже задоволений.

До певної міри ще цікавіший, бо актуальніший, був звіт посла Брайтера. Йоффе сказав йому, що коли польська делеґація не дасть большевикам вдоволяючої відповіди, то вони вже рішені на зимову кампанію! Далі говорив Йоффе, що галицька справа для Поляків дуже неприємна. З Лондону приїжає Ксьонжек. Мануїльський питав, чи ми були у Литовців. Коли я відповів: „Так“, він перестеріг нас, що большевики чули, що Нарушевич умовляється з Поляками. (Одержавши цю вістку, ми ще тогож дня получилися з Білорусинами, питаючи їх, чи не знають чогось більше про ту справу, та вони не знали).

З журналістів найбільше вбився мені в тямку кореспондент „Дайтше Альґемайне Цайтунґ“, Ґеорґ Урбан, котрий інформувався про нашу справу дуже докладно, з німецькою систематичністю аж до таких питань, відки ми маємо гроші на пропаґанду своєї справи і як думаємо перевести відзискання Галичини та її організацію.

На слідуючий день, 2. X. 1920., рухнула по місті вістка, що російська делеґація (так її там називали) ладиться до виїзду, бо переговори з Поляками розбилися. Враження тої вістки було дуже сильне, так у місті, як — самозрозуміло — і серед нашої делеґації. Значить — війна! А з нею виринали й „перспективи“ дальшого знищення нашої землі. Та з другої сторони виринали й перспективи знов якоїсь історичної ролі Галичини. Як стій поспішив я до Мануїльського. Там застав я метушню і дійсно щось в роді пакування річей. На мій запит, чи се правда, що большевицька делеґація збирається до виїзду, відповів Мануїльський, що є така можливість і предкладав мені, їхати з ними. Зараз можете одержати від нас паспорт, казав, і все потрібне на дорогу. Там можете дуже піддержувати актуальність галицької справи. І коли схочете, можете вернути, додав.

Розуміється, я не міг приняти того предложення.

Та напруження між большевиками й поляками скоро уляглося і ще тогож дня взялася наша делеґація до укладання „точок забезпечення“ нашого населення під Польщею на випадок, якби прийшло до мирового прелімінара. Ті точки вручили ми большевицькій делеґації, щоб вона переперла їх при заключуванні мира. Відпис їх ми привезли потому Галицькому Урядови у Відні: ні в моїм дневнику, ні в дневнику Д-ра К. Левицького нема тих точок.

Дня 3. жовтня 1920 р. зійшовся я з делеґатом Петлюри, Кедровським (він тепер в Америці). Кедровський, з яким я був знакомий ще з Камянця, висказав мені свої погляди на ситуацію, що я таки зараз тоді списав і тут подаю на основі свого дневника: „На українських зелізницях в большевії — говорив Кедровський — страйк. Робітники відмовляються приймати совітські гроші. Большевики втікають, повстання великі. Ви (радив нам) вручіть меморандум кождому кореспондентови про відносини в Галичині разом з демократичною відозвою. Поляки хочуть воювати, але тільки верхи. Армія здеморалізована ще з утечі так, що 17 верхівців заняло Тернопіль, а дивізія Вдовиченка фізичною силою здержувала польські частини, щоб стали. З Вранґлем говоримо ізза антанти. В дійсности не варт з ним говорити, бо народ піде проти нас. Він має коло 40.000 людей, але в тім Українська дивізія виносить коло 10.000, Кубанців 12 до 15.000, а Дончаків коло 5.000. Добровільці займаються адміністрацією. Вранґель продержиться так довго, поки ми не почнемо на зади йому просуватися; він ходити-ме по Дону, по Кубані. Білоруси може пічнуть акцію проти большевиків, білоруські селяне мають зброю по втікаючих Поляках і большевиках, треба їм тільки створити центр для армії. Найкраще булоб їм при нас. Большевиків числю на два роки, але хаос там буде десятки років. Для затримки влади мають ще силу, поза межі етноґрафічної Росії мабуть не мати-муть сили йти. З антантою в нас через Поляків мабуть щось навяжеться. Ваша галицька справа мати-ме підтримку в Анґлії, а невдовзі і в союзі балтійських народів; якщо не зможете говорити з Малою Антантою, проф. скульптури Паращук прийде до вас в тій справі, він жив у Парижі й Мюнхені. (Далі нечитко). Почасти Анґлія на їх боці. Чехи їх пропустять. Ґ-і (?) звертаються до Паращука як до конзулянта. З Гасенком не говоріть, ніщо з ним не рахуються. Большевики слабі. Коли їм беруть десятки тисяч в полон і штаби, то це знак, що їх армія така, яка була наша. Винниченко три дні тому був у Ревелі. Він не вернеться до большевії, бо там годі працювати. Богато є вже (далі нечитке слово) проти Польщі, нпр. Монде в Парижі, його брат член закордонної комісії. Він зведе з иншими. Доказуйте, що Польща тільки тоді вдержиться, коли буде в етноґрафічних межах і не мати-ме підточувань знутра. В польській пресі появилися вістки, що Петлюра згодився на автономію Галичини. Спростування нам не приняли. Ми говорили тільки про наддніпрянську Україну. У нас перспективи лучші, ніж були досі, але тяжкі. Скоро Франція розчарується у Вранґелю, тоді ми виплинемо. Між Поляками й Литовцями прийде до згоди. Між Поляками й Білоросами також. Для вас, Галичан, остало тільки те, щоби шляхом публичної думки голосити про знущання. Звяжіться тут з кореспондентами, зробіть їм предложення їхати туди, возьміть від них адреси для посилання їм кореспонденцій... Всю діяльність перенести в Анґлію. Плюньте на Париж. Анґлійці терпіти не можуть великої Польщі. В Лізу Націй і на всякі зїзди подавайте почаще меморанда. В колах Пілсудського не вірять, що Польща задержить Галичину. Але Львова і нафти хочуть. У них погане становище в Познані, де їм розброюють конґресівців. Польща може мати до 230.000 війська, ми перевели через Збруч 50.000 (!), мобілізували на Холмщині й Підляші. Поляки не можуть довго битися за Галичину. Вони зовсім другі: вже не заводять адміністрації на нашій землі, бо бояться. У большевиків сеї зими мусить померти з голоду коло 10 міліонів людей. Серед таких обставин завойовувать їм годі. Наш селянин буде боротися. Большевики продержать 2 роки, 3 роки, — пять ні. Де кинуть національні гасла, не можуть продержатися. Мануїльський просто сказав, що селянство проти них, але вони держаться помилками Петлюри. Жалко дивитися, як у Галичині вішають селян, що тільки руки цілують... Ось Латвія ліс рубає, хватить їй на 8 літ. А що буде опісля? Росії вони бояться, Польщі теж, а на нас лічать. Потрібна нам єдність національного фронту. Бриндзанови*) скажіть, нехай менше пише про це, що пишуть большевики, а більше, що в Европі пишуть про нас. Пришліть мені факти про знущання в Галичині й оповістіть список ваших закордонних представників“.

*) Буковинець, провадив у Відні укр. пресову аґенцію.

(Далі буде).

——o——

„GENEWA“ Одинока українська ґалянтерія-Перфумерія
Д. КОНЮХА Львів, Ринок 37 (побіч Нар. Торговлі)
568 26-52
поручає для реклями по фабричних цінах кольоратки, священичі капелюхи, шалі, шапки, пончохи, скарпетки, снігівці „Tretorn“, кальоші, светери, жіноче і муж. білля, коронки, гафти, „Jägery“, косметику і перфумерію та забавки і пр.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

НОВИЙ ТИП ІМПЕРІЯЛІЗМУ

Велико-британійський лев в ролі виховавця народів й Індія в його орбіті.

Велико-британська Імперія, котру для короткости називають Анґлією, це найбільший державний твір, який знає історія людства. Вона розсілася буквально на всіх частях світа. В Европі має вона округло 300.000 км² 47·7 міліонів населення, в Азії 5 міл. 600.000 км² і 330 міліонів душ, в Африці 11 міл. 200 000 км² і 60 міл. 400.000 душ, в Америці 10 міл. 800.000 км² і 11 міл. 800.000 душ, в Австралії й на полудн. океані 8 міл. 500.000 км² і 7 міл. 900.000 душ — разом округло 36,500.000 км² і 457,000.000 населення, або поверх $^1/_5$ всеї суші на земній кулі і майже одну четвертину людства. Столиця її Лондон має з передмістями поверх 8 міл. населення. Також як пристань стоїть він на першім місци, виказуючи в 1927 р. 26 міл. 300.000 реґістр. тон, на другім місці Ліверпул-Біркенгед 16 міл. тон[1]).

Цей великанський „округ земель“ здобула Анґлія своїм імперіялізмом в подвійнім того слова значінні: політично-мілітарним і господарським. Тепер її імперіялізм зовсім інакший. Він уже не змагає за всяку ціну до поширення своїх займанщин, тільки до поглиблення і скріплення звязків між тими землями, які здобув. Перелом у розумінні імперіялізму наступив на верхах анґлійської еліти після бурської війни в Африці (1899—1902). Дня 30 мая 1902 р. підписано мировий договір у Преторії, котрим обидві бурські держави з застереженням деякої автономії стали кольоніями Анґлії, а протягом розмірно короткого часу вспіла анґлійська політика дати такі умовини розвитку Бурам, шо могла позискати їх визначних провідників, головно Боту, до широї співпраці й навіть до участи у війні проти Німців. Був це великий успіх анґлійської політики, бо того основного помирення довершила вона після дуже жорстокої війни з Бурами, котрих Анґлійці оголосили не за воюючу сторону, тільки за „бунтівників“ й нищили безоглядно їх приватне майно та їх самих з жінками й дітьми у великих концентраційних таборах.

До дійсного позискання Бурів причинився головно б. невисокий анґлійський урядник в Трансвалю, Кортіс (Curtis), творець пляну нового анґлійського імперіялізму. Той план відносився до всеї імперії, а говно до Індії. Одначе на практиці випробувано його з успіхом у завойованих країнах Бурів, отже в звязку з ними треба той план представити. Він опертий на такій ідеольоґії: Велико-британська Імперія многократно збільшиться під оглядом своєї сили і вартости, коли вона свідомо й рівномірно піднесе на висший рівень всі свої краї й народи та поставить перед ними висші завдання супроти всего людства, ніж їх признавала досі. Належачі до неї народи треба виховати до свобідного самоозначення і практично навчити кермувати власним політичним життям. Повна незалежність не сміє бути привілеєм тільки західних культурних народів. Також народи завойованих областей мусить Анґлія довести до такого розвитку, шоб вони самі знайшли собі форму, яка відповідалаб їх публичному життю. Якраз тоді схочуть всі ті народи оставати в великім анґлійськім звязку націй, котрий навіть не повинен називатися так, як досі, тільки „Спільнотою народів“. Власне через насильне задержування в звязку з Анґлією відірвалася Америка. Длятого треба позбутися всякої автократичности й націоналізму в дотеперішній формі. Державу має творити вільна воля її горожан, бо інакше прийде розвал.

На тій ідеольоґії збудував Кортіс свій план, котрий мав бути переведений наперед в полудневій Африці. Він знав, що той план (котрий вимагав віддати знов владу Бурам у двох краях, вже здобутих Анґлією) зустрінеться з опором двох старих коронних країв в Африці, Каплянду й Наталю, котрі вже мали анґлійську більшість. Отже не звернувся з тим пляном до жадного з правительств тих 4 країв, тільки зрікся свого уряду й зачав обїздити ті 4 краї, навязуючи знакомства з людьми ріжних політичних поглядів, Анґлійцями і Бурами, особливо радо з урядниками, а поминав фахових політиків. Так творив просто дрібні звязки приятелів. Не оповіщував іще нічого, поки не вияснилися й не устійнилися спільні думки його приятелів довкруги — як казав — „округлого стола“ (відси й назва його орґанізації). Доволі скоро допровадили ті приватні „Ґрупи Округлого Стола“[2]) до того, що їх погляди поширилися й між Анґлійцями і між Бурами та в 1910 р. довели в Африці до бажаного успіху. Се заохотило його до поширення свого успішного експерименту також на Індію, в чім дуже помагали йому два инші діячі „Союза Округлого Стола“, а саме: Віліям Marris і Пилип Kerr. Вони позискали для того пляну також визначного адміністратора Джона Морлея, віцекороля льорда Хелмсфорда й державного секретаря для Індії, Едвіна С. Монтаґю, котрі й стали батьками нової конституції для Індії.

Засадою їх було: Допустити Індію до прав анґлійської домінії. Трудности були великі, бо домінія по анґлійському розумінні мусить мати власне парляментарне правительство, а маси виборців в Індії ще не мали політичного вишколення. Осягнути це постановили вони в цей спосіб, що вирішено наперед тільки більше розвиненим провінціям Індії віддати частину державного правління, т. зв. „поручені ресорти“, творячи в тій ціли (шоб було їх кому передати) льокальні парляменти (сойми) і льокальні правительства, оперті на більшости в тих соймах з обмеженим кругом ділання. Важніші справи остали покищо в руках ґубернатора, котрий був за них відвічальний перед своїм, анґлійським парляментом. Та проба мала тревати приблизно 10 літ, але не довше. Потому мали більше розвинені провінції Індії одержати всі инші ресорти, т. є. всю державну адміністрацію і законодатну владу, не виключаючи заграничного представництва. Міністрів у тих індійських провінціях іменував анґлійський ґубернатор, одначе з індійської більшости даного сойму.

Се був систем т. зв. дуархії (двоєвластя). Одержали його отсі провінції Індії: Бомбай, Мадрас, Сентрел Провинсес, Бігар й Орісса, Бенґалія, Ассам, Юнайтед Провинсес і Пенджаб. То значить уся Індія з виїмком т. зв. Княжих Держав (з 70 міл. душ) і зовнішних провінцій (Норт-Вест Фронтієр Провинс, Белюджистану й Аймер-Мервари з 3 міл. душ). Отже двоєвластя заведено для 230 міліонів душ, а потім і для Бірми 12 міл. Анґлійський уряд виконав той план всупереч опорови анґлійської палати панів і своїх впливових адміністраційних урядників. А сталося це зараз по війні, в 1919 р.

Компетенція провінціональних правительств Індії обняла отсі „поручені“ ресорти: 1) місцеву самоуправу, 2) санітарні справи, 3) шкільництво для Індійців, 4) публичні роботи включно з малими залізницями, 5) хліборобство, 6) риболовлю, 7) департамент ветеринарії, 8) кооперативи, 9) посередні податки, 10) публичні реестри і статистику, 11) реліґійні й харитативні фондації, 12) допомогу промислам, 13) недопускання до фальшування засобів поживи, 14) міри і ваги, 15) музеї, а в провінції Бомбай ше й 16) управу лісництва та 17) охорону перед дичиною[3]) Значить в руках анґлійського ґубернатора лишилися отсі справи: 1) удержання публичного порядку, 2) цивільне судівництво, 3) ґрунтові податки і 4) промислові справи (крім наведеної під 12).

Фінансовано ту систему правління в той спосіб, шо з доходів дотичних провінцій виділено наперед кошти для центрального правительства, а решту доходів передано „порученим“ ресортам.

Виборче право признано тільки мужчинам і привязано його до певного цензу так, що те право одержало тільки 5,346.768 людей. Голосний тепер Ґанді вже тоді проголосив клич: Не брати участи в виборах! Супроти того по урядовим даним участь у виборах взяв тільки такий відсоток управнених: в Ассамі 24·2%, в Мадрасі 25, в Бігарі й Ориссі 30·7, в Пенджабі 32·2, в Центральних провінціях 32·5, у Злучених пров. 33, в Бенґалії 33·4, в Бомбаю 34·9. Найсильнішу аґітацію проти участи в виборах ведено в Пенджабі, одначе він виказав одну з висших цифр учасників. Це свідчилоб про те, шо про невисоку участь у виборах рішила на загал не так аґітація Ґандія і т. д., тільки байдужність населення і брак політичного вироблення.

Цікаво, що хоч загал управнених до голосування Індійців був очевидно мало вироблений політично, то ті, що голосували, вибрали людей доволі здібних до розуміння політики. Свідчить про це такий факт: В маю 1921 р. скреслив парлямент Бенґалії 23 „лякґів“ (190.000 фунтів) з буджету на поліцію, хоч не мав до того права, бо поліція не належала до „поручених“ ресортів. Анґлійський ґубернатор не привернув того счеркнення, хоч міг це зробити, тільки удався особисто до того провінціонального парляменту й виголосив довшу промову, в котрій переконував Індусів головно так: Я не хочу привертати того, що ви счеркнули, бо колиб се частіше повторялося, тоді противники дуархії використають це в ціли привернення попередньої системи правління.. І парлямент дався переконати та скреслив тільки 5.000 фунтів (хоч також безправно). З того факту видно, що й учитель мав розум і такт і його ученики не були тупоголові.

Екзекутивою центрального правительства була й остала т. з. Генеральна Ґубернаторська Раца, до котрої принято зразу одного Індуса, потому трьох. Центральне законодатне тіло складається з двох палат: з висшої й рішаючої, котра має коло 50 членів, переважно іменованих ґубернатором і з низшої, котра має 100 вибираних і 40 іменованих членів. Висша палата має право сама ухвалювати важні закони і до неї виключно належить справа буджету.

Дня 8. лютого 1921 р. скликано вперве т. зв. „Палату індійських князів“, котра має тільки дорадчий голос. Вона репрезентує автократично правлену пяту часть населення Індії. Участь у нарадах тої палати для князів не обовязкова.

В квітні 1921 р. льорд Хелмсфорд, за котрого впроваджено нову консти-

[1]) В нашій першій статті про Індію („Н. Зоря“, ч. 334) треба справити дві цифри про її продукцію, а саме має бути: річно золота 12 тон, срібла 19 тон.

[2]) „Round Table Groups“.

[3]) Гл. „Таймс“ з 20 січня, 1921.

Д-р Степан Дмоховський

б. елєв Поліклініки дентистичної у Берліні.

Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках кавчукових, золотих і сталевих (Круппа нержавіюча сталь). Апарат Рентґена. 555 54-?

туцію в Індії, вернув до Лондону й дуже хвалив наслідки нової системи, виказуючи, що вона впливає виховуючо як на Індусів так на анґлійських урядників.

Дня 29. червня 1921 р. представлено в „Таймсі" становище індійського націоналізму до нової системи, в листі Н. А. Джіннаґа. Зміст його такий: Конституція з 1919 р. не є доказом анґл. прихильности для Індії, бо суперечать їй діла анґлійського правительства, як пр. надто лагідне покарання ґенерала Даєра за те, що він зробив в Амрітсарі, поновне прислання до Індії зненавидженого націоналістами Мих. О'Дваєра та севрський договір, в котрім не пошановано почувань магометан. Супроти того від пасивного опору, проголошеного Ґанді'м, перейде індійська інтеліґенція до революції, коли не будуть знесені виїмкові закони і всі державні справи не будуть скорим темпом передані вибираному парляментови Індії, з виїмком війська, фльоти, заграничних справ і взаємин Анґлії з індійськими князями. Остання вимога — зорґанізувати індійську міліцію для оборони краю, тоді Індія буде почуватися свобідним членом британського світа.

Щоб задемонструвати рівноуправнення Індії, анґлійський уряд запросив двох її представників на державну конференцію в Лондоні 1921 р. З них оден, Срінаваса Састрі заступає Індію також в Союзі Народів і на конференції у Вашінґтоні. Одначе хоч всі представлені досі справи для Індії безперечно важні, то найважніша для неї справа — це справа вільного переселювання на просторах Вел-ої Британії, бо та справа звязана з можливістю зарібку для дуже великих мас індійської бідноти. А якраз в тій справі не можуть Індуси добитися основного рівноуправнення з иншими горожанами. Та політично-економічна справа і темпо полагоджування справ чисто політичних викликає ті непорозуміння і неспокої, які тепер відбуваються там. Про ті справи напишено окремо.

А. Ч.

——o——

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

В Міжнароднім Папськім Інституті „Анджелікум" дня 7. травня 1930 року, Осип Сидорів з львівської гр.-кат. архієпархії, здав з добрим іспитом третій ріґороз і так признано йому права і почести доктора фільозофії. Се другий Українець, що осягнув степень доктора на згаданім Інституті „Анджелікум". Ґратулуємо новому Докторові! д.

В катол. дневнику „Кельн. Фолькс-цайтунґ", ч. 252 з 18. V. с. р. появилася цікава наукова студія д-ра Емерика Ґляймеса п. з. „Хто написав Наслідування Христа"? Та невеличка студія передає вислід кількасотлітної полеміки про автора того славного аскетичного твору (котрий є також у двох українських перекладах, виданих ЧСВВ).

ОБУВУ мужеську, жіночу і дитинну найновіших фасонів з найлучшого матеріялу, як також обуву люксусову спортову, снігівці і кальоші по цінах конкуренційних поручає

НОВО ОТВОРЕНИЙ МАҐАЗИН

КАРОЛЯ ПСТРУХА

Львів, вул. Пілсудського, ч. 19. 674 6—15

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

СОЙМ У ВАРШАВІ скликано в пятницю на надзвичайну сесію. Він мав би занятися головно господарською ситуацією, котра стає все тяжша.

В АВСТРІЙСЬКІМ ПАРЛЯМЕНТІ провідник соц. дем. Бавер назвав канцлера Шобера „убийником". Той нічого на те не відповів, але коли Бавер по якімсь часі звернувся до нього з запитом, сказав, що чоловікови, котрий кидає такі слова, взагалі на ніщо не відповідається, бо він недостойний відповіди.

НОВОСТИ В ЖІНОЧИХ І МУЖЕСЬКИХ МАТЕРІЯЛАХ

поручає фірма

Стахевич і Абрисовський

У ЛЬВОВІ РИНОК 32.

642 12—12

В НІКАРАҐВІ вибухло кріваве повстання. Морська піхота Америки оповістила там 2-місячний стан облоги. Відбуваються криваві бої.

МІЖ АПОСТ. СТОЛИЦЕЮ й АНҐЛІЄЮ дійшло до сильного напруження взаємин ізза відносин на острові Мальті. Анґл. уряд домагався, щоб Апост. Столиця дала наказ катол. духовенству на Мальті, не виступати проти Стрікленда, голови анґльофільської ґрупи на Мальті. Апост. Столиця відмовила. Грозить зірвання дипл. взаємин.

Коли маєте пропуклину,

замовте бандаж у найстарш м на світі Закладі спеціяльних, патентованих бандажів пропуклинових і черевних 690 4-4

М. ФРАЙЛІХА

Львів, вул. Городецька 35.,

там під ґарантією дістанете відповідний бандаж, або усі ґроші назад.

НОВИНКИ

Град величини курячих яєць упав в повіті Барановичі на ґрунтах сіл Дороска, Ковалі, Круглі, Пручаки, Пшки, Новосілки і Підлісся. Поля й сади зовсім знищені. Вода на полях стоїть по пояс.

Повінь у Снятинщині. З Тучап пишуть нам: Дощ падав 15, 16 і 17 травня, а 18-го виступив Черемош з берегів і вода заляла поля і весняну працю людських рук. Вода в селі була на 1 м. так, що ніхто з людей не міг дістатися до Божого Дому на Богослуження.

Пожежа в Бучалах. На днях вибухла пожежа на обійстю А. Кушбітової в Бучалах, пов. Рудки. Згоріло 5 хат, 3 стодоли і 5 стаєн. Шкоду оцінюють на 44.000 зол. Причина пожежі неосторожність з огнем.

Автобусовий випадок. На лінії Тернопіль-Микулинці, на закруті наїхав автобус на селянський віз, що виломив двері в автобусі і вибив дві шиби. Потовчене скло поранило 2 подорожних.

Від Редакції „Життя і Знання". Дійшло до відома Редакції, що дехто не співробітничає в „Житті і Знанні" тому, начеб то Редакція домагалася тільки надсилання довших статтей. Справа мається зовсім інакше. Редакція стоїть на становищи, що статті в нашому журналі повинні бути недовгі, по можности гарно ілюстровані, формою якнайбільше популярні. Зрештою приймає статті в такому виді й такій величині, як автор даної статті її надішле. Справляючи таким робом невірну поголоску, просить Редакція наших письменників й учених популяризаторів, надсилати статті хочби найкоротші, одначе актуальні. Незвичайно радо буде витати Редакція звідомлення і статті про ріжні винаходи як чужинців так і рідних винахідників.

ПОДЯКА

В місті Тисьмениці коло Станиславова є церква Рожд. Пресвятої Д. Марії звана Монастирська, котру побудували в 1736 р. Ігумен Ілія Юроца і Пані Єлена Велигурська. Церква є однобанна в стилю галицькім. В тій церкві є старий іконостас здається з XVIII в. з дуже гарними різьбами, але від диму почорнів. П. Михайло Лишеґа артист маляр, котрий учився малярства в віденській школі і в Академії штук у Кракові, відновив артистично сей іконостас, памятник церковної штуки так, шо присутні в церкві любуються його красою. Також відновив бічний престіл Вознесенія Христового.

За труд щиро дякуємо п. артистові, а також за єго совісну і мистецьку працю і поручаємо єго Всч. Духовенству і чесним Братєвам церковним як совісного і фахового артиста-маляра.

Тисьмениця, 8. мая 1930 р.

О. Йоан Коцюба парох-ювилят (84 літний старець), — Льонґін Чернодола півець церковний. Провізори: І. Николай Ференчук, II. Дмитро Самуляк, III. Іван Барасюк. 719 1-1

——o——

Жертви

Впр. о. Павло Вецал, парох в Садках, почта Кошилівці, 5 зл. на пресу 1-1

Дальший виказ „Милосердних сердець", що допомогли хорому питомцеви матеріяльно: (II.) о. Мих. Ганкевич, Звиняч 5 зл., п. Ник. Красицький, Ковалівка 2 зл., о. Богдан Осідач, Чорноріки 5 зл, п. Ю. Ковшевичева, Львів 10 зл., о. Т. Левицький, Родошиці 10 зл., о. Ів. Доницевич, Корнич 5 зл., о. Яр. Лучаковський, Мостище 5 зл., п. Симкова і Чуєва, Завишня 10 зл, о. Клюфас, Бонарівка 5 зл., о. І. Чорнодоля, Кудринці 3 зл., о. Ол. Тришневський, Розджалів 5 зл., о. Дзяма Б., Незнайова 5 зл., о. Тарасович Гійче 2 зл., о. М. Горечко, Гирова 5 зл., о. І. Галькович, Рожанка 5 зл., о. Ґарасовський, Собечів 5 зл., О. Гнатишакова, Дидьова 10 зл., о. Ст. Кіржецький, Юнашків 5 зл., М. Матківський, Гробовець 5 зл., Емілія Харханіс, Опарівка 3 зл., о. Т. Серединський, Биків 5 зл, М. Гординська, Ваньовичі 5 зл., Н. Н., Перемишль 20 зл., о. Р. Левицький, Дідушиці малі 5 зл, о. І. Колода, Делятин 5 зл., о. І. Киціль, Пулави 10 зл., Ур парох. Цісна 5 зл. — Марійське Т-во Пань, Перемишль. (Д б). 712 1-1

——o——

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Нововідкрита книгарня „Рідної школи" у Львові вул. Сикстуська ч. 20 ч. телеф 87-42 (Дім Народної Гостинниці) має на складі: шкільні книжки, всякого рода літературні та наукові новости краєвих і заграничних видавництв, друки, шкільне та канцелярійне приладдя.

Замовляйте й купуйте в цій книгарні, бо цим причиняєтеся до скріплення і розбудови **„Рідної Школи"**, в якій кується будучність нашої нації. 705 3-5

Жадайте проспектів і каталіґів.

Черче. Відкриття першого сезону дня 1. червня. В першому сезоні ціни знижені. Проспекти і потрібні інформації висилає Управа Заведення-Черче почта Рогатин, або Дирекція Спілки — Львів, Ринок 10. І. Центробанк. 706 3-3

Новий український пенсіонат в Ямній коло Яремча отвирається з днем 15. VI. 1930. з цілим удержанням. Зголошення на адресу: А. Тимкова Станиславів, вул. Красінського, ч. 27. 711 3-3

Управа ювенату оо. редемптористів в Збоїсках п. Знесіне подає до відома, що принимає учеників до першої гімн. кл. на шкільний рік 1930. Що до блищих інформацій прошу звернутися до Управи. 698 3—4

Дентист ЯКІВ НАСС

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування і винимання зубів, без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті після найновішої системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. — П. Т. Урядовцям і студентам значна знижка. Тел. 65-73 716 1-10

ПОЗІР ЗАСТУПНИКИ! Поважна і стала егзистенція. Впроваджуємо новий народний систем ощадности з високими преміями. Широкі круги суспільности мають спромогу сотиковими ощадностями вже по трьох місяцях одержати велику премію. Той новий систем дає нашим заступникам спосібність до легкого позискання сталого і високого зарібку. Великі користи для ощаджуючих! Високі провізії для заступників. Головним заступникам уділяється також відповідну суперпровізію.

Зголошення приймає:

ЗАГАЛЬНЕ ЗАВЕДЕННЯ КРЕДИТОВЕ

717 Львів, пл. Марійська, 6—7. 1—8

ЛІЖКА ПОЛЕВІ

ЛІЖКА металеві, залізні, тапіцерувані. Дротяні вклади.

578 **поручає**

ВИРІБНЯ Л. ЯҐОШЕВСКІ

ЛЬВІВ, Личаківська 132.

25-50

НА РАТИ: **ліжко** залізне кухонне **14** зл., сіткове **40** зл., умивалка **5** зл., **ліжко мосяжне 200 зл., матераци:** З подушки **30** зл., волосінні **75** зл. **Отоманки** ґобелінові **55** зл., Канапки ґобелінові **55** зл., як також приймає перерібки **ФАБРИКА ЗАКС,** ЛЬВІВ, ЛІНДОГО 6, ТЕЛ. 79-99.

565 28—40

ВИНИЩУЙТЕ ВСІ КОМАХИ

средствами хемічними

Д-р З. БАХ, інж. аґр.

718 Львів, Ринок 2. Тель, 67-32. 1-2

Не купуйте тандити!



Найлучші вироби дістанете у

ПРОЦКА

Львів, вул. Терціярська 10.

(бічна Клепарівської)

Ліжка, умивальні, стояки, уряджения для пенсіонатів, віль, бурс, ґабінетів лікарських і т. д.

682 6—10.

ПАРАСОЛІ ГОРОДОВІ

„ПАРАҐОН”

Львів, вул. Валова 9.

701 4-8

МЕБЛІ КЛЮБОВІ

як також усі роботи тапіцерські і декораційні виконує на догідних услівях сплати

665 8-20

МАЛОПОЛЬСЬКА СПІЛКА ТАПІЦЕРІВ

Львів, вул. 3-го Мая ч. 5. Тел. 59-82.

Союз Кравців Львів Личаківська 15.

під управою ШИРКОВСЬКОГО ЯКОВА й ПАВЛА ЛІЛЯ

поручає всякі мужеські одяги, для Всч. Духовенства реверенди, папістики по конкуренційних цінах.

708 2—32 **„Свій до свого“.**

ФУТРА жіночі, мужеські готові — на замовлення, як також всякі перерібки на догідних місячних сплатах поручає і виконує

709 **М. МОШУМАНСЬКИЙ** 2-30

Львів, вул. Боїмів, 1. тель. 10-11

Приймає футра до переховування.

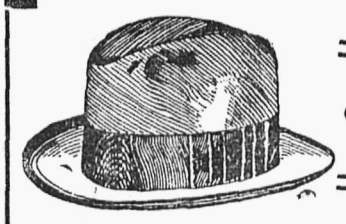

РІК ОСНОВАННЯ 1878.

На весняний і літний сезон

поручає наймодніші

КАПЕЛЮХИ і ШАПКИ

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! Вибір великий!

412 21-?

Важне для кооперативних і сільських крамниць!!!

Коси, серпи і т. п. продає виключно кооперативам і сільським крамницям на дуже догідних кредитових услівях, фірма

РІЛЬНИЧИЙ ДІМ ПРОМИСЛОВО--ТОРГОВЕЛЬНИЙ

„СТАЛЬКОС“

703 Львів, вул. Пястів, ч. 2., тель 71-29 2-2

КРУЖЛІВКИ НАЧИННЯ молочарське і кухонне, — **ЛЕДІВНІ, — ЛІЖКА, УМИВАЛЬНІ і т. д.**

714 б — поручає — 2-15

ТОРГОВЛЯ ЗАЛІЗА

МАРІЯН КЕРСЬКИЙ і ФЕЛІКС КОНДЗЬОЛКА

Львів, вул. Коперника ч. 4.

Обува на сезон літний!

жіноча, мужеська і діточа **по зниженых цінах** продає **склад обуви**

„КРАХА“ — Львів, Галицька 15. Дешево, бо в подвірю!

694 3—25

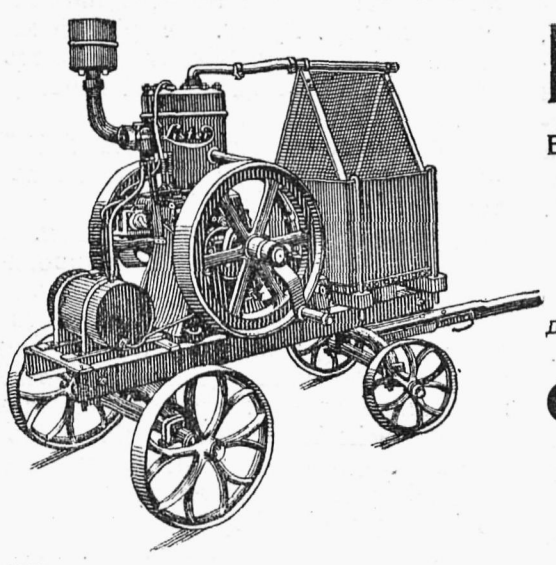

Мотори ЛІСТЕРА?

БЕНЗИНОВІ

НАФТОВІ

РОПНІ

ПЕРЕВОЗОВІ

СТАЛІ

для цілей рільничих і промислових

Є НЕОЦІНЕНІ

До набуття у всіх поважніших складах машин рільничих і в репрезентації фірми

R. A. LISTER & Co., Ltd.,

Dursley (Anglja)

702 б 2—12

Львів, вул. Ягайлонська ч. 24. **Телєфон 6-29**

НЕДУГИ ЛЕҐЕНІВ. Туберкульоза легенів є неумолима і щорічно без ріжниці пола, віку і стану, скошує міліони людей. — При поборюванні грудних недуг та бронхіту, впертого та томлячого кашлю і т. п. примінюють лікарі **„Balsam Thiocolan-Age“** Ґонсецкого, що влекшуючи виділювання флеґми, скріплює орґанізм і самопочуття недужого, побільшує тягар тіла і усуває кашель. Уживається за порадою лікаря. Продають аптики. 659 10-10

ГУРТОМ І ДЕТАЙЛІЧНО

ФОТЕЛІ верандові ЗОЛ. 8
КОШІ подорожні, ЛІЖОЧКА
К И Л И М И
З А Б А В К И
Тканини і кераміка народня
Л Е Ж А К И З о л. 12

695б 6-10 поручає

ФІЛІЯ: ГАЛИЦЬКА 5 ЛЬВІВ

ЛЮДВИК ҐЕҐЕДІС КОПЕРНИКА 11.

Тел. 30-32. Тел. 26-09.

П Е Н С І О Н А Т И

Власний виріб! Ціни фабричні!

КОВДРИ двохсторонні від зл. 25·—

МАТЕРАЦИ з трави морськ. „ „ 38·—

ПОДУШКИ З ПІРЯ „ „ 18·—

ПОШІВКИ ГОТОВІ „ „ 3·—

ПРОСТИРАЛА на ліжка „ „ 5·50

„ **під ковдри** з ручними дірочками „ „ 11·—

КОЦИ вовняні „ „ 10·—

КАПИ до праня „ „ 10·—

ПОЛОТНА, РУЧНИКИ, ОБРУСИ, ДИВАНИ, ХІДНИКИ, ФІРАНКИ ДОБРЕ А ДЕШЕВО! продає

ФАБРИКА ПОСТЕЛІ ІБІЛИЗНИ

А. ПЕТРУШЕВСКІ М. МЛЄКО, Львів **Коральницька 6**

691 **ЦІННИКИ ДАРОМ!** 7-30

Видає й редаґує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10

Рік V. Porto zapłacone ryczałtem Львів, четвер 29. травня 1930. Ч. 39. (339)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8 II пов. - Тел. 1-48

Передплата в краю. 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр — Ціна числа 25 сот.
Конто П. Щ.: ...ків 405.80...

Відложення сесії сойму

Причини оповіщені правительством.

В сам день скликання надзв. сесії сойму шеф кабінету премієра п. Шецель вручив маршалкови сойму коротке зарядження президента РП.: „На підставі 25 арт. конституції відрочую надзвичайну сесію сойму на 30 днів“. — Причину того уарґументував премієр Славек як слідує: 1) Жадання скликання обидвох палат підписала тільки третина послів одної палати, а се в конституції неузасаднене. 2) Заяви партій з приводу тої сесії вказували на те, що нема виглядів на річеву працю сойму.

Зміст протесту центро-лівиці.

Тогож дня польські клюби центролівиці (ППС., „Визволєнє“, Стронніцтво Хлопске, П. С. Л. „Пяст“, Христіянська Демократія і Клюб Народовей Партії Роботнічей) оповістили протест такого змісту: 1) Зарядження президента унеможливить боротьбу з господарською кризою. 2) Воно заострює внутрішні відносини й перечеркує можність одержання загр. кредитів. 3) Конституційна й парляментарна відповідальність за те паде на правительство премієра Славека, моральна й історична в першім ряді на президента держави Мосціцкого. 4) Правительство ухиляючись від переведення сесії дало вислів обаві перед контролею парляменту й відповідальністю за переступлення буджету в висоті майже міліярда, що морально й політично обтяжує весь табор, котрий править Польщею від 4 літ. Супроти того боротьба проти диктатури треватиме аж до повної побіди демократії.

Що на те каже урядова преса?

Урядова преса відповіла на заяву центролівиці як слідує: 1) Перша її точка то демаґоґія. 2) Друга то зазив до заграниці, щоб не давати кредитів Польщі. 3) Третя то небувалий напад на голову держави. 4) Четверта точка обчислена на псуття опінії Польщі за границею. Ціла заява вийшла з обави, щоби правительству не вдалося поправити господарської кризи без сойму.

Небувала знижка цін жита в Европі

З Берліна доносять: Господарські круги всеї Европи потрясла вістка, що протягом 24 годин упала ціна жита в небувалий спосіб ізза того, що совіти кинули на ринок 77.500 тон жита по ціні зовсім не опертій на ніякій купецькій підставі, тільки виключно в ціли зревольтування господарських ринків Европи. Супроти того Німеччина зараз знов піднесла цло до 15 марок за 100 кґ.

Земельна криза в Німеччині

Міністер Дітріх оповіщує: Від часу війни піднеслася платня рільних робітників і ціна рільничих знарядів около півтора раза, а податки кілька разів. Зате ціна рільничих продуктів не піднеслася, а ціна худоби навіть упала. До того всего подорожів кредит. Змінити цін уряд не в силі, бо вони залежні від світових ринків а в справі цла держава звязана на всі боки торговельними умовами. Наслідки того всего для рільництва в Німеччині дуже тяжкі: її хліборобство задовжене на 11 і пів міліярдів марок + 2 міліярди т. зв. рентового довгу. І то задовжене на лихварський процент, котрий річно виносить поверх міліярда марок! Подібно важке положення хліборобства і в иньших краях. Мимо всего треба надіятися, що криза добігає зеніту і що ратунок перед нею мусить знайтися, а перший крок до ратунку се не скривати правди.

Перед собором православних в Польщі

Голос правительственних кругів.

Орґан правлячих кругів, „Ґазета Польска“, принесла в 133 ч. статтю з приводу собора православних в Польщі. В ній пише, що державний розум Польщі вимагає, щоб православна церква в Польщі була добре зорґанізована й оточена державною опікою та пошаною. Протопресвитер Т. Теодорович, передаючи зміст тої статті, пише в „За Свободу“ так: „Эта стаття, дабы никому о ней не забыть, могла бы быть начертана как памятка в той залѣ или в преддверьи того мѣста, гдѣ будуть происходить засѣданія Предсоборнаго Собранія и самого Собора“. — (Можна собі уявити, який рев обурення піднявсяб, якби так щось подібне написав визначний діяч якої небудь иншої церкви! А православним все уйде й навіть ніхто не дивується).

Висадили в воздух катедру в Харкові

Російська преса доносить: Большевики висадили в воздух катедральну Церкву св. Николая в Харкові, котра була в посіданню української автокефальної Церкви. Перший вибух зруйнував тільки головну баню, длятого мусіли спричинити нові вибухи. Незабаром висадять у воздух ще одну церкву.

Нова рада міста Львова

На 130 членів 9 Українців, 2 москвофіли і 2 „невиразні“.

У звязку з рішенням Найв. Адм. Трибуналу й поширенням території м. Львова покликав львівський воєвода до нової ради 37 членів з вибраних ще 1913 р. і 92 іменованих. Між останними є отсі Українці: В. Децикевич, Йосиф Фольмес (від Т-ва роб. і слуг „Праця“), д-р А. Говикович, А. Кусик (від друкарів), о. Д. Лопатинський, інж. Ю. Мудрак, Ос. Стефанович (від купців), В. Темницький (від соц. дем. роб.), М. Заячківський, далі москвофіли з „Н. Дому“ М. Бачинський і д-р А. Лисяк та два невиразні що до національности: Петро Тарнавецький і Леонтій Рубель (останній від „Зґоди“). До того слід замітити, що після прилучення ряду місцевостей до Львова відсоток українського населення значно більший ніж відсоток укр. радних.

ВІД ВИСОТИ ОЩАДНОСТЕЙ,
відданих до вжитку українським економічним установам, залежить наша економічна самовистарчальність. Тому складайте свої ощадности в Кооперативному Банку
715 „ДНІСТЕР“ 3-?
у ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20

ОБСТАВИНИ НА ПІДКАРПАТТЮ

Отсю цікаву статтю одержали ми від священика, уроженця Закарпатської Руси. Містимо її майже нічого не справляючи. — Редакція.

Підкарпаття днесь немов одна арена, на якій найкрайнійша галузка бореся за життя. Доля його жалісна. Однако мимо небезпечного наступу ріжних ворогів героїчно держиться. Ми, котрі віримо в Боже Провидіння, не сумніваємося, що Підкарпаття як в минувшині, так і тепер пережиє тяжкі хмари, які повисли над ним. Вже днесь маємо вісти, що між іншими показуються знаки про досить красне реліґійне відродження.

Русини на Підкарпаттю і далеко на полудне, кругом аж до Чорного Моря, жиють ще перед приходом Мадярів. Культура їх грецька. Христіянство попередивше Кієвську Русь приняли з жерела грецького і то в часі, коли між Сходом і Римом панує єдність. Паде то на часи св. Кирила і Методія. Роздор між Сходом і Римом не потряс Підкарп. Русею. Вона і на далі остала в злуці з Римом. Зміни настали лише тогди, коли Кієвська Русь упала жертвою православія. Підкарпаття ніколи не стидалося своєї матери Кієвської Руси. Ті родинні стики були причиною, що суди майже без перепони могло закрастися „православіє“. Та недовго могло удержатися. На Підкарпаттю видять, що відорватися від западної культури, від Католицької Церкви, значить пропадати. 1649 р. відновлено тут унію. Підкарпаття через католицизм много позискало. Злучило інтеліґенцію і нарід так тісно, що могли протистати всяким наступам реформації й мадяризації. Мадяре виділи, що в обороні віри і народности стануть Русини в оден фронт, зато з далека і дуже обережно започали свою працю винародовлення. Плян їх був відорвати інтелиґенцію від народа, а напевно до ціли дійдуть. І не перерахувалися. На кінци XX-го століття здавалося, що на Підкарпаттю можна вже поставити хрест блаженної памяти. В тій темряві винародовлення родиться революція, яка набирає форму „православія“. Нарід більше не вірить своїй інтеліґенції, яка його лишила і летить — у пропасть.

Даєся пірвати брехнею, та демаґоґією й безпощадно зриває з тою минувшиною, яка тілько горя йому завдала. Мадяре думали зброями задусити рух, але світова війна вибила їм то з рук. Аж тепер настає привдиве пекло на Підкарпаттю...

Руйнуючий огонь захопив у нас всьо і ціла будова національного, реліґійного, соціяльного почуття в огни захиталася. Довго треба було нам чекати, заки брудний дим пожежі розлетиться, щоби розглянутися на стратах. Пропали величезні матеріяльні та духові майна. Придорожні крести зневажені, розбиті фари (приходства), школи знищені, церкви справді так вигля-

ДЛЯ ТЕРПЛЯЧИХ НА СХОРІННЯ НІГ
поручає обуву
ортопедичну **Л. НОВОСАД**
Львів, вул. Словацького ч. 6. Тел. 8-25.
666 4-20

дають, як „по огни“. Процеси, пімсти, битки, в тюрмах страчена праця представляє такий капитал, що його днесь й обчислити годі. Нарід знищений. Захитавшися в найделикатнійшій точці людського життя, в релігії, дуже легко доплив до корчми. Піятика такі розміри взяла, як ніколи спереже. А що найболючим, видимо перед собою морально знищену молодь, яку до якогось ідеалізму вхопити граничить майже з неможливостею. Таку руїну вороги і хотіли. Хотіли Підкарпаття релігійно і морально поховати. Зато прийшли з 100%-товою офензивою та вистріляли всі свої засоби. Днесь однако, коли туман битви з Підкарпаття відлітає, перестрашені видять, що пляни їх не здійснилися. Нарід жие. Історичну ролю, яку Провидініе для нього скриває, ще не відіграв. Покалічений, побитий, понижений на всіх областях життя, однако жие! Най прийде щире, демократичне і національно свідоме духовенство, яке візьмеся до самаританської праці — і Підкарпаття на ноги стане. А такого духовенства поволи прибуває і праця його поволи овочі несе. Зривають з давними формами пасторизації, покидають суху обрядовість, так званий „орієнталізм“, який чоловіка до теплого почуття не вміє завести й ідуть по житеву воду до свіжого жерела, до Западної Церкви. Заряджують місії, яких до сих пор відбулося в около 40 парохіях. Нарід чуе слово Боже на живій народній мові. Культ Евхаристії шириться через суплікацію. Се на Підкарпаттю найціннійше в часах повоенних. Нарід тронуто клячить перед Найсвятійшим і захоплено співає милу мелодію суплікації. Містома люде при суплікації плачуть, бо вони такого красного ще не чули . Декуди названо суплікацію „Малою Службою“. Днесь співають суплікацію в Ужгороді в катедральнім храмі, в духовній семинарії, по відпустах, при храмових торжествах і т. д. Не менше цінною набожностею почитання Серця Ісусового, яке розширюеся, Апостольство молитви. До них приступае Живий Рожанець і проче. І справді, де така поступова, модерна, справді католицька пасторизація повстала, там найдемо чудове духове життя. Такі села немов „оази“ в бідній Сагарі.

Цікаве становище схизматиків і москофилів до тих „оазів“ та до нових набожностей. Взагалі вони проти „новостей“ безрадні . Москофилі в своїх газетах рідко і дуже обережно та скрито закидують „латинизацію“. Мали збагнути, що сі річи про них дуже небезпечні, ліпше мовчати. Спробовали містома Дубове, Чопе, задиратися з народом про „каження віри“, та походили. А потім тишина.

Правда, загально беручи далеко ще тут до нормальних відносин. Але не маємо причини до безнадійности. Видав, то вже так судилося, щоб наш нарід всюди добивався через муки до життя.

УСІ КУПУЮТЬ
ЗАГРАНИЧНЕ І КРАЄВЕ СКЛО,
ПОРЦЕЛЯНУ І КРИШТАЛИ
ЛИШ У ПЕРШОРЯДНІЙ ФІРМІ
ОЛЕКСАНДЕР ОНИСЬКО
Львів, вул. Галицька ч. 20. Тел. 69-75.
567 27-30

Католицька преса

Що каже про неї найбільший катол. мислитель Німців.

Загально признаний як найвизначніший катол. мислитель сучасної Німеччини, Фрідріх Мукерман Т. І., пише про католицьку пресу і її потреби в журналі „Граль“ за май: — Робиться на душі дуже сумно, коли час до часу читається в наших органах повторювання того, що вже було сказане на сто засіданнях Тов. Августина. Слова, слова і ще раз слова, з котрих нічо нема і нічо не буде. А чому? Бо весняний воздух, котрий віе в таких статтях, заки дійде до землі, на котрій має проявитися весна, мусить перейти через велику пустиню жовтого піску — мамони. А на тій пустині завмирає всяка весна. Коли ідеї мають стати дійсністю, то треба для них фінансових жертв, бодай на початок. Говориться про потребу ощадности. Добре. Та річ у тім, на чім ощаджуеться і чи комусь миліший добрий редактор чи директор, т. є чи ощаджуеться на дусі чи на мошонці. І що нам поможуть ощадности, котрі осягаеться пр. в той спосіб, що кілька часописів стягаеться в одну, коли ті ощадности не служать ні в ціли побільшення редакційного штабу, ні розбудові інформаційного ділу, ні тому, щоби фронтови католицької преси дати етап, який йому потрібний. Перед нами просто комічна картина: Фронт католицької преси, звернений проти соціялізму, лібералізму, комунізму, шовіністичного націоналізму і т. д., мусить брати свій порох в більшій части з тих самих фабрик, котрі обслугують і фронт його противників! (Автор має на думці, що католики не створили досі своїх пресових інформ. бюр і т. п. конечних для преси інституцій). Так дорогий приятелю, сим разом мушу їм ще сильно підсунути перед самі очи, бо ми зробили собі вже мірилом успіхів мірило звінкости, до котрого привикли, а не мірило, котре відповідае ядрови справи. Ану, порахуй собі колись сам, кілько католицьких домів і родин є в наших містах, а кілько з них має католицький часопис! Тебе зворушить той рахунок і глибоко тобі западе в тямку і ти запитаеш себе: Як це можливе? І тоді зрозумієш, як далеко ми дійшли в своїм католицькім краю і куди ми не дійшли. Ви знаете, що я маю пошану для кождої праці, виконаної для добра католицької преси. Та, на жаль, знаю про можливість неодної праці, котра нині і завтра могла б бути довершена, якби лише було для неї настілько гроша, щоб колесо пустити в рух. І якраз це так глибоко засмучуе, що се розбиваеться на недостачі того гроша та що масово опускають нас письменники й инші люде, які моглиб щось зробити, — опускають або сконають з голоду, бо ми не даємо того марного гроша, який конечний для їх істнування“.

Так пише мислитель німецьких католиків, котрі мають доволі велику катол. пресу. Цікаво, що він написавби, якби так пізнав наші відносини в тій области й до того довідався, що у нас є люде, котрі замовляють часопис, потому не платять, а коли їм адміністрація, сповняючи свій обовязок, пригадае, кілько винні, — то лаються здорово. А бути винним за газету взагалі мало хто соромиться...

Старий Рим у своїй довгій карієрі перепровадив велику уніфікацію мови... Але ту велику зміну характеризували: добра воля і час. Правительство Риму н і к о л и не займалося заохочуванням до науки латини і утруднюванням науки инших язиків, котрі суперничали з латинським. Ще за часів Авґуста говорили в полудневій Італії багато по грецьки. (Ферреро: „Єдність світа“).

СЕРЕДНОВІЧНА ОСНОВА МОДЕРНОГО ШПИТАЛЬНИЦТВА.

V.

В статутах французьких шпиталів XIII. ст. був навіть приписаний спосіб, як приймати хорих і як ними опікуватися: „Коли хорий зізнав свої гріхи священикови й побожно запричащався, має бути уложений в ліжко і так догляданий як наш Господь і Спаситель, відповідно до засобів дому. Кождої днини має хорий одержувати поживу перед братами, а та пожива має йому бути подавана з христіянською любовю. А в кожду неділю мають хорим бути читані Листи й Євангеліе і мають вони бути кроплені посвяченою водою в часі процесії.“

Все те, чим тоді дуже дорожили віруючі люде, уділювано хорим у шпиталях з любовю. По можности виконувано кожде бажання хорого. Монахи лицарського Чина Йоаннітів у Єрусалимі*) виконували той приписс про бажання хорих так докладно, що це увійшло у приповідку. Передання каже, що султан Салядин (1137—1193), котрий боровся з хрестоносцями і в р. 1187 здобув Єрусалим, перед здобуттям святого міста вступив до нього перебраний і як хорий зголосився в шпиталі тамошних Йоаннітів, щоб особисто переконатися, чи вони дійсно такі, як про них голосила слава. Його приняли й положили до ліжка. А коли його запитали, що він хотівби їсти, султан відмовляв усякої поживи, кажучи, що їв би тільки мясо з ноги коня, на котрім їздить Великий Майстер їх Чина. Коли про це дивне бажання хорого повідомлено Великого Майстра, той видав наказ, убити свого улюбленого коня й заспокоїти бажання хорого. Наказу не виконано тільки тому, що Салядин, переконаний про геройське сповнювання приписів Чином Йоаннітів, дав себе пізнати й уратував від смерти благородне звіря.

Подібно по геройськи поводилися в области шпитальництва також мужеські й жіночі Конґреґації, що жили після реґули св. Авґустина, (354—430), сина св. Моніки. Він у своїй молодости провадив легке життя, описане в його цінних споминах, опісля був учителем вимови в Картаґіні й инших місцевостях. Навернений св. Амброзієм, зачав примірно жити, висвятився і в р. 395 став епископом в м. Гіппо. Був се найвизначніший фільософ і теольог христіянства перших віків. Він учив, що властиву вартість людини становить не розум, тільки воля, звернена до добра! Своє розуміння історії людства виложив у своїм головнім творі „Про державу Божу“. Той його твір був головною христіянською книгою середновіччя, що сильно вплинула на весь тодішний світогляд. Без знання духа писань св. Авґустина не можна зрозуміти й середновічного шпитальництва та всеї самопосвяти, що була вложена в нього.

Жак де Вітрі, б. епископ з Акру й пізніший кардинал, котрий багато подорожував по світі й не одно диво бачив, з подивом оповідае про мужів і жінок з конґреґацій імени св. Авґустина, що займалися доглядинням хорих у шпиталях, особливож хорих на проказу, (лепру). Були вони строгі для себе й дуже ніжні для хорих. Свій опис їх поведення кінчить словами: „Нічого иншого не можна порівнати з їх мучеництвом, котре є святе і дорогоцінне перед Богом“.

*) Був се чин оснований в XI. ст. спеціяльно для опіки над палестинськими паломниками-прочанами. На чолі його стояли: Великий Майстер Чина і 8 майстрів для поодиноких 8 націй. Гербом його був 8-кінчастий білий хрест на червоним полі. По здобуттю Анкони осіли вони на Кипрі, потім на Родосі, де їх кріпости здобув турецький султан Сулейман Великий в 1522 р.. що признав їм почесну капітуляцію ізза їх надзвичайної хоробрости. Від 1530 до 1798 головним їх осідком була Мальта. Тепер вони тільки харитативне Тов-о шляхти.

Зєдинені східні Церкви

Кодифікаційна Комісія Права для Східних Церков в Римі зладила їх статистику, котра представляється так:

Патриярхатів 6; митрополитів 35; епископів 47; апостольських вікаріїв 4; священиків 8.448; монахів і монахинь 3.147; парохій 6.305; церков 7.114; семинарів 24; вірних **7,733.304;** шкіл 1.997; учительських сил 4.774; питомців разом з тими, що в малих семинаріях, ювенатах і учеників католицьких шкіл 189.163; діл католицької акції 490; брацтв 5.133. З того на галицьку церковну провінцію припадає: 1 митрополит; 6 епископів; 2.295 священиків; 294 монахів; 571 монахинь; 1.647 парохій; 3.458 церков; 3 семинарі вел.; 1 малий і 2 ювенати; 3,659.974 вірних. Коли додати ще наших на Закарпатщині на Буковині, в Канаді, Америці, Бразилії та Аргентині, то число вірних гр.-кат. обряду т. є. Українців - Русинів виносить коло 5,000.000. Отже на всі инші східні зединені церкви припадає лиш 2,700.000. (З того Ромунів гр.-кат. коло 2 міл.). Ми становимо дві третини всіх католиків східного обряду. **Т. Г.**

——o——

Процес 17-ки

За замах на східні торги.

На лаві обжалованих сидять: прив. урядник Роман Біда, студ. Т. Крушельницький, матурист В. Попадюк, мат. М. Терещук, рільник Ів. Вацик, огородник Ос. Наорлевич, мех. В. Махницький, лісничий Ос. Кирилюк, студентка Стефанія Шушкевич, купець Р. Качмарський, ст. М. Колодницький, переплетчик Л. Гошовський, ст. В. Лемішка, ст. конс. Ст. Мирослав Огородник, абс. торг. шк. Юр. Онишкевич, абс. сем. Яр. Кульчицький і прив. урядн. Ярослава Кліш. Всі грекокат. з виїмком першого. Всі обжаловані за державну зраду ізза приналежности до УВО (Укр. Військ. Орг.) та за співучасть у замаху на „Східні Торги“ в вересні 1929. Обжаловує прок. Ліпш, боронять адвокати: Шухевич, Старосольський, Ганкевич і Шевчук. Поранену вибухом бомби студ. Марію Штрайтівну заступає д-р Й. Гехт (домагається 30 тисяч зол.). Процес потреває коло 4 тижнів.

НА СЕЗОН ВЕСНЯНИЙ

заосмотрили ми склад у величезний вибір **новостей на солідні і модні плащі, костюми, сукні і т. д.** — і пригадуємо нашим ощадним

ПАНЯМ

що як завсігди продаємо матеріяли **лиш** в першорядних сортах,

655 **А ДЕШЕВО** 16—20

ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА

45. РИНОК 45.

дім наріжний вулиці Ґродзіцьких.

Голос правди у віденськім полпредстві

У великодну суботу урядило віденське радянське полпредство (політичне представительство СССР.) величавий бенкет для театр. трупи Таїрова, котра саме тоді закінчила свої гостинні виступи в Відні.

На той бенкет спрошено представників політики, фінансів, журналістики й ин. Річ ясна, вибрані з вибраних. Запрошено також визначних віденських комуністів. Всі були в веселім настрою. Таїров росказував краснорічиво про радянські здобутки на культурній ниві взагалі, а в театральній ділянці з окрема. Коло самої півночи встав оден панок, глянув на годинник і сказав: „Саме дванацята година. Христос воскрес, панство!“ Ті слова зробили таке вражіння, немовби вибухла бомба. Полпред онімів на хвилю, у старшого радника больш. посольства зачала дрожати долішна губа, одна з пань істерично крикнула, а дехто перевернув чарку з вином на обрус. А той панок говорив дальше: „Так, панство, Христос воскрес, мимо всіх радянських декретів і ударної кампанії безбожників! І коли я чую, як знущаються на Радянщині над віруючими, мене огортає стид за людину за Европу де ще такі річи можливі й за нашу славетну цивілізацію, котра дає місце побіч чудес техніки і науки, червоній інквізиції. Ви, п. Таїров, оповідали про радянські здобутки. Чому ви мовчали про концентраційні табори, про тюрми, повні борців за свободу і правду, про міліони голодних, безправних радянських рабів, про армію безприютних дітей? Тому, що вони живий докір створеного вами життя... Чому ви мовчали про відсутність свободи преси, свобідного варстату праці, про збільшення проституції, бандитизму і т. п. „здобутки“? Цеж одинокі здобутки, якими можете похвалитися!!...“

Тут його всі закричали. Оден кричав, щоб закликати поліцію, другий питав, хто його впустив, а вкінці казали грати Інтернаціонал. Закликали возних і повели „нахабу“ до дверей.

В дверях „нахаба“ обернувся ще раз і вказуючи на столи заставлені всякими наїдками і напитками, сказав: „Бенкет підчас чуми!“

До самого ранку веселого настрою вже не було.

——o——

Ми повинні боронити зачіпленої чести. Перших христіян загально очорнювано. Нпр. говорили про них, що убивають малих дітей, посипують їх мясо мукою і споживають і т. и. Проти тих клевет боронилися христіяне... Боронився і Христос, коли Йому закидали, що виганяє чортів через Вельзевула (Мат. 12, 27). Також св. Павло часто боронився перед Високою Радою, перед намісниками і перед цісаром (Діян. Ап. 22, 26). Одначе не треба бути надто дразливим і з леда дрібниці робити річ великої ваги. Лучше годитися й терпіти, ніж жити в вічній колотнечі і скаргах. (Шпіраго, II: Наука обичаїв).

Маленький фейлєтон

Як пють чай у ріжних країнах

Чай став тепер у всіх культурних країнах улюбленим напитком, однак у ріжних країнах пють його ріжно.

В Японії пиття чаю це справжня релігійна церемонія. Кожен японський робітник носить з собою крім мисочки на риж ще котелок до напарювання чаю.

Москаль не обійдеться без самовара, з якого чай здається йому найсмачніший. Самовар у Росії, а відти й на Україні це конечна „обстановка“ кожної хати, хочби й убогої. Москалі пють звичайно чай несолоджений, тільки в зубах держать кусничок цукру й так пють.

Китаєць поправляє смак чаю так, що солить його, або й наливає до нього оцту. У Тибеті пють чай з маслом, що вважають там найбільшим присмаком. В Бірмі чай відіграє поважну ролю на весільному пирі. Молодята замінюють між собою листки чаю, намочені в оливі. Має це бути символ довгих літ щастя в згоді та любови. В Бухарі кожен, хто бажає напитися чаю в прилюдній чайні, приносить з собою в мішочку сушений чай і дає його до парення. Господар дає зате молоко, сметанку або смалець, що хто любить... Гість платить за чай і хліб, що його вкладають у склянку, а ніколи не їдять його там окремо.

В Европі є чимало знавців доброго чаю, головно серед жінок.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Кому вільно перебувати в пресвитерії? КАП доносить: Лат. Митрополит з Вильна звернувся до Конґреґації обрядів в Римі з отсими трема запитами: 1) Чи вільно толєрувати (помимо багатьох заборон декретів тоїж Конґреґації) з огляду на старий звичай, щоб особи світські підчас торжественної Служби Божої входили до пресвитерії й там стояли або сиділи? — 2) Чи вільно допускати, щоб підчас Богослужень перебували в пресвитерії міністри РП., воєводи, старости або військові начальники? — 3) Чи вільно допускати, щоб найвисший представник цивільної влади держави займав у церкві сидження, спеціяльно приготоване на висшім місци, з клячником, покритим опоною, в асистенції двох офіцирів? — Св. Конґреґація Обрядів, вислухавши опінії спеціяльної комісії, відповіла на перше і друге питання ні, на третє можна з огляду на звичай.

Навернення. В минувшім місяци в лат. парох. церкві в Кремянци о. пралат Неймак приняв до єдности з кат. Церквою протестантського пастора Берґера та панну де Бомонт, франчуженьку, кальвінку.

ШЕРФ-СКОРНИ

ОДИНОКИЙ СКЛАД АПАРАТІВ і ПРИБОРІВ ФОТОҐРАФІЧНИХ

поручає по цінах приступних

всілякі складові части в обсяг той входячі.

ЛЬВІВ, вул. СОБІСЬКОГО ч. 5.

676 11-20

Марійська „Пріма прімарія“ для Папи. „Пріма прімаря“ всіх 1222 Марійських Конґреґацій у Римі, вручила через свого директора о. Ґараняні Т. І. Св. Отцю з приводу Його священичого ювилею привітну адресу з 118.000 підписами членів. На адресі є підписи людей всіх станів і всіх звань, дипльоматів, лікарів, професорів, архітектів, письменників, мущин і жінок.

Набоженство св. Години. Дня 22. мая с. р. минуло 100 літ, коли в монастирі Паре ле Моніяль, де обявлень Христового серця дізнала св. Марія Маргаріта Алякок, запроваджено набоженство св. Години. В письмі до тамошного епископа св. Отець Пій XI. поручає гарячо сю побожну практику, бо „особливо в теперішніх часах дуже потрібна спільна і винагороджуюча молитва до Пресв. Серця Христового“, та висказує бажання, щоби в дні 22. мая с. р. відбулося те набоженство в якнайбільше парохіях.

Канонічна візитація Виленщини. Латинський Аепископ виленської дієцезії Р. Яблжиковський відбуває в ній канонічну візитацію. Помагає йому виленський епископ помічник Казимир Михалкевич, що звиджує парохії в свенцянськім повіті, які замешкують у більшости Литовці.

Орґанізатори Катол. Акції в лат. дієцезії лодзькій видали добру працю **о. Ч. Станьчака** п. з. „Католицька акція пресово-кольпортажна“. В ній практично представлена трудна справа поширення католицької книжки і преси серед найбіднішіх верств.

Розвій католицизму в Америці. Американські часописи подають статистичні дані про визнавців ріжних церков. Чисельно найбільше поширюється католицька віра. Приріст католиків у мин. році був найбільший, бо виносив 84.303 осіб. На другім місци були лютерани — 62.932, дальше пресвитеріяни — 58.685, баптисти — 53.333 і мормони — 13.394. Анґліканська церква втратила 25 членів, методисти 2.440, а православні — 13.800. Католицька церква має тепер поверх 20 міліонів вірних.

Д-р Степан Дмоховський

б. елєв Поліклініки дентистичної у Берліні.

Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках кавчукових, золотих і сталевих (Крупна нержавіюча сталь). Апарат Рентгена. 555 55-7

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ВИБОРИ ДО СЕНАТУ на Волині дали такий вислід: Листа 18 (бльок непольських народів) 33.327 голосів і два мандати (Левчанівський і Черняков), листа 22 (с. радикали) 38.082 голосів і два мандати (Петриківський і Бондарук), листа 36 (Сельроб-едність) 27.466 голосів й оден мандат (Мик. Химчин). „Визволєнє“ 6.690 гол., Сельроб-правиця 3.148, Росіяне 342 голосів. (А говорять про „Русскую Волинь“).

ЛОНДОН ЦЕНТРОМ ПРОПАҐАНДИ БОЛЬШЕВИКІВ. „Таймс“ помістила кореспонденцію з Риґи, в котрій сказано, що Комуністичний Інтернаціонал ще в лютім с. р. рішив перенести центр своєї пропаґанди з Берліна до Лондону, а це на внесок анґлійського комуніста Гаррі Полліта. Ком. орґан „Дейли Воркер“ пише отверто, що хочби анґл. уряд робив не знати що, то комуністи не застановлять своєї пропаґанди в анґлійськім війську. Далі поданий зміст інструкції, як додаток до „Правди“. В ній підчеркнено вагу зревольтування Індії в ціли зруйнування сили британської імперії.

АНҐЛІЯ ЗАНЕПОКОЄНА больш. пропаґандою. „Морнінґ Пост“ вичисляє важніші ком. орґанізації, що ділають на терені Анґлії: 1) Британська комуніст. партія. 2) Т. зв. рух меншости (котрий має на ціли розложити робітничі орґанізації „Трейдюнії“. 3) Орґанізація безробітних. 4) Анґл. Секція „МОПР'у“. 5) Міжнародна роб. поміч. 6) Бюро для студій над умовами праці. 7) Видавництво „Сучасна книга“. 8) Союз приятелів сов. Росії. 9) Комітет оборони обжалуваних індуських революціонерів. 10) Журнал „Робітничий Місячник“. 11) Відділи т. зв. робітничої охорони і и. Всі ті орґанізації залежні від коміптерна. Ком. партія звертає увагу, що Москва явно приготовляє революцію в Анґлії.

РОМУНСЬКИЙ ліберальний орґан „Ордінеа“ закидає премієрови Маню надужиття на шкоду держави, котрі виносять грубі міліони. Подібні закиди робить иншим членам його уряду.

30-ЛІТТЯ КАТОЛ. ПАРТІЇ НА УГОРЩИНІ відсвятковано недавно разом з 30-літтям послування пралата Олександра Ернста. Хоч політичне життя Угрів все було високо розвинене, то угорські католики дуже пізно взялися до оснування катол. партії, бо щойно 30 літ тому. А взялися вони до того щойно тоді, коли лібералізм уже так напосівся, що иншого виходу не було, бо грозило, що ліберальна течія захопить всю суспільність. Тоді граф. Зіхи і пралат. о. Мольнар оснували Кат. Народну Партію. Тяжкі були початки тої партії: її кандидатів не тільки словом і письмом зневажали, але й вязнили та з сел виганяли, бо прочували в тій партії небезпечну конкурентку. Ізза її поступової програми закидали їй залицяння до соціялдемократів і т. зв. національну „зраду“. Та прийшов час, коли та партія здобула владу в цілім краю. Ізза проблєму монархізму втратила вона 50 мандатів і свою владу, одначе сегодня програма уряду знов майже нічим не ріжниться від програми тої партії, котра тепер має назву „Христіянсько-національна, господарська партія Угорщини“.

НОВИНКИ

На Загальних Зборах „Т-ва Прихильників Освіти у Львові“ через аклямацію іменовано почесними членами ВПреосв. Митрополита А. Шептицького і проф. С. Дністрянського. До нового виділу вибрані: В. Децикевич як голова, о. кан. О. Ковальський, д-р Л. Макарушка, д-р Ів. Ґижа, д-р Ів. Копач і студенти: Б. Кравців, О. Гладкий і Тимотей Козяк.

Сніг у травні. В деяких околицях Сербії і Словенії впав на днях сніг. Потерпіли засіви і овочеві дерева.

До Товаришів матуристів коломийської ґімназії української з року 1905. По думці ухвали першого зїзду відбудеться другий товариський зїзд дня 5. липня 1930. в Коломиї, о год. 8-ій рано, в салі 8-ої кляси. Підписаний Комітет просить всіх Вп. Товаришів прибути конечно на цей зїзд. Зголошення просимо слати на адресу: Олег Калитовський, учитель ґімназ. „Р. Ш.“ в Коломиї „Народний Дім“. За скликуючий Комітет: Др. Никифор Гірняк, Олег Калитовський, Іван Рудницький.

Львівська „Рада“ в ч. 420 з 18 травня с. р. помістила статтю якогось криптоніма (Остап Р-кий) п. з. „Гокуси-покуси папи Пія XI“. В ній у небувалий спосіб накидається на св. Вітця, називаючи його „польським“ папою і закидаючи йому, що „він більше політик, як духовник“. Напасть та оперта головно на кореспонденції „Діла“ з 14. травня п. з. „Офіційні й неофіційні представництва“.

Смерть аепископа. ПАТ повідомляє, що вмер Кентерберійський архиепископ лорд Давідсон.

Івана Пасіку засуджено у Львові за убиття проф. С. Твердохліба на 10 літ тюрми, головно на підставі зізнань свідка Пшитоцкої.

Від 15. мая отворено безпосередне получення між Ґдинею і Констанцою над Чорним Морем. Простір 2.123 км. перебігає поїзд за 50 годин шляхом Познань — Краків — Львів — Букарешт.

Смерть 8 ґірників. В копальні вуґля „Конкордія“ біля м. Бресляв, наступив сильний вибух ґазів. 8 робітників погибло на місци, 3 тяжко ранені, а кількапацять було засипаних та їх відкопано.

Вибух на пароплаві повстав у форті Байон при гирлі ріки Гудсон в Америці. Пароплав був наладований вибуховими матеріялами. Вибух ранив 30 осіб. Хоч в ратунковій акції брали участь всі відділи вогневої сторожі, всетаки вогонь перекинувся на великі бензинові збірники, котрі зовсім згоріли. Шкоди на 5 міл. долярів.

Великі банкроцтва в Австрії й Німеччині тревають далі. У Відні продано на днях на ліцитації ряд великих камяниць, головно в II. окрузі. В Берліні збанкротували великі фірми конфекційні Братів Шверін'ів, С. Вайс'а і Сп. та Зеслер'а, а в Липську фірма Т. Найман (тютюн і т. и.) і Цілліха. Все те були старі, солідні фірми. Екзекуційний суд у Відні перевів від 1. січня до 30. квітня с. р. 340.000 екзекуцій, число у Відні за такий час небувале...

—o—

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 23. травня упокоївся в Бозі о. Лукіян Січинський, парох Мшани, почетний крилошанин Митрополичої капітули. В. Й. П.

Переписка Редакції

ВП. Авторови статті: „Український Магатма чи Лис Микита“. — Вашої полемічної статті проти Ю. П. не можемо печатати, бо анонімних статтей, автори котрих навіть для редакції не хочуть відкрити свого імена, взагалі не беремо під увагу, хочби такі статті були найлучші.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає

НОВОВІДКРИТА КНИГАРНЯ „РІДНОЇ ШКОЛИ“ у Львові вул. Сикстуська ч. 20 ч. телєф 87-42 (Дім Народної Гостинниці) має на складі: шкільні книжки, всякого рода літературні та наукові новости краєвих і заграничних видавництв, друки, шкільне та канцелярійне приладдя.

Замовляйте й купуйте в цій книгарні, бо цим причиняєтеся до скріплення і розбудови **„Рідної Школи“**, в якій кується будучність нашої нації. 705 4-5

Жадайте проспектів і катальоґів.

Дентист ЯКІВ НАСС

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування і винимання зубів, без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті після найновішої системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі — П Т. Урядовцям і студентам значна знижка. Тел. 65-73 716 2-10

ПЕНСІОНАТИ

Власний виріб! Ціни фабричні!

КОВДРИ двохсторонні від зл. 25·—
МАТЕРАЦИ з трави морськ. „ „ 38·—
ПОДУШКИ З ПІРЯ „ „ 18·—
ПОШІВКИ ГОТОВІ „ „ 3·—
ПРОСТИРАЛА на ліжка „ „ 5·50
„ під ковдри з ручними дірочками „ „ 11·—
КОЦИ ВОВНЯНІ „ „ 10·—
КАПИ ДО ПРАНЯ „ „ 10·—

ПОЛОТНА, РУЧНИКИ, ОБРУСИ, ДИВАНИ, ХІДНИКИ, ФІРАНКИ ДОБРЕ А ДЕШЕВО! продає

ФАБРИКА ПОСТЕЛІ І БІЛИЗНИ

А. ПЕТРУШЕВСКІ М. МЛЄКО, Львів Коральницька 6

691 ЦІННИКИ ДАРОМ! 8-3

ПАРАСОЛІ ГОРОДОВІ

„ПАРАҐОН“

Львів, вул. Валова 9.

701 5-8

ГУРТОМ І ДЕТАЙЛІЧНО!

КОШІ подорожні, ПУДЕЛКА форнірові, ФОТЕЛІ верандові, ЛІЖКА полеві, ЗАБАВКИ штука народня, КИЛИМИ, ЛЕЖАКИ зл. 12·— поручає

ЛЮДВИК ҐЕҐЕДІС

ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА ч. 11.

Телєфон 26-09. Телєфон 26-09.

ФІЛІЯ: вул. ГАЛИЦЬКА ч. 5.

695 Телєфон 30-32. 7—10

МОТОРИ, МАШИНИ, ТРАНСМІСІЇ, СТАЛЬ, апарати до гашення „МІРА“, знаряди РЕМІСНИЧІ І ҐОСПОДАРСЬКІ

714 3—15

поручає торговля заліза

МАРІЯН КЕРСЬКИЙ і ФЕЛІКС КОНДЗЬОЛКА

Львів, вул. Коперника ч. 4.

Видає й редаґує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Porto zapłacone ryczałtem

Рік V. Львів, неділя 1. червня 1930. Ч. 40. (340)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8 II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. долар. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.807.

Свято молоді у Львові

Дня 1. червня с. р. о год. 4. по пол. відбудеться у Львові на площі Сокола-Батька свято української молоді. Буде се немов підготовка до ювилейних обходів з приводу 50-ліття „Рідної Школи“, яке припадає в 1931 р. Длятого в сім святі возьмуть участь і позальвівські школи з Золочева, Станиславова, Коломиї, Самбора,Рогатина, Копичинець і и. з власними шкільними прапорами. Свято заповідається гарно.

Торжество в Жовкві

Заходом Української Христіянської Орґанізації жінок і Марійських Товариств відбудеться в Жовкві дня 1. червня с. р. о год. 7.30 веч. святочна Академія в честь Божої Матери на площі коло монастирської церкви. Програма гарна.

Нова „світова“ мова

В німецькій мові появився у Штутґарті підручник нової штучної мови, п. з. „Окциденталь, світова мова“. Критика признає, що тої нової штучної мови ще лекше навчитися, ніж есперанта і хто знає латину абу яку небудь романську мову, той зараз опанує й „окциденталь“. Одначе з хвилею появи ще одної штучної мови меншає правдоподібність, що навчиться її значніша скількість людей. Супроти того найпевнішим способом, щоби свобідно рухатися в світі, є й мабуть остане навчитися двохтрьох найбільш розповсюднених природних, а не штучних мов, передовсім англійської.

Не дуріться — нема відмолодження!

Віденська преса пише, що в своїй подорожі до Аргентини заїхав до Відня оден з найславніших тепер неврольоґів, букарештенський професор Ґ. Марінеско. Він виголосив два виклади в товариствах біольоґів і неврольоґів. В них сказав, що теорії про „відмолоджування“, які наробили і ще роблять тілько галасу, се теорії без ніякої підстави, бо життева сила всякого орґанізму має свій початок, ріст, найвисший степень і потому упадок. На той упадок нема ніякого способу. Є тільки можливість часової реґенерації, відсвіження і то ріжними методами, які вказали вже Штайнах і Допплер. Він сам, Марінеско, думає, що до більшої активности орґанізму причинюються певні внутрішні ферменти, котрі можна скріпляти. То все, що може зробити людська наука.

Совіти ґазами витроюють повстанців

АТЕ доносить: Зі Стамбулу повідомляють, що совіти масово винищують повстанців в Азербейджані. В Баку й инших містах увязнено понад 1600 осіб, переважно інтеліґенцію. Виконано вже багато екзекуцій. М. і. розстріляні визначні діячі Ґандула-Ефенді. Арфат і Алі-бей. Цілі оселі розгромлені і спалені. Потверджується вістка, що совіти вживають отруйних ґазів у боротьбі з повстанцями.

Неможливі відносини в Німеччині

В часі дебат над буджетом у „райхстаґу“ заявив міністер праці Штеґервальд: Головні видатки держави ідуть на безробітних, інвалідів, емеритів і пошкодованих війною. Публичні видатки держави, міст і сільських громад виносять річно 23 міліярди марок. З того 83 проц. іде на висше згадані чотири ґрупи людей. З державних запомог живе постійно 20 проц. населення всеї Німеччини, а властиво більше, бо не зі всіх областей зібрано цифри. Се відносини просто неможливі...

Інтервю митрополита Евлогія

Німецька преса принесла з Парижа інтервю з проживаючим там правосл. митроп. Евлогієм. Він м. и. каже, що відоме інтервю митроп. Сергія про брак переслідувань релиґії в СССР. мусить бути сфальшоване большевиками, бо нема потвердження того інтервю. Що властиво діється в СССР., ніхто не знає, навіть люде, котрі щойно приїхали з того пекла, бо в державі антихриста нема ні одної свобідної ґазети, ні одного свобідного слова, ні одної свобідної думки. Жадна людина не знає нічого про другу, жадне село не має відомости про друге село. Тільки по тім, що діється з рос. емиґрантами, можна міркувати й про те, що діється в Росії. Між емиґрантами зростає віра в Бога. Вертають до релиґії навіть провідники соціялреволюціонерів, отже і там мусить діятися те саме. Росія буде вічно вдячна тим народам, котрі помогли рос. емиґрантам підховати нове духовенство і поможуть освободити Росію від большевиків...

Барвисте світло і нерви

Університет в Айові (в Америці) перевів досвіди, щоб переконатися, як ділає на нерви ріжне барвисте світло і дійшов до таких вислідів: потверджується досліди д-ра Дузи, що мелянхоліків найлучше лічити в кімнатах з червоним світлом, а нервозних аж до шалу з синім. Нервозні люде дістають заворот голови в кімнатах з червоним світлом. Зелене світло ділає успокоюючe, таксамо як фіолетне. Зелень лісів і лугів, синява неба і водних просторів ділає добре на всіх нервозних. Вони повинні уживати в помешканнях шиб з зеленим склом.

——o——

Кооперативний Банк „Дністер“
дає позички на догідних умовах тільки тому, хто обезпечує своє майно в Товаристві Взаїмних Обезпечень
715 „ДНІСТЕР“ 4-?
у ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20

Політика побіджeної Німеччини

(X) На днях увійшов в життя т. зв. плян Янґа (Young) й одночасно Міжнародній Банк воєнних відшкодувань (репараційних сплат), до котрого Німеччина на основі згаданого пляну буде вплачувати дальші рати своєї поважно зменшеної воєнної контрибуції. Він ті рати буде переводити на рахунки держав б. протинімецької коаліції. Як повідомляють часописи, Німеччина вже навіть вплатила до згаданого Банку першу рату в сумі ок. 150 міліонів зол. нім. марок. У звязку з тим уже в червні с. р., отже перед часом, французькі окупаційні війська покидають третю й останню полосу німецьких земель над Реном, котрі вони займали досі як запоруку, що Німеччина виконає зобовязання, які на неї наложив версайський мировий договір. Отсе висліди політики Німеччини, котра, програвши війну, весь час кермувалася не чуттям, але розумом.

Вже само підписання Німеччиною мирового договору у Версалю се наглядний доказ того.

Бо тільки подумати: хто такий була Німеччина, котра підписала мир у Версалю, та що постановляв версайський мировий договір?

Німеччина до підписання мира у Версалю була великою, світовою, мілітарною державою з посілостями в Европі, Азії й Африці, котра суперничала з Анґлією за теґемонію над світом. Вона й почала в тій цілі війну небувалу в історії ґіґантичними розмірами з цілим майже світом. І вела її на диво цілого світа поверх чотири роки. Вела по геройськи в повнім того слова значінню. Вкінці побіджена, в листопаді 1918 р. підписала мировий договір у Версалю.

А версальський договір постановляв між ин.: Німеччина складає зброю ,видаючи її в руки побідників; зокрема видає їм свою артилерію та майже цілу свою воєнну фльоту; а на будуче німецька армія має складатися тільки зі 100 тисяч людей і кількох воєнних кораблів середньої величини. Та се був тільки вступ до ще тяжчого. Німеччина тратить цілі краї на заході, півночи і сході в користь Франції, Данії, Польщі і союзників та всі свої великі заморські кольонії. Вкінці вона зобовязується заплатити побідникам воєнне відшкодування в небувалій досі в історії сумі стокількадесяти міліярдів зол. нім. марок.

Такі умови мира приняла Німеччина і підписала їх у Версалю.

Чи ненімецький читач в силі уявити собі, з яким почуванням Німеччина приймала і підписувала версайльський договір? Почування те було тим більш болюче, чим більша була німецька велич, яку зломано. Та не зважаючи на се, Німеччина приняла згаданий договір, хоч мала ще узброєну кількаміліонову армію і подостатком амуніції. Тим своїм кроком Німці запобігли двом іще тра-

ДЛЯ ТЕРПЛЯЧИХ НА СХОРІННЯ НІГ
поручає обуву
ортопедичну Л. НОВОСАД
Львів, вул. Словацького ч. 6. Тел. 8-25.
666 15-20

гічнішим евентуальностям: окупації цілої Німеччини та подиктуванню ще тяжчих умов у Берліні. Бо з зовсім розгромленим говорять зовсім інакше ніж з побідженим тільки...

Подібну розумну політику Німеччина вела і веде весь час також і по підписанню версайльського договору. Уособленням тої німецької політики були німецькі міністри закорд. справ Ратенау а опісля Штреземан. Сей останній приняв і підписав у Льокарні новий договір між Німеччиною і Францією, в якім Німеччина ще раз признала свої сучасні границі на Заході (отже ще раз признала Альзацію і Льотарингію Франції) та виразно зреклася змагання до зміни їх навіть мировим шляхом... За те Франція не обстоювала подібного зречення від Німеччини що до її границь на Сході а також згодилася на звільнення значної частини (2-ої полоси) окупованих німецьких земель над Реном. Та найважніше: Франція і її союзники згодилися на значне зменшення німецького военного відшкодування. Так став можливим т. зв. плян Янґа, що саме тепер увійшов у життя.

Плян Янґа постановляє передовсім, що т. зв. Репараційна Комісія і взагалі всі орґанізації, котрі наглядали досі за тим, щоби Німеччина виконувала свої репараційні обовязки, перестають істнувати. Їх обовязки переймає Міжнародній Банк военних відшкодувань, котрий буде завідувати фондами, що їх Німеччина вплачуватиме замість побідникам — до Банку. А вже Банк той буде розділювати ті фонди між поодинокі держави-вірителі відповідно до усталеного ключа поділу. Колиб одначе стверджено, що Німеччина фактично і того не в силі платити, то плян признає їй змогу відложити сплати. В разі непорозумінь має рішати окремий розємчий суд, іменований на 5 літ. Колиб той суд вирішив, що Німеччина з розмислом бажає знищити плян Янґа, тоді доперва кожда заінтересована держава має свободу ділання.

Та найважніше: німецьку военну контрибуцію плян Янґа зменшив майже на половину.

Наївно булоб думати, що Німеччина дійсно зреклася на віки вічні Альзації та Льотарингії або відібрання назад страшної контрибуції, яку на неї наложили та взагалі реванжу і то з відсотками (не кажучи вже про кольонії, Ґданськ і коридор та шлеські копальні). Такі „зречення“ взагалі неможливі у ніякого народу, бо коли побіджений нарід скріпиться і настане корисна для нього політична констеляція, тоді його противники не мають ніякого способу, щоб перешкодити йому відзискати все, що стратив, і навіть набути те, чого ніколи не посідав. Адже Французи в 1871 р. так само „на віки зріклися“ Альзації і Льотарингії, аж поки не настала пора, коли могли ті краї відзискати. Будучі покоління ніколи і ніде не чуються зобовязані договорами своїх попередників, коли ті договори для них шкідливі. Не входимо в оцінку тих фактів, тільки підчеркуємо, що такі факти все були в політиці між побідженими і побідниками.

Розумну політику можуть одначе вести побіджені тільки тоді, коли між ними є значна скількість вироблених політично людей, котрі мають цивільну відвагу взяти на себе для добра свого власного народу ненависть і особисту небезпеку, яка їм грозить зі сторони невироблених політично чинників власної суспільности, котрі такі „зречення“, як вище описані, представляють в найгіршім світлі. На тім тлі замордовано в Німеччині міністра Ратенауа. Одначе його наслідник Штреземан, не зважаючи на те, мав цивільну відвагу перевести його діло до кінця, хоч і Штреземанови також грозили смертю. Та тепер, коли Німеччина, оперта на жертвенній праці Ратенауа і Штреземана, йде від успіху до успіху, вже що раз менше і менше чути голосів з осудом політики згаданих державних мужів, а що раз більше відзиваються голоси признання для них і то майже в усіх таборах. І се власне є мірилом політичного вироблення німецької нації, котре найтяжче виказати народови після його погрому.

——o——

Велика драма

Економічні відносини в Росії й на Україні, їх причини і їх теперішний стан.

В 33 і 34 ч. „Нової Зорі“ помістили ми статті на основі найновішої статистики, в котрих представлені економічні умови, серед яких живе український нарід в сій державі. Тут подаємо реферат рос. публіциста Д. Пасманіка з рефератів визначних учених і діячів рос. еміґрації, виголошених недавно на спеціяльній економічній нараді в Парижі. Зміст тих рефератів може дати основу доволі ясному поглядови на економічні умови, серед яких живе більшість українського народу за Збручем. — Ред.

В еміґрантській пресі появилися звіти про поодинокі реферати і засідання з економічної наради в Парижі. Та ледви чи зможе читач уловити з них суть рефератів і дебат, їх глибину і розмах, їх виключість і драматизм. А тимчасом більшість рефератів уявляла собою — драми Шекспіра. Всюди одна і та сама картина: большевики ведуть величезний російський нарід на заріз в цілях збереження своєї влади. Й у всіх рефератах є хоробливо скривана недосказанність, немов би їх автори задумувалися над неможливою до розвязання загадкою: Чому той величезний нарід з могутними здається плечима не скине ту владу, чому він терпить бандитизм Грузина Джуґашвілі Сталіна? Деж властиво подівся великий російський нарід? На це питання ніхто з прелеґентів не дав відповіди. Та драму зарізу народу прегарно представили на тій нараді. Тут задержимося лиш на головніших рефератах:

Н. І. Зайцев виложив історію земельної революції, вказавши її історичне коріння, котре, коли хочете, зводиться до одного: „Російська Імперія не створила індивідуальної селянської власности“. Вирівнуючий поділ землі між господарствами, що лежить в основі „чорного переділу“, був накинений згори і закріплений за панування дворянського царя Олександра III. А що не було приватної земельної власности, селянин зжився з ідеєю: „Земля нічия“. Протидержавний змисл тої ідеї зрозуміло царське правительство дуже пізно: Щойно Столипін приступив до витворення приватної селянської земельної власности. Але й він не відважився приступити до викупу значної частини дідичівських маєтків і тому його реформа оберталася тільки в ограничених розмірах. Та й пізно вже було: війна все перевернула. А як прийшла революція, то тут і виявилася „народницька ідея“ чорного переділу: загальний рабунок! Тут треба підкреслити незвичайно тонку замітку прелеґента:

„Народницька революція передовсім убила в народі вековічну мрію про чорний переділ, як про ключ до земного щастя і через те відсунула головну внутрішну перешкоду переходу Росії до власницького режиму. Народництво побідило, але в тій побіді погибло. Нічого живого і живучого не виявилося за межами одноразового чорного переділу“.

Та большевики не могли годитися на власницькі змагання селянства — і зачалася боротьба, котра тягнеться ось вже 12 літ. Окремі стадії тої боротьби подрібно описані прелеґентом, загально відомі. Як загальний висновок прелеґент стверджує:

„Большевики купили в своїм часі владу за ціну санкціонування чорного переділу. Тепер опираючись на свій військово-поліційний апарат, а почасти, розуміється, і на сільську бідноту, котра далася звести новим „зрівнянням“, вони скасували те своє рішення, знесли той свій мовчазний договір із селянами. Селянству оголошено війну, його зганяють з землі, у нього відбирають його інвентар і на нових земельних масивах, на просторі котрих стерті всі колишні межі, закладають Сталінські латифундії“.

Тут ми не годимося з п. Зайцевим в однім. Головну ролю в боротьбі большевиків з селянами грав не „військово-поліційний апарат“, а грабіжницька практика сільської бідноти та насланих з міста робітничих бриґад і комсомольців. Сама большевицька преса описала картину „розкулачування“: малочих селян викидали нічю з їх хат і відразу переводжено поділ всего їх рухомого майна. Як уже згадано, вся політика большевиків заключається в систематичній орґанізації рабунку. Тільки грабіжю вони держаться при владі. А що при тім щезає одинокий „здобуток революції“, присвоєння селянами землі, то це неминучий вислід грабіжницької політики.

Незвичайно ярку картину сучасного положення сільського господарства в сучасній Росії дав у своїм рефераті М. А. Критський. Наводимо лиш кілька характеристичних даних:

„В передвоєннім часі вивозила Росія що року 114 міліонів сотнарів зерна, а тепер не вистарчає не лише на вивіз, але навіть для постачання внутрішнього ринку без затинань... В останних двох роках хліб зовсім випав з вивозу за кордон. Товарова продукція зерна творила 56 проц. передвоєнного рівня. Не привернено і втрату сільсько-господарського інвентаря і робучої худоби. Будова машин впала на 32,6 проц. Континґенту робучих коней не привернено на 17,3 проц. В самій лише РСФСР (Росії) в 1926 р. було 30,4 проц. або 4,600.000 господарств без коней, а на Україні було без робучої худоби — 44,8 проц. всіх господарств... (З того видно, як червоні товариші з Москви основно „обібрали“ нашу Україну. — Ред. „Н. З.“).

На основі останнього спису СССР, начислювано між селянами 22,400.000 біднякін. А згідно з маніфестом ЦІК'а в 1928-29 р. мусіли звільнити від сільсько-господарського податку не менше 35 проц. селянських господарств, иншими словами, більше ніж третину всіх селянських господарств урядово признали „бідняцькими“.

Завдяки законови про прогресивний сільсько-господарський податок зубожіння селянства в СССР. розвинулося в ґеометричній прогресії. Доходи з податків, необхідні для піддержування галапасного промислу, всесвітної революції і чекістського апарату, почали зникати. Тоді не лишалося нічого иншого, як оголосити рабунок низів. І це властивий змисл рішення Совнаркому, т. є. Сталіна з 1. лютого 1930 р., в якім оголошено загальну колективізацію. Висновок з того всего на думку прелеґента такий:

„Голод в Росії неминучий!“ Реферат проф. Д. Б. Бруцкуса, не дивлячися на всю його талановитість, не був вільний від певної наївности: він все ще підходить до большевиків з поважними соціольоґічними мірками так, немов би в Кремлі сиділи не сфанатизовані бандити, а державні мужі. Він шукає „обек-

„Мило — Центросоюз“ „Мило — Центросоюз“ „Мило — Центросоюз“ „Мило — Центросоюз“ „Мило — Центросоюз“
„Мило — Центросоюз“ „Мило — Центросоюз“
„Мило — Центросоюз“ „Мило — Центросоюз“
„Мило — Центросоюз“ „Мило — Центросоюз“
„Мило — Центросоюз“ „Мило — Центросоюз“
„Мило — Центросоюз“ „Мило — Центросоюз“
„Мило — Центросоюз“ „Мило — Центросоюз“
„Мило — Центросоюз“ „Мило — Центросоюз“
„Мило — Центросоюз“ „Мило — Центросоюз“
„Мило — Центросоюз“ „Мило — Центросоюз“ „Мило — Центросоюз“ „Мило — Центросоюз“
710 2—2

„МИЛО ЦЕНТРОСОЮЗА“ — В КОЖДІЙ ХАТІ

тивних фактів, котрі спонукали совітську владу до того жахливого діла, яке вона робить“. І находить їх в тім, що „злука“ (смичка) між містом і селом пірвалася, т. є в тім, що селянство відмовилося працювати виключно на большевицьке місто, або иншими словами, відмовилося „боргувати пролетаріятови, що занятий будовою соціялізму“...

Звідси, мовляв, і пішла ідея створення соціялістичного селянського господарства.

Та я, непереєднаний ворог большевиків, все таки трохи вище оцінюю їх інтелектуальні здібности. Я переконаний, що навіть тупоумний Сталін, ні ті, що його окружають, не вірять в соціялізацію села. В це може ще вірить „патріярх ес-ерів“ (соціялістів-революціонерів) Мінор, а не Сталін. Колективізація — нова форма рабунку в користь тих міських і сільських галапасів-дармоїдів, котрі укріплюють владу Сталіна. Весь трагізм реферату проф. Бруцкуса міститься в його головнім питанню: „Друге кріпацьке право — і як селянство йому покорилося?“... Вслухайтеся у відповідь прелеґента:

„Це укріплення „другого кріпацького права“ було можливе внаслідок здавлення опору селянства страшенним терором. На тій самій листопадовій конференції ВКП висунено ідею т. зв. „розкулачування“. Вивласненню підлягали і „кулаки“ і т. зв. „підкулачники“ — т. є всі, що відважувалися перечити колективізації. І певна річ, знов відограла свою ролю розвезеність бідніших верств селянства кличем „рабуй нарабоване!“ Знов, як в 1917-18 рр. „бідноту втягнула совітська влада до рабунку майна заможних селян... Розпука огорнула селянство й воно обезсилене, під натиском насильства, немов би стратило свою волю...“

Як бачить читач і делікатна аналіза проф. Бруцкуса приводить в кінцевім обчисленню до „рабуй нарабоване“. В тім велика історична траґедія, що російське селянство ввійшло в революцію без сильного почуття власности. Без того не можна розвязати загадки большевизму. І зрозуміле благородне обурення прелеґента, коли він заявляє:

„Нелюдськість диктовано згори. Так, з центра заявили: ми повинні в найбільш жорстокий спосіб розправитися. Звірство вищої влади перевисшило все, що могли дати „місця“. В той спосіб вигублено до 2 і пів міліона людей. А може бути, що навіть і більше. Повторюю: це найбільш жахливий і жорстокий вчинок зі злочинів совітської влади. Ми тут за кордоном за мало кричимо з того приводу і за мало це вияснюємо“.

За мало кричимо, за мало вияснюємо? Та тоді не вистане часу на взаїмну гризню, на безталанну полеміку між еміґрантами. Ось так потрібні реферати Зайцева, Критського і Бруцкуса, щоби самі російські втікачі вкінці зрозуміли всю безмежність російської траґедії і весь жах, що огорнув Росію.

Верх наради виповнив реферат П. Б. Струвого. Серед нашої еміґрації є без сумніву багато талановитих і високоталановитих людей, та ніхто навіть не приближується до мудрости П. Б. Струвого. Я схиляю голову перед його енцикльопедичністю. Та не це мене тягне до нього, а його мудрість. В короткій формулі він виражає цілу епоху. Делікатну аналізу він переводить за своїм бюрком: перед слухачами виступає він зі все огортаючою синтезою. Його реферат це синтеза большевизму. Коли хочете знати, до чого довели большевики Росію, вдумайтеся лише в одну цифру, котрої точність не підлягає жадному сумніву:

„В 1913 р. уділ Росії у світовій зовнішній торговлі виносив 3,8 проц. цілого світового обороту. В 1924 р. уділ той виносив 0,4 проц. Тепер те відношення або лишається те саме, або уділ Росії ще впав. Бо з того часу скоротився розмірно і ввіз і вивіз Росії“.

Або:

„Народне господарство Росії спараліжоване. Воно в стані омертвіння і ґангрини. Воно з живого, що переливалося цвітами і красками, що било жерелом вільного господарського співділання перемінилося в царство людей, котрі вже не мають ні крови в собі, ні даху над собою“.

Все в тій „Большевізії“ заносить мертвечиною: машини, що їх ввозять, стають старим залізом ще заки їх ужито („лом“), а совітський вивіз це такий пустий і нагальний експорт, що инші держави зачинають протестувати проти дешевости совітських товарів. А російський грошевий ринок перемінився в чорну, підпольну біржу. Та для мене центральна точка реферату антисоціяліста Струвого лежить в його зазиві до соціялістів, котрі думають, що соціялізм не відповідає за ті злочини большевизму.

„Якби ми з вами не ріжнилися в оцінці соціялізму як ідеалу і соціялістичного руху як реальної річи, то все таки ми можемо і повинні без всякої душевної боязни і без всякого духового оглядання „на зади“ зійтися в однім, а це: в заперечуванні насильства і поневолення. Гноблення і поневолення не можуть бути шляхами соціялізму, розстріли без суду, канчук і стінка не можуть бути знаряддям ні вщіплення, ні збереження вашого соціялізму“.

Сама нарада не виказала того зединення: на ній не було соціялістів. Не будемо переповідати цікавих рефератів про промисл (Б. Соколова), про совітські гроші (проф. М. В. Бернацького), *про статистику населення Росії* (проф. А. Н. Анциферова). Точка тяжести наради була в рефератах про російське селянство, від котрого залежить дальша доля Росії.

——o——

НА СЕЗОН ВЕСНЯНИЙ

заосмотрили ми склад у величезний вибір **новостей на солідні і модні плащі, костюми, сукні і т. д.** — і пригадуємо нашим ощадним

ПАНЯМ

що як завсігди продаємо матеріяли **лиш** в першорядних сортах,

655 **А ДЕШЕВО** 17—20

ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА

45. РИНОК 45.

дім наріжний вулиці Ґродзіцьких.

Леґітимісти на Угорщині

З Будапешту доносять: Архикнязь Альбрехт, котрий досі уважав себе кандидатом до престола Угорщини, признав першенство молодому архикнязеви Оттонови, синови пок. цісаря Карла й цісаревої Зити. Ся вістка викликала в політичних кругах тим більше вражіння, що дня 20. листопада с. р. архикнязь Отто стає повнолітним і може вступити на престол Угорщини без співреґентури своєї матери, до котрої навіть не всі леґітимісти відносяться з симпатією. Ходять слухи, що подорож ґрафа Бетлена до Італії стоїть у звязку з підготовкою привернення монархії на Угорщині.

——o——

Маленький фейлєтон

Що відкрили в гробі цариці Китаю

Одна з отаманських банд, що все пліндрують в Китаю, спліндрувала й гріб Тсугзі, останної цариці з династії Манджу. На щастя банду дігнали й відібрали в неї безцінні для науки скарби. Потім взялися до докладнішого перешукання спліндрованої гробниці й відкрили в ній ще глибше заховані скарби. Тлінні останки цариці спочивали на матераці, плетенім з золотих ниток, обрамованім шнурами перел. Вона накрита була накривалом з тяжкого шовку, що ціле покрите перлами. Над нею був образ Будди, також з перел. При її голові й ногах знайдено квіти льотосу, прекрасно різьблені в нефриті. Весь одяг цариці плетений з золотих ниток і густо засіяний перлами. Тіло її 9-кратно обвинене шнуром з найдорощих, різьблених самоцвітних каменів, а сам шнур золотий. По обидвох сторонах тіла знайдено 18 великих подоб Будди, всі саджені перлами. Опріч них було у великій гробниці 108 меньших подоб Будди, частина їх зі щирого золота, инші з ріжних дорогих каменів, як також 200 ріжних самоцвітів, різьблених в формі овочів. Ліворуч від цариці лежала велика квітка *льотосу, вся різьблена з нефриту*, а праворуч деревце, зложене з правдивих коралів. Всі пусті й нерівні місця в домовині вирівнані перлами й дорогим камінням тай уся домовина покрита сіткою з перел, а під нею лежала різьблена постать коня в повнім ґальопі й подоби 18 учеників Будди, всі різьблені в дорогім камінню. Всі ті скарби оцінюють на яких 35 міліонів долярів. Та для науки найцінніший дневник цариці, котрий знайдено в могилі одного з її двірських урядників і в котрім при кінці точно списані всі предмети, вложені в її гробницю. Всі ті цінности забрав уряд китайської республики.

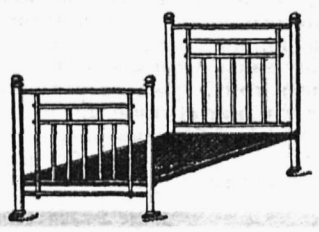

ЛІЖКА МЕТАЛЕВІ

тільки в найліпшій якости

поручає

АНТІН ҐАЛЬСКІ

Львів, вул. Собєского ч. 3.

635 15-52



Удосконалені МАШИНИ до виробу ЦЕМЕНТОВОЇ ДАХІВКИ, ПОРОЖНЯКІВ, ЦЕМРИННЯ, ЖОЛОБІВ, СТОВПІВ, ПЛИТ, БЕТОНОВИХ РУР і т. п. поручає:

ФАБРИКА МАШИН РЖЕВУСКІ і СКА

Акційна Спілка в ВАРШАВІ.

Зиск невеличкої фабрики виносить в сезоні 5.000 до 6.000 зол. — Джерело поважних зисків для підприємчивих одиниць!

Представництво на Східну Галичину:

С-ка Акц. М. ВОЛЬСКІ і С-КА

628 16—20 у Львові, вул. Городецька ч. 2 Б.

ОСИП НАЗАРУК

Галицька Делеґація в Ризі 1920 р.

(14) Зміст: Мій особистий погляд на відносини між Йоффе'м і Мануїльським. — Контролюю інформації Кедровського. — Мій досвід що до большевицьких провідників як інформаторів. — Галичини Росія все боялася й боїться. — Погляд Мануїльського на відношення Англійців до справи Галичини — Що говорив про будучність української нації Зіновєв, а що Раковський? — „Ich sitze nie mehr gegenüber Kost' Lewickyj!“... — Наказ Москви в справі Галичини. — Інформації про Остапенка і Винниченка. — Погляди Мануїльського на внутрішні відносини в большевії. — За яку ціну далиб большевики спокій правительству Галицької Держави?

Хоч я вже підозрівав чи радше відчував, що голова большевицької делеґації Йоффе не відноситься щиро до свого заступника Мануїльського і не втаємничує його в усе, про що його повідомляють з Москви,*) то мимо того старався дуже пильнувати звязків з Мануїльським і бувати у нього по можности часто, щоб усе таки бодай щось винюхати в галицькій справі, котра наближалася до вирішення як головна частина ціни мира між Польщею й сов. Росією. Зреферованих у попереднім уступі інформацій Кедровського ужив я ще тогож дня на те, щоби вдатися в довшу розмову з Мануїльським про ситуацію. В той спосіб осягав я три річи: 1) Контролював одержані інформації в неясних або мало правдоподібних місцях. 2) Сам лучше орієнтувався в ситуації, бо при такій нагоді довідувався нових річей. 3) Міг інформувати й тим самим орієнтувати всю нашу делеґацію в справах для неї доволі трудних, бо в склад її входили два делеґати старші віком, для котрих вжитися в психіку такого наскрізь новочасного й революційного руху як большевизм, було очевидно тяжше ніж для мене, а третій делеґат др Мишуґа, хоч був молодший від мене, властиво політикою, ні суспільною працею ніколи не займався, тільки мав особистий сприт. Четвертий член нашої делеґації, перекладчик о. Жан взагалі не входив в рахубу під тим оглядом, бо був се монах, відданий побожности й точним перекладам. На наші рішення він ніякого впливу не мав і не старався мати.

Отже прийшовши сим разом до Мануїльського, я зачав від того, що одержав інформації такого змісту, що большевицька влада стоїть на дуже непевних основах і поза межі етноґрафічної Росії мабуть не мати-ме сили посунутися.

— „Це правильна інформація“, відповів Мануїльський, „бо нам треба наперед економічно скріпитися, заки зможемо думати про такі річи.“

Тут підчеркну, що бодай мені ніколи не лучилося приловити на свідомій брехні якусь визначнішу особистість з большевицького табора: вони або говорили дуже мало, або зовсім мовчали, або говорили правду. Бодай я не міг опісля ствердити неправди в їх відповідях. Так було в моїх взаєминах з Коппом, з Літвіновом, з Мануїльським, з М. Бараном, з Хомином, з Коцюбинським, з Белею Куном і и. Що між такими представниками большевизму, з якими я потому зустрівся в Канаді, були люде, котрі безсоромно брехали в живі очи, кладу на карб того, що се третьорядні аґітатори, котрим на ніякій компромітації не залежить. Що сам Мануїльський інформував мене в одній річи незгідно з правдою, а саме натякаючи на те, що Тр-кий не згодиться так легко на уступки, яких домагається Польща (коли якраз Троцький був тим, що напирав на заключення мира з Польщею за всяку ціну), — се кладу на карб того, що Йоффе не був щирий у відношенні до Мануїльського. Таке я бодай мав враження, що він уважав Мануїльського просто „шабасґойом“, бо стоячи в постійнім звязку з Москвою, мусів знати, що Троцький був за миром, а Ленін за дальшою війною. Виставляючи тут свідоцтво правдивости большевицьким провідникам, яких поіменно називаю, зовсім не хочу тим самим сказати, що в большевизмі нема брехні або, що всі вони „правдомовні“. Що більше: якраз тих правдомовних членів большевицької еліти уважаю найбільш небезпечними, бо то на них держиться сила всего большевизму, а не на тих, котрі цілком затратили почуття між свідомою брехнею і правдою. Та ніде правди діти: у взаєминах з провідниками того страшного руху зустрічав я розмірно більше правдомовних і прямолінійних людей, ніж у взаєминах з провідниками „правого“ напрямку. Се одна з причин того, чому большевизмови як пекольному огневи судилося випалювати моральну перверзію і гниль Росії (котра ще й тепер має подекуди чоло „вчити“ других моралі).

На запит, чи се правда, що їх армія впала на рівень армії УНР., відповів Мануїльський: „Брехня!“ — На питання, чи цеї зими може бути в них такий голод, що невиключена смерть міліонів людей, відповів: „Можливе...“ — На питання, чи він сам сказав, що селянство проти них, але вони держаться помилками Петлюри, відповів: „Брехня! Це з моеї статті хибно витягнене!“ — На питання, чи вони сподіються повстань білоруського селянства проти себе, відповів: „Білоруси дали нам найлучших солдат і підстаршин!“

Мабуть трохи подразнений моїми запитами, розбурхався, запалився й виголосив цікаву інформаційно-аґітаційну промову, котру тут подаю майже в цілости за моїм дневником:

„То буржуазія всю енерґію зуживає на спекуляцію, бо вона непевна, що буде! Нпр. Поляки були у мене й питали, чи не боїмося, щоби Сх. Галичина стала Піємонтом контрреволюції... Наша дипльоматія полягає на отвертости. Ми того дійсно боїмося! Але ми згодилисяб на самостійність Галичини. Бо Французи відносяться з презирством до всіх Українців і їх обурення видно і в споминах Н-а. (Тепер не можу собі вже пригадати, що це був за автор і чи ті дві букви латинські чи наші. — О. Н.). Лойд Джордж це спритний, дуже спритний чоловік! Англійці можуть вас підтримати — з боку нафти. Я скорше лічу, що ви можете на Англійців орієнтуватися... Зіновєв каже, що ті нації, що не доросли, як пр. Україна, будуть стерколах є течія, щоб к'чорту Галичину, бо українізація йде сильно. В російських колах є течія, щоб к'чотру Галичину, бо буде колода... ...Хай Петлюра „берйот“!... Але всі Українці робітники за Галичиною. Справу вашої участи в конференції обговорювали голови делеґацій польської і нашої. Домбский сказав: „Ich sitze nie mehr gegenüber Kost' Lewickyj!..“ У нас переконані, що Поляки йдуть на зрив переговорів. Можливо, що ми поставимося за тим, щоб ви брали участь у переговорах. Ґрабский сказав свого часу: „Пілсудский хоче, щоб його ще раз під Київом набили.“ Ми із-за публичної опінії не можемо зривати переговорів, але галицька справа буде держаться нами. По інструкціям з Москви й Харкова маємо зберігати „благожелательний невтралітет“.

Далі завдав я Мануїльському кілька питань, котрих не маю записаних. Але що він говорив далі в відповіді на мої питання, вношу з неповязання поодиноких уступів його промови, котрі тут подаю так, як я їх тоді записав:

„Остапенко в Харкові і працює в Чубаря, в промисловому бюрі.*) Хочуть його вислати на переговори як експерта. — Винниченко дуже симпатичний чоловік, але скачки робить. — Наша політика тепер — не зачіпати селянина і касувати комуну. Доказ: Закон з 7. лютого 1920, якого автор я. Бо селяне уважають комуну новою панщиною. Ми тепер кажемо: „Вся земля селянам, діліть як хочете! Ми задержуємо тільки землю для цукрових заводів“. Тепер ми скликаємо безпартійне селянство з дорадним голосом, по одному з

*) Що так воно дійсно було, бачу тепер, перечитавши видані недавно спомини Л. Троцького п. з. „Моє життя“. З тих споминів видно, що Троцький був за тим, щоб за всяку ціну заключити мир з Польщею, а Ленін противився тому, доки не уступив. Всі ті перипетії мусів знати Йоффе, але ні Мануїльський, ні инші українські члени больш. делеґації про це очевидно не знали, бо якби знали, то булоб се можна вичути.

*) Остапенком я цікавився, бо сидів з ним в уряді й ми разом їздили на переговори зі штабом французької армії в Одессі (гл. мої спомини: „Рік на Великій Україні“). А що ходили слухи, що большевики розстріляли Остапенка, отже я запитував Мануїльського, що з ним діється.

ГАЛЬО — РАДІО — ЛЬВІВ 652 12-30

Отсим повідомляю свою Поважану Клієнтелю, що окрім фабрикації і продажі лямп електричних нафтових, **виробів церковних** і гуртовної продажі жарівок, **отворив я спеціяльний ДІМ РАДІОВИЙ,** заосмотрений в найновіщі апарати ріжного рода, як також у всі части складові **і найлучші ДЕТЕКТОРИ** до відбору авдиції Радіо Стації Львів.

Для П. Т. Всеч. Духовенства, Земельних власників, Урядників і Учительства догідні услівя сплати при закупні Радіо знарядів.

МИХАЙЛО ПІШНОТ

Раньше Р. Дітмар Бр. Бріннер.

Львів, Пл. Марійська ч. 9, Тел. 20-04. Фабрика: дім власний, вул. Ґіпсова 30. Тел. 32-16.

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ
693 ІНЖ. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-КА 5-12
ВСЯКОГО РОДА ПОРУЧАЄ ФАБРИКА
ЛЬВІВ 15, ВУЛ. ОКРУЖНА (бічна Кульпарківська) ч. 9. — Тел. 57-48.

села. Тисячі тих конференцій відбулися. Мені закидали, що я знищив радянську господарку на селах, але народ одноголосно привітав мою земельну політику. Селяне вже самі організують артілі. Ніяких комун без волі селян не заводимо. Тепер селянство за радянську владу, бо сей закон уважає офіціяльним скасуванням „комунії“, яка була для нього скасуванням вартости гроша і т. д. Дядьки творять її самі: спрягаються, бо інвентар зносився, артілі роблять. Супроти того ми маємо часть селян за нами — ту, що дістала землю. Навіть середня часть уважає нас лучшою владою. А могутні хуторяне знищені. В законі з 7. II. постановлено, що навіть хутори остають в руках власників, поки село не ухвалить конфіскати. Чи хто з вас був в Анґлії?

Далі розмова знов зійшла на Галичину. Мануїльський сказав (на випадок, якби нам удалося здобути самостійність Галичини):

„Ми далиб знак комуністам, щоб не дуже рили під галицьким правительством, а воно за це далоб нам можність, просякати в Европу“.

На тім наша цікава розмова того дня скінчилася. Цікаво, що Мануїльський до того часу не бачив ні одного примірника віденського тижневика „Воля“, котру видавав Піснячевський. Я лишив йому 5 чисел. (Далі буде).

УСІ КУПУЮТЬ
ЗАҐРАНИЧНЕ І КРАЄВЕ СКЛО, ПОРЦЕЛЯНУ І КРИШТАЛИ ЛИШ У ПЕРШОРЯДНІЙ ФІРМІ
ОЛЕКСАНДЕР ОНИСЬКО
Львів, вул. Галицька ч. 20. Тел. 69-75.
567 28-30

Шобер про пресу марксистів

Каже, що вона істерична й божевільна.

Від коли у Відні появився соціялізм, ще не було в нім шефа правительства, що так остро осудив би соціялістичну пресу, як се зробив на днях канцлер республиканської Австрії, Шобер. На семих загальних зборах головного союза австрійського купецтва сказав він про пресу марксистів, що слідує: „Хто читав їх сегодняшні вечірні часописи, той мігби стратити всяку надію на Австрію. Така в тій пресі істерія й така глупота, що це просто преса божевільна. (Бурливі оплески). Та я вам скажу коротко: Не дайтеся збентежити тим криком так, як не дасться збентежити уряд у сповнюванні своїх обовязків, щоб дати купецтву охорону, якої воно потребує. Прийміть моє запевнення, що правительство подбає про лад і спокій у сім краю і що-найважніше — воно в силі про це подбати“. (Довготреваючі оплески).

ШЕРФ-СКОРНИ
ОДИНОКИЙ СКЛАД АПАРАТІВ і ПРИБОРІВ ФОТОҐРАФІЧНИХ
поручає по цінах приступних
всілякі складові части в обсяг той входячі.
ЛЬВІВ, вул. СОБІСЬКОГО ч. 5.
676 12-20

Приєднуйте нових Передплатників!

НА МЕЖІ ЗАХІДНОЇ КУЛЬТУРИ

Через місцевість Скалу над Збручем переходить межа західної культури. Заразом се місцевість, на котру три закордонні села, Волохи, Гуків і Маріянівка, глядять як на кінцеву місцевість християнського світа. Недавно були ми свідками нищення за Збручем останків родинного огнища та приватного і так вже невеликого майна, запроваджування колективних господарств, полученого з замиканням хат, та вивоження опірних десь далеко, мабуть в тайґи сибірські. Найблизшою місцевостию, кажуть, рядить трох жидів. Жид — аґроном, жид — ветеринар і жид — пасічник-садівник. Ми бачили там з сего боку страшні сцени, чули плачі — і крики безсильних оборонців своїх хат, останків свого хліба, невеличкого інвентаря, живого та мертвого як і хатної обстановки. Забирано і вивожено все, що попало, що в хаті і на обістю ще находилося...

З тиждень не видно було ні людей, ні світла, ні димів з коминів. Ні когут там не піяв, ні собака не гавкала. Хто з людей остав, ті з хат не виходили, не показувались. По часі зауважали ми, що привезли инших на місце вивезених, кажуть, кацапів. Поміняли жінкам чоловіків, а чоловікам жінок... Комуна... Видно се по тім, що на полях роблять вже разом.

На полудне коней заводять до спільних стаєн-стоділ давних, а самі ще розбігаються по ніби своїх хатах, щоб поживитися.

Ті події зробили велике враження, а й тим, котрі большевицький лад захвалюють, така грабіж і насильство в смак не пішло. Притихли по трохи та й ніби встидаються за своїх однодумців.

На вістку про загальне протестаційне віче — зібралися по Богослуженню в великій масі всі мешканці, без ріжниці народностей і релиґії. Вислухали рефератів з видним зацікавленням, та перенятям, передовсім річевої бесіди місцевого пароха Всч. о. Деревняка, котру нагороджено заслуженими ґрімкими оплесками. Потому ухвалено однозґідно відповідний протест. Потім на закінчення влучно промавляли ще два місцеві міщане.

Протестаційне віче зробило добре враження та залишиться на певно довго в памяти нашого міщаньства в великій мірі баламученого досі платними руїнниками. **Учасник віча.**

ОБУВУ мужеську, жіночу і дитинну найновіших фасонів з найлучшого матеріялу, як також обуву люксусову спортову, снігівці і кальоші по цінах конкуренційних поручає
НОВО ОТВОРЕНИЙ МАҐАЗИН
КАРОЛЯ ПСТРУХА
Львів, вул. Пілсудського, ч. 19.
7—15 674

Висша школа для книгарів

При Педаґоґічнім Виділі Вільного Університету у Варшаві орґанізація польських книгарів покликала до життя Висшу Книгарську Школу. Вона доступна тільки для слухачів, що мають услівя приняття на університет й опріч того вже відбуту книгарську практику. На чолі тої інституції стоїть Д-р Ян Мушковський. Вписи приймає Секретаріят Вільного Університету при вул. Снядецких 8.

——o——

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Боротьба за українську мову. Дня 24. травня відбулася перед сен. Найв. Суду карна розправа до ч. III. К. 686/29. С. Матковського з Босир, о. В. Лончини зі Львова й о. М. Кушкевича з Янова, обжалованих за переступство 1 ст. язикового закона з 31. 7. 1924 Вз. 73. мнимо поповнене через уживання української мови в переписці з властями в метрикальних справах. Сенат видав таке рішення: „Особи, котрим поручено ведення метрикальних книг, відповідаючи рідною мовою на запити державних властей в метрикальних або статистичних справах, не нарушують цим постанов у статті зак. з 31. 7. 1924. ВЗПР. ч. 73. поз. 724 про урядову мову держ. і самоуправних властей і в такім випадку не має до них примінення 17. ст. розпорядку президента з 22. III. 1928. ВЗПР. ч. 38. поз. 365, бо наведений закон не заключає в собі ніякої карної санкції.“ — Се значить, що священикам вільно переписуватися з держ. й ин. властями в українській мові без обави кари.

Впровадження Григоріянського календаря в гр. кат. церкві у Варшаві. КАП доносить, що Конґреґація для Східної Церкви на предложення кард. Каковського дозволила в гр. кат. церкві у Варшаві держатися календаря Григоріянського з огляду на мінімальне число гр. кат. населення в столиці Польщі. (Ті самі рації промовляють за заведенням григоріянського календаря також в наших парафіях у Кракові, Відні, Берліні і в цілій Америці).

Школа катол. журналістів у Медіоляні. Аґенція „Італія“ д'Одджі“ доносить, що ректор катол. університету в Медіоляні, о. Джемеллі, бажає заложити висшу школу для катол. журналістів, подібну до тої, яку уряд заложив для фашистівських журналістів. Будучі катол. журналісти малиби спромогу відбувати в Медіоляні також практику. Сенат катол. університету задумує управу сеї школи віддати в руки начального редактора „Оссерваторе Романо“, ґрафа далля Торре. Його вважають за найкращого сучасного катол. журналіста в Італії.

Неспокій на цвинтарі. КАП. повідомляє: В Висоцьку (поз Слонім) православні на чолі з батюшкою Чуркіном вийшли на католицький цвинтар, щоб похоронити там православного небіщика. Латинський парох Висоцька кс. Малиніч-Малицький не допустив до сего. За се слонімський староста Геншель в адміністраційній дорозі наложив на пароха за заколочення публичного спокою гривну 10 золотих, хоч парох був у своїм праві.

Духовенство в Польщі. Римо-катол. духовних є в Польщі 14.099, в тім 2 кардинали, 5 архиепископів, 17 епископів, 32 суфраґанів, 248 членів капітул катедральних і 109 колеґіяльних, 155 урядників консисторій, 30 професорів теольоґії, 199 професорів дух. семинарів, 6.619 парохів, 354 ректорів філіяльних костелів, 2.859 вікарих (сотрудників), 648 монахів і 2.832 питомців. Се ті особи дух. стану, котрі на основі конкордату з 10. II. 1925 побирають платню з державного скарбу в сумі 19.199.000 зл. — Православних духовних на державних платнях у Польщі є 2.894 (в тім 1.030 парохів). Платня їх виносить 1.274.980 зл. — Евангелицьких проповідників є в Польщі 574, що побирають державну платню в сумі 207.972 зл. — Про гр.-кат. духовенство не подає польська преса, відки ми взяли ті цифри, ніяких вісток.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА МИСТЕЦТВО

Св. Емерик в леґенді й історії

З приводу 900-ліття смерти св. Емерика надіслано нам до поміщення статтю, котру ми передали проф. С. Томашівському з просьбою, щоб був ласкав освітити її зміст з наукової точки погляду. Тут подаємо обидві праці — Ред.

I.

Угорські католики обходять в 1930 р. вел. торжества з приводу 900-літ. роковин смерти св. Емерика, заступника Угорської молоді. Св. Емерик був одиноким сином св. Стефана, першого короля Угорщини; матірю св. Емерика була блаженна Ґізеля. Св. Стефан завів христіянську віру між поганськими ще тоді Уграми і за се від Папи римського Сильвестра II. одержав королівську корону, подвійний апостольский хрест і дідичний титул „Апостольского Короля“. В 1083 р. король Стефан і син його Емерик були зачислені між святих.

Королевич Емерик уродився в Остригомі (по угорськи: Естерґом) 1007 р. Те місто було тоді столицею Угорщини. Кімната в палаті, в котрій уродився князь Емерик, до нинішнього дня добре захована і перероблена на каплицю. Гарні фрески на стінах представляють ріжні події з життя св. королевича. При святім Хрещенню одержало королівське дитя імя Генриха від свого хрестного вітця, цісаря німецького Генриха II. Це імя в мові угорського народу змінилося на „Імре“, що по латині писалося „Емерікус“, по італіяньски „Амеріґо“. Сестра св. Емерика, Ядвиґа, була женою анґлійського короля Едмунда.

Як одинак, був св. Емерик наслідником угорського престола і в тім напрямі виховували його. Був він любимцем родичів і цілого народа. Отець його св. Стефан і набожна мати Ґізеля були дитині приміром святого життя і благородного характеру. Коли хлопець підріс, король Стефан покликав на двір великого Ґерарда, протоігумена Венедиктинів з Венеції, щоб цей учений і набожний монах вчив і виховував молодого королевича. Через 8 літ під оком сього святого монаха Емерик здобував не лише науку, але і цінні прикмети і велику чесноту. Король Стефан радісно дивився на всесторінний поступ свого одинака і помалу взвичаював його в кермування державою. Князь Емерик належав до королівської ради і часто був товаришем подорожей вітця по Угорщині, щоб лучше пізнати народ і його потреби. При тім був він дуже набожний і витревалий в святій вірі. Без огляду на втому перебував часто цілі години на ревній молитві. Найлучшими його дорадниками були епископи і мудрі священики, котрі дальше кермували його характером і душею. Найблизшим був йому еп. Манрус з Пятицерков (Пейч).

В часі сих мандрівок по краю, одного разу князь Емерик задержався в місті Веспримі, славнім на цілу околицю як місце набожних паломництв. Тут перебув цілу ніч на молитві в каплиці св. Григорія. Цілий час молитви був при нім вірний до смерти слуга. На колінах перед вівтарем, з серцем переповненим думкою о Бозі, молився князь Емерик і просив о знак із неба, яку жертву мавби він зложити з себе, щоб вона була Богови наймилійша. І тоді ціла каплиця наповнилася великою ясністю і дався чути голос: „Зложи мені обіт чистоти і витревай в нім“. І тут, в тій тишині, зворушений королевич зложив обіт Богови, обіт чистоти на все життя. Одиноким свідком цего обіту був слуга, котрому князь наказав мовчати. Більше ніхто не знав про велику жертву молодого князя. Щойно по його смерти все вийшло на верх.

Коли знов минуло кілька літ, став король Стефан надумуватися, когоб вибрати на супругу для свого сина. Вибір упав на дочку Мєшка II., короля польського, на гарну княгиню Ольгу. Мєшко радо згодився на подружжа своєї дочки з кн. Емериком тому, що слава чесного життя Емерика розійшлася вже була далеко по світі. А в Польщі лучше знали життя і прикмети угорського королевича, ніж в инших державах, бо Угри і Польща жили з собою в добрій згоді. Князь Емерик був дотого внуком Аделяйди, дочки Мєшка I., а сестри Болеслава Хороброго. Емерик перебував у Польщі довгий час і, як згадує Длуґош у своїм літописі, угорський королевич фундував монастир св. Хреста, куди передав частину дерева святого Хреста, яку його отець одержав в дарі від византійського цісаря.

Князь Емерик мав в тім часі 22 роки, а як добрий і слухняний син приклонився до волі батька і мав вже одружитися з княгинею Ольгою. Але і тоді, в тій тяжкій хвилині його життя, навістила його благодать Божа. Гарна і молода княгиня Ольга сказала йому, що вона рівнож бажає перебути ціле своє життя в чистоті і невинности. І так сталося, що ті дві ангельські душі одного подружжя жили лише в братній і сестриній любві. Він і вона вважали себе за наречених лише самому Богови і видержали в своїм обіті, як у найприємнішій жертві, зложеній з себе Всевишньому.

Коли князь Емерик мав вже 24 роки, отець забажав відступити йому королівський престіл. Вже навіть визначено день на його коронацію. Радісно чекав на сю хвилю цілий народ, бо кн. Емерик користувався кождою нагодою, щоб показати підданим доброту серця і бути для них справедливим. Але трапилося велике несщастя і настав великий сум. Лютий дик в часі нагінки зранив смертельно молодого королевича. Королівський двір ратував його всілякими способами і дуже піклувався про князя. Цілий народ молився горячо і просив Бога про заховання князеви життя, але відомо було, що инші були наміри Провидіння Божого, коли князь Емерик віддав Господу Богови свою невинну душу в дни, в котрім мала відбутися його коронація.

Тіло єго зложено в Церкві Пречистої Богородиці в місті столичнім Білгороді (по угорськи: Сейкешфеєрвар), де в 1038 р. похоронено й св. Стефана. Мощі королевича пахли по смерти ліліями. До гробу його приходили численні паломники, і народ зазнавав за його причиною багато благодатий. Від хвилі канонізації, св. Стефан є заступником Угорського Королівства, а корона його є символом угорського народа; св. Емерик знов є заступником угорської молоді, яка громадиться під його прапором і докладає всіх сил, щоби ступати його слідами, беручи собі примір з його чесноти, головно з чистоти і набожности.

II.

Високоповажаний Пане Редакторе,

З усею приємностю сповняю Ваше бажання й подаю кілька історичних пояснень до комунікату угорського Епископату про св. Емерика.

Поданий тут образ патрона угорської молоді взятий майже виключно з леґенд — в більшій частині угорських (про св. Стефана, св. Емерика, св. Ґерарда і св. Марґариту), в меншій польських (леґенда монастиря св. Хреста біля Кельц). Історичні жерела використані мало і то самі тілько пізніші і непевні, натомість майже без уваги полишене одиноке сучасне і певне свідоцтво гільдесгаймського літопису під р. 1031 про смерть Емерика, з якої виходить, що сей королевич перед своєю смертю був князем на Руси, правдоподібно у Перемишлі. Про се докладніше писав я у великоднім числі „Нової Зорі“. На сім місці обмежуся до кількох уваг відносно його життя.

1) Ні місця, ні дати уродження королевича Генриха не знаємо напевно; се тілько пізна традиція велить йому родитися в Остригомі і в хвилині смерти мати 24 роки (найраніші леґенди про св. Стефана й самого Емерика нічого про се не говорять).

2) Він не був також одиноким сином Стефана I; тілько старші сини поумирали замолоду.

3) Сестра Генриха вийшла не за короля, а за вигнаного з землі королевича Анґлії, який перед тим жив на Руси на дворі Ярослава М.

4) Рід і імя жінки Генриха не названі в найстарших жерелах. В життії св. Емерика (конець XI. в.) сказано лише, що вона була з королівського роду, а в легенді про св. Маргариту, що з цісарського. Вістка, що він був жонатий з польською княжною, взята з польської легенди, при чому одна версія говорить про доньку Болеслава Хороброго, друга про Мєшка — і то I-го з X. в.! Що одначе ні сього ні того дочка не могла бути жінкою угорського королевича, се вже давно доказав проф. Бальцер у своїй монументальній „Ґенеальоґії Пястів“. Не зважаючи на його ясні докази, подружя се (очевидно лише з дочкою Мєшка II) все ще покутує по ріжних історичних книжках. — Було колись намагання видіти в жінці Генриха хорватську королівну, та ся пізна видумка давних хорватських патріотів (вони й самого Емерика робили славонським князем!) не має жадної історичної основи. — На мій погляд, угорський королевич був жонатий із руською княжною. Се зазначив я вже у великодній статті, не знаючи ще тогді, що якась угорська традиція зове її Ольгою. Отже, якщо в тім переказі є яке зерно правди (а се дуже можливе), то се імя було-б незбитим доказом, що жінка Генриха була Русинкою. Імя „Ольга“ варяжсько-руське і в тих часах напевно поза Русю не було знане. Можливо, що княгиня Ольга була дочкою Святополка, сина Володимира В. і зятя Болеслава Хороброго. В такім разі польська легенда не булаб цілком безосновна, требаб тілько поставити, замість дочки Болеслава чи Мєшка II, внучку першого, а сестрінницю останнього. А втім, княжна Ольга могла бути дочкою й иншого руського князя. Вкінці треба памятати, що в латинських жерелах руські князі зовуться королями (се й вірно, тому, що наше „князь“ взяте з ґерманського „konung“ нім. „König“, анґл. „King“).

5) Твердження, буцімто в Польщі найліпше знали про богоугодне життя угорського королевича, бо мовляв „Угорщина і Польща все жили з собою в добрій згоді“, не має достаточного оправдання. В дійсности до XII в. конфліктів між сими краями богато, в кождім разі більше ніж між Угорщиною і Русю. Зокрема за часів короля Стефана, угорсько-польських взаємин, з одним тілько виїмком у 1018 р., не можна назвати приязними. Також цілком хибний погляд, поширений і в польській історіографії, начеб-то бабкою Генриха була польська княжна Аделяйда. Ся видумка т. зв. угорсько-польського літопису з XIII в., змістом своїм цілком недоладного, стоїть у явній суперечности з сучасними жерелами (хроніка Дитмара

Сукна в великім виборі. — Товари добірні. Ціни низькі.

НА УБРАННЯ МУЖЕСЬКІ, ВІЗИТОВІ І СПОРТОВІ, КОСТЮМИ І ПЛАЩІ ЖІНОЧІ; НА РЕВЕРЕНДИ ДЛЯ ВСЕЧ. ДУХОВЕНСТВА

ПОРУЧАЄ:

Фабричний склад сукна
Людвик Ральский
Львів, Рутовського ч. 7.
664 (напроти катедри). 10—15

Д-р Степан Дмоховський
б. елєв Поліклініки дентистичної у Берліні.
Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.
Виконує усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках кавчукових, золотих і сталевих (Круппа нержавіюча сталь). Апарат Рентгена. 555 56-?

мерзебурського). Все те одначе не виключає, що Генрих міг колись бути в Польщі й оставити по собі памятку в монастирі св. Хреста. Се міг він ще ліпше зробити як князь перемиськоруський. А втім, є деякі підстави думати, що ті оо. Бенедиктини, що згодом осіли в Польщі, раніше сиділи в Перемишлі.

6) Легенди не говорять, якою смертю вмер Генрих і тому угорська історіографія довгий час не приймала вістки гільдесгаймського літопису, що він згинув на ловах. Тепер, як бачимо, навіть у ювилейне свято говориться про се, тілько цілком непотрібно ослаблюється історичну правду додатком, що се було „в часі нагінки“, неначеб місце королевича було не між ловцями, а між наганячами звірини! Шкода теж, що без уваги полишено дату смерти в тім літописі (1031), ну, і титул Генриха як князя Русів.

7) На підтвердження правдивости записки німецького літописця (дотого, дуже добре поінформованого про славянський Схід), що Генрих був руським князем, можна найти дещо і в угорських леґендах. Окрім знаного вже нам без сумніву руського імени його княгині, інтересна теж згадка в найстарших житіях (св. Стефана й Емерика), що свідком смерти королевича мав бути якийсь „грецький епископ“. Ся загадкова подробиця стане цілком ясна, коли приймемо, що князь умер на Руси в присутности руського єпископа.

Отсе важніше, що хотівби я додати „до леґендового образу св. Емерика, поданого в комунікаті угорського епископату. Як бачимо, трохи більше історичної критичности в нічому не зменшає святости патрона угорської молоді.

Прийміть, Пане Редакторе, вислів високого поважання.

Львів, 27. IV. 1930. **С. Томашівський.**

НОВІ ВИДАННЯ

Видавництво Чина оо. Редемптористів. О. Володимир Породко Ч. ОО. Р. Мати Божа в Люрд. Станиславів, 1930. Ст. 96, 16⁰. З ілюстраціями.

Ся книжечка написана дійсно інтересно і добре. Робить в читанню велике враження як на простолюддян так і на інтеліґенцію. Заслугує на масове поширення. (На свобідних сторінках окладинки добре булоб подавати список і ціну инших видань того Чина).

ЗОЛОТА БІБЛІОТЕКА української дитини під редакцією Миколи Матвійчука. Випуск 11: Федір Дутко: **Дід Яків,** оповідання для молоді. Ілюстрував Ю. Кирієнко. Львів, 1930. Ст. 28. Випуск 12: Модест Левицький: **Петрів сон,** оповідання. Видання третє. Ілюстрував Е. Козак. Ст. 24.

Особливо Федір Дудко проявляє визначний талант у такім роді оповідань для дітей. Побажатиб йому дальшої праці в тім напрямі.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ПО ВИБОРАХ НА ВОЛИНІ. „Русскій Голос“ пише з приводу виборів на Волині, де в окрузі Луцьк—Рівно російська ліста дістала всего 947 голосів: „Якби російських голосів віддано 9.000, можнаб говорити про погром. Тепер треба признатися до чогось гіршого: до політичної деморалізації й національної несвідомости“... Вину приписує „Р. Г.“ світській „русскій“ інтеліґенції, оправдуючи тамошне православне духовенство так: „Трудно обвинувачувати духовенство, коли його під нац. оглядом деморалізує сама духовна влада. Адже для нікого не тайна, що православна консисторія.. потихоньки перемінилася в огнище польонізації. Консисторія та... має тільки польські надписи й веде переписку з русским духовенством в польській мові. Наслідуючи консисторію, Почаївська Лавра пише навіть до одного русского т-ва у Львові по польськи! В таких умовах рядовий священик стероризований до такої міри, що поступається навіть своїм достоїнством христіянського душпастиря.“

Після перечитання цего дійсно страшного опису правосл. духовенства від верхів до низів, мимохіть вириваєтся з уст запит: І чогож ви, братчики, так накидалися на Рим за те, що він мовляв доведе наш народ до польонізації через уніятську церкву? І деж у якій небудь уніятській епархії бачите таке, щоб консисторія переписувалася по польськи з уніятським духовенством? Виходить, що не Рим і не унія веде до польонізації, тільки — православіе.

НІМЕЦЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО згодилося на утворення спеціяльної комісії для розсліду справи упровадження двох офіцирів польської граничної сторожі на німецьку територію, де оден з них помер від ран, завданих йому в часі упроваджування.

БЕЛЬҐІЙСЬКИЙ ЖОВНІР Дельсе заявив, що буде виконувати накази, але тільки тоді, коли одержить їх у своїй рідній, флямандській мові. Справа оперлася о міністерство, котре вирішило — давати йому накази в його мові. Це перший того рода випадок у Бельґії, де урядова мова при війську була досі виключно французська. Простий жовнір побідив.

АНҐЛІЯ НЕ ВСТУПИТЬ ДО ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ ЕВРОПИ. Таку опінію висказав Л. Амери, б. анґлійський міністер кольоній. Серце Анґлії, каже він, лежить поза Европою. Анґлія має більші інтереси поза Европою, ніж в Европі. Колиб Анґлія стала членом Злучених Держав Европи, то се булоб невигідне і для неї і для Европи так, як було тоді, коли анґлійський король був князем Ганноверу. Отже нехай Европа не робить собі ілюзій навіть тоді, коли правительство Анґлії з чемности для Бріяна дасть необовязуючу до нічого згоду на його проект, бо в Анґлії не знайдеться ні одна партія, котра згодиласяб на якісь зобовязання в тій справі. Та з другої сторони Анґлія не буде противна Злученим Державам Европи, бо така орґанізація Европи булаб запорукою більшої трівкости мира. З трівко замиреною Европою буде й для Анґлії лучше.

НОВИНКИ

Господарська криза минула .Таку вістку приносить польська проурядова преса на основі оповіщеного тепер звіту Девея, котрий твердить, що „появилися вже признаки які розяснюють горизонт і можуть заповідати остаточну поправу.“

Про „морського вужа“ появилася в анґлійській мові велика праця „Тте Ґрейт Сі-Серпент“, ст. 581. Автор Овдеманс зібрав у тій праці 168 описів очевидців тої потвори, від 16 ст. почавши.

В берлінськім університеті виголосив проф. Д. Дорошенко з рамени Укр Наук. Інституту виклад в німецькій мові п. з. „Церква і революція на Україні“.

Затроєння грибами наступило в однім селі обірницького повіту на Познанщині. Затроїлася ціла родина зложена з 5 осіб. Одна особа відразу вмерла, а 4 завдяки скорій лікарській помочи вдалося вратувати.

Ограничення іміґрації до Канади. Аґенція Райтера повідомляє, що в б. р. Канадійський уряд зменшить кількість дозволів на вїзд до Канади з огляду на брак праці. Впустять лише около 90.000 осіб, переважно з Анґлії. Рільничих робітників впустять лише 8.000 (в 1928 впущено 34.000).

——o——

Жертви

Виказ Милосердних сердець, які помогли хорому питомцеви. П. Зофія Гучко, Радруж 5 зл., о. Микола Огородник, Яворів 5 зл., п. Ірина Котис, Прилбичі 4 зл., п. З. Грешневський, Красне к. Сморжа 10 зл., п. О. Бачинська, Снович 2 зл., о. Ярослав Гавацький, Стінка 4 зл., гр. кат. Ур. парох. Ясель 5 зл п. Юл. Куновська, Яблонів 10 зл. п. В. Дуркот, Лишня 5 зл. о. Ст. Король, Ягольниця 5 зл. о. П. Пилипець, Підбірці 2 зл., о. В. Микулович, Немирів 2 зл., П. М. Горчицька, Вербяни 5 зл., п. Т. Калиничова, Головецько гор. 5 зл. о. В. Майба, Борислав, від себе 5·20 зл., о. В. Майба, Борислав, збірка 10 87 зл., о. В. Майба, Мразниця, збірка 11·13 зл., С. С. Служебниці, Борислав 5 зл., о. Ігн. Слободян, Підмонастир 2·50 зл , п. М. Юрик, Львів 5 зл., п. Ант. Шпот, Жовтанці 2 зл., п. Д. Й. Новотанці 5 зл., п. Іван Волошин, Львів 5 зл., о. Іван Колимон Кривча 10 зл., о. Ник. Семенюк, Переволоки 16 зл., (від себе 5 зл., а решту від парохіян). о. В. Стрільбицький Жизномир 25 зл., о. Ал. Карпинський, Целіїв 25 зл., о О. Т. з К. 5 зл., Уряд Парох., Михновець 5 зл., о. П. Луцик, Ч. С. В. В. збірка 8 зл. Д. буде. — Марійське Т-во Пань в Перемишли. 721 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Управа ювенату оо. редемптористів в Збоїсках п. Знесіне подає до відома, що принимає учеників до першої гімн. кл. на шкільний рік 1930. Що до блищих інформацій прошу звернутися до Управи. 698 4—4

Архітект ЯКІВ РУДНИЦЬКИЙ, Перемишль, вул. св. Йосифа ч. 16, уповноважнений будівничий, б. професор державної будівельної школи, судово заприсяжений знаток для справ будівельних і оцінки будівель, спеціяліст в архітектурі церковній, поручений Високопреосвященими Перемиським і Станиславівським Ординаріятами, **виготовляє пляни і кошториси на церкви, парохіяльні і народні доми, та принимає в с і архітектурно-будівельні р о б о т и.**
720 1—х

Союз Кравців Львів Личаківська 15.
під управою ПІРКОВСЬКОГО ЯКОВА й ПАВЛА ЛІЛЯ
поручає всякі мужеські одяги, для Всч. Духовенства реверенди, папістики по конкуренційних цінах.
703 3—32 **„Свій до свого“.**

„GENEWA“ Одинока українська ґалянтерія-Перфумерія
Д. КОНЮХА Львів, Ринок 37 (побіч Нар. Торговлі) 568 27-52
поручає для реклями по фабричних цінах кольоратки, священичі капелюхи, шалі, шапки, пончохи, скарпетки, снігівці„ Tretorn“, кальоші, светери, жіноче і муж. білля, коронки, гафти, „Jägery“, косметику і перфумерію та забавки і пр.

Дня 1 червня с. р. відбудеться в Галичі Марійське Свято, яке устроює Мар. Союз шкільних дітий під проводом о катехита В. Чопея зі слідуючою програмою: О год. 9. рано Служба Божа, св. Причастіє членів Мар. Союза, зложення приреченя Пр. Д. Марії і декорація членів медаликами М. Б. По полудні о год. 17·30 відбудеться в салі пол. Сокола акедемія в честь Матери Божої Проситься о численну участь окилиці і місцевих почитателів Матери Божої. 723 1—1

ВИНИЩУЙТЕ ВСІ КОМАХИ
средствами хемічними
Д-р З. БАХ, інж. аґр.
718 Львів, Ринок 2 Тель, 67-32. 2-2

ПОРОШОК „KOGUTEK“ ДЛЯ ДОРОСЛИХ
УСУВАЄ НАЙБІЛЬШ УПЕРТИК БІЛЬ ГОЛОВИ
виробу аптики Гонсецького в Варшаві.
Звертати увагу на повищий фабричний знак! 1-10
722а

Дентист ЯКІВ НАСС
Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.
Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування і винимання зубів, без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті після найновішої системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі — П Т. Урядовцям і студентам значна знижка. Тел. 65-73
716 3-10

ПОЗІР ЗАСТУПНИКИ! Поважна і стала егзистенція. Впроваджуємо новий народний систем ощадности з високими преміями. Широкі круги суспільности мають спромогу сотиковими ощадностями вже по трьох місяцях одержати велику премію Той новий систем дає нашим заступникам спосібність до легкого позискання сталого і високого зарібку. Великі користи для ощаджуючих! Високі провізії для заступників. Головним заступникам уділяється також відповідну суперпровізію.
Зголошення приймає:
ЗАГАЛЬНЕ ЗАВЕДЕННЯ КРЕДИТОВЕ
717 Львів, пл. Марійська, 6—7. 2—8

Не купуйте тандити!


Найлучші вироби дістанете у
ПРОЦКА
Львів, вул. Терціярська 10.
(бічна Клепарівської)
Ліжка, умивальні, стояки, уряджения для пенсіонатів, віль, бурс, ґабінетів лікарських і т. д.
682 7—10.

ПЕНСІОНАТИ
Власний виріб! Ціни фабричні!
КОВДРИ двохсторонні від зл. 25·—
МАТЕРАЦИ з трави морськ. „ „ 38·—
ПОДУШКИ З ПІРЯ „ „ 18·—
ПОШІВКИ ГОТОВІ „ „ 3·—
ПРОСТИРАЛА на ліжка „ „ 5·50
„ під ковдри з ручними дірочками „ „ 11·—
КОЦИ вовняні „ „ 10·—
КАПИ до праня „ „ 10·—
ПОЛОТНА, РУЧНИКИ, ОБРУСИ, ДИВАНИ, ХІДНИКИ, ФІРАНКИ ДОБРЕ А ДЕШЕВО! продає
ФАБРИКА ПОСТЕЛІ І БІЛИЗНИ
А. ПЕТРУШЕВСКІ М. МЛЄКО, Львів Коральницька 6
691 ЦІННИКИ ДАРОМ! 9-3

ЛІЖКА ПОЛЕВІ
ЛІЖКА металеві, залізні, тапіцеровані. Дротяні вклади.
578 поручає
ВИРІБНЯ Л. ЯҐОШЕВСКІ
ЛЬВІВ, Личаківська 132.
26-50


РІК ОСНОВАННЯ 1878.
На весняний і літний сезон
поручає наймодніші
КАПЕЛЮХИ і ШАПКИ
Фірма АНТІН КАФКА
Львів, вул. Галицька ч. 4.
Ціни знижені! Вибір великий!
412 22-?

ПАРАСОЛІ ГОРОДОВІ
„ПАРАГОН“
Львів, вул. Валова 9.
701 6-8

МЕБЛІ КЛЮБОВІ
як також усі роботи тапіцерські і декораційні виконує на догідних услівях сплати
665 9-20
МАЛОПОЛЬСЬКА СПІЛКА ТАПІЦЕРІВ
Львів, вул. 3-го Мая ч. 5. Тел. 59 82.

КРУЖЛІВКИ, НАЧИННЯ молочарське і кухонне, — ЛЕДІВНІ, — ЛІЖКА, УМИВАЛЬНІ і т. д.
714 б — поручає — 4-15
ТОРГОВЛЯ ЗАЛІЗА
МАРІЯН КЕРСЬКИЙ і ФЕЛІКС КОНДЗЬОЛКА
Львів, вул. Коперника ч. 4.

ФУТРА жіночі, мужеські готові — на замовлення, як також всякі перерібки на догідних місячних сплатах поручає і виконує
709 **М. МОШУМАНСЬКИЙ** 3-30
Львів, вул. Боїмів, 1. тель. 10-11
Приймає футра до переховування.

НА РАТИ: ліжко залізне кухонне **14** зл., сіткове **40** зл., умивалка **5** зл., **ліжко мосяжне 200 зл., матераци:** З подушки **30** зл., волосінні **75** зл. **Отоманки** ґобелінові **55** зл., Канапки ґобелінові **55** зл., як також приймає перерібки **ФАБРИКА ЗАКС,** ЛЬВІВ, ЛІНДОГО 6, ТЕЛ. 79-99.
565 29—40

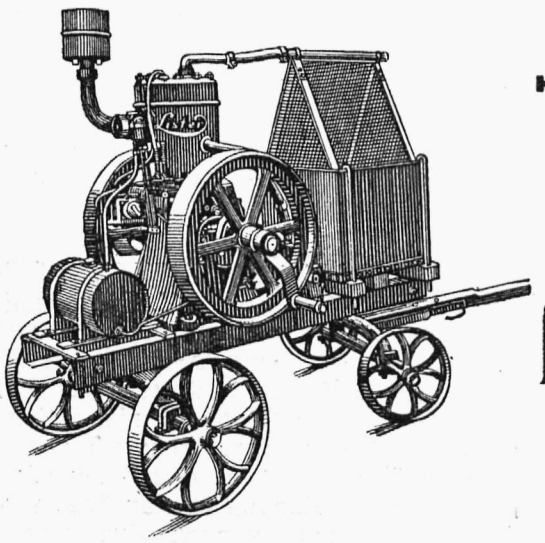
Чи знаєте вже
найлучші
найбільше економічні
найтреваліші
а при тім найдешевші
анґлійські
Мотори ЛІСТЕРА?
Жадайте всюди оферти і цінників
або звертайтеся до
РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ ФІРМИ
R. A. LISTER & Co., Ltd.,
Dursley (Anglja)
Львів, вул. Ягайлонська ч. 24.
Телєфон 6-29
702 а 3—12

ҐУРТОМ І ДЕТАЙЛІЧНО
ФОТЕЛІ верандові ЗОЛ. 8
КОШІ подорожні, ЛІЖОЧКА
КИЛИМИ
ЗАБАВКИ
Тканини і кераміка народня
ЛЕЖАКИ Зол. 12
695б 8-10 поручає
ФІЛІЯ: ГАЛИЦЬКА 5 ЛЬВІВ Тел. 30-32.
ЛЮДВИК ҐЕҐЕДІС КОПЕРНИКА 11. Тел. 26-09.

Обува на сезон літний!
жіноча, мужеська і діточа **по знижених цінах** продає **склад обуви**
„КРАХА“ — Львів, Галицька 15. Дешево, бо в подвірю!
694 4—25

Видає й редаґує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Porto zapłacone ryczałtem

Рік V. Львів, четвер 5. червня 1930. Ч. 41. (341)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Білянс повені на Підкарпаттю

ПАТ подає короткий перегляд наслідків повені, яку викликало в пару днях тільки три ріки: Надвірнянська Бистриця, Прут і Черемош з допливами на теренах 3 повітів: надвірнянського, косівського і снятинського. Отже: майже всі публичні дороги сильно ушкоджені, греблі з охоронними мурами перервані або підмиті, причілки або ярма деревляних мостів ушкоджені. Знесені з гір маси каміння і дерева затамували комунікацію. З більших ушкоджень слід занотувати отсі: зірвання придорожної греблі на шляху Надвірна—Рафайлова в долині Бистриці в двох місцях на довготі 200 м. і зірвання одного мосту на тій ріці; ушкодження мосту на Пруті в Підлісневі, зірвання мостового вязання на Кривім Полі між Ворохтою і Жабєм та між Татаровом і Ворохтою на Пруті, зірвання мосту між Косовом і Снятином в Рожневі та мосту в Джурові на Рибниці; зовсім знищена дорога здовж Чорного Черемоша, що лучила Криворівню з Устєріками, що супроти зірвання дороги м. р., яка лучила ту громаду з Кутами (й досі ще не направлена як слід) спричинило повне відрізання від світа 5. громад між Чорним і Білим Черемошем. Опріч тих головних шляхів повінь знищила або ушкодила дуже багато громадських доріг а розміри тих шкід досі неустійнені. На тимчасову направу деяких доріг призначило мін. публичних робіт кредит у висоті 300.000 зл. (Річ ясна, що такі провізоричні направи знесе найблища повінь. Тут треба основних і коштовних праць, на які нема й надії. Знищення буде поступати, поки само населення на місцях не виборе собі самоуправи, на основі котрої могтиме своїх засобів уживати на уладження собі можливого життя).

Передсоборні Збори православних в Польщі

Митроп. Діонізій скликав їх на підставі розпорядку президента Мосціцкого на день 29. червня 1930.

Митроп. Діонізій оповістив посланіе про установленнія „соборного начала“ в життю правосл. церкви в Польщі такого змісту: Божою милостию смиренний Діонізій, митроп. варшавський і волинський і всеї Польщі і т. д. Рескриптом на моє імя пан Президент Річипосполитої твердо і прихильно („благожелательно“) означив, щоби скликано собор нашої церкви а перед ним передсоборні збори (повний текст рескрипту президента подаємо в нутрі сего ч. „Н. Зорі“ — Р е д.). Відкривається нова і світла сторінка в життю правосл. Церкви. Своїм добрим словом голова нашої держави виявив усему світу свою співучасть і журбу за долю правосл. церкви в Польщі. Від нині під покровительством голови держави і при співділанню нашого Правительства можемо спокійно і мирно зачати свою соборну роботу. В тій свідомости, що інтереси православія не чужі польській державі і народови доложимо всіх сил, щоб наша церква одержала своє канонічне і юридичне становище в державі та могла бути корисна для гаразду і розвитку Польщі (в оригіналі „нашої держави“). В порозумінні з п. Міністром віроісп. й освіти визначую передсоборні збори на неділю 29. червня в Варшаві. Бог мира і любови нехай пробуде зі всіми нами і благословить всіх нас Своїм благостним благословенням (пс. 20, 4), Амінь. — У Варшаві, в літо от рождества Христова 1930, місяця червня в 1-й день.

Вшехполяки й большевики

„Курєр Поранни“ пише: Пан Тромпчинський (відомий провідник вшехполяків) признає, що його політично-економічні розмови з Войковом, б. послом СССР. у Варшаві, не тільки відбувалися, але були численні. „Ініціятиву до тих розмов дав Войков, котрий мене часто відвідував“, пише п. Тр. Далі застерігається п. Тр., що Войков не втаємничував його у плян замордування марш. Пілсудського, про який згадує Бесідовський. Треба вірити, додає іронічно „К. П.“, що також п. Тромп. не втаємничував Войкова в плян кампанії своєї партії проти марш. Пілсудського, яку провадить його табор; одначе трудно зрозуміти, як п. Тр. міг не здавати собі справи з того, що афекти, якими його обдаровував Войков, мали своє жерело у спільній ненависти до марш. Пілсудського большевиків і вшехполяків.

—о—

Совітські товари з анґлійською маркою

„Дейли Мейл“ оповіщує, що совітське правительство рішилося кинути на Балкан велику скількість дешевої мануфактури з підробленою маркою анґлійських фірм, — бо „анґлійський“ товар будуть все таки радше купувати ніж совітський.

—о—

„Шанування“ максимальних цін у Львові

„Слово Польске“ пише: Одинока галузь нашої торговлі, котра не марніє а дає добрі зиски, то різництво. Щоб обмежити надто великі апетити різників у справі зисків та оборонити перед тим конзументів, власти адм. і самоуправні установляють цінники мяса і то в порозумінні з цехом різників. Тимчасом львівські різники в нечуваний спосіб виломлюються зпід тих цінників і побирають ціни від 25 до 40 проц. висші. Та спекуляція відбувається так явно, що підвишки ті просто вписується в т. зв. книжечках.

Доляр канадійський рівний американському

Американський „Фед. Рез. Банк“ вирішив, щоб союзні банки приймали канадійські доляри на рівні з американськими і при виміні побирали тільки номінальні банкові кошти без дисконта на некористь канад. долярів. Досі страта при виміні канад. долярів на американські доходила часом і до 20 процент.

Ніхто не знає, що йому принесе будучність, тому повинен щадити на чорну годину, а свої ощадности поміщувати в Кооперативному Банку

715 „ДНІСТЕР“ 5-?

у ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20

Українське Народнє Мистецтво і справа подружжа

Виходить у Львові вже шестий рік журнал для плекання домашної культури, „Нова Хата“. Видає її кооператива „Українське Нар. Мистецтво“. За редакцію відповідає Марія Громницька.

Зайдім до тої „Нової Хати“. Як вона прибрана? З густу орнаментики пізнаємо господиню, чи паню дому.

Візьмім Ч. 4. ст. 7., статтю авторки А. Т. О. під наголовком: „До дискусійної проблеми. Питання подружжа“. В сій „Новій Хаті“ чути відразу большевицький смрід розкладу, глум та і насмішки над християнськими етичними засадами. Те, що вже від двох тисячів літ унормоване, усталене, освячене, до достоїнства св. Тайни піднесене, християнське подружжа, то тут, як щось старе, непотрібне, хочуть відкинути. І тому авторка каже: „Треба на місце старого будувати новий дім, ясніший, просторіший, бо у старій будівлі появляються щілини; се що жінка стає самостійною одиницею, може запрацювати на себе і дітий — се розбиває стару інституцію подружжа. У старій будівлі, яка і так мала, богато не достає, годі буде довго жити“. О тім новім домі каже сама авторка: „Я не знаю, який буде сей новий дім“. Отже авторка сама не знає, яка буде ся нова хата. Вона дає лише плян будови і начерк. А мотиви того нового пляну, — як пише сама у своїх вступних дискусійних увагах, такі: „Жити разом в любові гарно. Але жити без неї в ненависти яка ціль?“ Чиж в християнськім подружжу не має одна і друга сторона достаточної директиви, як повинні жити? „Жени своїм мужам повинуйтеся (у всім, що не є противне Богови) як Господеви, бо муж есть глава жени — як Христос глава церкві, бо він є спаситель тіла“. А і мужам дається наука: „Мужі, любіть свої жінки як Христос полюбив церкву і себе віддав за неї“. Де нема сих християнських засад, там лиш може бути ненависть, а християнських засад нема в подружжах для інтересу, для конвенансу, або в подружжах з примусу.

„Любити одного чи одну — ціле життя — гарно, каже авторка. Але есть вдачі, які мають все нові і нові обекти своєї любови. Мучитися ізза сього, яка ціль?“. Тут вже ясна заохота до вільної любови, аж до розгнузданости. Авторка мотивує свою науку для жінки і панночок, ось як: „Чому, — чому на людському життю такі окови? Всюди границі, межі, правила, закони. Всюди проступки, гріхи, людське горе, знищене людське життя. Чому — чому так далеко відбрили ми від природи? Стали жертвою з одного боку полової зависти, з другого аморальности. Ми поставили високу греблю і з правил моралі, але ця гребля тріскає, валиться. Чому — чому і нам не сяє таке чудове сонце, як кождому єству природи, яке не є ані моральне, ані аморальне. Чому таким важким клеймом лежать на людстві полові

ДЛЯ ТЕРПЛЯЧИХ НА СХОРІННЯ НІГ
поручає обуву
ортопедичну Л. НОВОСАД
Львів, вул. Словацького ч. 6. Тел. 8-25.
666 6-20

питання? Чому густий, трійливий чад давить людський рід? Чому нема тут простоти і правди і краси?" Думаю, що сего вже досить, щоби схарактеризувати й авторку й орган, який містить такі річи.

Відповім коротко на сі питання. „Чому на людському життю такі окови, межі, правила, границі?" Тому, шановна пані, що чоловік не звірина, не червак, не пес, не баран, не когут. Чоловік має розум, совість і стид, а пр. кінь і корова не мають того. Чоловік має честь і навіть з річами природними і дозволеними криється, бо в життю чоловіка є межі правила, границі, чого нема у звірят. І в тім власне, що чоловіка вяжуть межі, границі, правила — є специфічна ріжниця його від тварини. Чим нисший степень культури і цивілізації — тим менше там оков, меж, правил і границь. Подорожники кажуть, що Кіргізки, Буріятки і Туркменки не вяжуться тими правилами, границями, межами і не мучаться ізза сього, а пані А. Т. О. бажалаби, щоб і наші пані не мали ніяких меж, границь і оков.

А деж пріпціпи християнські? „Та є воля Божа, святість ваша хоронити себе самих від нечистоти, щоб умів кождий з вас свій сосуд (тіло) заховати в святости і чести, а не в пристрасти тілесній, як погане, що не знають Бога, бо мститель есть Бог; бо не покликав нас Бог до нечистоти, але до святости (1. Сол. 4. 3—7).

Нехай не забувають наші пані з „Н. Хати", що вони католички і нехай не уподобляються до жінок радянських, що на засіданнях жен-відділу і на зборах промовляли за розводами, кажучи: „Що мені чоловік має казати, коли я маю до дому вертати, або де ночувати і з ким, вже досить тих кайдан! Вже і для нас є свобода. Що мені за неволя слухати цілий день крику дитини; занесу її до ясел, там відбуду раз на тиждень свій дижур, а по мені друга жінка і т. д., а в дома від рана до вечора водися з дитиною! А так я собі вільна, де схочу піду, з ким схочу поговорю і побавлюся, і коли схочу, верну до дому і чоловікові зась до мене! Нема то, як радянська влада". Та такі засади голосили там ще в 1923 р.

Тепер вже й там жінки приходять до розуму. Побачивши, як зле вийшли на тім ті „свобідні", що переходили з рук до рук і стратили здоровля, а потому кождий нагнав таку і ніхто на неї не хотів дивитися, — прийшли до голови по розум і сегодня вже й там не чути таких „мудрощів". Геть затихають, а зате подібний крик переносять сюди, щоб тут розвалити нашу суспільність! І зачинають від кого? — від інтеліґенції... Та пожалься Боже з такою інтеліґенцією, що пішлаб на таке, якого вже й у найтемнішій країні вирікаються, спрактикувавши. Се автор сих стрічок пережив там як очевидець.

„Чому — чому і нам не сяє таке чудове сонце?" — каже п. А. Т. О. Від такого сонця, від такої свободи і від такої культури, яку заводить у нас „Н. Хата", сохрани нас Господи!

Для нас християн святими повинні бути слова св. Ап. Петра: „Жени будьте віддані своїм мужам, щоб і сі, що не вірять слову Божому (погане) були притягнені життям женщин, видячи в страсі ваше чисте життя". (І. Петр. 3. 1.).

Але і для чоловіків подає той св. Апостол відповідну науку: „Мужі також разом жиючи зі своїми женами, як слабшому сосудови женському честь віддаючи, яко таким, що є також наслідницями благодатнього життя". (І. Петр. 3. 7.).

Якіж пріпціпи фільозофічні, чи соціольоґічні можуть бути висші, взнесліші понад сі пріпціпи християнські? Деж може бути більша честь для женщини, як не в християнстві?

А тої високої чести не хотять деякі з наших пань. Забаглася їм „независима свобода" від всяких законів, границь та меж, навіть законів природної моралі розуму і совісти!

На щастя не всі наші пані ходять до „Нової Хати" і не всі тримаються большевицької етики.

Цікаве одно: Звідки „Н. Хата" черпає фонди на такий гарний папір і ілюстрації, бо се на теперішні часи річ люксусова.

І ще одно: Чому наша преса не звертає уваги на такі нездорові прояви серед нашого жіноцтва, хоч буває, така чутка на всякі критики обрядовщини і коле її навіть слово „наопак". А такого упадку моралі в нашій публіцистиці не бачить! Видно для неї обрядовщина важніша, як мораль.

М. Лучинецький.

НА СЕЗОН ВЕСНЯНИЙ
заосмотрили ми склад у величезний вибір **новостей на солідні і модні плащі, костюми, сукні і т. д.** — і пригадуємо нашим ощадним
ПАНЯМ
що як завсігди продаємо матеріяли **лиш** в першорядних сортах,
655 А ДЕШЕВО 18—20
ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА
45. РИНОК 45.
дім наріжний вулиці Ґродзіцьких.

Перша дипльоматка

Віденська преса приносить цікаві вісти про першу жінку-дипльоматку. Се Віденка, А. Фукс, іменована віцеконзулем Чіле у Відні. Вона здобула то становище так, що передовсім опанувала мови анґлійську, французьку й еспанську. Припадком познакомилася з одною мехіканською родиною, через котру одержала місце панни в канцелярії чіленського конзуляту. На тім місці, постійно студіюючи справи Чіле, здобула собі таке знання тамошних відносин, що, хоч ніколи не була в Чіле, дали їй становище віцеконзуля, на котрім вона полагоджує справи тої держави.

——o——

Численні самогубства між розведеними

Проф. Артур Тодд оповістив працю, в котрій виказує, що самогубства між розведеними подружжями 4 рази процентово численніші ніж між нерозведеними. Опріч того стверджує проф. Тодд, що дуже зле почуваються згодом ті подружжа, котрі нарочно не хочуть мати дітей.

——o——

Французький нарід і його мова

З Парижа доносять: В один з малих готелів Парижа заїхала жінка, з котрою ніхто з прислуги не міг порозумітися. А що та жінка попала в лють, її доставлено в поліцію. Там закликано товмачів до ріжних мов: анґлійської, німецької, еспанської, італійської, португальської — все надармо. Жінка кричала, а ніхто не розумів. Втім увійшов послугач, що замітав кімнати. Він зараз порозумівся з тою жінкою. Показалося, що вона шукає своєї дочки, а кричала так тому, що її не розуміли, хоч вона французька селянка... „Винно" нарічча.

Православний Собор в Польщі

Його скликає Президент Польської Республики.

В неділю в полудне відправив правосл. митр. Діонізій торжественне богослуженя в катедрі на Празі у Варшаві, на котре прибули польські міністри Юзефський, Червінський і Цар, шеф канц. президента РП. др. Лісевич, дир. деп. віроісп. др. Потоцький, нач. схід. виділу мін. справ загр. Голуфко і нач. вид. мін. спр. внутр. Сухенек-Сухенский. Коли митрополит вийшов з царських врат, мін. віроісп. Червіньский вручив йому акт президента Мосьціцкого, котрий скликає загальний правосл. собор у Польщі. Митроп. передав акт епископови з Гродна Олексіеви, а той відчитав його в цілости. Текст акту звучить як слідує:

До його Ексц. о. Митроп. Діонізія, Голови Св. Автокеф. Правосл. Церкви в Польщі! Дня 15 червня 1791 р. під опікою й авспіціями правительства Найяснішої Річипосполитої Польської отворено в місті Пинську останній Собор правосл. Церкви в Польщі. Дякуючи вирокови Провидіння Божого автокеф. правос. Церква в Польщі може навязати нитку до своєї історичної минувшини. Тепер настав час, щоб були здійснені змагання зверхників правосл. церкви в Польщі в особах бл. п. митроп. Юрія й Вашої Ексцеленції як рівно св. Собора Епископів і всіх горожан РП. правосл. віроісповідання, щоби згідно зі св. канонами авток. прав. Церква в Польщі відбула свій перший Собор у відродженій польській державі. Праці Собора для належного виконання таких важних завдань повинні бути приготовані з як найбільшою старанністю згідно зі св. канонами і справами держави та духовними потребами всіх горожан РП., котрі ісповідують правосл. віру. Отже се річ слушна, що скликання Собора буде попереджене згромадженням представників духовенства і світських мужів, світлих і повних боязни Божої, котрі становити-муть передсоборне згромадження та в скупленні духа і журбі за добро своєї віри і своєї держави, під достойною опікою В. Ексц. і св. Собора Епископів займуться спільно належним приготуванням й опрацюванням тих богатьох питань і справ, у котрих Собор мусить висказатися. В журбі („тросце") за добро всіх правосл. горожан РП. взиваю Вашу Ексц., як Голову правосл. Церкви в Польщі, та св. Собор Епископів, в тіснім порозумінні й узгідненні термінів й инших основних засад праці обидвох тих згромаджень з представником правительства РП. міністром віроісповідань і публ. освіти, скликати передсоборне згромадження й опісля по запопадливім довершенні приготовних праць скликати до престольного міста Варшави перший ґенеральний собор св. Автокеф. правос. Церкви в Польщі. — Ловіч, дня 30 мая, 1930 р. Президент РП. Ігнатій Мосьціцкий. Голова Ради Міністрів Міністрів: Валери Славек. Мін. віроісп. і публ. освіти Червіньский. — Після відчитання акту митр. Діонізій в асисті правосл. епископів відправив благодарственне богослуженя. (Скликування церковного собору рескриптом світської влади се для католиків річ неможлива. Та до того мусить дійти з опущенням одинокої основи — Апостольської Столиці).

ШЕРФ-СКОРНИ
ОДИНОКИЙ СКЛАД АПАРАТІВ
і ПРИБОРІВ ФОТОҐРАФІЧНИХ
поручає по цінах приступних
всілякі складові части в обсяг той входячі.
ЛЬВІВ, вул. СОБІСЬКОГО ч. 5.
676 13-20

ДОПИСИ

ЖОВКВА. Святочна Академія на честь Божої Матери відбулася у нас величаво в неділю 1. червня с. р. на подвірю монастирської церкви. Вступну промову виголосила Вп. пані Лещукова з Рави Руської. Була се промова коротенька, але запальна і повна змісту; в ній була представлена теперішна ситуація християнства в боротьбі з невірством й історія Марійських Дружин. Сокільська орхестра (під дириґентурою п. Сахарова) і хори (о. Труха ЧСВВ) вивязалися зі свого завдання дуже добре. Миле враження оставила по собі також орхестра мандоліністів. Добре вийшли й деклямації О. Голінки, панни Н. Гадівної й Б. Галапаца. Панна Гадівна так своїм виконанням деклямації як своїм естетичним виступом на сцені заслугує на особливше признання. Головний реферат виголосив Впр. о. Т. Галущинський (той реферат рівночасно пересилаємо Хв. Редакції „Н. Зорі"). Окрему атракцію для наймолодших становив живий образ, в котрім перед вівтарем Матери Божої гарні як ангели діточки представляли ангелів. Великий здвиг народа й інтеліґенції також з дальших околиць опріч внутрішного задоволення з дуже солідного виконання програми був нагородою за велику працю, яку аранжери поклали коло підготовки сего величавого свята, а були ними: о. Северин Бараник, провідник Марійських Дружин в Жовкві і о. Андрій Трух (оба ЧСВВ), голова місцевої УХО. Від Головної Управи Марійських Орґанізацій зі Львова, від о. Маркевича з Бучача й від укр. катол. товариств з Рави Руської наспіли на се свято гарні привіти. Публика виходила одушевлена. А треба знати, що Академія була тільки закінченням цілого ряду торжеств, котрі зачалися в суботу вечером молебнем і відновою посвяти (приречення). В неділю рано понад тисячка молоді приступила до св. Причастія. — Велика заслуга в тім оживленню релігійного й церковного життя також наших пань у Жовкві, котрі в тім напрямі положили багато праці. **Учасник.**

Если зло и безсыліе міровой жизни состоитъ въ томъ, что каждое существо ставитъ и утверждаетъ себя противъ всего, то смыслъ и добро не могутъ состоять въ утвержденіи всего противъ каждаго, въ пожертвованіи особеннымъ въ пользу роднаго: потому, что это есть только оборотная сторона того же самаго зла и той же самой тьмы, только другая точка зрѣнія на всеобщій раздоръ. (Соловьевъ).

Маленький фейлєтон

Абсинт гірший від кокаїни

Анґлійський лікарський часопис „Тге Лянсет" звертає увагу на велику шкідливість абсинту, котрого уживання вкорінилося особливо від часу вживання „коктейлів". Абсинт має в собі 70 до 80 проц. алькоголю. Та не в тім уся його шкідливість. До того долучується ще й витяг з полину, котрий і становить суть абсинту. А полин у більшій скількости або при частім уживанні дуже шкідливо ділає на мозок і весь нервовий систем, викликає заникання памяти, галюцинації та взагалі прояви подібні до тих, які викликає заживання кокаїни і героїни. Та обидва останні наркотики далеко менше небезпечні ніж абсинт, уже тому, що вони дорогі й тяжко їх дістати, а до того мають примінення в медицині й можуть бути також хосенні.

——o——

ЗРЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Комунікат XII. Г. Управи Марійського Тов-а Молоді. В справі стислих реколєкцій для молоді середних і академічних шкіл. 1. Стислі реколєкції для молоді середних і академічних шкіл відбудуться в сім році 1930. в днях від 29. червня в неділю вечером до 3-го липня рано. 2. Право до участи в реколєкціях мають учні й учениці від VI. (повакаційної) кляси ґімназійної в гору згл. від III. року вчит. семінарії й аналоґічних шкіл. Також абсольвенти (-тки) згаданих шкіл і студенти (-тки) всіх висших шкіл. 3. Реколєкції зорґанізовані в слідуючих містах: а) Для учнів: Львів, Інститут св. Йосафата, Сикстуська 39 а. Перемишль: Духовна Семінарія, Баштова 6. Станиславів: Духовна Семінарія, Липова 11. б) Для учениць: Львів: Інститут СС. Василіянок, Длуґоша 17. Перемишль: Інститут СС. Василіянок, Сянова долішна 5. Станиславів: Інститут СС. Василіянок, П. Скарги 21. Вибір міста для учнів і учениць полишений до волі. в) Для абсольвентів і академіків: Львів: Духовна Семінарія, Коперника 36. г) Для абсольвенток і академічок: Львів: Інститут СС. Василіянок, Потоцького 95. 4. Зголошення від учнів (иць) і абсольвентів (-ток) і таксу за удержання приймають Всеч. ОО. Катехити, від академіків (чок) Канцелярія Мар. Тов-а Молоді у Львові, Сикстуська 39 а. Знижена для всіх такса виносить 6 золотих. Залізницю оплачують реколектанти самі, (при чім можуть користати зі шкільної знижки). Речинець зголошень найдалі до 15. червня ц. р. 5. Ніхто не може бути принятий, хто не одержав з Управи Тов-а „Карти принятя", котрою треба виказатися в реколєкційнім домі. 6. До реколєкційних домів приймається учасників лише перед початком реколєкцій від год. 14. — а конечно мають всі явитися найдалі о год. 18.30. Коли реколєкції зачнуться, нікого вже не прийметься. 7. Приняті гурти молоді хай зараз по одержанню Карт принятя подадуть поїзд, котрим приїзджають (до Львова, Перемишля і Станиславова). Адресувати безпосередно до Заряду реколєкційних домів, (котрі подано висше). 8. В усіх осередках реколєкцій є зорґанізована Опіка для молоді на цілий час реколєкцій. Довірені особи будуть також на двірцях з відзнаками для приняття приїзджаючих, о скільки вони того зажадають. 9. Реколєктанти (-тки) мусять конечно мати зі собою слідуючі річи: коцик, простирало, подушечку, рушник, також молитвенник і папір на записки. 10. Для реколєктантів (-ок), котрі прибудуть до Львова в неділю в годинах передполудневих, відправиться св. Літурґія в Церкві св. Духа (Коперника 36) о год. 12-ій. **Г. Управа М. Т. М.**

Марійське Т-во Молоді оповіщує, що з днем 1. с. м. замкнено листу зголошень учасників паломництва до Люрду. Коли зголошений в перших днях червня не надішле повної квоти на подорож (котра виносить 900 зол. а не 960, як передтим подано), то його зголошення буде уневажнене. Кождий паломник мусить сам старатися за пашпорт, бо ізза малої скількости зголошень мін. скарбу відмовило знижкових пашпортів.

Ювилейний дар від Єрусалима. За ініціятивою єрусалимського патріярха мсґр. Барляссіна, Святе Місто вручило Папі Пієви XI. в ювилейнім дарі з приводу 50-ліття Його священства один комплєт церковних риз. Ризи ті виготовлено спільно в істнуючих у Єрусалимі жіночих монаших згромадженнях. Кожда частина риз — це архитвір мистецьких жіночих робіт.

Колеґія правосл. синода зложила візиту президентови Мосціцкому на замку в Варшаві дня 2. с. м. о год. 11. Взяли в ній участь митр. Діонізій й архиепископи: виленський, поліський і гродненський.

Д-р Степан Дмоховський

б. елєв Полікліники дентистичної у Берліні.

Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках кавчукових, золотих і сталевих (Круппа нержавіюча сталь). Апарат Рентгена. 555 57-?

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ТРИ ПРОМОВИ МУССОЛІНІЯ, які він недавно виголосив до величезних мас народа в Ліворні, Фльоренції й Медіоляні, становлять тепер найбільші політичні події дня. Зміст тих промов дасться коротко зібрати в отсих словах: Італія щиро погодилася з тими, з котрими вела велику війну, в якій утратила 652.000 в убитих, 400.000 в каліках і поверх міліона в ранених. Одначе наросли нові вороги Італії, та вона добре знає, що вони задумують і не дасться їм побороти! Прирікаю вам, що в 10-ту річницю обняття мною влади, то є до дня 28. жовтня 1932 р., зроблю Італію більшою й сильнішою ніж була досі. — Зміст сих промов викликав у французькій пресі небувале досі обурення на вождa фашистів і то в правій пресі ще більше, ніж в лівій. Навіть „Журналь де Деба" пише, що ті промови не дадуться погодити з нормальними міждержавними взаєминами. Пертінакс пише: „Се річ неможлива порозумітися з таким правительством, котре раз-у-раз заявляє, що силою возьме собі те, чого не може осягнути дипльоматією". І додає, що Франція збройоннями на морі мусить доказати Італії, що даремно рахує на її слабість. „Еко де Парі" пише, що всяке співробітництво з Італією безвиглядне. Ліві орґани французької преси пишуть про Муссолінія з кпинами, називаючи Муссолінія „другим Вільгельмом II". І так „Евр" радить холодно брати вибухи „манії переслідування Муссолінія", одначе додає: Гірше те, що товпа в Медіоляні приняла його промову окликом: „Проч з Францією!" Та — кінчить — трудно дивуватися товпі, коли її відповідальний провідник уже від літ називає Францію ворогом Італії й виразно грозить...

ПОБІДА „НАРОДОВОГО БЛЬОКУ" В ОКРУЗІ ҐНЄЗНО. Партія „народова" одержала при виборах 33.178 голосів, або 27 процент більше ніж передтим. Мандати здобули: Бжезінський (НПР), Сенґер (меншости), Тромпчинський (на його місце прийде Левандовський, бо Т. зрікся), Зґолінський (Клюб нар.), Міхалькевич (Пяст). Управнених до голосування було 168.543, голосувало 105.824, важних голосів було 104.509.

ЗМІНА ТРАКТАТУ В РАПАЛЬО. Німецький посол в Москві Фон Дірксен виїхав після кількадневного побуту в Берліні назад в Москву. Він одержав нові уповноваження продовжувати Німецько-совітські переговори, які дотепер ведено в Берліні. Переговори в справі зміни рішень договору в Рапальо, зачнуться в найблизшім часі.

УГОРЩИНА ПРОТИ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ ЕВРОПИ. В часі дебат над буджетом міністр. загр. справ звернувся справоздавець д-р Лякатош проти проєкту Бріяна. Він заявив, що Угорщина тільки під примусом підписала мирові договори, але добровільно ніколи під ними не поставить своєї печатки. Для того не може вступити до такої орґанізації держав, яку проєктує Бріян, бо не може зречися ревізії несправедливих ґраниць.

КРІВАВІ РОЗРУХИ В ІНДІЇ не устають. В однім тільки місті Рамбуні ранено коло 700 осіб, убито 26.

КОРОЛЕВА АНҐЛІЇ МАРІЯ відсвяткувала 60-ліття своїх уродин дуже скромно — спільним сніданням усіх членів королівської родини в палаті Букінґгем.

НОВИНКИ

Майно „Просвіти“. Канцелярія Тов. „Просвіта“ прислала нам до поміщення довший комунікат такого змісту: Деякі українські а за ними й польські часописи поширювали вістки, що „Просвіта“ потерпіла великі шкоди через господарку п. А. Гапяка. Мировий суд, зложений з пп. дра С. Федака, Модеста Каратницького й інж. Юл. Мудрака, переглянув господарку п. А. Гапяка та ствердив, що не тільки всі закиди проти нього підношені неправдиві, а він ще добре заслужився коло Т-ва „Просвіта“.

Звертаємо при нагоді увагу наших читачів на оголошення про посвячення домівки „Р. Ш.“ на 9. VI. Тішить нас, що Дрогобичане довершуть своє велике діло будови, в яке вложили вже 350.000 зол. В домівці поміщується гімназія „Р. Ш.“ з 9 клясами і всіми помічними салями. До викінчення іще 4 великі убікації і часть внутрішнього уладження. Не сумніваємось, що українське громадянство радо прийде з поміччу і відгукнеться на зазив комітету посвячення.

730 **Комітет посвячення.** 1—1

Реферат. В середу, дня 4. VI. б. р. о год. 19. (7) веч. виголосить Всесв. о. Ректор Й. Сліпий на сходинах „Обнови“ при вул. Коперника, ч. 36, реферат: Враження з подорожей (зі світляними образами скіоптикону), про що повідомляє членів і запрошує гостий — Виділ.

Зїзд ПОВ (Польської Орг. Військової) „Всхуд“ відбувся в Варшаві. Службу Божу целебрував архиеп. Роп. Зїзд витав преміер Славек.

Над Галяцом в Румунії перейшла така страшна буря, що місто виглядає мовби було збомбардоване артилерією.

Сказилися три корови в Негівцях на Закарпаттю й покусали 20 людей.

„Джйорналє д' Італія“ доносить, що міліярд фр., ухвалений французьким парляментом поза нормальним бюджетом, майже в цілости має піти на розбудову кріпостей звернених проти Італії. Річ ясна, — пише, — що такі річи на велику міру робиться вже не тільки в цілях оборонних.

В дні „Русской культури“ семинарист Татейнеч виконав невдатний револьверовий замах на правосл. діякона Шапова. Після поголосок замах мала урядити УВО. (ПАТ).

Презесом Найв. Адм. Трибуналу іменував президент держави п. Дуніковского а директором департаменту культури і штуки в міністерстві освіти проф. Владислава Скочиляса (на місце п. Ястшембского).

——o——

НОВІ ВИДАННЯ

ПАСТИРСЬКИЙ ЛИСТ ГРИГОРІЯ ХОМИШИНА Епископа Станиславівського до Клира Станиславівської Епархії про поширюванне Божого Царства у нутрі душ. Станиславів, 1930. Накладом Епископського Ординаріяту. Ст. 43.

Сей пастирський лист порушує ряд важних і пекучих справ нашої Церкви і народу в Европі й за океяном. Зреферуємо його докладніше в дальших числах.

——o——

Жертви

VI. Виказ милосердних сердець, що допомогли хорому питомцеви: о. В. Залуцький, Коршів зб. 10 зл., З. А., Куровиці 2 зл, Мар. Т-во Пань, Сокаль 25 зл., о. Мих. Тесля, Пакість 10 зл, о. Мих Юзвяк, Браниця 5 зл., п. Ол. Деревянка, Скала н/Збр. 5 зл., Гр.-кат. Уряд парох., Постолів 3·50, о. М. Бобрівський, Угнів 3·30 зл., о. М Жарський, Устрики 10 зл., о. А. Федьків, Устрики 5 зл., п. К Козар, Устрики 5 зл., п. К. Грігільова, Устрики 2 зл, п. К. Кереньовська, Устрики 2 зол. — Марійське Т-во Пань в Перемишлі сердечно дякує за жертви, а священиків просить о долучення прошення при Сл. Божій о видужання нещасного Іванка. 733 1-1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ТОРЖЕСТВЕННЕ ПОСВЯЧЕННЯ ДОМІВКИ „РІДНОЇ ШКОЛИ“ В ДРОГОБИЧІ відбудеться дня 9. червня у прияві Їх Преосвященства Епископа Йосафата Коциловського. Програма: 1. 9·30—12 Архієрейська Служба Божа в церкві Св. Трійці. 2. 12·30—2 формування походу і похід на площу біля будинку „Рідної Школи“ при вулиці Сніжній. 3. О год. 2-ій посвячення і вписи до Золотої Книги. О ласкаві жертви й участь у святі просимо всіх прихильників „Рідної Школи“. — Комітет посвячення. 729 1-1

НОВОВІДКРИТА КНИГАРНЯ „РІДНОЇ ШКОЛИ“ у Львові вул. Сикстуська ч. 20 ч. телєф. 87-42 (Дім Народної Гостинниці) має на складі: шкільні книжки, всякого рода літературні та наукові новости краєвих і заграничних видавництв, друки, шкільне та канцелярійне приладдя.

Замовляйте й купуйте в цій книгарні, бо цим причиняєтеся до скріплення і розбудови **„Рідної Школи“**, в якій кується будучність нашої нації. 705 5-5

Жадайте проспектів і катальогів

ОБРАЗИ до іконостасів, престолів, плащаниці і т. д. виготовляє артистично і по торгових цінах, **о. РОМАН ІСАЙЧИК,** парох в Монастирці, п. Ліско. 725 1-3

ВПОВ. ПАНУ Д-Р СТ. ДМОХОВСЬКОМУ, стоматольогови-дентистови складаю щиру подяку за совісну роботу коло моїх зубів. — **о. Николай Любозич,** Зелена к. Надвірної 724 1-1

Дентист ЯКІВ НАСС
Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.
Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування і винимання зубів, без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті після найновішої системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі — П Т. Урядовцям і студентам значна знижка. Тел. 65-73 716 4-10

ПЕНСІОНАТИ
Власний виріб! Ціни фабричні!
КОВДРИ двохсторонні від зл. 25·—
МАТЕРАЦИ з трави морськ. „ „ 38·—
ПОДУШКИ З ПІРЯ „ „ 18·—
ПОШІВКИ ГОТОВІ „ „ 3·—
ПРОСТИРАЛА на ліжка „ „ 5·50
„ під ковдри з ручними дірочками „ „ 11·—
КОЦИ ВОВНЯНІ „ „ 10·—
КАПИ до праня „ „ 10·—
ПОЛОТНА, РУЧНИКИ, ОБРУСИ, ДИВАНИ, ХІДНИКИ, ФІРАНКИ ДОБРЕ А ДЕШЕВО! продає
ФАБРИКА ПОСТЕЛІ І БІЛИЗНИ
А. ПЕТРУШЕВСКІ М. МЛЄКО, Львів **Коральницька 6**
691 **ЦІННИКИ ДАРОМ!** 10-30

Від 40 літ істнуюча фірма
ШАРЛЬОТТА ЧИШ
Львів, вул. Рутовського ч. 7.
проти Катедри в подвірю
— **ПРОДАЄ** — **І ВИПОЗИЧАЄ** **МЕБЛІ**
731 на догідні сплати, без поруки. 1-30

Рукописів Редакція не звертає

МОТОРИ, МАШИНИ, ТРАНСМІСІЇ, СТАЛЬ, апарати до гашення „МІРА“, знаряди РЕМІСНИЧІ І ГОСПОДАРСЬКІ 714 5—15
поручає торговля заліза
МАРІЯН КЕРСЬКИЙ і ФЕЛІКС КОНДЗЬОЛКА
Львів, вул. Коперника ч. 4.

Купуйте книжки!
в Адміністрації „НОВОЇ ЗОРІ“
можна дістати отсі видання:

Бібліотеки Укр. Христ. Організації

Ч. 1. Основи соціяльогії . . . . 3·— зол
Ч. 3. Спіритизм . . . . . 2·— „
Ч. 4. Життя св. Кирила і Методія 0·80 „
Ч. 5. Секти й сектанти . . . . 0·60 „
Ч. 6. Петро, перший уніятський митрополит України-Руси . 1·50 „
Ч. 7 Греко-кат Церква . . . . 0·95 „
Ч. 8. Д-р О. Назарук: Преса . . . 3·00 „
Ч. 9. Борці за Церкву — св Павло 2·— „
Ч 11. Др. О. Назарук: Вчасна весна в північній Альберті. . . . . 0·50 „
ч. 12. о. Т. Галущинський: Найвищий Пастирський Уряд в Хр. Церкві 0·60 „
ч. 13. Зброя до оборони і наступу Начерк проповіди про пресу (добр. даток)
Ч 14. о. Т. Галущинський: Царство сатани наступає на нас . . 0·0 „

Інші видання:

Др. О. Назарук: Гр.-кат. Церква і укр. ліберальна інтеліґенція . 3·00 „
о. Др. Т. Галущинський: Думка і наука Церкви в питанню літург. мови. . . . . 0·20 „
Др. С. Томашівський: Десять літ україн. питання в Польщі. . 1·50„
Д-р С. Томашівський: Наша чільна партія у власнім зеркалі. Критичні замітки. 1·00 „
Д-р Ст. Томашівський: Про ідеї, героїв і політику. 2·00 „
О. Назарук: Роксоляна (повість) 12·00 „

Части запасові
до жниварок і косарок :-:
Deering, Kovarik, McCormick, Westeras
поручають
С. ПУТТЕР і СИНИ
Склад машин рільничо-промислових
Львів, Городецька ч. 59.
726 Телєфон: 13-01 і 59-06. 1-1

ГУРТОМ І ДЕТАЙЛІЧНО!
КОШІ подорожні, ПУДЕЛКА форнірові, ФОТЕЛІ верандові, ЛІЖКА полеві, ЗАБАВКИ штука народня, КИЛИМИ, ЛЕЖАКИ зл. 12·— поручає
ЛЮДВИК ГЕҐЕДІС
ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА ч. 11.
Телєфон 26-09. Телєфон 26-09.
ФІЛІЯ: вул. ГАЛИЦЬКА ч. 5.
695 Телєфон 30-32. 9—10

ПАРАСОЛІ ГОРОДОВІ
„ПАРАҐОН”
Львів, вул. Валова 9.
701 7-8

Видає й редаґує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Porto zapłacone ryczałtem

Рік V. Львів, неділя 8. червня 1930. Ч. 42. (342)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Важні польсько-українські наради

Митроп. Шептицький у мін. Юзефского.

Під такими заголовками приносить преса вісти з Варшави, що мін. внутр. справ Юзефский приняв на довшій авдієнції ВПреосв. Митрополита Шептицького і що та конфереціа становить дальший тяг важних нарад. В часі побуту мін. Юзефского у Львові відбулася також подібна нарада.

Новий міністр внутрішних справ

Сойм має бути розвязаний 22 с. м.

Міністр внутрішних справ Юзефский уступив. Його місце заняв ґенерал Складковский, котрий уже був міністром внутр. справ. Юзефский вертає на становище волинського воєводи. Ходять слухи, що зміна на становищі міністра внутр. справ наступила у звязку з недалекими вже виборами до сойму. Сойм (по слухам) має бути розвязаний вже 22. с. м., вибори в вересні. Мін. Складковский має розпочати „курс сильної руки“, бо центролівиця мала відкинути предложення мира зі сторони санації.

—o—

Слідом католиків

Варшавсько-холмська православна консисторія письмом з 24. V. 1930 ч. 2112 наказала „дабы виступленія духовных лиц по церковным вопросам в общей гражданской печати производились не иначе как по предварительном представленіи предполагаемой статьи или замѣтки на одобреніе епархіальнаго архіерея.“ І далі: „Авторы таких статей и замѣток вслѣдствіе недостаточной освѣдомленности и невозможности для них орієнтироваться в общем положеніи церковнаго дѣла освѣщают затрагиваемые ими вопросы несогласно с истинным положеніем дѣла и с намѣреніями Высшей церковней власти“. „А отсюда — пише „За Свободу“ — дѣлается вывод, что слѣдствіем таких выступленій может быт нанесеніе вреда общему дѣлу церковному“. (У нас вже давно є ще докладніші приписи, тільки не всі їх держаться).

Нова повінь на Підкарпаттю

ПАТ доносить зі Станиславова: Ізза зливи в днях 3. і 4. с. м. стан води в Бистриці піднісся на півтора метра а в Пруті на 2 метри понад нормальний. Прут знищив вязання щойно відбудованого по останній повені мосту під Ребровачом, ушкодив роботи в Татарові, вирвав підпертя моста в Підлісневі, зірвав дві тами в Микуличині, підмулив державну дорогу, зірвав кладки в Ямній і Дорі та провізоричні вязання в Доріччу. Бистриця ушкодила мур в Опоровій і зелізничий тор на довготі 50 м., а потік Сухий засипав дорогу в Ямній камінням й ушкодив охоронну таму під Копривцем.

Бунт Червоних Сорочок в Індії

З Лондону доносять: З Пешавару повідомляють: На пограниччі Індії й Афґаністану викликали розрухи відділи т. зв. „Червоних Сорочок“ . Слідство ствердило, що на сорочках повстанців знаходяться совітські емблеми серп і молот з надписом: „Пролетарі всіх країв єднайтеся!“ Далі стверджено, що на чолі тих розрухів стояв вихованок спеціяльної школи комуністів для східних народів, у Ташкенті, Джафар-Бей. Большевицькі аґітатори переходять до Індії з Таджікстану.

—o—

Жіночий мілітаризм в Фінляндії

Німецький подорожник Ганс фон Штеенбрук оповідає таке: Ніде нема такого мілітаризму, як серед малого фінляндського народа. У нього зорґанізовані військово не тільки мужчини, але й жінки та діти — а все з великого страху, щоб большевики не ущасливили їх своїм системом. Хоч у цілій Фінляндії дуже скрутно, бо безробіття загальне, одначе на зїзди жіночого війська прибувають масово жінки навіть з найдальших сел краю.

Що тепер представляє Комітерн

Б. большевицький дипльомат Димитрієвський оповіщує таке: Сегодня Комінтерн (Комуністичний Інтернаціонал) се вже тільки одна з урядових установ московського правительства. Нема вже незалежних членів Комінтерну ні в Москві, ні за кордоном. В Москві втратили вже віру в світову революцію, але ще платять за поодинокі бунти в ціли дезорґанізування инших держав. Отже аґенти працюють „на акорд“. Чим більше фактів заколоту, тим більші субвенції дає Москва. Через те Комінтерн се вже зовсім здеморалізована орґанізація аґентів рос. правительства.

—o—

Знаки неспокою з двох сторін

ПАТ доносить: Польські зелізничі власти відкрили на граничній стації Хойніце незвичайний транспорт. Між ваґонами транзітного поїзду, що їхав з Німеччини до Східної Прусії був оден ваґон з надписом: „жито“. Той ваґон викликав підозріння, його отворено і знайдено в нім сталеві бальони виповнені отруйним ґазом. Ваґон задержано й повідомлено про те центральну владу. — В околиці Кейстута на Литві знищено кільканайцять придорожних хрестів з польськими надписами, а в польськім місточку Високий Двір на Литві прийшло до стрілянини і бійок ізза польської проповіди в костелі.

Сніговії й морози в Росії

ПАТ доносить з Москви: Від кількох днів північну й середну Росію та Сибір навістила надзвичайно студена филя. В окрузі Вологди вже два дні трівае снїговія. В Москві температура впала нисше 10 степенів, а ночами ледви пару степенів над зером.

—o—

Лише легкодух не думає про завтра.

Розумна людина забезпечує свою і своїх близьких будучність тим, що складає свої ощадности в Кооперативному Банку

715 **„ДНІСТЕР“** 6-?

у ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20

ЕМІҐРАЦІЯ

З приводу „Тижня Еміґранта“.

В днях 8—16 червня має відбутися на терені цілого нашого краю тижнева освідомляюча пропаґанда, присвячена справі еміґрації.

Що таке еміґрація? Еміґрація се опускання Рідного Краю й виїзд у чужину. Вона все является ознакою заострення відносин. Є ріжні роди еміґрації, викликані ріжними причинами.

Є еміґрація з причин 1) релїґійних, 2) політичних, 3) економічних. Кожда з тих еміґрацій може бути часова або постійна. Звичайно кожда з них буває і часова і постійна, то значить, що якась часть людей опісля вертає знов до Рідного Краю, а якась часть на завше остає в чужині. Є також еміґрація сезонова (зарібкова), котра відбувається в певних порах року до певних країв, де є запотребування робочих рук. Фінансово найлучша зарібкова еміґрація відбувається тепер до Німеччини. З виїмком еміґрантів сезонових, котрі з правила вертають до Рідного Краю, всі інші еміґрації кінчаться звичайно масовою асиміляцією в чужих краях. Від того загального правила є одначе поважні виїмки: де еміґранти з даного краю й народа осідають компактною масою в чужім краю, там вони нераз довго задержують свою віру і народність, як пр. Французи в Канаді, Бури в Африці, Анґлійці в Америці й Австралії, Росіяне на Сибірі й и. Розуміється по довгих століттях і ті еміґранти значно ріжняться від людей своєї давної Батьківщини й часто витворюють окремі нації, хоч мова залишається спільна зі старокраєвою. З наших еміґрацій одинока, що має вигляди на трівкість у компактній масі, се еміґрація наших хліборобів до Канади.

Еміґрація належить до найстарших проявів людської історії. Приклади її маємо вже в св. Письмі. А й довго передтим була вже масова еміґрація на всіх континентах земної кулі. Велика мандрівка народів та безчисленні напади азійських орд на наш Рідний Край, котрі вкінці головно причинилися до розвалу нашої старої держави, — не були нічим иншим, тільки масовою еміґрацією ріжних азійських кочових племен, викликаною переважно тим, що ізза недороду паші в їх батьківщині не могли вони прокормити там своїх стад худоби і тим самим себе. Отже опускали Рідний Край. Коли така одна орда, примушена до еміґрації економічними причинами, нападала на сусідну орду, то та посувалася часто дальше вже не з економічних причин, тільки з політично-мілітарних причин. Бували також переселення цілих народів чисто політичної натури.

Та хоч в історії знані дуже великі, масові еміґрації, то мабуть наші часи належать під тим оглядом до найбільш оживлених. Тепер еміґрація відбувається постійно й безперервно, рік за роком і день за днем. Вона відбувається

ДЛЯ ТЕРПЛЯЧИХ НА СХОРІННЯ НІГ
поручає обуву
ортопедичну **Л. НОВОСАД**
Львів, вул. Словацького ч. 6. Тел. 8-25.
666 17-20

непомітно, без зброї — й тому не звертає на себе уваги в такій мірі, як давні еміґрації, навіть менше масові.

Річ самозрозуміла, що жаден нарід не дивиться байдуже на те, кілько його дітей покидає Рідний Край, чому покидає, куди забирається і хто ними заопікується в часі виїзду й подорожи та на місци, де прибудуть. Маємо й ми „Товариство Опіки над українськими еміґрантами“ у Львові, котре має на ціли вирвати українських еміґрантів з рук чужих аґентів, часто обманців, та реґулювати еміґраційну струю під громадянською контролею, що тепер не належить до легких завдань, бо від 1927 р. еміґрація в Польщі се монополь держави. Навіть інформації давати еміґрантам вільно тільки концесіонованим товариствам. Згадане наше Т-во має концесію. Та воно потребує звязків з цілим нашим громадянством навіть в найдальших закутинах краю, щоб розтягнути контролю над еміґрацією.

Тиждень еміґранта призначений на освідомлювання всего громадянства про значіння еміґрації. А такого освідомлення треба особливо широким кругам нашої суспільности, котрі душаться в краю. Еміґрації ніхто не уважає добром, але коли вона силою факту вже істнує, то кождий нарід старається управильнити її. Сезонова еміґрація належить до появів, котрі можуть приносити навіть значні користи. Щож, коли пр. німецькі власти висказалися, що не бажають собі приїзду українських еміґрантів, а то длятого, бо наші люде вступали там до большевицьких орґанізацій. Про такі річи треба усвідомляти наш народ, що їде в чужі краї на заробітки, інакше наших людей скрізь у культурнім світі зустрічати муть перешкоди навіть у здобуттю шматка хліба. Автентичних інформацій про таке становище німецьких властей до нашої зарібкової еміґрації уділив на конференції, присвяченій справі „Тижня Еміґранта“, сам голова Т-ва Опіки над укр. еміґрантами.

Опріч освідомлюючої праці „Тиждень Еміґранта“ має на ціли збірову акцію для докінчення великого „Еміґраційного Дому“ у Львові та здвигнення еміґраційних захистів у Станиславові й Тернополі В склад спеціяльного комітету для переведення того тижня входять від Українців: як почесний член ВПреосв. Митрополит А. Шептицький і як ділові члени дир. М. Заячківський і д-р В. Константинович. Комітет приготовив на той тиждень ріжні виклади, кінові вистави, популярну брошуру про еміґрацію й т. и.

В порівнанні з иншими народами, котрі вже давно зорґанізували могутні товариства для опіки над своїми еміґрантами (гл. про се окрему статтю в сім числі „Н. З “), — ми ставимо щойно перші кроки. Від заінтересування тою справою живіших одиниць і загалу нашої суспільности буде залежати, чи наша еміґрація піде бодай у приближенню шляхом для неї найменше болючим, а для нашого убогого краю по можности хосенним. Не забуваймо, що на еміґрацію йдуть дуже часто найбільш енерґійні люде, котрі в чужих краях дорабляються нераз серед найтящих обставин, як про се свідчить оповідання нашого фармера в Канаді, котре також печатаємо в сім числі „Н. Зорі“.

Покидання рідної землі належить до найтяжших переживань людей. Коли не забудемо про них у таких переломових хвилях, то й вони не забудуть опісля про нас і можуть стати колись у великій пригоді своїй старій Батьківщині. Длятого треба заінтересуватися нашою еміґрацією і то орґанізовано. — А. Ч.

Взірець праці

Про катол. Церкву на еміґрації.

Д-р Беда Кляйншмідт, німецький монах, професор Чина Францішканів, видав велику двотомову працю п. з. „Auslanddeutschtum und Kirche“, Се підручник, у котрім можна знайти все потрібне, що відноситься до кольоній німецьких еміґрантів, розсипаних по цілій кулі земній, в чужих для Німців краях, як европейських так і заморських. Та в першій мірі се докладне представлення католицької праці для заграничних Німців, то є праці, яку ведуть німецькі католики для своїх еміґрантів. Та праця основана на поважних орґанізаціях, так на еміґрації, як також у самій Німеччині для контакту з еміґрантами.

Перший том має 360 сторін і 17 мап (коштує 9 марок). В нім обговорено засадничі справи, відношення релігії до народности, катол. Церкви, до культури і до національних меншостей, далі представлена німецька католицька преса на еміґрації й еміґраційне письменство. Той том богатий у статистичний матерял і цінний тим, що описує поруч праці католицьких орґанізацій, аґітаційну і всяку иншу роботу протестантських орґанізацій між німецькими орґанізаціями. Дуже цікаві описи ріжних напрямів у німецькій місійній праці як також історія німецького місійного руху між еміґрантами. Слідують описи поодиноких монаших Чинів при тій праці, як також ріжних релігійних товариств. Довідуємося з того тому, що німецькі католики створили велику орґанізаційну машину для опіки над своїми еміґрантами, в котрій функціонує багато інституцій, а головні отсі: 1) Державний Союз для німецьких католиків за границею, 2) Католицький Заграничний Секретаріят, обидва в Берліні, 3) Німецьке Заграничне Заведення для священиків у купелевій місцевости Годесберґу, 4) Інституція для дослідів у Міністері, 5) Місійно-науковий Інститут у Вірцбурґу і и. Опріч праці монаших Чинів представив автор також працю світського духовенства і світських людей в области еміґрації.

Другий том ще більший від першого. Він має 450 сторін, 2 таблиці і 3 карти та коштує 13 марок. В нім представлена передовсім німецька еміґрація поза границями Німеччини в Европі. Цікаво, що сей, блищий Німеччині терен далеко менше оброблений в німецькій еміґраційній літературі, ніж заморський. Багато річей вперве зібрав й освітив автор сего солідного твору. Німецька еміґрація за морем одержала знов цінні доповнення. Представлено історію й поширення німецької еміґрації та її релігійний стан в поодиноких державах північної й полудневої Америки, все зі становища католицького. Взято також під увагу шкільництво й добродійність ріжних німецьких орґанізацій на еміґрації, церковних і світських. Весь той твір писаний ясним стилем і такою популярною мовою, що прекрасно надається до читання також в широких кругах простолюддя, в читальнях і т. п. Се автор зробив очевидно з тим заміром, щоб зацікавити справами еміґрації як найширші круги свого народу й посередно заохотити їх, вступати в члени могутних орґанізацій, котрі опікуються еміґрацією. Тій ціли служить також богатий ілюстраційний матерял.

Чужинець, котрий перечитає той твір, набирає поважання до великої культурної праці, яку німецькі католики еміґранти виконали на всій кулі земній і не меншої пошани до Німців у їх рідним краю, за те, що орґанізованим способом подбали і далі дбають про свою еміґрацію навіть в найдальших краях світа.

Ми Українці маємо вже також дуже цінну книжку нашого католицького священика о. П. Божика „Церков Українців в Канаді“, сторін 335, ціна 1 доляр. В тій праці представлена не тільки наша Церква, але й історія, культура та инші справи нашої заморської еміґрації. Та праці, яка описувалаб всю нашу еміґрацію так за морем, як і в Европі та в Азії, ми ще не маємо (праця Юліяна Бачинського відносилася тільки до нашої еміґрації в Злуч. Державах Півн. Америки; до того вона нескінчена і сегодня вже зовсім застаріла).

——o——

НА СЕЗОН ВЕСНЯНИЙ
заосмотрили ми склад у величезний вибір **новостей на солідні і модні плащі, костюми, сукні і т. д.** — і пригадуємо нашим ощадним
ПАНЯМ
що як завсігди продаємо матеріяли **лиш** в першорядних сортах,
655 **А ДЕШЕВО** 19—20
ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА
45. РИНОК 45.
дім наріжний вулиці Ґродзіцьких.

ШЕРФ-СКОРНИ
ОДИНОКИЙ СКЛАД АПАРАТІВ
і ПРИБОРІВ ФОТОҐРАФІЧНИХ
поручає по цінах приступних
всілякі складові части в обсяг той входячі.
ЛЬВІВ, вул. СОБІСЬКОГО ч. 5.
676 14-20

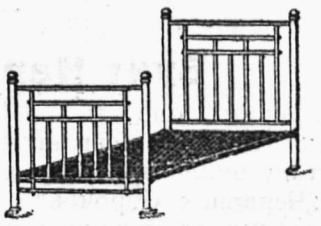

ЛІЖКА МЕТАЛЕВІ
тільки в найліпшій якости
поручає
АНТІН ҐАЛЬСКІ
Львів, вул. Собеского ч. 3.
635 16-52

Письмо з Петербурга

Під таким заголовком принесла преса описи відносин у Петербурзі. Поминаємо опис дійсного голоду й наводимо тільки ось що:

Оден інжинір каже, що ще недавно особливщу славу в Росії мали новгородські теслі й будівничі. Та за десять літ соціялістичного „будівництва“ вони або вимерли, або забули, що значить робота й не могли підготовити наслідників. Молодші взагалі не вміють робити, бо їх батьки не мали їх на чім учити: ні матеріялу, ні інструментів. Гвіздь гнеться, зелізо ломиться, цегла розсипається, або обертається в глину. Такої якости матеріял продукують за большевиків. Наслідок такий, що просто щезла знаменита колись кляса ремісників, а на окраїнах міста появляються „будови“, зовсім не подібні до людських...

——o——

Наші еміґранти в Канаді

Як оселювалися Галичане на прерії.

„В Канаді їда панська, робота кінська, а спання собаче“[1])
(З приповідок українського народа в Канаді).

По дорозі між містечками Ґудів і Фенвуд у Саскачевані є на прерії фарма нашого фармера Гнатюка. Там у його гостиннім домі ночував я в зимі 1923 року і там зазнав сильних вражінь в оповіданнях про тяжкі початки перших українських оселенців на прерії.

Було се так:

Вечеріло і сніг падав на широку прерію. В хаті горів огонь у зелізній печи і тріскотом своїм немов говорив: „Не бійтеся, не дам вам замерзати“. На обістю разураз погавкували собаки. Вони давали знати, що зїзджається що раз більше фармерів, поговорити з чоловіком, що приїхав з Европи. Вже повно їх у хаті. Заняли всі крісла і лавки і ще надїзджають. Є й жінки.

Я сиджу біля самої печі і пильно записую, що вони говорять.

Між усіми звертає на себе увагу поважний фармер Федір Скоробогач, середнього віку і росту, сильної будови, з енергічним обличчам, у якім видно міць і завзяття. Він оповідає якби сокирою рубав. Прошу його, щоби сказав мені, відки він родом. А він каже:

— „Я родом з Коцюбинчик, в повіті Гусятин. Уродився я весною 1874 року, здається 13. марта. А до Канади приїхав я в маю, літ тому буде двайцять і чотири“.

— „Чи не оповілиб Ви мені, кажу, як сюди приїхали наші перші люди та як вони зачинали тут свою біду“.

— „Ой, то правда, що біду! Оповім вам, як то було. Як ми сюди приїхали, була весна, Зелені Свята. А приїхали ми на таку пустиню, що жадного знаку не було. Наш нарід розпихався як найдальше оден від другого, як лише десь кусень ліса побачив. Бо в краю за дрова було тяжко. А тут цілі ліси горіли. То так в ночи виглядало, якби несподівано зявилося якесь велике місто, от якби Відень переніс хто сюди на прерію, або Львів. Великі дерева горіли цілий тиждень. Лиш вітер піддував їх з долу і вони горіли — від краю до краю неба світила ночами полумінь.

— „Як ми приїхали до Йорктону[2]), жаден аґент не приїхав з нами. І ми навіть не знали, чи злізати з трену (поїзду), чи далі сидіти. Аж прийшов до нас якийсь хлопчина, що був уже рік в Канаді, тай сказав, що кондуктори кажуть злізати. І ми злізли. Духобори, Угри і Словаки, котрі приїхали сюди трохи перед нами, забрали нас і дали нам їсти. І пішли ми у прерію, де стояли буди, прикинені землею, гірші від буд для псів у старім краю. А ми йшли з жінками й дітьми, плачучи. Всі плакали, як дивилися на ті „ґіжі“ (хижі), що виглядали з землі як могили. Увійшов я до одної такої „ґіжі“ з пакунком. Але нема де його поставити. І я виніс його знов на двір. А там дома!...

— „Полягали ми з жінкою й дітьми в тій чужій буді. І зараз на другий день я до роботи пішов. Землі — де хочете, там беріть! Ніхто нам нічого не показував. Знаки якісь з дерева, низенькі були, з грецькими нумерами.[3]) Лишив я жінці мішок муки, що привіз з Йорктону і пішов на роботу до фармера тай вернув аж на зимного Миколи, в грудни. Заробив 99 долярів. Приходжу там, де я жінку лишив, а вона: „Ти мене лишив тут, аби я з голоду вмерла!“ Тай плаче. А мука ще стоїть, бо ми зґірклу привезли. Жінка десь робила, тай там і їла. За тих 99 долярів купив я дві корови по 24 доляри. Як дуже позимніло і сніг упав великий, пішов я знов до роботи, а жінку лишив у тій буді. Так наші люде з мішками ходили тут зразу по роботах. І по 50 центів робили у чужих. Робили від рана до пізної ночи. Аж руки терпли і спати з болю не могли. А комарі тут були такі, що рота отворити не можна було. Бувало і вночи така маса москітів, що ліси тріщать від худоби, яка втікала по корчах. На коней так насідали, якби веретою їх накрив. А як жінка йшла до сусіда, то треба було з огнем іти.[4]) Літом так було душно, що ні в буді, ні на дворі витримати не можна. Жінки плакали, як дивилися на ті буди, й казали: „Лучше могилу нам поставте!“ Треба було жінок задоволити і тому ми як найскорше ставили хати.

Як вернув я з роботи 14. квітня, годжу чоловіка, аби хату поставив. Хоче 20 долярів. А мені за багато. А тут знов сніг такий упав, що ні йти, ні їхати. Зими бували такі, що як вилив воду, то падала замерзла. Волам аж кров ішла від вітру й морозу. Як весна стала, за два дни поставив я стайню з другим, що вже давніше тут був. Як я подивився, як се робиться, за других два дни поставив я з жінкою хату у зруб. А двері — признаюся — вкрав з пустої хати. Далеко я їх ніс, 11 миль нічю.[5]) Хату мусів я поставити близько сусіда, бо жінка боялася далеко: ліс був кругом.

— „Хата вже була. Жінку лишаю і знов іду на роботу. За другий рік заробив я 90 долярів і кобилу купив — з великим лошатем. А за „гарнес“ (хомут) мусів нарубати сорок „кортів“ (чверток) дров. Жінка заробила у сусіда троха вівса. На весні, як гарно пригріло, як конина подивилася, що є де пастися, пішла — на нинішний день. А лошиця на сам Великдень здохла. Як ведеся, то ведеся! Я знов на роботу до фармерів. Два роки робив і за два роки заробив 150 долярів на чисто, решта на життя пішло і на одяг.

— „А на пятий рік почав я вже господарити. Бо мав 150 долярів, які міг витягнути з мішка (куфра ми ще не мали). Буду бики купувати в Йорктоні на „фир-таймі“ (вистава). А тимчасом друга дитина прибула. Плакала моя жінка і кляла: „Бог тебе побе за мене!“ говорила. Двайцять і пять миль ішов я до Йорктону пішки. Тоді міста Бог знає де були одно від другого. Навіть до „штору“ (склепу) не вступаю, лиш на торговицю йду, бики купувати. А там сміються з мене, бо гадають, що не маю за що купити (так я тоді виглядав). Девятьдесять два і пів доляра дав я за бики і кажу: „Потримай у себе до рана“. А сам пішов я на „фир-тайм“ (на забаву) і випив. А на другий день дав я ще доляра за пильнування биків на паші. Бики з ярмом маю, на шнурку веду, і за 50 долярів купив я ще віз „на тайм“ (на час, на кредит).

— „Приїхав я до дому. Жінка втішилася, бо я й муки і цукру привіз і бики з возом. За літо я шість акрів змучив — бїґою (джаґаном) корчував. Трави високі. Корчую я в них корчі бувало аж сонце зайде чисто. Потому сіно кошу, аж під грудьми болить, бо тут не краєва трава! Зробив я 36 фір сіна, наложив у стирту і до дому зо шість фір привіз. Стирту оборав я довкола позиченим плугом, аби вогонь не знищив, як прерія зачне горіти. Чотири до шість скиб треба на той випадок наперед оборати[6]).

— „На жнива пятого року пішов я знов, до роботи. За чотири місяці заробив 99 долярів, як першим разом. У хаті жінці поробив щось: осики поколов на двоє, кілками позбивав стіл і ліжко таке зробив, що жінка аж сміялася з мене. Гадюки до вух нам пхалися, бо всюди в хаті шпари. Але вони не кусають.

— „Шестого року мав я вже (крім старих) молоді бики і заміняв їх з коровою за пару коней.

— „В осмім році жінка пішла раз на корінці, аби мати на ліки тай сподобала собі в однім місци чисту землю, без ліса, таку, що мож орати. Тай каже: „Ми тут і за вік не доробимося“. Тай купив я ту чисту землю по 8 долярів за акер. І за дві літі зорав 120 акрів, а решта сіножать була. А на девятий рік, як дістав я гарний „крап“ (збіже, хліб), 1100 бушлів[7]) пшениці і 200 до 300 бушлів вівса і насіння лишилося, — взяв я по 24 центів за бушель вівса і по 54 центів за бушель пшениці. І тоді побудував я вже хату з майстром — на „Гомстеті“ (на фармі), яку одержав даром, як прийшов. Дав я йому 80 долярів, а матеріял коштував понад 100. Хата ґонтами крита, з підлогою, два „руми“ (кімнати) на долі й поверх на спання. Так я доробився в девятім році в Канаді...

— „Посидів я в новій хаті сім років і докучало мені, що не в купі земля. А мав я вже тоді поверх 7.000 долярів зложених у банку. І трафилося мені купити за 8.000 дол. три кводри в купі[8]). І я

---

[1]) Бо в зимі дуже зимно (навіть як палиться то від стіни тягне студіно), а в літі всю ніч дуже горячо. Розуміється, в самих початках їда тут зовсім не була панська, щойно потому. З приповідок українського народа в Канаді.

[2]) Йорктон, маленьке містечко, положене в середній полосі східного Саскачевану, важний зелізничий узол, у якім тепер збігається шість зелізниць. З Вінніпеґу висилали еміґрантів великими ґурмами до Йорктону, відки їх розсилано на всі боки, найбільше на північ. Ізза численних українських осель в околиці Йорктону заложили там католики Монастир Св. Спаса, а Христіянські Брати (значно пізніше). Треба ще знати, що наші поселенці вже з прерії вертали до Йорктону купувати воли, плуги і т. д. Тому Йорктон вбився деяким у память більше ніж Вінніпеґ. Після статистики з 1921 р. має Кридор 5.151 душ населення, в тім 213 Українців (Гл. Sixth Census of Canada, Bulletin XI. Можна даром одержати в Dominion Bureau of Statistics, Ottava).

[3]) Про ті „грецькі нумери“ чув я нераз від наших фармерів. Були се правдоподібно римські цифри на малих паликах, якими інжініри значили розміряну прерію.

[4]) „Тепер уже орані поля і москітів менше. Але ще й тепер бувають роки, коли їх багато“. — З замітки жінки буковинського фармера Шареди над Пінистим Озером. —

[5]) Амер. миля = к. 1600 м.

[6]) Прерії тай ліси в Канаді горять найбільше вчасною весною або пізною осеню, коли трави ще сухі, або вже сухі.

[7]) Бушель в Америці = 35.2 літрів, а в Англії 36.3 л.

[8]) Кводер землі (або фарма) має тут 160 акрів. Фарма — називається земля такої величини все одно, чи є на ній будинки, чи нема. Назва „кводер“ походить від того, що се четвертина секції (640 акрів). Порядний господар старається мати бодай два кводри землі, аби оден міг відпочивати, лежачи облогом.

ДИВАНИ і ХІДНИКИ
стрижені
Диваники перед ліжка
НАКРИТТЯ
на столи, ліжка і отомани,
ФІРАНКИ
сторові і три рази ділені
поручає по цінах дуже приступних
ФАБРИЧНИЙ СКЛАД
ЛІНОЛЄУМ і ЦЕРАТ
Леопольд Гаас
Львів, Леґіонів ч. 3. — Тел. 16-45.
732 1-3

Сукна на убрання мужеські, візитові і спортові, костюми і плащі жіночі; на реверенди для всеч. духовенства

в великім виборі. — Товари добірні. Ціни низькі. Поручає:

Фабричний склад сукна
Людвик Ральский

Львів, Рутовського ч. 7.
664 (напроти катедри). 11—15

купив. А за той час підросли доньки і я віддав одну, мала літ 16. І дав я їй кводер землі з хатою (зять мав пару коней), а сам будую знов — на пів секції. Потому купив я у старого Бойковича одну фарму й дав йому 1.000 дол. „кеш“ (готівкою) і в осени доплатив 2.000 дол. І вже знов мав я три кводри землі. Але на них не було води. А старий каже: „Купи в мене ще пів кводра з водою“. Я купив за 1.150 дол. Довг скінчив я сплачувати аж сего року, бо компанія скорше не хотіла взяти. Тепер маю 3½ кводра землі. Три дочки я віддав. Другій дав 800 долярів, бо сей зять мав поле; а третій — нічо, бо була непослушна“.

Тут я, що доси писав як міг найскорше, аби записати по можности кожде слово сего цікавого оповідача, перервав йому, кажучи:

— „Всеж то ваша дитина, пане Скоробогач! Годиться і сій щось дати“.

— „Я давби. Але він не господар. Як дам, то буде на нині і на тепер. А так може колись бодай їх дітям лишу. Я маю літ 49. Найстарший внук має літ 5, а всіх онуків маю шестеро, від кождої доньки по двоє. І маю ще три сини, але молоді, найстаршому 18 літ...

— „Тяжко тут було доробитися. Як бувало вертаю з роботів, хатів на сих пустарах не було. Світло як де заглянув, — Господи! А найгірше, що води тут не було. Як де й найдемо калабаню, — хробство. Жінки нарікали. Я сам не думав, що буду тут так довго. Гадав, що верну на Україну. Але сиджу. Якби там чоловіка мали за чоловіка, то я вернувби. Ще гадка є. Бо рідний край і рідна мама ніколи не зійде з тямки!!...“

Поважний господар Федір Скоробогач скінчив оповідати.

Весь час, як він оповідав, тихо було в хаті фармера Гнатюка. Тільки жінки, що слухали також уважно його слів, час до часу підтверджували голосно їх правдивість двома словами:

— „Так, так“, або „Правда, правда.“

А він оповідав спокійно і поважно. Я думаю, що читач навіть з сих мертвих букв відчуває, яке се було могуче оповідання, — хоч не бачить завзятого обличча Федора Скоробогача, ні його кремезних плечей, котрі 11 миль несли „крадені“ двері[9]), ні слухачів, які заслухалися в оповідання про свою власну долю, котру так добре знали.

На чім полягає велика могутність сього оповідання?

Очевидно, що не на його простоті, як звичайно в такім випадку кажуть. Могутність сего оповідання полягає на тім, що його автор щиро пережив у тім оповіданню чверть століття за малої пів години. І тому ті його прості слова мають у собі міць подібну до сили шевченківської поезії, до гомерівської краси і до ляпідарности старої літописі. Він не потребував високопарних слів, аби потрясаючо представити всю свою боротьбу з прерією аж до покоінання її. Отож усяке оповідання не тому гарне, що „просте“ (як учать хибно у школах), тільки якраз навпаки: Тому просте, що гарне. А коли воно гарне, се я вище вияснив коротенько.

Не маю часу писати докладну студію про зміст і форму сього оповідання простого фармера-хлібороба. Та все таки зверну увагу на річи в змісті, які впадають в око уважному читачеви (а я хотівби, щоб вони впали в око також тим, котрі не тільки читають, але й пишуть): 1) Який тут льогічний порядок в укладанню фактів, подій і думок. 2) Як тут заступлений кождий чинник, що займає людську душу, почавши від поезії, скінчивши на цифрах, числах. 3) Як тут жінка представлена як культурний чинник, з яким треба числитися. („Треба було жінок задоволити й тому ми як найскорше ставили хати“). Важні всі ті щойно вичислені складники сього оповідання, але мабудь найважніщий 4-ий): Як тут опущено рік, котрий не був нічим замітний. Зовсім, як у літописі. Тут дуже поручаю молодим письменникам, взяти до рук старі літописі українського народу, хоч виїмки з них у „Старім Українськім Письменстві“ виданім М. Возняком (Наклад Укр. Педагогічного Товариства, Львів, 1922. Сторін 512 з 68 образками).

А щоб молодий письменник міг належно оцінити форму сего оповідання, зверну увагу тільки на його початковий акорд: як горять ліси в Канаді. Тут поручаю взяти до рук „Ахіллеіс“. Гете зачинає її таким самим акордом. „Усміхаетесь? Знаю.“ Але заки розсміетеся добре, перечитайте ще раз се оповідання простого фармера і „Ахіллеїс“ з її прекрасно могутним початком, що правда, далеко красшим ніж у Скоробогача. Але дальше — Гете не видержує до кінця свого сильного оповідання. Не в тім бачу невидержання, що він взагалі не виконав свого грандіозного помислу — скінчити Іліяду Гомера! Але він не видержав уже в тім, що написав на сю тему. А простий фармер видержав усе в такім сімім стилю, силі, темпі і формі. Де розвязка сеї дивної загадки? Чи не в тім, що сей простий чоловік оповідав про те, що сам пережив, а великий німецький поет старався дорівнати й навіть перевисшити старогрецького гєнія в области землі, в якій особисто ніколи не був і в описі подій, які повстали в уяві чужого грецького народа перед тисячами літ. Він вдумався в ті події зі всею силою свого ума так глибоко, що виглядає, якби вирвав шматок свого блискучого мозку й кинув перед нами з криком: „На, дивіться, яку картину вам даю!“ Та перша картина вдалася йому як не мож краще. Але далі — не видержав у тій самій силі. Бо на се, щоб дати цілість у такій самій силі, треба було її пережити, а се було неможливе — навіть для фантазії одного з найбільших.

І тут криється велика наука для молодих письменників: писати про те, що пережите, переболіле.

Для сильного прикладу вратував я тут від забуття сю жмінку простих, мужицьких описів, а з ними вратував я й історію боротьби українського народу з великими преріями Канади, історію, оповіджену самим народом.

Федір Скоробогач оповів мені ще своїм цікавим, пластичним способом про те, що його вигнало з Галичини. І я записав се також. Але воно не належить уже безпосередно до описів канадійського життя. Тому покищо пропускаю се, бо маю ще багато цікавих образків з прерії, які требаб описати...

Вже північ давно минула. Наші фармері пращаються й закладають коні. Виходжу на двір. У замерзлій мраці глухо звенять їх сани, що скоро мчать по снігах прерії в північній темряві...

Писано „на чисто“ на преріях Саскачевану в малім містечку Гефорд над „Озером Червоної Ягоди“ в домі українського сторника (купця) Йосифа Щербаня родом з Лановець (повіт Борщів). — О Н.

[9]) Се ще питання, чи ті двері опущеної хати не були рес дерелікта (покинена річ).

Маленький фейлетон

Вказівки для туристів

Вже досвідчений Лейден радив туристам: „Їдьте, кілько можете“. Та це не відноситься до пиття алькоголю. Він особливо при виході на верх дуже шкідливий. Деякі туристи вживають алькоголю, бо бояться пити студену воду. Річ ясна, що хто зігрітий напється води і зараз сяде спочивати, а не йде далі, тому вода зашкодить. Але хто її мірно пе і зараз іде дальше, тому вода не пошкодить. Зуживану ходом силу набувається головно харчем і глибоким віддихом, а не питтям. Після довшого ходу не треба їсти тяжко стравних річей, тільки легкі страви і не пити ніякого алькоголю. Коли турист дуже втомлений, то найлучше зробить, коли взагалі нічого не буде їсти, лиш напеться слабого чаю або легкої зупи. Добре також молоко. І спати! Рано не вибиратися в дорогу натще. Варене молоко лучше ніж сире. Шоколяда на снідання дуже добра. І в дорозі варт її мати з собою. (З німецького).

——o——

ОБУВУ мужеську, жіночу і дитинну найновіших фасонів з найлучшого матеріялу, як також обуву люксусову спортову, снігівці і кальоші по цінах конкуренційних поручає

НОВО ОТВОРЕНИЙ МАГАЗИН
КАРОЛЯ ПСТРУХА
Львів, вул. Пілсудського, ч. 19. 8—15 674

„Сини диких ослів“...

Так називається новий американський клюб, оснований фармерами (хліборобами) в м. Гвайт Бер у Міннесоті. Ціль його — виховувати амер. суспільність до пошани хліборобського стану. Причиною повстання того клюбу і його назви була промова сенатора Мозес'а, котрий критикуючи фармерів як політично нездисциплінований чинник, прозвав їх „дикими ослами“. Се викликало обурення фармерів, котре проявилося культурно: оснуванням організації, яку всі зачали дуже підпирати

ГАЛЬО — РАДІО — ЛЬВІВ 652 13-30

Отсим повідомляю свою Поважану Клієнтелю, що окрім фабрикації і продажі лямп електричних нафтових, **виробів церковних** і гуртовної продажі жарівок, **отворив я спеціяльний ДІМ РАДІОВИЙ,** заосмотрений в найновіші апарати ріжного рода, як також у всі части складові **і найлучші ДЕТЕКТОРИ** до відбору авдиції Радіо Стації Львів.

Для П. Т. Всеч. Духовенства, Земельних власників, Урядників і Учительства догідні условія сплати при закупні Радіо знарядів.

МИХАЙЛО ПІШНОТ
Раньше Р. Дітмар Бр. Бріннер.
Львів, Пл. Марійська ч. 9, Тел. 20-04. Фабрика: дім власний, вул. Гіпсова 30. Тел. 32-16.

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ
693 ІНЖ. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-КА 6-12
ВСЯКОГО РОДА ПОРУЧАЄ ФАБРИКА
ЛЬВІВ 15, ВУЛ. ОКРУЖНА (бічна Кульпарківська) ч. 9. — Тел. 57-48.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Пляни нових будівель ватиканського міста будуть виставлені в Будапешті на осінній виставі архітектури.

При новім катальоґуванню Ватиканської бібліотеки з її бібліотечними відділами: Барберіні, Браділеоні, Кіджі, Феррайолі, Маі і пр. дійшли вже до міліона скатальоґованих карток і то щойно при букві Л. Около 60 тисяч рукописів бібліотеки буде скатальоґованих окремо.

Протицерковні „виступи“ комуністів. Повідомляють із Вісбадену, що в ночі перед Томиною неділею комуністи помалювали червоною краскою стіни кат. парохіяльного дому й церкви, в котрій велике число шкільних дітий мало приступити до першого св. Причастія. вимальовані написи зневажали кат. Церкву й пароха.

Орґанізація катол. жінок в Америці. В 1903 р. Лицарі Колюмба дали почин орґанізаційній акції серед катол. жінок Злуч. Держав Америки вказуючи їй як ціль поширення й оборону віри, поглиблювання патріотичних почувань, розвій суспільного життя катол. жінок і поширення катол. стремлінь. Нині ся орґанізація має 200.000 членів у більше ніж 100 союзах, які посідають багато клюбових домів. Орґанізація обіймає також союз консерватистів, а в богатьох околицях членки його ведуть науку релігії серед дітий. В лоні орґанізації істнує секція жіночої молоді з 15. тисячами членів. (КАП).

——o——

ДОПИСИ

СТАНИСЛАВІВ. Союз Українських Купців, гурток в Станиславові, влаштував дня 23. мая с. р. перше свято свойого покровителя св. Юрія. На програму зложилися дві точки: 1) Служба Божа, о год. 9 рано в катедр. церкві. 2) Спільне снідання о год. 11.30 у власній домівці. Головною ціллю свята було навязання зносин з укр. громадянством. Тому й запрошено на се свято відпоручників всіх релігійних і культурно-освітних укр. товариств та установ міста Станиславова. На свято прибув також представник укр. купецтва з Надвірної п. Демянчук. Після Служби Божої, відправленої Преосвященим Кир Йоаном, удалися запрошені гості до домівки „Союзу Укр. Купців“ на спільне снідання. Гостей привитав голова „Союзу Укр. Купців“ п. Іванець. Відтак забрав голос Преосвящений Кир Йоан і зясував коротко заслуги нашого купецтва — як носія християнства і культури — супроти укр. народу та взагалі супроти народів Европи. Висказав іменем Їх Ексцеленції Кир Григорія і від себе горяче побажання, щоб купецтво — вірне своїм давним традиціям — на дальше якнайкраще розвивалося та сповнило своє завдання супроти укр. народу. Опісля промовляли відпоручники инших товариств і зложили побажання якнайскоршого успіху в імени своїх товариств. Булоб побажаним, щоб і инші товариства та установи улаштовували подібні свята. Це причинилосяб в значній мірі до поглиблення звязків та співпраці серед нашого громадянства. —

Учасник.

——o——

Д-р Степан Дмоховський
б. елєв Поліклініки дентистичної у Берліні.
Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.
Виконує усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках кавчукових, золотих і сталевих (Ґрупна нержавіюча сталь). Апарат Рентґена. 555 58-?

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

Б. МІНІСТРА ЧЕХОВИЧА так характеризує орґан ББС. „Пшедсвіт“: Пан Чехович під псевдонімом „Леліва“ видав свого часу брошуру проти Ст. Ґраского, щоб завдати йому удар в плечі, хоч завдячував йому свою урядничо-скарбову карієру. Потому належав до партії Вітоса, і завдав йому удар в плечі, коли наступав маєвий переворот... Називати се „зрадою“ булоб чимсь занадто високим („ґурнольотним“), бо се просто слабий характер, котрий мав тільки одну староросійську засаду: йти по лінії найслабшого опору й найбільшої вигоди та служити вірно кождому, коли се не вимагає ні терпіння ні самопосвяти. Таких людей увіковічнив у своїх творах Достоєвський, називаючи їх „полячниками“. Вони в поданнях о посаду дописували: „Я православний і моя жена тоже“. Нема в тім ніякого демонізму, тільки просто бажання вигідного життя. І тепер, коли цекавістично (ппс.)-ендецька банда затроїла „святий спокій“ п. Чеховичеви й обтяжила його фальшивим обжалуванням, він кинувся до стіп тої банди, благаючи помилування і в орґані Лібермана повторив всі калюмнії опозиції проти господарської політики правительства марш. Пілсудського (розуміється, виключаючи той час, у котрім сам був співробітником тої політики) та взагалі позволив собі навіть на спробу підірвання довіря до польської валюти. (Спосіб дискредитування себе вказує на людей вихованих в стухлій атмосфері царату).

ПОЛЬСЬКА ПРЕСА так характеризує відносини Німеччини до Польщі: Німці сиплять сотки міліонів на економічне піднесення східної Прусії. Переводять фортифікації. Будують кораблі, котрі моґлиб замкнути данські пролиби. Німецькі міністри ясно кажуть, що не згодяться на свої границі з Польщею. Ґданськ виступає з безличною заявою проти Ґдині. Вкінці орґанізують напад на польських граничних урядників, з котрих оден гине. Уряд їх згодився на слідство, бо уважає, що ще за вчасно на війну. Та нема що дуритися... Ждуть тільки на час і нагоду.

В УГОРСЬКІМ ПАРЛЯМЕНТІ заявив с. д. посол Паєр, що приязнь з Італією для Угорщини некорисна як економічно так і політично. Се викликало велике обурення партій більшости, а президент палати послів уділив Паєрови догани. Та Паєр ще раз заявив, що він за союзом з Францією.

КОМУНІСТИЧНА АРМІЯ В КИТАЮ, що йде від півночи, побідила на цілім фронті полудневі, націоналістичні війська, здобула їх летунські склади і багато амуніції та зброї. В м. Ганкав паніка. Чужинці втікають.

ПОВСТАННЯ НА ФИЛИПИНАХ. На острові Міндав, вибухло повстання. В боях полягло 50 туземців. Дуже багато ранених.

НОВИНКИ

Ізза недостачі місця дальший уступ споминів про галицьку делеґацію в Ризі буде в слідуючім числі. При тій нагоді просимо наших Вп. Дописувачів вибачити, коли не всі дописи можуть бути поміщені на час.

Непошана свят від своїх. Пишуть нам: Пов. Союз Кооп. в Галичі визначив анкету на 1. червня (неділя!), а Заг. Збори на 15. червня (неділя!), в обох випадках на 10 год. рано. Так уладжуються від довшого часу всі установи Галича! Значить, якраз у той час, коли по всіх церквах відправляється богослуженя, відпоручники кооператив мають радити над госп.-економічними потребами повіту... Чи це не соблазнь і деморалізація? Чиж не можна уладжувати всякі збори у будні, як роблять центральні установи у Львові, або хоч у святочні дні пополудні? Проти такої поведінки протестуємо і домаґаємося пошанування релігійних почувань, бо наші села, хвалити Бога, ще далеко не всі сельробівські.

В Потуторах удалося зльокалізувати пожежу парового тартака, бо на час прибули пожарні сторожі з Потутор і Бережан.

УСІ КУПУЮТЬ
ЗАҐРАНИЧНЕ І КРАЄВЕ СКЛО, ПОРЦЕЛЯНУ І КРИШТАЛИ ЛИШ У ПЕРШОРЯДНІЙ ФІРМІ
ОЛЕКСАНДЕР ОНИСЬКО
Львів, вул. Галицька ч. 20. Тел. 69-75.
567 29-30

Панчохи з цукру. „Дейли Геральд“ доносить, що канадійський учений Ґебберт представив зїздови хеміків свій винахід целюльози з цукру, з котрої можна буде робити знамениті панчохи і білизну, яка не уступати-ме шовковій, а буде від неї треваліша і дешевша.

З Єрусалиму доносять, що великий рабін Палестини перший раз від часу заняття св. Землі Анґлійцями відмовив участи в торжестві уродин анґлійського короля.

Кожного тижня прибуває в Анґлії 20.000 безробітних. Ситуація уряду дуже тяжка.

Кредит для ремісників. Презес Краєвого Господ. Банку д-р Ґорецкий заявив делеґації варшавської ремісничої палати, що сего року призначено 14,140.000 зл. кредиту для ремісників і що сей кредит буде ще побільшений. (Цікаво, чи наші ремісники користають десь з того кредиту?).

Літак „Ґраф Цеппелін“ перелетів величезний простір 6.500 кл. з Еспанії до Бразилії за 60 годин.

Нещасні випадки в Америці. З Шікаґа повідомляють: Національна рада безпеки оголосила статистичні дані про померших в наслідок нещасних випадків за 1929 р. В Злучених Державах в мин. році 97.000 осіб впало жертвою випадків. У порівнанню з 1928 р., цифра та зросла на 2.000. Самі авта переїхали за 1929 р. 31.000 осіб.

——o——

„GENEWA“ Одинока українська ґалянтерія-Перфумерія
Д. КОНЮХА Львів, Ринок 37 (побіч Нар. Торговлі) 568 28-52
поручає для реклями по фабричних цінах кольоградки, священичі капелюхи, шалі, шапки, пончохи, скарпетки, снігівці„ Tretorn“, кальоші, светери, жіноче і муж. білля, коронки, ґафти, „Jägery“, косметику і перфумерію та забавки і пр.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

УКРАЇНСЬКИЙ НЕКРОПОЛЬ

Пригадка з приводу Зелених Свят.

Тисячу літ існуємо в історії. Тисячі великих і непересічних одиниць видала і похоронила за той час наша земля. Але чи богато з нинішних Українців знає, де їх могили? Тай чи богато тих могил взагалі зберіглося до наших часів?

Могили на Україні мають свою історію. Історія та така давна і така сумна, як й історія України.

В найдавніших, передхристіянських часах на Україні на місцях, де гребали або палили тіла визначних покійників, сипали високі могили-кургани. Наш найстарший літописець згадує цілий ряд таких великих могил передхристіянської України. Та до наших часів традиція зберігла з них тільки три: могилу Аскольда в Київі, могилу Олега коло Овруча й могилу Святослава над Опором. З инших нині нема й сліду.

Коли Україна приняла христіянство, то своїх визначних покійників хоронила звичайно в підземеллях церков. Там знайшли вічний спочинок майже всі визначні Українці XI—XVIII ст.

Найстарші і найбільші церкви-гробниці України знаходяться в К и ї в і. Се: Десятинна церква, Собор св. Софії та Печерська Лавра.

В Десятинній церкві, яку збудував вел. кн. Володимир Великий, знайшли місце вічного спочинку: кн. Ольга, вел. кн. Володимир Вел., його дружина Анна й ин. Та їх гроби не зберіглися до наших часів.

В Соборі св. Софії, який збудував вел. кн. Ярослав Мудрий, похоронені: в. кн. Ярослав Мудрий, Ізяслав Ярославич, Всеволод Ярославич, Ростислав Всеволодич, Володимир Мономах й ин. Одначе крім одної домовини в. кн. Ярослава Мудрого, що зберіглася там до нині, по инших нема й сліду.

В Печерській Лаврі спочивають: св. Теодозій Печерський, перший київський митрополит Михайло, голова в. кн. Володимира Вел., Парасковія дочка в. кн. Всеволода і жінка німецького цісаря Гайнріха IV й ин. Крім того в печерах коло Лаври: 125 українських угодників, між ними Нестор-літописець.

В Галичині найстарша і найбільша церква-гробниця знаходиться в Г а л и ч и, що був столицею старої Галицької Держави. Тут у катедрі Пр. Богородиці (нині парохіяльній церкві в Крилосі під Галичем) була гробниця галицьких князів. В гробниці тій були похоронені між ин. отсі галицькі володарі: кн. Володимирко, кн Ярослав Осмомисл, кн. Роман Галицький. І з їх гробів нині нема й сліду.

Наші волинські володарі мали свою гробницю у В о л о д и м и р і В о л. Там у Соборі Успення, який збудував в. кн. Мстислав, поховані: Мстислав Із'ославович, вел. кн. київський, опісля кн. волинський, фундатор церкви, кн. Василько Романович, його дружина Олена, їх син Іван Володимир й ин. І сі гроби не зберіглися.

Крім Київа, Галича і Володимира гроби українських володарів були ще й в инших місцевостях.

Так галицький король Данило помер і похований у Х о л м і, в Соборі Пр. Богородиці (тепер польський костел). Його син кн. Лев похоронений мабуть у монастирі в Л а в р о в і. Жінка короля Данила а мати кн. Льва, королева Констанція похоронена у Л ь в о в і — як каже традиція — десь біля нинішнього костела оо. Домініканів. Основник першої галицької династії, внук Ярослава Мудрого кн. Ростислав помер у Корсуні на Криму, де його й поховано в церкві Пр. Богородиці. Два його сини Рурик і Володар похоронені мабуть у П е р е м и ш л і. Відомий з трагічного осліплення кн. Василько помер і похоронений правдоподібно в Т е р е б о в л і. І т. д. і т. д Також зі всіх тих княжих гробів нині нема й сліду.

Подібно, як найвизначніші могили княжої України, також і найвизначніші могили України XVI—XVIII ст. не зберіглися до наших часів.

Так не зберіглися до наших днів могили: 1) першого друкаря України Івана Федоровича, що похоронений на цвинтари коло церкви св. Онуфрія у Л ь в о в і; 2) найбільшого гетьмана України і будівничого Української Держави пол. XVII ст. Богдана Хмельницького, якого поховано в Суботові; 3) творця Вел. Князівства Руського, гетьмана Івана Виговського, через якого могилу у Скиті Манявським в Галичині йде нині пільна дорога...

Та кілька великих українських могил XVI—XVIII ст пощадила нам доля-мачуха. Тільки припадком, тільки якимсь чудом зберіглися вони серед загальної анархії і руїни XVII—XVIII ст. на Україні та перетрівали аж до наших днів.

І так перший орґанізатор Війська Запорожського, Галичанин, гетьман Петро Конашевич-Сагайдачний лежить у Київі в т. зв. братськім монастирі. Інші козацькі гетьмани розкинені по цілій Україні: гетьман Ів. Брюховецький похований у Гадячі в Богоявленській церкві, яку збудував; гетьман Іван Скоропадський лежить к. Глухова в церкві Гамаліївського м-ря, яку фундував; гетьман Данило Апостол лежить у своїй родинній маєтности Сорочинцях у Преображенській церкві, яку також сам збудував; гетьман К Розумовський в Батурині — і т. д.

З визначних культурних діячів України XVI—XVIII ст. поховані: основник Острожської Академії, видавець знаменитої Острожської Біблії кн. Константин Острожський в Острозі в замковій Богоявленській перкві; орґанізатор Київо-Могилянської Академії митроп. Петро Могила у Київі в Печерській Лаврі; тамже: З. Копистенський, І. Ґізель й ин. М. Смотрицький — в Дермані; Й. Галятовський — в Новгороді Сіверськім; Л. Баранович — в Чернигові; український фільософ Гр. Сковорода — в селі Пан-Іванівці на Харківщині.

Могили визначних Українців й Українок XIX—XX ст. розкинені по цвинтарах цілої України. Та найбільше їх там, де зосереджувалося українське національне життя: у Київі й у Львові.

Ів. Котляревський лежить у Полтаві; Т. Шевченко похоронений коло Канева над Дніпром (маєстатичний хрест на його могилі большевики знищили, а натомість поставили стовп з бюстом поета, що дуже нагадує відомі на Україні камяні „баби“!); Гр. Квітка-Основяненко, П. Артемовський-Гулак, Я. Щоголів, Ол. Потебня, М. Сумцов й ин. — у Харкові; Л. Глібів, Оп. Маркович, М. Коцюбинський, Ів. Шраг — у Чернигові; П. Мирний — в Полтаві; Л. Боровиковський — в Хоролі к. Полтави; Е. Гребінка — в Пирятині; А. Метлинський і Ст. Руданський — в Ялті на Кримі; П. Ніщинський — у Воротилівці на Поділлю; Дм. Маркович й М. Федюшка-Евшан — у Винниці; П. Куліш, Ганна Барвінок і В. Білозерський — у Мотронівці; Ол. Стороженко — в Берестю; Як. Кухаренко і В. Мова — в Катеринодарі; Ол. Лазаревський — в Піщлипнім, конотоп. пов.; П. Чубинський — в Баришполі.

Зокрема у Київі на Байковім цвинтари лежать між ин.: В. Антонович, П. Житецький, Ол. Кониський, М. Лисенко, Ів. Нечуй-Левицький, Б. Грінченко, М. Старицький, Ор. Левицький, Л. Українка й ин.

Переходячи до Г а л и ч и н и, треба зупинитися передовсім у Л ь в о в і.

Тут на Л и ч а к і в с ь к і м цвинтари спочивають між ин. отсі визначніші діячі Галицької Землі: Маркіян Шашкевич, Ів. Вагилевич, Д. Зубрицький, митроп. Григорій Яхимович, о. А. Петрушевич, о. Ів. Гушалевич, Б. Дідицький, о. Ів. Жуківський, Ют. Лаврівський, Кс. Климкович, В. Шашкевич, Ів. Верхратський, Із. Шараневич, П. Свєнціцький, о. Ом. Огоновський, Ол. Огоновський, Ом. Партицький, Вол. й Ол. Барвінський, кард. С. Сембратович, Юл. Целевич, Іл. Грабович, о. П. Бажанський, А. Вахнянин, В. Шухевич, Ів. Белей, К. Паньківський, Ів. Левинський, Ом Калитовський, К. Лучаківський, Ост. Терлецький, М. Павлик, Ів. Франко, В Гнатюк й ин.

На Я н і в с ь к і м цвинтари похоронені: еп. Й. Боцян, М. Сосенко й ин

На замкненім уже львівськім Г о р о д е ц ь к і м цвинтари: перший після відновлення в 1806/8 рр. галицької митрополії гал. митроп. А Ангелович, (його могила не зберіглася!).

На Знесінню: найвизначніший гал. укр. бібліоґраф Ів. Ем. Левицький.

В П е р е м и ш л и: еп. Ів. Снігурський, еп. Ю. Пелеш, о. Гр. Шашкевич, Гр. Цеглинський й ин.

В С т а н и с л а в о в і: Е. Желехівський, М. Бучинський й ин.

На галицькій провінції: о. Л. Трещаківський — в Городку; о. Й. Левицький — в Нагуєвичах; о. Й. Лозинський — в Яворові; о. Ст. Качала — в Шельпаках; о. М. Вербицький — у Млинові; о. В. Ільницький — у Підпечарах; о. Д. Танячкевич — в Закомарю; о. Д. Лепкий — в Ст. Самборі; о. Ів. Озаркевич — в Коломиї; о. В. Залозецький — в Гірнім к. Стрия; о. М Зубрицький — в Мшанци; К. Горбаль, о. Ол. Бобикевич, д-р Е. Олесницький, о. О. Нижанковський — в Стрию; Л. Мартович — в Монастирку; Ол. Мишуґа — в Новім Виткові; Ос. Маковей — в Заліщиках; Н. Кобринська — в Болехові; Ст. Ковалів-Пятка — в Бориславі; о. В. Матюк — в Карові к. Угнова; о. А. Могильницький — в Яблінці; К. Устіянович — в Довгім к. Підбужа; Вол. Навроцький — в Ряшеві; інж. Мартинець (держ. секр. ЗОУНР.) — в Порогах; Ів. Липа — в Винниках к. Львова і т. д.

На Б у к о в и н і похоронені: в Чернівцях: О. Ю. Федькович, Із. Воробкевич (Д. Млака), Гр. Воробкевич (Н. Шрам), й ин.; в Сучаві: М. Устіянович; в Раранчи — Е. Ярошинська; в Сереті — С. Яричевський.

На З а к а р п а т т ю: в Ужгороді — М Лучкай; в Мукачеві — А. Кралицький; в Пряшеві — Ол. Духнович; в Стройній — Ю Жаткович — і т. д.

В українських кольоніях в А м е р и ц і: в Філядельфії — перший укр. кат. еп. в Америці Сотер Ортинський.

Зокрема треба пригадати визначніші українські могили на чужині. Скільки їх по всім усюдам, від найдавніших часів починаючи: на Московщині, в Польщі, в Німеччині, у Франції, в Італії, на Балкані і т. д.! Та хто з нинішних Українців знає про них та згадає їх коли?

Довгий їх ряд починають могили українських княжен, що були одружені з ріжними европейськими королями і князями. Так Доброгніва, дочка св. в. кн. Володимира Вел., похована в катедрі у Ґнєзні, де й була коронована; так Анна, дочка в. кн. Ярослава Мудрого, жінка франц. короля Генрика I, похована мабуть у церкві аббатства Віллієр



Удосконалені МАШИНИ до виробу ЦЕМЕНТОВОЇ ДАХІВКИ, ПОРОЖНЯКІВ, ЦЕМРИННЯ, ЖОЛОБІВ, СТОВПІВ, ПЛИТ, БЕТОНОВИХ РУР і т. п. поручає:

ФАБРИКА МАШИН РЖЕВУСКІ і СКА

Акційна Спілка в ВАРШАВІ.

Зиск невеличкої фабрики виносить в сезоні 5.000 до 6.000 зол. — Джерело поважних зисків для підприємчивих одиниць!

Представництво на Східну Галичину:

С-ка Акц. М. ВОЛЬСКІ і С-КА

628 17—20 **у Львові, вул. Городецька ч. 2 Б.**

недалеко села Ферте Алей, милю від місточка Дестамп у Франції. А далі: кн. Іван Ростиславич-Берладник, претендент до Галичини, помер і похований в Солуні; київський укр. кат. митроп. Ізидор лежить у катедрі св. Петра в Римі; св. Йосафат Кунцевич — в церкві св. Варвари у Відни; гетьман Петро Дорошенко — у Ярополчі к. Москви; гетьман П. Тетеря — в Адріянополи; гетьман Ів. Самійлович — у Тобольську; гетьман Д. Многогрішний — в Селегінську на Сибірі; гетьман П. Орлик — в Ясах; А. Войнаровський — в Якутську, на далекім Сибірі (могила невідома!); П. Полуботок і Гр. А. Полетика — в Петербурзі; Г. Кониський — в Могилеві на Білій Руси; останній кошовий Запоріжської Січи І. Кальнишевський — в Соловецькім монастирі на Білім Морю; М. Гоголь — у Москві; М. Костомарів, Ол. Чужбинський, Д. Мордовець, Ів. Білик-Рудченко — в Петербурзі; О. Бодянський — в Москві; М. Драгоманів — в Софії; Марко Вовчок — в Нальчику на Кавказі; о. Я. Головацький — у Вильні; М. Качковський — в Кронштаті; Хв. Вовк — у Жлобині на Білій Руси; П. Грабовський — в Тобольську; Ол. Русів — в Саратові; Ф. Матушевський — в Атенах; Ів. Головацький, Ор. Авдикович, Р. Сембратович, Я. Весоловський й ин. — у Відни; держ. секретар ЗОУНР. полк. Дм. Вітовський — в Берліні; гол. отаман С. Петлюра — в Парижи — і т. д.

Вкінці слід згадати українські воєнні цвинтарі і могили, яких повно на Україні і на чужині.

Отсе далеко не повний перегляд найвизначніших українських могил від найдавніших часів по нині. Перегляд сей викликує цілий ряд думок і почувань.

Передовсім невимовно прикро, що богато, дуже богато могил найвизначніших навіть діячів України, головно з найдавніших одначе найсвітліших її часів, нині вже не існують. Вони — пропали на віки ..

А далі: не менш прикро також, що навіть ті могили, що зберіглися до нинішнього дня, оповиті забуттям і занедбанням.

Як інакше, зовсім інакше ставляться до могил визначних своїх покійників інші народи! Вони передовсім мають докладний їх перегляд. Загляньте до письменства народів Зах. Европи і також Поляків і Москалів. Скільки в них описів великих національних могил і як величаво нераз видані ті описи! Не дивно, що і великі могили в тих народів оповиті належним їм пієтизмом й охороною.

А в нас, на Україні?

Передовсім у нас нема зовсім праці про Український Некрополь IX—XX ст., в якій булиби подані історія, описи, знимки і т. п. найвизначніших бодай українських могил на Україні та на чужині за весь час нашого історичного існування. Нема не тільки для цілої України, але навіть для поодиноких українських земель, міст, цвинтарів.

Вправді в останніх роках повстало в Галичині Товариство охорони воєнних могил, яке має за ціль відшукати та належно зберігати могили Українців, що полягли у визвольній боротьбі 1914—1919 рр. Але хібаж могили заслужених діячів України з давніших часів не заслугують на подібну охорону? Сеж могили тих, без яких не булоб і борців з 1914—1919 рр... Тому їх могили в першу чергу повинні знайти в нас нележну охорону.

Бо культ визначних національних могил — се культ дум і діл тих діячів, що спочивають у тих могилах. Се навязування ниток з національним минулим, зберігання національної історичної безперервности і тяглости. Се плекання історичних національних традицій, які й є головною основою національности. І. Кревецький.

——o——

НОВІ ВИДАННЯ

УКРАЇНСЬКА ЗАГАЛЬНА ЕНЦИКЛЬОПЕДІЯ. Книга знання під редакцією Д-ра Івана Раковського. Видання Кооперативи „Рідна Школа“. Львів — Станиславів — Коломия. Випуск 1-ий. Ст. 64 (128 колюмн), вел. 8. Ціна випуска 80 амер. центів (7 зол. 20 сот.).

Перед нами 1-й випуск несподіваного видавництва, яке видає кооп. „Рідна Школа“ у Львові, Ринок, 10. За допомогою кредитово-господ. кооперативи „Покутський Союз“ у Коломиї, Народний Дім і „Повіт. Союза Кооператив“ у Станиславові, Собіського 24. Несподіване се видавництво під ріжними оглядами: 1) тому, що на таке видавництво здобулася наша мала Галичина приватними заходами і коштами, а не т. зв. „державна“ (!) Україна, котра вже мнимо 10 літ „існує“ і на котру, якби вона дійсно існувала а не була фікцією, вже давно і самозрозуміло повинен був припасти тягар подібного видавництва (тай цілого ряду инших, як великої географії, атлясів і т. п.); 2) тому, що се видавництво могло появитися в повоєнній Галичині, так дуже винищеній під оглядом людей і засобів; 3) тому, що воно редаґоване й видаване так культурно, дбайливо і змістовно, що лучше не видає (в такім обємі — се має бути тритомова енцикльопедія) навіть нація, яка має наукові сили, оперті о коштовні академії й університети. Розуміється, говоримо про те, що досі бачимо, то є про перший випуск, застерігаючи собі загальну оцінку на пізніше, коли появиться цілість або значніша скількість випусків. Покищо тільки зазначуємо появу сего культурного діла. — А. Ч.

——o——

СВІЙ ДО СВОГО! СВІЙ ДО СВОГО

ПЕРЕПЛЕТНЯ

Петра Подоляка

ПОБІЛЬШЕНА і ПЕРЕНЕСЕНА з вул. Жовківської 28. на вул.

ТРЕТЬОГО МАЯ ч. 11.

Виконує всілякі переплетн. вироби, як оправи Євангелій, Служебників, книжок до бібліотек, канцелярійні книги, та приймає всякі наклади до брошурування.

Поручається ласкавій дальшій увазі.

736 1—7

Біржа

ГРОШІ: Доляр ам. 8·89.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

З'ЇЗД СВЯЩЕНИКІВ дієцезії львівської, перемиської і станиславівської, котрі кінчили богословію в 1905 р., відбудеться **12. червня с. р.** Збірка в Семинарійській Церкві о 10-тій рано на Болослуженню. - Зголошення приймає о. Павло Штокалко, Кальне почта Козова (коло Бережан). 734 1-2

ОБРАЗИ до іконостасів, престолів, плащаниці і т. д. виготовляє артистично і по торгових цінах, **о. РОМАН ІСАЙЧИК,** парох в Монастирці, п. Ліско. 725 2-3

Архітект ЯКІВ РУДНИЦЬКИЙ, Перемишль вул. св. Йосифа ч. 16, уповноважнений будівничий, б. професор державної будівельної школи, судово заприсяжений знаток для справ будівельних і оцінки будівель, спеціяліст в архітектурі церковній, **поручений Високопреосвященими Перемиським і Станиславівським Ординаріятами, виготовляє пляни і кошториси на церкви, парохіяльні і народні доми, та приймає всі архітектурно-будівельні роботи.** 720 2—х

ПОЗІР ЗАСТУПНИКИ! Поважна і стала егзистенція. Впроваджуємо новий народний систем ощадности з високими преміями. Широкі круги суспільности мають спромогу сотиковими ощадностями вже по трьох місяцях одержати велику премію Той новий систем дає нашим заступникам спосібність долегкого позискання сталого і високого зарібку. Великі користи для ощаджуючих! Високі провізії для заступників. Головним заступникам уділяється також відповідну суперпровізію.

Зголошення приймає:

ЗАГАЛЬНЕ ЗАВЕДЕННЯ КРЕДИТОВЕ

717 **Львів, пл. Марійська, 6—7.** 3—8

Дентист ЯКІВ НАСС

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування і винимання зубів, без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті після найновіщої системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. — П. Т. Урядовцям і студентам значна знижка. Тел. 65-73 716 5-10

ПЕРЕПЛЕТНЯ

ПАВЛА БАБЯКА

у Львові, вул. Бляхарська 12.

Приймає всякі церковні роботи, як Євангелія, Служебники, старі книги, наклади брошурування, канцелярійні книги і т. п., в круг переплетничої штуки. 735 1—5

МЕБЛІ КЛЮБОВІ

як також усі роботи тапіцерські і декораційні виконує на догідних услівях сплати 665 10-20

МАЛОПОЛЬСЬКА СПІЛКА ТАПІЦЕРІВ

Львів, вул. 3-го Мая ч. 5. Тел. 59 82.

Приєднуйте нових Передплатників!

ФУТРА жіночі, мужеські готові — на замовлення, як також всякі перерібки на догідних місячних сплатах поручає і виконує

709 **М. МОШУМАНСЬКИЙ** 4-30

Львів, вул. Боїмів, 1. тель. 10-11

Приймає футра до переховування.

ЛІЖКА ПОЛЕВІ

ЛІЖКА металеві, залізні, тапіцеровані. Дротяні вклади.

578 **поручає**

ВИРІБНЯ Л. ЯҐОШЕВСКІ

ЛЬВІВ, Личаківська 132.

27-50

ПАРАСОЛІ ГОРОДОВІ

„ПАРАГОН“

Львів, вул. Валова 9.

701 8-8

НА РАТИ: ліжко залізне кухонне **14** зл., сіткове **40** зл., умивалка **5** зл., **ліжко мосяжне 200 зл., матераци:** З подушки **30** зл., волосінні **75** зл. **Отоманки** ґобелінові **55** зл., Канапки ґобелінові **55** зл., як також приймає перерібки **ФАБРИКА ЗАКС,** ЛЬВІВ, ЛІНДОГО 6, ТЕЛ. 79-99.

565 30—40

НЕДУГИ ЛЕҐЕНІВ. Туберкульоза легенів є неумолима і щорічно без ріжниці пола, віку і стану, скошує міліони людей. — При поборюванні грудних недуг та бронхіту, впертого та томлячого кашлю і т. п. примінюють лікарі „Balsam Thiocolan-Age“ Ґонсецкого, що влекшуючи виділювання флеґми, скріплює організм і самопочуття недужого, побільшує тягар тіла і усуває кашель. Уживається за порадою лікаря. Продають аптики. 722б 2-10

Союз Кравців Львів Личаківська 15.

під управою ПІРКОВСЬКОГО ЯКОВА й НАВЛА ЛІЛЯ

поручає всякі мужеські одяги, для Всч Духовенства реверенди, папістики по конкуренційних цінах.

703 4—32 **„Свій до свого“.**

Не купуйте тандити!



Найлучші вироби дістанете у

ПРОЦКА

Львів, вул. Терціярська 10.

(бічна Клепарівської)

Ліжка, умивальні, стояки, урядження для пенсіонатів, віль, бурс, ґабінетів лікарських і т. д.

682 8—10.



РІК ОСНОВАННЯ 1878

На весняний і літний сезон поручає найновіші

КАПЕЛЮХИ і ШАПКИ

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! Вибір великий!

712 23-?

Обува на сезон літний!

жіноча, мужеська і діточа **по зниженых цінах** продає **склад обуви „КРАХА“ — Львів, Галицька 15.** Дешево, бо в подвірю!

694 5—25

ГУРТОМ І ДЕТАЙЛІЧНО

ФОТЕЛІ верандові ЗОЛ. 8
КОШІ подорожні, ЛІЖОЧКА
К И Л И М И
З А Б А В К И
Ґданини і кераміка народня
Л Е Ж А К И Зол. 12

695б 10-10 поручає

ФІЛІЯ: ГАЛИЦЬКА 5 ЛЬВІВ **ЛЮДВИК ҐЕҐЕДІС** КОПЕРНИКА 11.

Тел. 30-32. Тел. 26-09.

КРУЖЛІВКИ, НАЧИННЯ молочарське і кухонне, — ЛЕДІВНІ, — ЛІЖКА, УМИВАЛЬНІ і т. д.

714 б — поручає — 6-15

ТОРГОВЛЯ ЗАЛІЗА

МАРІЯН КЕРСЬКИЙ і ФЕЛІКС КОНДЗЬОЛКА

Львів, вул. Коперника ч. 4.

ПЕНСІОНАТИ

Власний виріб! Ціни фабричні!

КОВДРИ двохсторонні від зл. 25·—
МАТЕРАЦИ з трави морськ. „ „ 38·—
ПОДУШКИ З ПІРЯ „ „ 18·—
ПОШИВКИ ГОТОВІ „ „ 3·—
ПРОСТИРАЛА на ліжка „ „ 5·50
„ під ковдри з ручними дірочками „ „ 11·—
КОЦИ вовняні „ „ 10·—
КАПИ до праня „ „ 10·—

ПОЛОТНА, РУЧНИКИ, ОБРУСИ, ДИВАНИ, ХІДНИКИ, ФІРАНКИ ДОБРЕ А ДЕШЕВО! продає

ФАБРИКА ПОСТЕЛІ І БІЛИЗНИ

А. ПЕТРУШЕВСКІ М. МЛЄКО, Львів **Коральницька 6**

691 **ЦІННИКИ ДАРОМ!** 11-3

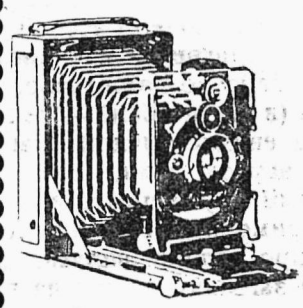

При кождій нагоді практичним дарунком, особливо для молоді є апарат фотоґрафічний. Вже від зол 33—45 дістанете добру камеру у фірми

ІВАН БУЯК

Львів, Коперника 4.

СКЛАД АПАРАТІВ ФОТОҐРАФІЧНИХ.

Двайцятькілька літ гарно проспериюча фірма дає Вам ґарантію доцільної обслуги. Катальоґи безплатно. 728 1-5

В'д 40 літ істнуюча фірма

ШАРЛЬОТТА ЧИШ

Львів, вул. Рутовського ч. 7.

проти Катедри в подвірю

— ПРОДАЄ — І ВИПОЗИЧАЄ МЕБЛІ

731 на догідні сплати, без поруки. 2-30

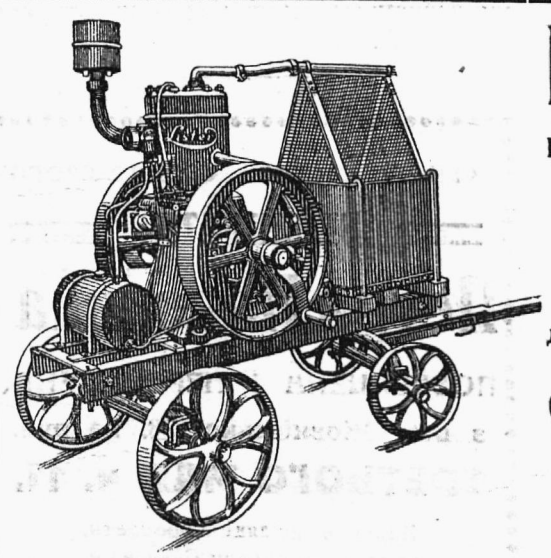

Мотори ЛІСТЕРА?

БЕНЗИНОВІ
НАФТОВІ
РОПНІ
ПЕРЕВОЗОВІ
СТАЛІ

для цілей рільничих і промислових

Є НЕОЦІНЕНІ

До набуття у всіх поважніших складах машин рільничих і в репрезентації фірми

R. A. LISTER & Co., Ltd.,

Dursley (Anglja)

Львів, вул. Ягайлонська ч. 24.

Телєфон 6-29

7026 4—12

Львівські Курси Керманичів самоходових

Інж. АЛЕКСАНДРА ЮРОГО

Львів, вул. Коперника 54.

Ведені суть при найбільших варштатах і ґаражах самоходових в Галичині. Новочасні самоходи до науки їзди. Оплата ратами. Замісцевим мешкання і опіка. **Пишіть о ілюстровані проспекти,** котрі висилаємо безплатно. 727 1-8

Видає й редаґує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10

Porto zapłacone ryczałtem

Рік V. Львів, четвер 12. червня 1930. Ч. 43. (343)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 9 II пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 вол. місячно 2 вол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867

Відкрили гроби св. Петра і св. Павла

Катол. Аґенція Пресова доносить: „Те Юніверс“ повідомляє, що монсіньор Барнес мав віднайти найстарші гроби св. Апостолів Петра і Павла. Вони знаходяться в однім з підземних склепінь при Вія Аппія в Римі, в т. зв. „Плятонії“, котру віками шановано як одно з найсвятіших місць мучеництва перших християн.

—o—

Князь Кароль королем Ромунії

Бувший ромунський престолонаслідник Кароль погодився зі своєю шлюбною жінкою Оленою у Відні й літаком вернув до Ромунії. Прибувши на ромунську територію, одягнувся в одяг ґенерала і прибув до Букарешту. На вістку про те перервано засідання парляменту, а премієр Маню розпочав з кн. Каролем переговори. До порозуміння не прийшло. Цілий кабінет подався до димісії. Реґенційна Рада поручила дотеперішному міністрови загр. справ, Міронеску, зложити нове правительство, чого той довершив в короткім часі. В перший день Зелених Свят обі палати парляменту на окремих засіданнях однодушно знесли закон з 4. січня 1926 р., котрий позбавив був кн. Кароля прав до престола та проголосили його королем Ромунії.

—o—

Телєфон між Галичиною й Італією

Вже функціонує телефонічне получення між Львовом і цілим рядом міст Італії, до котрих належать: Рим і Ватикан, Фюма, Ґенуа, Ґодізія, Медіолян, Поля, Триест і Торіно. За тримінутову розмову платиться — залежно від числа кільометрів — від 7 франків 50 центимів до 16 фр. 60 ц. в польських золотих після курсу.

—o—

Знаменний лист громадян до Президента РП.

„Ґазета Варшавська“ оповістила лист такого змісту: Плоньск, 27. V. 1930. До Ясновельможного Пана Президента Найяснішої Річипосполитої Польської Проф. Ігната Мосьціцкого. Місцеве населення, стероризоване урядовою адміністрацією, не може Тобі зложити через своїх провідних людей петиції, бо вони не можуть наразитися на шикани. Для-того ми, що не маємо вже нічого до страчення, просимо: Ясновельможний Пане Президенте, не дивися на місцеві відносини через рожеві окуляри місцевих урядових сфер. Поговори з працюючим населенням, з купцями і хліборобами, а вони від найбільшого до найменшого скажуть Тобі, що навіть за німецької окупації не було в нас такої нужди і гнету податкового як тепер. Німці забирали нам прямо всякі рільничі плоди, одначе відраховували і лишали нам щось на життя. Непредвиджуюча господарка теперішніх наших урядових сфер, забуває навіть те, що ми мусимо прецінь жити. Ми всі згноблені — так рільництво як і купецтво, котре, ледво народжене, вже конає під тягарем великанських податків... Наш староста досі мешкає в окупованім чужім будинку і не хоче його віддати правному власникови. Той староста покаже Тобі величавий шпиталь, новозбудований на кредит, на наше конто, але памятай, що це тільки жест банкрота, котрий фестинами, цвітами й фаєрверками хоче закрити свою нужду і невиплатність. На милість Бога, загановися над тим всім, Ясновельможний Пане, бо коли Твоє правительство доведе нас всіх до розпуки, то з того не буде ні для Тебе хвали, ні будучности. З найвисшою пошаною — (Слідує 111 підписів). —

Небувалий пожар

З Ню-Йорку доносять: В фабриці теру в м. Елизабет (Ню-Джерзи) наступив вибух. Згоріло коло 10.000 резервуарів нафти. Фабрики Компанії Стандарт Ойл у великій небезпеці. Великанські хмари диму закривали обрій і дуже утрудняли гашення пожежі.

—o—

Хмароломи в Німеччині й на Угорщині

Долину ріки Мозелі навістив хмаролом. Зелізниця Піндеріх—Трарбах залита. У винницях великі шкоди. В богатьох місцевостях дзвонили на тривогу, щоб люде ратували себе й худобу перед скоро наступаючими масами води. — Над цілою Угорщиною перейшла тяжка буря в хмароломами. Особливо потерпіли комітати Боршад і Веспрем. На березі Болотного Озера заскочений бурею на полі селянин з жінкою схоронився в копицю сіна, де їх убив перун. Є більше жертв в людях.

—o—

Підводним судном до бігуна

Вашінґтонський уряд дозволив дослідникови полярних околиць Вилкінсови, ужити військового підводного судна на 5 літ до їзди в полярних околицях за оплатою одного доляра річно. Те судно так збудоване, що воно в силі розбивати навіть дуже грубий лід. Вилкінс вибирається ним до північного бігуна.

—o—

Велика спека в Ню-Йорку

З Ню-Йорку доносять: Від 4. с. м. панує тут горяч, котра доходить до 32 ст. Цельзія. Багато людей мліє з душности на вулицях, а 4 особи померли від сонішного ураження.

—o—

ЗНАЄТЕ БІБЛІЙНУ ПРИЧ.У ПРО ЗАКОПАНІ ТАЛАНТИ?
Так само нерозумно поступає той, хто свої ощадности тримає дома, а не зложить на вкладкову книжечку в Кооперативному Банку
715 „ДНІСТЕР“ 7-?
у ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20

ПОУЧАЮЧА ПОЛЄМІКА

Ізза того, що в попереднім ч. „Н. Зорі“ багато місця заняли справи получені з актуальним „Тижнем Еміґранта“, не могла в те число увійти полєміка між визначними діячами сучасної Польщі. Одначе та полєміка настільки поучаюча, що уважаємо вказаним по перше переповісти її, по друге освітлити.

Орґан ББ. „Ґазета Польска“ закинула марш. сойму Дашинському, що він безсильний і опущений і що не має відваги показати людей, котрі перевелиб „ліквідацію“ помаєвого систему правління. Комужби Дашинський дав теки? Вшехполякам? Та він же сам говорив, що „то громада попавших у розпуку людей, котра мріє про насильство й диктатуру як одиноке спасення серед забагнених нею відносин“... Вітосови? Та сам Дашинський казав, що „то уряд насильного зубожіння краю, провокування чесних людей і явного тріюмфу публичної неправости...“ Своїм товаришам з ППС.? Та деж тепер є давна геройська партія Монтвіллів і Окшеїв? Вона розбита на відломи, котрі самі себе відсуджують від права спадщини по героях. Вона у виданню „цекавістів“, котрим патронує Даш., тільки рентієрка минувшини. Коло Д-го небагато єсть осіб, котрих він сам не напятнувавби вироком ганьби. Блудить він по своїй редуті опозиції й несе на собі найсумнішу кару, яку може нести людина під захід життя: рахуючи своїх партнерів пізнає в їх обличчах те все, проти чого гримів у найгарніших днях своєї епопеї. Є при нім і той, хто все був його тінню: Ліберман. Поки сонце Д-го стояло вгорі, тінь була мала. Тепер темна й понура тінь Д-го стала як у байці Андерзена більше дійсна від дійсної постаті. Дивимося на Дашинського, а бачимо і чуємо Либермана, котрий для своїх переносних кличів готов заложити крамик в кождій корчмі, певний, що свою кліентелю знайде скрізь — від Дунаю до Камчатки, від Гамбурґа до Сіону...

На ту статтю відповів Дашинський статтею п. з. „Слово до валєтів“. В ній пише: Закидають мені, що я поповнив „первородний ґріх“, давши себе вибрати маршалком сойму всупереч волі пана і тепер іду „в хвості“ Тромпчинського і Либермана. Чи то сам пан казав написати, чи валєт (розлінивлений галапас у передпокою) написав се „з власної пильности“, — не знаю. Я не хотівби відповідати, алеж треба викорінювати брехню. Отож: На який тиждень перед скликанням нового сойму прислав до мене п. Славек одного посла й відраджував мені кандидувати на маршалка, бо марш. Пілсудський буде переслідувати кождого маршалка, котрий побідивби його кандидата п. Бартля, а не хотівби так поступати зі мною. Я відповів, що та справа ще неактуальна. Негідна форма і негідний зміст тої інтриги самі себе осуджують. Дня 27. III. 1928.

ДЛЯ ТЕРПЛЯЧИХ НА СХОРІННЯ НІГ
поручає обуву
ортопедичну Л. НОВОСАД
Львів, вул. Словацького ч. 6. Тел. 8-25.
666 18-20

зявився в соймі марш. Пілсудский. Розіграли ся огидні випадки. Після них мене вибрали маршалком сойму, причім вшехполяки й комуністи до кінця держалися своїх кандидатур. Мій контркандидат п. Бартель прийшов до мене на третий день, стискав мені руку, ґратулював, говорив, що я спас його від тяжкого клопоту, предкладав кредити на справлення нових меблів у соймовім помешканні маршалка і наставав, щоб я на свята до Кракова їхав уже сальонкою для захована поваги уряду. Д-р Бартель був тоді віцепремієром і правою рукою марш. Пілсудского. Правительство його сказало в відзиві президента: „Бажаю, щоб ви... шукали розвязання проблеми гармонійного співділання державних властей“... Моєю програмою була і до нині є гармонійна співпраця правительства і сойму. І поки в Польщі не побідить фашизм або комунізм, взагалі диктатура, доти така програма буде розумна і конечна. В тій програмі і в волі більшости сойму лежить відповідь на питання, длячого я став маршалком сойму. Не був я ніколи карієровичем. Навпаки, маю сильно розвинений наліг, „псувати собі карієру“. Свого часу не приняв я премієрства. Потому оперся я пораді Бельведеру, щоб не опускати кабінету Вітоса. Тепер не старався я ані про оден голос на маршалка сойму. Правда, не був я втаємничений в інтриги, котрі мені загрожували і не розумів я тонких інтриґантів в елеґантних одностроях, котрі мало що не обдерли мене навіть з особистої чести; тільки припадок уратував мене перед тим. А коли я питав д-ра Бартля, що маю робити з тими елеґантами, порадив мені, відіслати їх до нього. Сойм під моїм проводом ухвалив свій перший буджет до двох місяців, а інвестиційний закон до 4-ох днів. Тимчасом сенат одержав наказ, ухвалити буджет без змін і то зараз, щоб уряд міг замкнути сесію. Рівночасно два міністри облягали мене, щоб їх пильні законопроєкти взяти на повну палату, а шеф правительства казав як найскорше замкнути сесію. Її замкнено 22. VI. А коли я запитав, чому так зроблено, то одержав інформацію, висказану такими брутальними словами шефа уряду, що навіть в епосі здичіння слова не хочу її повторяти. Ходило о те, щоб міністри не зближилися до партій і щоб не було співпраці в соймі. А дня 1. VII. 1928 появилася в пресі стаття марш. Пілсудского про його охоту „бити і копати“ послів... Того дня він уступив з премієрства. Не буду обговорювати ні тої його статті, ні пізнішої промови про „веселі буджети“, ні листу про „дно ока“. Цілий час нападів я заховав спокій, а зневаги сипалися що раз то брутальніше і більш визиваючо. Та — акти тої справи замкнені і всі про них знають. В червні 1929 влетів до мого бюра марш. сенату Шиманьский і зачав нарікати, що діється в Польщі, кажучи, що я оден можу й повинен говорити з марш. Пілсудским. Я відповів, що по тих його статтях не знаю, чи мене прийме. Шиманьский поїхав до Сулеюфка і після розмови з марш. П. сказав мені, що він готов мене приняти. Я написав лист з запитом, коли можу зложити візиту. В Бельведері звернув я увагу марш. П-го на дві річи: 1) На початки кризи і 2) на конечність створення більшости в соймі, щоб ту кризу перетревати без катастрофи. Чи мав я тоді рацію, нехай судить суспільність, котра сегодня вгинається під тягаром кризи й обурюється на конституційні „гоцкикльоцки“, що граються серед моря людської нужди. В розмові в Бельведері впали тоді слова, від котрих мене замлоїло: „Я не давав працювати всім тром соймам“... По моїй пересторозі премієр Сьвітальский поїхав собі урядовим автом на вакації до Біярріцу, вожд ББ. п. Славек також до Біярріцу, а я остав, вилаяний опісля в статті п. з. „Світови, що гасне“. Згадані на вступі слова п. Славека сповнялися щораз докладніше: пімстою роскошувалися на зимно. Я стерпів се. Та коли мені 31. X. дві Гамлетівські постаті, Гольденштерн і Розенкранц, заповіли, що в передсінку сойму є сто офіцирів, незадоволених з мене, я оперся домаганню марш. П-го, щоб отворити засідання. Затє мене марш. П-й і дві постаті „свідків“ назвали „дурнем“. Так переслідують мене „володарі істнування“. Лають і чесне моє назвиско кидають на поневірку валетам і стараються затроїти мені життя. Зносив я в життю й передтим такі нікчемности. Боротьбою було життя моє і в нікого пардону не просив я. А тепер слівце про п. Тромпчиньского і тов. Лібермана. Погроза забиття поверх 70-літного б. маршалка сойму, потому сенату, п. Тромпчиньского зробила його слушно популярним. Вшехполяки відробляють тепер свій маєвий погром. Вони не тільки увійшли до маєвих рядів і створили фактично „четверту бриґаду“, але й опанували майже всю молодь висших і середних шкіл. Якби при найблизших виборах не ошукувано й не куповано, то здобудуть більше мандатів ніж мають... А посол Ліберман? Того знаменитого оборонця польських леґіоністів, вязнених Австро-Угорщиною, повинні в пресі мнимих леґіоністів трактувати оглядніше... Йому грозять побиттям за його промову про забрання 8 міліонів з державних кас на вибори ББ. Та тим підчеркують валети тільки його цивільну відвагу в очах чесних і ограблених людей. Що до процесу Уліца то пречінь польський суд увільнив його, але адв. Ліберман не мав права його боронити? А вінже підполковник леґіонів. Валети пишуть, що він не був боєвим офіциром. Та чи може так говорити орган пполк. Сьвітальского, пполк. Пристора або полк. Медзіньского зі служби 2-го відділу? Вкінці річ може найважніша. Тов. Л. се досконалий знавець „юриспруденції“ п. міністра справедливости в Польщі, а се вартість для чесних горожан просто неоцінима. Вкінці пару слів про „захід життя“. Валет пригадує мені мій вік. Та хіба і його пан не в весні життя. Він має оден рік менше від менше. Його „захід“ хіба не дуже погідний, коли від 2 літ пише річи, здібні викликати найбільш оригінальні коментарі в Европі. Польща не робить вже ніяких. Отже, валети з „Ґазети Польської“, не тіштеся занадто моїм заходом життя. Не знаю, як іще довго жити маю, але доки життя мого — „сікти-му з рамени“, (як каже Жеромский) обманців, виборчих насильників, карієровичів, галапасів, валетів, що дібралися до державних грошей, до влади, до впливів — у службі одного чоловіка, хочби зі зубожінням і розпукою великанської більшости працюючих людей в Польщі.

На остру відповідь Дашиньского, в котрій він зачіпив також б. премієра Сьвітальского, відповіла і „Ґазета Польска“ і Сьвітальский. Відповідь останного цікава під багатьома оглядами, м. и. як зразок писання, яке поручає стара клясична практика: „Suaviter in modo, acriter in re“. Длятого передаємо її зміст: — 1) Коли я був премієром — пише п. С. — не квапився я полемізувати з п. Дашиньским й обмежився тільки до ствердження, що сіяння заколоту між урядниками демаґоґічними листами до зїзду державних урядників — не належить до функцій маршалка сойму. — 2) Потому ствердив я раз тільки, що п. Д-й у своїй офіціяльній заяві про випадки 31. X. — минувся з правдою. — 3) Не вдавався я в оцінку поведення п. Д-го, котрий в час валення мого кабінету забув, що він маршалок сойму і став ярким інсценізатором ухвалення вотум недовіря кабінетови. Видко п. Д. думає, що така робота маршалка сойму се служба „програмі гармонійної співпраці з соймом“, котру то ідею він мнимо визнавав і визнає. 4) Дня 24. VI. 1929 р. марш. Пілсудский вказав п. Д-у на п. Славека і на мене як на особи, з котрими міґби говорити в справах ним порушених. Я ждав повні 2 тижні, але п. Д. мовчав. Отже 8. VII. я виїхав на відпустку. 17. VIII. я знов зачав урядувати. В три дні потому був у мене п. Д., але про свою місію ні словечка не згадав. А 24. IX. оповістив, що „з премієром Сьвітальским і през. Славеком про сойм і створення більшости говорити не думає“. Та колиб він навіть так не заявив, то чомуж не прийшов? І в чім тут перешкодив мій виїзд до Біярріцу? — 5) В обидвох випадках, чи сказав так, чи не сказав, роблення реклями для Біярріцу ні пришити ні прилатати. Так робить навіть непершорядний („невибредни“ і „посполіти“) аґітатор, в якого ролю п. Д. постійно впадає. Бо що його в тім виїзді властиво гіршить? Що я скористав з прислугуючої мені відпустки? Атже п. Д. як маршалок також відбув свою першу відпустку і також за границею, а саме в м. Жуан ле Пунш, котрий належить до таксамо люксусових як Біярріц. Раз хтось закидав п. Д-у, що він їсть надто дорогі потрави. На те слушно відповів п. Д., що нікому не позволить, заглядати собі в тарілку. Отже якого чорта він заглядає в мою відпусткову маршруту? Чи се не бідненький аргумент? До того всего замічу, що я в Біярріцу зовсім не відбував відпустки, тільки в малій місцевости Ґаісабії, де є всего оден-одинокий готель. А та місцевість віддалена від Біярріцу приблизно так, як Жуан ле Пунш від Монте Карльо. А як кричавби п. Д. на нікчемність і т. п., колиб так якийсь валет написав, що п. Д. вибрав собі на відпустку — Монте Карльо... — 6) Вкінці п. Д. поборює тих, що „дібралися до державних грошей“ тай обурюється, що я поїхав урядовим автом. Отже стверджую, що я заплатив не тільки за бензину, але навіть за зужиття машини після числа кільометрів. А коли ходить о докладний рахунок, то п. Д. як маршалок сойму їздить урядовим автом до Вілянова, Отвоцка й Казимира над Вислою — на прогульки, — але жаден валет не роздирає риз з того приводу, бо слушно уважає, що маршалок сойму має повне право бодай на такий люксус, коли від якогось часу не може собі вже позволити на — люксус думки...

Наші замітки до тої полеміки подамо в окремій статті.

——o——

НА СЕЗОН ВЕСНЯНИЙ
заосмотрили ми склад у величезний вибір **новостей на солідні і модні плащі, костюми, сукні і т. д.** — і пригадуємо нашим ощадним
ПАНЯМ
що як завсігди продаємо матеріяли **лиш** в першорядних сортах,
655 **А ДЕШЕВО** 20—20
ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА
45. РИНОК 45.
дім наріжний вулиці Ґродзіцьких.

Справа еміґрації до Палестини

Становище жидів і польських урядових кругів.

Анґлійське правительство здержало жидівську іміґрацію до Палестини, по мисли домаганъ мусулман, а саме в тій ціли, щоб мусулман в Індії відтягнути від протианґлійських демонстрацій. Як причину свого зарядження подало, що хоче пізнати вислід праць комісії Симпсона, котра має до пів року представити свої досліди над рільничою кольонізацією Палестини. Проти того зарядження піднялася повінь жид. протестів так у нашім краю, як у Польщі та в цілім світі. На днях також орґан польських правлячих кругів „Ґазета Польська", виступила з критикою анґлійського зарядження, називаючи його „проявом хиткої" та дволичної політики, котра „може принести дуже терпкі овочі". Зарядження Анґлії в Палестині суперечне з заявою Балфура, котрою Анґлія зобовязалася створити домівку для Жидів в св. землі. Польща зголосила своє приступлення до тої заяви, бо справа утворення для Жидів домівки інтересує Польщу з таких причин: До Палестини іміґрують головно Жиди з Польщі. При їх рухливости стає той край осередком торговлі на Сході, а це може мати велике значіння для здобуття нових ринків збуту промислови в Польщі. Отже еміґрація Жидів з Польщі до Палестини для Польщі корисніша, ніж еміґрація до Америки. Тимчасом Анґлія з політ. причин здержує ту еміґрацію і то якраз в часі, коли там треба робочих рук.

——o——

З полеміки між Поляками

В такім віці такі штуки!

Під таким залоговком написав відомий польський публіцист Адольф Новачинський статтю в „Ґазеті Варшавській" з 1. VI. с. р., з приводу „ревеляцій" Бесідовського про розмови між Войковом і Тромпчиньским. В ній пише: Такого цинізму, як у (ред. „Курєра Пор.") Еренберґа не має ні оден з його учеників. Той старець далі без конкуренції. То майстер, то чемпіон! Заложився з членами своєї шайки, що викличе дискусію і приневолить до полеміки на серіо — людей, що будуть його уважати достойним полеміки! І то в справді Бесідовського. Той грубо підозрілий жидик з ґатунку Азефів, про котрого ніхто не знає яка дефензива його субвенціонує, пише саму воду на млин старого „батька" Еренбурґа. Чи Бесідовський не одержує „матерял" також почтою з Варшави, се річ невиключена. Тільки в нас люде мають память шпитально слабу! Ще недавно писав той сам Еренбурґ в „Кур. Пор." з 19. грудня 1929, що „ревеляції" Бесідовського то молочення старої, звітрілої соломи і що він не подає ні одного нового невідомого факту. А сегодня Еренберґ вже цитує оповідання Б-го про Войкова і Тромпчинського. І хто дорівняє тому майстрови?...

——o——

Маленький фейлєтон

Дві поради

Найлучша температура для страв і напитків вагається між + 7 і +55 степенів Цельзія.

*

Через купіль ніг стягаємо кров до ніг. Длятого такі купелі особливо добрі тоді, коли кров бє до голови й викликає болі голови або тамує віддих. (З лікарських порад).

——o——

ДОПИСИ

ТОРГОВИЦЯ ПІЛЬНА, п. Городенка, ухвалила також протест проти переслідувань релігії й українського народу та його культурних діячів в большевії. Годі поминути мовчанкою поведення деяких тутешних соц.-рад. руїників, що й самі не підписали протесту й инших відмовляли. Мовляв, у „Гром. Голосі" нема згадки про такі протести, „то вже запізно", „нам тут гірше — там ніхто не протестує", „до Харкова поїхав Петрушевич". (Сю вістку вже відкликано — Ред.). Переліцитовуючись у демаґоґії, пущено в курс навіть таку дурну побріхоньку, що „ксьондз збирає підписи, аби з церкви був костел!" Нещасні баламути і сліпці! Невжеж ви лучшої сподієтеся долі, якби стрінули всякого покрою й масти соціялістів Наддніпрянщини, або колиб справедливість Божа допустила на нас большевицький бич?

ЖНЯТИН, КОЛО БЕЛЗА. (Посвячення підвалин „Народного Дому" і справа будови Церкви). Дня 25. мая с. р. відбулося в Жнятині торжество посвячення угольного каменя під будову власного Народного Дому, якого недостача давалася діймаючо відчувати та була великою перепоною в культурно-освітній і кооперативній праці. По відправі водосвяття довершили о. о. С. Гаух з Варяжа, М. Ріпецький з Лісок і Ю. Ковшевич з Гільча акту посвячення підвалин. Відповідну релігійно-патріотичну промову виголосив о. Ріпецький. Вказуючи, що св. Віра се найголовніша підвалина нашого народного життя й змагань до кращої будуччини, загрів о. промовець місцевих громадян до жертвенности й невсипущого труду, щоб довести до успішного кінця почату будову власної домівки, в якій найдуть приміщення читальня „Просвіти" і кооператива. Підчас свята співав церковний хор під проводом Т. Багнюка, дяка і начальника громади в Гільчу. — В минувшому році відібрано нашим громадянам в Жнятині право до спільного посідання Божого храму, в якім від непамятних часів відправлялись гр.-католицькі Богослуження. Латинська консисторія у Львові опираючись на кривдячих нас донесеннях місцевого латинського пароха, затвердила відобрання нам звичаєвих льокальних, церковних прав, що до живого переняло тутешних українських громадян, які становлять дві третини населення. Жнятинські громадяне, вже два роки позбавлені власного Богослуження, заміряють взятися небавом до будови Церкви на парохіяльнім огороді, відступленім на ту ціль Преосв. Епископським Ординаріятом в Перемишлі та при щирій допомозі нашої Духовної Влади певно довершить сего преважного діла, від якого залежить релігійно-моральний стан місцевого українського населення.

——o——

ШЕРФ-СКОРНИ
ОДИНОКИЙ СКЛАД АПАРАТІВ
і ПРИБОРІВ ФОТОҐРАФІЧНИХ
поручає по цінах приступних
всілякі складові части в обсяг той входячі.
ЛЬВІВ, вул. СОБІСЬКОГО ч. 5.
676 15-20

Трема образующими связями держится Церковъ на своем Божественном основаніи. Христос сказал: Я есмь путь, истина и жизнь... Преемство іерархическое, от Христа идущее, есть путь, которим благодать Христова распространяется по всему тѣлу Его, т. е. Церкви. Вѣра в Богочеловѣческій догмат, исповѣданіе Христа, есть свидѣтельство истины Христовой. Святыя таинства суть основанія жизни Христовой в нас (Соловьев).

ЗРЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Панахиди в часі Зелених Свят у Львові відбулися сего року надзвичайно гарно, бо погода дуже сприяла. Першого дня пошановано могили наших борців на Янівськім кладовищі, другого дня на Личаківськім. Панахиди відправив Преосв. Н. Будка, проповіди виголосили о. Чемеринський і о. Гаврилюк. Участь у процесіях взяли всі львівські церкви під проводом своїх священиків. Особливо величаво представлявся похід близько півтисячки наших пластунів і пластунок.

Преосв. Василій Ладика, епископ канадійський, відвідав вперве Преосв. Константина Богачевського й був у Филаделфії 3 дні. Відти поїхав з візитою до Преосв. Василія Такача в м. Елмгорст (Пенсилвенія), відки вернув до Канади („Катол. Провід", ч. 7).

Протест проти переслідування Церкви на Україні. Щоб засвідчити, що й ми мешканці села Бедриковець, повіту Заліщицького, на пекло в теперішній Росії байдужно не дивимося й що кожний там удар теперішних Неронів на християнську віру й Христову Церкву й нас болить до живого, стаємо нині духово в ряди наших віруючих закордонних братів, переслідуваних за Христа й Його науку й рішаємся поборювати всякий большевицький дух в нашім народі так довго, аж доки Христос-Цар знова не вернеться на нашу, Ним опущену нещасну землю. З цього обовязку протестуємо як найенергічнійше проти моральних кайдан, які накладають на наш нарід слуги антихриста. (Слідують 2 печатки і підписи).

Довголітний парох церкви Св. Володимира й Ольги у Вінніпеґу в Канаді, о. радник Олексів, обняв парохію в м. Гамілтон, в Онтеріо, у Східній Канаді.

Беатифікаційні торжества в Єрусалимі. Салезіяни блаженного Дон Боск-а святкували беатифікацію свого великого покровителя в третю неділю по Богоявленню в просторій церкві латинського патріярхату в Єрусалимі. Головні торжества відбулися в Вифліємі, в церкві Францісканів.

Голяндський епископ про радіо. Голяндські епископи видали спільне пастирське послання, яке підчеркує значіння радія для католицької справи. „Се ясна річ", пишуть епископи, „що радіо має для катол. Церкви величезне значіння." Через радіо може Церква лекше ніж через який небудь инший середник сповнити свою ціль, визначену їй Христом, словами: „Ідіть в світ і навчайте всі народи". В сей спосіб щораз більше здійснюються слова св. Письма: „Во всю землю ізиде віщаніе їх, в конци вселенния глаголи їх". Дальше вказують епископи на працю, яку вложили, щоби зреалізувати проект заложення в Голяндії надавчої радіостації, що вкінці й осягнено. Тому всі католики повинні заложити в себе відборчі стації, щоб користати з користий, які їм дає ся стація під релігійним, моральним і суспільним оглядом.

Епископ на прогнанню. Правительство Венецуелі прогнало з краю архиепископа Валенції Монтес'а де Ока за те, що він в однім зі своїх пастирських посланій дозволені урядом цивільні супружа назвав ганебним конкубінатом. Прогнання мотивовано тим, що сей висказ є актом непошанованя краєвих законів, які аепископ під присягою зобовязаний заховувати й слухати. Аепископови з Каракас і прочим епископам республики не вдалося спричинити відкликання баніції, бо міністр внутрішних справ обстоював при тім, що аепископ Монтес де Ока виразно виявив непошану для законів держави.

——o——

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ЛЬВІВСЬКОГО КОНЗУЛЯ СССР. ЛАПЧИНСЬКОГО вже відкликала Москва до дому. Наробив він тут в Галичині порядного заколоту. Всякі ліві і праві ікроїди, котрі частенько покріплялися у п. конзуля, дуже невдоволені з його перенесення „во свояси“, бо не знають, який буде наступник п. Лапчинського.

ЗАМАХ НА АРХИДІЯКОНА САБОВА, визначного гр.-кат. а не правосл. священика (як первісно подавано), довершив ученик гр. кат. семинарії Татчинець ізза москвофільської діяльности о. Сабова. Донесення ПАТ-у, що се діло УВО, неуосновані. Той замах може дуже утруднити і без того тяжке становище наших еміґрантів на Закарпаттю, не кажучи вже про моральну сторону нападу ученика семинарії на старенького священика.

ХАДЕЦЬКИЙ „ҐЛОС НАРОДУ“ оповістив інтервю з членом УНДО, сен. Децикевичем, котрий м. і. сказав: Пожаданим булоб, щоб Поляки називали нас Українцями а не Русинами На питання, як українська суспільність відноситься до УВО, відповів: Молодь скрізь має привілей горячковости і недостачі міри. Про УВО мало знаємо, бо то таємна орґанізація. Діла її, як всі насильні средства, викликають певне невдоволення. Але що се люде молоді й кермуються ідеальними мотивами, отже трудно, щоб українська суспільність катеґорично їх осудила. Суспільність як така стоїть від того далека і свої ціли хоче осягнути шляхом праці культурної й господарської. Замахи викликають немилі почування. Ніхто розумний не може сказати, щоб добре сталося, та з другої сторони жалко тих молодих людей. Далі жалувався п. Децикевич, що польська влада не переводить закона з вересня 1922 про воєвідську самоуправу й оснування українського університету хочби навіть в Кракові... Говориться тільки фрази але нічого не робиться.

„КУРЄР ПОЗНАНЬСКІ“ приніс в ч. 257 перредовицю п .з. „З приводу нарад з митроп. Шептицьким“. В ній пише: „Не підлягає для нікого жадному сумнівови, що конференція мала характер політичний. Ходило о відношення частини укр. („рускеґо“) суспільства, зібраного коло УНДО, до польської державности. Певно приготовляється якась „нова угода“. Далі той орґан висказується рішучо проти всякого творення федерації Польщі з Україною, бо се після його думки німецька політика мала на ціли твореннам т. зв. „рандштатів“ задушити Польщу, але на щастя та політика збанкротувала.

НІМЕЦЬКА ДИПЛЬОМАТІЯ, як виказали дебати в парляменті, й абсолютно й релятивно за коштовна в порівнанню з дипльоматією инших держав. Причина того не у великих платнях. Навпаки, платні, особливо молодших сил, такі невеликі, що тільки сини дуже богатих родичів можуть іти на ту службу. Величезні видатки спричинює те, що принято до тої служби за багато сил. Отже зменшення їх числа конечне.

ПОЛІТИЧНИЙ ПРЕДСТАВНИК совітів в Італії, тов. Курський, одержав з Москви виговір за люксусовий спосіб життя і подався в відставку.

АНҐЛІЙСЬКИЙ ОРҐАН „Сендей Реффері“ пише з приводу нових зброєнь Італії: Не може бути сильнішого доказу на фяско морської конференції, як оповіщена недавно велика італійська програма зброєнь. На конференції Італія обстоювала весь час свої мнимі права на „морську рівність“ з Францією. А тепер Муссоліні з погрозою й цинізмом оповіщує програму будови 22 підводних суден за оден рік... Такий перший овоч морської конференції.

Д-р Степан Дмоховський

б. елев Поліклініки дентистичної у Берліні.

Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках кавчукових, золотих і сталевих (Круппа нержавіюча сталь). Апарат Рентґена. 555 59-?

НОВИНКИ

Буря з градом пронеслася недавно над косівським повітом і знищила до тла засіви на полях села Микитинці. Опріч того наробила шкоди в селах Рожнів, Кобаки і Хомчин.

Святотатство. — До церкви в Герасимові, пов. Городенка вломилися злодії, вкрали позолочену чашу і розбивши скарбонку, забрали кілька золотих.

Д-ра Мирослава Сіменовича (сина гр.-кат. священика о. Николая С.), лікаря в Шікаґу, іменувало міністерство війни у Вашінґтоні майором і мед. командантом 401-го полку полевої артилерії. Се перше того рода відзначення Українця в америк. армії.

Пожежа на Перзенківці. На днях вибухла пожежа на терені електрівні на Перзенківці. Причина пожежі вибух углевих жужлів. Шкоди не було.

Тов-о „Відродження“ у Львові (вул. Ґродзіцьких 4) видає перший підручник потрібний для боротьби з алькоголем. В тій книжці будуть тексти обовязуючих законів і розпорядків, рішення Найв. Адм. Трибуналу, взори подань і жалоб і т. д. Хто пришле до того Т-ва 1 зл. 50 сот. + 25 сот. на пересилку тої книжки до кінця червня, той одержить її за ті гроші; пізніше буде ціна підвисшена.

Уважати на дітей! У Дністрі утонув 9-літний Л. Яворський з Коропця.

Показалися знов вовки в здолбунівськім повіті і роздерли кілька телят.

Везувій знов чинний. Хорватські часописи доносять, що Везувій від кількох днів знов чинний. Чути часті вибухи і кратер викидає каміння.

Важне рішення видав 3. с. м. Найвисший Суд у Варшаві в справі членів „Просвіти“ в Орхові на Волині, засуджених за те, що в чит. „Просвіти“ учено дітей пісень і руханки. Оборонець др. Біляк виказував, що в Польщі обовязує декрет про шкільний обовязок з 7. II. 1919 ВДЗ. 14, поз. 147, котрий в арт. 28 ц. дозволяє на домашну науку без примусу ходження до публ. школи. Цікаво, що прокуратор зовсім погодився з обороною, супроти чого Найв. Суд зніс засуджуючий вирок.

——o——

З листів до Редакції

Хвальна Редакціе!

Прошу ласкаво помістити в „Н. Зорі“ заяву, що я жадної відозви від Секретаріяту Кружка опіки над українськими еміґрантами в Самборі не підписував, ніхто мене до участи в „ширшім“ комітеті не просив, моє імя на відозві подане без моеї відомости. — З повагом, **о. Волод. Венгринович.**

——o——

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

† **Петро Холодний,** визначний український мистець, родом з Наддніпрянської України, котрий як еміґрант довго працював у Львові, перевезений перед смертю до Варшави, помер там у 54 р. життя. Покійний відгравав також немалу ролю в уенерівській політиці.

Жертви

Виказ милосердних сердець, які помогли хорому питомцеви. 1. Антін Щепанський, Старява сян 10 зол., 2. Марійська Дружина Пань, Золочів 50 зол., 3. п. Ем. Галькевичева, Рожанка вел. 4 зол. — Марійське Т-во Пань в Перемишлі. 739 1—1

Гр. Кат. Уряд парохіяльний в Дубрівці, п. Улянів 27 зол. вдовам і сиротам по У.Г.А. 738 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

З'ЇЗД СВЯЩЕНИКІВ дієцезії львівської, перемиської і станиславівської, котрі кінчили богословію в 1905 р., відбудеться **12 червня с. р.** Збірка в Семинарійській Церкві о 10-тій рано на Болослуженню. Зголошення приймає о. Павло Штокалко, Кальне почта Козова (коло Бережан). 734 2-2

ОБРАЗИ до іконостасів, престолів, плащаниці і т. д. виготовляє артистично і по торговних цінах, **о. РОМАН ІСАЙЧИК,** парох в Монастирці, п. Ліско. 725 3-3

Ігуменат монастира св. Макрини у Львові при вул. Потоцького 95. подає отсим до відома, що цьогорічні **3 дневні реколекції** для Вп. Пань жінок священиків і учительок зачнуться дня 4 липня б. р. вечором. Оплата за харч і мешкання денно 4 зол. Зголошуватися найдальше до 28 червня ц. р. 740 1—2

Дентист ЯКІВ НАСС

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування і винимання зубів, без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті після найновіщої системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі — П Т. Урядовцям і студентам значна знижка. Тел. 65-73 716 6-10

ПАРАСОЛІ дамські і мужеські,

рівнож всілякі направи і покриття поручає і виконує

„ПАРАҐОН“, МАРІЯ БЕМОВА

Львів, ул. Валова 9.

701 1—12

ПЕНСІОНАТИ

Власний виріб! Ціни фабричні!

КОВДРИ	двохсторонні	від зл. 25·—
МАТЕРАЦИ	з трави морськ.	„ „ 38·—
ПОДУШКИ З ПІРЯ		„ „ 18·—
ПОШІВКИ ГОТОВІ		„ „ 3·—
ПРОСТИРАЛА	на ліжка	„ „ 5·50
	„ під ковдри з ручними дірочками	„ „ 11·—
КОЦИ ВОВНЯНІ		„ „ 10·—
КАПИ до праня		„ „ 10·—

ПОЛОТНА, РУЧНИКИ, ОБРУСИ, ДИВАНИ, ХІДНИКИ, ФІРАНКИ ДОБРЕ А ДЕШЕВО! продає

ФАБРИКА ПОСТЕЛІ І БІЛИЗНИ

А. ПЕТРУШЕВСКІ М. МЛЄКО, Львів Коральницька 6

691 ЦІННИКИ ДАРОМ! 12-3(

Від 40 літ істнуюча фірма

ШАРЛЬОТТА ЧИШ

Львів, вул. Рутовського ч. 7.

проти Катедри в подвірю

— ПРОДАЄ — І ВИПОЗИЧАЄ **МЕБЛІ**

731 на догідні сплати, без поруки. 3-30

МОТОРИ, МАШИНИ, ТРАНСМІСІЇ, СТАЛЬ, апарати до гашення „МІРА“, знаряди РЕМІСНИЧІ І ГОСПОДАРСЬКІ 714 7—15

поручає торговля заліза

МАРІЯН КЕРСЬКИЙ і ФЕЛІКС КОНДЗЬОЛКА

Львів, вул. Коперника ч. 4.

Видає й редаґує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Porto zapłacone ryczałtem.

Рік V. Львів, неділя 15. червня 1930. Ч. 44. (344)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. долляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867

Будівельні кредити

Інж. Зиґ. Сломіньскі, голова Союза міст в Польщі, оповіщує, що слідуючі міста одержать такі будівельні кредити від Банку Краєв. Господарства: Ґдиня 1.500.000 зл., Ченстохова, Гірнича Домброва, Бендзін, Сосновец, Челядзь, Ґродзєц, Заверце і Тернопіль по 300.000, Берестє, Каліш, Люблин, Рівне, Влоцлавек, Ґрудьондз і Станиславів по 200.000, Луцьк 250.000, Познань і Краків по 800.000, Львів 1.400.000, Пинськ, Холм, Жирардів, Пабяниці, Скаржиско, Каменна, Білосток, Сарни і Новгородок по 100.000, Горлиці 50.000, Вильно 600.000, Сухачів і Друскенікі по 60.000, Книшин 50.000 зол., Столпце 80.000, Варшава 7.600.000. З того видно, що міста положені на сході одержали переважно кредити ледви на пару домів або й на один дім, а сама Варшава одержала львину часть грошей.

—o—

Господарське положення в Польщі

Німецький економіст др. Фріц Зайферт з Беліцу, оповістив у „Берлінер Таґебляті“ статтю, в котрій каже: Величава господарська програма нового правительства Польщі не має реальної основи. Продукційний індекс упав зі 130 в марті м. р. на 102 в квітні с. р., число безробітних піднеслося зі 148.000 в маю м. р. на 270.000, невиплатність підскочила з 288 в 1928 р. на 485 в 1929 р., причім т. зв. тихих банкротів взагалі не можна обчислити. Податками перетяжені всі. Вправді вкладки ощадности підскочили в Польщі навіть до 2 міліярдів 700 міл. в 1930 р., одначе се тільки позірна обильність гроша в суспільности, бо жерело її в тім, що ізза загальної непевности люде бояться вкладати свої гроші в підприємства і вкладають, що мають, в каси. Одинока можливість поправи лежить в осягненні вигідної загр. позички.

—o—

Нові кардинали

З Чітта дель Ватікано доносять, що св. Отець заіменує нових кардиналів. Мають ними стати: 1) архиеп. Франческо Мархетті - Сельвадждіяні, секретар Конґр. де Пропаґанда Фіде, 2) мнсн. Севастіян Леме де Сільвейра Чінтра, тит. еп. Фарзаля, уроджений 1882 р. Він був досі суфраґаном архиепископа в Ріо де Жанейро. 3) Мсн. Рафаіл Карло Россі, Чина Кармелітів босих, уродж. 1876 р., від 1923 архиеп. тит. Тессальонік. 4) Мсн. Юлій Серафіні, уродж. 1866 р., ректор правн. факультету римської семинарії, від р. 1907 тит еп. Песції. 5) Мсн. Ахіль Ліенарт, Француз, іменований 1928 р. епископом в м. Ліль, де займався ревно переводженнням в життя засад енцикліки „Рерум Новарум“ в спорах між робітниками і роботодавцями.

—o—

„Санація се новочасна Січ“...

Надзвичайно цікавий звіт з конґресу польської людової партії „Пяста“, на котрім дуже остро виступали проти санації й марш. Пілсудського. Вітос казав, що „санація се новочасна Січ, де хорониться всяке безправство“ (Гарне поняття про „Січ“ має б. премієр Польщі!). Одинока програма санації, говорив Вітос, се вдержатись при жолобі, а деякі звірята не скоро відходять від жолобу... Зїзд „ствердив“, що польськість на східних „кресах“ напрасно цофається і що росте зневіра в Польщу.

—o—

Страшний пакет для жінки Ротшільда

На головній почті в Парижі вибух пакет, адресований до жінки знаного міліонера барона Едварда Ротшільда. Урядник, котрий сортував почту, кинув той пакет до візка. В тій хвилі наступив сильний вибух. Полумінь піднялася аж до стелі, всі електричні лямпи розлетілися. Припадково не було коло того візка нікого, через те ніхто не утратив життя. Показалося, що той пакет представляв якийсь грубий купецький катальоґ, з котрого винято картки і на те місце вложено невеличку, але сильну пекольну машину.

Чому Анґлія не хоче тунелю

Правительство Мек Доналда оповістило Білу Книгу, в котрій каже, чому не хоче пристати на проєктовану будову підморського тунелю між Анґлією і Францією: 1) Користи з того сумнівні, а мілітарні шкоди очевидні. 2) Кошти предвиджувані приблизно на 1 міліярд 300.000 зл. мабуть не вистарчилиб. 3) Амортизація їх розкладається на занадто довгий час. 4) Безробіття через ту будову зменшилосяб тільки незначно. 5) Хоч торговельні палати висказалися за будовою, одначе піднесли сумніви, чи той тунель дійсно ожививби торговлю. 6) Військовість підчеркнула, що охорона того тунелю вимагалаби значних коштів, а тунель не приніс би Анґлії ніякого хісна з військового становища. — Мимо того пише орґан „Стар“, що хоч протягом життя одного покоління замовкнуть балачки про той тунель, то його таки колись муситься збудувати.

Безцільна мартирольоґія

Тепер знов запанувала мода струнної фіґури між жіноцтвом. В „ліпших кругах“ цілої Европи ледви чи є які жінки, котрі не голодувалиб бодай один день на місяць. Отже два учені, Шадов і Шестед перевели при помочи Інституту Карнеґія строгі досліди над тим, як діє голодівка на струнність фіґури. Показується, що пані надармо голодують, бо навіть після 46 днів строгої голодівки паде вага тіла, що важить 54 кґ. всего о 12 кґ., а у мущин після 26 днів голодівки при вазі 59 кґ. о 7 кґ. Та найгірше те, що з хвилею, коли голодівку занехати, орґанізм скоро вертає до попереднього стану. Про вплив коротких голодівок, нпр. однодневних, шкода й говорити. Таким чином голодівки жінок в цілі осягнення струнної фіґури се — безцільна мартильоґія.

ХОЧЕТЕ МАТИ ПЕВНІСТЬ

що Ваш гірко запрацьований грош не пропаде, а приноситиме добрі відсотки? Якщо так, то складайте свої ощадности в Кооперативному Банку

715 „ДНІСТЕР“ 8-7

у ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20

В 10-ту річницю ліквідації Галицької Армії

До чого довів клич: „Все або ніщо!“...

(×) В ч. 40 „Н. Зорі“ з б. р. в статті „Політика побідженої Німеччини“ звернули ми увагу наших читачів на те, як Німеччина в 1918 р., не маючи виглядів на побіду, приняла і підписала у Версалю дуже важкі умови мира, щоб не допустити до повного свого погрому та до ще важчих наслідків, які такий погром без сумніву принісби був Німцям.

В умовах без порівнання гірших, ніж Німеччина в хвилі підписування мира у Версалю, була Галицька Держава в 1919 р., що тоді вела війну з Польщею. В гірших умовах тому, бо хоч Галицька Держава й мала армію, не менш хоробру від німецької, то армія та не мала амуніції. Та не зважаючи на се, наша політика 1919 р. була діяметрально противна до політики Німеччини з 1918 р. У висліді політика та довела до повного нашого погрому і ліквідації Галицької Армії а з тим і Галицької Держави

В біжучім році минає саме 10 літ, як Галицька Армія, виперта в 1919 р. Польщею з Галичини за Збруч і перейшовши за Збручем цілу Голгофту, перейшла в 1920 р. на сторону Польщі котра її — зліквідувала. Майже вся галицька преса промовчала ті сумні роковини. Та якраз о т с і роковини не слід промовчувати в нас. Навпаки. Вони повинні пригадати нам причини, які довели до такої катастрофи. Пригадати причини — і викликати певні рефлєксії.

Річ ясна, що причиною катастрофи Галицької Армії а з тим і Галицької Держави була наша політика в 1919 р. Що воно так, про се свідчать наглядно акти, котрі наводимо нижче дослівно з урядового щоденника Галицького Уряду „Република“, що виходив у 1919 р. в Станиславові, тимчасовій столиці Галицької Держави.

Отже в ч. 24 з 1. III. 1919 р. „Републики“ в „Урядовім Відділі“ п. з. Переговори з місією Антанти читаємо:

„УПБ. (Укр. Пресове Бюро), 28. лютого.

Урядово звідомляють: Ві второк, 25 с. м. розпочалися у Львові конференції Державного Секретаріяту з місією Антанти. Дальші конференції велися через цілу середу, 26 с. м. В четвер 27 с. м. делєґація Державного Секретаріяту і місія Антанти прибули до Ходорова, де місія Антанти відбула конференцію з Гол. Отаманом Петлюрою, а також з Президентом Української Національної Ради Д-ром Петрушевичем і Президентом Державного Секретаріяту Д-ром Голубовичем. Вечером місія Антанти і делєґація Державного Секретаріяту відїхали знов до Львова, де нині відбуваються дальші конференції. На бажання місії Антанти відбулася в середу 26 с. м., вечером також одна конференція між делєґацією Державного Секретаріяту і делєґацією польського правительства. Місія Антанти склада-

ється з представників Анґлії, Франції, Зединених Держав й Італії. В склад делеґації Держ. Секретаріяту входять: Держ. Секр. О Бурачинський, д-р. Ст. Витвицький, д-р. Мих. Лозинський, Володимир Темницький, о. Ф. Бонн, полк. Гужковський, полк. Слюсарчук, полк. Фідлер і отаман Рожанковський. Головою делеґації є д-р Охримович. На дотеперішних конференціях місія Антанти головно інформувалася дуже докладно про внутрішнє положення в нашій державі і міжнароднє становище нашого правительства. На винішній конференції має місія представити своє становище в ціли тимчасового полагодження польсько-українського конфлікту. Наша делеґація обстоює лінію Сяну. Коли предложення місії не буде для нас вдоволяюче, перемиря буде негайно виповіджене“.

В ч. 26 з дня 4. III. 1919 р. „Республики“ в „Урядовім Відділі“ п. з Переговори з місією Антанти розбиті читаємо:

„Про переговори української делеґації з місією Антанти в справі Українсько-польського перемиря одержуємо з Державного Секретаріяту закордонних справ отсей комунікат: [Переповівши на вступі перебіг переговорів в днях 26 і 27 лютого, — відомих уже з попереднього комунікату, комунікат Держ. Секретаріяту зак. спр. говорить далі:] „На день 28 лютого заповіла коаліційна місія предложення нашим представникам свого рішення в справі українсько-польського перемиря. Перед виданням згаданого рішення місія зложила через свого речника французького ґенерала Бертелємі українській делеґації святочну заяву іменем держав Антанти отсего змісту:

„Ми — себто представники держав Антанти а саме: Анґлії, Америки, Франції й Італії — розглянули совісно й основно справу, яку отсе рішаємо. Від обох сторін жадаємо жертв, та жертв тільки т и м часових до часу рішення мировой конференції. Ваше воєнне положення ни-
ні добре та завтра воно може змінитися на вашу некористь. Між Чехами і Поляками заключено вже перемиря, через Чехію Поляки могимуть довозити амуніцію для себе; на днях буде заключене перемиря між Німцями і Поляками, большевики не заняли ще ніякої частини польської території і ніщо не приневолює Поляків посилати зараз свої війська проти большевиків. Все те знають Поляки і в тій свідомости їх надія і сила. Коли ви не приймете нашого предложення, возьмете на себе відповідальність за той крок перед цілою Антантою. Будете мати тут війну з Поляками, яким прийде з підмогою знаменито зоружена і хоробра армія Галера, зложена з 6 дивізій, про якої хоробрість ми особисто могли переконатися у Франції. З другої сторони йдуть на вас большевики, що взяли Київ і значну часть вашої території та стоять в брамах ваших. Колиж ви приймете наше предложення, ми постараємося о п р и з н а н н я в а ш о ї с у в е р е н н о с т и. Факт, що з вами говоримо і вам ставимо своє предложення, вже є до певної міри признанням: не предкладається нічого тому, що не істнує. Далі ви п р и н а ш і й д о п о м о з і п о б о р е т е б о л ь ш е в и к і в, в і д б е р е т е у н и х з а б р а н у вам тепер с в о ю з е м л ю і не станете перед мировою конференцією з порожними руками. А наше рішення буде важне і для висліду переговорів Директорії з послами Антанти в Одесі, бо наші повновласти куди більші, як одеських послів. Ми п о д б а є м о, щоб в а ш и х п р е д с т а в н и к і в д о п у щ е н о н а м и р о в и й к о н ґ р е с. Пішлемо до вас свою місію, яка постійно у вас перебувалаби і здавалаби нашим державам справу про ваші домагання і потреби. Поручимо, щоби були навязані д и п л ь о м а т и ч н і з н о с и н и м і ж д е р ж а в а м и А н т а н т и і в а ш о ю д е р ж а в о ю. Тямте пословицю: Помагайте собі а небо вам поможе; те небо — се держави коаліції. Ваше рішення буде початком нового життя і вашого народного щастя. Не б у д е т е м а т и б і л ь ш е т о ї н а г о д и, щ о н и н і. Се святочна і велика година. У в а ш и х р у к а х д о л я в а ш о г о н а р о д а.“

Після сеї заяви представників Антанти покликали вони до себе польських делеґатів, яким теж мотивували рішення місії Антанти в справі українсько-польського перемиря з означенням демаркаційної лінії. [Далі йде докладне означення демаркаційної лінії, яка йшла на схід від Камінки Струмилової, Львова, Дрогобича і Турки]. До карти, на якій визначено демаркаційну лінію, доручено вироблений місією договір про перемиря, про виміну полонених та інтернованих, про тимчасове уладження правних відносин в обох областях, розділених демаркаційною місією. Окремою постановою забезпечено Українцям доставу з бориславських нафтових теренів за заплатою такої скількости ропи і виробів з неї, яка принеслаби Українцям ті доходи, які вони мали з нафтових теренів в місяци січни. Представники Антанти заявили, що для відповіди оставляють Українцям речинець до 5 марта сего року, година 8 рано.

Одержавши таке предложення, українська делеґація в ночи з 28 лютого на 1 марта виїхала зі Львова до Ходорова, рішивши поручити Начальній Команді українських військ, щоб вона негайно виповіла завішення оружжа, що Начальна Команда дня 1 марта зробила.

Дня 2 марта зібралася Рада Державних Секретарів і після вислухання звіту делеґації, рішила без дискусії (!) відмовити предложенню Антанти...

В тім самім ч. 26 „Республики“ надрукована також відозва Начальної Команди Галицької Армії, котра проголошує продовження війни і кінчиться словами: „Нехай нас розсудить зелізо і кров!“

Після того події пішли вже дуже скоро.

В 2 місяці по зірванню переговорів з Антантою Поляки почали на цілім фронті наступ, який закінчився випертям Галицької Армії за Збруч. А в 10 місяців пізніше Галицька Армія сама прийшла до Поляків, які її негайно розброїли і зліквідували... За ліквідацією Галицької Армії в 1920 р. прийшла вже як неминучий наслідок ліквідація Галицької Держави.

Тепер вже можемо спокійно читати й оцінювати політику наших в тім часі рішаючих людей Не підлягає сумніву, що були між ними люде не тільки розумні, але наскрізь чесні, як про се свідчить хочби імя д-ра Охримовича. Та мимохіть виринає питання: на щож ті наші люде рахували? Таж вони знали, що Галицька Армія зовсім без амуніції. До якої міри була вона позбавлена амуніції, видно з наказу начального вождя Галицької Армії ґен. Грекова, яким розпочинано геройську контрофензиву нашої Армії від Чорткова. Розпочинано і переведено — білою зброєю супроти скорострільних польських гармат і мітрайлєз, котрі привезено з Франції. Наша Армія мала тоді, як сказано в наказі, 5 крісових набоїв на одного жовніра...

Якже все те пояснити?

Тут є тільки одно пояснення. Коли суспільність довго виховується під кличами радикалізму і максималізму („Всьо або ніщо!“), тоді очевидно навіть розумні голови в рішаючу хвилю вже не годні вияснити нікому з людей таким політичним кормом годованих, що нараз той радикалізм і той максималізм мусять бути відкинені. Отут лежить корінь траґедії нашої державности. Ніхто не винен, тільки ми. А чи є відворот від того радикалізму і максималізму? А чи є бодай політична підготовка до самовиховання?...

ДЛЯ ТЕРПЛЯЧИХ НА СХОРІННЯ НІГ
поручає обуву ортопедичну **Л. НОВОСАД**
Львів, вул. Словацького ч. 6. Тел. 8-25.
666 9-20

Посвячення будинку ґімназії
„РІДНОЇ ШКОЛИ“ В ДРОГОБИЧІ.

Другого дня Зелених Свят, 9. с. м., відбулося в Дрогобичі величаве торжество. Був се празничний день в парохіяльній церкві св. Тройци при монастирі ОО. Василіян. Заразом той день вибрано на торжественне посвячення нового великого будинку на ґімназію „Рідної Школи“. Вже в неділю вечером прибув запрошений на се торжество Перемиський Владика Преосв. Йосафат. Слідуючого дня по архирейській Службі Божій сам Владика виголосив проповідь до численно зібраного народа й місцевої інтеліґенції. Відтак рушив похід до нового будинку ґімназії, де мав відбутися акт благословення дому. Зібралися непроглядні товпи народу, поверх 20.000 люда. Похід був імпонуючий і завдяки енерґічним впорядчикам відбувся у великім ладі і спокійно. Вперед видно було сотки церковних прапорів, відтак духовенство майже цілого дрогобицького повіту, дальше йшли чвірками відпоручники кооператив цілого повіту. Прибула також сокільська музика зі Стрия.

При гарно прибранім престолі Преосв. Йосафат в окруженню численного духовенства довершив акту посвячення ґімназії. І на Сл. Б. і на посвяченню співав знаменито вишколений хор місцевого „Бояна“. Се заслуга о. проф. музики Сапруна.

По посвяченню о. Ігумен Йосиф Зарічківський ЧСВВ висказав слова подяки Перемиському Владиці, що своєю участю звеличав се торжество. Потім забрав голос голова Комітету будови ґімназії, п. меценас Ільницький. Згадав коротко історію будови ґімназії, значіння її для національної свідомости і виховання молоді, подякував поодиноким громадам і особам за значніші фінансові жертви, а звернувшися до присутного Владики, попросив о благословення. Преосв. Йосафат звернув увагу, що актом посвячення та будівля ґімназії одержала христіянський характер. Тому й наука й виховання в ній повинні відповідати науці і вимогам католицької Церкви. І се одинока запорука Божого благословення Нарушення сеї гармонії спричинить занепад, бо „хто дім Божить розтлить, розтлить сего Бог“, каже св. Ап. Павло. По сих словах уділив Владика благословення директорови заведення п. Кузьмовичови, учительському зборови й молоді. Слідували інші промови, між ними голови „Рідної Школи“, п. Радника І. Кокорудза.

Так відбулося торжество в Дрогобичи. Як учасник і очевидець позволю собі подати мої особисті спостереження. Ґімназію в Дрогобичи названо іменем Івана Франка, а голова комітету будови у промові по акті посвячення підчеркнув се, називаючи Ів. Франка „національним пророком“. Я переконаний, що навіть не всі там присутні священики спостерегли ту болючу й разячу непослідовність. Якого то треба помішання понять і поглядів, щоби в добрій вірі, бо рішучо не можна підсувати Комітетови ані навіть підозрівати якоїсь злої волі, надавати ґімназії на патрона Івана Франка і заразом просити Епископа о посвячення її, а відтак при самім акті посвячення, коли і Владика й духовенство стоять прибрані в церковні ризи, величати при них Івана Франка „пророком“. Се-ж всі знають, що Ів. Франко, помимо свого поетичного таланту був у своїх письмах пропаґато-

ром атеїзму, явно виступав проти Церкви, деякі його вірші переходять просто в богохульства; і він у нас оден з творців радикальної партії і напряму. Знане загально, що з тих власне причин перемиський Владика свого часу виразно заборонив священикам брати участь в обходах Фр'анка, що тоді викликало не малу бурю, а що нині вже багато уважає за річ самозрозумілу. Ось тут бачиться, як у нас покутує довголітний ліберальний „конкубінат правди й ложи, світла й темряви“, та нельоґічність і непослідовність в ідеольоґії і в поступуванню. Щось анальоґічне бачиться в маломістечкових склепах, де на шильдах можна читати, що ось дістанеться тут і свіжі тіста й овочі і леди й оселедці. На маломістечкових склепах се виглядає комічно, але така мішанина в ідеольоґії є траґічна. Маю враження, що коли Владика в промовах при обіді аж два рази так сильно замаркував конечну потребу католицької преси, то се було лиш делікатне зреаґування на згадану невмістність. Лиш католицька преса з ясним і послідовним напрямом потрафить створити виразний послідовний світогляд у всіх напрямах і поглядах і причиниться до повної діференціяції в нашій суспільности. А се конечна условина до повної гармонійної співпраці між католицькою Церквою і національним стремлінням. **Учасник.**

——o——

ПЛАЩІ ҐУМОВІ



як також ПЕЛЄРИНКИ для дітей

поручає в великім виборі

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД

ЛІНОЛЄУМ і ЦЕРАТ

Леопольд Гаас

Львів, Леґіонів ч. 3. — Тел. 16-45.

732 2-3

Пекучі справи сучасности

ПАСТИРСЬКИЙ ЛИСТ ҐРИҐОРІЯ ХОМИШИНА, ЕПИСКОПА СТАНИСЛАВІВСЬКОГО, ДО КЛИРА СТАНИСЛАВІВСЬКОЇ ЕПАРХІЇ З ДНЯ 13. V. 1930.

В сім Пастирськім Посланію говорить Преосв. Ґриґорій на вступі про страшний моральний заненад старинного поганського світа опертого на матеріялістичнім світогляді і про те, як Спаситель світа вратував людство від повної загибелі. Далі пише як слідує:

Виквітом і завершенням матеріялістичної фільософії темного демона є нинішний большевизм, котрого реліґією став матеріялізм і цілковите рознуздання всяких інстинктів і розкладових похотий. Однак замість матеріяльного раю створив цілковиту матеріяльну руїну, а під оглядом духовим допровадив до божевілля, бо здоптав і зломив не тільки надприродні, але навіть всякі природні права. Се щось ґіршого, як дикий стан звірячий, бо звірятами, навіть найдикшими, рядять конечні права природні, т. є. вроджені інстинкти. Львиця прим. не дозволить забрати собі свої молоденькі щенята, вона навіть кинеться в море за ними, коли їх кораблем відвозять. А в большевії навіть се неґується, бо дітей відбирають від матерей і віддають немов до спільної обори на прокормлення, чи радше на загибель. В большевії отже чоловік має стати бездушною машиною, убити в собі всякі прояви душевного життя. А щоб до того дійти, треба перше хіба позбутися розуму і збожеволіти.

Від впливу тої погубної і звідної фільософії темного демона побіч инших народів не остав пощаджений і наш нарід, передусім по лячній бурі світової війни. Бо хіба сліпий не бачить, як всякого рода розкладові струї зачинають нуртувати в душах вірних, як многі з них даються зводити кличем упавших провідників, як сектанти зачинають увихатися між народом і своїми несовісними аґітаціями намовляють вірних до апостазії від катол. віри і Церкви. І се їм по части удається бодай з початку, а передовсім там, де вірні не суть добре освідомлені в вірі і в релиґійнім життю, де вірні правди віри помішали з забобонами а свої людські звичаї поставили висше понад конечности релиґійні. А найбільшою небезпекою є ворожа преса і масове розкидування згубних книжок, брошур і летючок, поширюваних сектантами, радикалами і большевиками між народом. Не лучше мається справа з нашою світською інтеліґенцією. Вправді видно між нею певну рефлексію, певний зворот до Церкви, але кромі малих ґруп одиниць, прочий загал вихований переважно в лібералізмі, незоріентований і нерішений між правим а лівим напрямом, на потемки ходить і блукає. Загально отже беручи, стан у нас не потішаючий, а ґороскопи на будучність не представляються блискучо, навпаки — послідовности можуть бути ґрізні і погубні, коли скоро не запобіжиться лиху. А до сего важкого і тяжкого завдання в першій мірі і передусім покликані священики. Завдання се однак і се своє високе післанництво вони зможуть сповнити, коли зреалізують приказ Христа, щоб шукати перше Божого царства в нутрі душі. Бож священики на се покликані від Христа, бож і тому називаються вони пастирями душ і отцями духовними.

(Тут слідують поучення Владики, призначені спеціяльно для священиків, котрі пропускаємо таксамо як дальші подібні місця).

„Кожда суспільність має таких провідників, на яких заслугує. Се стара правда. Вона в великій мірі відповідає дійсности длятого, бо провідники се викладники і представники способу думання суспільности, чи ґрупи, до якої належать. Коли провідник висказує навіть в найтіснішім ґурті інакші думки, ніж перед загалом, коли він прим. опортуніст, а робить радикальну політику, тоді вина за таку противорічність у його життю й діяльности паде також на суспільність, на очах котрої він може так поступати без ніякого спротиву та ще й репрезентувати ту суспільність. Такі прояви свідчать, що в даній суспільности нема одиниць, котрі вглибилисяб думкою в наслідки такого поведення провідника і здобулися на енерґію побороти його. З такою суспільністю можна робити все, що кому завгодно, бо вона до здорового публичного життя незріла“[1]). Звідси також походить, що у нас неодні провідники ґруп чи партій, хотяй ріжняться на зовні прим. одні синьожовті, а другі червоні, однак вони одного духа і разом при даній нагоді побивають Церкву. Але сему в першій мірі винні духовні провідники т. є. священики.

Знаю одного діяча-патріота, котрий мав дар бесіди, потягав маси, але був без характеру, бо в поведенню був змінчивий, в політиці робив лисячі скоки, а притім шукав тільки свого інтересу і користи. Був ворогом Церкви, уїдав на націоналістів, мав їдкий язик. І він мав свобідну руку, бо одні його боялися, а другі навіть респектували. Справді — „з такою суспільністю можна робити все, що кому завгодно“. А се може мати місце не тільки в сфері чисто світській, але також в сфері духовній, церковній в данім краю, чи провінції, чи дієцезії, як о тім учить історія Церкви. І се нераз сумно відбивається на даній частині Церкви. Се однак може статися тільки там, де дух поневолений, де Боже царство загально притемнене.

Де як де, але у нас дуже треба дбати, берегчи і скріпляти Боже царство в нутрі душі, бо у нас покутує досі ще обман орієнтального византійства, який висилюючись тільки на зверхну форму обрядову, прибиває і висушує жерело духового життя внутрішного і тому затемнює ясну і бистру орієнтацію у всіх життевих проявах. Знаємо з історії, які шкоди нам принесло ревнування за обрядовщину, а занедбання духового життя внутрішного. На жаль, той дух обрядовщини, той східний обман зачинає знов у нас пробуджуватися. Рішучо тверджу, що се много нам пошкодить, а може навіть скінчитися сумними наслідками. Ах, не за зверхну тільки обрядовщину нам нині треба ревнувати, але головно за вироблення внутрішної сили духа, за розбудження життя з надприродної віри і любви!

Де є царство Боже у загалу духовенства, там воно солідарно працює під проводом свого Епископа, а коли загальна небезпека грозить, всі стають в один фронт до оборони і борби. Де дух Божий ділає в серцях клира, там є почуття солідного сповнення обовязків.

Де Боже царство діяльне в клирі, там той клир дбає також за ріжні інституції церковні як: виховавчі, просвітні й економічні, котрі остають власністю і під властю Церкви. Чейже вільно Церкві мати свої інституції, бо коли вільно основувати свої інституції світським станам і орґанізаціям, то тим більше вільно Церкві. Не пишу сего зі становиска якоїсь кастовости, чи еґоїзму, але навпаки, для добра загального. Такі церковні інституції служать до тим більшого поширювання Божого царства в народі, а також причиняються до загального культурного двигнення народа. Се знана правда, се стверджує історія, що добро Церкви виходить завсіґди й на загальне добро народа. Де знов Церква є тільки використована до світських цілей, де позбавлена своїх інституцій, там вона легковажена і побивана і то нераз інституціями коштом Церкви двигненими. Не перечу, що наше духовенство причинилося і навіть само двигнуло много інституцій світських, але при тім поповнило промах, що в своїй добродушности не забезпечило впливу Церкви, і тому приходить тепер нераз сумний досвід. Возьмім прим. читальні „Просвіти“ по парохіях. Фактом є, що де сектанти появилися в якім селі, то ті читальні дають їм приміщення, там відбуваються збори сектантські так, що читальні „Просвіти“ стають у нас захистами сектантів. Я відносився в тій справі до головної Управи „Просвіти“ у Львові, однак

[1]) „Нова Зоря“, ч. 34 з 1930 р. ст. 5.

Сукна в великім виборі. — Товари добірні. Ціни низькі.
НА УБРАННЯ МУЖЕСЬКІ, ВІЗИТОВІ І СПОРТОВІ, КОСТЮМИ І ПЛАЩІ ЖІНОЧІ; НА РЕВЕРЕНДИ ДЛЯ ВСЕЧ. ДУХОВЕНСТВА
ПОРУЧАЄ:
Фабричний склад сукна
Людвик Ральский
Львів, Рутовського ч. 7.
664 (напроти катедри). 12—15

не отримав навіть відповіди. А прецінь до оснування Товариства „Просвіти“ дали почин головно священики, а читальні сего Товариства по парохіях двигнулися також головно заходами священиків.

Відтак возьмім „Рідну Школу“. Тут львину часть що до трудів і жертв поносить духовенство, а однак та установа сходить на непевну і хитку дорогу. Вкінці також в инших світських установах чи орґанізаціях та товариствах з малими виїмками не инший, коли не гірший дух віє.

Для тим більшого заохочення до шукання і поширювання Божого царства в нас самих і в душах вірних хочу навести діяльність одного католицького священика обряду латинського, якого некрольог описаний в часописи подав мені недавно один з моїх священиків. В некрольогу тім я вичитав, що той покійний священик в місцевости, в котрій був поставлений парохом, застав около 300 парохіян знаних на цілу околицю завадіяків і чотири подрапані стіни малої каплиці. Будучи першим парохом тої парохії, не мав просто де голови склонити і був змушений замешкати кутом у жида. З початку мусів відправляти Богослужения в пожичених ризах. Не маючи ні помешкання, ні пяди землі жив дослівно з милостині і то в натурі. Через ряд літ пив чай неосолоджений, бо на цукор йому не ставало. До смерти не знав, що то значить мати якусь прислугу, лишень одна рідна його сестра з самаританьською посвятою варила йому страву. Дрова на опал сам собі рубав і то не з нудів, або для ґімнастики, але з недостатку. І в тих условинах заосмотрив свій костел в конечні параменти, виставив приходство, збудував народний дім, приготовив ґрунт під будову нового костела. Величавим голосом і співом притягав він людий на Богослуженя. В його проповідях видно було проповідника з намащенням, апостола, місіонара. Незмірно велику мусів мати почесть для слова Божого, коли в малій каплиці, до нечисленних парохіян, завсігди промовляв так що до форми як і змісту і сили, немовби проповідав в катедрі до тисячних товп. Як сповідник був нестружений і обдарований загальним довірям. На два місяці перед смертю з великим висиленням фінансовим урядив місію для парохіян. Тверді отже облоги, які застав, опустив поорані і засіяні. Відійшов з тої землі, щоб отримати нагороду від небесного Господаря жнив. Відійшов в сім році, в котрім мав обходити 25-літний ювилей душпастирської праці в тій парохії. Відійшов оплакуваний і невіджалований всіми своїми парохіянами і знакомими. Ось величавий і чудовий взір душпастиря, перенятого любовю до Христа, горіючого жаром апостольським і надзвичайною ревністю в поширюванню Божого царства.

Так, святині будувати в людських душах се найвисше післанництво духовенства, се найблагородніша і найконечніша справа, від котрої зависить добро вічне і всьо добро дочасне. — Благодать Господа нашого Ісуса Христа, любов Бога і отця і причастіе св. Духа най буде зі всіми вами. — Дано при Катедральнім Храмі в Станиславові дня 13. н. ст. мая 1930 року

† **Григорій,** Епископ.

Дальше слідують два додатки до Посланія: І. Вказівки для душпастивів, з котрих подаємо одну вказівку дотично преси:

16) Поширювати католицьку пресу і книжки релігійного і світського але хосенного змісту. Преса се нині оден з наймогутніших впливів на уми і серця людські. Добра преса се наше найбільше занедбання, се у нас найбільше пекуча справа. Нашу всю суспільність виховала ліберальна преса і в тім ціле наше лихо. Треба закладати читальні парохіяльні і парохіяльні бібліотеки. Католицьку пресу спомагати матеріяльно й уладжувати грошеві збірки. А не тільки поширювати і спомагати матеріяльно католицьку пресу, але також дописувати. Подавати до прилюдної відомости всякі у нас прояви добрі чи небезпечні. Добрі прояви заохочують загал до тим інтензивнішої праці й енергії а небезпечні до тим більшої чуйности і до тим сильнішої борби. Коли дрімаємо й апатично або пасивно відносимося до згубної роботи ворогів, то вони тим осмілені ще більше агресивно поборюють Боже царство, а коли чуваємо і коли вороги чують наш крик, тоді вони не мають такої смілости до своєї погубної роботи, або навіть утікають.

Другий додаток, котрий відноситься до пекучої справи, великої недостачі місіонарів між нашим народом на еміґрації, подамо окремо.

——o——

Каковы бы то ни были человѣческія дѣла какаго-нибудь іерарха (или цѣлаго ряда іерархов), и хотя бы он в своем личном характерѣ обнаруживал высочайшую степенъ гордости и высокомѣрія, святительское его служеніе все-таки основано на смиреніи и самоотверженіи, ибо не он себя поставил в іерархи, не во имя себя дѣйствует и не свое проповѣдует (Соловьев).

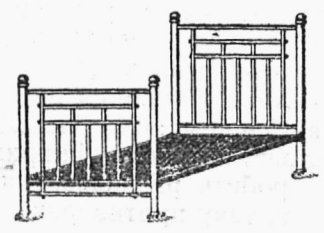

ЛІЖКА МЕТАЛЕВІ
тільки в найліпшій якости
поручає
АНТІН ҐАЛЬСКІ
Львів, вул. Собєского ч. 3.
635 17-52

Маленький фейлетон

Радіоактивність вина

На засіданні парижської Академії Наук два учені, А. Нодон і Ґ. Ківіє подали висліди своїх дослідів над радіоактивністю ріжних родів вина. Досліди вели при помочи електрометра Нодона. Ствердили, що радіоактивність вина залежить від землі, на котрій ріс виноград і від року збірки. Вона вагається від $^1/_{10}$ до $^1/_{100}$. Таке насилення стверджено також в горячих жерелах у Піренеях. Білі вина виказують значно більші ріжниці радіоактивности, ніж червоні. Отже червоні вина мають більш одностайну лічничу вартість, хоч деякі роди білого вина дуже сильно впливають на чинности організму, бо мають сильнішу радіоактивність. (Рівночасно переводять в тім напрямі досліди над сиром і мукою).

——o——

Що Бог злучив, того не розлучайте

А кого не злучив, того не лучіть, бо буде зле.

„Фоссіше Цайтунґ“ принесла цікаве інтервю зі славним анґлійським письменником Бернардом Шав'ом. На питання, чи бажана злука Австрії з Німеччиною, відповів Шав:

Певно, бо що Бог злучив, того чоловік не повинен розлучати. А на питання, що він думає про Злучені Держави Европи, сказав: Се булоб іще гірше ніж поява Злучених Держав цілого світа. Вправді істнують Злучені Держави Америки, але — тільки північної, а нема злучених держав усеї Америки. Держави можуть тільки тоді з успіхом лучитися, коли вони психольоґічно однородні. В Европі психольоґічні ріжниці на північ і на полудне від Дунаю такі, що вони викликалиб що найменше два европейські союзи. На мою думку далеко лекше перевести світовий союз ніж світову злуку.

ОБУВУ мужеську, жіночу і дитинну найновіших фасонів з найлучшого матеріялу, як також обуву люксусову спортову, снігівці і кальоші по цінах конкуренційних поручає
НОВО ОТВОРЕНИЙ МАҐАЗИН
КАРОЛЯ ПСТРУХА
Львів, вул. Пілсудського, ч. 19.
9—15 674

Вакації для коней

Берлінський маґістрат ухвалив уже рік тому тридневні відпустки для коней, занятих при міських роботах. Ту ухвалу дійсно переведено в життя. Виділено для маґістратських коней обширне місце на відпочинок і дано їм тілько сіна й вівса, кілько лише могли зїсти. Показалося, що вислід того експерименту був добрий, бо видатність праці коней була потому лучша. Добре булоб, якби й у нас пішли за тим прикладом тай дали відітхнути тим звірятам, котрі нераз ледви ноги волочать, а мусять тягнути надмірні тягарі. Та не тільки коні в нашім краю не мають правдивої відпустки за ціле життя. Не мають такого відпочинку і дуже численні працюючі люде, особливо жінки, правдиві господині. Цікаво, що й редактори, котрі про такі річи залюбки пишуть, звичайно не мають дійсної відпустки, бо навіть коли виїдуть кудись, то і з ферій пишуть. Часом мусять писати, а часом пишуть ще з привички і в часі відпустки.

УСІ КУПУЮТЬ
ЗАҐРАНИЧНЕ І КРАЄВЕ СКЛО, ПОРЦЕЛЯНУ І КРИШТАЛИ ЛИШ У ПЕРШОРЯДНІЙ ФІРМІ
ОЛЕКСАНДЕР ОНИСЬКО
Львів, вул. Галицька ч. 20. Тел. 69-75.
567 30-30

ДОПИСИ

РИБНО п. КОСІВ. І сего року навістила повінь село. Та поминувши се, що змулила поверх сто моґрів засівів, Черемош зробив собі нове русло селом так, що відбив поверх 200 моґрів громадської толоки-лугу — до Буковини. Мусять розбирати кільканацять господарств. Загрожена також церква в Слобідці.

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ
693 ІНЖ. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-КА 7-12
ВСЯКОГО РОДА ПОРУЧАЄ ФАБРИКА
ЛЬВІВ 15, ВУЛ. ОКРУЖНА (бічна Кульпарківська) ч. 9. — Тел. 57-48.

ОСИП НАЗАРУК

Галицька Делеґація в Ризі 1920 р.

(15) Зміст: Порівнання двох членів двох українських делеґацій. — Др. К. Левицький про Кедровського. — Відносини між делеґаціями польською й большевицькою знов заострилися. — Як нас ґреміяльно ревізитували большевицькі делеґати і що з того вийшло. — Несподівана візита лотишського офіцира. — Її наслідки.

Хто уважно перечитавби напечатані в попередних двох уступах опінії Кедровського й Мануїльського, а не знавби, кого вони представляли, той міґби тут і там подумати, що то Кедровський представляв якусь велику державу, а Мануїльський якийсь еміґраційний уряд. З приводу Кедровського мав я на засіданню нашої делеґації малу перепалку з д-ром К. Левицьким, котрий винявши свій записник, домагався, щоб ми з тим „дипльоматом“ не вдавалися в ніякі взаємини, бо той чоловік питає, що таке нота, на що ноти, як пишеться нота і хотів, щоб ми йому дали зразок ноти... Одначе мені, що був недавно членом наддніпрянського правительства в Київі, просто не випадало на те згодитися. Я обрушився на д-ра К. Левицького, кажучи, що взаємини з ніким не шкодять, коли є мінімальна увага, а коли Кедровський хоче бачити взірець ноти, то треба йому дати, бо ми нот для себе не пишемо, тільки для пропаґанди своєї справи. На тім і стало. Де д-р К. Л. бачився з Кедровським, не знаю. Мабуть Кедровський, знаючи, що д-р К. Л. ніколи не був на В. Україні, представляв йому надто свобідно тамошні відносини, що обурило президента. Та я стою на становищі, що в політичних справах можуть придатися взаємини з кождим, тільки розуміється треба уважати не так на те, що другий говорить, як на те, що йому говориться.

Старий президент, удобрухавшись після перепалки, дістав навіть добрий гумор і до півночи оповідав нам про парлямент старої Австрії, про старого цісаря Франца Йосифа І. (котрого уважав дуже розумним чоловіком, обізнаним зі справами), про премієра ґр. Штріркґ'а, котрого застрілив молодий д-р Адлер, „не знаючи, кого стріляти“, про наше гр. кат. духовенство старої дати (Качалу, Танячкевича і и.), котре високо цінив і т. д.

Тогож дня Мануїльський повідомив нас, що большевики постановили, домагатися допущення нашої делеґації до мирової конференції (хоч ми їм говорили, що маємо інструкцію від свого уряду, не брати в ній участи). Очевидно відносини між делеґаціями большевицькою і польською знов загострилися й большевики постановили, допікати Полякам нами.

Тут час описати, як нас ґреміяльно ревізитувала большевицька делеґація в нашім ґотелі. Я вже в VI. уступі сих споминів згадував про портієра нашого ґотелю, по котрім ми пізнавали, як у його поняттю змінялася наша ситуація. Був се чоловік з великим обличчам і животом, з типовим укладом і повагою лучшого льокая та з іще більшою хитрістю ніж животом. Він кланявся нам то низенько то низько, то звичайно, то слабо, то навіть зовсім нас не замічав — залежно від того, які візитанти до нас приходили або від того, що про нас чув, може й від латвійської влади, у котрої міг бути на таємній службі. Мене той барометр іритував навіть тоді, коли низенько кланявся, бо я й без нього знав, яка наша ситуація в Ризі була, є і буде до самого кінця. Бували дні, коли наш кербер дивився на нас так, якби нас мали таки зараз викидати з Латвії, чого й ми не виключали.

Одного пізного пополудня сиділи ми всі в своїм ґотелі, як нараз далися чути проразливі свисти і трубіння сирен. Ми виглянули через вікно і побачили, як з авт, прибраних у червоні прапори, висідала перед брамою нашого ґотелю ціла пачка большевицьких делеґатів. — „Очевидно до нас“, сказав я.

— „Тай не могли тихо заїхати, без такої дивовижі,“ пробурмотів незадоволено наш ґолова.

Розуміється, треба було їх чемно приняти, що ми й зробили. Та розмова не вязалася сим разом. Вони посиділи-посиділи, покрутилися, дехто з них оглянув книжки, які ми мали — і відїхали з таким самим шумом як приїхали.

Котрого дня це було, не маю записано (се знак, що то був дуже заповнений день), але добре памятаю ту візиту. Трудно описати міну, з якою по тій візиті видивився на нас висше згадуваний портієр. Він очевидно був противник большевизму по свойому переконанню, бо дивився на нас так, якби хотів нас запитати, чи ми ще з сорому думаємо довго незападатися під землю, чи взагалі стратили всякий сором і вже без ніякого стиду живемо на сім світі тай удержуємо взаємини з такими людьми, як большевики, та ще до того в Латвії і в його ґотелі!... За його прикладом насупилася й инша ґотелева прислуга (хоч справа „напивків“ не могла тут входити в ґру; зрештою й передтим напивки не були инакші).

На тім дрібнім прикладі настрою латвійського простолюддя можна зрозуміти загадку, яким чином малесенька Латвія (65.800 км² і 1.844.000 душ, в тім 10.5% Росіян, 5.2% жидів і 3.9% Німців!) вспіла твердо опертися большевизмови, а одна „40-міліонова нація“ — не вспіла... Ой не вспіла, бо якже могла вспіти, коли в хвилі наїзду на її землю її здоровенні полки, зложені з сито нагодованих і добре одягнених та обутих людей, проголошували свій „невтралітет“... Якже могла вспіти, коли її інтеліґенція, котра взивала до війни проти большевиків, сама ширила большевизм і навіть не старалася зрозуміти того, що робить... Де нікчемна демаґоґія — найвисший політичний закон, де взаїмна ненависть — атмосфера, там очевидно нема що сподіватися якоїсь моральної сили, котра моглаб опертися розкладови з нутра і напорови зовні. Та все, що паде, варт того, щоб упало, хоч не все, що росте, варт того, щоб росло.

Атмосфера в ґотелі ставала така неприємна, що я зачав підозрівати, чи не зроблять нам якоїсь пакости. Моє підозріння перемінилося в певність, коли до моєї кімнати хтось застукав і на мій оклик, щоб увійшов, вступив у кімнату елеґантний лотишський офіцир в армейськім однострою. Я встав і запитав його, чим можу служити (вони всі говорять добре по російськи і дуже часто по німецьки).

Якеж було моє здивування, коли він запитав мене чистою українською мовою, чи я не пригадую собі його? Він — каже — вичитав в ґазетах, що я приїхав до Риґи з галицькою делеґацією і прийшов відвідати мене та просить, зайти до нього, бо він у Ризі вдома і має тут маєток по батьку.

З багатьох моїх знакомств, які накопичилися у мене з довгої бликанини по ріжних краях, отсе знакомство ніяк не виринало в памяти. І я відповів: „Прошу вибачити, не памятаю“...

— „А миж разом служили в українській армії, зустрічалися в Камянци“...

— „О, так, вже пригадую собі! Вас було двох лотишів і Ви оден з них. Я все дивувався, як Ви могли так опанувати нашу мову, що просто не пізнати по вашій вимові, що Ви не Українець. А де дівся Ваш товариш?“

Він оповів про нього і про себе. Ми розговорилися, хоч я дуже не мав часу. Та він оповідав цікаво свою одиссею і про те, як по розвалі нашої армії добився до своєї Батьківщини. Взагалі люде з дуже великих держав (він був вихований ще в старій Росії) або — з дуже малих країн оповідають звичайно цікаво. Що їх вяже в тій цікавости, не знаю. На відхіднім він оставив мені свій адрес. Він зберігся у мене. Хоч уже затертий, та ще видно на нім характеристичні букви, по котрих зараз пізнати чоловіка, що виховувався в Росії (таксамо по письмі зараз можна відріжнити Американця він Европейця): Капитан Андрей Леяс (далі нечитко), главное Артилер. Управленіе, Шт... (нечитко) Центр... (нечитко) 45, 9—4, Рига, Лазаретная ул. Нр. 2/4 кв. 15 (далі нечитко) с 4 год. пополудня.

Се оден з таких цінних чужинців, що мабуть радо булиб остали і щиро працювали у нас, якби була сяка-така можливість праці. Між Лотишами є багато добрих жовнірів (доказ: їх спеціяльні відділи у большевиків). Мені ще й тепер прикро, що я не міг його відвідати. Та я був такий занятий, що Рига се одиноке місто, в якім я був досить довго й не оглянув ні одної церкви, ні одного музею, ні одної старої будівлі, — з виїмком старезної палати, в котрій засідала мирова конференція тай то прийшовши за ділом, про що далі. Сам не знаю, як я міг так перейматися роботою на страченій позиції, хоч знав, що вона страчена і що нічого там не вспію змінити.

Розуміється, після несподіваної візити лотишського офіцира, котрого випроваджав я аж до дверей ґотелю, вся ґотелева прислуга від портієра почавши як не та стала. Правдоподібно знали і його і його родину.

(Далі буде).

ГАЛЬО — РАДІО — ЛЬВІВ 652 14-30
Отсим повідомляю свою Поважану Клієнтелю, що окрім фабрикації і продажі лямп електричних нафтових, **виробів церковних** і ґуртовної продажі жарівок, **отворив я спеціяльний ДІМ РАДІОВИЙ,** заосмотрений в найновіщі апарати ріжного рода, як також у всі части складові **і найлучші ДЕТЕКТОРИ** до відбору авдиції Радіо Стації Львів.
Для П. Т. Всеч. Духовенства, Земельних власників, Урядників і Учительства догідні услівя сплати при закупні Радіо знарядів.
МИХАЙЛО ПІШНОТ
Раньше Р. Дітмар Бр. Бріннер.
Львів, Пл. Марійська ч. 9, Тел. 20-04. Фабрика: дім власний, вул. Ґіпсова 30. Тел. 32-16.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Обжалування білої раси

З нового письменства про кольонії.

F. O'Brien: „WEISSE SCHATTEN". Roman. Berlin, Robinsonverlag. 1930. Сторін 236. A. Londres: „SCHWARZ UND WEISS". Die Wahrbeit über Afrika. Übersetzt von Iwan Gold. Wien-Berlin, Agis-Verlag. Ст. 2 4.

З приводу розрухів у кольоніях стає актуальне письменство про відносини в кольоніях. Обидва вище згадані твори це обжалування білої раси й її европейсько-американської цивілізації за те що діється в кольоніях. Автор першого Американець, автор другого Француз. Обидва сильно обтяжують білу расу, до котрої належать, обидва свідчать, що вона нищить чорних. Та коли Француз головну вину кладе на методу французької управи в кольоніях, то Американець іде ще далі в своїм обжалуванні: він твердить, що само істнування білих поруч місцевого населення в кольоніях убиває ті племена. Вони помалу нидіють і конають під впливом „білих тіней". О'Брієн каже, що мідяні й чорні племена пропадають ізза напрасного приходу до них чужої культури. Щось у них буриться проти примінення свого єства до тої чужої щепи. Кораблі „білих" принесли їм чужі хороби й горівку, їх купці визискали їх поганою тандитою, правительства „білих" приневолили їх до надмірної праці, податків і гривен. Навіть місіонарі, що самі стоять під впливом релігійних спорів, внесли замішання. „Білі" нищать кольорових навіть без своєї вини. Нпр. такий факт: Мешканці островів полудневого океану роблять з волокон добутих з хлібного дерева матерію, звану „Тапа". Се легка, міцна і здорова матерія, бо пропускає легко воздух. Вони прикрашують її ріжними сорокатими взорами. Отже Німці, Англійці й Американці привозять їм масово одяги з бавовни і т. п., подібні до нічних сорочок і зовсім випирають ними „тапу". Це має такі наслідки, що по перше збільшує лінивство населення тих островів, котре перестає робити „тапу", по друге европейські вироби викликають у тамошних людей сухоти. А саме таким чином: „Тапа" на дощи розлазилася, отже в дощевій порі її просто лишали вдома. Вироби „білих" не розлазяться на дощи, отже тамошні люде не тільки ходять в них по доши, але й купаються в тих одягах, а потім в мокріських одягах лягають спати — та скоренько дістають сухіт і вимирають. Того „білі" не хотіли, але викликали. Отсей приклад показує, які страшні наслідки має зіткнення двох ріжних культур, навіть у випадку, в котрім нема злої волі. Франц. автор закидає своїм землякам, що вони цивілізують тільки прихапцем, немов на пробу і що працюють притім без ширшого пляну і без жадної провідної думки, коли Бельгійці й Англійці загосподаровують кольонії прилично і дають на те відповідні капітали та щадять сили місцевого населення. Автор наводить такий приклад: Здовж великої ріки в Африці будують Бельгійці зелізничий шлях довготи 1.200 км. По другій стороні тої самої ріки будують Французи зелізничий шлях довготи всего 140 км. Одні і другі будують чорними робітниками. Отже при будові бельгійській гине серед праці 3.000 чорних, а при будові французькій, далеко меншій, аж 17.000... Чи автор переборщив, трудно сконтролювати, але що там діються недобрі річи, се дуже правдоподібне. Обидва ті твори се оден крик про загибіль, яка грозить кольоровим расам від білих людей, а не навпаки, як звичайно пишуть „білі". Книжка Американця О'Бріена з католицького становища заслугує на осуд ізза проявлювання в ній дарвіністичних теорій.

——o——

З новин чужих літератур

ЖИДИ В ГАЛИЦЬКИХ УНІВЕРСИТЕТАХ 1848—1869. В праці „Galizische Juden im Kampfe um ihre Gleichberechtigung 1848—1869", котра появилася у Франкфурті над Майном, є такі цікаві цифри. Жидівських студентів було на факультетах галицьких університетів:

	Права Львів		Медицини Краків		Фільос. Львів	
Рік:	жидів	%	жидів	%	жидів	%	жидів	%
1851	17	5·6	2	2·0	13	13·4	25	28·1
1853	13	4·0	1	1·3	12	11·4	13	19·7
1854	15	4·5	—	—	7	8·5	5	12·2
1855	7	2·2	1	1 7	9	14·0	9	18·3
1859	36	10‘3	6	4·3	12	16·6	7	11·0
1868	39	11·2	18	12‘8	13	10·5	9	4·4
1869	38	7·3	24	13 3	14	7·3	13	7·1

До того треба знати, що фільософія була тоді тільки у Львові, а медицина тільки в Кракові та що доступ жидам до університету львівського отворено в р. 1762, а до краківського 1816 р. Зараз по 1848 р. число їх в університетах було дуже велике, потому впало ізза обмежень розпорядком з 2. жовтня 1853 і постанов конкордату. Одначе подані тут цифри не дають образу чисельної сили жидівської інтеліґенції в краю, бо багато жидів з Галичини кінчило університет у Відні й осідало в краю. Та все таки та праця кидає цікаве світло на тодішні відносини. Дуже пожаданим булоб і в нас побачити таку працю.

ЯК ЖИВУТЬ ЛЮДЕ В ВАРШАВІ: Інститут Сусп. Господарства видав цікаву студію Ф. Пільца п. з. „Доходи мешканців Варшави". Праця та оперта на цифрах скарбових влад і Кас для хорих та відноситься до р. 1925. Весь річний дохід мешканців Варшави означує автор на суму 1 міліярд 60,352.000 зол. З тої суми майже половина припадає на людей, що живуть з власних посілостей і підприємств (512 міл. на 107.000 людей), а решта, то є 548 міл. зл. на 295.000 людей, що живуть з праці. 72·8 % осіб (що посідали дохід) заробляло в р. 1925 менше ніж 2.500 зл. річно, тільки 2·9 більше ніж 10.000 зл., а доходи поверх 20.000 зл. річно мало тільки 0·7 %! Автор подає таку таблицю доходів:

	Осіб	Річний дохід
1. Великі буржуї	400	105.980 зл.
2. Середне міщанство	7.758	20.510 „
3. Дрібне міщанство	31.223	5.090 „
4. „ „ спролетаризоване	67.719	1.420 „
5. Умові працьовники (шефи)	3.582	15.210 „
6. „ „ (середні й нисші)	77.650	2.800 „
7. Фізичні працьовники	214.160	1.290 „

В кождій рубриці поданий пересічний річний дохід одної особи в р. 1925. Від тоді відносини значно змінилися, певно що не на лучше. З тих цифр можна собі виробити поняття про велику тісноту, яка панує в столиці Польщі та й у цілій державі.

Така праця дуже поучаюча.

Подібну працю повинні видати й ми Українці бодай що до певних категорій осіб. Можна булоб обробити справу доходів в певних селах при помочи наших кооператив. Такі праці дуже потрібні, бо без знання відносин неможливо думати про основну їх поправу.

КНИЖКА ПРО СЕРБСЬКУ „ЧОРНУ РУКУ". Поучаючу працю видав недавно професор Полетика в Лєнінграді п. з. „Морд у Сараєві. Досліди з історії австросербських відносин і російської політики на Балкані від 1903 до 1914 р." Се властиво докладна історія двох терористичних орґанізацій: „Народної Одбрани" і „Чорної Руки". Остання, по описам проф. Полетики, дуже подібна до орґанізацій Бакуністів й инших російських терористичних ґруп 1860—1870 рр. Показується, що то російські убийники були взірцем для сербських аж до Прінціпа, котрий убив архикн. Фердинанда, включно. Та найцікавіше на кінці. Таємна орґанізація „Чорної Руки" звернулася вкінці проти своїх власних опікунів, сербських правительственних кругів і то в часі найстрашнішого погрому та відвороту сербської армії підчас великої війни. Тоді сербський уряд в грудні 1916 рішився виарештувати провідників „Чорної Руки" під закидом зради на користь Австрії й Німеччини, аґітації між офіцирами та звичайних убийств і грабунків. Хто з „Чорної Руки" міг, той утік за границю. Дня 18. II. 1925 офіцири, що були членами „Чорної Руки", звернулися до сербського парляменту зі збірним проханням, щоб їх помилувано й дозволено вернути до краю. Одначе їх просьба остала без успіху. Ціла та праця дуже поучаюча для кождого, хто студіює історію й таємні, конспіративні сили, якими послугуються необережні правительства і партії.

HENDRIK VAN LOON: VON COLUMBUS BIS COOLIDGE. Хід розвитку одної части світа. Німецький переклад Ґустава Шульце-Бухвальда. Ст 311. Ціна 8 марок 75 ф. Се твір перворядний і дуже потрібний для зрозуміння Америки, котра зачала вже відгравати першу ролю в цілім світі. Хоч автор неконче справедливо представив змагання катол. місійної праці в Америці, одначе й катол. критика признає, що він визначний, розумний і всесторонний історик, ясна і бистра голова, а його спосіб писання повний життя й темпераменту. Він дуже виразно представив: 1) сусп. і господ. відносини Европи при кінці середновіччя та їх значіння для відкритої Америки, 2) статистично-монопольний систем господарки Еспанії, котрий мусів довести до краху її політики на її американських „кресах" — кольоніях, 3) французьку централізацію, котра ізза надміру орґанізованости довела там до того самого, що й еспанський систем, 4) кольонізаційні методи пуританської Анґлії, 5) господарський і політичний підклад повстання Америки проти Анґлії, 6) війну між північю й полуднем Америки, 7) духові основи доктрини Монрое, 8) великанський господарський розвиток сучасної Америки і 9) духовість (ментальність) Америки та як вона історично виросла.

A. BASTRZYKOWSKI: „ZABYTKI KOŚCIELNEGO BUDOWNICTWA DRZEWNEGO W DJECEZJI SANDOMIERSKIEJ". Краків, 1930. Ін кварто. Ст. 255. 263 ілюстрацій. Це дуже поважна праця, оперта на богатім архівнім матеріялі. Цінні і надзвичайно численні ілюстрації з области будівництва й церковного мистецтва надають їй ще більшої вартости.

ADAM BUCKREIS: „Die Benediktiner. Огляд історії чина. Реґенсбурґ, 1930. 91 ст., 40 ілюстрацій, ціна 6 марок. — Текст сего твору слабий, він ані не вмився до инших величавих творів про чин Бенедиктинів, як „Benediktinisches Klosterleben" і (популярної книги для народа) „St Benedikt und sein Werk". Одначе й сей твір має свою невеличку вартість, особливо його ілюстрації.

ВАЖНЕ ДЛЯ ПОШИРЕННЯ КНИЖКИ. В німецькій пресі звертають увагу видавцям і рецензентам, щоб усе подавали ціну книжки. Без того богато людей, котрим навіть подобається обговорювана книжка, не замовляють її, бо бояться, чи ціна не зависока, хоч вона часом буває низша, ніж вони припускають. Якраз культурні люде, котрі купують книжки, мають свій буджет і не знаючи, наскільки бувби обтяжений їх буджет купном нової річи, взагалі не замовляють, хоч хотілиб замовити.

Подав **А. Ч.**



Удосконалені МАШИНИ до виробу ЦЕМЕНТОВОЇ ДАХІВКИ, ПОРОЖНЯКІВ, ЦЕМРИННЯ, ЖОЛОБІВ, СТОВПІВ, ПЛИТ, БЕТОНОВИХ РУР і т. п. поручає:

ФАБРИКА МАШИН РЖЕВУСКІ і СКА

Акційна Спілка в ВАРШАВІ.

Зиск невеличкої фабрики виносить в сезоні 5.000 до 6.000 зол. — Джерело поважних зисків для підприємчивих одиниць!

Представництво на Східну Галичину:

С-ка Акц. М. ВОЛЬСКІ і С-КА

628 18—20 **у Львові, вул. Городецька ч. 2 Б.**

Д-р Степан Дмоховський

б. елєв Поліклініки дентистичної у Берліні.

Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках кавчукових, золотих і сталевих (Круппа нержавіюча сталь). Апарат Рентґена. 555 60-?

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Евхаристійний конґрес в Загребі відбудеться від 14 до 17 серпня.

Удержання катол. катедр. церкви Св. Патрика в Ню-Йорку коштує 400 дол. денно! В році видає та церква 4.000 дол. на 10 священиків (опріч харчу для них), на хор 25.000 дол., на світло 5.000, на топливо 6.000, на чищення 8.000, на добродійні цілі 72.000 дол. і т. д. Все те покривають добровільно вірні. Недільні збірки приносять річно 52.000 дол., оплата за сидження в лавках 28.000, за цілі лавки 12.000, оден недільний шлюб дає церкві 30.000 дол. річно і т. д. Та церква удержує також школу коштом 17.000 дол. („Америка“, ч. 33).

Численні родини і священичі покликання. Голяндський часопис „Янскльоккен“ подає висліди анкети дотично священичих покликань і їх відношення до численних родин. Питання се звернено до 76 осіб. Виявилося, що особи ті походили всі без виїмку з великих, понад 6 дітий числячих родин. Крім того стверджено, що з тих самих родин було 152 покликань до духовного стану так, що на одну родину припадає пересічно по два покликання. В звязи з тим, пише згаданий часопис про католицьку „систему двоїх дітий“, жертвованих із поодиноких родин на службу Богу.

Жид збудував катол. церкву. В угорськім містечку Татабаня власник фабрики Евген Вит поставив своїм коштом гарну церковцю. Вит є жидом і директором жидівського сиротинця. Однак високо цінить діяльність катол. Церкви, чого доказом збудований ним катол храм. Св. Отець переслав йому за се подяку.

Григоріянський калєндар в Китаю. Китайська влада ввела з днем 1 січня 1930 в цілій державі григоріянський калєндар. Числення після старого китайського календаря остро заборонене.

ШЕРФ-СКОРНИ

ОДИНОКИЙ СКЛАД АПАРАТІВ і ПРИБОРІВ ФОТОҐРАФІЧНИХ

поручає по цінах приступних всілякі складові части в обсяг той входячі.

ЛЬВІВ, вул. СОБІСЬКОГО ч. 5.

676 16-20

Закон повинен бути короткий, щоб недосвідчені могли його лекше держатися (Сенека „Епіст.“, 94).

*

Вже половину зробив, хто зачав робити (Горац, „Епіст.“ I. 2. 40).

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ПОТВЕРДЖУЄТЬСЯ ВІСТКА, що в Ужгороді у звязку з замахом на Впр. о. Сабова увязнено паню Новаковську, жінку знаного і в Галичині адв. дра Новаковського, котрий свого часу мав адв. канцелярію в Богородчанах. Слідство мало устійнити, що п. Новаковська дала Татинцеви револьвер, котрим він стріляв до о. Сабова. Опріч п. Новаковської і Татинцева увязнено там ще двох семинаристів.

НЕДАВНИЙ ГОЛОВА ГЕТЬМАНСЬКОЇ УПРАВИ князь Николай В. Кочубей вже не належить до Укр. Союза Хліборобів Державників, а др. В. Залозецький виступив зі всіх гетьманських орґанізацій. Се той сам п. Залозецький, котрий в часі управи п. Кочубея наробив тілько заколоту між гетьманцями в Галичині й разом з иншими недосвідченими людьми головно причинився до того, що гетьманський рух утратив всі пресові орґани в Галичині, які йому були щиро прихильні. „Робота“ п. Залозецького представлена була докладно в „Н. Зорі“ (чч. 274, 276 і 308). Тепер він і п. Кочубей зникли з тої орґанізації, відогнавши перед тим від неї найбільш активних людей... Вістки про їх виступлення кружляли вже від довшого часу, а сегодня наспіли й автентичні потвердження тих вістей.

НЕСПОКОЇ В ФРАНЦУСЬКІЙ ІНДОХІНІ тревають далі. „Матен“ пише, що місцеве населення демонструє масово з надписами: „Не платимо більше податків! Домагаємося поділу ґрунтів між селян!“ Що дня надходять вісти про нові демонстрації й сутички. В парижськім парляменті заявив оден посол, що знає тамошні відносини: „Неспокоїв в Індохіні не можна пояснити самою аґітацією комуністів. Там рухається не Москва, тільки Азія“.

НОВИНКИ

Український Некрополь. До статті, котра під тим заголовком появилася в 42 ч. „Н. Зорі“, пишуть нам: У Ваньовичах пов. Самбір помер 15. X. 1921 і тут коло церкви похоронений дир. ґімназії Александер Борковський, визначний знавець мов і граматик, зпід руки котрого вийшло багато українських публіцистів.

Німецький подорожник Вехсберґ Йозеф пише, що на Червонім Морі спека доходить тепер до 50 степенів. Зелізні части кораблів просто розпечені, а люде сидять без руху, мокрі від поту і до краю втомлені.

В досліджуванню полярних країв возьме незабаром участь також польська держава, що буде коштувати гарний ґріш. Далеко лучше булоб ужити тих грошей на дослідження нужди ,яка панує пр. у наших горах, а щойно потому видавати ґроші на полярні досліди.

Де є голова Кохановського? „Святовід“ пише в ч. 22: В каплиці костела в Зволеню, повіт Козеніце, є родинна гробниця, де похоронено польського поета Кохановського, що помер 22. 8. 1580 на удар серця в хвилі, коли входив до кімнати короля Стефана Баторія, щоб представити йому справу замордования свого шваґра Якова і просити кари на опришків. В р. 1791 Т. Чацкий отворив його домовину і череп поета забрав та подарував кн. Чарторийскій... Тепер той череп в Музею Чарторийських в Кракові.

Водяна труба навістила недавно околиці Жірони у Франції. Ріка, що перепливає біля Жірони, виступила з берегів, заляла місто і кладовище та понищила багато могил.

Біржа

ҐРОШІ: Доляр ам. 8·89.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Ігуменат монастира св. Макрини у Львові при вул. Потоцького 95. подає отсим до відома, що цьогорічні **3 дневні реколєкції** для Вп. Пань жінок священиків і учительок зачнуться дня 4 липня б. р. вечором. Оплата за харч і мешкання денно 4 зол. Зголошуватися найдальше до 28 червня ц. р.
740 2—2



РІК ОСНОВАННЯ 1878.

На весняний і літний сезон

поручає наймодніші

КАПЕЛЮХИ і ШАПКИ

Фірма АНТІН КАФКА

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! Вибір великий!

412 24-?

ДОРА новоотворений український пансіон „Тереня“ поручає покої з верандами з цілим удержанням. 741 1—2

ПАРАСОЛІ дамські і мужеські,

рівнож всілякі направи і покриття

поручає і виконує

„ПАРАҐОН“, МАРІЯ БЕМОВА

Львів, ул. Валова 9.

701 2—12

Дентист ЯКІВ НАСС

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування і винимання зубів, без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті після найновішої системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. — П. Т. Урядовцям і студентам значна знижка. Тел. 65-73
716 7-10

„GENEWA“ Одинока українська ґалянтерія-Перфумерія **Д. КОНЮХА** Львів, Ринок 37 (побіч Нар. Торговлі)
568 29-52

поручає для реклями по фабричних цінах кольоградки, священичі капелюхи, шалі, шапки, пончохи, скарпетки, снігівці„ Tretorn“, кальоші, светери, жіноче і муж. білля, коронки, гафти, „Jägery“, косметику і перфумерію та забавки і пр.

Союз Кравців Львів Личаківська 15.

під управою ШПКОВСЬКОГО ЯКОВА й ПАВЛА ЛІЛЯ

поручає всякі мужеські одяги, для Всч. Духовенства реверенди, папістики по конкуренційних цінах.

708 5—32 **„Свій до свого“.**

Від 40 літ істнуюча фірма

ШАРЛЬОТТА ЧИШ

Львів, вул. Рутовського ч. 7.

проти Катедри в подвірю

— ПРОДАЄ — І ВИПОЗИЧАЄ МЕБЛІ

731 на догідні сплати, без поруки. 4-30

ПЕНСІОНАТИ

Власний виріб! Ціни фабричні!

КОВДРИ двохсторонні від зл. 25·—
МАТЕРАЦИ з трави морськ. „ „ 38·—
ПОДУШКИ З ПІРЯ „ „ 18·—
ПОШІВКИ ГОТОВІ „ „ 3·—
ПРОСТИРАЛА на ліжка „ „ 5·50
„ **під ковдри** з ручними дірочками „ „ 11·—
КОЦИ ВОВНЯНІ „ „ 10·—
КАПИ до праня „ „ 10·—

ПОЛОТНА, РУЧНИКИ, ОБРУСИ, ДИВАНИ, ХІДНИКИ, ФІРАНКИ ДОБРЕ А ДЕШЕВО! продає

ФАБРИКА ПОСТЕЛІ І БІЛИЗНИ

А. ПЕТРУШЕВСКІ М. МЛЄКО, Львів Коральницька 6

691 **ЦІННИКИ ДАРОМ!** 13-30

Не купуйте тандити!



Найлучші вироби дістанете у

ПРОЦКА

Львів, вул. Терціярська 10.

(бічна Клепарівської)

Ліжка, умивальні, стояки, уряджения для пенсіонатів, віль, бурс, ґабінетів лікарських і т. д.

682 9—10.

ПОЗІР ЗАСТУПНИКИ! Поважна і стала егзистенція. Впроваджуємо новий народний систем ощадности з високими преміями. Широкі круги суспільности мають спромогу сотиковими ощадностями вже по трьох місяцях одержати велику премію Той новий систем дає нашим заступникам спосібність до легкого позискання сталого і високого зарібку. Великі користи для ощаджуючих! Високі провізії для заступників. Головним заступникам уділяється також відповідну суперпровізію

Зголошення приймає:

ЗАГАЛЬНЕ ЗАВЕДЕННЯ КРЕДИТОВЕ

717 Львів, пл. Марійська, 6—7. 4—8

ПОРОШОК

„KOGUTEK“

ДЛЯ ДОРОСЛИХ

УСУВАЄ НАЙБІЛЬШ УПЕРТИК

БІЛЬ ГОЛОВИ

виробу аптики Ґонсецького в Варшаві.

Звертати увагу на повищий фабричний знак! 3-10

722а

ПЕРЕПЛЕТНЯ

ПАВЛА БАБЯКА

у Львові, вул. Бляхарська 12.

Приймає всякі церковні роботи, як Євангелія, Служебники, старі книги, наклади брошурования, канцелярійні книги і т. п., в круг переплетничої штуки. 735 2—5

ЛІЖКА ПОЛЕВІ

ЛІЖКА металеві, залізні, тапіцеровані. Дротяні вклади.

578 **поручає**

ВИРІБНЯ Л. ЯҐОШЕВСКІ

ЛЬВІВ, Личаківська 132.

28-50

КРУЖЛІВКИ, НАЧИННЯ молочарське і кухонне, — ЛЕДІВНІ, — ЛІЖКА, УМИВАЛЬНІ і т. д.

714 б — поручає — 8-15

ТОРГОВЛЯ ЗАЛІЗА

МАРІЯН КЕРСЬКИЙ і ФЕЛІКС КОНДЗЬОЛКА

Львів, вул. Коперника ч. 4.

Обува на сезон літний!

жіноча, мужеська і діточа **по знижених цінах** продає **склад обуви**

„КРАХА“ — Львів, Галицька 15. Дешево, бо в подвірю!

694 6—25

ФУТРА жіночі, мужеські готові — на замовлення, як також всякі перерібки на догідних місячних сплатах поручає і виконує

709 **М. МОШУМАНСЬКИЙ** 5-30

Львів, вул. Боїмів, 1. тель. 10-11

Приймає футра до переховування.

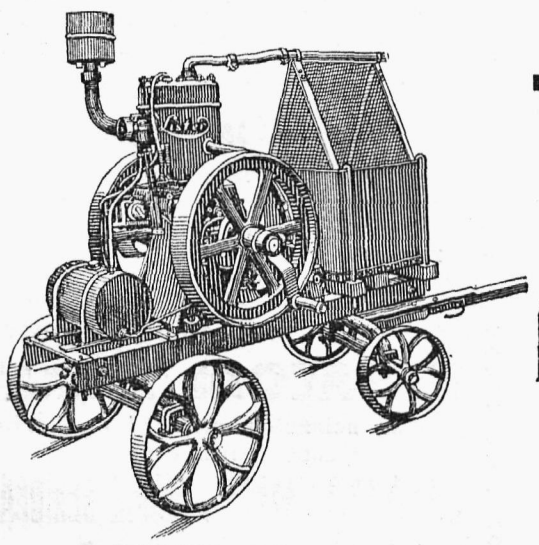

Чи знаєте вже

найлучші

найбільше економічні

найтреваліші

а при тім найдешевші

англійські

Мотори ЛІСТЕРА?

Жадайте всюди оферти і цінників

або звертайтеся до

РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ ФІРМИ

R. A. LISTER & Co., Ltd.,

702а **Dursley (Анґлія)** 5—12

Львів, вул. Ягайлонська ч. 24. **Телєфон 6-29**

Львівські Курси Керманичів самоходових

Інж. АЛЕКСАНДРА ЮРОГО

Львів, вул. Коперника 54.

Ведені суть при найбільших варштатах і ґаражах самоходових в Галичині. Новочасні самоходи до науки їзди. Оплата ратами. Замісцевим мешкання і опіка. **Пишіть о ілюстровані проспекти,** котрі висилаємо безплатно. 727 2-8

МЕБЛІ КЛЮБОВІ

як також усі роботи тапіцерські і декораційні виконує на догідних услівях сплати 665 11-20

МАЛОПОЛЬСЬКА СПІЛКА ТАПІЦЕРІВ

Львів, вул. 3-го Мая ч. 5. Тел. 59 82.

НА РАТИ: ліжко залізне кухонне **14** зл., сіткове **40** зл., умивалка **5** зл., **ліжко мосяжне 200 зл., матераци:** З подушки **30** зл., волосінні **75** зл. **Отоманки** ґобелінові **55** зл., Канапки ґобелінові **55** зл., як також приймає перерібки **ФАБРИКА ЗАКС,** ЛЬВІВ, ЛІНДОГО 6, ТЕЛ. 79-99.

565 31—40

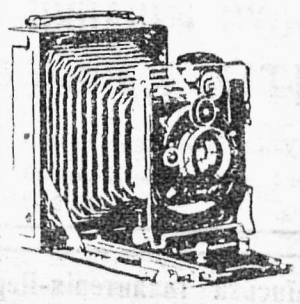

При кождій нагоді практичним дарунком, особливо для молоді є апарат фотоґрафічний. Вже від зол 33—45 дістанете добру камеру у фірми

ІВАН БУЯК

Львів, Коперника 4.

СКЛАД АПАРАТІВ ФОТОҐРАФІЧНИХ.

Двайцятькілька літ гарно просперуюча фірма дає Вам ґарантію 728 доцільної обслуги. Катальоґи безплатно. 2-5

Видає й редаґує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Porto zapłacone ryczałtem.

Рік V. Львів, четвер 19. червня 1930. Ч. 45. (345)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. долар. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

† о. Плятонід Філяс ЧСВВ.

Б. Протоігумен Чина й Апостольський Адміністратор на еміґрації, визначний письменник і співробітник катол. преси.

Дуже сумна вістка наспіла з Дрогобича. В понеділок дня 16. червня рано, по кількох днях недуги упокоївся в тамошнім монастирі о. Плятонід Філяс в 66-тім році життя. Уродився в Добрачині повіта Сокальського 27. IX. 1864. Покійний відзначався щирим привязанням до свого Чина, якого був правдивим сином. В Чині віддавався праці професорській викладаючи фільософію; був ревним працьовником в церкві і на місіях в краю. В перших початках нашої еміґрації вислав його Чин для зорґанізування місійної праці в Канаді, де покійний кілька літ ревно працював. Звідтам завізвав його Чин знов до Европи, обравши Протоігуменом. Покійний писав богато до „Душпастиря“, особливо розвідки фільософічні і до инших католицьких часописів. Видавав кілька років разом з Впреосв. Митрополитом „Місіонаря“ і видав з покійним о. Ломницьким ЧСВВ. перший молитвослов „Гостинець“. За часів Української Влади Покійний працював у нашім парляменті в Станиславові. Все життя ціхував Його добре зрозумілий патріотизм. В останних часах належав до горячих прихильників катол. преси і дуже пильних співробітників „Н. Зорі“. Був се світлий ум, дуже образований чоловік і знаменитий бесідник. Оставив по собі кілька визначних праць. В нім стратив Чин великого провідника, місіонаря, проповідника й учителя, а наш орґан доброго співробітника. Сподіємося, що по якімсь часі хтось з товаришів великої праці Покійного і тут і за морем напише й оповістить його докладніший життепис.

В. Й. П.

Скликання сесії сенату

На 18. с. м. скликано надзвичайну сесію сенату. В тій справі премієр Славек написав до президента сенату Шиманського лист, у котрім каже, що соймові посли не мають права домагатися скликання сенату, як вони це зробили. — ППС. має висунути на віцемаршалка паню Клушинську. — Та уряд може скоро відложити сесію або й розвязати парлямент.

Посвячення Дому для еміґрантів у Львові

В суботу о год. 11. перед пол. відбулося посвячення дому для еміґрантів у Львові. Дім той стоїть на розі вулиць 29. листопада і Вишневецьких (недалеко від техніки). Перед вівтарем уставленим у вестибулю будинку перший відправив богослуження Преосв. Никита Будка в асисті о. Мітрата Базюка, потім відправ ляв лат. архиепископ Твардовский. Промовляли: міністр Ал. Пристор, воєвода Ґолуховский і ректор д-р Семірадзкий. Начальник Експозитури Еміґраційного уряду д-р Вишинський відчитав ерекційний акт будівлі, котрий вмуровано у вестибулю дому. Рівночасно відслонено памяткову таблицю з мармору.

Цукор і зелізо подорожіють в Польщі

Польська преса доносить: На домагання промисловців приготовляють у Варшаві підвишку цін таких підставових продуктів промислу як цукор і зелізо. І це роблять в часі, коли Німеччина приступає до знижки цін. Річ ясна, що через те збут іще зменшиться і криза стане ще страшніша. Німці знижили на днях ціни за середні бляхи і вальцьований дріт о 5 марок на тону, а міжнародний картель дроту в Анґлії о 2 до 5 шилінґів. Вже се унеможливить польським фабрикантам конкуренцію за кордоном.

—o—

Німці обнижують ціни і платні

Німці придумали вихід з тяжкої економічної кризи. З Берліна доносять, що там розпочалися наради між союзами робітників і фабрикантів при співучасти уряду. Ціль нарад: обниження цін і платень. Тим сподіваються осягнути три річи: 1) Коли будуть менші ціни товарів, то зросте купна сила гроша. 2) Збут товарів збільшиться і тим самим зросте рентовність промислу та змаліє безробіття. 3) Конкуренційна здібність нім. промислу зросте. (Рівночасно доносять, що в Польщі з днем 28. червня замикають фабрики в Жирардові, — а ціп товарів не спускають).

—o—

Маскарадний баль у катедральній церкві

АТЕ доносить: В часі празника св. Тройці союз безбожників у Київі устроїв протирелиґійні демонстрації, а вечером маскарадний баль в б. катедральній церкві св. Володимира. Де колись стояв вівтар, там поставили підміток і відограли песу, повну наруги над релиґійними почуваннями.

Великі бурі в Европі й Америці

Багато людей погибло.

З Лісбони доносять: Над містом обірвалася хмара. Маса води залила вулиці столиці в такій силі, що комунікація устала. Перун убив одну дитину і тяжко ранив двох жовнірів. — З Франкфурту над Майном доносять: Над містом обірвалася хмара в часі страшної бурі. Перуни били так густо, що пожар вибух в 530 місцях. Нисші терени під водою. — З Греції доносять, що над Македонією перейшла буря з градом в такій силі, що знищила багато будинків, убила 22 осіб і ранила 30. — З Міннесоти доносять, що полудневу часть того стейту навістила воздушна труба. Шкоди величезні. Багато жертв в забитих і ранених. Над стейтом Висконзін перейшло торнадо. Сто осіб ранених. З менших місцевостей безліч донесень про тяжкі бурі.

——o——

Хто любить свою жінку й свої діти
для кого не є байдужою будучність рідні
і його власна, той складає свої ощадности
в Кооперативному Банку
715 „ДНІСТЕР“ 9-?
у ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20

ЕМІҐРАЦІЯ Й ДЕМАҐОҐІЯ

Пос. Паліїв проти української опіки над українськими еміґрантами.

(Стаття надіслана).

Зріст населення нашого краю і разом з тим зріст економічної скрути, зокрема земельного голоду, викликує як наслідок еміґрацію. Еміґрація та йшла в нас головно до двох країв: до Америки (на постійне згл. на довший час) і до Німеччини (сезонова). Та в останнім часі Німеччина з нашоїж вини (за приставання наших людей до большевизму!) замкнула перед нашою сезоновою еміґрацією свої границі. Осталася Америка, до якої наша еміґрація не зустрічає особливих перепон. І еміґрація до Америки з нашого краю в останніх часах сильно зростає.

На еміґрацію можна дивитися й оцінювати її з двох становищ. З суспільного становища еміґрація се явище безперечно позитивне. Бо виводячи надмір населення з краю, вона зменшує економічну скруту, зокрема земельний голод, оставшого населення і тим самим зменшує обідніння, пролєтаризацію краю. Вона причиняється до поліпшення економічного стану краєвого населення також тим, що з часом еміґрація чи то вертає в деякій частині назад до краю разом з заощадженими капіталами, чи пересилає ті капітали до краю почтою. Та з українського національного становища еміґрація в наших сучасних умовах явище негативне, бо вона зменшує число українського населення нашого краю. Тому українська національна політика повинна змагати до задержання українського населення в краю, даючи рівночасно тому населенню бодай мінімум істнування. Се обовязок передовсім наших суспільних діячів й організацій. Зокрема таких установ як „Сільський Господар“, кооперація і т. п.

Та як довго все українське населення нашого краю не буде мати бодай мінімум істнування в краю, так довго буде відбуватися еміґрація його надвишки до инших країв. Се стихійний рух, якого патріотичними фразами ніхто не здержить. Се малюм нецесарюм, з яким кождий серіозний український національний і суспільний діяч мусить числитися. І треба зробити все, щоб еміґрація нашого населення з краю на чужину відбувалася в як найкористніших умовах для нас.

Отсе й мали на меті ті наші суспільні діячі, котрі заснували в нас спеціяльне українське еміґраційне товариство: Товариство опіки над українськими еміґрантами у Львові та стали видавати спеціяльний український еміґраційний часопис п. н. „Український Еміґрант“.

Якеж конкретне завдання згаданого Товариства та його орґану?

Про се читаємо в найновішім ч. 10. з 1930 р. „Українського Еміґранта“ таке:

„Пливуть (еміґранти) великою струєю, кожного року, кожного місяця, а

ДЛЯ ТЕРПЛЯЧИХ НА СХОРІННЯ НІГ
поручає обуву
ортопедичну Л. НОВОСАД
Львів, вул. Словацького ч. 6. Тел. 8-25.
666 20-20

може й днини, переходять побіля нас, ми їх бачимо й не бачимо, ми їх розуміємо й ні, ми їм співчуваємо, а може й ні... І пливе та струя дальше, розливається по степах Канади, по велелюдних шляхах Зединених Держав, по пралісах Бразилії, по кампах Аргентини, по всіх країнах, де лише є шматок вільної землі.

„Чи можемо бути байдужі, коли дивимося на тих пасинків долі, що пращати мусять батьківські пороги, на довгі роки а може на віки, чи не повинна нас заінтересувати їх незавидна доля, їх невідоме майбутнє?

„Емігрант це наче дитина. Мала, неосвідомлена дитина, котра всему повірить, що лиш буде приманчиве. Вона потребує опіки, поради, науки. Такої поради і такої опіки потребує кождий, що кидає рідний край і вибирається в далеку дорогу на чужину.

„Хтож тим повинен занятися, хто повинен в свої руки перебрати ролю опікуна, як не сама суспільність? Вона, а не хто інший повинен зрозуміти, що таке еміграція, яка це велика суспільна проблема. Вона повинна здавати собі справу з того, що емігрант не для радощів кидає рідну землю і що він потребує помочі. Їй повинно на тім залежати, аби цей емігрант, по опущенні рідних границь не загубився між чужими, але навпаки, щоби заховав глибоко в душі привязання до всего рідного, привязання до старого краю. Щоби він його ніколи не забував, щоби не цурався рідної мови, звичаїв, минулого своїх батьків, щоби в тому дусі виховував свої діти.“

Щоби спопуляризувати ідею опіки над емігрантами, щоб поширити ідею суспільної контролі над еміграцією, уладжено в днях 9 до 15 червня с. р. на просторі цілого краю „Тиждень Емігранта“.

Чи вичислені вище завдання, що їх поставило собі наше „Товариство опіки над українськими емігрантами“ та його орган, корисні для нас чи шкідливі?

Здається, для кождого Українця ясне, що вони корисні.

Та не ясне воно для пос. Д. Паліїва. Він в ч. 66. „Нового Часу“ з дня 16. червня с. р. помістив передовицю п. з. Політика і парада на тлі „Тижня Емігранта“. в якій виступив проти співпраці Т-ва опіки над українськими емігрантами з еміграційним урядом а вкінці поставив дослівно таке питання: „Треба застановитися: Чи не більше шкоди як користи випливає з істнування Т-ва, що в консеквенції розвитку подій стало експозитурою еміг. уряду?“ А притоку для такого виступу дала пос. Д. Паліїву стаття дра Замицкого в „Квартальніку Наукового Інституту Еміграційнего“ за III/IV чвертьрік 1929 р., в якій автор між ин. написав, що „одним з начальних кличів польської аґрарної політики повинно бути в першу чергу випровадження з Польщі економічно слабої і нераз безнадійно веґетуючої української і білоруської людности, якої політично-господарський фермент може бути для нас. (себто для Польщі) спеціяльно небезпечний.“

Що польські націоналісти бажалиб випровадити з нашого краю все українське населення, се річ ясна для кождого Українця і без статті д-ра Замицкого. Що в українськім національнім інтересі лежить не допускати в сучасних політичних умовах до зменшення числа українського населення в нашім краю, се також ясне для кождого Українця. Та коли еміграція з нашого краю як стихія не дасться здержати і вона таки йде, то чи лежить в українськім національнім інтересі віддавати нашу еміграцію всеціло вруки і під опіку виключно польських чинників? Здається, що ні! А того власне хоче пос. Д. Паліїв, виступаючи проти Т-ва опіки над українськими емігрантами.

Підчеркуємо з притиском: Т-ва опіки над українськими емігрантами а не Т-ва пособлювання українській еміграції. Бо се дві ріжні, зовсім ріжні річи: заохочувати до еміграції а опікуватися нею. Атже коли хто пр. збирає датки для опіки над хорими в шпиталях, то це не значить, що він пособляє пошесним недугам. Що Т-во опіки над українськими емігрантами не заохочує нашого населення до еміграції, про се свідчить наглядно кожде число його орґану, в якім постійно на самім вступі читаємо поклик: Українські емігранти! Не кидайте рідної землі! Та коли хтось з Українців таки рішився кинути рідний край і переселитися до чужого, то чи краще, щоб він знайшов пораду й опіку в польськім еміґр. уряді, чи в українськім Т-ві? А що українські емігранти поради й опіки потребують, про се свідчать цифри справ, які полагодило їм Т-во опіки над українськими емігрантами від початку свого істнування. Вони такі: Централя у Львові: 1926 р. — 93, 1927 р. — 848, 1928 р. — 4736, 1929 р. — 4984, січень—март 1930 р. — 2490; бюро в Тернополі: 1928 р. — 879, 1929 р. — 10.103, I/III. 1930 р. — 9419; бюро в Станиславові: 1929 р. — 9.930, I/III 1930 р. — 2516; бюро в Самборі: 1929 р. — 1138, I/III 1930 р. — 431.

Тому й істнування нашого Т-ва опік и над українськими емігрантами не тільки бажане але й конечне з нашого національного становища. А поборювання такого товариства задля висказання кількох крепких і мнимо „патріотичних“ фраз, се очевидно шкідлива демаґогія.

——o——

Вирок у процесі Хорватів

З Білгороду доносять: Сербський суд видав такий вирок у відомім процесі проти хорватських діячів: 10 обжалованих, між ними д-ра Мачека увільнено. Инших 30 обжалованих засуджено на 3 до 15 літ тюрми. Читання мотивів вироку тревало три години. По скінченні читання вироку всі обжаловані встали й хором відспівали хорватський національний гимн.

——o——

ШЕРФ-СКОРНИ
ОДИНОКИЙ СКЛАД АПАРАТІВ
і ПРИБОРІВ ФОТОҐРАФІЧНИХ
поручає по цінах приступних
всілякі складові части в обсяг той входячі.
ЛЬВІВ, вул. СОБІСЬКОГО ч. 5.
676 17-20

Віднова австро-угорської монархії?

З Лондону доносять, що премієр Угорщини відбув півгодинну розмову з анґл. міністром загр. справ Гендерсоном у справі віднови монархії на Угорщині. — З Парижа доносять, що там рахуються з утворенням нової австро-угорської монархії, котра відвернулаб небезпеку получення Австрії з Німеччиною, хоч у будуччині моглаб Німеччина загорнути не тільки Австрію але й получену з нею Угорщину.

——o——

Нова шляхта в Польщі

Як причинок до полеміки, яка ведеться тепер між поляками, подаємо щевиїмки зі статті А. Новачинського п. з. „Верх мрій валетів — сальонки“:

Чваняться, що їм „Польща не прийшла даром“ — но, але й даром для неї працювати не думають. Луплять, здирають, натягають, що тільки влізеться. Всі вгинаються під тягарем потворної нужди, всі недоїдають, — а новій шляхті як у раю. Ще два роки тому гриміли тільки про ідеольоґію й конституцію, а сегодня вже говорять тільки про віллі, сальони і сальонки. 15 літ тому мріли про цілі штани і ґуляш на вечеру або „галицький розбратель“, а тепер такий валет чи соленізант сідає в „Брістолю“, чверть години студіює спис потрав і робить ґримаси, чи в „мадейрі“ чи не в „мадейрі“ і по якому шеф кухні має приправити печериці п. полковникови. Що за смакоші зробилися з тих голодранців, котрим ще 10 літ тому смакувала кашана кишка з капустою! Дуже змінилися ті мученики, ті хоробрі, ті страстнотерпці, ті „декери“. З ідеалістів і мнимих ризикантів стали матеріялістами і снобами. Вже є Польща. Вони ту Польщу зробили „буквально без нічиєї допомоги“, вони — то перша Бриґада, II, III, IV і V-та. Отже за те хочуть мати авто, віллю. майно, „обшар“, но і... сальонку. Перша кляса вже їм не вистарчає, спальний ваґон також ні, тільки сальонка. Відколи зустрілися з дідичами й навчилися ходити по фротерованих долівках і познакомилися зі старими льокаями та „правдивими ґрафинями“, всі зачали з себе скидати шкіру санскюльотів (безштанків“) і перефасонувалися на нову шляхту. Вже на літо не їдуть до Цехоцінка (фе! аж огида бере), але до Гаікабії коло Біяріцу й до Жуан ле Пен коло Монте-Карля. Переняли всі прикмети і хиби аристократії, з котрої колись так глумилися. Навіть сини фірманів мусять мати льокаїв. Сорочки шовкові, куфри „стоячі“. З кравцями конферують по 2 години. Ще тільки скарпетки бувають у них кепські і брудні, але руки вже манікюровані. Кождий вже собі стрільбу купив і тільки жде запросин. „Мене запросив ординат М..“ „Я застрілив три медведі у Е...“ і т. д. Полковник Кміціц-Володийовский показує свою фотоґрафію з убитим диком на тлі трьох ґрафинь й одного шамбеляна. А міністр Цицонь-Пенпецкий „в своїх правительственних лісах“ урядив лови з дипльоматами. Презес синдикату сам убив вовка, дротами привязаного до чотирох дубів у Біловежській пущі. „Я маю тепер тільки февдальні пасії“, каже віцеміністр Прукса до п. директора Л. (з державних лісів). А мрія всіх — їзда сальонкою. Та до родинного міста заїхати сальонкою, нпр. до Пацанова, Мостиск або Нового Санча! Що там Біярріц. Уже й Світальский був там і гомарів наївся „як холєра“, но і на здоровля йому це не вийшло. Але на „багнгоф“ заїхати автом, а льокай куфри виносить, а поліцай салютує, а нарід писки отвирає: Хто це?... Сам Пердацкий! Ні! То Пискорн?... Ні! То прецінь Дранець... А може то Цар або Свенда? Так нарід відгадує. А наш достойник (перед війною субєкт у торговлі Дептухи в якійсь Мшані) стоїть у вікні сальонки, обвішаний 40 ордерами, що мають 3 кґ. живої ваги і ласкаво дивиться на варшавяків, ендеків, торґовічан і т. д. Сальонка! То фатаморґана наших окупантів! Фільварки вже мають, віллі і двори також, ліси і морґи також, печериці і трускавки собі садять, шовкові сорочки носять... „Польща до рук їм їде“. Ще до повного щастя тільки сальонки бракує. І доти в Польщі добра не буде, поки кождий валет, соленізант, хвалько, свенда, приздор і дранець не матиме своєї сальонки. Їм Польща дармо не прийшла. Отже дати їм по сальонці.

ЗАМІТКИ

Про мову і т. д.

П. М. Рудницький написав у 122 ч. „Діла“: „Галичане, що почали вживатись у духа рідної мови на українських степах, хутко доглянули, що вони не мають у себе нікого, кого моглиби поставити поруч таких знавців народньої мови, як Шевченко, Вовчок, Куліш, Стороженко, Мирний, Грінченко, Нечуй-Левицький чи Коцюбинський“. — Трудно зрозуміти, на якій підставі твердить таке п. М. Р. Атже під оглядом знання народної мови Франко в силі свого віку зовсім не гірший від Шевченка або Вовчка (не кажучи вже про Куліша, котрого писання часто, особливо в його поезіях, роблять просто вражіння збірки макаронізмів руско-українських чим зовсім не кладемо під знаком запитання загальної творчости Куліша, котру цінимо значно висше від творчости Шевченка), Охримович, Гнатюк, Бордуляк і Кміт, Стефаник, Черемшина і Мартович рішучо перевисшають вичислених далі наддніпрянських письменників під оглядом знання мови та що найменше дорівнують їм під оглядом її богацтва й уживання нюансів. Ми не належимо до ідейних прихильників д-ра Щурата, але тим сміливіше можемо признати, що такого перекладчика, як він не виказує вся наддніпрянська література відколи вона істнує (гл. пр. його переклад „Слова о полку Ігоревім!“). А як відомо, якраз у перекладах показується знання мови більше ніж у мові т. зв. ориґінальних творів; її далеко лекше переняти від народа, ніж приноровлювати тонкости висловів до чужих вироблених мов або до зворотів, немов з каменя викованих. І так пр. переклад частини „Слова о полку“ пера Шевченка ані не вмився до перекладу Щурата, власне тому, що Шевченко, кажучи по наддніпрянському, тільки „стихійно“ знав українську мову, але не перестудіював її (тому й у нього можливий такий брутальний русицизм як „не женися на убогій, не женися на богатій“, абсолютно чужий духови української мови). Не підлягає також сумніву, що пр. з поетів Пачовський і Карманський виявляють знання мови зовсім не гірше від вичислених п. М. Р-м авторів наддніпрянських, а з публіцистів С. Томашівський (як публіцист) і В. Панейко таке знання й таку чистоту мови та її відчуття, що рівних їм публіцистів Наддніпрянщина ледви чи має. А тепер публіцистів читають більше ніж — Вовчка або Нечуя-Левицького.

Ми не згадувалиб про ті всі очевидні річи, якби не те, що вже й у нас зачинає на зразок Наддніпрянський показуватися в деяких журналах „російська латина“, котру наші люде зачинають уважати „правдивою“ українською мовою. Се власне наслідок поширюваних не від тепер, хибних поглядів, немов би ми Галичане не мали кого і що протиставити всему тому, що йде „з українських степів“, бо воно мовляв „чисто-українське“, а наше ні. Тай суне з тих „українських степів“ вже очевидне знищення не тільки мови, але й душі найкультурнішого племени української землі, бо й віра там, мовляв, „батьківська та мамина“ і всякі инші річи „там“ добрі, а в нас „злі“. Словом — те вихвалювання і то бодай на 75% безпідставне має під кождим оглядом вплив, котрий нас ослаблює.

Поза тим знаходимо багато слушних заміток у праці п. Мих. Рудницького в „Ділі“ п. з. „Правопис і літературна мова“.

Тяжко! Та через терпеливість стає лекше те, чого не годиться зміняти (Горац, „Оди“, І. 24. 19—20).

Пересторога

З приводу появи брошури п. з. „Апостол Петро“.

Теодор Ярчук, протестантський прічер, видав власним накладом брошуру п. з. „Апостол Петро“. Автор брошури се апостат, бо як сам у вступі зазначує, був колись на богословських студіях в Римі, а тепер він протестантський „проповідник“. В названій брошурі намагається виказати на „основі св. Письма“, що ані св. Петро „не одержав“ первенства між апостолами, ані Папи римські „не є“ наслідниками Ап. Петра.

Арґументи, що ними оперує той апостат, взяті з популярної полемічної протестантської літератури, не тільки не мають жадної наукової вартости, але навіть троха совісний і солідний автор, навіть протестант, соромивсяб так очевидно крутити й натягати слова св. Письма. Тому й збивати поодинокі місця не випадає, бо авторови не ходить о правду, а о баламучення наших вірних. Лиш для ілюстрації возьму одно місце. Бесіда про те, як Христос вперве побачивши Сімона змінив йому імя на Петро (Іо. І, 42). Католицькі богослови й екзеґети слушно заключають, що тою зміною імени Христос зазначив, що призначує того апостола до особлившого уряду в своїй св. Церкві. Се дійсно сталося, як се вказує знане місце у Маттея: „Ти Петро й на сій скалі збудую мою церкву“ (XVI, 18). Тимчасом „учений“ протестантський проповідник так пояснює зміну імени: „Ісус очеркнув лише характер не палкого, а притім хиткого рибалки Симона“. (ст. 8). Но, як хтось під поняттям „скала“ хоче розуміти хиткість характеру, то з таким проповідником годі поважно говорити. Подібно „клясичні“, лиш більше злобні й инші анальоґічні місця.

Одначе мимо плиткости й очевидних абсурдів та брошура може наробити багато лиха передовсім між нашими так мало освідомленими вірними. Отруя, хоч і незасолоджена, є все небезпечна. Тому звертаємо Всеч. ОО. духовним увагу на ту брошуру, щоб перестерігли своїх вірних. Печатання сеї шкідливої і ворожої нашій католицькій Церкві приняла „Друкарня Пов. Союзу Кооператив в Станиславові“. Не виключене, що в склад Надзірної Ради того Пов. Союзу Кооператив входить також священик. Добре булоби при нагоді запитати відповідних людей, чому Друкарня Пов. Союзу Кооператив приймає до друку такі брошури. Чейже той „юдин гріш“ зарібку за напечетання таких брошур не збогатить кооперативу, а шкода, яку такі видання можуть нанести в душах людей, не дасться направити ніякими скарбами світа. Нехай такі „апостати-проповідники“ йдуть до жидівських друкарень зі своїми „ученими“ брошурами й відчувають, що українська суспільність бридиться ними.

Т. Г.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Св. Отець майже чудом спасся від смерти. З Чітта дель Ватікано доносять: З ріжних фабрик прибули до Риму чотири тисячі робітників і робітниць тай удалися до Ватикану, щоб пошанувати св. Вітця. Авдієнцію визначено їм о год. 6.30 веч. на подвірю св. Дамазія, де приготовано трон під великом годинником. Коли св. Отець наближився до трону, заграла орхестра і в тій хвилі з невияснених досі причин вилетіла з годинника великанська шиба й розбилася на шматки коло самого трону. Св. Отець майже чудом спасся від смерти, бо та шиба була дуже груба і велика. Той випадок викликав таке вражіння, що робітництво голосно розплакалося. Св. Отець спокійно підійшов до трону, сів на нім і виголосив сердечну промову до робітників, не звертаючи взагалі уваги на випадок, який грозив смертю. Весь Рим обурений на ватиканську службу, що не доглянула слабого прикріплення шиби на місци, під котрим ставлено престол для голови катол. Церкви.

Марійське Товариство Пань в Перемишлі відбуло 29. IV. надзвичайні ширші сходини, на які запрошено також представників инших реліґійних товариств. Одна з членок „Мар. Т-ва“, Вп. П. Данилевич, в короткім, добре обдуманім рефераті змалювала сумний образ тих нечуваних в історії світа переслідувань, що їх переживає населення Радянщини, а головно України, під большевиками. По вислуханні реферату зібрані одноголосно ухвалили, що: 1) Разом з цілим культурним світом осуджують варварське топтання большевиками реліґійних, культурних і національних почувань на Україні й Росії. 2) По своїм силам будуть протиділати праці большевицьких наймитів, які хотять запровадити большевицький „рай“ і на Галицькій Землі. За „Марійське Т-во“: о. Д-р Чепіль ЧСВВ., провідник, Михайла Медвецка, голова Т-ва Пань. За Брацтво св. о. Николая: о. Д-р Решетило, о. Іван Зятик. За Мар. Т-во „Реміснича Молодь“: о. кан. Василь Гриник, провід. Фельчак. За Апостольство Молитви: о. Маселко Володимир, провід. Оліяр Іван. За III. чин св. Василія В.: Стефан Саґан, Р. Коріньовська.

——о——

Маленький фейлєтон

Літні помешкання

Сегодня всі їдуть кудись на літо. І неодна людина привозить з літного помешкання — хоробу на ціле життя. Особливо легко підлягають хоробам у кепських літних помешканнях ті, що привикли жити в добрих помешканнях. Отже треба памятати такі річи: 1) Хто винаймає собі на літо кепське помешкання, тому побут на свіжім воздусі в день не зрівноважить утрати здоровля, яка його зустріне через те, що він мусить спати в злім помешканню. 2) Зле помешкання се таке, в якім є мало світла або вогкість. Помешкання в лісах звичайно бувають вогкі. 3) Зле помешкання таке, котре збудоване безпосередно на землі, без ніякої підмурівки ні долівки. 4) Зле помешкання над стайнею або близько стайні, бо в нім мусить бути злий воздух і мухи, що часто розносять заразки ріжних хоріб. 5) Зле помешкання, котрого вікна виходять на гноївку або рівне їй під санітарним оглядом подвіря для дробу. 6) Вікна в літнім помешканні повинні добре замикатися. 7) В літнім помешканні повинна бути в околицях середної Европи бодай одна добра піч, бо лучаються й серед літа дуже студені, градові дні, коли треба топити, особливо для дітей і ніжніших жінок. 8) Винаймаючи літне помешкання, треба передовсім переконатися, відки там беруть воду до пиття і яка та вода. Бо нераз буває таке, що воду беруть з брудних колодязів, повних зарази. 9) Важна річ — порядний виходок або місце, де можна спокійно опорожнитися, бо де того нема, там люде, непривичні до полагоджування природних потреб „по сільському“, де не будь, — так соромляться, що відвикають від правильного й порядного полагоджування своїх природних потреб і вертають з „літного відпочинку“ в гіршім стані, ніж виїхали. 10) Багато кімнат на літо не треба ніякій родині, але спати в тісноті дуже нездорово. Особливо нездорово спати в тій самій кімнаті, в котрій вариться харч або переться білизну та найгірше сушити там білизну в часі слоти. (З німецького).

——о——

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

НА МІСЦЕ КОНЗУЛЯ ЛАПЧИНСЬКОГО має прийти Кулик. Се публіцист, жид з походження, пише по українськи, працював свого часу в пресовій кватирі тих частин Гал. Армії, що знайшлися під большевиками. Потому був у Канаді. У Варшаві на місце радника большев. посольства Коцюбинського прийшов публіцист Таран.

„РУССКІЙ ГОЛОС“ пише, що УНДО предложило м. і. отсі условія угоди польському правительству: амнестія політичним вязням, школи, університет, передання „самостійникам“ Народного Дому і Ставропігії. Деякі точки — твердить „Р. Г.“ — мають міжнародній характер. — „Діло“ дуже остро заперечило ті вістки, назвавши їх провокацією.

„УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“ приніс свого часу сензаційну вістку, що голова перебуваючого в Польщі правительства УНР. Андрій Левіцький уступив зі свого становища і задумує виїхати в Чехію, а його місце заняв ґен. Сальський, котрий мав згодитися на відступлення Польщі Камянця на Поділлю, Проскурова і Староконстантинова. Ся вістка знайшла широкий відгомін у больш. пресі. „Известія“ пишуть, що вправді „переворот“ у правительстві УНР. має глибоко оперетковий характер, одначе разом з тим та комедія се зовнішний прояв подій, які мають далеко не жартобливий характер і можуть мати дуже поважні наслідки для мира в Европі.

ЖИДІВСЬКИЙ ОРҐАН „Наш Пшеґльонд“ з 10. с. м. пише, що б. міністр Юзефский „підготовив собор православної церкви в Польщі, котрий мігби бути оруддям в руках польської держави“.

ІТАЛІЙСЬКИЙ МІНІСТР загр. справ Ґранді відвідав Польщу. В розмовах з мін. Залеским ствердив, що погляди правительств Італії й Польщі на головні політичні проблеми такі самі. Чужа преса пише, що до порозуміння не прийшло.

АҐЕНЦІЯ АНАТОЛІЇ оповіщує, що з днем 1. червня с. р. турецьке посольство у Варшаві піднесене до ранґи амбасади. — Вслід за тим польське посольство в Анґорі стане також амбасадою, що розуміється збільшить кошти його удержання. Се вже шеста з черги польська амбасада.

В ПОРТУҐАЛІЇ убито німецького посла бар. Баліґанда. Замаху доконав якийсь правдоподібно хорий на помішання ума Поляк, родом з Ґданьска, котрий уже раз був в заведенню для божевільних.

КОМАНДІР УКРАЇНСЬКОГО ВОЄННОГО ОКРУГА в СССР., тов. Якір, увільнений з того становища і покликаний до Реввоєнсовіту. Причиною увільнення мав бути його конфлікт з комісарами в Харкові.

РОЗСТРІЛ КООПЕРАТОРІВ. ТАСС доносить, що на рад. Україні скінчився процес 36 кооператорів. З них розстріляні: Козак, Альперт, Кузнецов і Терентів. Інші засуджені на довголітну тюрму — за розтрату майна.

ЛАТВІЯ й ЕСТОНІЯ зарядили сего літа спільні маневри своїх невеличких фльот біля естонських островів і в заливі рижськім.

НІМЕЧЧИНА будує нові стратеґічні лінії зелізничі на сході: Ґільденбурґ—Найденбурґ, Гайліґенбайль—Цінтен—Трайсім—Ейляв. На викуп парцель під будову тих залізниць призначено 10 міл. м., на кошти самої будови 24 міл. м. (АТЕ).

ОСАДНЕ ПОЛОЖЕННЯ НА МАЛЬТІ завів ґубернатор Мальти у порозумінні з анґл. владою, щоби спараліжувати протианґлійську аґітацію.

НОВИНКИ

Лугове Свято відбулося у неділю 15. червня у Львові на площі Соколa-Батька. До мішаних вправ стануло около 1000 Луговиків і Луговичок (650 хлопців і 350 дівчат). Луговики в однострояx а Луговички в гарних народних строях. По вправах роздано нагороди „Лугам“, які найкраще репрезентувалися (переважно українські історичні образи). Зїзд сей получено з ювилеєм 30-ліття оснування першої „Січи“ в Галичині.

Найвисший Суд у Варшаві рішив процес у справі великих дібр б. архикнязів Фридриха, Альбрехта і Йосифа на Шлеську в цілости некорисно для них і признав ті добра державі. Часть польської преси приносить вістки про те п. з. „Мрії Фридриха Вешателя розвіяв Найв. Суд.“

Сходини делеґатур С. У. А. Тернополя і Чорткова. В суботу 21. червня ц. р. о год. 3-ій по пол. в салі „Українська Бесіда“ в Тернополі відбудуться сходини делеґатур С. У. А. Чорткова і Тернополя. По звітах делеґатів д-ра Бриковича і д-ра Горбачевського наступлять реферати: Президента С. У. А. д-ра К. Левицького і д-ра Говиковича. Виділ С. У. А. у Львові взиває всіх членів обох делеґатур С. У. А., щоб 21. червня безусловно явилися в Тернополі. — **Виділ Союза Українських Адвокатів у Львові.**

Дирекція прив. ґімн. „Р. Ш.“ в Золочеві повідомляє: Вступний іспит до кл. I. відбудеться дня 30. червня о год. 9. Передтим треба зголоситися в канцелярії дирекції. Вступний іспит до кл. II.—VII. відбудеться 30. червня і 1. липня від год. 9. Перед тим треба внести подання. До кл. VIII. іспит можна робити тільки за дозволом Курат. Ш. Л. О. — о. Хмельовський, управитель. 1—3

В Анґлії заводять на зелізницях періскопи для дижуруючих кондукторів. Ті періскопи дуже вигідні, бо служба не потребувати-ме висувати голов, щоб оглядати шлях.

Згорів 2-поверховий маґазин польського війська в Торуні.

Градова буря навістила села Тересівку і Задерівську Волю в Долинщині.

Швеція замовила 176.000 ваґонів вугля з копалень в Польщі для своїх зелізниць.

За автоґрафи ґен. Фоша платять у Франції по 25.000 франків. В Америці за автоґрафи президентів платять значно дешевше, найбільше за автоґрафи Кулиджа і Гувера.

„Палату сонця“ збудували большевики в Павловську для студій над скількістю промінної енерґії, котра в ріжних порах року доходить від сонця до землі.

——o——

Жертви

Українська Христ. Орґанізація в Делятині зі збірки 60·27 зол. на укр. інвалідів.

Гр Кат. Уряд парох. в Якубівці зі збірки 7·50 зол. на укр. інвалідів. — о. Йосиф Кравчук, парох в Бірках великих 12·50 зол. на укр. інвалідів. 743 1—1

о. Фіцалович, парох в Швейкові 4 зол. на гробовець у Ґмінді.

о. Савицький І. парох в Росохачи, п. Гвоздець зі збірки на Зелені Свята, 10 зол на укр. інвалідів. 743 1—1

1. **На потерпівших від повені:** Церква в Глинній (о. В. Престашевський) 25 зол.

2. **На будову Пласт. Дому:** Священики Турчанського деканату 16 зол. — (в тім: о о. Скварко І., Мартинович О., Тимчук І., Іваньо І., Височанський І., Федевич І., Левицький А. по 2 зол. о. Ільницький О. і п. Левицька 1 зол.) 743 1—1

Д-р Степан Дмоховський

б. елєв Поліклініки дентистичної у Берліні.

Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках кавчукових, золотих і сталевих (Круппа нержавіюча сталь). Апарат Рентґена. 555 61-7

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ДОРА новоотворений український пансіон „Тереня“ поручає покої з верандами з цілим удержанням. 741 2—2

ПАРОХІЯ ВОВЧИНЕЦЬ, почта Станиславів до заміни за иншу парохію у станиславівський дієцезії. 742 1—2

РЕКОЛЕКЦІЇ ДЛЯ ВП. ПАНЬ всіх станів відбудуться у Станиславові в монастирі С.С. Василіянок в днях від 14 VII. попол. до 18 VII. с. р. рано. Ціле удержання виносить 20 зол. Постіль треба взяти зі собою. Зголошення і гроші проситься слати найдальше до 1. VII. с. р. на адресу: А. Тимкова, Станиславів, вул. Красінського, ч. 27. 746 1—3

Дентист ЯКІВ НАСС

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування і винимання зубів, без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті після найновішої системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. — П Т. Урядовцям і студентам значна знижка. Тел. 65-73 716 8-10

ПАРАСОЛІ дамські і мужеські,

рівнож всілякі направи і покриття

поручає і виконує

„ПАРАҐОН“, МАРІЯ БЕМОВА

Львів, ул. Валова 9.

701 3—12

ПЕНСІОНАТИ

Власний виріб! Ціни фабричні!

КОВДРИ двохсторонні від зл. 25·—

МАТЕРАЦИ з трави морськ. „ „ 38·—

ПОДУШКИ З ПІРЯ „ „ 18·—

ПОШІВКИ ГОТОВІ „ „ 3·—

ПРОСТИРАЛА на ліжка „ „ 5·50

„ під ковдри з ручними дірочками „ „ 11·—

КОЦИ вовняні „ „ 10·—

КАПИ до праня „ „ 10·—

ПОЛОТНА, РУЧНИКИ, ОБРУСИ, ДИВАНИ, ХІДНИКИ, ФІРАНКИ ДОБРЕ А ДЕШЕВО! продає

ФАБРИКА ПОСТЕЛІ І БІЛИЗНИ

А. ПЕТРУШЕВСКІ М. МЛЄКО, Львів Коральницька 6

691 **ЦІННИКИ ДАРОМ!** 14-3

ПЕНСІОНАТИ

Від 40 літ істнуюча фірма

ШАРЛЬОТТА ЧИШ

Львів, вул. Рутовського ч. 7.

проти Катедри в подвірю

— ПРОДАЄ — І ВИПОЗИЧАЄ МЕБЛІ

731 на догідні сплати, без поруки. 5-30

МОТОРИ, МАШИНИ, ТРАНСМІСІЇ, СТАЛЬ, апарати до гашення „МІРА“, знаряди РЕМІСНИЧІ І ГОСПОДАРСЬКІ 714 9—15

поручає торговля заліза

МАРІЯН КЕРСЬКИЙ і ФЕЛІКС КОНДЗЬОЛКА

Львів, вул. Коперника ч. 4.

Видає й редаґує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Porto zapłacon ryczałtem

Рік V. Львів, неділя 22. червня 1930. Ч. 46. (346)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-42.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Сойм скликаний на 23. червня

Марш. Дашинський скликав 87-ме засідання сойму на день 23. червня с. р. Дневний порядок того засідання має економічний характер. Панує погляд, що уряд відложить засідання сойму так, як відложив засідання сенату, проти чого партії опозиції оповістили протест.

—o—

Великі розрухи на Далекому Сході

З Шангаю доносять: Протирадянські розрухи у Приморській области ширяться щораз більше. Повстанці захопили кілька міст, між ними Благовіщенськ. Около 1000 білих офіцирів рушило з Китая на Владивостоцький район, щоб получитися з повстанцями. — „Морнінґ Пост“ доносить: Совітське правительство звернулося до манджурського уряду, щоб дозволив совітам перевезти війська східно-китайською зелізницею в цілі усмирення розрухів; ґен. Чан-Су-Лін іменем манджурського уряду відмовив тому домаганню. Супроти того совіти мусять доставляти війська окружним шляхом.

Японська воєнна експедиція?

ТАСС доносить, що відділ корейських комуністів напав на Цзяндао в Горинській области. Супроти того японська преса в Манджурії домагається воєнної експедиції японських сил з Кореї для охорони Манджурії.

Проти кого мобілізує Манджурія?

„Таймс“ доносить з Шангаю, що Чан-Су-Лін мобілізує манджурську армію для помочи нанкінській армії проти північних військ.

6 міліонів безробітних в Америці

З Ню-Йорку доносять: Число безробітних у Злучених Державах Північної Америки осягнуло небувалу досі цифру 6 міліонів і 600.000. Супроти того кождий четвертий робітник в Америці стратив роботу. Виготовлено законопроєкт про біржі праці й призначено на них 4 міліони долярів.

Боротьба з комуністами в Фінляндії

Протикомуністична орґанізація „Суомен Люкко“ відбула зїзд і зажадала від президента Фінляндії Реландера закриття всіх большевицьких ґазет в краю і розвязання всіх больш. орґанізацій. Президент узнав ще домагання оправданим і зарядив закриття всіх больш. орґанів та розвязання больш. товариств.

—o—

Острі ощадности в Німеччині

ПАТ. доносить: Правительство Німеччини випрацювало такі законопроєкти: 1) Про непринимання нових урядників протягом найблищих 5 літ. 2) Про знесення надзвичайних додатків для урядників. 3) Про скорочення їм відпусток. 4) Про видалення зі служби жінок, котрі вийдуть за між. 5) Про підвисшення віку служби з 65 на 68 літ. 5) Про зменшення поборів емеритам. 7) Про уповажнення міністра фінансів до переведення ревізії всіх урядничих платень.

—o—

Звіт про Індію на 13.000 сторін

З Лондону доносять: Оповіщено першу часть звіту комісії Саймона про Індію. Звіт той се величезний твір на 13.000 сторін з 15 прилогами. У звіті подана докладна статистика. А далі представлені відносини. Про касти сказано, що ніхто не знає, відки вони взялися, але кождий Індус мусить належати до якоїсь касти. Ні богацтво, ні висока освіта, ні талант не можуть вплинути на перехід до иншої касти. В котрій касті хто вродився, в тій мусить умирати. Подружжа між людьми з ріжних каст остро заборонені. Непослушних тяжко переслідують. Тепер є в Індії коло 2.300 ріжних каст. Нисші касти ведуть просто звіряче життя. Самих парiїв є в Індії поверх 43 міліонів.

Америка хоче нового календаря

Його малиб завести 1. січня 1933 р.

У Вашінґтоні розписали анкету в справі поправи обовязуючого тепер латинського (Ґрігоріянського) календаря. Стоїть се у звязку з одноголосною ухвалою американської конференції, котра відбулася 18. лютого с. р. в Гавані і в котрій взяло участь 21 держав. Головний пропаґатор тої ідеї американець Котсворт виступає в тій справі як експерт також перед Союзом народів. Міжнародна Конференція в тій справі має зібратися перед кінцем 1929 р., а новий календар мавби бути заведений 1. січня 1933, бо того року припадає Новий Рік на неділю. Число днів всіх місяців має бути зрівнане.

Шкарлятина у Львові

У Львові більшає пошесть шкарлятини. Власти рішили зарядити масове безплатне щіплення охоронне і звернути увагу торговців і населення на конечність ґіґієнічного переховування засобів поживи, особливо набілу. Брак чистоти дуже причиняється до ширення згаданої пошести.

Найкращим дарунком з нагоди імянин, свят і хрестин є вкладкова книжечка враз з пушкою ощадности Кооператив. Банку

715 „ДНІСТЕР“ 10-?

у ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20

Статут Східної Галичини

Друге предложення Антанти, котре наші політики вдруге відкинули.

(X) В ч. 44. з б. р. „Н. Зорі“ в статті п. з. В 10-ту річницю ліквідації Галицької Армії навели ми за урядовим часописом Галицького Уряду „Република“ дослівно текст предложення, яке Антанта зробила нам Галичанам 28. II. 1919 р. Суть того предложення була: За тимчасове приняття воєнної демаркаційної лінії, що йшла на схід від Камінки Стр., Львова (котрий і так був у польських руках), Дрогобича і Турки, з застереженням для нас дотеперішнього континґенту бориславської ропи і виробів з неї, Антанта давала нам: визнання суверенности нашої Землі, допомогу у війні з большевиками, допущення нас на мировий конґрес і навязання з нами дипльоматичних зносин. Та наші політики, хоч Галицька Армія не мала вже зовсім амуніції, згадане предложення Антанти відкинули і заризикували дальшу війну з Польщею. У висліді Польща почала загальний наступ і до 2-х місяців виперла Галицьку Армію і Галицький Уряд за Збруч.

Вже в розгарі польської офензиви й випирання Галицької Армії до Збруча Антанта виробила новий проєкт розвязки галицького питання. Се т. зв. Статут Східної Галичини, який Найвища Рада Антанти затвердила дня 28. червня 1919 р. А постановою з дня 21. листопада 1919 р. (отже саме в 1-шу річницю нашого уступлення зі Львова і заняття його Поляками) Найвища Рада Антанти затвердила текст міжнародньої умови в справі Статуту Східної Галичини.

Найважніші постанови того Статута такі:[1])

§ 1. Польща дістає мандат управляти Сх. Галичиною як автономним краєм через 25 літ.

Границі Сх. Галичини: на заході: Белзець, сх. границя повітів Цішанів, Ярослав, Перемишль, Добромиль і Ліско; на полудни: давна границя між Галичиною й Угорщиною; на полудневім сході: давна границя між Галичиною й Буковиною; на сході і півночи: давна границя між Австро-Угорщиною і Росією.

§ 2. Польща виконує мандат над Сх. Галичиною під контролею Ліґи Народів.

§ 3. На час тривання мандату угоди і конвенції, які Польща заключила або заключить, будуть відноситися також до сх. Галичини, з виїмком випадків, окремо застережених.

§ 4. Дипльоматичні представники Польщі заграницею заступають інтереси також мешканців Сх. Галичини.

§ 5. Всі особисті і публичні свободи, всі політичні права і також права нац. меншостей, які Польща надасть у себе, будуть запевнені також для Сх. Галичини. Зокрема буде запевнена як найповніша релиґійна свобода. Грекокатолицький обряд буде мати ті самі права, що обряд римо-католицький.

---

[1]) Akty i dokumenty dotyczące sprawy granic Polski na Konferencji Pokojowej w Paryżu 1918—1919 zebrane i wydane przez Sekretarjat Jeneralny Delegacji Polskiej. Część III. Sprawa Galicji. Paryż, 1926. Се офіціяльне польське видання в 4-х томах (in 4°) яке в т. III-ім містить між ин. усі предложення і переписку Антанти і Польщі в справі Сх. Галичини в французькім і паралельнім польськім текстах. Сам Статут Східної Галичини надрукований на ст. 70—89.



Удосконалені МАШИНИ до виробу ЦЕМЕНТОВОЇ ДАХІВКИ, ПОРОЖНЯКІВ, ЦЕМРИННЯ, ЖОЛОБІВ, СТОВПІВ, ПЛИТ, БЕТОНОВИХ РУР і т. п. поручає:

ФАБРИКА МАШИН РЖЕВУСКІ і СКА

Акційна Спілка в ВАРШАВІ.

Зиск невеличкої фабрики виносить в сезоні 5.000 до 6.000 зол. — Джерело поважних зисків для підприємчивих одиниць!

Представництво на Східну Галичину:

С-ка Акц. М. ВОЛЬСКІ і С-КА

628 19—20 **у Львові, вул. Городецька ч. 2 Б.**

§ 6. Польща зобовязується пильнувати того, щоби права, призначені для Сх. Галичини, які торкаються свободи зборів, стоваришень, свободи слова і преси — числилися зі спеціяльним політичним устроєм краю і запевнювали мешканцям як найширшу свободу.

§ 7. Мови польська й українська будуть признані урядовими мовами Сх. Галичини на правах повної рівности. Про викладову мову в публичних початкових наукових закладах буде рішати кожда громада. В справах наукових закладів середних і вищих законодатна влада буде належати до Сойму Сх. Галичини.

§ 9. Ніяка систематична кольонізація, ведена при помочи кольоністів з инших країв, не повинна мати місця в Сх. Галичині.

§ 10. Сх. Галичина буде мати Сойм, зложений з одної палати, вибраної загальним і тайним голосуванням, з пропорціональним представництвом. Право голосу будуть мати оба поли без ріжниці. Вибори будуть що 5 літ.

§ 11. Сойм скликує ґубернатор. Він має право відрочити Сойм, замкнути сесію або розвязати Сойм. Сойм буде відбувати річно дві звичайні сесії.

§ 12. Законодатна діяльність Сойму Сх. Галичини буде обіймати такі справи: 1) Віроісповідання; 2) Освіту; 3) Добродійність; 4) Публичну гігієну; 5) Краєві, громадські і сільські дороги, а також льокальні залізниці; 6) Підпирання рільництва, промислу і торговлі, а також заряджения для влекшення кредиту, купна і продажі; 7) Примінення загальних прав, що торкаються орґанізації й адміністрації громад і повітів; 9) Побір податків, що належать до власного буджету Сх. Галичини; 10) Справи аґрарні; 11) Всі справи, в яких признасть йому компетенцію польський Сойм. Кождого року Сойм Сх. Галичини на пропозицію ґубернатора буде голосувати над буджетом видатків, які лежать в його компетенції.

§ 13. Провідник Сойму перекаже ґубернаторови права, які ухвалить Сойм. Ґубернатор буде міг на власну відповідальність протягом 3 місяців заложити проти ухваленого права вето. Вето одначе втратить свою силу, коли на протязі року Сойм знова ухвалить заквестіоноване право більшістю 2/3 голосів. У справах освіти в середних і вищих наукових закладах „вето“ ґубернатора абсолютне.

Колиб законодатний розпорядок в аґрарній справі, здержаний „вето'м“ ґубернатора, Сойм на протязі року ухвалив знова більшістю 2/3 голосів, тоді справу ту польський уряд негайно передасть під розгляд Ради Ліґи Народів.

§ 14. Членів Сойму не можна потягати до відповідальности за мови і переконання, виголошені в Соймі. Їх не можна також арештувати ні кликати перед карний трибунал.

§ 15. Сойм сам виробить свій реґулямін, вибере провідника і зорґанізує свою канцелярію.

В справах реклямацій проти правности виборів до Сойму буде рішати Найвищий Трибунал у Львові.

§ 16. Виборці зі Сх. Галичини будуть брати участь у виборах до польського Сойму. Посли зі Сх. Галичини в польськім Соймі не будуть брати участи в справах, що до яких компетенція признана Соймови Сх. Галичини. Постанови отсього параґрафу можуть бути за спільною згодою польського уряду і міністерства Сх. Галичини піддані ревізії.

§ 17. У всіх справах Сх. Галичини, не обнятих компетенціею Сойму того краю, законодатна влада буде належати до польського Сойму.

§ 18. До польської Ради Міністрів увійде оден міністер без теки, котрого заіменує Начальник Держави. Він буде мешканцем Сх. Галичини і буде її представником в уряді. У всіх польських міністерствах будуть утворені окремі бюра для справ Сх. Галичини, котрі будуть мати відповідну компетенцію для полагоджування тих справ. — При польській Раді Міністрів буде заіменований високий український урядник; він буде виконувати ролю дорадника в справах, що торкаються спеціяльно Українців, передовсім у справах греко-католицького віроісповідання.

§ 19. Виконну владу в Сх. Галичині буде справувати ґубернатор. Його іменує і відкликує Начальник Держави.

§ 20. Ґубернатор буде пильнувати публичного спокою і безпеченства. До нього буде належати виконування прав, котрі ухвалить польський Сойм і Сойм Сх. Галичини.

§ 21. З застереженням права „вета“ ґубернатор буде оголошувати права, котрі ухвалить Сойм Сх. Галичини на протязі місяця від хвилі, як їх одержить з рук провідника Сойму.

§ 22. Справами, що згідно з § 12 залежать від Сойму Сх. Галичини, будуть завідувати міністри, іменовані ґубернатором і відповідальні перед Соймом. Сойм означить число, чинности і платні тих міністрів.

§ 23. Справами Сх. Галичини, що не залежать від галицького Сойму, будуть завідувати начальники виділів під кермою ґубернатора.

§ 24. Акти, які видасть ґубернатор в справах вичислених у § 12, будуть мусіли мати підпис відповідального міністра, з виїмком декрету „вето“.

§ 25. Урядників на публичні уряди буде іменувати ґубернатор. Що торкається низчих урядників, то право польське або галицьке, відповідно до даного випадку, може постановити інший спосіб номінації. Кандидатури урядників виділів, що відповідають справам, вичисленим в § 12, буде ставити відповідальний міністер.

§ 26. Урядники, з виїмком випадків, коли се буде конечне, повинні походити зі Сх. Галичини.

§ 27. Найвищим Трибуналом території Сх. Галичини буде Львівський Трибунал.

§ 28. Суддів Сх. Галичини, з виїмком тих, котрі будуть покликані при помочи виборчої системи, буде іменувати начальник польської держави на предложення ґубернатора. Судді ті будуть доживотні і їх буде можна зложити з уряду тільки в силу відповідного вироку Львівського Трибуналу, що буде орікати в характері Найвищого Дисциплінарного Трибуналу.

§ 29. Кари, які наложать суди Сх. Галичини, відбуватимуться у Сх. Галичині.

§ 30. Фінансовий устрій, примінений спеціяльно до Сх. Галичини, установить відповідне польське право, згідно з постановами отсього договору.

§ 37. Польський уряд приймає відповідальність за довги, що обтяжують територію Сх. Галичини на основі §§ 199 і 200 Мирового Договору, заключеного між Високими контрактуючими Сторонами й Австрією. В разі, колиб та територія була частинно або в цілости відлучена від Польщі, то частина зобовязання, що припадає на неї, буде означена згідно з засадами, усталеними в § 199 згаданого Договору.

§ 38. Польща буде могла примінити в Галичині польські права, що торкаються військової служби, з застереженням, що з покликаного в той спосіб континґенту будуть утворені спеціяльні формації, котрі в мирнім часі будуть стояти залогою в Сх. Галичині, а підчас війни польський уряд буде могти вжити їх до оборони границь національної території.

§ 39. Жадного мешканця Сх. Галичини не не буде вільно непокоїти ані потягати до відповідальности за політичне становище, яке він займав в часі від 28. липня 1914 аж до хвилі, коли війде в життя отсей Договір.

Так виглядало друге предложення Антанти в справі Сх. Галичини, з яким вона виступила літом 1919 р.

Предложення се, як бачимо, вже гірше для нас, ніж було предложення з лютого 1919 р. Бо коли перше Антанта предкладала нам повну державну суверенність, то тепер вона предложила вже тільки територіяльну автономію у звязку з Польщею. Яка була причина такої зміни? Причина зовсім ясна. Перше предложення Антанта зробила нам тоді, коли ми тримали ще в своїх руках майже цілу Сх. Галичину; друге — тоді, коли ми були вже побіджені й виперті за Збруч. Тут зайвий раз потвердилася стара правда: інакше говориться з тими, що представляють якусь реальну силу, а зовсім інакше — з погромленими...

Щож роблять наші політики?

Не зважаючи на те, що наша Армія була вже виперта за Збруч і знаходилася вже в аґонії, не зважаючи на те, що ми вже давно втратили не тільки Львів, але й Київ, через котрий мала нас повести дорога на Львів (як тоді говорилося), не зважаючи на те, що в тім часі вже й Галицький Уряд втік за кордон (а саме перейшов на румунську територію дн. 16. листопада 1919 р.) — наші політики рішучо не годилися на той Статут Сх. Галичини, почавши від першої вістки про його укладання, а скінчивши на його оповіщенню. Розуміється, протестувала також Польща. Та вона мала реальну підставу для свого протесту. Бо мала військо, добре узброєне, і цілий наш край в руках. Та на якій підставі думали осягнути який небуть успіх своїми протестами наші політики, сего пояснити собі не можна. Не можна — навіть тепер, по десяти роках. В разі приняття того Статута нами, бувби він все таки мав ґарантію цілого світа і сегодня малиб ми вже за собою 10 літ великої можливости автономної праці.

Річ ясна, що супроти протестів обидвох сторін, т. зн. української і польської, державам Антанти не оставало ніщо інше, як виждати. Не довго треба їм було вже ждати. Коли Галицька Армія цілком перестала істнувати навіть в стані тифозної горячки, тоді держави Антанти, ствердивши той факт, видали відоме рішення з марта 1923 р., котрим Сх. Галичину признали Польщі так, як вона її фактично вже посідала. Таким чином з вини наших максималістів, котра була овочем радикально-максималістичних настроїв цілої нашої суспільности, стратили ми всі можливости суверенного й автономного розвитку, який нам хотіли заґарантувати великі народи світа. До сеї пори не появилося ні одно вияснення зі сторони тих наших партій і людей, котрі тоді рішали про нашу політику, чому вони так робили і нащо вони властиво рахували.

Отут стає перед думаючими людьми нашої суспільности величезна потреба бодай підготовки для створення колись розважної консервативної орґанізації, котра рівноважилаб радикальні максималістичні струї і довела наш нарід, хоч і в спізненій порі, до того, що мають інші, навіть далеко менші народи. Наші радикали і максималісти питають звичайно з глумом: „щож ми маємо консервувати?“ Думаємо, що хто уважно застановиться над дуже поучаючою історією Галицької Землі від великої війни до тепер, той відповість: „консервувати здоровий розум, якого у наших максималістів всіх відтинків не було, нема і не буде“.

Ті одиниці, котрі все те роздумавши, зрозуміють і слушним признають, а не зорґанізуються, матимуть на своїй совісти ще більшу вину перед будучністю нашого народу, ніж наші радикали і максималісти, котрі завинили катастрофу.

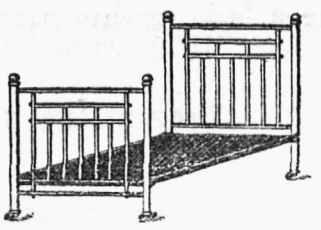

ЛІЖКА МЕТАЛЕВІ

тільки в найліпшій якости

поручає

АНТІН ҐАЛЬСКІ

Львів, вул. Собєского ч. 3.

635 18-52

Все зміняється та ніщо не пропадає (Овідій, „Метаморф.“, XV, 165).

ПЕКУЧА ПОТРЕБА

НЕДОСТАЧА МІСІОНАРІВ-СВЯЩЕНИКІВ ДЛЯ НАШИХ ЕМІҐРАНТІВ.

Наша еміґрація в старім і новім краю дуже багато терпить ізза великої недостачі душпастирів. От возьмім наших робітників у Франції. Число їх там дуже велике, а дотепер поминомо заклику Ординаріятів нема ні одного нашого священика... Можна собі представити, які наслідки потягне це за собою. Лишені духовної опіки, підпадають наші люде всяким деморалізуючим впливам, особливо у Франції, визискувані хлібодавцями й фабрикантами нидіють або заманені аґентами входять в комуністичні орґанізації. Поважне число тих еміґрантів-робітників за якийсь час поверне до краю і тут стануть вони деструктивним і деморалізаційним чинником.

Не відраднійше положення і за Океаном, чи то в Канаді, чи Злучених Державах Америки, чи в Бразилії й Арґентині. Вправді душпастирська праця в тих краях вже зорґанізована, але все таки сильно недомагає головно через недостачу ревних, з повною посвятою відданих священиків-місіонарів.

Наші Епископи з Канади та Злучених Держав майже при кождій нагоді завзивають до себе ідейних священиків, щоб могли забезпечити своїм вірним бодай найконечніші духовні потреби. В далеко гіршім положенню, як Канада й Злучені Держави, находиться Бразилія й Арґентина. Там покищо нема нашої гр. кат. Єрархії, а священиків дуже мало. Для ілюстрації відносин в Арґентині подаємо два дуже характеристичні листи, оповіщені в найновішім Пастирськім Посланню Преосв. Григорія Хомишина. Перший лист се так сказатиб клясичний вислів молоденького, ще недосвідченого, але ідейного священика, котрий найшовся серед дуже тяжких обставин і великанської місійної праці, котра перевисшає його сили.

Розуміється, по якімсь часі мусіла у нього наступити реакція, певного рода знеохота й пригноблення. Се щиро проявляється у його листі до Преосв. Хомишина. Вправді є там нарікання, котрі час від часу впадають в певного рода закиди й жалі, все те однак психічно зовсім оправдане й зрозуміле. Незвичайно поучуюча відповідь Преосв. Григорія. Владика розуміє пригноблення й огірчення свого духовного сина і тому не робить йому викидів, тільки щирим батьківським напімненням та заохотою хоче в нім піддержати й на ново розбудити апостольську ревність та мужество. — Подаємо тут дослівно оба листи, бо вони і ясно показують, як наша еміґрація терпить задля недостачі духовної опіки і може неодного молодого ідейного священика заохотять посвятити свої сили і навіть все життя для такої високої і святої ціли. Слід підчеркнути, що в сих часах Церква се одинока інституція, котра дає змогу інтеліґентним рухливим людям вже в дуже молодім віці подорожувати. У західних народів зголошується до такої церковної дуже благородної праці так багато кандидатів, що вистарчає їх не тільки для своєї еміґрації, що розсипана по цілім світі, але навіть для праці між чужими, дикими племенами. А у нас співають „душу-тіло ми положим" і „запануєм брата ми в нашій сторононці", — а трудно знайти одного молодого чоловіка, котрий був би готов вправді на тяжку, але дуже гарну працю для своїх у широкім світі...

Велика потреба місіонарів до Арґентини.*)

Недавно тому отримав я лист від о. С. Вапровича, священика в Арґентині, в котрім він представляє великий брак наших священиків і просить о прислання конче двох священиків до помочи, бо в противнім случаю він або верне тут до краю, або згине серед праці і трудів, які переходять його сили. Лист той змістом своїм мене досить вразив, а кромі сего мені приписує вину. Я однак вирозумілий на сего рода поведення сего ще молоденького місіонара, котрий не знаючи добре всіх обставин, міг мати жаль до мене і в тім його розжаленню могло вихопитися одно або друге невідповідне слово чи неумістний зворот при писанню листа. Будучи отже вирозумілим на схвильована душевне молоденького місіонара, напруженого й упадаючого під тягаром праці понад його сили, я відповів йому спокійно й обережно, щоб виказати йому неслушність його жалю до мене, а заразом щоб його потішити, на дусі піднести і заохотити до дальшої праці, та заразом приобіцяв я йому вислати священиків, коли зголосяться. В тій ціли отже понизше подаю „exceptis excipiendis" — зміст листу сего священика до мене і також мого листу як відповіди.

Апостолєс дня 17. марта 1930 р.

Ваша Ексцеленціє!

Вже давніше хотів я писати до Ексцеленції. Вже кілька разів починав. Однак перешкодить усе мені то один то другий душпастирський обовязок, яких тут є аж за богато. Може вже тепер Господь допоможе скінчити цей лист. Читав я в часописі про свячення О. Д-ра Йоана Лятишевского на Епископа. Радість це для мене велика. Певно, що треба помочи Вашій Ексцеленції. Може Господь зілле своє благословенство на Дієцезію. — Кождий старається о поміч у праці, як бачить, що за богато праці для него. А я тут мушу працювати за трох священиків. Отці сусіди з конґреґації Божого Слова дивуються, що я так богато працюю, радять мені шанувати здоровля, яке наражую часто на небезпеки, бо мушу. Питають мене, чому наші Епископи не присилають мені помочи з Галичини. Я тоді в клопоті, бо що їм відповім? Вони не розуміють, як настоятель може поставити одного священика прямо на руїну й тілесну тай духову. Бо чиж маю, чи можу мати час на потрібні мені духовні вправи та студії? Таж канцелярійні обовяки нема часу сповнити. Тут праці є досить богато для трох священиків. Так, що виглядає, наче сюди священика на те висилається, щоби прямо передвчасно зійшов з сего світа. Бо чиж чекає мене що иншого як бл. п. о. Сенишина? Я знаю, що Преосвященні мають богато клопотів з дієцезією. Але й моя особа, як священика з тої самої дієцезії, повинна хоч трохи обходити Вашу Ексцеленцію. Я є свідомий того (і був), що ми оба з О. Турчином випровадили з прикрого положення загал безженних священиків, коли виїхали сюди на місійну працю. Але то не значить, щоб мене так уже оставити на поталу. Хоч правда: котрий тягне, того й поганяють до того... Вправді тут можна ще зробити з людий наших добрих християн. Але треба кілька священиків, спровадити Сестер Сл., купити друкарню й видавати католицьку ґазету місцеву. А це конечне! Тут і тепер є досить богато покликань до духовного стану. Богато наших хлопців вислали ОО. Салезіяни до школи. Я того не перечу, хоч вони повинні мене про це просити або хоч питати. — Писав я вже до Емін. Апостольського Нунція в Буенос Айрес тай просив о священиків двох мені до помочи. Одержав відповідь, що бачить дійсну конечність 2-ох священиків, про яких обіцяв постаратися в Римі. Писав я до нового Епископа в Corientes доброго як рідного отця, про пекучу потребу священиків і одержав прихильну відповідь, яку висилаю Ексцеленції в ориґіналі. Отже роблю, що можу, стукаю всюди, де треба... Хіба остається одно тільки: Ad impossibilia nemo tenetur. — Отже як ніхто, то я також ні! Тому я прошу Ексцеленцію або вислати сего літа мені до помочи двох священиків, або прошу сподіватися мого приїзду до Галичини. Таж священики голосилися в Преосвящених. Хіба, що Ексцеленція самі не хотять вислати. А якщо так, то й мені нема чого тут сидіти. Моя совість чиста. — А може колись тільки прийде звідси вістка про мою смерть. Тоді прошу памятати, що моя смерть майбутня як і смерть бл. п. О. Сенишина то вислід нестарання о священиків. Що до бл. п. О. Сенишина, то хіба воєнні тай повоєнні відносини оправдували, але тепер мабуть оправдання для Ексцеленції нема, бо священики голосяться — хіба, що так бажає св. Конґр. Східної Церкви. Я терпів би і ждавби рівнодушно на смерть хочби і як тяжку і повільну, але якби бачив, що Преосвящені не можуть дати помочи. От приходить великодна сповідь. А мені здається, треба буде лежати в шпитали по останній подорожи в далекі ліси, де я простудився, бо мусів ночувати на полі тай ще до того подвигався тручаючи авто з води. — Якраз тепер одержав я лист з Буенос Айрес, щоб я приїхав туди тай посвятив новозбудований Народний Дім. Треба буде поїхати, бо готові запросити батюшку московського. А до Буенос Айрес є около 800 км. або поїздом 36 годин їзди. Моя поїздка певно буде початком основання нашої парохії в Буенос Айресі. Там виходять 2 українські тижневники: гетьманський „Україна" і щось наче ундівське „Укр. Слово". Вони начисляють Українців в Арґентині 80.000. Отже конечною являється наша парохія

*) Додаток до Пастирського Листа Преосв Григорія Хомишина з 13. V. 1930, котрого зміст передали ми в 3/4 ч. „Н. Зорі". — Ред

ПАНЧОХИ ҐУМОВІ
як також
БАНДАЖІ ЕЛЯСТИЧНІ
проти жиляків і опухлих н г
МЕШТИ І ЧЕПЦІ
купелеві
732 3-3
надешевше поручає
ФАБРИЧНИЙ СКЛАД
ЛІНОЛЄУМ і ЦЕРАТ
Леопольд Гаас
Львів, Легіонів ч. 3. — Тел. 16-45.

Маленький фейлєтон

Купіль на вільнім воздусі

Професор Ґравіц оповіщує такі замітки про купіль на свіжім воздусі: Теплота води на вільнім воздусі дуже неоднакова. Вона в залежности від пори дня й инших обставин вагається в літі від 15 до 25 степенів Цельзія. То значить, що температура води значно нисша від температури людського тіла, котра у нормальної людини доходить до 37 ст. Отже хто надто скоро скидає одяг і перед вступленням у воду не остудиться або вскакує в воду навіть зіпрітий, той викликає у себе наглу зміну температури й тим може собі дуже пошкодити. Друга річ, про яку треба памятати, се конечність руху в воді. Особливо ніжним дітям просто небезпечно не рухатися в воді. Їм треба як найбільше руху в часі купелі. Нехай скачуть і пливають. Плавання се найздоровіший рух у воді, бо впроваджує в гармонійний рух всю мускулятуру (мязи) тіла, відсвіжує і скріпляє весь орґанізм. Третя важна річ — се ніколи не сидіти в воді так довго, аж поки не зачинає тебе морозити. Тоді вже запізно кінчити купіль. Така купіль (в якій ви діждалися до хвилі, що вас аж морозити зачало) викликає не скріплення, тільки ослаблення цілого орґанізму. Чим вода холодніша, тим коротше треба в ній сидіти. Чим вода неспокійніша, нпр. на великім озері або в морі, тим також скорше треба з води виходити. Безпосередно після кулепі треба порядно витерти себе. Що ви себе порядно витерли, пізнати по тім, що тіло під впливом витирання прибрало живу краску, румяну і що почуваєтеся приємно. Зараз по одягненні треба добре перейтися, щоб тіло ще більше огрілося.

——o——

Сукна НА УБРАННЯ МУЖЕСЬКІ, ВІЗИТОВІ І СПОРТОВІ, КОСТЮМИ І ПЛАЩІ ЖІНОЧІ; НА РЕВЕРЕНДИ ДЛЯ ВСЕЧ. ДУХОВЕНСТВА

в великім виборі. — Товари добірні. Ціни низькі. ПОРУЧАЄ:

Фабричний склад сукна
Людвик Ральский

Львів, Рутовського ч. 7.
664 (напроти катедри). 13—15

хоч там у головнім місті. Ще раз прошу вислати двох священиків цего літа. В противнім случаю я виїду до Галичини сего року. Покищо чекаю відповіди від Ексцеленції. Прошу о молитви і благословенство, — **О. С. Вапрович.**

Станиславів, дня 25. квітня 1930 р.

Дорогий!

Лист Твій з дня 17/3 1930. р. мене наповнив утіхою, що так ревно працюєш з великим пожертвуванням для хвали Божої і для спасення душ, але заразом мене прикро вразив, бо відчуваю з його змісту Твоє огірчення взагалі, а певний жаль до мене, що я Тебе опустив і лишив на поталу серед так тяжких обставин душпастирських в Аргентині. Я розумію і відчуваю Твоє положення, однак думаю, що до нарікання на мене не маєш причини. Розумію, що праця Твоя душпастирська понад Твої сили, однак Христос не вимагає від Тебе, щоб Ти всьо виконав. Як не можеш цілої ниви обробити, то оброби тілько, кілько можеш. А колиб і се Тебе не задоволяло, то можеш вернути до краю, бож Ти пречінь добровільно там поїхав, отже не возьму Тобі за зле, як вернеш. Тому Твоє ультіматум мені поставлене, не має основи. Кромі сего треба Тобі знати, що тамошні вірні не належать до території моєї дієцезії і тому я не обовязаний ex iustitia о них дбати, але до тамошних церковних властий. Впрочім там в Аргентині знаходяться вірні, які вивандрували, не тільки з моєї дієцезії, але також з иншых дієцезій, чому отже не звернешся також до Преосвящених Епископів инших дієцезій? — Та не тільки великий брак священиків в Аргентині, але також в Бразилії, де неустанно О. Ананевич мене молестує, щоб там післати священиків, рівнож в Канаді і Злучених Державах Америки та сама історія, а ще більше пекуча справа з нашими людьми, які вивандрували на роботи до Прус, Голяндії, Бельгії та Франції, де вони цілком лишені без опіки наших священиків, та виставлені на всякі небезпеки в справі віри і моралі. — А не думай, що тут в дієцезії від добра переливається. Ні! Дуже гіркі обставини. По деяких парохіях вірні не обучені і не освідомлні навіть в головних правдах катехізмових та не впроваджені в духове життя нераз — sit venia verbo — такі розгукані, що не тільки священикам, але навіть Епископови диктують. А сектарі немов розюшені вовки уганяють по парохіях та використовують всяку нагоду, щоб вірних зводити та бунтувати до апостазії від катол. Церкви. Священики на то всьо по части безрадні, а по части не здають собі справи з грізної ситуації. До того треба додати ще брак священиків. Як знаєш в часі війни не фунґував семинар через два роки, отже не було приросту священиків, много вимерло на пошести та інтернования у вязницях, а коли я відтак конечністю спонуканий постановив висвячувати тілько в безженнім стані, то настала така буря, яка грозила опустошенням клира. В перших роках бойкотовано дух. сминар, мало висвячувалося на священиків. Тепер вправді много голоситься до дух. семинарії, але зате нема з чого утримувати більшого числа питомців, бо платня одержувана від правительства вистарчає лишень в третій части так, що треба місячно докладати понад 6000 зол., а дорожня і скрута фінансова щораз більша. — З того всього зрозумієш, що моє положення дуже прикре. Клопоти та жури мене сильно прибивають. — Та однак я не трачу духа й не опускаю рук. На сей перший рік я приняв більше питомців і многих з них я призначив на етат місійний, щоб по можности післати відтак священиків не тілько до Аргентини, але також до Бразилії, Канади та Америки. Се вийде на добро також і тут. краєви. Бо ціле лихо в тім, що многі наші люди вертають з Америки атеістами і з переверненими головами та кваліфікуються лишень на деструктивних аґітаторів. Що до Аргентини, то я оголошу вже тепер в дієцезії, щоб охотники зголосилися до місійної праці до Аргентини, щоби в той спосіб дати Тобі доказ, що я щиро бажаю Тобі помочи і що Твій жаль до мене не має основи. Свящ. Єднак вправді зголосився був до Аргентини, але я не міг його післати, бо тут також горить і тут перше треба гасити огонь, а кромі сего, я хотів, щоб він тут перше відбув душпастирську практику бодай через оден рік. Здається мені, що він слабкого здоровля і тому боюся, щоби з ним не сталося те, що зі свящ. Турчином, якого здоровля не могло знести тамошнього клімату. — Думаю, що Ти тепер добре розумієш і відчуваєш який конечний є стан безженний клира. Бо поминувши инші важні причини, кождий мусить признати, що без безженного духовенства неможливе сповнення звання і післанництва місіонарського в цілім того слова значінню. Бо жонате духовенство не тільки не може само сповняти як слід сего тяжкого післанництва, але до того спиняє цілу ту справу, бо воно не може витворити атмосфери пригожої розвитку життя монашого, з котрого голов но рекрутуються місіонарі, як се видимо в лат. Церкві, де є целібат, а в слід за тим множество ріжних категорій Чинів монаших і Згромаджень законних, з яких тисячі посвячуються справам місійним з повним запереченням себе і навіть пожертвуванням свого життя і то не тільки між своїми еміґрантами, але також і то головно міждеякими племенами. Скажи отже Отцям зі Згромадження Місіонарів Слова Божого, що тут Епископ гр.-кат. зовсім невинен, коли не може післати більше священиків. — Працюй що зможеш та не гризися, коли всього не можеж виконати. Наслідуй пок. О. Сенишина, який не тратив духа навіть в найприкріших хвилях. Його листи до мене писані такі милі і погідні, а писані вони були навіть тоді, коли він много терпів душевно і фізично. Справді се була гарна й ідейна душа. О! коби я мав таких много, то се булоби для мене великою потіхою на мою зболілу душу та на старші літа мого життя. А тут треба провадити війну, і то завзяту і затяжну війну, бо ворог зусюди наступає і гроза наоколо. — Коли зголосяться кандидати, дам тобі знати, а Ти знов скажеш тамошним вірним, щоби зложили гроші для них на дорогу, бо я не маю фондів на ті видатки. Коли Ти їхав з Турчином до Аргентини, то я покрив видатки подорожи з дієцезальних фондів, а люди з Аргентини мали звернути ті кошти подорожи. Однак до ничі не звернено. Бо то звичай наших людий. І священика хотять мати, а надто ніяких коштів поносити. Поручаючи Тебе опіці Божій і покрову Пр. Діви Марії і св. Йосифа, пересилаю моє Архієрейське благословення. **† Григорій, Епископ.**

*

Подаючи до прилюдного відома зміст повисших листів, апелюю до священиків і то безженних тут. дієцезії, щоби з них, котрі можуть, зголосилися до місійної праці в Аргентині найдальше до кінця червня сего року. Най рішаються з чистої любови до найлюбішого Спасителя Ісуса Христа, для збирання великих заслуг, для осягнення благословення і милосердя Божого для нашого духовенства і нашого народа.

Дано в Станиславові, дня 15. мая 1930.

† Григорій, Епископ.

——o——

„ВЕРНИХОРОБА“

Під таким заголовком помістив знаний польський публіцист А. Новачинський повну ненависти й погорди до України й українців статтю у вшехольській „Ґазеті Варшавскій“ ч. 166. В ній бере на глум кождого, хто тільки інтересується укр. справою й пише так: Російські (!) словяне (!) родяться як шаранча. За 50 літ буде їх поверх 250 міліонів. Треба отже розлупити ту помаранчу. Перша має бути „визволена“ Україна. В Лондоні хорують на ту хоробу льорд Креве, Черчил, Гил, Амери, амбасадор в Парижі, й ин., у Вашінґтоні чемпіоном нової фікції (!) є сенатор Копеленд. Та се радше спортовці, котрі ґрають і такого крикета. Зате в Берліні ідея розбору Росії має поважного прихильника, міністра Райхсвери Ґренера, б. кватермайстра гетьмана Скоропадського, котрий захопився Київом і перенявся українізмом, не так на злість совітам, як для обкроєння Польщі. Ґренер виконував практично плян теоретика Рорбаха, котрий знов опирався на програмі фільософа й політика Едварда Гартмана, того самого, що для поляків видав клич: „Вигубити їх!“ Від пруських мислителів переняла ту ідею польська суспільна лівиця, зглядно її вироднa дочка пілсудчина... (І далі пише в такий огидний спосіб супроти цілої української нації, що подібної ненависти вже давно не можна було читати навіть у вшехпольській пресі).

Спростування Польської Аґенції Тел.

ПАТ доносить: Супроти появи в деяких дневниках фантастичних поголосок на тлі візити о. Митрополита Шептицького у б. міністра Юзефского, Польська Аґенція Тел. уповажнена до ствердження, що ті поголоски безпідставні і що візита Митрополита мала тільки характер ревізити в звязку з куртуазійною візитою, яку міністр Юзефский зложив Митрополитови Шептицькому в часі свого побуту у Львові.

ГАЛЬО — РАДІО — ЛЬВІВ 652 15-30

Отсим повідомляю свою Поважану Клієнтелю, що окрім фабрикації і продажі лямп електричних. нафтових, **виробів церковних** і гуртовної продажі жарівок, **отворив я спеціяльний ДІМ РАДІОВИЙ,** заосмотрений в найновіщі апарати ріжного рода, як також у всі части складові **і найлучші ДЕТЕКТОРИ** до відбору авдиції Радіо Стації Львів.

Для П. Т. Всеч. Духовенства, Земельних власників, Урядників і Учительства догідні услівя сплати при закупні Радіо знарядів.

МИХАЙЛО ПІШНОТ

Раньше Р. Дітмар Бр. Бріннер.

Львів, Пл. Марійська ч. 9, Тел. 20-04. Фабрика: дім власний, вул. Ґіпсова 30. Тел. 32-16.

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ
693 ІНЖ. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-КА 8-12
ВСЯКОГО РОДА ПОРУЧАЄ ФАБРИКА
ЛЬВІВ 15, ВУЛ. ОКРУЖНА (бічна Кульпарківська) ч. 9. — Тел. 57-48.

ОСИП НАЗАРУК

Галицька Делеґація в Ризі 1920 р.

(16) Зміст: — *Що нам оповідали й радили Білороси. — Про що нас повідомила німецька редакція.* — Відвідини кореспонденка „Таймсу“. — Що нам переказав сенатор Шелухин. — З чим прийшли до мене чужі кореспонденти пізної ночи. — Як я два рази одної ночи ходив до большевиків. — Під палатою клюбу старих кавалерів в ночи.

Дня 4. жовтня 1920. зголосилися у нас два Білороси, полк. Єзовітов й інж. Головінський. Візитова карта першого збереглася в моїх записках. Вона виглядала так:

Colonel K. Jesovitov, Chef de la mission militaire diplomatique de la Republique Démocratique Blanche-Ruthénienne.

Вони приходили з доручення голови свого (тоді вже еміґраційного) правительства, Александра Цьвікевича, котрий також був у Ризі й мешкав у готелі „Метрополь“ під ч. 21. Предкладали нам зробити в їх льокалі спільну конференцію й запросити кореспондентів та евентуально дати равт. Особливо в останній справі, котра вимагала більших видатків, не міг я їм дати зобовязуючої відповіди, отже запросив през. К. Левицького. Він запитав білоруських делеґатів, яке їх відношення до Латвії. Єзовітов відповів, що преміер Латвії прирік, підперти їх у справі допущення до участи в мировій конференції та що Лотиші, урядивши равт для Поляків, запросили й Білоросів; тим Поляки були — після його твердження — дуже сконстерновані й виїхали коло 12 год. а Білороси коло 4 рано. Про вас — оповідав нам Єзовітов — ширять Поляки вісти, що ви приїхали сюди за большевицькі гроші, що між вами є большевики, що през. К. Левицький лиш покриває своїм іменем большевиків і т. п.; анґлійські й американські кореспонденти вірять в се і треба їх скоро поінформувати. Він радив нам піти також до Дессартіж'а, котрий мешкає при вул. Антонінській ч. 4 або 6. Це б. російський офіцир, що служив при гузарах в Петрограді, а тепер французький представник на балтійські краї; він в курсі справ.

Особливо перше твердження нашого гостя (про приречення преміера Латвії) видалося нам неправдоподібне. Ми рішилися, не давати спільного равту. Д-р К. Л. переповів нашим гостям свою розмову з анґлійським представником, а я старався добути від них адреси тих чужих кореспондентів, з котрими ще досі не міг зустрітися. Вони й дали мені адресу Шапіри, кореспондента варшавського соціялістичного щоденника „Роботнік'а“ (ППС): готель „Коммерс“, ч. 24.

Тогож дня повідомила нас редакція німецького орґану „Ріґаер Рундшав“, що Поляки розпускають вістку, немовби Галицька делеґація вже виїхала з Риги й домагалася від нас пояснень у тій справі.

Того дня відвідав нас кореспондент великого анґл. щоденника „Таймс“, мр. Кеннеди, котрому ми оставили візитку в його готелі. В розмові показалося, що він був мало поінформований. Особливо зацікавився документом у справі Галичини, який антанта прислала нам через фронт.

О год. 3 по пол. прийшли до нас знов Білороси з повідомленням, що приїхав сен. Шелухин (наддніпрянська місія) і просить переказати нам, що між Наддніпрянцями й Польщею готовиться розрив, що в Варшаві від 5 днів нема хліба, що там грозить міжпартійна боротьба і що Наддніпрянці будуть протестувати проти поведення Поляків, а нам радять твердо держатися. Поляки дуже занепокоєні, що большевицька мобілізація на Білоруси дала 60.000 добровольців. Ми (себто Наддніпрянці) їм (себто Полякам) кажемо: Ви їх вигнали в ліси, зробили партізанами... а тепер маєте! Петлюра приготовляє ряд протестів. Воєнна партія Латвії — говорили вже від себе Білороси — дуже прихильна новим державам і радили нам дати статтю про Галичину до її орґану „Латв. Карейвіс“ і до „Соцдемократа“ також.

Прийшовши пізно у вечері до своєї кімнати, застав я у себе двох чужих кореспондентів, від лотишської преси й від „Франкфуртер Цайтунґ“. Вони вийшли від мене о год. 11 в ночи. Прийшли запитати, „чи це правда, що большевики відказалися Галичини“. Вони чули про се вже від американських кореспондентів у ресторані як вістку. „Відказалися Галичини“ — мало очевидно означати „десінтересман“... На ту вістку я з пос. Брайтером таки зараз в ночи пішов до помешкання большевицької делеґації. Мануільського ми не застали. Був на конференції з Поляками. А Йоффе сим разом і посла Брайтера не приняв: вимовився, що хорий. Приняв за нього Оболенський і сказав нам, що досі „Поляки нічого конкретного не відповіли...“ На що саме не відповіли, чи на заяву про десінтересман, не можна було від нього витягнути. Можливо, що сам не знав.

Ми вернули з тим до себе, до готелю, а була вже північ, і переповіли те, що знали, през. К. Левицькому. „Ідіть ще раз до большевиків, таки зараз“, сказав до мене голова нашої делеґації, „бо (серцем) чую, що діється щось важне“...

Старого посла Брайтера не випадало мені вдруге тягнути так пізно до большевиків тим більше, що він певно мусів дуже прикро відчути те, що Йоффе вже і його сим разом не приняв. Отже я взяв з собою як свідка д-ра Л. Мишуґу. В великім знервуванні дійшли ми по півночі до помешкання большевицької делеґації. Я застукав до їх дверий. Впустили нас. Але — Мануільського ще не було з нарад.

Ми вийшли. В мені зачало ворушитися підозріння, чи не здурили нас большевики і чи вже й Мануільський не хоче з нами бачитися. Щоби сконтролювати се, пішли ми під дім, в котрім відбувалися засідання мирової конференції. Вся палата була освітлена, авт перед нею не було. Значить, большевики в своїм помешканні сказали нам правду, що Мануільського ще не було з нарад. Він очевидно добивав торгу... Коли жадна з делеґацій ще не завізвала авт телефонами, то се знак, що не збиралися ще вставати від стола, при котрім рішалася й доля Галичини.

Тяжко нам стало і ми пішли. Пусто і темно було в старих улицях Риги. Тільки старезна палата клюбу старих кавалерів світилася ще довго за нами.

Коли ми так вертали до свого готелю пустими вулицями старого міста, мій утомлений ум говорив мені, що справа ось-ось рішиться. Знервований Йоффе не видержав, положився і післав фізично твердшого від себе хахла, кінчати діло, за яким приїхали. А рівночасно мав я якесь очевидно хоробливе вражіння, що той торг взагалі ніколи не скінчиться й аж поки архистратиг Михаіл не затрубить, щоб уже йти на Йосафатову долину, наша галицька делеґація все так ходити-ме нічю пустими вулицями Риґи й очікувати вирішення долі Галицької Землі.

Я здавав собі з того справу, що я вже хорий. (Того дня була така студінь, що ми аж захрипли були в готелі, топити в печах там було неможливо, мабуть були зіпсуті, а в большевиків було так тепло). Решти тої ночи не міг я зазнути.

Та ще не ця прогулька була верхом прикрости. (Далі буде).

ШЕРФ-СКОРНИ
ОДИНОКИЙ СКЛАД АПАРАТІВ і ПРИБОРІВ ФОТОҐРАФІЧНИХ
поручає по цінах приступних
всілякі складові части в обсяг той входячі.
ЛЬВІВ, вул. СОБІСЬКОГО ч. 5.
676 18-20

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

РИМ. Григоріянський Університет на авдиєнції у св. Отця Пія XI. Дня 1. V. ц. р. приняв св. Отець Григор. Університет разом з Інститутом біблійним і Орієнтальним в числі 1650 учеників, не рахуючи професорів та інших достойних гостей. Університет з тої нагоди улаштував академію, котра була завершенням ювилею 50-літного священства св. Отця. Вступну бесіду мав о. Генерал ОО. Єзуїтів Ледоховский, опісля слідували дисертації учеників та співи; потому 48 учеників як представники 48 держав поздоровляли **св. Отця** кожний в своїй мові тими словами: „Піеві XI. Найвищому Архієреєві життя, мир, слава!“ Се поздоровлення залунало також по українськи. (Наші Українці також учаться в тім найславнішім університеті в Римі). По скінченій академії св. Отець дякував сердечно та в своїй промові підніс вагу катол. акції (бо мав відчит також оден світський ученик), виразив своє уподобання, яке відчував, коли представники 48 держав складало Йому гомаґії; Його святість сказав, що рідко має щось подібного, при тій нагоді підчеркнув, соборність св. Церкви. Опісля поблагословив всіх, та серед грімких окликів: „Хай живе папа!“ — що вирвалися з уст молодих левітів, відійшов. **А. С.**

В честь ВПреосв. Митрополита А. Шептицького, з приводу Його 30-ліття на митроп. престолі, устроїли питомці малого семинара у Львові Святочну Академію, котра відбулася 17. с. м. о год. 8 веч. в салі кіна „Аполльо“. На Академії був присутний сам Ювилят в товаристві преосв. Івана Бучка і преосв. Никити Будки. Преосв. Іван виголосив річеве святочне слово до Ювилята іменем питомців м. семинара. Хор питомців під управою п. Д. Котка виконав дійсно добре отсі продукції: 1. На многая літа Владико (по грецьки), 2. Нині отпущаєши, 3. Кантату про страшний суд, 4. Розриту могилу, 5. Ой на горі василечки, 6. Дударика й 7. Україно Мати. Орхестра питомців під проводом п. В. Масюка виконала справно: 1. Хорватське коло, 2. Сербські пісні і 3. Марш. Молодий бандурист і молоденький деклямаор невідомого імени вивязалися також дуже гарно зі свого завдання. Ціле торжество тревало півтора години й оставило по собі у всіх слухачів дуже миле враження. Велика саля була зовсім виповнена публикою.

—o—

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Українська преса в Польщі в 1930 р.

В найновішім випуску журналу „Sprawy Narodowościowe“ (1930 ч. 1. квітень), що його видає „Instytut Badań Spraw Narodowościowych“ у Варшаві, появилася дуже цікава стаття п. М. Фелінського п. з. Prasa ukraińska w Polsce (Stan na początku 1930 r). В статті тій автор, опираючись очевидно на урядових матеріялах, подає докладні дані про українську пресу, що виходить під сучасну хвилю в Польщі. Отже подає передовсім індивідуально: назву часопису, адресу, редактора, періодичність появи, висоту накладу, партійну приналежність. Далі загальну статистику: по родам, по воєвідствам, періодичности, накладу. Вкінці: чисельне порівнання української преси з пресою в інших мовах у чотирох південно-східних воєвідствах — львівськім, станиславівськім, тернопільськім і волинськім. Статтю попереджає короткий огляд історії української преси в Галичині від 1848 р. З подрібного перегляду вилучені часописи, що їх видають в українській мові москвофіли і Поляки. Вони тільки вичислені при кінці статті.

Як жеж представляється сучасна українська преса в Польщі?,

I. ПОЛІТИЧНІ.

УНДО.

1. „Діло“, Львів, щоденник, 4.600*).
2. „Новий Час“, Львів, 3 рази тижн. 7.200.
3. „Свобода“, Львів, тижневик, 2.350.
4. „Народня Справа“, Львів, тиж., 25.000.
5. „Подільський Голос“, Тернопіль, 2 тижневик, 1.200.

УХО.

6. „Нова Зоря“, Львів, 2 рази тиж. 2.000.

Націоналісти:

7. „Український Голос“, Перемишль, тижневик, 4.000.

УСРП. (Радикали).

8. „Громадський Голос“, Львів, тижневик, 8.000.
9. „Наша Думка“, Тернопіль, 2 тижневик, 1.000.

УПП.

10. „Рада“, Львів, 2 рази на тижд., 1.500.
11. „Праця“, Львів, тижневик, 1 500.

СЕЛЬ-РОБ (Єдність).

12. „Сель-Роб“, Львів, тижневик, 8.500.
13. „Сяйво“, Львів, 2 тижневик, 6.000.
14. „Поступ“, Луцьк, місячник, 4.500.

РАДЯНОФІЛЬСЬКІ.

15. „Сила“, Львів, тижневик, 3.000.
16. „Наша Земля“, Львів, тижневик, 1.000.

КПЗУ (шумскісти).

17. „Культура“, Львів, непер., 350.

ВОЛИНСЬКО-ПЕТЛЮРІВСЬКІ.

18. „Українська Нива“, Луцьк, 3 рази на місяць, 2.000.

БЕЗПАРТІЙНІ.

19. „Українське Слово“, Яворів, 2 тижневик, 400.

II. ГОСПОДАРСЬКІ.

20. „Госп.-кооп. Часопис“, Львів, тижневик, 4.000.
21. „Кооп. Молочарство“, Львів, місячник, 6.000.
22. „Кооп. Республика“, Львів, місячник, 1.200.
23. „Нове Село“, Львів, тижневик, 3.200.
24. „Сільський Господар“, Львів, 2 тижневик, 6.000.
25. „Шовківництво“, Львів, місяч, 6.000.
26. „Укр. Пасічник“, Львів, місяч., 6.000.
27. „Укр. Господиня“, Львів, місяч. 6.000.
28. „Укр. Купець“, Коломия, 1.500.
29. „Вістник Пов. Союза Кооп.“, Станиславів, 600.

III. КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІ І ЛІТЕРАТУРНІ.

Національні.

30. „Правда“, Львів, тижневик, 5.000.
31. „Бескид“, Львів, тижневик, 1.500.
32. „Поступ“, Львів, місячник, 1.000.
33. „Літ.-Наук. Вістник“, Львів, місячник 1.400.
34. „Літопис Черв. Калини“, Львів, місячник, 3.000.
35. „Неділя“, Львів, тижневик, 8.000.
36. „Життя і Знання“, Львів, місяч. 2.500.
37. „Нова Хата“, Львів, місячник, 2.100.
38. „Жіноча Доля“, Коломия, тижн. 2.500.
39. „Сяйво“, Тернопіль, тижневик, 1.500.

Радянофільські.

40. „Нові Шляхи“, Львів, місяч. 2.500.
41. „Вікна“, Львів, місячник, 3.100.

IV. НАУКОВІ І ФАХОВІ.

42. „Записки Наук. Т-ва ім. Шевченка“, Львів, неперіод. 600.
43. „Записки ЧСВВ.“, Жовква, непер., 500.
44. „Богословія“, Львів, 3 місячн., 1.000.
45. „Лікарський Вістник“, Львів, 3 місячник, 350.
46. „Технічні Вісти“, Львів, 3 місячник, 600
47. „Життя і Право“, Львів, 3 місячник, 1.000.
48. „Укр. Школа“, Львів, непер., 500.
49. „Шлях навчання і виховання“, Львів, місячник, 3.000.

V. ПРОФЕСІЙНІ.

50. „Дяківські Відомости“, Львів, місячник, 1.000.
51. „Учительське Слово“, Львів, 2 тижневик, 3.000.
52. „Службовик“, Львів, місячник, 1.000.
53. „Професійний Вістник“, Львів, місячник, 2.500.

VI. РЕЛІҐІЙНІ І ДЛЯ ДУХОВЕНСТВА.

Католицькі.

54. „Місіонар“, Жовква, місячник, 34.000.
55. „Нива“, Львів, місячник, 1.500.
56. „Проповіди“, Львів, місячник, 1.500.
57. „Львівські Архиеп. Відомости“, Львів, неперіод., Львів, 1.100.
58. „Перемиські Епарх. Відомости“, Перемишль, місячник, 1.000.
59. „Вістник Станисл. Епархії“, Станиславів, квартальник, 600.

Православні.

60. „Духовний Сіяч“, Кремянець, 3 рази на місяць, 1.225.

Евангелицькі.

61. „Віра і Наука“, Коломия, 2 тижневик, 2.000.
62. „Українська Реформація“, Львів, місячник, 2.000.
63. „Евангелист“, Белз, місячник, 1.000.
64. „Післанець Правди“, Лодзь, місячник, 1.000.

VII. ДЛЯ МОЛОДІ.

65. „Наш Приятель“, (кат.) Львів, місячник, 8.000.
66. „Світ Дитини“, Львів, місяч., 2.000.
67. „Молоді Каменярі“, (радик.) Львів, місячник, 8.000.

VIII. СПОРТОВІ І ҐІМНАСТИЧНІ.

68. „Молоде Життя“, Львів, місяч., 2.500.
69. „Сокільські Вісти“, Львів, місячник, 1.000.
70. „Руханковий Додаток“ до С. В., Львів, неперіод., 1.000.
71. „Вісти з Лугу“, Львів, місяч., 1.000.

IX. ГУМОРИСТИЧНО-САТИРИЧНІ.

72. „Зиз“, Львів, 2 тижневик, 1.450.
73. „Колючки“. Варшава, непер., 1.000.

X РІЖНІ.

74. „Боян“, Дрогобич, місячник, 1.000.
75. „Український Еміґрант“, Львів, 2 тижневик, 3.200.
76. „Український Інвалід“, Каліш, неперіод., 500.
77. „Табор“, Каліш, неперіод., 1.000.
78. „Шлях незалежности“, Варшава, неперіод., 1.000.
79. „Наука і Розвага,“ (Додаток до „Укр. Голосу“), Перемишль, неперіод., 4.000.

З виказаних п. Фелінським укр. часописей в 1930 р. не появилися: „Нове Життя“ (Холм), „Наше Слово“ (Львів), „Світ“ (Львів) і „Ми молоді“ (Рогатин).

За те появилися в 1930 р. не виказані в статті п. Фелінського:

80. „Богородчанський Ціп“, Богородчани, 2 тижневик, ?
81. „Відродження“, Львів, місячник, ?
82. „Городенські Вісти“, Городенка, місячник, ?
83. „Дяківський Шлях“, Коломия, місячник, ?
84. „Пластовий Шлях“, Львів, місячник, ?

Вкінці москвофільські і польські часописи в українській мові:

МОСКВОФІЛЬСЬКІ.

85. „Голосъ Народа“, Львів, тижневик, ?
86. „Земля і Воля“, Львів, тижневик, ?
87. „Кооперативний Вістник“, Львів, місячник, ?
88. „Наука“, Львів, місячник, ?

ПОЛЬСЬКІ.

89. „Селянин“, Львів, тижневик, ?
90. „Łemko“, (латинкою) Краків, місячник, ?
91. „Ruska Prawda“, (лат.) Краків, місячник, ?
92. „Молоде Село“, (утракв.) Рівне, тижневик, ?

Так представляється українська преса в Польці в 1930 р.

Коли підсумуємо поодинокі її рубрики, то одержимо такі загальні цифри (сі цифри супроти наших поправок і доповнень інші, ніж в п. Фелінського):

1 Загальний наклад: 267.625 примірників + 5 часописей, яких автор не виказав, а які треба числити на около 3.000 примірн. Наклад москвофільської і польської преси в українській мові можна приняти на ок. 25.000—30.000 прим. Разом: около 300.000 прим.

2. Періодичність: щоденників — 1; 3 рази на тиждень — 1; 2 рази на тиждень — 3; тижневиків — 19; 3 рази на місяць — 2; 2 рази на місяць — 10; місячників — 41; квартальників — 5; неперіодичник — 11.

3. Зміст: політичних 25; господарських 11; культурно-освітних і літературних 15; наукових 5; професійних 6; реліґійних і для духовенства 13; для молоді 3; спортових і ґімнастичних 5; гумористично-сатиричних 3; ріжних 6.

4. Напрям: католицьких 15; евангелицьких 4; православних 1; лівих (с.-д., радикали, сель-роби, УПП., КПЗУ., радянофіли) 17; УНДО 6; націоналістичних 3; москвофільських 4; польських 4; петлюрівських 4; безпартійних 34.

5. Місце появи: львівське воєвідство 68 (сам Львів 62); станиславівське в. 7; тернопільське в. 5; волинське в. 4; инші 8.

Вкінці ще одно: як представляється українська преса в чотирьох українських воєвідствах Польщі — львівськім, станиславівськім, тернопільськім і волин-

*) Остання цифра при кождім часопису се висота його накладу.

„GENEWA“ Одинока українська галянтерія-Перфумерія
Д. КОНЮХА Львів, Ринок 37 (побіч Нар. Торговлі) 568 30-52
поручає для реклями по фабричних цінах кольоградки, священичі капелюхи, шалі, шапки, пончохи, скарпетки, снігівці„ Tretorn“, кальоші, светери, жіноче і муж. білля, коронки, гафти, „Jägery“, косметику і перфумерію та забавки і пр.

Д-р Степан Дмоховський
б. елев Поліклініки дентистичної у Берліні.
Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.
Виконує усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках кавчукових, золотих і сталевих (Круппа нержавіюча сталь). Апарат Рентгена. 555 62-?

ським в порівнанню з пресою у згаданих воєвідствах взагалі?

Відношення те показує слідуюче порівнання (цифри всіх час. є з 1928 р., одначе вони дуже зближені до сучасних):

		щоден.	тижн.	місячн.
Всіх часоп.	313	16	99	111
З того укр.	84	1	18	36

Як бачимо, українська преса в чотирьох українських воєвідствах Польщі в відношенню до цілої преси у згаданих воєвідствах становить тільки 26·83%.

Звертає передовсім увагу відношення між щоденниками: 16 і 1.

Відношення те виявиться ще більш яскраво, коли возьмемо під увагу слідуюче: Німці в Польщі, яких є около 1,000.000 мають 16 щоденників; Жиди, що мають поверх 3,000.000 населення, посідають 20 щоденників (в тім 17 в жидівській мові і 3 в польській); Українці, яких є в Польщі ок. 7,000.000, мають всього-на-всього 1 щоденник тай то з мінімальним числом передплатників...

До того треба ще взяти під увагу, що майже вся ліва українська преса не виходить засобами української суспільности. Отже властива українська преса, котру можнаб уважати голосом української суспільности в Польщі, покажеться в порівнанню з польською ще значно слабшою, ніж вище виказано.

З того всего ясно, що наші культурні і політичні сили в области кристалізації думки значно слабші від польських на нашій власній території. Усвідомити собі правду, се дуже важна річ. А та правда кличе, шоб напружити наші сили для видержання бодай культурного суперництва на нашій власній землі і при всяких наших рахубах та виступах брати під увагу дійсний стан нашої сили. Хто поступає інакше, шкодить сам собі. І. К.

——o——

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

СЕСІЮ СЕНАТУ подібно як передтим сесію сойму відложено на 30 днів. Здається, що уряд уже не погодиться з сим парляментом аж до кінця його істнування.

ІТАЛІЙСЬКИЙ МІНІСТР загр. справ Ґранді відвідав канцлера Австрії Шобера, котрий ревізитував його того самого дня.

У ВІДНІ в катедрі св. Стефана відбулося богослуження за цісаря Франца Йосифа І. Хоч погода була прекрасна, а в такі дні Віденці виїзджають за місто, сим разом маса публики залягла святиню й оживилася ціла дільниця міста. Богослуження відправив сам кардинал Піфль в асисті великого числа духовенства.

ОБУВУ мужеську, жіночу і дитинну найновіших фасонів з найлучшого матеріялу, як також обуву люксусову спортову, снігівці і кальоші по цінах конкуренційних поручає
НОВО ОТВОРЕНИЙ МАГАЗИН
КАРОЛЯ ПСТРУХА
Львів, вул. Пілсудського, ч. 19. 10—15.674

Все, що знамените, рідко лучається (Ціцеро, „Деліюс“, XXI).

НОВИНКИ

125-ліття істнування відсвяткує бережанська ґімназія 28 і 29 с. м. З неї вийшло багато наших визначних письменників і діячів, між ними М. Шашкевич, Б. Лепкий, і и. Зголошення до участи в ювилею приймає й інформацій уділяє о. М. Залеський, учитель ґімн. в Бережанах.

В 79 р. життя помер проф. Адольф Гарнак, визначний протест. учений, автор великих творів з історії християнської Церкви. Він був родом з Дорпату.

Величезні банкроцтва знов навістили ріжні підприємства в Америці. Вони на 20 процент більші ніж минулого року.

Освітний Зїзд. Головний Виділ „Просвіти“ повідомляє, що в днях 4—7 липня ц. р. відбудеться в **Сільци белзькому** (повіт Сокаль) тридневний зїзд освітних працівників філій: Сокаль, Угнів, Белз, Рава Руська, Любачів, Чесанів, Жовква, Львів-місто, і Львів повіт. Будуть виголошені слідуючі реферати: 1) Загальна і професійна освіта, 2) горожанське виховання, 3) літні табори і прогулки освітніх працівників. По кожному рефераті дискусія.

Спадкоємці султана Абдул-Гаміда (а саме його 9 жінок і 13 дітей) виграли процес з трецькою державою за добра б. султана вартости 20 міліярдів франків. Фінансувала той процес анґло-американська спілка, котра виплачувала згаданим спадкоємцям 100 тисяч франків місячно на удержання.

У Лібійській пустині в невідомих до недавна горах відкрили незнану оселю Овенат зі 150 мешканцями з племени Ґозан. На скелях біля неї знайдено рисунки звірят: слонів, львів, жираф, антильоп, а верблюдів не знайдено. З того вносять, що се дуже старі рисунки, бо верблюдів впроваджено до Єгипту щойно коло 500 р. перед Христом.

Дивні звичаї. Московська „Правда“ з 7. червня пише, що між робітництвом приймається дивна титулятура для всяких больш. урядників. І так: Директорів фабрик титулують „Ваше единоначаліе“, членів правління: „Ваше достиженіе“, предсідателя синдикату або нар. комісаря: „Ваше соціялистическое строітелство“, аґітаторів, що ведуть т. зв. ударні кампанії: „Ваша ударность“ і т. д. Зовсім як за царя...

Знаменитий орґан „Музік ім Лебен“ перестав виходити з фінансових причин. Був се одинокий музичний орґан того рода в цілій Німеччині, що давав солідні музичні огляди й впливав дуже культурно. Німецька преса накликує до віднови й фінансового забезпечення того орґану.

Чи Ви вже вирівнали Вашу залеглість за „Нову Зорю“ і заплатили передплату за II-гий квартал б р.?! Чи Ви не знаєте, як шкодите пресі, коли не платите на час? 1-2

Біржа

ҐРОШІ: Доляр ам. 8·89.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ПАРОХІЯ ВОВЧИНЕЦЬ, почта Станиславів до заміни за иншу парохію у станиславівський дієцезії. 742 2—2

РЕКОЛЕКЦІЇ ДЛЯ ВП. ПАНЬ всіх станів відбудуться у Станиславові в монастирі С.С Василіянок в днях від 14 VII. попол. до 18 VII. с. р. рано. Ціле удержання виносить 20 зол. Постіль треба взяти зі собою. Зголошення і ґроші проситься слати найдальше до 1. VII. с. р. на адресу: А. Тимкова, Станиславів, вул. Красінського, ч. 27. 746 2—3

ХТО З ВПР. ОТЦІВ ПАРОХІВ, ПЕРЕДПЛАТНИКІВ „Н. ЗОРІ“ виграв справу в Найвисшім Трибуналі в справі Каси Хорих, що парохи не обовязані платити за церковну прислугу, зволить подати близші інформації на низше подану адресу. Евентуальні кошти парохія зверне. — Уряд парох. Тучапи, п. Popielniki. 747 1-2

ЛЕКЦІЇ НА ЧАС ФЕРІЙ (1–5 кл. ґімн. початки гри на скрипці) на дуже скромних умовах пошукує абс. учит. семінарії. І. Голод, Либохора, п. Висоцко вижне. 748 1-4

Від 40 літ істнуюча фірма
ШАРЛЬОТТА ЧИШ
Львів, вул. Рутовського ч. 7.
проти Катедри в подвірю
— **ПРОДАЄ** — **І ВИПОЗИЧАЄ** **МЕБЛІ**
731 на догідні сплати, без поруки. 6-30

ПЕНСІОНАТИ
Власний виріб! Ціни фабричні!
КОВДРИ двохсторонні від зл. 25·—
МАТЕРАЦИ з трави морськ. „ „ 38·—
ПОДУШКИ З ПІРЯ „ „ 18·—
ПОШІВКИ ГОТОВІ „ „ 3·—
ПРОСТИРАЛА на ліжка „ „ 5·50
„ **ПІД КОВДРИ** з ручними дірочками „ „ 11·—
КОЦИ ВОВНЯНІ „ „ 10·—
КАПИ ДО ПРАНЯ „ „ 10·—
ПОЛОТНА, РУЧНИКИ, ОБРУСИ, ДИВАНИ, ХІДНИКИ, ФІРАНКИ ДОБРЕ А ДЕШЕВО! продає
ФАБРИКА ПОСТЕЛІ І БІЛИЗНИ
А. ПЕТРУШЕВСКІ М. МЛЄКО, Львів **Коральницька 6**
691 **ЦІННИКИ ДАРОМ!** 15-30

ПЕРЕПЛЕТНЯ
ПАВЛА БАБЯКА
у Львові, вул. Бляхарська 12.
Приймає всякі церковні роботи, як Євангелія, Служебники, старі книги, наклади, брошурования, канцелярійні книги і т. п., в круг переплетничої штуки. 735 3—5

НА РАТИ: ліжко залізне кухонне **14** зл., сіткове **40** зл., умивалка **5** зл., **ліжко** мосяжне **200** зл., **матераци:** З подушки **30** зл., волосінні **75** зл. **Отоманки** ґобелінові **55** зл., Канапки ґобелінові **55** зл., як також приймає перерібки **ФАБРИКА ЗАКС,** ЛЬВІВ, ЛІНДОГО 6, ТЕЛ. 79-99. 565 32—40

КРУЖЛІВКИ, НАЧИННЯ молочарське і кухонне, — ЛЕДІВНІ, — ЛІЖКА, УМИВАЛЬНІ і т. д.
714 б — поручає — 10-15
ТОРГОВЛЯ ЗАЛІЗА
МАРІЯН КЕРСЬКИЙ і ФЕЛІКС КОНДЗЬОЛКА
Львів, вул. Коперника ч. 4.

Дентист ЯКІВ НАСС

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування і винимання зубів, без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті після найновішої системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. — П. Т. Урядовцям і студентам значна знижка. Тел. 65-73 9-10
716

ПОЗІР ЗАСТУПНИКИ! Поважна і стала егзистенція. Впроваджуємо новий народний систем ощадности з високими преміями. Широкі круги суспільности мають спромогу сотиковими ощадностями вже по трьох місяцях одержати велику премію. Той новий систем дає нашим заступникам спосібність до легкого позискання сталого і високого зарібку. Вели і користи для ощаджуючих! Високі провізії для заступників. Головним заступникам уділяється також відповідну суперпровізію.

Зголошення приймає:

ЗАГАЛЬНЕ ЗАВЕДЕННЯ КРЕДИТОВЕ

717 Львів, пл. Марійська, 6—7. 5—8

НЕДУГА ЛЕГЕНІВ. Туберкульоза легенів є неумолима і щорічно без ріжниці пола, віку і стану, скошує мільони людей. — При побарюванні грудних недуг та бронхіту, впертого та томлячого кашлю і т. п. примінюють лікарі **„Balsam Thiocolan-Age“** Гонсенкого, що влекшуючи виділювання флєгми, скріплює організм і самопочуття недужого, побільшує тягар тіла і усуває кашель. Уживається за порадою лікаря. Продають аптики. 722б 4-10

Обува на сезон літний!

жіноча, мужеська і діточа **по зниженых цінах** продає **склад обуви**

„КРАХА“ — Львів, Галицька 15. Дешево, бо в подвірю!

694 7—25

ПАРАСОЛІ дамські і мужеські,

різнорід всілякі направи і покриття

поручає і виконує

„ПАРАҐОН“, МАРІЯ БЕМОВА

Львів, ул. Валова 9.

701 4—12

Союз Кравців Львів Личаківська 15.

під управою ПІРКОВСЬКОГО ЯКОВА й ПАВЛА ЛІЛЯ поручає всякі мужеські одяги, для Всч. Духове стза реверенди, папістики по конкуренційних цінах.

703 6 32 **„Свій до свого“.**

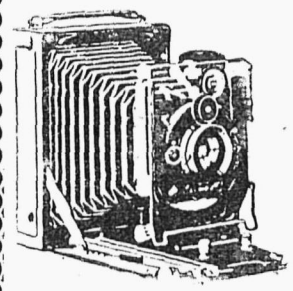

При кождій нагоді практичним дарунком, особливо для молоді є апарат фотографічний. Вже від зол. 33—45 дістанете добру камеру у фірми

ІВАН БУЯК

Львів, Коперника 4.

СКЛАД АПАРАТІВ ФОТОҐРАФІЧНИХ.

Двайцятькілька літ гарно просперуюча фірма дає Вам гарантію доцільної обслуги. Катальоґи безплатно. 728 3-5

МЕБЛІ КЛЮБОВІ

як також усі роботи тапіцерські і декораційні виконує на догідних услівях сплати 665 12-20

МАЛОПОЛЬСЬКА СПІЛКА ТАПІЦЕРІВ

Львів, вул. 3-го Мая ч. 5. Тел. 59 82.

Не купуйте тандити!



Найлучші вироби дістанете у

ПРОЦКА

Львів, вул. Терціярська 10.

(бічна Клепарівської)

Ліжка, умивальні, стояки, урядження для пенсіонатів, віль, бурс, ґабінетів лікарських і т. д.

682 10—10.

ФУТРА

жіночі, мужеські готові — на замовлення, як також всякі перер бки на догідних місячних сплатах поручає і виконує

709 **М. МОШУМАНСЬКИЙ** 6-30

Львів, вул. Боїмів, 1. тель. 10-11

Приймає футра до переховування.

ЛІЖКА ПОЛЕВІ

ЛІЖКА металеві, залізні, тапіцеровані. Дротяні вклади

578 **поручає**

ВИРІБНЯ Л. ЯҐОШЕВСКІ

ЛЬВІВ, Личаківська 132.

29-50

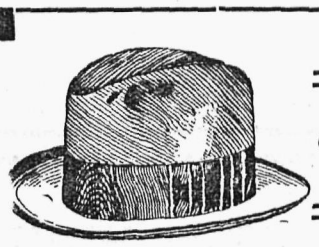

РІК ОСНОВАННЯ 1878.

На весняний і літний сезон

поручає наймодніші

КАПЕЛЮХИ і ШАПКИ

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! Вибір великий!

412 25-?

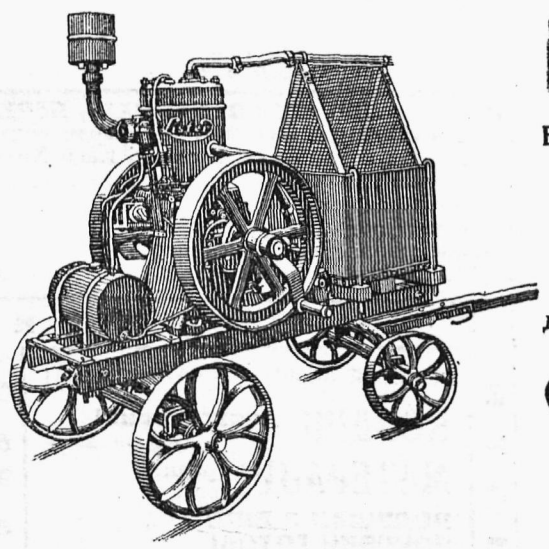

Мотори ЛІСТЕРА?

БЕНЗИНОВІ

НАФТОВІ

РОПНІ

ПЕРЕВОЗОВІ

СТАЛІ

для цілей рільничих і промислових

є НЕОЦІНЕНІ

До набуття у всіх поважніших складах машин рільничих і в репрезентації фірми

R. A. LISTER & Co., Ltd.,

Dursley (Анґлія)

Львів, вул. Ягайлонська ч. 24. **Телєфон 6-29**

702б 6—12

Львівські Курси Керманичів самоходових

Інж. АЛЕКСАНДРА ЮРОГО

Львів, вул. Коперника 54.

Ведені суть при найбільших варштатах і ґаражах самоходових в Галичині. Новочасні самоходи до науки їзди. Оплата ратами. Замісцевим мешкання і опіка. **Пишіть о ілюстровані проспекти,** котрі висилаємо безплатно. 727 3-8

КОСИ стирийські з ґваранцією, ТОМАСИНУ бельґійську і німецьку, ВУГОЛЬ, всякі господарські машини

745

замовляйте в Спілці Українських Аґрономів

Львів, Собєського 28. Цінники і оферти даром.

1—15

Видає й редаґує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10

Porto zapłacone ryczałtem.

Рік V. Львів, четвер 26. червня 1930. Ч. 47. (347)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Ухвала партій центролівиці

Домагаються уступлення правительства марш. Пілсудского.

Під проводом голов 6 опозиційних клюбів відбулися в Варшаві в салі сенату збори послів і сенаторів 6 опоз. партій. В президії засідали: Нєдзялковский (ППС), Рут („Визволенє"), Домбский (Хлопська партія), Вітос („Пяст"), Хаціньский (Христ. Дем.), і Янковский (НПР). Внесок поставив пос. Кернік з „Пяста". Ухвалено одноголосно довгу резолюцію, в котрій сказано, що нужда на селах і в містах доходить до остаточних границь і що причиною того є не тільки світова криза, але й непевність політичного положення в державі. Уряд не має свідомого господарського плану і до того веде боротьбу з парляментом. Наслідок того політична криза, що підкопує внутрішний і зовнішний кредит. Супроти того згадані партії домагаються уступлення правительства диктатури Йосифа Пілсудского й утворення конституційного уряду. Потім заявив пос. Нєдзялковский, що партії, зібрані в тій салі, готові взяти на себе відповідальність за долю держави.

——o——

Чому Ворошилов пішов в „отставку"?

При помочи ґарнізону Москви хотів увязнити Сталіна.

Народний комісар війни Ворошилов уступив зі свого становища. Коло того факту повстала безліч вісток. Преса доносить м. и., що він хотів при помочи ґарнізону в Москві в часі конґресу компартії увязнити Сталіна і його сторонників, але голова чрезвичайки Менжинський вчас відкрив його заміри і Ворошилова усунено.

—o—

„Осодміл"

Новий систем надшпіонажі в СССР.

Преса доносить: Сталін розпочав творити нову велику орґанізацію, звану „Осодміл" (Общество содействія міліції). Члени тої орґанізації мають занятися шпіонуванням шпіонів, то значить одержать нагляд над ҐПУ (чрезвичайкою). Вони мають просякнути у всі інституції, підприємства, союзи, кооперативи і т. д. Кождий крок і настрій кождого члена величезної тюрми народів має шпіонувати та нова надшпіонажа.

Заборона будови нових церков

АТЕ доносить: На внесок Ради Народних Комісарів президія ВЦІК-а заборонила будову нових церков на всій території України. Ту заборону викликали вісти з ріжних округів України, що народ розпочав скрізь збирати фонди на будову нових церков на місце замкнених властями. (Так виглядає „свобода" совісти й релиґії під владою червоних товаришів, яку й нам тут захвалюють усякі радянофіли).

——o——

Місіонар зперед 1000 літ

перший стеноґраф Швеції.

В недавно виданій „Історії стеноґрафії", Шведський полковник Оляф Мелін, винахідник помислової системи стеноґрафії подає такі цікаві інформації: Св. Ансґарі, перший християнський місіонар Швеції, був заразом і першим шведським стеноґрафом. Вже в 930 році, послугувався він т. зв. „знаками Тирона", які винайшов Марк Тулій Тирон, визволений невільник Ціцерона в р. 63 перед Р. Хр. Завдяки тій системі заховалося багато промов римських бесідників. Цеї системи вживали в римському сенаті т. зв. „нотарії", що записували звіти з сенатських засідань. Систему Тирона приноровлювано на широку скалю в середних віках у церковних цілях, а пізніше служила вона до списання драм Шекспіра і творів инших Єлисаветинських письменників.

Велика спека в цілій Европі

Зі всіх сторін Европи доносять про катастрофальні наслідки великої спеки. З Анґлії, Франції, Італії, Еспанії, Бельґії, не устають приходити вісти про великі спеки, які спричинюють тяжкі бурі, що нищать поля й цілі оселі. В Польщі ярина, овес і ячмінь вже перепалені, а жита на легких ґрунтах дозрівають передвчасно з маленькими зеренцями. У Варшаві спека доходить до 24 степенів, в Тернополі до 23, в Берестю й Люблині до 22, у Львові, Перемишлі, Пинську і Кракові до 21, в Закопанім до 20 і навіть в надморській Ґдині до 19.

Штучно викликаний дощ

„Кельніше Цайтунґ" приносить таку депешу з Амстердаму: Голяндський хемік Вераарт піднісся у великім літаку над островом Маркен в товаристві кількох воєнних літаків, котрі мали завдання обсервувати вислід його досвіду. Над островом стояла хмара, на котру Вераарт сипнув значну скількість привезеного з собою мілкого леду, котрий передтим сильно остудив в лябораторії під великим атмосферичним тисненням. В слід за тим полився з хмари гарний густий дощ, що покропив три квадр. км. острова. Таким чином стверджено можливість штучного викликання дощу. (Але коли є дві передумови: 1) природна хмара на небі та 2) значні кошти на лябораторії, в котрих можна остуджувати мілкий лід і на літаки, щоб той лід розсипати по хмарах).

Навіть з сотиків зростають міліони

тому навіть найдрібніші ощадности складайте в Кооперативному Банку

715 „ДНІСТЕР" 11-7

у ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20

ВИСНОВКИ

З поучаючої полємики між Поляками.

В 43. ч. „Н. Зорі" подали ми докладний зміст полємики між орґаном правлячих кругів „Газетою Польською" й маршалком сойму Дашиньским як також відповідь б. премієра Польщі Сьвітальского на статтю Дашиньского. Потім появилися дальші, місцями ще остріші плоди польської полємики, котрі ми також по части навели або згадали. За той час були вже в нашій редакції люде, котрі перечитавши ту полємику, говорили таке: „Таж у Поляків ґірше полемізують, ніж у нас! А прецінь їх інтеліґенцію уважають культурнішою, ніж нашу. Як се пояснити?"...

Не підлягає сумніву, що та полємика, ведена визначними людьми сучасної Польщі, підриває взаїмно значіння їх імен у загалу і що вона навіть ведена в тій власне ціли, щоб ослабити повагу і вплив противника. А що значить добре імя в суспільности, про се сказав уже великий психольоґ Шекспір ось що: „Добре імя чоловіка і жінки се властивий клейнод їх душі. Хто вкрав мою мошонку, той украв дурницю: се щось і нічо, було моє, тепер його, воно було невольником тисячів людей. Та хто вкраде мені добре імя, той рабує в мене те, що його не збагатить, а мене робить бідним".

Так воно все було, так є і так буде в кождім суспільнім життю. Річ ясна, що полємізуючі польські держ'авні мужі в своїй полеміці далекі пр. від державних мужів Анґлії, котрих Шекспір на переломі 16. і 17. століття вчив, як поводитися в суспільнім життю. І вивчив їх так, що навіть виїмково горячий Ґледстон, котрий з довголітного консерватиста перекинувся в яркого лібе'рала й доходив до радикалізму та в парляменті говорив так: „Все, що роблю я, добре, а все, що робить мій противник, зле", — все таки, не забував додати: „мій високоповажаний противник", чим бодай посередно говорив, що „злі діла" його противника не походять зі злої волі.

І то взаїмне ощаджування себе (котре, розуміється, зовсім не виключає навіть о с т р о ї боротьби) в публичнім життю було одною з головних основ великої поваги, авторитету й політичної сили Анґлії. Такого взаїмного ощаджування себе у сучасних нам польських політиків очевидно нема.

Та є в тій на загал неґативній полеміці також позитивні риси, яких не зашкодилоб переняти і тим, котрі все думають і говорять, що „від Поляків не можна нічого навчитися". А ті позитивні риси тої на загал неґативної й навіть експльозивної полеміки отсі:

1. Згадані польські полємісти оперують в полеміці фактами, опертими на датах і цитатах. Оперує фактами навіть такий їх віртуоз злоби й ненависти як А. Новачиньский. (Гл. виїмки з його

статтей в 45 і 46 чч. „Н. Зорі“). Правда, польські полемісти побиваючи своїх противників даними фактами, промовчують, що такі саміські блуди поповнювали й вони (що противники знаменито використовують), — одначе все таки оперують ф а к т а м и, навіть тоді, коли лаються. А се свідчить, про те, що вони вийшли вже з найнищої стадії „полеміки“, в котрій лайка й очевидно безпідставна брехня се одинокі „аргументи“, як це буває у тих, котрі не тільки „від Поляків не можуть нічого навчитися“, але взагалі від нікого. А зате „вчать“ навіть — Анґлію, як вона „повинна“ поводитися в кольоніях, бо інакше „стратить Індію“, коли їх не буде слухати, ну і змаліє до непізнання. І такі бувають коміки в деяких суспільностях тай ще до того думають, що вони „впливають виховуючо“. Не дивота, що коли хто таким педаґоґам „многоміліонової нації“ скаже, що придивиться їх методам, коли не перестануть так поводитися, — то вони називають се — „шантажом“... Не дивота, що в суспільностях, вихованих на полеміці без подавання ніяких фактів, — можливі й такі випадки, що старий вже чоловік з великою чорною бородою підпише вам „заяву“ разом з пару головусими молодиками і 18-літними дівчатками, в котрій написано, що старий публичний працьовник, „нікчемний“. І ніякого вам факту не подасть, опріч власної тяжкої глупоти. Тай знайде „патріотичний“ орґан на оповіщення такої глупоти, якої не принявби до оповіщення навіть найкрикливіший лівий орґан — з чисто річевих причин.

2) Ще важніше від оперування фактами в полеміці між Поляками є те, що там видно, як хтось когось з п е р е к о н а н н я боронить, коли на нього нападають. Боронить аргументами, то значить, виказує: 1) як нападають на нього, 2) які заслуги нападений має і то в тій области, в якій його нападають. Де так відбувається полеміка, там — хочби та полеміка була навіть дуже остра і неперебірчива, — істнує якась суспільність. Бо там хтось з кимсь почувається звязаним в імя спільного діла і говорить, яке те діло і чому він боронить нападеного. Конкретно говорить, то значить наводить цитати з нападів і збиває їх тай каже, чому се робить.

Не є ніякою „обороною“, коли хто вживає імени якогось діяча, щоб закриватися ним і підсуває своїм противникам в и д у м а н і ним самим напади на те імя, щоб буцім то „боронити“ того, на кого ніхто не нападає. В такий спосіб ніде не поступають шануючі себе люде, тільки інтриґанти й киринники.

Ми далекі від того, щоб похваляти діяльність теперішного маршалка сойму п. Дашиньского, котру він проявив за час свого життя. Одначе ніде правди діти, він совісно і річево боронить свого товариша і співробітника, жида Ліберман, з котрим десятки літ змагав до одної цілі. Читаючи, як він боронить Ліберман, мимохіть пригадується, як десятками літ нападано наших Владик у всіх наших радикальних і — пожалься Боже — також „національно-патріотичних“ орґанах української преси, але ледви чи знайдеться десь оборона, котру можнаб поставити поруч оборони, яку соціяліст Дашиньский дає жидови, свому товаришови по ідеї. Хто думавби, що се може „переборщене“ твердження, нехай перегляне річники нашої преси, в котрій довгі літа тягнулася пр. спеціяльна рубрика п. з. „Хомишинія-да“, нехай порівнає заслуги того Владики, проти котрого зверталися такі напади, з тими нападами і нехай наведе ті числа в орґанах нашої „патріотичної“ преси, в котрих була річева оборона, а в котрих брали участь і численні одиниці нашого „патріотичного духовенства“... Зовсім подібно було і з иншими нашими Владиками, всіми — що до одного, як у краю, так і за морем на еміґрації, але згаданого висше Владику лаяно найдовше і найтяжше, мабуть тому, що Йому довелося працювати серед найтяжших обставин...

3) Третя й остання черта, на яку в полеміці між Поляками слід звернути увагу, се те, що ні один з полемістів не займається систематичною писаниною в обороні своїй чи своїх однодумців в якім небудь орґані, котрий нападав на нього чи на його ідейних приклонників. І се чи не найсильніший доказ, що польська суспільність се вже дійсна суспільність, в котрій від провідників почавши, на молоді скінчивши, кождий, хто публично виступає, розуміє, що (поза спростуваннями, які приписує закон) шануючим себе людям і ґрупам та орґанізаціям не вільно продукуватися в орґанах, які поборювали або поборюють їх ідею чи визначних представників їх ідеї. Не вільно тому, бо коли люде з ріжними, противними собі світоглядами, виступають на сторінках одної і тої самої ґазети, тоді в суспільности витворюється хаос поглядів і щезає поважне відношення до всяких ідей. Відомий хемік Соколовський писав таке: „Коли возьмете навіть найсильніші отруї та змішаєте їх разом, тоді та мішанина не тільки що не буде сильніша від котрогось свого складника, а взагалі стратить силу й витворяться з неї помиї. Таксамо або й гірше є в життю суспільнім“. А се значить, що конкубінат ідей чи напрямів ще гірший від конкубінату звичайного. І се, як видно з полеміки між Поляками, розуміють вони добре.

Збираючи коротко висновки з полеміки між польськими діячами, мусимо дійти до такого погляду: Цілість і якість полеміки між Поляками не може нікому служити як зразок, одначе є в тій полеміці також поодинокі позитивні риси. — А. Ч.

——o——

Похорони о. Плятоніда Філяса

(Спеціяльна кореспонд. з Дрогобича).

В середу 18. червня с. р. відбувся похорон бл. п. о. Плятоніда Філяса Ч. С. В. В. в Дрогобичи. Похоронна маніфестація була величним актом пошани для великого духа о. Плятоніда, виявленням любови і жалю за неструдженим працьовником і проповідником Христової правди, який словом, пером і ділом вказував свому народови шлях християнського поступу. Вже рано була велика Церква Пресв. Тройці повна людей. О год. 8 почалася архієрейська Служба Божа, котру відправив Преосв. Епископ Йосафат Коциловський в асисті вісьмох отців Василіян, які з ріжних монастирів прибули, щоби в останне почтити свого многолітного б. Настоятеля всіх монастирів, що мудро управляв ними 15 літ, вихованши як професор і відтак Протоігумен ціле покоління. Співав по мистецьки хор Дрогобицького Бояна під проводом о. директора Сапруна. До панахиди стануло 40 священиків монахів зі свіцькими, між ними також всі місцеві латинські священики. Коли по панахиді отворено домовину й епископ уділив помершому приписаного для священика намазання, залунав загальний плач вірних. Саме в тій хвилі увійшов в Церкву Впреосв. Митрополит А. Шептицький. Поява Митрополита викликала велике враження на всіх, особливо довга пращальна молитва, яку Він відчитав. Похорон провадив Преосв. Епископ перемиський, котрий у надгробній промові, подякував покійному за те, що як протоігумен приймив його до Чина, вказував йому шлях законного життя. „А коли Боже Провидіння — сказав бесідник — покликало мене на епископа в Перемишлі, то покійний спомагав мене своїми мудрими радами і вказівками“. В нім, зазначив Преосв. бесідник, стратила Церква і Чин великого працьовника, а дієцезія особливо цінний скарб. На еміґрації був покійний іменований Апостольською Столицею Адміністратором для вірних всіх трох дієцезій, які були поза Галичиною. Всіми священиками і клириками опікувався він як міг найкрасше, стараючися для них о все, що було потрібне на тяжкій еміґрації. Зі зворушення й жалю Епископ прослезився, плакав і ввесь нарід, що численно зібрався на цвинтарі. Опісля промовив о. Ткачук в заступстві о. Протоігумена Калиша, котрий ізза недуги не міг прибути особисто на похорон. Ткачук подякував за щирі слова Преосвященому і всьому духовенству за участь в похороні. Промовляв також місцевий о. ігумен Заячківський ЧСВВ, пращаючи покійного як найбільше примірного працьовника в Церкві на проповідниці і в сповідальниці. Дякував також духовенству, Чинам і Згромадженням Законним та всім парохіянам і хорови Бояна. Послідний промовив від політичних орґанізацій Д-р Стефан Витвицький, б. міністр загр. справ за українського галицького правління. Бесідник підніс передовсім працю покійного на полі церковнім, в дусі правдиво Христовім. Зазначив, що покійний визначався як ґеніяльний провідник в католицькій справі, в дусі західної культури, яка для нашого народу єдино відповідна. І ся праця покійного була всім знана на обох півкулях, бо покійний перший положив основи місійної праці над нашим народом і тут і в Канаді. Своєю працею в укр. парляменті був для нас покійний приміром правдивого патріота. Коли наші війська, піхота і гармати, робили дефіляду перед своїм урядом, покійний о. Філяс — сіяв з радости. Йому — сказав бесідник — віддалиб тепер послідню почесть ті наші збройні сили і склонилиб перед ним прапори як перед великим громадянином і патріотом. Честь Його памяти! — Хор в послідне відспівав сумну пращальну пісню. Слова бесідника довго ґомоніли в ухах всіх, бо були се правдиво-щирі слова признання для праці, духа і серця монаха-патріота й ученого. Народу була велика маса, присутні були всі українські школи й ріжні орґанізації. Широкі маси народа відчули, що в тім побожнім монаху стратили також великого патріота. Священиків взяло участь у похороні поверх 40, в тім 6 лат. обряду. — **М. К.**

——o——

Д-р Степан Дмоховський

б. елєв Поліклініки дентистичної у Берліні.

Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках кавчукових, золотих і сталевих (Крупна нержавіюча сталь). Апарат Рентґена. 555 63-?

Разрозненное, безмысленное бытіе существъ есть только ихъ л о ж н о е положеніе, призрачное и преходящее. Истинное же бытіе они имѣютъ лишь въ единствѣ со всѣмъ. Первенство бытія принадлежитъ не отдѣльнымъ частямъ, а цѣлому. Безусловное первоначало и источникъ всякого бытія есть а б с о л ю т н а я цѣлостъ всего сущаго, т. е. Богъ. Эта-то цѣлостъ всего, пребывающая сама по себѣ въ неизмѣнномъ покоѣ вѣчности, открывается и проявляется во всеединяющимъ смыслѣ міра, так что етотъ смыслъ есть прямое выраженіе или С л о в о („лъогос“) Божества, явный и дѣйствующий Богъ (Соловьев).

Мораль і природа

О природо, все що добре,
замкнене в твоїм лоні; ти жерело обильне всіх правд! (Diderot).

Ми бачили [1]) як Кант і його послідовники, не признаючи обявленої реліґії, не всилі були встановити моралі яка направлялаб нас до добра, яка зобовязувалаб нас перед Богом. Те завдання ще більше не під силу атеістичним та матеріялістичним теоретикам. Вони даремне питають: Де знайти обовязок? Де шукати шляху до добра? І що таке добро?

Тож звертаються до природи: Жива вічна матерія, що без принятого пляну, без усякої первопричини творить у вічному русі єства і види та створює в нас і почування і пристрасти і думку заразом — ось що заступає їм Бога... Почитання природи це їх „побожність". На їх думку, природа тільки добра й лагідна. Слухаючи її „вишнього голосу", одержимо, на їх думку, непомильні вказівки. Природа — знаменитий провідник: слухаймож покірно її рад. Ось се і єсть їх „мораль".

Відомо, які містичні й сліпі поклонники природи були люде Відродження і також вільнодумці XVII. століття. Возьмім для приміру з перших Рабле [2]), батька телємітів, котрі лише тому були розумні, що слухали самої природи. „В їх правилі був тільки цей припис: Роби, що хочеш! Бо люде вольні й доброго роду мають з природи інстинкт-вказівку, яка все направляє їх до діл чесних, а відпихає від блуда". І пять творів Франца Рабля натхнені такою фільософією, як і впрочім ціле Відродження.

Ті думки продовжують у XVII. ст. вільнодумці. Чи треба иншого приміру як Моліер учень Ґассендія [3])? Комедія Моліера в своїй основі натуралістична. Його сатира звертається тільки проти тих, що намагаються змінити, змусити або здавити природу. Це на його думку одинокий блуд та вершок смішности. Необичайне життя або честилюбство не є предметом його атак, бо ті нахили занадто згідні з природою.

Найширше розвинулась отся фільософія природи з її погубними наслідками щойно в XVIII. століттю. Гельвеціюс, Гольбах, а особливо Дідро [4]) навчають, що природа ніколи не може зіпсувати людини, а що, навпаки, людина псується всупереч природі своїми звичаями, пересудами, своєю реліґією. Дідро в своїй книзі „Second Entretien sur le fils naturel" вважає себе товмачем природи й передає нам її „науку": „О ви, каже природа,; слухайте мого царственного голосу; радуйтеся без страху, будьте щасливі! Даремне шукати вашої долі поза межами всесвіта... Відважтеся скинути ярмо реліґії, головної моєї суперниці; зречіться тих богів самозванчих і вертайте під мій закон. Вертай, блудне дитя, вертай до природи!" „Так отже „мораль природи" це поворот до первісного, дикого стану. Нема більше реліґії, нема обовязку, нема сорому. Ось по Дідроту „природня людина" — „чоловік без викидів совісти, жінка без сорому". Це його власні слова.

Думаю, що навіть не треба підчеркувати софізму, який міститься в такий моралі. Цеж не мораль, але її заперечення. Замість боротися проти ворога, вона впускає його до твердині. Замість оборони — капітуляція.

Бо природа від часу первородного гріха стала з ґрунту зла. Вона часто веде до згуби, вона все спокушує. Наші інстинкти часто злі, а завсігди сліпі. Треба на їх місце часто ставляти інстинкти набуті, рефлекси моральні. Це мета виховання. Ніщо більше фальшиве, як те, що природа добра. Опанована гординею, жаждою уживання і боротьбою за істнування, природа ані не добра, ні не лагідна, ні не величня. Вона каже нам бути поблажливими для наших слабих сторін, але настроює нас проти почувань, навіть проти чеснот иншиx. Бути вирозумілим для инших, а строгим для себе самого, це діло християнської реліґії, але для природи недоступне. „Природа — каже з погідним цинізмом Анатоль Франс — учить нас пожирати один одного; світовий закон, це боротьба, різня, сліпа гра супротивних сил..." Таке саме сумне заключення й Тена: „Боротьба це конечність; людина це єство добичі й лупу, котре вбиває собі подібного задля куска сирої риби". А Фаґе [1]) фільософічно додає: „З тою хіба одинокою ріжницею, що тепер риба зварена". Ось вам „природня людина", захвалювана вільнодумцями. Й вона буде все така, якщо позбавиться її реліґії й моралі.

(За „La Croix" — Sophismes du temps présent).

[1]) Гл. „Н. З". ч. 244. Мораль без Бога. (Думки про етику Канта).

[2]) Francois Rabelais, франц. письменник († 1553), автор „Ґаргантуї" й „Пантаґрюеля". Створений його уявою монастир Пелєм, нині означає місце, обильне у всяке добро, головно матеріяльне.

[3]) Pierre Gassendi, священик, математик і фільос. матеріяліст, найвизначнійший з фр. „лібертинів". XVII. ст.

[4]) Denis Diderot, фр. фільософ, один з творців Енцикльопедії, також драм. письм. (1713—1784).

[1]) Emile Faguet, фр. письменник і професор, чл. акад. фр. (1847—1916).

Нова валюта найбільшої нації світа.

В Китаю заводять тепер нову, золоту валюту. Порядкує її Кеммерер, Американець німецького походження. Одиницею буде монета звана „сонце". До р. 1854 панувала в Китаю мідяна монета. В тім році заведено там срібну монету під назвою „мекс", бо Мексик був тоді найбільшим продуцентом срібла й доставляв його вже в формі готових монет також Абісинії, Туркестанови й иншим краям. Мексиканський доляр був в Азії дуже люблений. Ще в р. 1911 було в Китаю 500 міліонів мексиканських долярів в обігу. Не випер його навіть т. зв. китайський або „смочий доляр". Щойно коли срібло зачало падати в ціні, увійшов у Китаю в уживання т. зв. „Доляр Юаншікая", а „мекси" зачали топити на матерял. Разом з „мексом" зникає й китайський „таель", уживаний головно коло Шанґаю. Тепер одиницею стає золоте „сонце".

——o——

Розкрита таємниця великої війни.

Винстон Черчил, б. воєнний міністр Анґлії, оповістив дуже цікаву статтю про найбільшу битву, яку знає історія світа. Та битва відбулася над рікою Марною, в р. 1914, а взяло в ній участь 78 німецьких дивізій проти 55 дивізій французько-анґлійських. Німцям бракувало до осягнення їх цілі ще 19 дивізій на тім фронті, як приписував їм плян Шліффена. Вони зробили помилку, що в час не кинули своєї фльоти, котра спробувалаб перепинити довіз 160.000 Анґлійців через канал і другу помилку, що забагато своїх сил вислали проти Росії. Цікаво, що ґенерал Мольтке вже дня 10. вересня 1914 р. сказав отверто свому цісарови: „Німеччина програла війну"...

——o——

ШЕРФ-СКОРНИ
ОДИНОКИЙ СКЛАД АПАРАТІВ
і ПРИБОРІВ ФОТОҐРАФІЧНИХ
поручає по цінах приступних
всілякі складові части в обсяг той входячі.
ЛЬВІВ, вул. СОБІСЬКОГО ч. 5.
676 19-20

Если уклоненіе в ересь ведет за собою отлученіе от Церкви, то уклоненіе в соціализм — заблужденіе, лютъйшее всякой ереси — тьм болъе заслуживает того же наказанія. ...Волков-хищников необходимо удалить из стада, иначе пропадет все стадо. (Владимир Троцкій „Христіанство и соціализм").

Маленький фейлєтон.

Про соняшні удари

Дуже цікаві замітки на повисшу актуальну тему оповістив головний лікар Ратункового Тов. у Відні, Д-р Леопольд Кравс. Він каже: Статистика соняшних ударів і инших ушкоджень в часі літних спек виказує дві інтересні річи: 1) Що число тих ушкоджень в повоенних літах менше ніж було передтим; 2) що ті ушкодження не такі тяжкі, як бувало навіть при зовсім однаковій температурі тоді й тепер! Як се пояснити? Є дві причини того. Перша та, що за той час поступило фізичне виховання дітей. В усіх верствах населення дозволяють уже дітям бігати в літі наго або в дуже легких одягах і в міру заправляють дітей до спорту. Се фізичне виховання робить нові покоління більше відпорними на всякі недуги і тим самим на соняшні удари та спарення шкіри. Друга важна причина зменшення тих випадків полягає на тім, що є вже такі органи преси, котрі постійно присвячують хоч невеличкий куток на вказівки звязані зі справою здоровля. Ті вказівки се неоціниме добро для суспільности і треба їх все і все подавати. Що до соняшних ударів, то треба в пресі перестерігати перед надмірним „культом сонця", бо се небезпечна річ не тільки для хорих, але й для здорових. З другої знов сторони треба пригадувати публиці, що соняшне світло, яке ділає на наге тіло, вбиває на нім зародки ріжних хоріб, скріпляє „віддихову силу" шкіри через викликування поту та спричинює те, що кров лучше добігає до всіх кінчин. Одначе, хто має повний жолудок, не повинен уряджувати собі соняшної купелі; в часі тої купелі не вільно пити нічого, навіть води в трохи більшій мірі. Бо і повний шлунок і пиття в часі ділання сонця дуже обтяжує серце. Ті, що мають слабе серце, недокровні й хорі на легкі ніколи не повинні вживати інтензивних соняшних купелей. Але й здорові люде повинні в часі соняшної купелі брати мокрий компрес на голову, переривати купіль і змивати голову, груди та плечі. Добра се річ, мати при собі оцет або амоняк, бо вони оживляюче ділають на мозок. Се вказане особливо для менше здорових людей, котрі ніколи не повинні вживати соняшних купелів без товариства. Соняшні удари лучаються також без купелів, а просто на вулиці. Запобічи тому можна через уживання в літі легких одягів, без ніяких поясів, без підвязок. Шия не повинна бути в горячі дні нічим стиснена, а зовсім свобідна. Буває й у помешканнях дуже душно. Тоді треба мочити ноги в воді і то в воді відстоялій, а щойно потому в студеній — і лиш так довго, поки не покажеться зачервоніння шкіри. Не злі тоді й натирання ментолевим або камфоровим спіритусом. Хто дуже пріє, нехай не пє студеної води, ні иншого студеного напитку, тільки відстоялий. найлучше в малих дозах, при помочи соломки. Вкінці слід підчеркнути, що закривання вікон в часі спеки мокрими простиралами не ділає добре. Лучше отворити вікна і двері й де є вентилятори, пустити їх в рух.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Торжественне Свято Пресв. Евхаристії обходив наш Львів в неділю 22. червня. Після архієрейського Богослуження, яке відслужив у Преображенській Церкві Преосвященний Никита в асисті численного духовенства, рушили походом процесії всіх наших церков до ринку, де при спеціяльно уставлених вівтарах Преосвящ. Владика докінчив торжества. Гарно співав хор студентів Богословської Академії.

Ювилейний 1930-ий рік не проминув не замітно і в родинному селі Достойного Ювилята Ескц. Митрополита. При кінці мая відбулася в Прилбичах місія під проводом ОО. Редемптористів, що увінчалася чималим успіхом. Погода була вимріяна. Праці в полі небагато. Тож нарід з усіх усюдів горнувся дуже численно, щоб побачити й почути тих незнаних ще в Яворівщині місіонарів Пресв. Спасителя. Що вечера на просторій церковній площі хвилювало море захоплених слухачів, що по проповіді вертали у паломничих гуртах, співаючи дорогою релігійні пісні. Місіонарські сповідальниці були заєдно в стані облоги, а при щоденних причастях панував правдиво кальварійський стиск. Дуже мило вражало підчас сеї місії те, що тутешній двір брав у ній живу, активну участь. Графи Шептицькі належали до найпильніших слухачів місійних проповідей, являлися стало на ранішних і вечірних науках. Гарним, будуючим приміром для Прилбичан було бачити, як ґрафиня через цілу місію майже що-дня принимала святе причастя в нашому обряді. Про цей обряд, до якого та ґрафиня, сама родом з корінної Польщі, відноситься з великою симпатією і пошаною, написала перед кількома літами цінну книжку п. н. „W kościele i w cerkwi“. А вже найкраща хвиля місії була безперечно та, коли підчас величавого хрестного походу тутешній ґраф взяв на свої рамена дубовий місійний хрест та разом з найповажнішими господарами обніс його три рази довкруги Церкви. Кількатисячна одушевлена товпа ґляділа на сей будуючий вид і здавалося — не могла ним досить налюбуватись. Того вечера зпід місійного хреста вислано привітну таку телеґраму до Їх Ексц. Митрополита: 4-тисячна громада учасників місії в Прилбичах, родинному місці Їх Ексцеленції Митрополита, пересилає Достойному Ювилятови щирий привіт та заяву синівської любови, а Всевишнього благає, щоби зволив захоронити їм любого Архіерея ще на многі, щасливі літа.

Учасник.

Церковний конфлікт у Венезуелі. Як відомо, уряд Венезуелі засудив на прогнання аепископа Валенції за осудження цивільного супружжа одного міністра. Під напором публичної опінії уряд предложив аепископови поворот до Валенції, але під услівям, що відкличе згадане осудження. Аепископ услівя се відкинув.

Апостольський делеґат у Мехіку мсґр. Руіз Фльорес відбув недавно конференцію з президентом Ортез-ом Рубіо. На тій конференції спирається надія, що навязані в попереднім році зносини доспіють до заключення формального порозуміння, яке корисно управильнить відносини між Церквою й мехіканським урядом.

З Чітта дель Ватікано доносять: Остання беатифікація ляіка Конрада фон Парцгама, має особливше значіння, бо це вперве від часу реформи Лютра беатифіковано Німця.

В день імянин св. Отця наспіло до Ватикану премного депеш зі желаннями, між ними перший раз депеша від італійського короля Віктора Емануіла.

——o——

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ДЕРЖАВНИМ ПІДСЕКРЕТАРЕМ у мін. віроісповідань й освіти іменував президент Мосціцкий о. д-ра Броніслава Жонґоловича. Се свідчилоби про наближення між урядовими кругами й одною ґрупою лат. духовенства.

УНДИСТИ МІЖ СОБОЮ. Пос. Паліїв помістив у „Н. Часі“ ч. 69. статтю п. з. „Вспульна плятформа“, в котрій пише, що в раді міста Львова на того самого президента міста голосували і (москвофіли) Лисяк і Бачинський і український клюб, котрого головою є ундист п. Децикевич, а членом начальний директор „Діла“ о. Д. Лопатинський. „Люде просто виключають можливість, що це є тільки „екстратура“ панів радних, загал глибоко переконаний, що це відтинок загальної політики, якій на імя: Угода УНДО з санацією“. (Се рідкий випадок, щоб посол якоїсь партії закидав прилюдно иншим визначним членам своєї партії політику, з якою засадничо не годиться й ані не потягав їх до відповідальности перед провід своєї партії, ані сам не виступав з такої партії, тільки писав про се „народови“).

ЧИ НЕ КЛОПІТ З ЖІНКОЮ? Жінка анґлійського міністра торговлі Ґрегема президіювала на публичних зборах жінок у Лондоні й виголосила при тій нагоді кілька слів правди, котрі справили великий клопіт усему правительству. Вона сказала про Індію: „То не наш край, не маємо жадних прав до нього. Накидати Індії нашу опіку й цивілізацію це насильство. Звіт комісії Саймона не причинився до взаїмного зрозуміння“... Анґлійська преса пише про той виступ пані Ґреген як про „пожалування гідну річ“...

——o——

НОВИНКИ

Ізза великої посухи вода в горішнім бігу рік Висли й Одри так обнизилася, що здержано там судоходство. На мілинах поставали ріжні судна і не можуть рушити з місця.

Рада міністрів у Варшаві постановила відокремити департамент лісництва і 5 виділів звязаних з господаркою в державних лісах в окрему управу державних лісів, що підлягати-ме безпосередно міністрови рільництва. На чолі тої управи став дир. Льорет.

Вежа в Пізі валиться? Недавно спеціяльна комісія, що оглядала похилу вежу в Пізі ствердила, що вона за останних 10 літ знов похилилася о 10 міліметрів. Дальше обчислено, що коли вона похилиться на 30 цм., тоді мусить завалитися. На разі рішено скріпити фундаменти вежі цементом.

——o——

Жертви

о. Лазорів Василь 2 зол. на кат. пресу. — о. Михайло Грималюк, Тишківці, п. Городенка 5 зол. на укр. інвалідів. 1—1

——o——

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Реколєкції для вп. пань всіх станів відбудуться у Станиславові в монастирі С.С. Василіянок в днях від 14 VII. попол. до 18 VII. с. р. рано. Ціле удержання виносить 20 зол. Постіль треба взяти зі собою. Зголошення і гроші проситься слати найдальше до 1. VII. с. р. на адресу: А. Тимкова, Станиславів, вул. Красінського, ч. 27. 746 3—3

Управа ювенату оо. редемптористів в Збоїсках п. Знесіне подає до відома, що принимає учеників до першої ґімн. кл. на шкільний рік 1930. Що до блищих інформацій прошу звернутися до Управи. 698 4—4

Лєкції на час ферій (1 – 5 кл. ґімн. початки гри на скрипці) на дуже скромних умовах пошукує абс. учит. семінарії. І. Голод, Либохора, п. Висоцко вижне. 748 2-4

Дирекція жін. учит. семін. СС. Василіянок у Львові (вул. Потоцького 95) подає отсим до відома, що вступні іспити на І. курс семінарії відбудуться лекційним способом в днях 26., 27., 28., і 30. червня с. р. — До подань треба долучити: останнє шкільне свідоцтво, метрику хрещення, свідоцтво лікарське і свідоцтво щіплення віспи. — Вступні іспити на II., III. і IV. к. відбудуться 25. і 26. червня; на сих трьох курсах буде вільних всего по 2—3 місця. — Вписи до школи вправ I - VII. кл. відбудуться 28. і 30. червня від год. 8 рано. Семінарія і школа вправ мають права державних шкіл. — При семінарії є інтернат, в якім учениці можуть найти приміщення і старанну опіку. 749 1—2

Хто з впр. отц. в парохів, передплатників „Н. Зорі“ виграв справу в Найвисшім Трибуналі в справі Каси Хорих, що парохи не обовязані платити за церковну прислугу, зволить подати близші інформації на низше подану адресу. Евентуальні кошти парохія зверне. — Уряд парох. Тучапи, п. Popielniki. 747 2-2

ПАРАСОЛІ дамські і мужеські,
рівнож всілякі направи і покриття
поручає і виконує
„ПАРАҐОН“, МАРІЯ БЕМОВА
Львів, ул. Валова 9.
701 5—12

Від 40 літ істнуюча фірма
ШАРЛЬОТТА ЧИШ
Львів, вул. Рутовського ч. 7.
проти Катедри в подвірю
— ПРОДАЄ — І ВИПОЗИЧАЄ **МЕБЛІ**
731 на догідні сплати, без поруки. 7-30

ПЕНСІОНАТИ
Власний виріб! Ціни фабричні!
КОВДРИ двохсторонні від зл. 25·—
МАТЕРАЦИ з трави морськ. „ „ 38·—
ПОДУШКИ З ПІРЯ „ „ 18·—
ПОШІВКИ ГОТОВІ „ „ 3·—
ПРОСТИРАЛА на ліжка „ „ 5·50
„ під ковдри з ручними дірочками „ „ 11·—
КОЦИ ВОВНЯНІ „ „ 10·—
КАПИ до праня „ „ 10·—
ПОЛОТНА, РУЧНИКИ, ОБРУСИ, ДИВАНИ, ХІДНИКИ, ФІРАНКИ ДОБРЕ А ДЕШЕВО! продає
ФАБРИКА ПОСТЕЛІ І БІЛИЗНИ
А. ПЕТРУШЕВСКІ
М. МЛЄКО, Львів Коральницька 6
691 ЦІННИКИ ДАРОМІ 16-30

Дентист ЯКІВ НАСС
Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.
Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування і винимання зубів, без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті після найновіщої системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. — П. Т. Урядовцям і студентам значна знижка. Тел. 65-73 10-10
716

МОТОРИ, МАШИНИ, ТРАНСМІСІЇ, СТАЛЬ, апарати до гашення „МІРД“, знаряди РЕМІСНИЧІ І ГОСПОДАРСЬКІ 714a 11—15
поручає торговля заліза
МАРІЯН КЕРСЬКИЙ і ФЕЛІКС КОНДЗЬОЛКА
Львів, вул. Коперника ч. 4.

Видає й редаґує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Poczt. zapłacone ryczałtem

Рік V. Львів, неділя 29. червня 1930. Ч. 48. (348)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II пов. - Тел. 1-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. — Конто П. Щ.: Краків 405.867

Міжнародний конґрес літератури

У Варшаві відбувся конґрес представників літератури ріжних народів, зорґанізованих у т. зв. Пен-Клюбах. Делеґати 25 країв зложили звіт про сучасний стан письменства в їх краях. Пен-Клюбови у Варшаві доручено уруґувати справу створення великої літературної нагороди Союза Народів, ухвалену на попереднім конґресі Пен-Клюбів в Осльо. Ухвалено також, позискати для великої орґанізації Пен-Клюбів орґанізації письменників тих країв, котрі досі ще не приступили до централі Пен-Клюбів, як СССР., Єгипту і навіть малого Монака. („Пен" значить по анґлійськи „перо". Перший Пен-Клюб оснувала жінка, пані Девсон Скот. До „Пен-Клюбів" належать письменники всіх родів літератури, від поетів почавши, на критиках скінчивши).

Роскоші в „раю"

В Київі вже навіть для дітей нема молока.

АТЕ доносить: Недостаток харчів в СССР. загальний. В Петрограді, Москві, Харкові й инших містах нема мяса. „Правда" доносить, що робітники й служащі Московсько-Казанської зелізниці вже два місяці не бачили мяса. В Петрограді нема ні обуви, ні шкіри. „Пролєтарська Правда" пише, що в Київі перестали видавати масло й молоко навіть для дітей, а хорим у шпиталях видають харчі в дуже обмеженій скількости.

Ще оден втік від них

Большевицьке посольство в Фінляндії оповістило, що торговельний повновласник СССР. в Гельсінґфорсі Ерсин Кіян пустивши в рух значну скількість фальшивих векслів під іменем представництва, скрився у невідомім місци. — Ерсин Кіян оповістив, що його безпідставно посудила чрезвичайка в зносинах з анґлійською й фінляндською розвідкою, тому він, одержавши погрози від чекістів, покинув службу і в СССР. не вернеться.

Пасивний опір суддів в Чехословакії

Союз чехословацьких суддів у порозумінні з німецькими суддями в Чехословаччині з огляду на перетяження працею й недостаточну платню ухвалив приступити до пасивного опору. Преса пише, що це в короткім часі доведе до загальмування цілої машини судівництва.

Що буде в Кракові?

Взивають до революції...

Аґенція „Іскра" доносить: Обозний (вшехпольської орґанізації) ОВП („Обозу Великої Польщі") на Варшаву, п. Тлуховський, розіслав такий обіжник: Терпеливість народу санаційним правлінням доведена до краю — вичерпалася. Край самовільно правлений клікою каріеровичів, доведений до нужди, а санація та її платні поплечники гуляють безкарно й товстіють на людській біді. Більшість політичних партій, злучених в центролівиці, уряджує 29. с. м. в Кракові конґрес, на котрий з цілої Польщі з'їдуться робітники, селяне, інтеліґенція та взагалі люде всіх станів. ППС вислала вже з Варшави на кошт партії 1.000 членів своєї боївки. З другої сторони „Стшелец" свої озброєні банди, а правительство стягає на той час 6.000 війська і поліції. З того всего видно, що ситуація дуже грізна і може дійти навіть до горожанської війни. Нарід хоче вибороти собі свободу а правоправність мусить побідити. В тій боротьбі не сміє й нас бракувати. Ми, що найбільше відчуваємо на собі „добродійства" теперішнього правління, не можемо бути бездільні в тій рішаючій грі. Можливо, що боротьба перенесеться й на терени инших міст, особливо Варшави. Мусимо бути в ладі й готовости, щоби в разі потреби стати в обороні Церкви і права. — Проурядова преса, подаючи сей документ, додає від себе, що „така політика граничить з державною зрадою"...

——o——

Приписи на горячі дни

Німецька преса оповіщує такі приписи на горячі дні: 1. Одяг має бути легкий і по можности ясний, бо ясний одяг приймає тільки половину того тепла, що темний. Льняні блюзи лучші ніж флянелеві. 2. Вказано носити півчеревики. 3. Капелюх з білої соломи. 4. Важна річ чистота шкіри. В тій ціли треба часто купатися і часто зміняти білизну. 5. Проходи (і взагалі рух) повинні бути в горячі дні по можности обмежені. 6. Вікна і двері отвирати. Т. зв. „протяг", коли воздух теплий, зовсім не шкодить. Се байка — його шкідливість. 7. Спати при отворених вікнах. 8. Накриватися в сні тільки простиралом. 9. Ходити по можности в тіни. 10. Пожива повинна бути тільки свіжа, по можности ростинна: ярина, овочі, легкий хліб. Найлучший напиток холодна вода, можна її пити й частіше, але не богато нараз. В літі особливо важно їсти правильно, все в тій самій порі й уважати добре на травлення.

Як уживати водних тушів

В горячі дні холодні водні туші дуже оживляють; гартують. Одначе ніколи не треба пускати відразу повний туш холодної води просто на голову, бо від того можна дістати завороту і болів голови. До холодних тушів треба привижати помалу, зачинаючи його пускати наперед на ноги, потому на хребет, щойно за третим разом на груди і живіт, а доперва за 4-им разом на голову й ціле тіло. Притім голову треба хоронити купелевою шапочкою або шматком. Потім добре взяти легку соняшну купіль або розігрітися проходом. **(З нім.)**

Вчіть своїх дітей ощадности
і постарайтеся дня них о пушку і книжку ощадности Кооперативного Банку
715 „ДНІСТЕР" 12-?
у ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20

Довкруги православного собору у Варшаві.

I.

У тріюмфуючім, радіснім тоні звістила недавно польська проурядова преса, що день 1. червня 1930, запишеться великими золотими, незатертими буквами так у розвою польської державности, як і в історії православної церкви у Польщі.

Щож таке скоїлося у тім пропамятнім дні? Притокою до радісних настроїв, був акт, що довершився у православній церкві на Празі. Оце там урядники през. Мосьціцкого, його декретом, датованим з Ловіча отворили двері до приготовавчих праць тай самого собору автокефальної православної церкви у Польщі.

У „Н. Зорі" вже подані були урядові польські і православні звідомлення про хід цеї події. Це бо справді немаловажна подія, що тичиться церковного життя і на наших землях. Заінтересувалася нею вже й загранична преса, а відносно мало уваги присвятила їй українська. Мабуть обставини і форма, у якій довершено згаданого акту здержано поділали на нашу пресу. Ми докинемо кілька пояснень до цеї справи, яка повинна живо обійти кождого українця так католика як і православного.

Старанням польського уряду довершено проголошення цего історичного документу як найторжественніше. Декрет був випечатаний старопольським шрифтом на черпанім папері і заосмотрений підписом й печатю президента Речипосполитої. Три польські міністри з оточенням, яких увів до церкви митроп. делеґат, передали письмо митроп. Діонізіеви при кінці торжественної літурґії. Митрополит одягнений, подібно як окружаючі його епископи, у всі літурґічні ризи з усіми інсіґніями, переняв у царських воротах розпорядок з рук міністра Червіньского і подякував йому за це стиском руки. Городненьский еп. Алексій відчитав велегласно декрет серед гробової тиші у храмі. Суть письма це — як відомо — президентське розпорядження, яке взиває голову правосл. церкви й епископів, щоб вони спільно з відпоручником польського уряду підготовили і перевели правосл. собор. По промульґації декрету заграли всі дзвони, митр. Діоніз відправив благодарний молебен, а церковний хор відспівав гимн „Боже, цось Польскен"...

Торжество закінчилося прийомом у митр. резиденції. Це учрежденіе не так замітне щирим настроєм учасників та смаковитими конфітурами і старим вином, як радше тостом митрополита в честь гостий. Ін віно верітас! Ось що сказав голова правосл. церкви з усміщкою на устах: „Не знаю, хто ініціятор, хто виконавець і хто корректор великих нинішних подій, але всім, що до цего причинилися — найгорячіше і найсердечніше дякую!"... На це відповів мін. Червінський, що „це діло спільно започатковане дозріло в атмосфері взаїмно-



Удосконалені МАШИНИ до виробу ЦЕМЕНТОВОЇ ДАХІВКИ, ПОРОЖНЯКІВ, ЦЕМРИННЯ, ЖОЛОБІВ, СТОВПІВ, ПЛИТ, БЕТОНОВИХ РУР і т. п. поручає:

ФАБРИКА МАШИН РЖЕВУСКІ і СКА

Акційна Спілка в ВАРШАВІ.

Зиск невеличкої фабрики виносить в сезоні 5.000 до 6.000 зол. — Джерело поважних зисків для підприємчивих одиниць!

Представництво на Східну Галичину:

С-ка Акц. М. ВОЛЬСКІ і С-КА

628 20—20 у Львові, вул. Городецька ч. 2 Б.

го довіря і без сумніву доведе до цего, що православна церква почуватиметься в Польщі, як у своїй отчизні“...

Ревеляційні для нас отсі слова хіба остільки, що голову православної церкви зовсім не боліла голова в улаштованню цего політично-реліґійного торжества. Услужний польський уряд, що взяв під свій покров варшавське православя, сам у всім потрудився. Голова православія навіть не знав, хто і що робив у тій справі. Все зробили Поляки.

Нема сумніву, що первочервневий акт це успіх думки польської рації стану. В короткім і у звязлім декреті п. президента згадується рік 1791. Чому? В тім році творці польської Конституції 3. мая також запорядили собор правосл. церкви без благословення і в незалежности від Москви. Нинішний польський уряд підхопив цей маневр своїх найбільших у минувшині патріотів і дослівно його копіює. Кажемо: дослівно. Бо коли правдивий фізичний закон, що ті самі причини в тих самих обставинах родять ті самі наслідки, то хіба історія ніколи так не повторюється, як це діється на наших очах. У минувшині на землях розпайованих, між Москву і Польщу жило православне населення поруч зі з'єдиненим з Римом. Супроти нього стосувала Москва все з цілою силою добре обдуману, а на довгі літа обчислену реліґійно-політичну систему: нищення укр. окремішности в народі і церкві. В імя цеї програми відриває Росія українське православя від Царгороду, а піддає його юрісдикції петербурського синоду. Київський митрополит Ґедеон Четвертинський започатковує ряд ерархів, що зривають з Царгородом а піддаються Москві. Митрополит Арсен Берло, Йосиф, Єронім Волчинські та Кониський уже дуже потульні підніжки Москви. На Польщу, яка має у себе і православних і уніятів, теж йде цей політ.-реліґійний натиск. Росія аррогує собі опіку над „греко-русскими“ ісповідниками, а Польща хоче бачити тих, як їх офіціяльно називає „греко-оріенталів“, у номінальній залежности лиш від Царгороду.

Щодо Унії — то в програмі рос. політики лежить витеребити з корінем цей „мезаліянс між православєм а латинством“. Знова Польща, як це доказує цілий хоровід польських істориків з Бартошевичем і Лозінським на чолі, нічого не робить для Унії: не попирає її, не боронить, а все шкодить, найбільш до цего непокликаними руками — свого латинського духовенства.

У передрозборовій добі, коли всьо шаліє у сваволі, московські аґенти: Сіверс, Кайзерлінґ, Репнін, Штакельберґ були справжні політичні диктатори в Варшаві. За цілими стиртами їх універзалів, меморіялів, усяких рескриптів, у яких раз-у-раз протестується проти гнету православя на користь Унії (!), підпливають грізні хвилі рос. панславізму. Збруєю віри мостить собі Москва шлях через Польщу до серця Европи... Цілу грозу цеї небезпеки, зрозуміли польські патріоти останнього сойму, і тому зорґанізували в Пинську 1791 р. незалежний від Москви собор православної церкви. Але як конституція 3. мая так і той собор не увійшов у життя ізза наспілих політичних катастроф.

Нині польський уряд здійснює ту давню реліґійну програму у відношенню до православя. Вже зроблено два великі кроки на тім шляху. Перед шістьма літами царгородський „економічний“ патріярх, якого „вселенська“ влада обмежується на ледви двацятьпять тисяч душ, а якого, мимоходом кажучи, не узнають навіть греки матірного краю, — зволив вилучити зі своєї мнимої юрисдикції польське православя і благословив його в незалежну від нікого інституцію. В почуттю ваги цего великого чину, шле він у Польщу на прохання польського посольства на свято установи автокефалії свого представника, а тепер його відпоручник еп. Зотос бере участь в отворенню православного собору.

Так повести обі справи вдалося польським політикам без великих жертв і без дипльоматичних труднощів. У давнині стояв за закордонним православєм московський велит. Сьогодня червоні диктатори на Кремлі, заняті у себе з пекольним фанатизмом гашенням всяких реліґійних проявів, — заскочені, збентежені, безрадні. Випустили з рук свою, так успішну, віками випробовану зброю, якій імя: „защита благочестія“ в чужих державах. Ту зброю в догідну хвилю підхопила Польща і цупко її тримає. Отже щирим і нелицемірним є захват поляків з торжества, яке православні святкували 1. червня 1930 р. В такому світлі, підчас відчитування історичного документу, могли кореспонденти польських ґазет у церкві дійсно догледіти „розчарувані лиця вірних, з яких много має на очах сльози благодарности і вдяки, що отсе промовив до них маєстат Речипосполитої, що Польща хоче бути для православних доброю і кохаючою матерю і сумлінною опікункою та орудницею“ („Ґазета Польска“, ч. 149).

К. П.

10-ліття большевиків на Україні

Враження очевидця.

Вже в 1927 році обходили большевики в цілім союзі, отже й на Україні, 10-ліття свого панування. Ті обходи були дуже торжественні. Міста були ілюміновані, по вулицях порозвішувані наперек полотна з написами: „Влада радам“, „смерть паукам“, „через комунізм до соціялізму“, „хай живе робітничо-селянська власть“ — і т. п. Ілюмінації тревали цілі 3 дні, а властиво ночі. Та і в промовах бесідників (а говорено по російськи і по українськи і по польськи) і в написах була все лиш брехня і брехня, бо ані селян ані робітників ніхто там не питав і не питає о раду і власть не в їх руках, але в руках чрезвичайки (ҐПУ); і неправдою було, що в 1927. припадав ювилей 10-ліття панованя большевиків на Україні. В 1918. були ще на Україні союзні війська — австро-німецькі, — які на запрошення Центральної Ради прийшли на Україну робити порядок, бо самі Українці не в силі були завести у себе лад без Німців. 29. квітня 1918 впала Центр. Рада, — бо не могла остатися при владі ґрупа людей, що визнавала ідею соціял-революційну і це доведена річ, що ес-ери спосібні тільки руйнувати а не будувати. На місце Центр. Ради став гетьман П. Скоропадський. За гетьмана чулася сильна рука і творився лад на Україні. В „Державнім Вістнику“ оголошувано все, що мало бути заведено на Україні. Мова „Держ. Вістника“ з 1918 р. далеко гарніша, як пізніші оголошення за Петлюри і за большевиків. Та лишень кілька місяців остався гетьман. Проти нього с.-р. в спілці з нашими соціялістами піднесли повстання під проводом Петлюри і Виниченка. Весною 1919 р. Директорія У. Н. Р. уступаючи перед большевиками опинилася на маленькім скравку землі в Камянецькім повіті, аж наше військо з Галичини освободило цілу майже правобережну Україну від большевиків, занявши 31 серпня 1919 на кілька годин Київ, який одначе мусіли здати Москалеви Денікінови, що поставив клич: „Єдіная неделімая Россія!“. У вересні й жовтні билися Галичане поруч з Наддніпрянцями з Москалями. Та Наддніпрянці ізза браку освідомлення масово переходили на сторону Москалів а їх свіжі частини дезертирували з війська. В 1920 р. наступили на Україну Поляки і за 8 неділь зайшли аж поза Київ. Але вже в червні уступили з Київа, а в жовтні 1920 р. віддали Україну большевикам, запечатавши угоду Рижським договором. Отже фактично большевики на Україні від літа 1920 року. І сего року припадає 10-ліття їх панування на Україні.

Чимже зазначили вони свою власть на Україні? Цілих 10 літ панування большевиків — це террор, грабіж, здирство і насильство над безбронним населенням. Тисячі Українців розстріляно, почавши від 1920, а скінчивши 1930-м — і то розстріляно якраз ідейніших одиниць. Коли Петро І. будував Петербурґ, згинуло на болотах Неви коло 40.000 козаків; при будові радянської держави згинуло без порівнання більше населення України — а маси його караються по тюрмах, званих тепер по новому БУПР (будинок примусових робіт), де багато людей гине з нервового напруження, бо їх часто по ночах будять ніби то для переслухань, а властиво для тортур. То відноситься передовсім до політичних вязнів, до яких не примінюється ніколи ніяких амнестій, навіть у 10-ліття панованя большевиків.

Селяне жили до 1928 р. ще у сякімтакім спокою. Аж в тім році зачалася аґітація за „колектив“. Ця колективізація затроїла життя селянам, бо Украї-

ГАЛЬО — РАДІО — ЛЬВІВ 652 16-30

Отсим повідомляю свою Поважану Клієнтелю, що окрім фабрикації і продажі лямп електричних нафтових, **виробів церковних** і гуртовної продажі жарівок, **отворив я спеціяльний ДІМ РАДІОВИЙ,** заосмотрений в найновіщі апарати ріжного рода, як також у всі части складові **і найлучші ДЕТЕКТОРИ** до відбору авдиції Радіо Стації Львів.

Для П. Т. Всеч. Духовенства, Земельних власників, Урядників і Учительства догідні услівя сплати при закупні Радіо знарядів.

МИХАЙЛО ПІШНОТ

Раньше Р. Дітмар Бр. Бріннер.

Львів, Пл. Марійська ч. 9, Тел. 20-04. Фабрика: дім власний, вул. Гіпсова 30. Тел. 32-16.

інці ніяк не хочуть пристати до комуни і зречися власности. За те примінює до них уряд репресії, террор, вивласнення, або примусове переселення на Сибір, як не на Соловки.

10-ліття большевії на Україні зазначилося руїною господарського стану, з'убожінням селян, упадком продукції господарств рільних— та в наслідку поширенням голоду; большевики завели примусовий піст: лиш 3. рази в тижни можна на Україні дістати мяса і то найгіршого сорта. Все ліпше вивозять в Москву. З'убожіння населення видно й по одежі; господар носиться там так, якби який прошак. При тім стерроризований і збідований браком товщів, подібний до зголоднілого арештанта, хоч ходить ніби на волі.

І тих 10 літ не мали большевики спокійного панування на Україні. Раз-у-раз повставали якісь ватаги повстанців проти большевицького режіму. І так у Літинськім появлявся Шепель, в Ямпільськім повіті Кушнір, який був пострахом больш. власти. В Чернівцях убили комуніста Лєщинського, поляка предсідателя сельради, який дуже дався в знаки населенню; в Сніткові появлявся Овчарук, який зі своїми людьми нападав на ісполкоми в Барі, в Копайгороді, в Лучинци, грабив поїзди на лінії Жмеринка —Могилів. Службовці большевицьких установ не мали довгий час спокою ні в день ні в ночи. Так само нападали на слідчих з ҐПУ, як в дорозі до Юрковець й убивали їх. Зате падало жертвою багато селян: много їх з Черновець, зі Сніткова і Юрковець порозстрілювано, а богато засуджено на вязниці або на виселення. Підносили бунт кілька разів і робітники в Київі й Одесі, але ті бунти здушено силою. Таксамо були розрухи і на Донбасі з браку хліба.

В справі реліґії було ціле те 10-ліття большевиків замітне тим, що насамперід в 1922 р. весною ограблено всі церкви так православні як і католицькі з цінностей, то є зі срібла і золота; забрано отже з церков чаші, пушки, монстранції, хрести, цінні фелони та ризи з церков і монастирів, поздирано одежі і прикраси з золота і срібла з образів — і те все ніби то „на голодуючих“. Коли св. Отець Папа Пій XI. заявив большевикам, що готов викупити всі церковні річи і заплатити за них золотом на вагу, кілько будуть виносити всі річи, большевики не приймили золота. Отже їм не ходило о золото на голодних, але о святі посуди церковні для їх спрофанування. Від 1922 року зачалися арештовання священиків і тортурування їх — а то і розстріли, котрі тревають аж до сегодня. В наслідок тортуровань зійшло з розуму трох католицьких священиків; два вже померли, оден ще жиє збожеволілий.

Католицькі священики арештовані майже всі. На Україні полишилося їх лиш кілька. З православних заарештовано також богато і то з орієнтації тихонівської — й укр. автокефальної, синодальних покищо не зачіпають.

В дієцезії Камянецькій були крім римо-кат. також 4 греко-католицькі священики. Оден з них збожеволів у тюрмі. В Житомірській було пятьох наших греко-кат. священиків, а то: вивезений о. М. Щепанюк, два Галичани (о. Стисло жен. священик, вдовець, арештований і вивезений; о. Мартинович повернув до Галичини — і тут захорував) та два навернені з православя: о. Н. Толстой (що вирікся віри в 1928 р. а тримався її за царизму) і о. Руденко, що з православія перейшов на унію, опісля на латинське. Праця унійна під большевиками майже неможлива. За перехід на унію тягнуть протоколи і доходять — хто є мотором переходу на католицизм. Зовсім як за царизму! Большевики дуже бояться скріплення католицизму. Про инші справи напишу другим разом.

М. Яришівський.

ОСИП НАЗАРУК

Галицька Делєґація в Ризі 1920 р.

(17) Зміст: Польська заява на мировій конференції в справі Галичини. — Чому Йоффе дивився на справу мира оптимістично а Мануільський песимістично. — Наша нарада з Білорусинами і що говорив на ній Цьвікевич. — Телефонат про порозуміння між Йоффе'м і Домбским. — Висновки з того телефонату.

На другий день, 5 жовтня 1920, пішов я передовсім до Мануільського. Він сказав мені таке: „Вчера засідання мирової конференції тревало до години пів до першої в ночи. Поляки заявили, що справа Галичини це внутрішна справа Польщі; Галичина ніколи до України не належала. На те відповів Йоффе, що всі галицькі партії, навіть ідеольоґічно блищі Польщі ніж радянській Україні, заявляються проти Польщі. Зверніться сегодня вечером по деклярацію до Шеншева (хто був той Шеншев і про яку деклярацію говорив Мануільський, вже тепер не памятаю, а в записках більше про це нема. — О. Н.). Йоффе дивиться на справу мира з Поляками оптимістично, я песимістично.*) На випадок розриву гостро поставимо справу Галичини“.

Про дезінтересман у справі Галичини ні слова. Тоді я згадані в попереднім уступі інформації лотишського журналіста й кореспондента „Франкфуртер Цайтунґ“, про котрі вони довідалися від Американців, поклав на карб звичайних поголосок. Та тепер, коли се пишу, мені здається, що Йоффе мусів мати звязок з Американцями й говорив їм річи, які скривав навіть перед Мануільським.

Тогож дня перед полуднем прийшов до нас лист від галицького посла в Берліні, дра Евгена Левицького. Змісту того листа в моїм дневнику не зазначено. Видно мусів бути мало цікавий.

Пополудні відбули ми нараду з Білорусинами в їх льокалю. Про ситуацію реферував їх голова Цьвікевич. Він говорив так: „Поляки й большовики здержуються з висказом що до Білоруси. Без границь і правительства вони готові визнати Білорусь, бо обі сторони думають висунути „своїх“ Білорусинів. Ми приняли таку тактику: заховуємо вижидаюче становище, щоб опісля прихилитися до того, хто конкретніше поставить нашу справу. Покищо навязуємо з ким можемо: з Лотишами і їх правительством, з Українцями і з Галичанами. Дорогу з Двинська в Риґу хочуть Поляки зробити приватним підприємством під їх військовою охороною. А Двинськ се ключ Латвії. Це знає лотишський уряд. Лотиші страшно ворожо ставляться до большевиків і до Москви взагалі Супроти того всего ми займаємо таке становище, що з Польщею можемо договоритися але на державних началах. А Лотиші заінтересовані в тім, щоб ми не вступили на шлях автономізму. Польщі без Латвії трудно, а Латвія тягне нас але як самостійний чинник. Маєрович розуміє, що договір між Петлюрою й Польщею це будова на піску і що сепарація українського уряду це питання часу. Українці стоять на тім, що їх справу боронять большевики й тому вони вмішуватися в конференцію не хочуть, поки совітська Україна держиться етноґрафічної засади. Колиж Польща визнає уряд Раковського, тоді наступить зірвання Петлюри з Польщею. Поляки під натиском факту, що вони вже на білоруській території, предкладають нам порозуміння. Ми відповідаємо, що (підемо на порозуміння) тільки тоді, коли вони визнають незалежність Білоруси з нашим урядом на чолі. Та мабуть це до нічого не доведе. Тут відбувається торговля за територію, не за порядок на Сході. Ми готовимо заяву, але не маємо надії, що будемо на конференції. Співробітник „Роботніка“ поінформував нас, що ППС. за миром, а польські народові демократи під умовою захоплення чужих територій. (Тут Цьвікевич перечитав проєкт своєї заяви про самостійність Білоруси; заява була подібна до нашої, на підставі „волі народа“ — і говорив дальше:) Росія й Польща не мають спільних границь на своїх етноґрафічних територіях. Німці домагаються також допущення до конференції. Пілсудський хоче йти до т. зв. стратеґічної лінії Польщі, до лінії Двинськ — Березина. На Білорусі творяться національні білоруські частини. Ми вже 4-тий раз в двох огнях. Поляки питали нас неофіціяльно, яка границя булаби для нас приємлива. Ми на те не відповіли. Було предложення — по німецьким окопам. Литва й большевики тепер одно. Поляки хочуть перетяти їх звязок. Що діється тепер на полудне від Припеті, не знаємо, бо відти не приїздить ніхто. Шелухин каже, що большевики відступають сильно й далеко. Здається, що другий раз Поляки на Київ не підуть. Вони стали на границях, які мали перед наступом на Київ.

По Цьвікевичу говорив коротко др. К. Левицький. Він сказав: Большевики визнали державну самостійність Галичини, Поляки ні, навпаки — уважають галицьку справу внутрішною справою Польщі. Ми маємо становище антанти з 1919 р. Про Велику Україну не говоримо, бо Петлюра ще з Поляками. Петлюра тепер в сліпій улиці, бо Поляки переговорюють з радянською Україною. Ми не стараємося о допущення до конференції.

Потому обговорювано ще справу спільної заяви, при чім Цьвікевич сказав, що Польща для Білорусів і культурно більше небезпечна ніж для Галичан, бо Галичане мають більше інтеліґенції.

Коли ми вийшли з тої наради з іще біднішим ніж ми білоруським урядом на еміґрації, сказав др. К. Левицький: „Маю вражіння, що їх уже надувають Поляки“.

Вечером о год. 10 відбули ми засідання своєї делєґації, на котрім наш голова сказав: „Не маю надії, щоб акція з Білорусинами мала успіх: їх кудись тягнуть Поляки. Що до мирової конференції, то треба відповісти на заяву Домбського (що справа Галичини, се внутрішна справа Польщі).“

Тут др. К. Левицький вніс свій проєкт відповіді, який він виготовив по нараді з Білорусинами. Над тим проєктом відбулася жива дискусія.

О год. 11 в ночи прийшов до нас інж. Головінський і сказав: Ми одержали телефонат, що між Йоффем і Домбским прийшло до порозуміння і що в пятницю має це бути оповіщене на повнім засіданні мирової конференції.

Хоч Головінський не сказав нам, від кого одержав той телефонат, але зміст його видався нам дуже правдоподібний. А коли наступило порозуміння, то ясно було, що його ціною була головно наша Галичина. Значить — справа вже дійсно добігала до свого кінця. Як, про се довідаємося вже завтра, 6 жовтня 1920 р., в тяжкий і памятний для нас день... (Далі буде).

*) Тепер уже ясно, чому Йоффе дивився на справу мира оптимістично: бо він уже мав інструкцію з Москви, уступити Польщі все, чого зажадає й не сказар того Мануільському. Длятого М-й дивився на справу заключення мира песимістично.

В іерархіи сам Христос присуствует как путь, в исповѣданіи вѣри как истина, в таинствах как жизнь; соединеніем же этих трех и образуется царство Божіе, котораго владыка есть Христос (Соловьев).

Сукна в великім виборі. — Товари добірні. Ціни низькі.

НА УБРАННЯ МУЖЕСЬКІ, ВІЗИТОВІ І СПОРТОВІ, КОСТЮМИ І ПЛАЩІ ЖІНОЧІ; НА РЕВЕРЕНДИ ДЛЯ ВСЕЧ. ДУХОВЕНСТВА

ПОРУЧАЄ:

Фабричний склад сукна
Людвик Ральский
Львів, Рутовського ч. 7.
664 (напроти катедри). 14—15

За наш город у Львові

Хто його не знає, той гарний шматок землі у Львові при Стрийському шляху, де щороку відбуваються всілякі виступи, змагання, маніфестації, фестини українських спортових товариств без ріжниці чи вони називаються Соколи чи Луги, — де тисячі української молоді шкільної й позашкільної відбувають свої вправи і притім гартують своє здоровля, нерви й силу волі. Там є та красна реальність около 11 морґів, що називається „Український Город“, бо він має служити на вічні часи для українських установ не лише Львова але цілого краю, н. пр. на краєві здвиги, наші краєві вистави і т. д. А одначе мало людей знає, що цей Город ще не в руках українських Товариств, бо з інших рук колись легко в інші неприхильні нам перейти може. Отже „С.-Б.“ у Львові, що має свою домівку хоч наймлену при вул. Руській ч. 20, від кількох років обновив зачату ще перед війною збірку, щоб викупити ту площу в цілости від теперішних власників. Це досі за останних кілька років лише частинно удалося, бо з цілого краю а найбільше зі Львова зібрали ми около 40.000 зол. т. є. поверх 4.000 дол. Ще в році 1930 мусимо виплатити на викупно дальших паїв від співвласників землі ще кілька тисяч долярів, щоб та земля для всіх Українців доконче потрібна, не вихопилася колись з українських рук. — Отже Головний Збірковий Комітет при Старшині „С.-Б.“ кличе ціле Українське Громадянство в краю та зза моря, де лише українське слово живе, до збірки — щонайменше від біднійших по 10—20 зол., від середняків хоч 50—100 зол., а то найдальше до жовтня, бо тоді час виплати ціни купна. Маючі люди а таких маємо, дали по 50 аж до 100 дол. а дехто ще більше. Нехай отже найдуться ще такі щедрі для великої ідеї — щоб ми їх назвиська могли записати до Золотої Книги жертводавців, яку все веде ‚Сокіл-Батько“. Поіменний виказ усіх жертводавців вийде в осени окремо. Кличемо по сокільськи: ГАРАЗД! — **Від Головного Збіркового Комітету при Старшині „Сокола-Батька“** (Львів, вул. Руська ч. 20).

——o——

ОБУВУ мужеську, жіночу і дитинну найновіших фасонів з найлучшого матеріялу, як також обуву люксусову спортову, снігівці і кальоші по цінах конкуренційних поручає

НОВО ОТВОРЕНИЙ МАҐАЗИН
КАРОЛЯ ПСТРУХА
Львів, вул. Пілсудського, ч. 19.
11—15 674

Ісляндія буде зовсім незалежна

Дня 26. і 27. с. м. святкувала Ісляндія, котра має 102.000 населення, тисячліття свого державного істнування. В часі того торжества проголосила Ісляндія своє приступлення до Ліґи Народів, до котрої можуть належати тільки суверенні народи. Досі Ісляндія була також незалежна, але оставала в персональній унії з Данією. Незабаром і та унія має бути виповіджена. Данія тому мабуть не спротивиться. Таким чином Ісляндія зі своїм маленьким населенням осягне повну державну незалежність. (Докладніші дані про Ісляндію знайде читач у книжці „Преса“, котру ми недавно видали).

Бистре око „зелізного канцлера“

Доцент марбурґського університету Ернонт Цехлін оповістив монографію про невідомі досі причини димісії „зелізного канцлера“ Німеччини Бісмарка. Цехлін використав таємні акти державних архівів. Показується, що Бісмарк уже 40 літ тому предвиджував „час крови і зеліза“, в котрім завалиться сила Німеччини через соціялдемократів, коли завчасу не зробиться з ними порядку. Ми ще маємо тепер потрібну на те силу, щоб запобічи нещастю, говорив Бісмарк і предкладав молодому тоді німецькому цісареви Вільгельмови такий плян: Він складає достоїнство цісаря і як пруський король заключує нову умову зі всіми німецькими державами. Та умова булаби свого рода замахом стану, на основі котрого булиб виключені від голосування соціялдемократи. Без того — говорив Бісмарк — неможливо буде правити Німеччиною, бо законодатні тіла „можна розвязати раз, два, три рази, а вкінці таки треба розбити ті горшки або самому бути розбитим“. Молодий цісар не хотів на те пристати, бо мав надію позискати соціялдемократів. Тоді Бісмарк мусів уступити. Соціялдемократи росли в силу аж довели до розбиття сили Німеччини.

——o——

„РАЙСЬКІ“ РОСКОШІ

ЛИСТ З РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ.

На днях отримав оден з наших читачів лист з України, де між іншими таке пишеться: „Я одержала лист Ваш з 24. мая с. р. ...Питаєте, які у нас були Великодні Свята... Кусника мяса не було. Ми не їли навіть обіду того дня..., цукру до чаю не маємо. Якби то лиш я бідувала, то мені булоб дуже тяжко, і хто знає, чи я навіть про се Вам писалаб, але що голод загальний, отже зношу його і злощуся на вас буржуїв, що всьо маєте, тоді як ми тут з голоду здихаємо... „Ми їли ріжні бабки“, пишете! Прошу хоч так не писати, бо ми слиною можемо з задрости задушитися. Питаєте, чи хліб маємо?.. Пайкового не вистарчає, а на базарі хліб житний разовий з послідом і з кукурузою по 15 коп. за фунт (400 ґрамів)! Отже кільоґрам 37 коп. або на польські гроші коло 1 золотого, — але чорний. Білий по 35 коп. — або 87 коп. (близько 2 зл. за 1 кґ.). Отже не маємо його подостатком“. — І се діється на богатій в хліб Україні, що колись вивозила хліб за границю і всі мали його аж забогато. Є на Україні 150 цукроварень, а одна цукроварня вироблює пересічно 300.000 пудів —отже цілу Україну можнаб засипати цукром, якби його совіти не вивозили на ринок европейський і не продавали за безцін. Щоби продати цукор дешевше як другі держави і підірвати ціну на світових ринках, вони віддають цукор за безцін, — але що населення України голодує, — се їх не обходить. Вони мають „более важные вопросы чим вопросы хлеба или сахару“. А тим „вопросом“ — аґітація за большевизмом. Яка страшна несовісність у тих людей! І се називається робітничо-селянська власть; і таку власть у нас підпирає дехто. Там міліони народу голодують а вони тут за свої видання „получають хорошее жалованье — по 200 — до 500 рублів“ — (до 1000 зл.) і добре їм з тим... **X.**

З Ужгороду

Ювилейні десятьлітні Загальні Збори Товариства „Просвіта“ в Ужгороді відбудуться дня 29. червня 1930. р. в Ужгороді з слідуючою програмою: 8.30 год. Богослуження в катедральній церкві, яке відправить Преосвящений Епископ Петро Ґебей. 9.30 год. святочний похід, який йде від греко-кат. катедральної церкви улицею Раковція і Рашіна на площу Масарика, де виголосить промову п. Др. Михайло Бращайко про свобідний культурний і національний розвиток нашого народа і буде зложений вінець вдячности у стіп президента Масарика. В городському парку відбудуться Загальні Збори. По Загальних Зборах буде народна забава. О год. 8. вечер буде в городському театрі представлення з гуцульського життя „Верховинці“, яке відограють „Січовики“, селяни з Ясіна. — За Головний Виділ Товариства „Просвіта“ в Ужгороді: **Др. Юлій Бращайко,** голова, **Віктор Желтвай,** секретар.

——o——

В д Адміністрації

З нинішним числом висилаємо чеки П.К.О., ч. нашого конта 405.867 і просимо Вп. Передплатників о вирівнання залеглости та заплачення передплати за III. квартал. — Просимо дуже, не забувати, що хто точно не платить, той мимохіть нищить свою пресу і тим самим свою культуру.

Маленький фейлетон

Під літний час

Порохи й дими.

Цікаві висліди дали останні досліди над чистотою воздуха в Ню Йорку. Виявилося, що там на висоті 60 метрів є на просторі, який займає місто Ню-Йорк, 220 ваґонів ціпкого матеріялу, а в цьому 65 відсотків вугілля, 15 відсотків мінеральних частинок (пил і попіл) та 20 відсотків орґанічних матерій, а в них багато заразників недуг. Велика скількість вугля вказує, як неекономіно промисловці обслуговують заведення. Скількістю угля, що в Ню-Йорку йде на марне в повітрі, можнаби гнати навіть велику електрівню, що давалаб електрику на ціле місто. Та не тільки великі міста постачають пил. Часто наносять його вітри й води. Такий опад був у 1901 р. Пил зі Сагари вкрив тоді всю західню Европу на віддаль 400 км. Скількість пилу, що впав у 4 днях, оцінювали на 1.800.000 тон. Ще більше впало на Середземне Море й африканське побережжа, бо 150 міліонів тон. Останній великий опад був у квітні 1928 р. Пил зі східньої Радянщини встелив Европу аж до половини Німеччини. У самій Польщі впало того червоного пилу коло півтора міліона тон. Був він, кажуть, дуже добрий для урожаю.

Чатинний запах в кімнаті.

Дешево й легко можна наперфумувати всю кімнату найкращим озоном і заразом поправити воздух в такий спосіб: Вливаємо каплями в горня з кипятком ложочку чищеної терпентини й воздух зараз очиститься та будемо мати в хаті здоровий запах чатинного ліса.

——o——

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ
693 ІНЖ. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-КА 9-12
ВСЯКОГО РОДА ПОРУЧАЄ ФАБРИКА
ЛЬВІВ 15, ВУЛ. ОКРУЖНА (бічна Кульпарківська) ч. 9. — Тел. 57-48.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Св. Отець захорував. Преса доносить: У Ватикані велике занепокоєння ізза недоброго стану здоровля св. Отця, котрий перепрацювався частими авдієнціями. Відновилася давна хороба міхура. В неділю Папа мусів положитися до ліжка. Чи св. Отець возьме участь у недалеких канонізаційних торжествах — невідомо.

СТРИГАНЦІ. В дні закінчення Ювілейного Року Їх ВПреосвященства Кир Григорія, відбулася в Їх честь в місцевій народній школі в Стриганцях дек. Єзупільського заходом учительського збору і місцевого пароха, вистава діточої штуки „Серед ангелів“, силами маленьких школяриків. Перед виставою о. парох повитав зібрану місцеву і замісцеву публику, яка складалася головно з кругів священичих, учительських і селянських, пояснив в коротких словах, богате в труди і заслуги для церкви й укр. народа, 25 літне життя Їх ВПреосв. на владичім престолі та завізвав всіх присутних до вшанування Особи достойного ВПреосв. Ювілята через повстання з місць, що сповнено серед дуже поважного й торжественного настрою. Виконання штуки з життя школярської молоді випало дуже справно, на загальне вдоволення так самих виконавців як і численно зібраної публики і закінчилося відспіванням многолітствія ВПреосвященному Ювілятови. До численних цілорічних ювілейних бажань зволять Їх Високопреосвященство, долучити ласкаво і цю маленьку китичку від вдячних сердець найменшої укр. дітвори.

Учасник.

Союз катол. інжинірів у Франції. Недавно відбулися в Парижі Загальні Збори „Союзу катол. інжинірів“. Протягом минулого року зискав Союз 520 нових членів і має тепер по кількох літах істнування 6.040 членів, зорґанізованих у 37 окружних відділах. Союз видає власний часопис, який має наклад 7.000 примірників.

Ще в справі „Аксіон франсе“. Проти вісток, будьтоби Апост. Столиця жалувала своїх заряджень відносно „Аксіон франсе“ і хоче їх відкликати, а бодай змінити, мсґр. Жирбо́ епископ із Німу і мсґр. Карсаляд ді Понт епископ із Перпіньону видали окреме послання до священиків і вірних. Мсґр. Жирбо́ пише між иншим: „Папа осудив н а у к у, а н е п о л і т и ч н у п а р т і ю й назвав ту науку е р е с ю. Се слово остане на завсіди. Церква не помириться ніколи з блудом. Установлені св. Отцем санкції остануть такими, якими були вчера. Лишається лиш о д н а д о р о г а, щоб вернути до льояльного приниманя св. Тайн, а саме: „підчинення“.

Боротьба з релїґією в Чехословакії. За теперішнього в значній мірі соціялістичного уряду в Чехословакії ведеться боротьба з релїґією методами иншими, ніж дотепер. Нині боротьба ся ведеться потайки. 10.000 учителів злучилося в безконфесійну орґанізацію, якої ціль безоглядна боротьба з християнізмом. Першим етапом її має бути введення т. зв. „малого закона шкільного“, який усуває релїґію, як обовязковий предмет зі школи! Щойно тоді, коли молодь відзвичаїться від релїґії, буде можна приступити до дальших потягнень. „Сльовак“ виступає остро проти сеї методи. Коли католики — пише „Сльовак“, серед найтяжших труднощів, без найменшої помочи уряду збудують школу, школу сю удержавнюють і приділюють до неї вільнодумних учителів. Тому словацькі епископи перестерігають вірних перед сею великою небезпекою, яка загрожує нинішній чеській молоді і приказують у тому наміренню окремі молитви.

Орґанізація катол. залізничників у Франції. В Парижі відбувся 10 річний конґрес орґанізації християнських залізничників, яка має 60.000 членів. Взяло в ньому участь 300 делеґатів з усіх франц. залізничних сітий, які обговорювали свої станові справи. Звіт за минулий рік виказав приріст 50 нових синдикатів і повної третини нових членів.

——o——

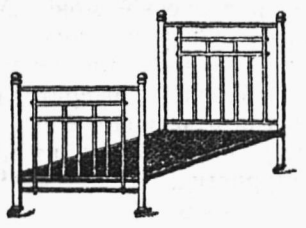

ЛІЖКА МЕТАЛЕВІ
тільки в найліпшій якости
поручає
АНТІН ҐАЛЬСКІ
Львів, вул. Собєского ч. 3.
635 19-32

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ЗАМКНЕННЯ СЕСІЇ СОЙМУ викликало велике вражіння в польській пресі, хоч того замкнення сподівалися. Тепер нема ніяких виглядів на порозуміння і співпрацю сего сойму з правительством. Внутрішна політична ситуація Польщі прямо безвихідна.

МАЙОРА ВАЛЬДЕМАРА ПАБСТА, котрий 10 літ працював в Австрії над зорґанізуванням знаменитої „ґаймвери“, одного дня увязнено а вже на другий день засуджено на видалення з Австрії й літаком відставлено до Венеції. Заслуги того чоловіка для порядку в Австрії дійсно великі. Якби не він, в Австрії могли бути сегодня кріваві большевицькі непорядки. Одначе мимо всіх його заслуг його мусіли видалити, бо він орґанізацію „Ґаймвери“ звернув несподівано проти шефа правительства Шобера. Є вісти, що Пабст був у змові з італійськими фашистами й на випадок війни Італії з Югославією мав перепустити італійські війська через австрійську територію

ДОСИТЬ МОВЧАННЯ! Під таким заголовком розпочав „Гамбурґер Фремденблят“ серію статтей про німецьких кольоністів в СССР. Ми мовчали, — пише той великий орґан, — бо боялися, що коли будемо писати, то погіршимо там положення нещасливих людей, викликавши пімсту катів. Та ся тактика показалася хибною. День-у-день приходять з СССР. листи, котрі свідчать, що всі закулісові заходи, щоб облекшити долю Німців в СССР., не доводять до нічого. Заяви Сталіна се лож: ніякої зміни на лучше нема. На доказ того наводить „Г. Фр.“ ряд листів про дикі звірства сов. влади. Всі тюрми буквально переповнені. Нещасні Німці пишуть з СССР.: „Ми сподіємося, що німецькі держави не дадуть нам погибнути та не допустять, щоб маса їх земляків погибла з голоду. Ми молимо вас, спімнути, що ми в нічім не винні й голодова смерть нам не належиться“. — Так пищать там Німці, за котрими стоїть могутня держава в Европі. А що там мусить діятися з нашими бідними людьми!...

ДИКТАТУРУ В МІСТІ ШІКАҐУ поручено ґенералови Девесови, котрий був досі американським послом в Лондоні. Його завданням буде — винищити бандитів у Шікаґу, бо поліція не може справитися з тою язвою.

В АННАМІ зґільотинували Французи 17 повстанців, 26 инших провідників повстання помилувано. Між страченими є Тай-Гок, основник і голова націон. партії Аннамітів. Коли священик, що провадив його на смерть, запитав, чи жалує своїх учинків, відповів: „Чомуж я мавби жалувати? Я вчився у Франції, де мене вчили, що повстання за свободу рідної землі, се свята річ“. Инші страчені патріоти Аннаму клали голову під топір з окликом: „Умираємо за Аннам!“

ЯК ПОЛЄМІЗУЮТЬ АНҐЛІЙЦІ. Анґлійська преса так описує полєміку між б. премієром Анґлії Болдвином і провідником ліберялів Лойдом Джорджом: Болдвин говорив: „Мушу пожалуватися на дуже поважного пана (Лойда Джорджа), котрий знає лучше ніж инші люде обави, розбуджувані між народами. Мушу пожалуватися ізза деяких його тверджень, які він робить у своїх статтях в заграничній пресі. Ті твердження можуть не тільки утруднити наші завдання, але навіть йому самому, якби колись вернув до правління, відобрати можливість займатися заграничною політикою“. Дальше Болдвин наводив цитати зі статтей Лойда Джорджа в америк. ґазетах і в віденській „Нає, Фрає Прессе“, закидаючи Лойдови Джорджови, що в одній зі своїх статтей писав про Німеччину, що вона „скована політикою, укованою уласкавленим ковалем Франції, Д-ром Бенешом“. В иншій статті писав Лойд Джордж, що „Анґлія вислугується Франції“ в справі евакуації Надренії. Потому згадував про „нечисті („унфер“) і невиносимі умовини східної границі Німеччини“. „Одначе — додав Болдвин — п. Лойд Джордж був автором верзайського договору, котрий устійнив ті границі“. Консервативні посли притакнули в тім місци виводам Болдвина голосними окликами: „Слухайте! Слухайте!“ А Лойд Джордж запротестував, що його — не попереджено про той атак на нього і не дано йому нагоди провірити деякі цитати. „Нпр. — каже — не пригадую собі уступу про німецьку границю“. На те відповів Болдвин: „Маю тут перед собою всі подробиці, але не хочу вже більше цитувати. Коли треба було попередити, то жалую, що я не зробив того. Пригадую вельми високо поважаному п. Лойдови Джорджови ті цитати тільки на те, щоб йому сказати, що може він не передумав до кінця небезпеки тих слів — не для нас, то є для нашого краю, але — для заграниці“. Анґлійська преса називає ту дискусію „надзвичайно острою“. Цікаво, що сказалиб Анґлійці, якби так показав їм хто пару статтей з галицьких ґазет...

Д-р Степан Дмоховський
б. елєв Поліклініки дентистичної у Берлині.
Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.
Виконує усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках кавчукових, золотих і стадевих (Крупна нержавіюча сталь). Апарат Рентгена. 555 64-7

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Новий рід письменства

А се що? подумає здивований читач. Чи взагалі можливо ще придумати новий рід літератури? Чи не всі можливі роди літератури вже істнують? — З новими родами літератури мається річ подібно як з новими народами: деякі з них дійсно повстають а деякі вже давно істнували в завязку, тільки не були усвідомлені самі в собі, що вони щось відмінне від всіх инших. Отже з хвилею усвідомлення стають доперва дійсно народами. Так і тут. Згаданий висше новий рід письменства се репортаж. Сей вислів анґльосаського походження, по нашому значить „звітовництво“, від слова „звіг“, „справоздання“, „звідомлення“ про якусь правдиву подію, факт, відношення одної річи до другої. Отже звітовництво се свого рода „література факту“. Се таке письменство, в котрім видумка нашої уяви займає тільки побічне місце, помічниче і виступає напр. в характері метафори (образовости), порівнань і т. п. в ціли виразнішого представлення правдивого факту чи події. Отже головна річ в новім роді письменства се факт. Той рід літератури в нових часах повстав наперед у дрібних ґазетних донесеннях про факти. Колиж суспільности всіх культурних народів привикли до преси як до щоденного духового корму, тоді витворився психічний ґрунт, пригожий до створення вже солідного і великого письменства, котре можна назвати звітовим, фактичним. Воно виростало немов орґанічно з того психічного ґрунту: навіть найбільш культурні люде і суспільности не були свідомі того, чому вони так радо читають описи подорожей, повісти біоґрафічні (життеписні) й історичні, спомини і взагалі твори, оперті на правдивих фактах і подіях. Ні цілі народи не знали, чому вони такі річи найрадше тепер читають, ні автори не знали, чому вони такі твори найрадше пишуть. А причина тої зміни полягає на витворенню пресою зовсім нового психічного ґрунту, на котрім мусіла вирости й нова література факту. Щойно коли се усвідомили собі буквальне в останних часах, тоді ствердили, що дотеперішня література, котру головно представляє в и д у м а н и й роман з видуманими дієвими особами й подіями, вповні усамостійнилася, виросла і скріпла дуже пізно, бо щойно з кінцем 18 ст і протягом 19-го. Отже не має навіть двіста літ істнування. Тай та видумана література в творах її клясичних представників наближається також до „документальности“: вона в рамах видумки подавала багато матеріялу з дійсного життя, значить — багато правдивих фактів. Так робили Бальзак, Достоєвський, Золя і и. Т. зв. модернізм хотівби зовсім відорвати літературу від життя: він змагає до вилучення фабули тільки на те, щоб видумці дати вже зовсім необмежену можливість й освободити її від усякої контролі життя, або кажучи по літературному від усякої правдоподібности. Одначе та струя модернізму показується нетрівка, подібно як поворот до фантастичної фабули. На загал скрізь бере перевагу напрям белетристики від фабули до факту, від видумки до дійсности. Річ ясна, що той напрям був уже в письменстві заки появилася перша ґазета, одначе преса підготовила для нового напрямку загальний психічний ґрунт і зробила той напрям всесторонним: „література факту“ захоплює тепер всі области людського життя, від любовної почавши на політичній скінчивши і виразно просякає навіть фабулярну до недавна белетристику. Репортаж утверджується як самостійний напрям і рід письменства, опертий на докладнім спостеріганню й вивідуванню. Його головна оздоба, його мистецька леґітимація се передовсім докладність, котра особливо виразно виступає в модерних споминах. Їх ціха — документальність. Розуміється, той напрям не зрікається переносних зворотів. Навпаки, — його метафорика навіть дуже багата, ріжнородна, яскрава і повна ориґінальности в інвенції. Та в композиції того всего є тепер все якась ціль і якийсь розум, а не тільки фантазія для фантазії. Словом — се найбільше зраціоналізований рід літератури. В останних часах і большевицьке письменство, котре в перших роках революції місцями аж задихалося від усякого рода нікому незрозумілих модернізмів і дадаізмів, напрасно завернуло до свідомого творення „літератури факту“. Займався тим головно больш. журнал „Леф“ (котрий вже не виходить). А недавно спеціяльне число присвятив тій справі орґан в польській мові „Месенчнік Літерацкі“, котрий виходить у Варшаві під редакцією Александра Вата. На всякий випадок „література факту“ лучша від фантастичної бляґи, якою годували масу читачів усякі на пів божевільні футуристи... А. Ч.

——o——

Як скріпити літературу

З приводу міністерського законопроєкту про громадські публичні бібліотеки.

Над питанням, як скріпити літературу, застановляються в цілім культурнім світі. Щасливі ті народи, що мають свої держави, бо вони можуть удержувати окремі, богато заосмотрені інституції, котрі мають змогу дбати про відповідні видавництва, їх уфундування й поширення. Таких богатих інституцій не можуть мати народи недержавні. Длятого їх письменство і тим самим їх публична думка звичайно ледво животіє. Читаюча публика недержавних народів, не маючи достаточної скількости своїх відповідних творів, по части взагалі відвикає від читання і через те паде на низший рівень, ніж публика народів державних, по части читає чужі твори й через те духово асимілюється, навіть не помічаючи того.

Щоб запобігти такому станови, треба доконче скріпити продукцію своїх добрих літературних творів. А скріплення літературної продукції можливе тільки тоді, коли скріпиться попит на літературні твори. Якже сего довершити в таких тяжких часах як теперішні? Сего можна довершити тільки орґанізованим способом, то значить, коли створимо відповідне число бібліотек при наших товариствах, які купувалиб нові книжки і вихователи бібліотекарів, котрі розумілисяб на бібліотечних справах. Це справа тим більше пекуча, що правительство держави, в котрій живемо, вже виготовило законопроєкт про публичні громадські бібліотеки. В справі того законопроєкту помістив свого часу голова Тов. „Просвіта“ сен. М. Галущинський на сторінках нашої народньої преси кілька статтей, в яких подав головні постанови і небезпечні сторони сего законопроєкту та накликував наше громадянство до основування і розбудови народніх бібліотек, які при здійсненню проєктованого бібліотечного закона моглиби переняти права й обовязки громадських публичних бібліотек. З уваги на сьогочасні умовини, серед яких доводиться жити нашому народови, годі сподіватися нам корисних наслідків з сего бібліотечного закона. Замість розбудови культурно-освітньої праці проєктовані сталі і мандрівні бібліотеки готові стати новим знарядом денаціоналізації наших народніх мас. На основі сего бібліотечного законопроєкту громади, що мають понад 2 тисячі душ, мусітимуть оснувати в себе й утримувати сталі публичні бібліотеки. Для менших громад будуть видавані з повітового центра мандрівні бібліотеки, якими будуть завідувати повітові бібліотекарі. Наш податковий гріш піде на основування сих бібліотек, одначе українське громадянство не буде мати впливу на їх ведення й адміністрацію тому, що установлення бібліотекарів при повітових і публичних бібліотеках на основі проєктованого закона буде залежати від міністерства освіти. Посади сих бібліотекарів будуть обсаджувані польськими фаховими силами. Національні права нашого населення незабезпечені в міністерськім законопроєкті та можемо сумніватися, чи нашій парляментарній репрезентації вдасться виборотн се забезпечення наших прав у веденню й орґанізації громадських публичних бібліотек. Щоб наші народні, парохіяльні й читальняні бібліотеки могли сповняти свою високу виховну місію та протиставитись успішно проєктованим „урядовим“ громадським бібліотекам, мусимо зберечи самодіяльність і незалежність наших бібліотек під нашою народньою кермою і доглядом. Не є в нашому народньому інтересі творити з наших бібліотек, істнуючих вже при наших народніх товариствах, основу для публичних „утраквістичних“ громадських бібліотек, якими буде завідувати чужа нам управа. Через злиття наших бібліотек в спільні для всіх, прилюдні громадські бібліотеки, можемо втратити наше цінне бібліотечне майно, яке вже подекуди посідаємо. Мусимо повести інтензивну працю над піднесенням рівня наших народніх, парохіяльних і читальняних бібліотек через доповнення їх новими, добрими, інтересними книжками та над вишколенням бібліотекарів, які булиб бодай загально обзнакомлені зі своїми обовязками та з технікою бібліотечного діла. Коли поставимо наші бібліотеки на належній висоті через їх заосмотрювання в нові книжки, відповідне приміщення та дбайливе ведення, тоді стануть вони важним чинником у розбудові культурно-освітнього життя й у скріпленні нашої літературної продукції та великим засобом народнього відродження. Правильно функціонуючі та багато вивінувані у добрі книжки бібліотеки, ведені нашими вишколеними бібліотекарями, свідомими громадянами, дадуть нашому народови моральну силу, яка поведе його до кращої будучини. **о. Мирослав Ріпецький.**

——o——

НОВІ ВИДАННЯ

УКРАЇНСЬКА ЗАГАЛЬНА ЕНЦИКЛЬОПЕДІЯ. К н и г а з н а н н я. Зшиток 2-й. Від „Антіоха“ до „Батавських слідків“. Стовпців 256.

Не відкликаючи нічого з того, що ми написали в рецензії про 1-й зшиток у „Н. Зорі“ ч. 324, дозволимо собі зробити деякі доброзичливі замітки вже до обидвох зшитків цего хосенного видання, бо вже зарисовується в дечім його обличча. Та енциклъопедія викликає загальне заінтересування й загальне самозрозуміле бажання, щоб у ній особливу вагу присвячено „українкам“, яких нема в жадній иншій енциклъопедії. Та бачимо, що се хоч робиться, одначе не в такій мірі як в инших областях. Коли пр. „азот“ заступлений шість разів, то історії української адвокатури не присвячено буквально ні одного рядка й не подано ні одного жерела, в котрім читач, що цікавиться тою темою, знайшовби інформації, що в нас адвокатура була вже унормована в нашій козацькій державі. Тимчасом про ґази і взагалі

„GENEWA“ Одинока українська галянтерія-Перфумерія Д. КОНЮХА Львів, Ринок 37 (побіч Нар. Торговлі) 568 31-52

поручає для реклями по фабричних цінах кольоградки, священичі капелюхи, шалі, шапки, пончохи, скарпетки, снігівці„ Tretorn“, кальоші, светери, жіноче і муж. білля, коронки, гафти, „Jägery“, косметику і перфумерію та забавки і пр.

про всяку натуралістику знайде читач, котрого се займає, дуже докладні інформації в кождій енцикльопедії, а річей з нашої історії не знайде в жадній. Може ще більші недокладности видно в подаванні імен. Нпр. подано імя с. р. Балмашова, котрий тільки всего зробив, що убив міністра Сіпяґіна, але не видно імени дра Ст. Барана, з котрим суспільність від 30 літ зустрічається у пресі й на инших областях сусп. праці. Таких прикладів можнаб навести більше. Річ ясна, що се перша того рода праця і тому трудности в її укладанні великі. Та рівно ясно, що чим повніші будуть у тій праці „україніка“, то є все, що відноситься до нашої землі, нашої історії й нашої сучасности, — тим та праця буде більше необхідна й більше цінна для всеї нашої суспільности. На замітку, що нема місця, бо се тільки тритомовий твір, відповімо: Далеко лучше обмежити подавання всякої натуралістики, котру денебудь можна знайти, або сильветок міст, котрі й коштують і місце забирають (а в такій величині, яку подається, доброго поняття про дану місцевість дати не можуть, гл. пр. Аахен), — а по можности не обмежувати „україніка“, бож у них головна вартість нашої енцикльопедії. Взагалі ілюстрації можна обмежити, бо пр. аліґатора бачила кожна людина на образку, а пр. портрету Альфонса XIII коли й не бачила, то зовсім нічого не стратилаб, якби його й тут не побачила, — такий той портрет. А зате все, що пропущене з наших справ, се страта. **А. Ч.**

——o——

ШЕРФ-СКОРНИ
ОДИНОКИЙ СКЛАД АПАРАТІВ і ПРИБОРІВ ФОТОҐРАФІЧНИХ
поручає по цінах приступних
всілякі складові части в обсяг той входячі.
ЛЬВІВ, вул. СОБІСЬКОГО ч. 5.
676 20-20

НОВИНКИ

Преса всіх народів пригадує, що в літі, особливо, коли велика спека, треба рішучо уникати мясних страв. Такі страви викликають в тій порі тяжкі хороби шлунка, кишок і нерок та ослаблення серця.

В Маріямполі коло Станиславова на весіллі в домі господаря Тарасевича затроїлося харчами 22 осіб. Увязнено дві особи.

Над Київом перейшла сильна буря. Особливо потерпіло передмістя Куренівка. Там панувала паніка.

У Львові отвирають від вересня нову „Школу майстрів електротехніки“ в держ. техн. школі при вул. Снопківській 47. Се буде дволітна вечірня школа для челядників електротехн. промислу. Наука в ній від год. 18. до 21.

Ректором Академії Ветеринарії у Львові вибраний інж. Броніслав Яновский. Проректором став проф. Морачевский.

З ком. академії в Москві виключені учені: Базаров, Ґерманський і Суханов. Видно, що не хотіли думати і писати так, як їм наказали червоні агітатори, котрі кажуть, що „напевно знають“, що „Бога нема, а чоловік від малпи походить“.

В Чехословаччині за три перші місяці сего року впали податкові впливи о 200 міліонів корон в порівнанні з тим самим часом м. р.

Курс для громадських писарів. Тимчасовий Самоврядний Виділ у ліквідації відкриває 9. серпня Сорок шестий Курс для гром. писарів. Подання о приняття треба вносити найдальше до 10. липня на руки свого Повітового Виділу, який уділить також близших пояснень.

Кавчукова криза навістила цілу Бразилію. З пров. Пара, Амазонах й Акрі доносять, що робітники заняті при ґумових деревах покидають роботу із-за малої платні. Нових дерев не садять. (Бразилійська „Праця“ ч. 13.).

В Москві із-за недостачі мяса заводять 15 пісних днів на місяць замість 10.

Ґумовий брук в улицях зачинають давати вже не тільки в Америці, але й у Голяндії. Стверджено, що він дешевший і навіть більше тревалий від бетонового, а головна його прикмета, що не дає відгомону.

——o——

Біржа

ҐРОШІ: Доляр ам. 8·89.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

† **о. Володимир Глинський,** парох Новошина, упокоївся в Бозі у 81 р. життя і 54 священства. Покійний належав до енергічніших працьовників в области церковної й національної діяльности. В. Й. П.

Жертви

Впр. о. Володимир Тимяк, парох в Чижикові, к. Львова зі збірки в Зелені Свята — 30 зол. на політ. вязнів, 13 зол. на укр. інвал. і 5 зол. на пошврення преси. — **Гарний приміp, лиш таких мало.** 1—1

Жертви на будову шпиталю ім. Митрополита Андрея зложили: Оліївський Деканат 288 зол.; Іван Літинський, Львів 150 зол.; Українська Каса на Личакові 142 зол.; по 100 зол.: Преосв. еп. Бучко, сен. В. Децикевич, д-р Ст. Федак, д-р І. Куровець, о. В. Лициняк, о. пр. Л. Куницький, о. крил. Ол. Ковальський, д-р Т. Бурачинський, Ст. Гевак, Іван Охримович, д-р Кость Левицький, Ом. Саєвич, Стефан Левинський, Преосв. еп. Будка, д-р З. Левицький, Коломия; по 50 зол.: о. Мих. Ходань, Радехів, д-р І. Гриньчак, Відень; 49.95 зол. Науч. Кружок української ґімн., Станиславів; 44.45 зол. о. мітрат Базюк; 40 зол. учениці III. держ. семин., Львів; 35 зол. о. Лев Ващук, Суховоля (збірка); по 30 зол.: о. Загайкевич, Рудно, о. Конст. Андрохович, Іспас; по 25 зол.: надр. Спіридіон Баньківський, д-р Василь Левицький, Перемишль; 24.95 зол. парох. уряд Коростів; 22 зол. о. Косович, Підґайці; 21 зол. М. Григорійчук, Дрогобич; по 20 зол.: о. Лушпинський, Букачівці, о. А. Пеленський, Лисятичі, ґр.-кат. церква Хітар, інж. М. Чорний, Радом, О. Моровик, Бабин; 16.26 зол. парох. уряд Череня; 18.95 зол. ґр.-кат. парохія Товсте; 15 зол. Микола Розуменко і З. Швидкий; 12.30 зол. чит. „Просвіти“, Левандівка; по 10 зол.: Ів. Пилипець, Скалат, Денис Клосевич, парох. уряд Мужилів, о. Кипр. Ясеницький, Жовтанці, о. Іван Онишкевич, Купновичі, о. Дм. Ганасевич, Балигород, д-р Дольницький, Сколе, інж. Е. Винницький, Живець, о. Петрик, Бабина, ґр.-кат. церква Камінка Стр., о. Малицький, Шляхтинці, д-р Лепкалюк, Галич, ґр.-кат. церква Поршна, ґр.-кат. церква Руда Сілецька, о. Петро Задворняк, Деревляни; Юл. Карпінський, Гаї Нижні, М. і М. Чолій, Каліш, о. Метелля, Любінці, о. Лев Залужний, Заланів, о. Рибачевський, Судова Вишня, д-р Ст. Кушнір, Яворів, М. Левицький, Павлокома; 9.68 зол. ґр.-кат. церква Старе Село; 8.95 зол. уряд пар. Дідушиці Малі; 8.50 зол. о. Кравчук, Борки Вел.; 7 зол. інж. Чорпіта, Баличі; 6 зол. о. Черкавський, Дахнів; 5.40 зол. ґр. уряд пар. Перевозець; по 5 зол.: М. Пеленська, Струсів, Каранвоич, Відень, о. Іван Березинський, Переволочне, о. Евген Кароль, Микулинці, чит. „Просвіти“, Мшана, В. Дяків, Немирів, о. М. Клодзінський, Путятинці, Іван Вовк, Краків, о. Іван Петик, Вяцковичі, Олекса Воробець, Краків, д-р Гвоздецький, Липиця Дол., о. Лев Юрчинський, Добромірка, о. Андрій Гаврищак, Устє Зелене, Петро Глібчук, Тчев, о. Теодор Богачевський, о. Іван Придаткевич, Горожанка, М. Чапранський, Журавно, о. Мих. Жарський, Устрики Дол., інж. Велькопольський, Дрогобич, о. Іван Головкевич, Тейсарів, о. Ом. Боярський, Новосілки, о. Андрій Литвинюк, Оришківці, о. Теодор Осередчук, Дзвиняч, о. М. Ворона, Теляче, Ол. Притика, Кожуяки, о. Василь Ощипко, Пикуловичі, о. Іван Коцик, Щитівці, Харламповичі, Стариська, о. Казанівський, Нивиці, І. Галущинський, Тернопіль, Українська Торговля, Радехів, І. Лятишевський, Ланчин, о. З. Пясецький, Стефкова, о. М. Колтунюк, Жуків, о. Чичилович, Кобильниця Руська, о. Іванусів, Вацевичі, інж. Дутка, Станиславів, Гр. Шурко, Ясло, Марія Фітівна, Яворів, Гриць Бобяк, Хшанів, Осип Зятик, Рожнітів, Олекса Фартух, Жолиня; 4.95 зол. Іван Григорович, Коросно; по 4 зол.: грек.-кат. уряд, Стринява, Василь Зарівний, Устє Зелене, о. Д. Курдидик, Цигани; 3.90 зол. уряд пар. Вишнів; 3.30 зол. уряд пар. Мединя; по 3 зол.: М. Бобровський, Угнів, о. І. Лебедович, Бирча, о. Сас. Погорецький, Білина, А. Добрянський, Волосянка, о. Гр. Зінко, Остриня, Осип Нестор, Дрогобич, М. Луцький, Луцьк; по 2 зол.: о. П. Курилас, Добротвір, Теодор Мучій, Карів, Наталія Зоринська, Ґибур, Василь Кибало, Золочів, Гр. Неленович, Іван Боднар, Тернопіль, Василь Кіцак, Тарнів, Ст. Чорпітова, Калуш, І. Волощак, Варшава; по 1 зол.: Вол. Довинський, о. В. Микулович, Немирів, П. Бровчук, Бишків, о. Ґавдуник, Незвиська, М. Гинкевич, Бучач, д-р Мих. Фільц, Яворів, М. Возняк, Калуш, Павло Гулик, Томашів, Петро Мельник, Варшава. Крім того рішили призначити на будову шпиталя більші суми отсі установи: Земельний Банк 10.000 зол., „Союз Українських Купців і „Достава“ по 500 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Лекції на час ферій (1—5 кл. ґімн. початки гри на скрипці) на дуже скромних умовах пошукує абс. учит. семінарії. І. Голод, Либохора, п. Високо вижне. 748 3-4

Дирекція жін. учит. семін. СС. Василіянок у Львові (вул. Потоцького 95) подає отсим до відома, що вступні іспити на І. курс семінарії відбудуться лекційним способом в днях 26., 27., 28., і 30. червня с. р — До подань треба долучити: останнє шкільне свідоцтво, метрику хрещення, свідоцтво лікарське і свідоцтво щіплення віспи. — Вступні іспити на II., III. і IV. к. відбудуться 25. і 26. червня; на сих трьох курсах буде вільних всего по 2—3 місця. — Вписи до школи вправ I—VII. кл. відбудуться 28. і 30. червня від год. 8 рано. Семінарія і школа вправ мають права державних шкіл. — При семінарії є інтернат, в якім учениці можуть найти приміщення і старанну опіку. 749 2—2

Позір заступники! Поважна і стала егзистенція. Впроваджуємо новий народний систем ощадности з високими преміями. Широкі круги суспільности мають спромогу сотиковими ощадностями вже по трьох місяцях одержати велику премію Той новий систем дає нашим заступникам спосібність до легкого позискання сталого і високого зарібку. Великі користи для ощаджуючих! Високі провізії для заступників. Головним заступникам уділяється також відповідну суперпровізію

Зголошення приймає:

ЗАГАЛЬНЕ ЗАВЕДЕННЯ КРЕДИТОВЕ

717 **Львів, пл. Марійська, 6—7.** 6—8

ПЕНСІОНАТИ

Власний виріб! Ціни фабричн!

КОВДРИ двохсторонні від зл. 25·—
МАТЕРАЦИ з трави морськ „ „ 38·—
ПОДУШКИ З ПІРЯ „ „ 18·—
ПОШІВКИ ГОТОВІ „ „ 3·—
ПРОСТИРАЛА на ліжка „ „ 5·50
„ під ковдри з ручними дірочками „ „ 11·—
КОЦИ вовняні „ „ 10·—
КАПИ до праня „ „ 10·—
ПОЛОТНА, РУЧНИКИ, ОБРУСИ, ДИВАНИ, ХІДНИКИ, ФІРАНКИ ДОБРЕ А ДЕШЕВО! продає
ФАБРИКА ПОСТЕЛІ І БІЛИЗНИ
А. ПЕТРУШЕВСКІ М. МЛЄКО, Львів Коральницька 6
691 ЦІННИКИ ДАРОМ! 17-30

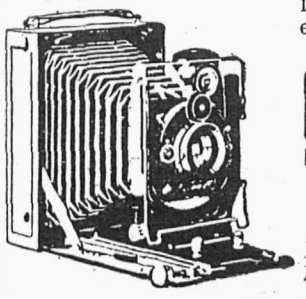

При кождій нагоді практичним дарунком, особливо для молоді є апарат фотографічний Вже від зол 33—45 дістанете добру камеру у фірми
ІВАН БУЯК
Львів, Коперника 4.
СКЛАД АПАРАТІВ ФОТОГРАФІЧНИХ.
Двайцятькілька літ гарно проспериуюча фірма дає Вам гарантію доцільної обслуги. Катальоги безплатно. 4-5
728

КРУЖЛІВКИ, НАЧИННЯ молочарське і кухонне, — ЛЕДІВНІ, — ЛІЖКА, УМИВАЛЬНІ і т. д.
— поручає —
714 б 12-15
ТОРГОВЛЯ ЗАЛІЗА
МАРІЯН КЕРСЬКИЙ і ФЕЛІКС КОНДЗЬОЛКА
Львів, вул. Коперника ч. 4.

Союз Кравців Львів Личаківська 15.
під управою ПІРКОВСЬКОГО ЯКОВА й ПАВЛА ЛІЛЯ
поручає всякі мужеські одяги, для Всч. Духовенства реверенди, папістики по конкуренційних цінах.
708 7—32 „Свій до свого“.

ПАРАСОЛІ дамські і мужеські,
різнож всілякі направи і покриття
поручає і виконує
„ПАРАҐОН“, МАРІЯ БЕМОВА
Львів, ул. Валова 9.
701 6—12



ПОРОШОК „KOGUTEK“ ДЛЯ ДОРОСЛИХ
УСУВАЄ НАЙБІЛЬШ УПЕРТИК БІЛЬ ГОЛОВИ
виробу аптики Ґонсецького в Варшаві.
Звертати увагу на повищий фабричний знак! 5-10
722а

МЕБЛІ КЛЮБОВІ
як також усі роботи тапіцерські і декораційні виконує на догідних услівях сплати
665 13-20
МАЛОПОЛЬСЬКА СПІЛКА ТАПІЦЕРІВ
Львів, вул. 3-го Мая ч. 5. Тел. 59 82.

ЛІЖКА ПОЛЕВІ
ЛІЖКА металеві, залізні, тапіцеровані. Дротяні вклади.
578 поручає
ВИРІБНЯ Л. ЯҐОШЕВСКІ
ЛЬВІВ, Личаківська 132.
30-50

Від 40 літ істнуюча фірма
ШАРЛЬОТТА ЧИШ
Львів, вул. Рутовського ч. 7.
проти Катедри в подвірю
— ПРОДАЄ — І ВИПОЗИЧАЄ МЕБЛІ
731 на догідні сплати, без поруки. 8-30

ПЕРЕПЛЕТНЯ
ПАВЛА БАБЯКА
у Львові, вул. Бляхарська 12.
Приймає всякі церковні роботи, як Євангелія, Служебники, старі книги, наклади брошурования, канцелярійні книги і т. п., в круг переплетничої штуки. 4—5
735

НА РАТИ: ліжко залізне кухонне 14 зл., сіткове 40 зл., умивалка 5 зл., ліжко мосяжне 200 зл., матераци: З подушки 30 зл., волосінні 75 зл. Отоманки ґобелінові 55 зл., Канапки ґобелінові 55 зл., як також приймає перерібки ФАБРИКА ЗАКС, ЛЬВІВ, ЛІНДОГО 6, ТЕЛ. 79-99.
565 33—40



РІК ОСНОВАННЯ 1878.
На весняний і літний сезон
поручає наймодніші
КАПЕЛЮХИ і ШАПКИ
Фірма АНТІН КАФКА
Львів, вул. Галицька ч. 4.
Ціни знижені! Вибір великий!
412 26-?

Приєднуйте нових Передплатників!

Львівські Курси Керманичів самоходових
Інж. АЛЕКСАНДРА ЮРОГО
Львів, вул. Коперника 54.
Ведені суть при найбільших варштатах і ґаражах самоходових в Галичині. - Новочасні самоходи до науки їзди. Оплата ратами. Замісцевим мешкання і опіка. Пишіть о ілюстровані проспекти, котрі висилаємо безплатно. 4-8
727

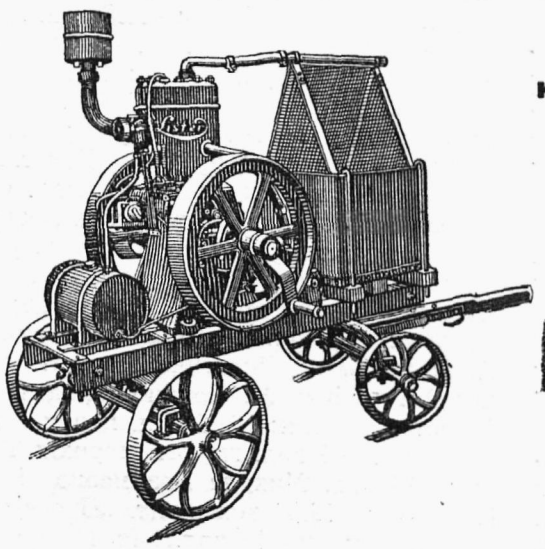

Чи знаєте вже
найлучші
найбільше економічні
найтреваліші
а при тім найдешевші
анґлійські
Мотори ЛІСТЕРА?
Жадайте всюди оферти і цінників
або звертайтеся до
РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ ФІРМИ
R. A. LISTER & Co., Ltd.,
Dursley (Анґлія)
Львів, вул. Ягайлонська ч. 24.
Телєфон 6-29
702а 7—12

ФУТРА жіночі, мужеські готові — на замовлення, як також всякі перерібки на догідних місячних сплатах поручає і виконує
709 М. МОШУМАНСЬКИЙ 7-30
Львів, вул. Боїмів, 1. тель. 10-11
Приймає футра до переховування.

Обува на сезон літний!
жіноча, мужеська і діточа по зниженых цінах продає склад обуви „КРАХА“ — Львів, Галицька 15. Дешево, бо в подвірю!
694 8—25

Видає й редаґує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10